



Kurani

I Madhërishëm

ALBANIAN

Quran PDF



KURANI

Kurani është libër që njerëzimit i jep sihariq bashkëngjitur me këshillën hyjnore, thekson rëndësinë e zbulimit të së vërtetës nga njeriu si në planin shpirtëror, ashtu edhe në atë intelektual.

Çdo libër ka objektivin e vet, e qëllimi i Kuranit është ta vetëdijesojë njeriun për planin e krijimit të Zotit. Domethënë, t'i tregojë njeriut pse Zoti e krijoi këtë botë; cili është qëllimi i vendosjes së njeriut në tokë; çfarë kërkohet nga njeriu në jetëgjatësinë e tij para vdekjes dhe me çfarë do të përballet pas vdekjes. Qëllimi i Kuranit është ta vetëdijesojë njeriun për këtë realitet, duke shërbyer kështu drejt udhëheqjes së njeriut në gjithë udhëtimin e tij nëpër jetë drejt jetës së përtejme.

Temat kryesore të Kuranit janë përndritja, afërsia me Zotin, paqja dhe spiritualiteti. Kurani përdor disa terma, si: *tevesum*, *tedabur* dhe *tefekur*, të cilat tregojnë marrjen e mësimave përmes reflektimit, të menduarit dhe meditimit mbi shenjat e Zotit të shpërndara nëpër botë. Ky përkthim i Kuranit është bërë duke i pasur parasysh pikërisht këto tema.

Kurani I Madhërishëm

Përshtatja e kuptimeve të
tij në gjuhën shqipe



Punoi
Uthman Agolli

Goodword Books

Terjemahan Al-Quran ini bebas hak cipta

Pertama kali diterbitkan oleh Goodword Books 2025

Goodword Books

A-21, Sector 4, NOIDA-201301, Delhi-NCR, India

Tel. +91 120-4314871, Mob: 8588822678

email: info@goodwordbooks.com

www.goodwordbooks.com

Pusat Perdamaian dan Keruhanian

1, Nizamuddin West Market, New Delhi-110013

Mob. +91-9999944119

info@cpsglobal.org

www.cpsglobal.org

Center for Peace and Spirituality, USA

2665 Byberry Road, Bensalem, PA 19020, USA

Cell: 617-960-7156

email: kkaleemuddin@gmail.com

PËRMBAJTJA

HYRJE	9
Parathënia e përkthyesit	23
Surja 1 - FATIHA	35
Surja 2 - BEKARE	35
Surja 3 - AL IMRAN	69
Surja 4 - NISA	89
Surja 5 - MAIDE	109
Surja 6 - EN'AM	124
Surja 7 - EA'RAF	141
Surja 8 - ENFAL	159
Surja 9 - TEUBE	166
Surja 10 - JUNUS	180
Surja 11 - HUD	191
Surja 12 - JUSUF	202
Surja 13 - RA'D	212
Surja 14 - IBRAHIM	217
Surja 15 - HIXHR	222
Surja 16 - NAHL	226
Surja 17 - ISRA	237
Surja 18 - KEHF	247
Surja 19 - MERJEM	256
Surja 20 - TA HA	262
Surja 21 - ENBIJA	271
Surja 22 - HAXH	278
Surja 23 - MU'MINUN	286
Surja 24 - NUR	292
Surja 25 - FURKAN	300
Surja 26 - SHUARA	306
Surja 27 - NEML	315

Surja 28 - KASAS	322
Surja 29 - ANKEBUT	330
Surja 30 - RUM	336
Surja 31 - LUKMAN	341
Surja 32 - SEXHDE	345
Surja 33 - AHZAB	347
Surja 34 - SEBE'	355
Surja 35 - FATIR	361
Surja 36 - JA SIN	365
Surja 37 - SAFFAT	370
Surja 38 - SAD	376
Surja 39 - ZUMER	381
Surja 40 - GAFIR	388
Surja 41 - FUSSILET	395
Surja 42 - SHÛRÂ	400
Surja 43 - ZUHRUF	405
Surja 44 - DUHAN	410
Surja 45 - XHATHIJE	412
Surja 46 - AHKAF	415
Surja 47 - MUHAMED	419
Surja 48 - FET'H	423
Surja 49 - HUXHURAT	426
Surja 50 - KAF	428
Surja 51 - DHARIJAT	430
Surja 52 - TUR	433
Surja 53 - NEXHM	435
Surja 54 - KAMER	437
Surja 55 - RAHMAN	439
Surja 56 - UAKIA	441
Surja 57 - HADID	444
Surja 58 - MUXHADELE	447

Surja 59 - HASHR	450
Surja 60 - MUMTEHINE	453
Surja 61 - SAFF	455
Surja 62 - XHUMUA	456
Surja 63 - MUNAFIKUN	457
Surja 64 - TEGABUN	458
Surja 65 - TALAK	460
Surja 66 - TAHRIM	461
Surja 67 - MULK	463
Surja 68 - KALEM	465
Surja 69 - HAKKA	467
Surja 70 - MEARIXH	469
Surja 71 - NUH	470
Surja 72 - XHINN	471
Surja 73 - MUZZEMIL	473
Surja 74 - MUDDETHIR	474
Surja 75 - KIJAME	476
Surja 76 - INSAN	477
Surja 77 - MURSELAT	479
Surja 78 - NEBE'	480
Surja 79 - NAZIAT	481
Surja 80 - ABESE	483
Surja 81 - TEKUIR	484
Surja 82 - INFITAR	484
Surja 83 - MUTAFFIFIN	485
Surja 84 - INSHIKAK	486
Surja 85 - BURUXH	487
Surja 86 - TARIK (mekase) 17 ajete	488
Surja 87 - EA'LA	488
Surja 88 - GASHIJEH	489
Surja 89 - FEXHR	490

Surja 90 - BELED	491
Surja 91 - SHEMS	491
Surja 92 - LEJL	492
Surja 93 - DUHA	492
Surja 94 - INSHIRAH	493
Surja 95 - TIN	493
Surja 96 - ALEK	494
Surja 97 - KADR	494
Surja 98 - BEJJINE	495
Surja 99 - ZELZELE	495
Surja 100 - ADIJAT	496
Surja 101 - KARIAH	496
Surja 102 - TEKATHUR	497
Surja 103 - ASR	497
Surja 104 - HUMEZE	497
Surja 105 - FIL	498
Surja 106 - KUREJSH	498
Surja 107 - MAUN	498
Surja 108 - KEUTHER	499
Surja 109 - KAFIRUN	499
Surja 110 - NASR	499
Surja 111 - MESED	499
Surja 112 - IHLAS	500
Surja 113 - FELEK	500
Surja 114 - NAS	500

HYRJE

Kurani është Fjala e Zotit, një libër hyjnor që ka mbetur i pacënuar dhe i ruajtur në formën e tij origjinale për të gjitha kohërat. Edhe pse shpallja e tij fillestare është në gjuhën arabe, mesazhi që ai përcjell është universal. Përkthimet e Kuranit, megjithëse nuk mund të zëvendësojnë asnjëherë origjinalin, luajnë një rol të rëndësishëm në përhapjen e Fjalës së Zotit, duke e bërë atë të kuptueshme për të gjithë njerëzit, përtej kufizimeve gjuhësore.

Kurani, në aspektin e formës, është në arabisht, por në thelb ai është në gjuhën e natyrshmërisë së pastrër (fitra), gjuhën përmes së cilës Zoti i është drejtuar çdo qenieje njerëzore që në fillim të krijimit. Kjo thirrje hyjnore mbetet e pranishme në ndërgjegjen e secilit, duke bërë që mesazhi i Kuranit të jetë i kuptueshëm në nivel universal – tek disa në mënyrë të vetëdijshme, ndërsa tek të tjerë në një nivel të pavetëdijshëm. Kjo është përshkruar në Kuran me fjalët: “Por ja. Ai (Kur’ani) është plot me Argumente të qarta që ruhen në zemrat e atyre të cilëve u është dhënë dituria. Dhe argumentet Tona nuk i mohon kush, përveç të padrejtëve.” (29:49).

Kjo do të thotë se Realiteti Hyjnor, që Kurani e shpjegon në mënyrë të shtjelluar për t’u kuptuar hollësisht nga njerëzit në mënyrë të vetëdijshme, ekziston paraprakisht në qenien e natyrën njerëzore (fitra) në mënyrë të pavetëdijshme. Prandaj, mesazhi i Kuranit nuk është diçka e huaj për njeriun, por një shprehje e artikuluar e të njëjtit Realitet Hyjnor, i cili përputhet me natyrën e tij dhe me të cilin ai tashmë është i njohur.

Kurani e përshkruan këtë duke kujtuar një moment të hershëm, kur të gjithë njerëzit ishin të pranishëm si shpirtra në kohën e krijimit të Ademit dhe Zoti iu drejtua drejtpërdrejt atyre. Kjo ngjarje është përmendur në Kuran në mënyrën e mëposhtme:

“Kujto kur Zoti Yt nxori nga shpina e bijve të Ademit pasardhësit e tyre dhe i bëri të dëshmojnë, duke u thënë: “A nuk jam Unë Zoti juaj?” - “Po, - thanë ata, - dëshmojmë për këtë!”. Atëherë, mos thoni

Ditën e Kijametit: “Ne s’kemi ditur gjë për këtë.”. (7:172). Ky ajet shpjegon lidhjen e thellë mes njeriut dhe Zotit që nga krijimi i tij, duke treguar se mesazhi i Kuranit nuk është diçka e jashtme apo e re për njerëzimin, por një rikujtim i një të vërtete të brendshme dhe të përhershme të skalitur thellë në natyrshmërinë e tij (fitra). Prandaj, përkthimi i kuptimeve të Kuranit është një përpjekje për t’ia sjellë këtë mesazh të qartë dhe të pashoq çdo zemre që dëshiron ta kuptojë dhe ta përqafojë atë.

Në vargun vijues, Kurani përmend më tej dialogun mes Zotit dhe njeriut, duke shpjeguar natyrën e amanetit hyjnor dhe përgjegjësinë që njeriu ka marrë mbi vete:

“Ne ua ofruam amanetin Tonë qiejve, tokës dhe kodrave, por ata refuzuan ta mbajnë atë dhe u frikësuan ta pranojnë. Ndërsa njeriu e mori përsipër atë. Me të vërtetë, ai u tregua i padrejtë me veten dhe i paditur (për pasojat e kësaj përgjegjësie).” (33:72)

Ky ajet përshkruan një të vërtetë thelbësore: njeriu, ndryshe nga krijesat e tjera, e pranoi përgjegjësinë e njohjes dhe zbatimit të urdhrit hyjnor, pavarësisht rreziqeve dhe pasojave që mund të rrjedhin nga kjo barrë e madhe. Prandaj, Kurani nuk është një fjalë e huaj për njeriun; ai nuk është një mesazh krejtësisht i panjohur apo një urtësi e jashtme që i imponohet. Përkundrazi, Kurani është një reflektim i së vërtetës që tashmë ekziston brenda tij, një zbulesë e asaj që është e ngulitur në natyrën dhe mendjen njerëzore.

Kur dikush, i cili e ka ruajtur pastërtinë e natyrës së tij dhe e ka çliruar veten nga kushtëzimet e mëvonshme kulturore dhe shoqërore, lexon Kuranin, ai përjeton një ndjesi të natyrshme njohjeje dhe rizgjimi. Shpirti i tij do të aktivizojë e rizgjojë ato thellësi ku qëndron e ruajtur fjala e parë e Zotit, sepse ky mesazh nuk është një informacion i huaj për qenien njerëzore, por një rikujtim i diçkaje të njohur thellë brenda tij. Duke pasur këtë parasysh, bëhet e qartë se përkthimi i Kuranit është një mjet i vlefshëm për ta kuptuar atë, edhe për ata që nuk e njohin gjuhën arabe. Përkthimi nuk mund

ta zëvendësojë origjinalin, por ai mbetet një dritare e rëndësishme për të kuptuar dhe përjetuar mesazhin hyjnor.

Në këtë kontekst, mund të thuhet se nëse fjala e Zotit hedhur e gëdhendur në shpirtat e njerëzve ishte Besëlidhja e Parë, atëherë Kurani është Besëlidhja e Dytë. Secila dëshmon për vërtetësinë e tjetrës, duke krijuar kështu një lidhje të pandashme mes zbulesës së parë dhe asaj të mëvonshme.

Ndaj, nëse dikush nuk ka njohuri të gjuhës arabe dhe e lexon Kuranin vetëm në përkthim, nuk duhet të ndihet i frustruar apo i privuar nga kuptimi i tij. Koncepti kuranor është bërë më i qartë në kohët moderne dhe më i thjeshtë për t'u kuptuar nga njeriu, i cili natyrshëm e pranon fjalën e Zotit. Përparimet shkencore, veçanërisht në fushën e kodit gjenetik dhe antropologjisë, kanë treguar se njohja dhe besimi nuk janë thjesht fenomene kulturore, por kanë rrënjë të thella në natyrën njerëzore. Ky realitet konfirmon edhe një herë se mesazhi i Kuranit është universalisht i kuptueshëm dhe i përshtatur për të gjitha kohërat dhe të gjitha shoqëritë.

Plani i Krijimit të Zotit

Çdo libër ka një objektiv të caktuar, dhe qëllimi kryesor i Kuranit është ta bëjë njeriun të vetëdijshëm për Planin e Zotit për krijimin. Ky plan përfshin disa pyetje themelore: Pse Zoti e krijoi këtë botë? Për çfarë qëllimi e vendosi njeriun në tokë? Çfarë kërkohet prej tij gjatë jetës së tij? Dhe çfarë do të ndodhë me të pas vdekjes?

Njeriu është krijuar si një qenie e përjetshme, dhe për këtë arsye, jeta e tij është e ndarë në dy periudha:

1. Periudha para vdekjes, e cila përfaqëson kohën e provës dhe e cila i jep mundësinë njeriut të veprojë lirisht, duke zgjedhur mes të mirës dhe të keqes.

2. Periudha pas vdekjes, e cila është koha e llogarisë, ku njeriu do të marrë shpërblimin ose ndëshkimin që meriton, bazuar në

veprat që ka kryer gjatë jetës. Ky përfundim do të marrë formën e Xhenetit të përjetshëm ose Zjarrit të përjetshëm.

Kurani e bën njeriun të vetëdijshëm për këtë realitet, duke i treguar atij se ekzistenca e tij nuk është e rastësishme, por pjesë e një plani të përcaktuar hyjnor. Ky është mesazhi themelor i Kuranit, një libër hyjnor që udhëzon njeriun gjatë gjithë udhëtimit të tij, nga jeta në këtë botë deri në jetën e përtejme.

Njeriu – Një Kërkues i Së Vërtetës

Që nga lindja, njeriu është një kërkues i së vërtetës. Në thellësinë e shpirtit të tij, ai përballet me pyetje thelbësore:

- Kush jam unë?
- Cili është qëllimi i jetës sime?
- Cili është realiteti i jetës dhe vdekjes?
- Cili është sekret i suksesit dhe dështimit në këtë botë?

Sipas Kuranit, përgjigjja për këto pyetje qëndron në kuptimin e Planit të Zotit për krijimin. Bota e tanishme është një terren prove, ku çdo bekim, mundësi dhe sfidë është pjesë e një sprove hyjnore. Çdo gjë me të cilën njeriu është pajisur – mendja, aftësitë, pasuria, shëndeti dhe mundësitë – janë mjete për të vërtetuar se si ai e përdor lirinë e tij dhe çfarë zgjedhjesh bën në jetë.

Ahireti (jeta pas vdekjes) është vendi ku do të shpallen rezultatet e kësaj prove. Në atë ditë, i Plotfuqishmi do të bëjë gjykimin e drejtë, dhe çdo shpërblim apo ndëshkim do të jetë proporcional me veprat e njeriut në këtë botë.

Sekreti i suksesit të njeriut është të kuptojë planin e krijimit të Zotit dhe të jetojë në përputhje me të. Vetëm ai që e ndërton jetën e tij mbi këtë kuptim, duke vepruar sipas udhëzimeve hyjnore, do të arrijë lumturinë e vërtetë – jo vetëm në këtë botë, por edhe në jetën e përjetshme.

Libri i Paralajmërimit Hyjnor

Kurani është një libër paralajmërimi hyjnor. Ai nuk është thjesht një përmbledhje rregullash dhe ligjesh, por një kombinim i mësimave dhe këshillave hyjnore, një udhërrëfyes i urtësisë për të gjithë ata që kërkojnë të kuptojnë të vërtetën.

Ndryshe nga librat tradicionalë didaktikë, struktura e Kuranit nuk ndjek një model linear apo të zakonshëm. Një lexues mesatar, kur e merr në duar Kuranin, mund ta perceptojë atë si një përmbledhje deklaratash të veçuara apo të copëzuara. Ky perceptim nuk është i pabazë, por ai nuk vjen si pasojë e ndonjë mangësie në tekst, por përkundrazi, është pjesë e planit hyjnor. Renditja e Kuranit është e tillë për të ruajtur origjinalitetin e shpalljes dhe për ta përçarur mesazhin e tij në mënyrë sa më efektive.

Kurani është një libër që nuk kërkon lexim të gjatë për të përcjellë mesazhin e tij. Edhe nëse dikush lexon vetëm një faqe, një varg apo madje vetëm një rresht, ai mund të gjejë një mesazh të fuqishëm që i flet drejtpërdrejt shpirtit të tij. Kjo e bën Kuranin të qasshëm për të gjithë, në çdo kohë dhe në çdo rrethanë.

Një Përkujtues i Bekimeve Hyjnore

Një nga aspektet më të rëndësishme të Kuranit është se ai është një përkujtues i bekimeve të panumërta të dhëna nga Bamirësi Suprem, Allahu i lartësuar. Ndër këto bekime, dy janë më të rëndësishmet:

1. Cilësitë e jashtëzakonshme me të cilat Zoti e ka pajisur njeriun – mendja, aftësia për të menduar, për të zgjedhur dhe për të kërkuar të vërtetën.

2. Vendosja e tij në Tokë, një vend i përgatitur me një ekuilibër të përsosur, ku gjithçka është krijuar për të mbështetur dhe për të përmbushur nevojat e njeriut.

Qëllimi i Kuranit është që, duke shijuar këto bekime, njeriu të mos harrojë Bamirësin e tij. Ai duhet ta njohë dhe ta pranojë bujarinë e Krijuesit të tij, ta falënderojë Atë dhe të jetojë sipas udhëzimeve të

Tij. Vetëm përmes këtij vetëdijësimi dhe mirënjohjeje, njeriu mund të sigurojë hyrjen në Xhenetin e përjetshëm. Në të kundërt, injorimi i këtyre bekimeve dhe mosnjohja e Bamerisë së tij është rruga që e çon njeriun drejt dënimit dhe humbjes në Zjarr.

Kurani, në të vërtetë, është një përkujtues i këtij realiteti të pashmangshëm. Ai është një thirrje për reflektim dhe zgjedhje: të njohësh dhe të ndjekësh të vërtetën, ose të devijosh prej saj, duke mbartur pasojat e një vendimi të tillë.

Shpirti i Brendshëm dhe Njohja e Zotit

Një nga cilësitë më të rëndësishme të Kuranit është se ai na ofron parime bazë, por thelbësore, duke i përsëritur ato për të theksuar rëndësinë e tyre. Përkundrazi, çështjet dytësore, ato që lidhen me formën dhe jo me esencën, zënë vetëm një pjesë të vogël të shpalljes. Kjo është në përputhje me metodologjinë e Kuranit, e cila i jep përparësi përmbajtjes mbi formën. Për Kuranin, e rëndësishme nuk është thjesht ndjekja e një forme të jashtme, por udhëzimet themelore që ndërtojnë shpirtin dhe mendjen e njeriut. Ky aspekt i tij është aq i qartë sa çdo lexues i vëmendshëm mund ta vlerësojë menjëherë.

E vërteta është se shpirti i brendshëm ka një rëndësi thelbësore në ndërtimin e personalitetit islam. Kur shpirti i njeriut është i mbushur me dritën e së vërtetës dhe me sineritetin e kërkimit të saj, atëherë natyrshëm do të shfaqet edhe forma e duhur e jashtme. Por, nëse fokusi është vetëm te forma, pa një thelb të vërtetë dhe të brendshëm, atëherë ajo mbetet një lëvizje e zbrazët, pa frymë dhe pa ndikim të vërtetë.

Kjo është arsyeja pse Kurani synon të iniciojë dhe të realizojë një revolucion intelektual brenda njeriut. Ai nuk është një libër që kërkon vetëm ndjekjen e verbër të rregullave të jashtme, por një udhërrëfyes që e shtyn njeriun drejt një transformimi të brendshëm, duke e bërë atë të vetëdijshëm për të vërtetën.

Në Kuran, ky proces i zbulimit të së vërtetës përmendet me termin *mea'rife* (njohja e së vërtetës): “Kur e dëgjojnë atë që i është shpallur të Dërguarit, i sheh sytë e tyre të mbushen me lot për shkak të njohjes së së vërtetës.” (5:83). Ky ajet tregon se njohja e vërtetë është ajo që prek shpirtin dhe sjell një ndikim të thellë në njeriun.

Besimi i vërtetë në Zot arrihet vetëm kur njeriu e njeh Atë në një nivel të thellë të vetëdijes dhe të arsyes. Nëse nuk ka njohje, atëherë nuk mund të ketë as besim të qëndrueshëm dhe të sigurtë. Prandaj, Kurani nuk kërkon thjesht bindjen formale, por njohjen e së vërtetës në thellësinë e mendjes dhe të shpirtit të njeriut, sepse vetëm kështu besimi bëhet i fortë, i qëndrueshëm dhe i natyrshëm.

Fjala e Zotit

Kur lexon Kuranin, do të hasësh vazhdimisht pohimin se ai është Fjala e Zotit. Në shikim të parë, kjo mund të duket si një deklaratë e thjeshtë dhe e qartë. Por kur analizohet në thellësi, bëhet e dukshme se kemi të bëjmë me një pohim të jashtëzakonshëm.

Në histori kanë ekzistuar dhe vazhdojnë të ekzistojnë shumë libra që njerëzit i konsiderojnë të shenjtë. Megjithatë, përveç Kuranit, nuk ka asnjë libër tjetër fetar që e paraqet vetveten në mënyrë kaq të drejtpërdrejtë si Fjala e Zotit. Kjo e bën Kuranin unik në natyrën e tij, duke i dhënë lexuesit një pikënisje krejtësisht të ndryshme. Kurani nuk është një libër i zakonshëm, por një libër hyjnor, që kërkon të studiohet dhe të kuptohet si i tillë.

Në Kuran, gjenden shpesh thirrje të drejtpërdrejta të strukturuar në formën e mesazheve si: “O njeri, është Zoti yt ai që po të drejtohet. Dëgjo fjalët e Tij dhe ndiqi.” Kjo mënyrë komunikimi është e paparrë në asnjë libër tjetër fetar. Një thirrje kaq e drejtpërdrejtë nga Zoti e bën lexuesin të ndiejë se Ai po i flet personalisht, duke krijuar një ndjenjë të thellë përgjegjësie dhe serioziteti. Ky stil unik e detyron lexuesin ta trajtojë Kuranin jo si një tekst të zakonshëm, por si një shpallje me peshë të madhe.

Një Strukturë e Veçantë dhe Stili i Kuranit

Një tjetër aspekt që e bën Kuranin të dallueshëm nga librat e shkruar nga njerëzit është struktura e tij e veçantë.

Librat njerëzorë zakonisht kanë një renditje të qartë, tematike dhe të organizuar sipas një rrjedhe logjike nga fillimi në fund.

Kurani nuk ndjek këtë model tradicional, dhe për një lexues të ri, ai mund të duket sikur nuk ka një rend të qartë.

Por nëse analizohet më thellë, bëhet e qartë se Kurani është një libër me një koherencë dhe rregull të brendshëm të jashtëzakonshëm. Ai ka një strukturë të veçantë që flet drejtpërdrejt për njerëzimin si një e tërë, por njëkohësisht u drejtohet edhe grupeve dhe individëve të veçantë.

Gjatë leximit të Kuranit, ndihet sikur Ai që e ka shpallur është mbi të gjitha krijesat, duke vështuar nga një perspektivë hyjnore dhe duke i drejtuar mesazhin e Tij gjithë njerëzimit. Kjo metodë unike e komunikimit e bën mesazhin e Kuranit të përjetshëm dhe të zbatueshëm në çdo kohë dhe për çdo brez.

Një Lidhje e Drejtpërdrejtë me Krijuesin

Një nga aspektet më të veçanta të Kuranit është se çdo lexues mund ta konsultojë Folësin e tij në çdo moment. Nëse një njeri ka dyshime, pyetje ose dëshiron një drejtim në jetë, ai mund t'i drejtohet Zotit, dhe përgjigja e Tij gjendet në Kuran. Ky nuk është një libër i shkruar nga njerëzit, por një komunikim i gjallë me Krijuesin.

Duke qenë se Shpallësi i Kuranit është Vetë Zoti, Ai është një Zot i Gjallë, i Gjithëdijshtëm dhe i Pranishëm në çdo moment. Ai nuk është një fuqi e largët dhe e paarritshme, por një Krijues që dëgjon drejtpërdrejt thirrjet e njerëzve dhe u përgjigjet atyre.

Prandaj, leximi i Kuranit nuk është një proces i zakonshëm – ai është një përvojë e drejtpërdrejtë e komunikimit me Zotin. Njeriu që e lexon me sinqeritet dhe përulësi do të gjejë përgjigjet që kërkon

dhe do të ndiejë në zemrën e tij se është i drejtuar nga një burim Hyjnor, i pashoq dhe i përsosur.

Përpjekja Paqësore Ideologjike

Shpeshherë, ata që e njohin Kuranin vetëm përmes mediave krijojnë përshtypjen se ai është një libër që promovon xhihadin, duke e interpretuar këtë koncept si një përpjekje për të arritur qëllime përmes dhunës. Mirëpo, ky është një keqkuptim thelbësor.

Kushdo që lexon Kuranin me kujdes do të kuptojë lehtësisht se mesazhi i tij nuk ka asnjë lidhje me dhunën. Kurani, nga fillimi deri në fund, është një libër që shpall paqen, duke mos e mbështetur asnjëherë përdorimin e dhunës si mjet për të përhapur besimin. Është e vërtetë se xhihadi është një koncept i rëndësishëm në Islam, por nëse kuptohet siç duhet, ai nënkupton një përpjekje paqësore dhe aspak veprim të dhunshëm.

Koncepti kuranor i xhihadi përkthehet në ajetin vijues: “Prandaj, ti mos i dëgjo jobesimtarët e lufto kundër tyre me përpjekjet më të mëdha me të (*me Kur'an*).”(25:52). Kjo tregon qartë se xhihadi më i madh nuk bëhet me armë, por me argumente dhe me përhapjen e mesazhit hyjnor përmes Kuranit. Metoda e një lufte të tillë, sipas Kuranit, është: “T’u thuash atyre një fjalë që prek shpirtin e tyre.” (4:63). Kjo do të thotë se qasja e dëshiruar nga Kurani është ajo që prek mendjet dhe zemrat e njerëzve, duke i bindur ata për të vërtetën në mënyrë racionale dhe jo përmes imponimit. Kurani synon të sjellë një revolucion intelektual dhe shpirtëror, një transformim që mund të arrihet vetëm përmes argumenteve dhe jo përmes forcës.

Ajetet për Luftën dhe Kuptimi i Tyre

Është e vërtetë se në Kuran ekzistojnë ajete që flasin për luftën, si për shembull: “Vritini ata kudo që t’i gjeni.” (2:191). Duke iu referuar këtyre ajeteve, disa individë përpiqen të krijojnë përshtypjen se Islami është fe e dhunës dhe luftës. Mirëpo, kjo është

një keqinterpretim i madh. Ajetet e tilla janë të kufizuara në rrethana specifike historike, duke iu drejtuar myslimanëve të cilët u sulmuan në mënyrë të njëanshme nga armiqtë e tyre. Ato nuk janë urdhra të përgjithshëm të Islamit për të gjitha kohërat.

Një e vërtetë e rëndësishme është se Kurani nuk u shpall menjëherë në formën e tij të plotë, por në një periudhë 23-vjeçare, gjatë të cilës myslimanët kaluan dy faza kryesore:

20 vite paqeje, gjatë të cilave u shpallën mësimet për besimin, adhurimin, drejtësinë dhe moralin.

3 vite lufte të detyruar, ku myslimanët u përballën me armiqësinë dhe agresionin e idhujtarëve.

Ajetet që flasin për luftën i përkasin vetëm kësaj periudhe të kufizuar dhe kanë të bëjnë me luftën mbrojtëse, jo me një doktrinë të përgjithshme të dhunës. Këto ajete nuk janë urdhëresa universale dhe të përhershme, por rregullime të përkohshme për rrethana të caktuara.

Paqja si Parimi Qendror i Islamit

Kjo ndarje mes ajeteve paqësore dhe atyre që lidhen me luftën është një fenomen i natyrshëm në të gjitha librat fetarë. Për shembull:

Në Bhagavad Gita-n e hindusëve, përveç mësimëve të urtësisë dhe moralit, ekzistojnë edhe pasazhe ku Krishna e inkurajon Arjunën të luftojë. Kjo nuk do të thotë se Gita promovon dhunën, por se ajo flet për situata specifike ku lufta bëhet e pashmangshme.

Në Ungjillin e Mateut, Jezusi thotë: “Mos mendoni se erdha ta sjell paqen në tokë. Unë nuk erdha për të sjellë paqen, por shpatën.”

(Mateu, 10:34). Kjo thënie nuk do të thotë se Krishti promovoi luftën, por tregon se mesazhi i tij do të përballej me kundërshtime dhe përplasje. Po ashtu, ai predikoi dashurinë, ndihmën për të varfrit dhe ndërtimin e një karakteri të mirë. Në të njëjtën mënyrë, Kurani është një libër që promovon paqen, por në situata të veçanta, si çdo tekst tjetër fetar, flet për raste të vetëmbrojtjes.

Profeti Muhamed dhe Shembulli i Tij Paqësor

Kur Profeti Muhamed (a.s.) emigroi nga Meka në Medinë, ai u përball me agresionin e vazhdueshëm të idhujtarëve, të cilët nuk e pranuan mesazhin e tij dhe tentuan ta asgjësonin lëvizjen islame. Megjithatë, ai gjithmonë praktikoi strategjinë e shmangies dhe të durimit. Vetëm kur nuk kishte më asnjë rrugë tjetër përveç mbrojtjes, u zhvilluan disa beteja, dhe pikërisht në ato rrethana u shpallën edhe ajetet që lidhen me luftën. Këto urdhëresa ishin të lidhura me situata të caktuara dhe nuk kanë vlefshmëri të përgjithshme për të gjitha kohërat dhe situatat. Për këtë arsye, statusi i Profetit Muhamed nuk është ai i një lufte të përhershme, por siç thuhet në Kuran: “Ne të kemi dërguar si mëshirë për mbarë njerëzimin.” (21:107).

Islami është një fe e paqes në kuptimin e tij të plotë. Kurani e quan rrugën e tij “shtegun e paqes”: “Me këtë (Kuranin), Allahu i udhëzon ata që ndjekin kënaqësinë e Tij në rrugët e paqes.” (5:16).

Ai gjithashtu e përshkruan pajtimin si zgjidhjen më të mirë: “Pajtimi është më i mirë.” (4:128)

Dhe dënon ata që e prishin paqen: “Zoti nuk e do prishjen e paqes.” (2:205).

Nuk është aspak e vërtetë të thuhet se Islami dhe dhuna janë të lidhura me njëra-tjetrën. Përkundrazi, Islami është një fe që promovon paqen, pajtimin dhe drejtësinë. Nëse ekzistojnë ajete që flasin për luftën, ato janë të lidhura me situata të veçanta dhe nuk janë udhëzime universale për dhunë. Mesazhi përfundimtar i Islamit është paqja, dhe Kurani e fton njerëzimin që të ecë në rrugën e paqes dhe të drejtësisë. Çdo përpjekje për ta përhapur Islamin me dhunë është në kundërshtim me thelbin e mesazhit kuranor dhe me shembullin e Profetit Muhamed.

Libër i Zbritur

Kurani është Fjala e Zotit, e shpallur Profetit Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të). Ai nuk iu dha në formën e një

libri të plotë dhe të shkruar, por u shpall pjesë-pjesë, në një periudhë 23-vjeçare.

- Shpallja e parë ndodhi në vitin 610 të erës sonë, kur Profeti Muhamed ishte në Mekë.

- Shpallja e fundit u bë në vitin 632, në Medinë, pak para se Profeti të ndërronte jetë.

Në total, Kurani përmban 114 sure, të cilat përbëhen nga rreth 6600 ajete. Për të lehtësuar recitimin dhe studimin, ai u nda në 30 pjesë. Kjo ndarje dhe renditja përfundimtare e ajeteve u bë nën udhëzimin e Engjëllit Xhibril, përmes të cilit Zoti ia shpalli Kuranin Profetit Muhamed.

Shkrimi dhe Ruajtja e Kuranit

Në çerekun e parë të shekullit VII, kur filloi shpallja e Kuranit, letra tashmë ishte shpikur, edhe pse në një formë të thjeshtë. Papirusi, një material i bërë nga fijet e pemëve, përdorej për të shkruar tekstet. Në gjuhën arabe, ky material quhej “kirtas”, siç përmendet edhe në Kuran: “Sikur Ne të kishim zbritur një libër të shkruar në kirtas (letër), që ata ta preknin me duart e tyre, përsëri jobesimtarët do të thoshin: ‘Kjo nuk është asgjë tjetër veçse magji e qartë!’” (6:7).

Çdo pjesë e Kuranit që shpallej, shkruhej menjëherë, por njëkohësisht mësohej përmendsh nga shokët e Profetit. Kjo bëri që Kurani të ruhej në dy mënyra paralele:

- Me shkrim, në papiruse, lëkurë kafshësh, eshtra të mëdhenj ose gurë të sheshtë.

- Me memorizim, nga sahabët që e recitonin rregullisht në namaz dhe për përhapjen e mesazhit islam.

Kjo metodë e dyfishtë e ruajtjes vazhdoi gjatë gjithë jetës së Profetit Muhamed, duke garantuar autenticitetin e shpalljes dhe duke siguruar që asnjë pjesë e Kuranit të mos humbiste.

Standardizimi i Kuranit në Kohën e Kalifëve

Pas ndërrimit jetë të Profetit Muhamed, shokët e tij vazhduan ta ruanin dhe ta recitonin Kuranin sipas traditës që ai kishte vendosur. Në kohën e Kalifit të tretë, Uthman ibn Affan, u bë një punë e madhe për të unifikuar recitimën dhe shkrimin e Kuranit. Uthmani përgatiti disa kopje të standardizuara të Kuranit dhe i dërgoi ato në qytetet kryesore islame. Këto kopje u ruajtën në xhamitë e mëdha, ku njerëzit mësonin prej tyre dhe bënë kopje të tjera. Kjo ndihmoi në parandalimin e çdo devijimi ose ndryshimi në leximin dhe recitimën e Kuranit, duke e ruajtur atë në formën e tij origjinale.

Nga Shkrimi me Dorë në Botimin Modern

Shkrimi me dorë i Kuranit vazhdoi për shumë shekuj, duke u bërë një art i veçantë. Kaligrafia islame u zhvillua si një formë e bukur e shkrimit, me kopje të Kuranit të shkruara me mjeshtëri të lartë nga kaligrafë të ndryshëm në të gjithë botën islame.

Më vonë, me shpikjen e shtypshkronjës dhe prodhimit industrial të letrës, Kurani filloi të botohej në masë. Me përparimin e teknologjisë së shtypit, kopjet e Kuranit u bënë më të lehta për t'u shpërndarë dhe më të qasshme për të gjithë. Sot, Kurani është një nga librat më të përhapur në botë. Çdokush mund të gjejë një kopje të bukur të Kuranit, në gjuhën origjinale arabe dhe në përkthime të shumta, në çdo cep të globit – në shtëpi, xhami, biblioteka dhe librari.

Në epokën e teknologjisë moderne, Kurani është gjithashtu i disponueshëm në formë dixhitale, në aplikacione, faqe interneti dhe platforma të ndryshme, duke u bërë kështu më i aksesueshëm se kurrë më parë për njerëzit në mbarë botën.

Kurani është Fjala e Zotit e shpallur në mënyrë të vazhdueshme për 23 vjet, e ruajtur me përpikëri gjatë gjithë historisë. Nga shkrimi në papiruse deri te botimet moderne, ai ka mbetur i pandryshuar dhe i pacenuar, duke dëshmuar vërtetësinë e tij si një udhëzim

hyjnor për njerëzimin. Sot, Kurani është një libër i pranishëm kudo, duke vijuar të ndriçojë rrugën e besimtarëve dhe të gjithë atyre që kërkojnë të vërtetën.

Si ta Lexojmë Kuranin?

Kurani na mëson mënyrën e duhur të leximit të tij me fjalët: “Recitoje Kuranin ngadalë dhe qartë.” (73:4).

Ky udhëzim na mëson se Kurani nuk duhet lexuar me nxitim, por me qetësi, përqendrim dhe ritëm të matur. Ky lloj leximi nuk është vetëm një proces mekanik, por një përjetim shpirtëror që lidh zemrën e lexuesit me Fjalën e Zotit.

Leximi i Kuranit në mënyrë të ndërgjegjshme krijon një ndërveprim të dyanshëm midis lexuesit dhe mesazhit hyjnor. Kurani është Fjala e Zotit, dhe kur njeriu e lexon me përkushtim, zemra e tij fillon t’i përgjigjet asaj në mënyrë të natyrshme.

- Kur lexuesi ndeshet me ajetet që përshkruajnë madhësitinë e Zotit, ai ndjen një përulësi të thellë dhe e kupton fuqinë e Krijuesit të tij.

- Kur lexon për bekimet e panumërta të Allahut, zemra e tij mbushet me mirënjohje dhe falënderim.

- Kur lexon për ndëshkimin e Zotit, ai dridhet nga frika dhe bëhet i vetëdijshëm për përgjegjësinë e tij përpara Zotit.

- Kur përballet me një urdhër të Allahut, ai ndjen një shtytje të fortë për të qenë i bindur dhe për të jetuar sipas udhëzimeve hyjnore.

Prandaj, leximi i Kuranit nuk është thjesht një akt formal, por një udhëtim shpirtëror, një lidhje e drejtpërdrejtë me Zotin dhe një mundësi për të reflektuar mbi kuptimin dhe urtësinë e tij. Kush e lexon Kuranin me vëmendje dhe përkushtim, ai jo vetëm që e dëgjon Fjalën e Zotit, por edhe e ndjen atë në thellësinë e shpirtit të tij.

Maulana Wahiduddin Khan
www.mwkhan.com

PARATHËNIA E PËRKTHYESIT

Lavdia e plotë i takon vetëm Allahut, Atë e falenderojmë dhe e lavdërojmë, tek Ai kërkojmë mbrojtje dhe strehim dhe tek Ai kërkojmë falje. Tek Allahu kërkojmë strehim dhe mbrojtje që të na ruajë nga sherri i shpirtrave tanë dhe nga fatkeqësitë që sjellin punët tona të liga. Atë që Allahu e ka udhëzuar në rrugën e drejtë ai është i udhëzuari dhe i shpëtuari, ndërsa atë që Allahu i lartësuar me urtësinë dhe drejtësinë e Tij e ka lënë në humbje, askush nuk mund ta udhëzojë në rrugën e drejtë. Dëshmoj dhe deklaroj se nuk ka të adhuruar të meritueshëm veç Allahut dhe dëshmoj dhe deklaroj se Muhamedi a.s. është robi dhe i dërguari i Allahut.

Nuk ka dyshim se Kurani është Fjala e Allahut, të cilin e zbriti Shpirti besnik, Xhibrili (a.s), nga Zoti i gjithësisë në zemrën e Muhamedit (a.s). Ky libër është argumenti i pakundërshtueshëm i Allahut mbi të gjithë botërat. Kurani është argumenti bindës dhe i pacenueshëm që tregon se Allahu është Zoti, Krijuesi, Pronari dhe Ai që regullon çdo çështje në gjithësi, Ai është i vetmi që meriton të gjitha adhurimet e krijesave. Atij i takojnë emrat dhe cilësitë më të bukura dhe të plota. Kurani është mrekullia e përjetshme dhënë njerëzimit. Kurani është sistemi dhe ligji më i plotë dhe më madhështor i dhënë krijesave, mbi të cilin duhet të ndërtojnë fenë dhe dynjanë e tyre. Ai është e vetmja rrugë, që rregullon jetën e krijesave në këtë botë dhe gjykatësi më i drejtë i tyre. Ai është ligji ynë, drita jonë, jeta jonë, identiteti ynë, me të cilin dallohemi ndër njerëz, është krenaria jonë dhe burimi i lumturisë, shpëtimit, udhëzimit dhe triumfit.

Për këtë arsye, ngrijeni lart flamurin e Kuranit, duke studiuar njohuritë e tij, duke punuar dhe jetuar sipas tij dhe duke gjykuar drejt me ligjet e tij. Përhapeni dhe kumtojeni atë gjerësisht ndër njerëz! Ai është litari i fortë i Allahut, është përkujtuesi i mbushur

plot urtësi, është rruga e drejtë. Çdo tiran dhe arrogant që e braktis atë, Allahu ka për ta shkatërruar dhe çdokush që kërkon udhëzimin tjetërkund veç tij, Allahu ka për ta humbur dhe lënë në errësirë. Ai është ilaçi i zemrave, shërimi i shpirtrave, kënaqësia e besimtarëve, ngushëllimi i agjëruesve, drita e të humburve, me të cilën mund të shohin e dallojnë udhëzimin. Ai të mundëson arritjen e çdo të mire dhe shpëtimin nga çdo e keqe, të ofron çdo sukses dhe të prin drejt të mbarës dhe drejtësisë. Ai është i mbushur plot begati e mirësi të shumta, qoftë në lidhje me jetën e kësaj dynjaje, qoftë në lidhje me ahiretin. Çdo mirësi e dynjasë dhe ahiretit arrihet përmes tij. Ai është drita e rrugës dhe zbukuruesi i kësaj gjithësie. Kurani është prehja e shoqëria e ngrohtë e të vetmuarve, qetësia e mërgimtarëve në rrugën drejt Zotit, melhemi i zemrave dhe këshilluesi i fortë i tyre.

Vepra më e mirë, me të cilën mund të fitohet dashuria e Allahut, prej punëve vullnetare, është këndimi i Kuranit dhe meditimi në të. Kjo i mundëson zemrës një iman të pastër, siguri të plotë në premtimin e Zotit dhe qëndrueshmëri të palëkundshme përballë sëmundjeve të mohimit, çoroditjes, shfrenimit dhe të dyshimeve.

Kurani e edukoi këtë umet dhe e udhëzoi atë në rrugë të drejtë; nëpërmjet tij u pastruan shpirtrat, u kthjelluan dhe u mençuruan mendjet. Ai bëri që të dalin në pah vlerat e vërteta të njeriut, të ushqehen dhe të forcohen vullneti dhe ambicjet, të lartësohen qëllimet dhe të forcohen zemrat dhe këmbët në përmbushjen e tyre.

Kështu vazhdoi Kurani të punojë në këtë umet, derisa bëri që barinjtë e deleve të shndërroheshin në udhëheqës dhe kujdestarë të popujve dhe, nga mesi i atyre që nuk dinin shkrim dhe lexim, nxori më të mëdhenjtë njerëz, bartës e përhapës të dijes dhe urtësisë.

Është e vërtetë se ne jemi larguar shumë nga meditimi në Kuran dhe qëndrimi gjatë me ajetet e tij, mësimet dhe xhevahiret e vyera që fshihen në të. Nëse vërtet do të meditonim në Kuran dhe të punonim

me mësimet e tij, umeti do të shpëtonte nga fatkeqësitë, nga të cilat vuan, qoftë individët, qoftë familje, shoqëria dhe shtetet. Kështu do të ndodhte, sepse Kurani është i vetmi garantues i lumturisë së njerëzimit. Ai është drita, udhëzuesi drejt çdo të mire, shpëtuesi nga çdo e keqe, mundësuesi i triumfit dhe lartësimit në Tokë.

Ti që përmirësimin kërkon, përpiqu sa fuqi të kesh.

Ti që rregullimin synon, në Kuran udhën do ta gjesh!

Nëse arrijmë të nxisim muslimanin që t'i përkushtohet Kuranit, meditimit në të, studimit të kuptimeve të tij të gjera, përpara të riut musliman, - kërkuarit të të vërtetës - , do të treten e largohen të gjitha shfrenimet dhe filozofitë devijuese nga e vërteta, që me leximin e parë të plotë (*hatme*) të këtij libri, duke medituuar në të. Një *hatme* e vetme e bërë me sinjeritet, meditim e synimin për të kuptuar Kuranin, ndikon në mendjen, shpirtin, sjelljen, imanin dhe lidhjen e muslimanit me Zotin e tij aq fuqishëm, sa nuk mund ta bëjë asnjë vepër filozofie, sado voluminoze të jetë, asnjë konferencë e fryrë me ligjërata të stërholluara nuk mund as t'i afrohet. Një *hatme* e vetme e bërë me sinjeritet, meditim e synimin për të kuptuar, është garantuese që umeti të ngrihet, të lartësohet e të forcohet, si në planin individual, ashtu edhe në çdo nivel të shoqërisë, në të gjitha çështjet e jetës, pikërisht ashtu siç transformoi dhe lartësoi brezin e parë, atë brez Kurani, atë brez unik të sahabëve të Profetit të Allahut.

Kurani fsheh brenda vetes smeralde e perla, që kërkojnë zhytës të sprovuar dhe të aftë për t'i nxjerrë, që njerëzia të përfitojnë, e kështu të marrin jetë zemrat e tyre, të zgjohen shpirtrat nga gjumi i thellë i pakujdesisë dhe paditurisë, të shohin dritën e qartë dhe të shijojnë lumturinë, me gjithë përmasat e saj. Po, a është në gjendje umeti të kuptojë realisht vlerën e këtij Kurani, fitoren, triumfin dhe shpëtimin nga çdo devijim e bela, që ai e ofron aq lehtësisht dhe

bukur?! Dikush tha: “*Sëmundja vjen prej nesh dhe brenda nesh jeton / por kush, me Librin e Allahut kapet fort, shpëton.*”

Pa dyshim, imamët e xhamive dhe mësuesit e Kuranit nëpër medrese, kanë një përgjegjësi të madhe për të zgjuar zemrat e fjetura e për t’i nxitur në meditimin e Kuranit.

Leximi i Kuranit është nga veprat me të vjera në bindje ndaj Zotit, ndër veprat që të afrojnë më shumë tek Ai dhe ndër adhurimet me të çmueshme. Uthman Ibn Afani ka thënë: “Nëse zemrat tona do të pastroheshin vërtet, ato nuk do të ngopeshin dot me Fjalën e Zotit tonë. Unë nuk e përfytyroj dot që të vijë një ditë që sytë e mi të mos shohin në Librin e Zotit.” Kështu e ka sjellë Bejhakiju në “*Shuabul iman*”.

Nuk ka ndonjë vepër individuale e vullnetare që robi të afrohet me shumë tek Zoti sesa angazhimi me Librin e Allahut. Nuk ka dyshim se ky është lloji më i lartë i *dhikrit*.

Muhamedi (a.s.), Profeti që iu dha ky libër, na ka tregua se mbartësit e Kuranit (ata që e lexojnë, mësojnë, kuptojnë, meditojnë dhe punojnë sipas tij), janë më të afërtit e Allahut dhe të zgjedhurit e Tij: “Më i miri ndër njerëz është ai që e mëson Kuranin dhe ua mëson atë të tjerëve.” Ai na ka mësuar, gjithashtu, se nëpërmjet Kuranit arrihet shpëtimi, mundësohet ndërmjetësimi tek Zoti dhe lartësimi në gradat e Xhenetit; madje mundësohet nderimi e vlerësimi i lartë edhe në jetën e dynjasë. Ata janë prijësit, të nderuarit dhe udhëheqësit e njerëzve në fenë dhe besimin e tyre.

Atij njeriu të cilin angazhimi me Kuranin e largon nga çështjet e kësaj dynjaje, Zoti ka për t’ia zëvendësuar me diçka shumë më të mirë se ajo e dynjasë. Ai që është bosh në lidhje me Kuranin është njëlloj si shtëpia e shkretë, bosh nga brenda. Eh, sa të shumta janë shtëpitë e shkatërruara e të shkretuara! Eh, sa i madh është

shkretimi i tyre nga dyshimet, shfrenimi, padrejtësitë dhe kalimi i kufijve të Zotit, nga të cilat janë pushtuar!

Lum ai, të cilin Kurani ia ka gjallëruar shpirtin, mendjen dhe gjuhën! Lum ai, për atë lumturi që e pret dhe për kënaqësinë e të Gjithëmëshirshmit me të!

Shpërblimet më të mëdha dhe më lehtësisht të arritshme janë për leximin e Kuranit. Mendo pak, se leximi i një germe shpërblehet (e pakta) me dhjetë sevape, madje Allahu ia shumëfishon edhe më tepër. Kështu “Elif” është një gërmë, “Lam” është një gërmë, dhe “Mim” është një gërmë. Vetëm shqiptimi e leximi i tre germave do të thotë tridhjetë sevape (e pakta).

Subhanallah, sa e madhe dhe e pashembullt është humbja e përtacëve, të hallakaturve, që humbasin kohën kot. Në një *hatme* të vetme të Kuranit, mund të marrësh më shumë se 3 milion sevape!

“Një gërmë e vetme, të lehta e të shumëfishta janë sevapet e saj / Fatkeq është vërtet, ai që nga urtësitë e këtij Libri s’përfitoi aspak.”

Privimi nga kjo mirësi është fatkeqësi e madhe. Suksesi vjen vetëm nga i Gjithëmëshirshmi, ndërsa prej nesh kërkohet vullnet i sinqertë e të jemi syçelur.

Kurani është furnizimi i udhëtimit, ushqimi i domosdoshëm, ndihmësi që kurrë nuk të braktis, energji e rinovueshme e pashtershme dhe mirësi e përhershme.

Pas gjithë kësaj, a ka mundësi që muslimani të mos i përkushtohet Librit të Zotit të tij, të mos vendosë një kohë të rregullt, të përditshme për të qëndruar me të?! Si ka mundësi që ta braktisë këtë libër dhe të mos punojë me porositë e tij?!

Sa të mëdhenj janë ata shpirta që mësojnë Kuranin dhe sa të mrekullueshme janë ato shtëpi ku mësohet Kurani!

Por si është gjendja jonë në lidhje me leximin, meditimin dhe punën me Kuran? Njeriu do të vazhdojë të jetë në mirësi dhe nën kujdesin e Allahut për sa kohë merret me Kuranin. Ai që merret

me Kuranin është duke bërë mirësi e ka për të arritur krenari, që kurrë nuk rrënohet. Angazhimi me të është fitim i sigurt dhe sukses i garantuar.

Asgjë mos lejo të qëndrojë mes teje dhe Kuranit e të të shpërqëndrojë prej tij. Ai është furnizimi i pashtershëm për dynjanë dhe ahiretin tënd. Nëse sheh që të tjerët braktisin Kuranin, ti vazhdo të ecësh me të dhe mirësitë tij. Përpiqu të arrish atë që të ka ikur, përderisa ke kohë dhe jetë. Një njeri i logjikshëm kurrë nuk mendon se i ka ikur mundësia dhe koha për të mësuar dhe për t'u marrë me Kuranin, sado të shumta të jenë angazhimet e tij dhe sado i shtyrë të jetë në moshë.

Në librin “*Tabakat*” të Mexhdudinit thuhet se Zufer Ibn Hudhejli arriti ta mësonte përmendësh Kuranin dy vitet e fundit të jetës së tij. Pas vdekjes së tij, dikush pa në ëndërr sikur e pyeti: “Si është gjendja jote?” Ai u përgjigj: “Sikur të mos ishin dy vitet e fundit, Zuferi do të shkatërrohej.” Imam Shafiu e këshilloi njëherë nxënësin e tij Rabi Ibn Sulejmanin: “Nëse synon të përmirësosh zemrën tënde, të rregullosh gjendjen dhe zemrën e djalit tënd, vëllait tënd apo kujtdo që ti do, atëherë hidhe në kopshtet e Kuranit, lidhe me shoqërinë e Kuranit dhe do ta shohësh se Allahu ka për ta rregulluar gjendjen e tyre, duan apo s'duan ata.” Disa dijetarë të hershëm, si Sufjani apo Ibn Kasimi, janë parë në ëndërr pas vdekjes së tyre sikur janë pyetur se cila ishte puna më dobiprurëse që gjetën tek Zoti, dhe kanë thënë: “Kurani.”

Profeti (a.s) ka thënë: “Më i miri ndër ju është ai që e mëson Kur'anin dhe ua mëson atë të tjerëve.” Pa dyshim, aspekti më i rëndësishëm i mësimi të Kur'ânit përveç mësimi të leximit të tij, është kuptimi i tij saktësisht dhe nxjerrja e mësimëve prej tij. Vetëm me një kuptim të saktë të Kur'ânit dhe me zbatimin rrigorozisht të mësimëve të tij robi do të mund të gjejë rrugën e drejtë që e çon tek Zoti i tij. Allahu i lartësuar e ka bërë këtë Kur'ân udhëzim dhe

mëshirë, shërim dhe qetësim për zemrat e besimtarëve. Por Kur'ani nuk mund të jetë i tillë nëse nuk kuptohet saktësisht, ashtu sikurse e kuptoi Profeti (a.s) dhe shokët e tij. Ai nuk mund të jetë i tillë nëse nuk zbatohet në jetën e përditshme të muslimanit dhe muslimanes. Prandaj është detyrë për çdo musliman që ta kuptojë këtë Kur'an dhe të japë maksimumin e tij për të punuar me të dhe për të ftuar të tjerët në atë mirësi që ofron Fjala e Zotit.

E falenderoj Allahun e madhëruar që më ka mundësuar të merrem me përkthimin e librave të tefsirit të Kuranit famëlartë dhe të përfitoj shumë prej tyre. Dijetarët, që nga kohët e para e deri më sot i kanë dhënë një rëndësi shumë të madhe tefsirit të Kur'anit. Tefsirët e shkruajtur janë të shumtë dhe sejcili prej tyre i ka dhënë rëndësi aspekteve të caktuara. Dikush e ka shpjeguar këtë Kur'an nga ana gjuhësore duke e analizuar çdo fjalë dhe fjali të këtij Libri dhe duke qartësuar gjithçka në të. Disa të tjerë i kanë dhënë rëndësi shpjegimit të Kur'anit nëpërmjet haditheve të Profetit (a.s) dhe fjalëve të sahabëve dhe tabi'inëve. Të tjerë i kanë dhënë rëndësi përnxjerrjes së ligjeve dhe dispozitave nga ajetet kur'anore, e kështu me rradhë.

Në gjuhën shqipe janë sjellë punime shumë të vyera në përkthimin e kuptimeve të Kuranit dhe librave të tefsirit. Edhe në këtë punim që ndodhet në duart e tua, dëshiroj të ofroj një përpjekje modeste, por që shpresoj në Allahun e madhëruar të jetë e suksesshme, që të sjell një punim në gjuhën shqipe, rreth shpjegimit të kuptimeve të Kuranit të madhërishtëm. Theksoj se kam përfutur nga përkthime të ndryshme të kuptimeve të Kuranit, ndër më të rëndësishmet, punimi i hoxhës së nderuar Sherif Ahmeti. Madje punimin e tij e kam pasur si bazë e pikënisje. Gjithashtu kam përfutur nga tefsiri i shejh Abdurahman ibn Nasir El si'di dhe muhtesari i tefsirit të Imam Ibn Kethirit, punuar nga Shejh Muhamed Nesib El rifai dhe shumë tefsirë të tjerë. Në këtë punim do të kufizohem vetëm në sjelljen e kuptimit

të ajeteve kuranore, pa përmendur shpjegime të hollësishme në futnota. Ai që dëshiron shpjegime më të hollësishme rreth ajeteve mund të kthehet në librat e tefsirit. Kujtoj lexuesin e nderuar se në gjuhën shqip janë përkthyer tefsirë të ndryshëm nga të cilët mund të përfitohet shumë. Ndër to është tefsiri i shejh Abdurahman ibn Nasir El Si'di, tefsiri i Imam Ibn Kethirit, versioni i shkurtuar nga muhadithi i shamit, Muhamed Nesi Rifai dhe punime të tjera të vyera dhe shumë të dobishme.

E lus Allahun e lartësuar që të na bëjë nga ata që e mësojnë Kur'ânin, e zbatojnë atë në jetën e tyre dhe ua mësojnë atë edhe të tjerëve. Ai është Bujar, Bamirës dhe Mëshirëplotë. Paqja bekimet dhe mirësitë e Allahut qofshin mbi Muhamedin, familjen e tij, shokët e tij dhe të gjithë ata që e pasuan atë me sinqeritet deri në ditën e gjykimit!

Disa fjalë rreth Kuranit

Allahu i Lartësuar e krijoi dhe e pajisi njeriun me një natyrë të pastër dhe aftësi për të logjikuar dhe arsyetuar drejt. Nëpërmjet kësaj arsyeje, njeriu mund të gjykojë drejt dhe pastër. Megjithatë, Allahu i Lartësuar nuk e la njeriun të mbështetet thjesht në logjikën e tij për të zgjedhur rrugën e duhur në këtë jetë, por, kohë pas kohe gjatë gjithë historisë së njerëzimit, me mirësinë e Tij. Ai dërgoi profetë dhe u shpalli revelatat hyjnore. Në këto shpallje, Allahu i Lartësuar i ftoi njerëzit që ta adhurojnë Atë si një të vetëm. Ai i dërgoi profetët si përgëzues dhe qortues dhe si argument kundër njerëzve, që ata të mos kenë asnjë justifikim para Tij. Allahu i Lartësuar thotë: “*(Ne i dërguam këta)* Të dërguar që të ishin përgëzues e kërcënues, në mënyrë që njerëzit të mos kenë justifikim para Allahut, pas ardhjes së të dërguarve. Allahu është Krenar dhe i urtë”. [Nisa 165].

Kështu, njerëzimi vazhdoi të jetë i shoqëruar nga shpalljet e Zotit, të dërguara dhe të sqaruara nëpërmjet profetëve në çdo popull. Në

fundin e kohës, Allahu i Lartësuar dëshiroi që të dërgonte si profet më të zgjedhurin e tij, Muhamedin a.s. dhe, me diellin e Shpalljes që i dhuroi atij, të ndriçonte çdo gjë që ekziston. Allahu i Lartësuar e dërgoi profetin e tij të zgjedhur pas një ndërprerje, kur në tokë kishte kohë që nuk ishin sjellë profetë. Ai e dërgoi këtë profet të madh për të plotësuar atë që e nisën vëllezërit e tij profetë gjatë historisë njerëzore. Me këtë profet do të plotësohej ligji i përjetshëm i Zotit të Lartësuar, i cili do të jetë i vetmi që siguron lumturinë e njerëzimit deri në kohën e fundit, për ata që e zbatojnë dhe jetojnë sipas tij. Baza e këtij ligji do të ishte Kurani i lavdishëm. Profeti (a.s.) thotë: “Shembulli im dhe i profetëve para meje është dikush që ndërtoi një shtëpi të cilën e përsosi dhe e zbukuroi, përveç një guri të një qosheje të saj (që ende nuk ishte vendosur). Njerëzit vinin rreth e rrotull saj, mrekulloheshin me të dhe thoshin: “Ah, sikur të ishte vendosur edhe ky gur! E pra, unë jam ai guri (*i qoshes*) dhe unë jam vula e të dërguarve.” [Mutefekun alejhi.]

Kurani është shpallja e Allahut drejtuar gjithë njerëzimit. Argumentet që tregojnë për vërtetësinë e këtij fakti janë të shumta nga Kurani dhe tradita e Profetit (a.s.). Allahu i Lartësuar thotë: “Thuaj: “O njerëz! Unë jam i dërguari i Allahut për të gjithë ju. Jam i dërguari i Allahut, në dorën e të Cilit është sundimi i qiejve e i tokës. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Tij. Ai jep jetë dhe Ai jep vdekje. Besoni në Allahun dhe në të Dërguarin e Tij, Profetin “ummij” që nuk shkruan e nuk lexon, që beson Allahun dhe Shpalljet e Tij! Ndiqeni rrugën e tij, që të jeni të udhëzuar!” [Araf 158]. Ose “I Madhëruar qoftë Ai, që ia zbriti Dalluesin (*Kur’ânin*) robit të vet (*Muhamedit*), që të jetë paralajmërues për të gjithë botën! [Furkan 1]. Profeti (a.s.) thotë: “Çdo profet u dërgua vetëm në popullin e tij, ndërsa unë u dërgova për të gjithë njerëzimin.” [Mutefekun alejhi.]

Pas shpalljes së sjellë nga Muhamedi (a.s.) nuk do të ketë më

shpallje të tjera në botë. Allahu i Lartësuar thotë: “Muhamedi nuk është babai i asnjërit prej burrave tuaj, por (*ai është*) i dërguari i Allahut dhe vula e të gjithë profetëve. Allahu është i Gjithëditur për gjithçka.” [Ahzab 40]. Duke njohur këto fakte, nuk ka çudi që Kurani të plotësojë të gjitha kërkesat e jetës njerëzore dhe nevojat e saj, në lidhje me bazat e ligjeve hyjnore të transmetuara nga të gjithë profetët e Zotit të Lartësuar ndër shekuj. I Lartësuari thotë: “Ai ka caktuar për ju si fe atë me të cilën urdhëroi Nuhun, atë që ta shpalli ty, si dhe atë me të cilën e patëm urdhëruar Ibrahimin, Musain dhe Isain. (*Porosia ishte*) Nënshetrohuni në fenë e drejtë dhe mos u përçani në të! Për idhujtarët është e rëndë ajo në të cilën ju i ftoni. Allahu përzgjedh për këtë (*fe*) atë që Ai do dhe e udhëzon në të atë që i kthehet Atij.” [El Shura 13]. Profeti (a.s.) i sfidoi arabët nëpërmjet Kuranit, që u shpall në gjuhën e tyre, kur ata ishin në majat e elokuencës dhe artit të shprehjes së ndjenjave dhe të frymëzimit. Megjithatë, ata treguan pamundësinë e tyre për të sjellë një libër si ai, apo qoftë edhe dhjetë sure si të tij, apo qoftë edhe një sure të vetme të tij. Kështu, sfida mbeti pa u thyer dhe, si rrjedhojë, edhe mrekullia e Kuranit mbeti e vërtetuar dhe e pacënuar.

Fjala Kuran ka dy kuptime:

Diçka e lexueshme. Pra, ai është një tekst që lexohet dhe kuptohet.

Diçka e mbledhur, e grumbulluar. Pra, Kurani është një tërësi tekstesh të grumbulluara, që përmbajnë kuptime, lajme dhe dispozita të rëndësishme. Disa thonë se është quajtur me këtë emër, sepse Allahu i Lartësuar ka përmbledhur në të thelbin dhe themelet e të gjitha librave të shpallur më parë, madje ka përmbledhur themelet e çdo diturie, sikurse tregon i Lartësuari: “Ne ty ta shpallëm Librin sqarim për çdo gjë, udhëzim e mëshirë si dhe përgëzim për muslimanët.” [Nahl 89].

Për të dhënë një përkufizim për Kuranin është e vështirë, por

ndoshta më i përafërti do të ishte: “Kurani është fjala e Allahut të Lartësuar, të cilën Ai ia shpalli profetit të Tij, vulës së të gjithë profetëve dhe të dërguarve, Muhamedit (s.a.u.s), nëpërmjet këndimit të të cilit adhurohet Zoti.” Nga ky përkufizim kuptojmë se:

Kurani nuk është as fjalë e melekëve, as e xhindëve, as e Muhamedit (a.s.), as e njerëzve në përgjithësi.

Me përshkrimin e dytë përjashtohen librat që u janë shpallur profetëve para Muhamedit (a.s.), si Teurati, Ungjilli, Zeburi etj. Pra, Kurani është një libër që Zoti ia shpalli Muhamedit (a.s.) dhe asnjë profeti tjetër para tij.

Me përshkrimin e tretë përjashtohen këndimet e Kuranit të sjella përmes transmetimeve *âhad*, pra, jo *muteuatira*. Përjashtohen, gjithashtu, hadithet, qofshin ato hadithe *kudsi* apo hadithe *nebeu*je. Pra, të gjitha këto nuk hyjnë në përkufizimin tonë për Kuranin, pasi Allahu ka urdhëruar që ta adhurojmë Atë veçse përmes këndimit të Kuranit (gjatë namazit).

Allahu i Lartësuar përcaktoi që Ai të mbetet i ruajtur e i pacenuar dhe të transmetohet *muteuatir* (autentik në mënyrë të padiskutueshme), pa lejuar asnjë devijim dhe as ndryshim. Allahu i Lartësuar e ka ruajtur këtë libër nga ndryshimi, shtesat, pakësimet, tjetërsimet. Ai ka dhënë fjalën se do ta ruajë atë nga çdo ndërhyrje e krijesave, kur thotë: “Ne e shpallëm Mesazhin dhe sigurisht, Ne do të jemi mbrojtës të tij.” [Hixhr 9]. Për këtë arsye, ndër shekuj, çdokush që është përpjekur të shtojë, të heqë apo ndryshojë diçka nga Kurani madhështor, është demaskuar dhe poshtëruar që në këtë jetë, para poshtërimit të pafund në jetën e pasosur.

Ai që u ngarkua me transmetimin e Kuranit prej Allahut tek Muhamedi (a.s.) ishte melekui Xhibril, njëri nga melekët më të afërt dhe të zgjedhur të Allahut të Lartësuar. Xhibrili është përshkruar prej Allahut të Lartësuar me cilësi madhështore, si besniku dhe i fuqishmi. I Lartësuari thotë: “Zoti

yt, pa dyshim është Ai, i Plotfuqishmi dhe i Mëshirshmi. Pa dyshim, ai (*Kurani*) është shpallje e Zotit të botëve. Atë e solli Shpirti besnik (*Xhibrili*) në zemrën tënde, për të qenë prej atyre që tërheqin vërejtjen (*pejgamber*), me gjuhë të kulluar arabe. Me të vërtetë, ai (*Kurani*) është përmendur edhe në librat e mëparshëm.” [Shuara 194 - 203].

SURJA 1 - FATIHA

1 Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

² Të gjitha lavdërimet i takojnë vetëm Allahut, Zotit të botëve, ³ të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit ⁴ Sunduesit të Ditës së Gjykimit. ⁵ Vetëm ty të adhurojmë dhe vetëm Ty të kërkojmë ndihmë. ⁶ Na udhëzo në Rrugën e Drejtë, ⁷ Në rrugën e atyre të cilët Ti i begatove me të mira e jo në rrugën e atyre, që merituan zemërimin (Tënd) dhe as në rrugën e të humburve!

SURJA 2 - BEKARE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹ *Elif, Lâm, Mîm.*

² Ky është Libri. Në të nuk ka asnjë dyshim. Ai është Udhëzim për të devotshmit, ³ të cilët besojnë në të fshehtën, e përkryejnë namazin dhe japin nga ajo që u kemi dhënë Ne; ⁴ dhe për ata të cilët besojnë në atë që t'u shpall ty dhe në atë që është shpallur para teje dhe për botën tjetër (Ahiretin) ata janë të bindur plotësisht. ⁵ Vetëm ata janë të udhëzuar në rrugën e drejtë nga Zoti i tyre dhe vetëm ata janë të shpëtuarit.

⁶ Nuk ka dyshim se për ata që mohojnë (Besimin e vërtetë), është njëlloj: i paralajmërove apo nuk i paralajmërove, ata nuk besojnë.

⁷ Allahu ua ka vulosur zemrat dhe të dëgjuarit e tyre dhe në shikimet e tyre ka perde. Ata do të kenë dënim të madh.

⁸ Ka nga njerëzit që thonë: “Ne besojmë në Allahun dhe në Ditën e Gjy-kimit”, por (në të vërtetë) ata nuk janë besimtarë. ⁹ Ata përpiqen të mashtrojnë Allahun dhe ata që besojnë, por, në fakt, ata mashtrojnë veçse vetveten, dhe këtë nuk e ndiejnë. ¹⁰ Në zemrat e

tyre ka sëmundje, dhe Allahu ua ka shtuar sëmundjen e tyre. Ata do të kenë një ndëshkim të dhembshëm, për shkak të mohimit të tyre.¹¹ E, kur atyre u thuhet: “Mos shkatërroni në tokë!”, ata thonë: “Ne jemi vetëm përmirësues (rregullues)!¹² Në të vërtetë, pikërisht ata janë shkatërruesit, por nuk e ndiejnë.¹³ Dhe kur u thuhet atyre: “Besoni, sikurse besuan njerëzit (e mirë)!” Ata thonë: “A të besojmë edhe ne ashtu sikurse besuan mendjelehtët?” Në të vërtetë, mendjelehtët janë pikërisht ata, por nuk e dinë.¹⁴ Kur takohen me ata që besojnë, thonë: “Ne besojmë”. Por, kur veçohen me shejtanët (parinë) e vet thonë: “Ne, pa dyshim, jemi me ju. Ne vetëm sa jemi tallur (me besimtarët).”¹⁵ Allahu tallet me ta, duke i lënë të bredhin edhe më shumë në mosbesimin e tyre!¹⁶ Këta janë ata që e këmbyen udhëzimin në rrugën e drejtë me humbjen. Por tregtia e tyre nuk pati fitim dhe kurrë nuk qenë të udhëzuar në rrugën e drejtë.

¹⁷ Ata i përngajnë dikujt që kërkon t’i ndizet një zjarr. Por, sapo zjarri e ndriçon vendin përreth, Allahu ua shuan dritën, dhe i lë mes errësirash, kështu që ata nuk mund të shohin.¹⁸ Të shurdhër, memecë dhe të verbër, dhe kurrë nuk mund të kthehen (në rrugë).¹⁹ Ata, gjithashtu, i përngajnë dikujt mes një shiu të rrëmbyer prej së larti, plot errësirë, me gjëmime e vetëtima. Ata i fusin gishtat në veshët e tyre prej frikës së vdekjes nga rrufeja. Allahu është gjithpërfshirës i jobesimtarëve (me dijen dhe pushtetin e Tij).²⁰ Vetëtima gati ua rrëmben shikimin. Sa herë që ajo u bën dritë, ata ecin, ndërsa kur errësohet, qëndrojnë të shtangur. E nëse do të donte Allahu do t’ua merrte dëgjimin dhe shikimin. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka.

²¹ O njerëz! Adhurojeni Zotin tuaj, i Cili ju krijoi ju dhe ata që ishin para jush që të bëheni të devotshëm!²² (Allahu është) Ai që tokën e bëri shtrat (vendbanim) për ju dhe qiellin kulm (mburojë); që prej qiellit ju lëshon ujë, nëpërmjet të cilit ju siguron lloje frytësh, si

furnizim për ju. Atëherë mos adhuronit askënd tjetër përveç Allahut kur ju e dini (të vërtetën)!

²³ Nëse jeni në dyshim rreth asaj që Ne ia shpallëm robit Tonë, atëherë bëjeni ju një sure të ngjashme, si ajo (e Kur'anit), madje i ftoni (për ndihmë) të gjithë idhujt që ju adhuronit përveç Allahut, nëse vërtet jeni të sinqertë. ²⁴ E në mos e paçit bërë (deri tani), e as që do ta bëni kurrë (edhe në të ardhmen), atëherë ruajuni Zjarrit, lënda djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët, i cili është përgatitur për jobesimtarët! ²⁵ Përgëzoji ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, se do të kenë Xhenete, në të cilat rrjedhin lumenj. Sa herë që u jepet ndonjë ushqim nga frutat e tij, ata thonë: “Të tilla mirësi na janë dhuruar edhe më parë”. Atyre u dhurohen mirësi të ngjashme dhe atje do të kenë bashkëshorte të pastra. Ata do të jenë atje (në Xhenet) përjetësisht.

²⁶ Allahut nuk i vjen turp që të marrë çfarëdo shembulli, qoftë ajo mushkojë a diçka edhe më e imët se ajo. Ata që besojnë e dinë se ai (shembull) është “e vërteta” nga Zoti i tyre. Ndërsa ata që mohojnë do të thonë: “Ç’do të thotë Allahu me këtë si shembull?” Me atë (shembull) Ai bën që shumë të humbin, e shumë i udhëzon në rrugën e drejtë. Por, në të vërtetë, Ai nuk humb askënd tjetër, përveç atyre që braktisin rrugën e Tij; ²⁷ ata që e thyejnë besën e dhënë Allahut, pasi ajo është lidhur, që e shkëpusin atë (lidhje) që Allahu ka urdhëruar të jetë e vazhdueshme, dhe në tokë mbjellin shkatërrimin. Pikërisht ata janë të humburit (që humbën gjithçka). ²⁸ Si e mohoni Allahun, kur (e dini se) ju ishit të vdekur, e Ai ju dha jetën?! Pastaj, Ai ju bën të vdisni, e pastaj ju ringjall përsëri; e më pas (përfundi-misht), tek Ai do të ktheheni. ²⁹ Gjithçka që është në Tokë, Ai (Allahu) e krijoi për ju, pastaj iu drejtua qiellit dhe i përsosi ata shtatë qiej. Ai është i Gjithëditur për gjithçka.

³⁰ Kur Zoti yt u tha melekëve: “Unë po vendos në tokë një mëkëmbës.”, ata thanë: “A do të vendosësh atje dikë që do

të shkatërrojë dhe do të derdhë gjak (të pafajshëm), kur ne të madhërojmë Ty me lavdinë Tënde, e (vetëm Ty) të shenjtërojmë?” Ai tha: “Unë di atë që ju nuk e dini”. ³¹ Ai (Zoti) ia mësoi Ademit emrat e të gjithë gjërave. Pastaj ato ua paraqiti melekëve dhe tha: “Më tregoni emrat e këtyre (gjërave), nëse jeni të saktë (në mendimin tuaj). ³² Ata thanë: “Pa të meta je, o Zoti ynë. Ne kemi veçse atë dije që Ti na e ke mësuar. Vërtet, Ti je i Gjithëdituri, i Urti. ³³ Ai (Allahu) Tha: “O Adem! Thuaja atyre (melaikeve) emrat e tyre (të gjërave). Kur (Ademi) ua tha atyre (melaikeve) emrat e tyre (të gjërave), Allahu tha: “A nuk ju kam thënë se Unë di të fshehtën e qiejve dhe të Tokës, dhe e di shumë mirë atë që ju e shfaqni dhe atë që e fshihni?”

³⁴ Kur u thamë melaikeve: “Bini në sexhde para Ademit”, ata menjëherë u përlulën, përveç Iblisit. Ai refuzoi, shprehu mendjemadhësi dhe u bë prej mohuesve. ³⁵ Ne i thamë: “O Adem! Banoni në Xhenet, ti dhe bashkëshortja jote dhe hani nga frutat e tij lirisht dhe ku të dëshironi! Por mos iu afroni asaj peme, e të bëheni të padrejtë!” ³⁶ Por Shejtani i tundoi ata nëpërmjet saj (pemës) dhe i nxori nga ajo (e mirë) ku patën qenë. Ne u thamë: “Zbritni (dilni prej Xhenetit)! Ju jeni armiq të njëri-tjetrit! Në tokë, ju do të keni vendbanim e strehim, dhe në të do të gjeni furnizim deri në një afat (të caktuar). ³⁷ Pastaj Ademi, prej Zotit të vet, mësoi disa fjalë (lutjeje), dhe Ai ia pranoi pendimin. Ai është Pranuesi i pendimit, Mëshirëploti. ³⁸ Ne u thamë: “Dilni prej tij (Xhenetit) që të gjithë! Juve, pa dyshim, do t’ju mbërrijë udhëzim prej Meje. Çdokush që pranon udhëzimin Tim, nuk do të ketë frikë e as nuk do të brengoset. ³⁹ Ndërsa ata që mohojnë besimin dhe përgënjeshtrojnë argumentet Tona, do të jenë banorë të Zjarrit. Në të (në Zjarr) ata do të jenë përjetësisht”.

⁴⁰ O bijtë e Israilit, kujtoni të mirat e Mia, me të cilat ju begatova dhe për-mbusheni premtimin që më keni dhënë që Unë ta përmbush

premtimin Tim ndaj jush dhe vetëm Mua më kini frikë! ⁴¹ Besoni në atë (Kuranin), që e shpalla si vërtetues të asaj (shpalljes) që e keni ju, e mos u bëni mohuesit e parë të tij! Mos i fshihni ajetet e Mia për hir të një çmimi të ulët dhe vetëm prej Meje ruhuni! ⁴² Mos e mbulonit të vërtetën me të pavërtetën! Në këtë mënyrë, ju po e fshihni të vërtetën, edhe pse e dini. ⁴³ Përkryejeni namazin, jepeni zekatin dhe bini në ruku (falni namaz bashkë) me ata që bëjnë ruku! ⁴⁴ Si i urdhëroni njerëzit për të mira, dhe e harroni vetveten, kur ju e lexoni Librin?! A nuk po mendoni?! ⁴⁵ Kërkoni ndihmë me durim dhe me namaz! Vërtet, kjo është e vështirë, por jo për ata që kanë frikë, ⁴⁶ Që janë të bindur se do ta takojnë Zotin e vet dhe se, pa dyshim, tek Ai do të kthehen.

⁴⁷ O bijtë e Israilit! Kujtoni të mirat e Mia, me të cilat ju begatova! Unë ju pata dalluar mbi njerëzit e tjerë (të asaj kohe). ⁴⁸ Ruajuni asaj dite, kur askush, nuk do të mund t'i bëjë asgjë askujt! Atë ditë nuk pranohet për të (jobesimtarin) asnjë ndërmjetësim. Nuk pranohet prej tij kompensim, e ata (fajtorët) nuk kanë për t'u ndihmuar. ⁴⁹ Kujtoni kur Ne ju shpëtuam prej njerëzve të Faraonit, të cilët ju torturonin me format më të këqija, ju thernin bijtë tuaj (meshkujt e porsalindur) dhe linin të gjalla bijat tuaja (vajzat e porsalindura). E gjithë kjo ishte një sprovë e madhe nga Zoti juaj. ⁵⁰ Dhe kujtoni kur për ju, Ne e ndamë detin (duke hapur shtigje në të) e ju shpëtuam, ndërkohë që ju i patë ithtarët e Faraonit të mbyteshin. ⁵¹ Dhe kujtoni kur Ne i premtuam Musait dyzet net (për t'i shpallur Teuratin), dhe pas (largimit të) tij, ju adhuruat viçin (si Zot) dhe bëtë një padrejtësi të madhe. ⁵² Megjithatë, edhe pas kësaj (padrejtësie të shëmtuar), jua falëm (gabimin), që ju të bëheni mirënjohës. ⁵³ Dhe kujtoni kur Ne i dhamë Musait Librin dhe Furkan-in (Dalluesin e të vërtetës nga e gabuara), që ju të shihnit qartë udhëzimin dhe rrugën e drejtë. ⁵⁴ Dhe kujtoni kur Musai i tha popullit të vet: “O populli im! Ju u treguat të padrejtë ndaj vetvetes me adhurimin e viçit (në vend

të Zotit). Pendohuni para Krijuesit tuaj dhe vritni keqbërësit. Për Krijuesin tuaj, kjo është më e mira (zgjidhje) për ju. Ai jua pranoi pendimin tuaj. Është Ai, Pranuesi i pendimit, Mëshirëploti.⁵⁵ Dhe kujtoni kur Ju thatë: “O Musa! Ne nuk kemi për të të besuar, derisa ta shohim Allahun haptazi.” Menjëherë (pas kësaj), ju përfshiu rrufeja dhe ju e patë.⁵⁶ Pastaj, pas vdekjes suaj, ju ringjallëm, që të ishit mirënjohës.⁵⁷ Dhe Ne i nënshtroam retë (gjatë udhëtimit tuaj në shkretëtirë), me qëllim që t’ju bënin hije, dhe nga qielli ju zbritëm menna (rrëshirë e ëmbël) dhe shkurtëza (duke ju thënë): “Hani nga të mirat që ju kemi dhënë!”. Por (me këto padrejtësi), ata nuk na dëmtuan Ne por dëmtuan veten.

⁵⁸. Dhe kujtoni kur Ne ju thamë: “Hyni në këtë qytet dhe hani aty lirisht e ku të dëshironi! Hyni te portat (e qytetit) të përlurur dhe thoni: “Kërkojmë ndjesë (Hittatun).” Ne do t’jua falim gjynahet tua. Ndërsa bamirësve do t’ua shtojmë (të mirat).⁵⁹ Por ata që ishin të padrejtë, e ndryshuan atë (fjalë) që u kërkohej me një tjetër fjalë. Mbi ata që bënë padrejtësi Ne lëshuam ndëshkim nga qielli, për shkak të shkeljes së kufijve të Allahut.⁶⁰ Dhe kujtoni kur Musai kërkoi ujë për popullin e tij, Ne i thamë: “Godite shkëmbin me shkopin tënd!” Prej tij (shkëmbit), gufuan dymbëdhjetë burime. Secili grup e dinte vendin ku do të pinte ujë. Pra, hani dhe pini nga begatitë e Allahut, dhe mos vazhdoni të jeni çrregullues në tokë!”

⁶¹. Dhe kujtoni kur ju thatë: “O Musa! Ne nuk mund të durojmë vetëm një lloj ushqimi. Lute Zotin tënd për ne, që të na japë perime që rrit toka: tranguj, hudhra, thjerrëza dhe qepë!” Ai tha: “A po preferoni ato që nuk kanë vlerë kundrejt atij ushqimi që është më i mirë?! Atëherë, zbrisni në çdo qytet, se atje, pa dyshim, do t’i gjeni ato që kërkoni!” Mbi ta rëndoi poshtërimi dhe skamja. Ata e merituan zemërimin e Allahut. Kjo, sepse ata i mohonin argumentet e Allahut dhe i vrisnin profetët pa kurrfarë të drejte, dhe për shkak

të mosbindjes dhe të shfrenimit (të tyre) në shkeljen e kufijve (të Zotit).

⁶². Vërtet, ata që besojnë (në Kuranin), jehudët, të krishterët, sabi'inët, - kushdo që beson në Allahun dhe në Ditën e Fundit dhe bën vepra të mira - , do ta kenë shpërblimin te Zoti i tyre. Për ta nuk ka frikë dhe as nuk do të brengosen.

⁶³. Dhe kujtoni kur Ne morëm prej jush besën (për bindje e nënshtrim) dhe ngritëm mbi ju Turi Sinain, (duke ju thënë): “Merreni seriozisht atë që ju dhamë (Teuratin) dhe kujtoni kumtet e tij, që të jeni të devotshëm!” ⁶⁴. Por edhe pas asaj (besës), ju u kthyet shpinën udhëzimeve të Zotit. Po të mos ishte mirësia dhe mëshira e Allahut ndaj jush, do të ishit prej të humburve (në të dy jetët).

⁶⁵. Ju, tanimë, e dini mirë rastin e atyre nga mesi juaj, të cilët nuk e respektuan (urdhrin për) të shtunën. Ne u thamë: “Bëhuni majmunë të përbuzur!” ⁶⁶. Kështu Ne e bëmë atë (shndërrim të tyre), për të marrë mësim ata dhe brezat pasardhës, por edhe si këshillë për të devotshmit.

⁶⁷. Dhe kujtoni kur Musai i tha popullit të vet: “Allahu ju urdhëron që të thorni një lopë!” Ata thanë: “A po tallesh me ne?!” Ai tha: “Allahut i kërkoj të më ruajë, që të mos bëhem injorant!”

⁶⁸. Ata thanë: “Kërkoi Zotit tënd në emrin tonë, të na qartësojë se si duhet të jetë ajo (lopa)?” Ai tha: “Ai (Zoti) thotë se ajo nuk duhet të jetë as e vjetër, as e re, por mesatare. Tani, zbatojeni atë që u urdhëruat të bëni!” ⁶⁹. Ata thanë: “Kërkoi Zotit tënd në emrin tonë, që të na sqarojë çfarë ngjyre duhet të ketë ajo?” Ai tha: “Ai (Zoti) thotë se ajo duhet të jetë lopë e verdhë. Ngjyra e saj duhet të jetë (e verdhë) e ndezur, që të kënaqë shikuesit”. ⁷⁰. Ata thanë: “Kërkoi Zotit tënd në emrin tonë, që të na sqarojë çfarë lloji duhet të jetë ajo, se lopët të gjitha na duken njësoj, e ne, në dashtë Allahu, do ta gjejmë të vërtetën!” ⁷¹. Ai tha: “Ai (Zoti) thotë se ajo duhet të jetë lopë që nuk është përdorur për punë, nuk është përdorur për të

lëruar tokën, e as për të ujitur bimët. Ajo duhet të jetë pa asnjë të metë dhe pa asnjë shenjë (ngjyrë) tjetër.” Ata thanë: “Tani u sqaruam plotësisht”. Kështu, ata e therën atë, por, desh e lanë pa e bërë këtë punë. ⁷². Dhe kujtoni kur pasi vratë një njeri e u grindët në lidhje me krimin! Allahu do ta zbulojë atë që e mbanit të fshehtë. ⁷³. Ju thamë: “Prekeni atë (të vrrarin) me një pjesë të saj (të lopës së therur)”! Ja, kështu i ngjall Allahu të vdekurit dhe ju tregon Argumentet e Tij, në mënyrë që të kuptoni.

⁷⁴. Megjithatë, edhe pas kësaj, zemrat tuaja u bënë si shkëmbi, madje edhe më të forta. Ka shkëmbinj prej të cilëve burojnë lumenj. Ka prej tyre që kur çahen, prej tyre del ujë. Madje ka prej atyre që, nga frika ndaj Zotit, vithisen tatëpjetë. Allahu nuk është i pakujdesshëm ndaj asaj që bëni ju.

⁷⁵. A mund të shpresoni (ju besimtarë) se ata do t’ju besojnë, kur dihet se një grup i tyre e dëgjoji Fjalën e Allahut dhe, pasi e kishin kuptuar, e shtrembëroi atë?! Ata e dinin mirë (krimin që bënin).

⁷⁶. Kur ata takohen me besimtarët, thonë: “Ne besojmë”. Por, kur veçohen me njëri-tjetrin, thonë: “A po u thoni atyre (muslimanëve) për atë që Allahu ju ka shpallur juve, që ata të kenë argumente para Zotit tuaj kundër jush?! A nuk e kuptoni?!” ⁷⁷. A nuk e dinë ata që Allahu e di mirë atë që e fshehin dhe atë që e shprehin hapur?

⁷⁸. Ka prej tyre që janë të paditur dhe nuk e njohin Librin. Ata njohin veçse trillime dhe jetojnë vetëm me shpresa. Ata vetëm hamendësojnë. ⁷⁹. Atëherë, mjerë për ata që, me duart e veta e shkruajnë librin, e pastaj thonë: “Ky është prej Allahut”, për të arritur ndonjë fitim të paktë. Mjerë për ata, për çka shkruajnë me duart e tyre! Mjerë për ata, për çka fitojnë! ⁸⁰. Ata thonë: “Ne nuk do të na kapë Zjarri më shumë se disa ditë të caktuara!” Thuaju: “A mos keni marrë prej Allahut ndonjë premtim dhe Allahu nuk e thyen kurrë premtimin e vet? Apo po thoni për Allahun diçka që nuk e dini?” ⁸¹. Jo, përkundrazi! Ata që bëjnë të këqia dhe janë mbuluar

nga gjynahet, janë banorë të Zjarrit, ku do të jenë përjetësisht.
⁸² Kurse ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, do të jenë banorë të Xhenetit, ku do të jenë përjetësisht.

⁸³ Dhe kujtoni kur Ne morëm zotimin e bijve të Israilit: “Të mos adhuronit askënd tjetër, përveç Allahut. Të silleni mirë ndaj prindërve, të afërmve, jetimëve, të varfërve. Njerëzve t’u thoni fjalë të mira (të vërteta). Ta përkryeni namazin dhe të jepeni zekatin.” Por ju e thyet zotimin dhe ia kthyet shpinën (rrugës së drejtë), përveç një pakice prej jush.

⁸⁴ Dhe kujtoni kur Ne morëm zotimin tuaj që të mos derdhnit gjakun tuaj ndërmjet njëri-tjetrit dhe të mos e dëbonit njëri-tjetrin nga shtëpitë. Ju i pranuat solemnisht (këto kushte). Edhe ju (të sotmit) jeni dëshmitarë për këtë. ⁸⁵ Por, jeni pikërisht ju (që dhatë besën), që masakruat njëri-tjetrin, ndërsa disa të tjerë (prej jush) i dëbuan nga shtëpitë e tyre, duke bashkëpunuar (me idhujtarët) kundër tyre me poshtërsi dhe armiqësi. Dhe nëse ata bien robër te ju, ju pranoni të merrni shpërblesën për t’i liruar ata (duke zbatuar kështu një urdhër të Teuratit). Por edhe dëbimi i tyre nga vendi është i ndaluar për ju. Atëherë a besoni vetëm një pjesë të Librit, e tjetrën e mohoni?! A e dini çfarë ndëshkimi pritet për ata që bëjnë gjëra të tilla? Ata, veç poshtërimit në jetën e kësaj bote, në Ditën e Gjykimit do të flaken në dënimin më të ashpër. Allahu nuk është i pakujdesshëm ndaj asaj që bëni ju. ⁸⁶ Këta janë njerëzit që e blenë jetën e kësaj bote me çmimin e Botës tjetër. Por atyre nuk do t’u lehtësohet dënimi dhe kurrë nuk do të ndihmohen.

⁸⁷ Ne i dhamë Musait Librin, dhe pas tij dërguam profetë të tjerë. Isait, birit të Merjemes, i dhamë Shenja të qarta dhe e fuqizuam me Shpirtin e Shenjtë. Sa herë që ndonjë i dërguar (i Zotit) ju sillte diçka (ligje e porosi) që nuk ju pëlqente, ju tregoheshit kryeneçë! Disa prej tyre i mohuat e disa i vratë. ⁸⁸ Ata thonë: “Zemrat tona

janë të vulosura!” Allahu i ka mallkuar ata për shkak të refuzimit të së vërtetës, prandaj shumë pak prej tyre besojnë.

⁸⁹. Atyre u erdhi Libri (Kur’ani) prej Allahut, që vërteton atë që e kishin pranë, dhe përpara kësaj, ata shpresonin me ardhjen e tij (Muhamedit) ndihmën (e Allahut) kundër jobesimtarëve. Por, kur u erdhi ai (Muhammedi) që e njihnin mirë, ata e mohuan atë. Mallkimi i Allahut qoftë mbi jobesimtarët! ⁹⁰. Sa i shëmtuar është çmimi, për hir të të cilit ata shitën veten! Atë që e shpalli Allahu, ata nuk e besuan nga zilia e tyre. Ata nuk mund ta pranonin që Allahu, me mirësinë e Tij, t’ia zbriste Shpalljen kujt të dëshironte prej robërve të Vet. Prandaj ata merituan zemërim mbi zemërim. Jobesimtarët kanë dënim poshtërues.

⁹¹. Dhe kur u thuhet atyre: “Besoni në atë që e ka shpallur Allahu!”, ata thonë: “Ne besojmë atë që na është shpallur neve”, kurse atë (Shpalljen) që ka ardhur më pas e mohojnë, edhe pse ajo është e vërtetë dhe vërteton atë që e kanë ata. Thuaju: “Nëse vërtet ju besoni, atëherë përse i vrisnit profetët e Allahut?” ⁹². Juve ju erdhi Musai me Argumente të qarta, por pas (largimit të) tij, ju adhuroat vëçin, duke u bërë të padrejtë. ⁹³. Kur morëm prej jush premtimin dhe ngritëm mbi ju Malin Tur, ju thamë: “Mbahuni fort tek ajo që ju kemi dhënë dhe dëgjoni (urdhëresat)!”. Ata thanë: “Ne dëgjuam, por nuk bindemi”. Si pasojë e mosbesimit, për zemrat e tyre u bë i dashur adhurimi i vëçit. Thuaj: “Nëse jeni besimtarë, atëherë besimi juaj është duke ju udhëzuar për keq.” ⁹⁴. Thuaj: “Nëse Bota tjetër është tek Allahu vetëm për ju e jo për njerëzit e tjerë, kërkojeni vdekjen, nëse jeni të sinqertë.” ⁹⁵. Por ata nuk do ta kërkojnë kurrë vdekjen për shkak të veprave të tyre. Allahu di gjithçka për keqbërësit. ⁹⁶. Ju do të shihni se ata janë njerëzit më lakmitarë për të jetuar, madje edhe më lakmitarë se idhujtarët. Çdokush prej tyre dëshiron të jetojë një mijë vjet. Por edhe sikur të jetonte kaq,

kjo nuk do ta shpëtonte atë prej dënimit. Allahu sheh gjithçka që bëjnë ata.

⁹⁷. Thuaju atyre që janë armiq të Xhibrilit, se ai e ka zbritur Kur'anin në zemrën tënde me urdhrin e Allahut, si vërtetues të asaj që është shpallur para tij dhe si udhëzues e përgëzues për besimtarët. ⁹⁸. Kush është armik i Allahut, i melekëve të Tij, i të dërguarve të Tij, i Xhibrilit dhe i Mikailit, ta dijë se Allahu është armik i jobesimtarëve. ⁹⁹. Ne të kemi shpallur ty Argumente të qarta, të cilat nuk i mohon askush, përveç atyre që i shkelin kufijtë (e Zotit). ¹⁰⁰. Sa herë që ata bënin ndonjë premtim, një grup prej tyre e thyente atë. Shumica e tyre nuk besojnë. ¹⁰¹. Kur atyre u erdhi një i Dërguar prej Allahut, si vërtetues i asaj që ata kishin, një grup prej tyre e flakën pas shpine Librin e Allahut, sikur të ishte diçka për të cilën s'dinin gjë.

¹⁰². Ata pasuan atë që lexonin shejtanët në kohën e sundimit të Sulejmanit. Por Sulejmani nuk ishte mohues. Mohues ishin shejtanët në Babiloni, - Haruti dhe Maruti - , të cilët u mësonin njerëzve magjinë. Dhe ajo (magjia) nuk iu zbrit dy melekëve. Ata (Haruti e Maruti) nuk ia mësonin (magjinë) askujt, para se t'i thonin: “Ne jemi dërguar vetëm për t’ju sprovuar, pra mos u bëj mohues (duke mësuar magjinë)!” Dhe njerëzit mësuan prej tyre se si ta ndanin burrin prej gruas. Por ata nuk mund t'i bënin dëm askujt me atë (magji), përveçse me lejen e Allahut. Ata mësonin çfarë u sillte dëm, e jo atë që u sillte dobi. Ata ishin krejtësisht të vetëdijshëm se ai që e përvetësonte atë (magjinë), nuk do të kishte pjesë në Jetën tjetër. Sa e keqe është ajo për të cilën ata shitën veten! Ah, sikur ta dinin! ¹⁰³. Sikur ata të kishin besuar dhe të ishin ruajtur, shpërblimi prej Allahut do të ishte shumë më i dobishëm. Ah, sikur ta dinin!

¹⁰⁴. O ju që keni besuar! Mos thoni: “Raina” , por thoni: “Undhurna” (na vështro) dhe dëgjoni! Për jobesimtarët ka dënim të dhembshëm. ¹⁰⁵. Ata që nuk besojnë, si ithtarët e Librit, ashtu edhe

idhujtarët, kurrë nuk do të donin që juve t'ju vijë ndonjë e mirë nga Zoti juaj. Por Allahu ia dhuron mëshirën e Vet kujt të dëshirojë. Allahu është Zoti i mirësisë së madhe. ¹⁰⁶ Ne nuk shfuqizojmë asnjë ajet (ose dispozitë ligjore), apo ta bëjmë të lihet në harresë, e të mos sjellim një tjetër më të dobishëm se ai, ose të ngjashëm me të. A nuk e di ti se Allahu është i Plotpushtetshëm për gjithçka?! ¹⁰⁷ A nuk e di ti se vetëm Allahut i takon sundimi i qiejve dhe i Tokës?! Përveç Allahut, ju nuk keni asnjë ndihmëtar dhe asnjë mbrojtës tjetër. ¹⁰⁸ A doni ta pyesni të Dërguarin tuaj ashtu si u pyet Musai? Ai që e ndërron besimin me mosbesim, e ka humbur rrugën e drejtë.

¹⁰⁹ Shumë ithtarë të Librit do të dëshironin që, pasi keni besuar, t'ju kthejnë në jobesimtarë, të shtyrë nga zilia e tyre, edhe pasi u ishte bërë e qartë e Vërteta. Falini dhe tolerojini ata, derisa Allahu ta sjellë urdhrin e Vet! Allahu ka pushtet për gjithçka. ¹¹⁰ Përkryejeni namazin dhe jepeni zekatin! Çfarëdo të mire të përgatitni për veten tuaj, do ta gjeni tek Allahu. S'ka dyshim se Allahu shikon gjithçka që bëni ju. ¹¹¹ Ata (ithtarët e Librit) thonë: "Askush nuk do të hyjë në Xhenet nëqoftë se nuk është çifut ose i krishterë!" Këto janë trille të tyre. Thuaju: "Sillni provat tuaja, nëse keni të drejtë!" ¹¹² Përkundrazi, ai që i është dorëzuar Allahut dhe është bamirës, e ka shpërblimin e vet te Zoti i tij. Për ata nuk ka frikë, as nuk kanë pse të brengosen.

¹¹³ Çifutët thonë: "Të krishterët nuk mbështeten në asgjë (në fenë që pasojnë)". Të krishterët thonë: "Çifutët nuk mbështeten në asgjë". Ndërkohë, që të dyja palët lexojnë Librin. Po këto fjalë thonë edhe ata që janë të paditur. Ditën e Gjykimit, Allahu do të gjykojë ndërmjet tyre për kundërshtimet që ata kanë mes njëri-tjetrit. ¹¹⁴ E kush mund të jetë më i keq se ai që, në xhamitë e Allahut, pengon të përmendet emri i Tij dhe përpiqet për shkatërrimin e tyre? Ata nuk do të hyjnë në to, përveçse me frikë. Në këtë jetë, ata meritojnë

poshtërim, ndërsa në jetën tjetër do të kenë dënim të madh.
^{115.} Të Allahut janë Lindja dhe Perëndimi, pra, ngado që të ktheheni, është Fytyra e Allahut. Vërtet, Allahu është i Madhërishëm dhe i Gjithëditur. ^{116.} Ata thonë: “Allahu ka lindur një djalë”. I pastër është Ai nga çdo e metë! E Tij është gjithçka në qiej dhe në Tokë. Atij i është nënshtuar gjithçka. ^{117.} Ai është Krijuesi i qiejve dhe i Tokës. Kur dëshiron diçka, Ai vetëm i thotë: “Bëhu!” dhe ajo bëhet.

^{118.} Ata që nuk dinë, thonë: “Përse Allahu nuk flet me ne, ose përse nuk na sjell ndonjë shenjë?!” Po kështu thoshin edhe ata që ishin para tyre. Të ngjashme janë fjalët e tyre. Të ngjashme janë edhe zemrat e tyre. Ne i sqaruam argumentet për një popull që është i sigurt (në besimin në Zotin). ^{119.} Pa dyshim, Ne të dërguam ty me të Vërtetën, si përgëzues dhe paralajmërues. Ti nuk do të mbash përgjegjësi për banorët e Zjarrit të madh. ^{120.} Çifutët dhe të krishterët nuk do të jenë të kënaqur kurrë me ty, derisa të pasosh fenë e tyre. Thuaju: “Udhëzimi i Allahut është i vetmi udhëzim i drejtë.” E nëse pas diturisë që të ka zbritur, ti ndjek dëshirat e tyre, atëherë nuk ke për të pasur as mbrojtës e as ndihmëtar të të shpëtojë prej Allahut.” ^{121.} Ata të cilëve ua dhamë Librin e lexojnë (dhe e ndjekin) atë (Kur'anin), ashtu si duhet. Pikërisht ata e besojnë me të vërtetë atë (Kur'anin). Ndërsa ata që e mohojnë atë (Kur'anin), pikërisht ata janë të humburit.

^{122.} O bijtë e Israilit! Kujtoni të mirat e Mia, me të cilat ju begatova! Unë ju pata dalluar mbi njerëzit e tjerë (të asaj kohe). ^{123.} Atëherë ruajuni një Dite, kur askush nuk do të mund ta ndihmojë tjetrin për asgjë! Prej askujt nuk pranohet kompensim, dhe askujt nuk do t'i bëjë dobi asnjë ndërmjetësim. Askush nuk do të ndihmohet. ^{124.} Dhe kujtoni kur Allahu e sprovoi Ibrahimin me disa urdhërime, dhe ai i përmbushi ato! Ai (Allahu) tha: “Unë po të bëj ty imam të njerëzimit”. Ai tha: “Edhe prej pasardhësve të mi (bëj të tillë!)” Tha (Allahu): “Premtimin Tim nuk mund ta gëzojnë të padrejtët.”

¹²⁵. Kujtoni kur Shtëpinë (Qaben) e bëmë vendtubimi për njerëzit dhe vendsigurie për ta (duke thënë): “Vendin ku qëndroi Ibrahim bënëni vend adhurimi (namazi)!”. Ibrahim dhe Ismailin i urdhëruam: “Pastrojeni Shtëpinë Time (nga idhujt) për ata që bëjnë tauaf, për ata që qëndrojnë në të (për i’tikaf) dhe për ata që bien në ruku dhe në sexhde!” ¹²⁶. Dhe kujtoni kur Ibrahim tha: “O Zoti im! Bëje këtë një qytet të sigurt! Furnizoji banorët e tij që besuan Allahun dhe jetën tjetër me fruta të shumëllojshme!” Ai (Allahu) tha: “Edhe atij që nuk beson, do t’ia mundësoj kënaqësinë e furnizimit Tim për një kohë të shkurtër. Por, pastaj, do ta flak në dënimin e Zjarrit. Sa përfundim i shëmtuar është ai!”

¹²⁷. Dhe kujtoni kur Ibrahim dhe Ismaili, duke ngritur themelet e Shtëpisë (Qabes), luteshin: “O Zoti ynë! Pranoje prej nesh (këtë shërbim), se me të vërtetë Ti Dëgjon dhe Di gjithçka!” ¹²⁸. Zoti ynë! Na bëj muslimanë të përlur ndaj Teje! Bëj që edhe pasardhësit tanë të jenë një popull musliman i përlur ndaj Teje! Na i trego rregullat e adhurimit tonë dhe na e prano pendimin tonë! Ti je Pranuesi i pendimit, Mëshirëploti!” ¹²⁹. Zoti ynë! Dërgo ndër ta një të dërguar nga gjiri i tyre, që t’u lexojë atyre ajetet e Tua, t’u mësojë atyre Librin (Kuranin) dhe Urtësinë (Traditën pro-fetike), dhe t’i pastrojë ata. Ti je Ngadhënjimtari dhe i Urti.

¹³⁰. Prej fesë së Ibrahimit largohet veç ai që e nënçmon vetveten. Ne, e dalluam atë në këtë botë dhe në botën tjetër, ai do të jetë ndër të mirët. ¹³¹. Kur Zoti i tij i tha: “Përlul!”, ai (Ibrahimi) tha: “Ju përlula Zotit të gjithësisë.” ¹³². Kjo ishte porosia që Ibrahim ua la bijve të tij. Kështu bëri edhe Jakubi: “O bijtë e mi, Allahu jua ka zgjedhur fenë, prandaj mos vdisni ndryshe, por vetëm duke qenë muslimanë të nënshtruar ndaj Tij!” ¹³³. A ishit ju të pranishëm, kur Jakubi, para se të vdiste, u tha bijve të vet: “Çfarë do të adhuron pas meje?” Ata thanë: “Do të adhurojmë Zotin tënd dhe Zotin e etërve të tu - të Ibrahimit, të Ismailit dhe të Is’hakut - , që është Një

Zot i Vetëm. Vetëm Atij i nënshtrohemi.”¹³⁴. Ai ishte një popull që tashmë ka shkuar. Atyre u takon ajo që fituan vetë dhe juve ju takon ajo që keni fituar vetë. Ju nuk jeni përgjegjës për veprat e tyre.

¹³⁵. Ata thonë: “Bëhuni çifutë ose të krishterë, që të gjeni rrugën e drejtë!” Thuaj: “Jo. Në asnjë mënyrë! Ne jemi të fesë së drejtë të Ibrahimit, që ishte besimtar monoteist dhe nuk ka bërë kurrë idhujtari”.¹³⁶. Thoni: “Ne besojmë tek Allahu, tek ajo që na u shpall neve dhe tek ajo që iu shpall Ibrahimit, Ismailit, Is’hakut, Jakubit dhe Esbatëve (dymbëdhjetë bijve të Jakubit) dhe tek ajo që iu dha Musait e Isait dhe të gjithëka që u është dhënë profetëve nga Zoti i tyre. Ne nuk bëjmë dallim në asnjërin prej tyre dhe Ne vetëm Atij i jemi nënshtuar.”¹³⁷. Kështu, nëse ata do të besojnë siç besoni ju, atëherë do të jenë në rrugën e drejtë. Por nëse refuzojnë, atëherë ata gjithmonë do të jenë kundërshtarë. Por Allahu ju mjafton kundër tyre. Ai është Gjithëdhëguesi dhe i Gjithëdituri.”¹³⁸. Kjo (fe) është ngjyrimi i Allahut. E kush jep ngjyrim më të mirë se Allahu?! Ne jemi adhurues të Tij.”¹³⁹. Thuaju: “A kërkonit të polemizoni me ne për Allahun, kur Ai është Zoti ynë dhe Zoti juaj?! Ne përgjigjemi për veprat tona, e ju përgjigjeni për veprat tuaja. Ne vetëm Atij ia përkushtojmë adhurimet tona.”¹⁴⁰. A po thoni se Ibrahim, Ismaili, Is’haku, Jakubi dhe Esbatët kanë qenë çifutë ose të krishterë?” Thuaju: “A jeni ju më të ditur apo Allahu? E ku ka më të padrejtë se ata që e fshehin të vërtetën që u është dhënë prej Allahut?! Allahu nuk është i pakujdesshëm ndaj asaj që bëni ju”.¹⁴¹. Ai ishte një popull që shkoi. Atyre u takon ajo që fituan dhe juve ju takon ajo që keni fituar. Ju nuk jeni përgjegjës për gjërat që kanë bërë ata.

¹⁴². Njerëzit mendjelehtë do të thonë: “Çfarë i ktheu ata (muslimanët) prej Kibles së mëparshme?” Thuaju: “Të Allahut janë Lindja dhe Perëndimi. Ai udhëzon në rrugën e drejtë atë që do”.¹⁴³. Dhe kështu, Ne ju bëjmë ju një popull të ekuilibruar, për të qenë dëshmitarë (Ditën e Gjykimit) për popujt. Edhe i Dërguari

ka për të qenë dëshmitar për ju. Dhe Ne e ndryshuam Kiblen nga e cila ti drejtoheshe vetëm për t'u dalluar ata që pasojnë sinqerisht të Dërguarin, nga ata që kthehen pas. Vërtet, kjo provë që e rëndë, por jo për ata që Allahu i ka udhëzuar. Djeni se Allahu nuk jua humb kurrë besimin (namazin) tuaj. Vërtet, Allahu është Përdëllimtar dhe Mëshirëplotë me njerëzit.

¹⁴⁴. Vërtet, Ne të shohim që e kthen shpesh fytyrën tënde nga qielli. Ne do të të drejtojmë ty nga një Kible që do të të kënaqë. Ktheje pra, fytyrën tënde drejt Xhamisë së Shenjtë (Qabes)! Kudo që të jeni (o besimtarë), kthejini fytyrat tuaja drejt saj! Ata të cilëve u patëm dhënë Librin e dinë se kjo është e vërteta nga Zoti i tyre. Allahu nuk është i pakujdesshëm ndaj asaj që ata punojnë. ¹⁴⁵. Edhe sikur t'u sillje atyre që u është dhënë Libri (çifutëve dhe krishterëve) çdo lloj Argumenti, ata nuk do ta pasonin Kiblen tënde. As ti nuk do ta pasosh Kiblen e tyre. Asnjëra palë nuk do ta pasojë Kiblen e tjetrës. Nëse ti, edhe pas dijes që të ka ardhur, do të pasoje dëshirat e tyre, atëherë ti do të ishe i padrejtë. ¹⁴⁶. Ata, të cilëve u kemi dhënë Librin (çifutët dhe të krishterët), e njohin atë (Profetin Muhamed) ashtu siç njohin bijtë e vet. Por disa prej tyre e fshehin të vërtetën, edhe pse e dinë. ¹⁴⁷. E vërteta vjen nga Zoti yt, prandaj mos u bëj nga ata që dyshojnë!

¹⁴⁸. Çdokush ka një drejtim, nga i cili kthehet. Garoni në vepra të mira! Kudo që të jeni, Allahu ka për t'ju tubuar të gjithëve. Allahu është i Plotpushtetshëm për gjithçka. ¹⁴⁹. Ngado që të shkosh, ktheje fytyrën tënde drejt Xhamisë së Shenjtë! Kjo është e vërteta e sigurt nga Zoti yt. Allahu nuk është i pakujdesshëm ndaj asaj që bëni ju. ¹⁵⁰. Ngado që të shkosh, ktheje fytyrën tënde drejt Xhamisë së Shenjtë! Kudo që të gjendeni, kthejini fytyrat tuaja drejt saj, që njerëzit të mos kenë argument kundër jush, përveç atyre që janë të padrejtë! Por, ju mos u frikësoni prej atyre, por frikësohuni vetëm prej Meje, që Unë ta plotësoj mirësinë Time ndaj jush dhe që ju të

gjeni rrugën e drejtë. ¹⁵¹. Ja kështu, Ne dërguam mes jush një profet nga gjiri juaj, që t'ju lexojë ajetet Tona, që t'ju pastrojë, t'ju mësojë Librin dhe Urtësinë, dhe t'ju mësojë atë që nuk e dini. ¹⁵². Më kujtoni, që edhe Unë t'ju kujtoj! Më falënderoni e mos më mohoni!

¹⁵³. O ju që keni besuar! Kërkoni ndihmë me durim dhe me namaz! Vërtet, Allahu është me durimtarët. ¹⁵⁴. Dhe mos thoni për ata që u vranë në rrugën e Allahut: “Ata kanë vdekur!” Jo, ata janë të gjallë, por ju nuk e kuptoni. ¹⁵⁵. Ne do t'ju sprovojmë ndonjëherë me frikë, me uri, me humbje në pasuri ose në njerëz dhe me pakësim të prodhimit. Por ti përgëzoji durimtarët - ¹⁵⁶. Ata që, kur i godet ndonjë e keqe, thonë: “Ne, jemi të Allahut, dhe vetëm tek Ai do të kthehemi.” ¹⁵⁷. Vetëm këta kanë nga Zoti i tyre bekime dhe mëshirë, dhe vetëm këta janë të udhëzuarit në rrugën e drejtë.

¹⁵⁸. Vërtet, Safa dhe Merua janë nga Simbolet e Allahut. Prandaj ata që shkojnë në Qabe për haxh ose për umre, nuk kanë asnjë gjynah nëse sillen mes tyre. Kush bën vepra të mira vullnetarisht, ta dijë se Allahu është Mirënjohës e i Gjithëditur. ¹⁵⁹. Ata që i fshehin argumentet e qarta dhe udhëzimin që Ne shpallëm, pasi Ne ua sqaruam ato njerëzve në Libër, mbi ta do të bjerë mallkimi i Allahut dhe mallkimi i gjithë mallkuesve. ¹⁶⁰. Përveç atyre që pendohen, që përmirësohen dhe e deklarojnë hapur të vërtetën. Atyre Unë ua pranoj pendimin, sepse Unë jam Pranuesi i pendimeve dhe Mëshirëploti. ¹⁶¹. Mbi ata që mohojnë dhe vdesin si jobesimtarë rëndon mallkimi i Allahut, i melekëve dhe i të gjithë njerëzimit. ¹⁶². Ata do të jenë përgjithmonë atje (në Xhehenem). Atyre nuk do t'u lehtësohet vuajtja dhe as nuk do t'u jepet afat.

¹⁶³. Zoti juaj është Një dhe i vetëm. Nuk ka të adhuruar tjetër (me meritë), përveç Tij. Ai është i Gjithmëshirshmi, Mëshirëploti.

¹⁶⁴. Në krijimin e qiejve dhe të tokës, në ndërrimin e natës dhe të ditës, në anijet që lundrojnë në det për dobi të njerëzve, në shiun që Allahu e lëshon prej qielli, duke ngjallur përmes tij tokën e vdekur

dhe duke përhapur në të çdolloj gjallese, në lëvizjen e erërave dhe në retë që lëvizin mes qiellit dhe tokës, (në të gjitha këto,) ka Shenja për njerëzit që mendojnë.

¹⁶⁵. Ka njerëz që, në vend të Allahut, adhurojnë idhujt, të cilët i duan sikurse Allahun. Por, për ata që besuan, dashuria për Allahun është shumë më e fortë. Ah sikur ta dinin ata që bëjnë padrejtësi se, kur ta shohin dënimin, ata do të binden se e tërë fuqia i takon vetëm Allahut, dhe se Allahu është Ndëshkues i rreptë! ¹⁶⁶. Atë ditë, paria do të distancohet prej pasuesve të saj, të gjithë do ta shohin dënimin dhe lidhjet mes tyre do të këputen. ¹⁶⁷. Atëherë, pasuesit do të thonë: “Ah, sikur të na lejohej një kthim (në dynja) dhe t’i braktisnim, siç na braktisën ata tani!” Kështu, Allahu do t’ua tregojë veprat e tyre si dëshpërim për ta dhe ata kurrë nuk kanë për të dalë prej Zjarrit.

¹⁶⁸. O njerëz! Hani nga ato ushqime të lejuara dhe të mira që gjenden në Tokë, e mos shkoni pas hapave të shejtanit! Ai është armiku juaj i betuar. ¹⁶⁹. Ai ju urdhëron vetëm për të këqija e poshtërsi dhe ju shtyn që të thoni për Allahun gjëra që nuk i dini. ¹⁷⁰. Kur atyre (idhujtarëve) u thuhet “Pasoni atë që shpalli Allahu!”, ata thonë: “Jo. Ne ndjekim atë rrugë që kishin të parët tanë.” Po sikur të parët e tyre të mos kishin kuptuar asgjë dhe të mos ishin të udhëzuar në rrugën e drejtë? ¹⁷¹. Mohuesit u përngjajnë kafshëve, të cilat, kur i thërret dikush, dëgjojnë vetëm britmë dhe zë (por s’kuptojnë asgjë). Ata janë të shurdhër, memecë, të verbër dhe nuk kuptojnë asgjë.

¹⁷². O ju që keni besuar! Hani nga të mirat me të cilat ju kemi begatuar dhe falënderojeni Allahun, nëse jeni të sinqertë në adhurimin e Tij! ¹⁷³. Juve ju janë ndaluar veçse të ngordhurat, gjaku, mishi i derrit dhe ato (kafshët) që nuk theren në emër të Allahut por të dikujt tjetër. Por, kush detyrohet (të hajë njërën nga këto), pa dashur të bëjë keq dhe duke mos e tepruar, për të nuk është gjynah (nëse i ha). Vërtet, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

¹⁷⁴. Ata që fshehin nga Libri atë që shpalli Allahu, për të fituar me të një shpërblim të vogël, fusin vetëm zjarr në barkun e tyre. Ditën e Gjykimit, Allahu nuk do t'u flasë atyre dhe as nuk do t'i shfajsojë. I dhembshëm do të jetë dënimi i tyre. ¹⁷⁵. Ata e kanë këmbyer udhëzimin me humbjen dhe shpëtimin me dënimin. Si do ta durojnë ata Zjarrin?! ¹⁷⁶. Kjo, për shkak se Allahu e zbriti Librin me të vërtetën e sigurt por ata që polemizuan (padrejtësisht) rreth tij, janë të përçarë e shumë larg nga e vërteta.

¹⁷⁷. Nuk është e tërë mirësia që thjesht t'i ktheni fytyrat tuaja drejt lindjes ose perëndimit. Mirësi e vërtetë është të besosh në Allahun, Ditën e Fundit, melekët, Librat (e Zotit) dhe profetët; të shpenzosh prej pasurisë që e do e t'u japësh të afërmve, jetimëve, të varfërve, udhëtarëve të mbetur në rrugë, lypsave dhe për lirimin e robërve; të përkryesh namazin e të japësh zekatin; të plotësosh fjalën e dhënë; të jesh i durueshëm në skamje, në sëmundje dhe në flakën e luftës. Vetëm këta janë me të vërtetë të singertë dhe vetëm këta janë të devotshëm.

¹⁷⁸. O ju që keni besuar! Për ju është urdhëruar shpagimi me barazi (kisas) në rast vrasjeje: i liri për të lirin, skllavi për skllavin dhe femra për femrën. Kurse ai, të cilit i falet gjaku prej vëllait të vet, nuk ekzekutohet. Pas faljes, le të sillen butë me të falurin. Ndërsa shpagimi (kompensimi për vrasjen) le t'u jepet me mirësi. Ky është lehtësim dhe mëshirë prej Zotit tuaj. E, kushdo që pas kësaj, e kapërcen kufirin, ka një dënim të dhembshëm. ¹⁷⁹. Në ligjin e barazisë është jeta juaj, o ju njerëz që kuptoni, në mënyrë që të përmbaheni. ¹⁸⁰. Jeni urdhëruar që, kur dikujt i afrohet vdekja, nëse lë pasuri nga pas, e ka detyrim lënien e testamentit për prindërit dhe për më të afërmit. Testamenti duhet bërë me drejtësi. Për ata që janë të devotshëm, kjo është detyrë që nuk tolerohet. ¹⁸¹. Kush e ndryshon testamentin pasi e ka dëgjuar, ta dijë se gjynahu është i atyre që e ndryshojnë. Allahu Dëgjon dhe i Di gjithçka. ¹⁸². Nëse

druheni se testament-lënësi po largohet nga drejtësia, gabimisht ose qëllimisht, dhe vendosni drejtësinë, për ju nuk ka asnjë gjynah. Vërtet, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

¹⁸³. O ju që keni besuar! Agjërimi është bërë detyrë për ju, sikurse ka qenë edhe për ata që ishin para jush, me qëllim që të bëheni të devotshëm. ¹⁸⁴. Agjërimi është për një numër të caktuar ditësh. Të sëmurët ose udhëtarët (që nuk agjërojnë dot), le të agjërojnë më vonë po aq ditë (sa kanë lënë pa agjëruar). Për ata që nuk e përballojnë dot agjërimin, është i detyruar si kompensim ushqimi (ditor) i një të varfri. Nëse dikush jep vullnetarisht më shumë, do të jetë më mirë për të. Por, sikur ta dini, është më mirë për ju të agjëroni. ¹⁸⁵. Ramazani është muaji në të cilin ka zbritur Kurani, që është udhërrëfyes për njerëzit, sqarues i rrugës së drejtë dhe kriter dallues (i së vërtetës nga e kota). Kushdo që e arrin këtë muaj, le të agjërojë! Por kush është i sëmurë ose në udhëtim, le të agjërojë më vonë po aq ditë (sa ka lënë pa agjëruar). Allahu dëshiron për ju lehtësimin. Ai nuk dëshiron vështirësinë për ju. Plotësojeni numrin e ditëve të agjërimin dhe madhërojeni Allahun për udhëzimin (që ju dhuroi), që të bëheni mirënjohës!

¹⁸⁶. Kur adhuresit e Mi të pyesin për Mua, (thuaje se) Unë jam pranë (tyre). Unë i përgjigjem lutjes, kur lutësi më lutet. Le t'i përgjigjen thirrjes Time dhe le të më besojnë vetëm Mua, që të udhëzohen në rrugën e drejtë! ¹⁸⁷. Gjatë netëve të agjërimin, e keni të lejuar kontaktin (intim) me gratë tuaja. Ato janë robë (mburojë) për ju dhe ju jeni robë (mburojë) për to. Allahu e dinte se ju nuk do ta mbanit veten, prandaj jua pranoi pendimin dhe jua fali gabimin tuaj. Tani, kontaktoni me to dhe kërkoni atë që Allahu ka përcaktuar për ju. Hani e pini, derisa, të dallohet qartë peri i bardhë i agut nga peri i zi (errësira e natës). Pastaj, vazhdojeni agjërimin deri në mbrëmje. Mos kryeni marrëdhënie me to (gratë) kur qëndroni për itikaf në xhami. Këta janë kufijtë e Allahut, prandaj mos iu afroni atyre. Në

këtë mënyrë Allahu ua sqaron njerëzve argumentet e Veta, që ata të ruhen.¹⁸⁸ Mos e hani pasurinë e njëri-tjetrit në mënyrë të palejuar. Mos ndërhyjni te gjykatësit me rryshfete, për të grabitur në mënyrë të padrejtë një pjesë të pasurisë së njerëzve të tjerë, kur ju e dini.

¹⁸⁹. Të pyesin ty për hënat e reja. Thuaj: “Ato (hënat e reja) janë për njerëzit shenja përllëgaritëse të kohës dhe të haxhit.” Nuk është mirësi të hyni në shtëpitë tuaja nga dera e pasme. Mirësi e vërtetë është të keni frikë Allahun. Prandaj, hyni në shtëpi nga dyert e (parme të) tyre dhe kini frikë Allahun, që të shpëtoni!¹⁹⁰ Luftoni në rrugën e Allahut kundër atyre që ju sulmojnë dhe mos e teproni, sepse Allahu nuk i do ata që e teprojnë!¹⁹¹ Vritini ata kudo që t’i zini dhe dëbojini ata (prej vendit) ashtu siç ju dëbuan ata ju! Mosbesimi (që ata përhapin) është më i rëndë se vrasja. Dhe mos i luftoni ata pranë Xhamisë së Shenjtë (Qabes), për sa kohë që edhe ata nuk ju luftojnë ju në të. Por nëse ju sulmojnë, atëherë shfarosini. Ky është ndëshkimi ndaj jobesimtarëve.¹⁹² E nëse heqin dorë, atëherë Allahu është, pa dyshim, Falës i Madh e Mëshirëplotë.¹⁹³ Luftojini ata, derisa të zhduket çrregullimi (mosbesimi që ata përhapin) dhe adhurimi t’i kushtohet vetëm Allahut. Nëse ata ndalen, atëherë ndaleni edhe ju luftën, por jo ndaj atyre që kanë bërë krime.

¹⁹⁴. Muaji i ndaluar - për muajin e ndaluar. Dhe kështu për të gjitha gjërat e ndaluara është ligji i barazisë. Nëse ju sulmojnë, sulmujini edhe ju po në atë mënyrë. Por kini frikë nga Allahu dhe dijeni se Allahu është me të devotshmit.¹⁹⁵ Shpenzoni në rrugë të Allahut dhe mos e çoni veten drejt shkatërrimit. Bëni mirë, se Allahu i do bamirësit!

¹⁹⁶. Kryejeni të plotë haxhin dhe umren, për hir të Allahut! Nëse pengoheni, atëherë bëni kurban çfarë (kafshe) ta keni më të lehtë dhe mos e rruani kokën, derisa kurbanin të arrijë në vendin e vet! Por, për ata që janë të sëmurë ose kanë plagë në kokë, kompensimi (për rruajtjen e kokës para kohe) është me agjërim, sadaka ose

kurban. Kur jeni të sigurt (nga armiqtë), atëherë ai që kryen umren gjatë haxhit, le të bëjë kurban, sipas mundësisë. Ai që nuk ka, le të agjërojë tri ditë gjatë haxhit dhe shtatë ditë kur të jetë kthyer (në shtëpi). Kështu bëhen dhjetë ditë të plota. Ky është rregulli për ata që nuk e kanë familjen pranë Xhamisë së Shenjtë. Kijeni frikë Allahun dhe dijeni se Allahu është ndëshkues i rreptë.¹⁹⁷ Haxhi kryhet në muajt e caktuar. Për ata që e nisin haxhin në këta muaj nuk lejohen marrëdhëniet intime, shkelja e dispozitave të Sheriatit dhe as grindjet. Çfarëdo mirësie që të bëni, Allahu e di shumë mirë. Pajisuni me gjërat që ju duhen (për rrugë), por pajisja më e mirë është devotshmëria. Mua të më frikësoheni, o njerëz të mendjes!

¹⁹⁸. Nuk është gjynah të kërkonit mirësi nga Zoti juaj (në haxh). Kur të largoheni prej Arafatit, përmendeni Allahun në vendet e shenjta! Përmendeni Atë i Cili ju ka udhëzuar edhe pse më parë ishit të humbur.¹⁹⁹ Pastaj largohuni ashtu siç largohen të gjithë njerëzit dhe kërkojini falje Allahut! Pa dyshim, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.²⁰⁰ E kur t'i përfundoni ritet, përmendeni Allahun sikurse i përkujtoni prindërit tuaj, por me një përkujtim edhe më të fortë. Ka njerëz që thonë: “O Zoti ynë! Na jep (të mira) në këtë botë!” Por, për këta nuk ka pjesë në Botën Tjetër.²⁰¹ Por ka edhe të tjerë që thonë: “Zoti ynë, na jep të mira në këtë jetë dhe në Jetën Tjetër, dhe na ruaj prej dënimit në Zjarr!”²⁰² Këta do ta kenë pjesën e tyre për atë që kanë bërë. Allahu është i shpejtë në llogari.²⁰³ Përmendeni Allahun në ditë të caktuara (të haxhit). Kush ngutet e largohet për dy ditë, nuk bën gjynah. Por edhe ai që e shtyn, nuk bën gjynah, nëse përpiket të jetë i devotshëm. Atëherë, kijeni frikë Allahun dhe dijeni se do të tuboheni para Tij!

²⁰⁴. Ka ndonjë njeri, fjalët e të cilit mund të të mahnisin ty në këtë botë dhe që betohet në Allahun për çfarë ka në zemrën e tij, por që, në realitet, është kundërshtari më i rreptë.²⁰⁵ Ky, me të kthyer shpinën, nxiton nëpër tokë që të përhapë të këqijat dhe të shkatërrojë

të mbjellat dhe kafshët. Por Allahu nuk e do shkatërrimin.²⁰⁶ E, kur i thuhet atij: “Kije frikë Allahun!”, atë e pushton arroganca dhe e zhyt edhe më thellë në gjynahe. I mjafton atij Xhehenemi si ndëshkim dhe ai është vendbanimi më i tmerrshëm.²⁰⁷ Ka njerëz që e japin (flijojnë) jetën për hir të Allahut. Allahu është shumë i mëshirshëm me adhuruesit.

²⁰⁸. O ju që keni besuar, hyni në Islam plotësisht (me gjithë zemër) e mos ndiqni hapat e shejtanit, sepse ai është armiku juaj i betuar.²⁰⁹ E nëse devijoni, pasi ju kanë ardhur Argumentet e qarta, dijeni se Allahu është i Plotfuqishëm e i Urtë.²¹⁰ E ç’presin tjetër ata, që t’u vijë Allahu përmes hijeve të reve, bashkë me melekët, dhe çështja të ketë marrë fund?! Vetëm tek Allahu kthehen të gjitha çështjet.²¹¹ Pyeti bijtë e Israilit se sa shumë Argumente të qarta u kemi dhënë atyre! E kush i mohon të mirat e Allahut, pasi i janë dërguar, të jetë i sigurt se Allahu e ka ndëshkimin të ashpër.²¹² Atyre që nuk besojnë u është hijeshuar jeta e kësaj bote e tallen me ata që besojnë. Por ata që e ruajnë devotshmërinë do të qëndrojnë sipër tyre Ditën e Kijametit. Allahu i jep me mbushulli atij që Ai dëshiron.

²¹³. Njerëzit kanë qenë dikur një bashkësi e vetme dhe Allahu dërgoi profetët, si përgëzues dhe si qortues. Ai u zbriti atyre Librin me të vërtetën, për të gjykuar midis njerëzve në çështjet që kundërshtoheshin mes tyre. Pas qartësimit të argumenteve, askush nuk kundërshtoi më, përveç arrogantëve të verbuar nga zilia dhe armiqësia për njëri-tjetrin. Me mëshirën e Tij, Allahu i udhëzoi besimtarët tek e vërteta e çështjeve, për të cilat kishin kundërshtime. Allahu udhëzon në rrugë të drejtë atë që dëshiron.²¹⁴ A mendoni se do të hyni në Xhenet pa u sprovuar si ata që ishin para jush? Ata u sprovuan nga vuajtje e fatkeqësi dhe ishin kaq të tronditur sa edhe i Dërguari, e bashkë me të edhe besimtarët, luteshin: “Kur do të vijë

ndihma e Allahut?!” Po. Vërtet, ndihma e Allahut është (gjithmonë) afër!”

²¹⁵. Ata të pyesin ty se çfarë duhet të japin për sevap. Thuaju: “Çfarëdo bamirësi që e bëni, bëjeni për prindërit, për të afërmit, për jetimët, për të varfrit dhe për udhëtarët. Çdo të mirë që e bëni Allahu e di në imtësi. ²¹⁶. Juve ju është bërë detyrim lufta, ndonëse e urreni atë. Por ndodh që ju ta urreni diçka, por ajo të jetë e mirë për ju, siç ndodh që ju ta doni diçka, por ajo të jetë e keqe për ju. Allahu di e ju nuk dini.

²¹⁷. Të pyesin ty për luftimin në Muajin e Ndaluar. Thuaju: “Luftimi gjatë tij është (shkelje) e rëndë, por të pengosh nga rruga e Allahut, të mohosh Atë, të pengosh nga Xhamia e Shenjtë (Qabja) dhe të dëbosh banorët e saj, janë shkelje edhe më të mëdha tek Allahu. Idhujtaria është edhe më e rëndë se vrasja. Ata nuk do të reshtin së luftuari derisa t’ju zmbropsin nga feja juaj, nëse munden. E kush zmbropset nga feja e tij dhe vdes si jobesimtar, veprat e tij janë të pavlera në këtë jetë dhe në Jetën tjetër. Këta janë banorë të Zjarrit dhe në të do të jenë përjetësisht. ²¹⁸. Ata që besuan dhe që mërguan e lu-ftuan në rrugë të Allahut - ata shpresojnë vërtet për mëshirën e Allahut. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

²¹⁹. Të pyesin ty për verën dhe bixhozin. Thuaju: “Ato sjellin të këqija të mëdha, por edhe ndonjë dobi për njerëzit. Por, e keqja e tyre është më e madhe sesa dobia.” Të pyesin se sa duhet të shpenzojnë. Thuaju: “Tepriçën”. Kështu jua sqaron Allahu argumentet e Tij, që ju të mendoni. ²²⁰. “Për këtë jetë dhe për Jetën tjetër. Të pyesin ty për jetimët. Thuaju: Bamirësia ndaj tyre është punë e mirë. Nëse jetoni bashkë me ata (dijeni se) janë vëllezërit tuaj.” Allahu di ta dallojë keqbërsin nga bamirësi. Sikur të kishte dashur, Allahu do t’ju kishte vënë në vështirësi. Vërtet, Allahu është Krenar e i Urtë.

²²¹. Mos u martoni me idhujtare, derisa ato të besojnë! Një skllave besimtare është më e mirë se një idhujtare, edhe nëse kjo e

fundit mund t'ju pëlqejë. Mos i martoni vajzat tuaja me idhujtarë, derisa ata të bëhen besimtarë. Një skllav besimtar është më i mirë se një idhujtar, edhe nëse ky i fundit mund t'ju pëlqejë. Ata (jobesimtarët) ju ftojnë për në Zjarr, ndërsa Allahu, me mëshirën e Vet, ju fton në Xhenet dhe në faljen e gjynaheve tuaja. Ai ua sqaron njerëzve argumentet e Veta, që ata të kujtojnë. ²²². Të pyesin ty për të përmuajshmet e femrave. Thuaj: “Ajo është gjendje e dëmshme, prandaj largohuni prej grave gjatë menstruacioneve dhe mos iu afroni (për marrëdhënie intime), derisa të pastrohen. Pasi të pastrohen, atëherë afrohuni tek ato (për marrëdhënie intime), ashtu siç ju ka lejuar Allahu. Allahu i do ata që pendohen dhe ata që pastrohen. ²²³. Gratë tuaja janë si ‘vendmbjellje’ për ju. Prandaj afrojuni ‘vendmbjelljes’ suaj si të dëshironi. Por parapërgatitni diçka (të mirë) për veten tuaj, kijeni frikë Allahun dhe dijeni se tek Ai do të ktheheni! Përgëzoji besimtarët!

²²⁴. Mos të bëhet shkak betimi në Allahun, që t'ju pengojë të bëni vepra të mira, të ruheni nga të këqijat dhe të bëni paqe midis njerëzve. Allahu Dëgjon dhe di gjithçka. ²²⁵. Allahu nuk ju merr në përgjegjësi për betimet tuaja të paqëllimta, por për ato që i bëni qëllimisht me gjithë zemër. Allahu është Falës i madh dhe i Butë. ²²⁶. Për ata që betohen se nuk do t'u afrohen grave të veta (për kontakt intim), afati i pritjes është katër muaj. Në qoftë se heqin dorë (nga betimi), atëherë s'ka dyshim se Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ²²⁷. Por, në qoftë se ata e kanë vendosur për divorcim, Allahu Dëgjon e Di gjithçka. ²²⁸. Gratë e ndara janë të detyruara të presin për tri perioda (të përmuajshme). Atyre nuk u lejohet ta fshehin atë që Allahu ka krijuar në mitrën e tyre, nëse vërtet besojnë në Allahun dhe në Ditën e Fundit. Burrat e tyre kanë të drejtë t'i kthejnë ato gjatë kësaj kohe, nëse duan të pajtohen. Ato (gratë) kanë aq të drejta sa edhe përgjegjësi, sipas traditës. Por, burrat kanë një shkallë përparësie ndaj tyre. Allahu është i Gjithë-fuqishëm e i Urtë.

²²⁹. Ndarja (divorci) mund të bëhet dy herë. Pastaj, ose jetesë bashkëshortore normale, ose divorc me mirëkuptim. Juve (burrave) nuk ju lejohet t'u merrni atyre (grave) asgjë nga ajo (dhuratë martesore) që u keni dhuruar më parë, vetëm nëse, që të dyja palët, druheni se nuk do të mund t'u përmbaheni kufijve të Allahut. E nëse keni frikë se nuk do të mund t'u përmbaheni kufijve të Allahut, atëherë për të dyja palët nuk është gjynah nëse ajo (gruaja) jep diçka si kompensim (për lirim e saj nga kurora). Këta janë kufijtë e urdhëruar nga Allahu, prandaj mos i shkelni ata! Ata që shkelin kufijtë e Allahut janë vërtet keqbërës. ²³⁰. E nëse ai (burri) e ndan gruan (për herë të tretë), pas kësaj, atij nuk i lejohet më ta rimarrë, derisa ajo të martohet me një burrë tjetër. E, nëse ky i fundit (burri i dytë) e divorcon atë, atëherë nuk ka pengesë për ata dy (gruaja me burrin e parë) të ribashkohen, nëse, vërtet mendojnë se do t'i zbatojnë dispozitat e Allahut. Këto janë dispozitat e Allahut, të cilat Ai ua sqaron njerëzve të ditur. ²³¹. E kur t'i keni ndarë gratë dhe ato t'i jenë afruar mbarimit të kohës së pritjes (id-deh), atëherë ose i mbani (nën kurorë) siç duhet, ose i lëshoni siç duhet. Mos i mbani ato (nën kurorë) sa për t'i dëmtuar, dhe kështu të tejkaloni kufijtë. E, kush e bën këtë, pa dyshim që ka dëmtuar veten e vet. Dispozitat e Allahut mos i merrni për shaka! Kujtoni (solemnisht) të mirat e Allahut ndaj jush, (kujtoni) edhe atë që Ai ju shpalli Librin (Kur'anin) dhe Urtësinë, për t'ju udhëzuar! Kijeni frikë Allahun e dijeni se Allahu Di gjithçka.

²³². Kur t'i keni ndarë gratë dhe ato të kenë përmbushur afatin e tyre të pritjes (id-deh), mos i pengoni që të rimartohen me burrat e tyre, nëse ka pëlqim mes çiftit, ashtu si e kërkojnë rregullat, nga të cilat përfitojnë vetëm ata që besojnë në Allahun dhe në Botën Tjetër. Kjo është më e dobishmja dhe më e pastra për ju. Allahu e di e ju nuk e dini. ²³³. Nën atë le t'u japin gji foshnjave të tyre dy vjet të plotë, nëse dëshirojnë që ta plotësojnë gjdhënien. I ati i fëmijës ka

përgjegjësi për furnizimin dhe vesh-mbathjen e tyre, ashtu si është zakoni. Askush nuk ngarkohet më shumë sesa ka mundësi. Nëna, nuk bën të dëmtohet me fëmijën e saj, e as babai me fëmijën e tij. Edhe trashëgimtarët (ashtu si prindërit) kanë të njëjtat përgjegjësi (në përkujdesin ndaj fëmijës). E nëse pas një konsultimi dhe pëlqimi, ata (dy prindërit) vendosin për ndërprerjen e gjdhënies, kjo nuk përbën ndonjë gjynah për ta. Nëse ju dëshironi gjdhënëse tjetër për fëmijën tuaj, kjo nuk përbën ndonjë gjynah për ju, me kusht që pagesën t'ia bëni në mënyrën e duhur. Kijeni frikë Allahun dhe dijeni se Allahu ju sheh se çfarë bëni.

²³⁴. Kur ata (burrat) vdesin dhe lënë gra pas, ato (gratë) duhet të presin katër muaj e dhjetë ditë. Kur ato e plotësojnë afatin e tyre të pritjes, nuk është më përgjegjësia juaj (e kujdestarëve ligjorë të gruas) se çfarë bëjnë ato me veten e tyre në mënyrë të njerëzishme. Allahu e di hollësisht se çfarë bëni. ²³⁵. Nuk është gjynah për ju, nëse, tërthorazi, u kërkon dorën për martesë këtyre grave apo nëse e mbani të fshehtë këtë qëllim në veten tuaj. Allahu e di se ju do t'ua shprehni atyre (dëshirën për martesë), por mos u premtoni fshehurazi, përveç ndonjë fjale të lejueshme. Mos lidhni martesë, derisa të përfundojë afati i pritjes së tyre (id-deh. Ta dini se Allahu e di se çfarë fshihni në zemrën tuaj, prandaj kini kujdes prej Tij! Dhe dijeni se Allahu është Falës i Madh dhe i Butë. ²³⁶. Nuk është gjynah për ju nëse i ndani gratë, me të cilat ende nuk keni kryer marrëdhënie dhe të cilave ende nuk ua keni përcaktuar e dhënë mehrin. Jepuni atyre ndonjë dhuratë: pasaniku - sipas mundësive të tij, dhe i varfëri - sipas mundësive të tij. Dhurata për to sipas zakonit është detyrë për bamirësit. ²³⁷. E, nëse i ndani para se të kryeni marrëdhënie intime me to, por ndërkohë ua keni përcaktuar atyre masën e dhuratës martesore (mehrin), atëherë është detyrë për ju që t'u jepni gjysmën e asaj që keni caktuar, veç nëse ato (gratë) jua falin ose veç nëse atyre (grave) ua falin ata që kanë në dorë lidhjen

e martesës. Falja është më afër devotshmërisë. Dhe mos e harroni bamirësinë ndërmjet jush! Vërtet, Allahu e sheh gjithçka që bëni.

²³⁸. Vazhdoni rregullisht namazet, sidomos namazin e mesëm, dhe qëndroni të përlur (me frikë) për Allahun! ²³⁹. Nëse keni frikë (nga armiku), faluni në këmbë ose kaluar. Por, kur ndiheni të sigurt, kujtojeni Allahun ashtu si jua ka mësuar Ai ato që ju nuk i dinit! ²⁴⁰. Ata që janë duke vdekur dhe kanë gra që do t'i lënë pas, le të lënë me testament furnizimin për gratë e tyre për një vit rresht, pa i nxjerrë ato prej shtëpisë. Por, nëse ato dalin vetë, ju nuk merrni gjynah për ato veprime që ato i bëjnë me vetveten. Allahu është i Gjithfuqishëm e i Urtë. ²⁴¹. Dhuratat dhe përkujdesja sipas normave ndaj të divorcuarave janë detyrime për të devotshmit. ²⁴². Kështu jua qartëson Allahu argumentet e Veta, me qëllim që ju të kuptoni.

²⁴³. A nuk i ke parë ata që, edhe pse ishin me mijëra, u larguan prej atdheut të vet për t'i shpëtuar vdekjes? Allahu u tha atyre: “Vdisni!” E pastaj Ai i ringjalli. Allahu është Bamirës i madh ndaj njerëzve, por shumica e tyre nuk janë mirënjohës. ²⁴⁴. Atëherë, luftoni për hir të Allahut, dhe ta dini se Allahu Dëgjon dhe Di gjithçka. ²⁴⁵. Kush është ai që do t'i japë Allahut një “hua” të mirë, që Ai t'ia shtojë atë shumëfish? Allahu e pakëson rizkun dhe po Ai jep me mbushulli. Vetëm tek Ai është kthimi juaj.

²⁴⁶. A nuk e ke parë parinë e bijve të Israilit, pas Musait, kur i thanë një Profeti të tyre: “Cakto për ne një mbret, që të luftojmë në rrugën e Allahut!” Ai u tha: “Po sikur të ndodhë që lufta t'ju bëhet detyrë dhe ju të mos luftoni?” Ata thanë: “E pse të mos luftojmë në rrugën e Allahut, kur dihet se ne jemi dëbuar nga atdheu dhe fëmijët tanë?!”. Por kur u urdhëruan për të luftuar, ata u sprapsën, përveç një pakice prej tyre. Allahu Di gjithçka për të padrejtët. ²⁴⁷. Profeti i tyre u tha: “Allahu ka caktuar Talutin, si mbretin tuaj.” Ata thanë: “Si mund të jetë mbretëria në dorën e tij, kur ne kemi më shumë merita për të qenë mbretër sesa ai?! Madje, ai nuk është as i

pasur.” Ai tha: “Atë e zgjodhi Allahu si mbretin tuaj, duke e pajisur me dituri të gjerë e me fuqi trupore.” Allahu ia jep pushtetin kujt të dojë. Allahu është Mirëbërës i madh dhe i Gjithëditur. ²⁴⁸. Profeti i tyre u tha: “Shenjë e sundimit të tij është ardhja te ju e Arkës, tek e cila do të gjeni qetësim nga Zoti juaj. Në të ndodhet edhe diçka që ka mbetur nga thesari i familjes së Musait dhe Harunit. Atë e bartin melekët. S’ka dyshim se ky është një fakt për ju, nëse vërtet jeni besimtarë.”

²⁴⁹. Kur Taluti u nis së bashku me ushtrinë, tha: “Allahu do t’ju sprovtojë me një lumë. Ai që pi prej tij, nuk vjen (në luftë) me mua, e kush nuk e provon atë, përveç një hurbe me dorën e vet, ai vjen (në luftë) me mua.” Por ata pinë prej tij, me përjashtim të një pakice. E kur ai (Taluti) tok me besimtarët kaluan lumin, shumë prej tyre thanë: “Ne nuk kemi fuqi sot të luftojmë kundër Xhalutit dhe ushtrisë së tij.” Por ata që ishin të bindur për takimin me Allahun thanë: “Sa e sa grupe të vogla kanë triumfuar kundër ushtrive të mëdha, me dëshirën e Allahut.” Allahu është me durimtarët.

²⁵⁰. Kur dolën përballë Xhalutit dhe ushtrisë së tij, u lutën: “Zoti ynë! Na dhuro durim (qëndresë)! Na i përforco këmbët tona dhe na ndihmo kundër jobesimtarëve!” ²⁵¹. Me ndihmën e Allahut, ata i mposhtën (armiqtë), ndërsa Xhalutin e vrau Daudi, të cilit Allahu i dhuroi pushtet e urtësi dhe i mësoi çdo gjë që ai dëshironte të dinte. Sikur Allahu të mos i mbronte njerëzit me anë të disave prej tyre, toka do të shkatërrohej. Por, Allahu është Bamirës i madh ndaj njerëzimit.

²⁵². Këto janë argumentet e Allahut, që po të shpallen ty me vërtetësi. S’ka dyshim se ti je prej të dërguarve. ²⁵³. Këta janë të Dërguarit. Disa prej tyre i dalluam mbi të tjerët. Pati prej tyre të cilëve Allahu u foli, e disa i ngriti në gradën më të lartë. Isait, birit të Merjemes, i dhamë shenja (të qarta) dhe e përforcuam me Shpirtin e Shenjtë (Xhibrilin). Sikur të donte Allahu, ata që jetuan

pas tyre nuk do të luftonin mes njëri-tjetrit, pasi u kishin ardhur më parë Shenjat (të qarta). Megjithatë, ata u përçanë. Prej tyre pati që besuan, pati edhe që nuk besuan. Sikur të dëshironte Allahu, ata nuk do të luftonin mes njëri-tjetrit, por Allahu bën çfarë dëshiron.

²⁵⁴. O ju që keni besuar! Shpenzoni një pjesë nga ajo (të mirat) që Ne ju kemi dhënë, para se të vijë një ditë, kur nuk do të ketë më as tregti, as miqësi dhe as ndërmjetësim. Jobsimtarët - ata janë keqbërës. ²⁵⁵. Allahu është Një! Nuk ka të adhuruar tjetër (me meritë) përveç Tij. Ai është (El Hajjun) i Gjallë dhe (El Kajûm) i Përjetshëm. Atë nuk e kap dremitja dhe as gjumi. Vetëm e Tij është gjithçka, në qiej dhe në tokë. Askush nuk mund të ndërmjetësojë tek Ai, përveçse me lejen e Tij. Ai e di të tashmen dhe të ardhmen. Të tjerët dinë vetëm aq sa Ai ka dëshiruar t'u mësojë, nga ajo që Ai di. Froni (Kursijj-i) i Tij përfshin qiejt dhe tokën dhe Atë nuk e lodh përkujdesi për të dyja. Ai është i Larti, i Madhërishmi. ²⁵⁶. Nuk ka detyrim në fe. Është sqaruar e vërteta nga e kota. Kush e braktis (tagutin) dhe beson në Allahun, ai është kapur pas lidhjes më të fortë, e cila kurrë nuk këputet. Allahu Dëgjon e Di gjithçka. ²⁵⁷. Allahu është Mbrojtësi (i dashur) i atyre që besojnë dhe i nxjerr ata prej errësirave në dritë. Për ata që nuk besojnë kujdestarë janë shejtanët, të cilët i nxjerrin ata prej drite për t'i futur në errësira. Këta janë banorë të Zjarrit, ku do të qëndrojnë përjetësisht.

²⁵⁸. A nuk e ke parë atë që polemizoi me Ibrahimin rreth Zotit të tij, pasi Allahu i kishte dhënë pushtet të madh? Kur Ibrahim tha: “Zoti im është Ai që jep jetë dhe vdekje.”, ai tha: “Edhe unë jap jetë dhe shkaktoj vdekje!” Ibrahim tha: “Zoti im e sjell diellin nga lindja, sille ti nga perëndimi!” Atëherë, ai që nuk besonte mbeti i hutuar. Allahu nuk i udhëzon në rrugë të drejtë njerëzit e padrejtë.

²⁵⁹. Po për atë që kaloi pranë një vendbanimi të rrënuar që nga themelet dhe tha: “E si mund ta risjellë Allahu në jetë këtë, pas këtij shkatërrimi?” Allahu e la atë të vdekur për njëqind vjet, pastaj

e ringjalli dhe i tha: “Sa qëndrove ashtu (i vdekur)?” Ai tha: “Një ditë, ose një pjesë të ditës.” Allahu i tha: “Jo, ti ke ndenjur ashtu për njëqind vjet. Shikoj ushqimin dhe pijen tënde! Ato nuk janë prishur fare. Shikoj edhe gomarin tënd! E për të bërë ty argument për njerëzit, shiko se si i lidhim sërish eshtrat dhe pastaj i veshim me mish!” Kur atij iu bë e qartë kjo, tha: “U binda se Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka.” ²⁶⁰. Po, kur Ibrahim i tha: “Zoti im! Më mundëso të shoh se si i ngjall të vdekurit!” Ai (Zoti) i tha: “A nuk beson?!” Ai (Ibrahimi) u përgjigj: “Sigurisht që besoj, por desha që zemrës sime t’i shtohet bindja.” Ai (Zoti) tha: “Merr katër shpendë e pastaj, në çdo kodër vendos nga një pjesë të tyre; pastaj thirru atyre! Dhe ata kanë për të ardhur me shpejtësi. Dije se Allahu është i Plotfuqishëm e i Urtë”.

²⁶¹. Pasuria e atyre që e shpenzojnë atë në rrugë të Allahut përngjan me një farë, prej së cilës mbijnë shtatë kallinj, ku në secilin kalli ka njëqind kokrra. Allahu ia shumëfishon atij që Ai dëshiron. Allahu është Bujar i madh e i Gjithëditur. ²⁶². Ata që e shpenzojnë pasurinë e tyre në rrugë të Allahut dhe që atë çfarë japin nuk e shoqërojnë me të përmendur e me mburrje - pikërisht ata e kanë shpërblimin e vet të Zotit i tyre. Për ta nuk ka frikë dhe as nuk do të brengosen. ²⁶³. Një fjalë e mirë dhe falja janë më të vlefshme se një lëmoshë që shoqërohet me fjalë fyese. Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Butë. ²⁶⁴. O ju që keni besuar! Mos i prishni lëmoshat tuaja me të përmendur dhe me fyerje, siç bën ai që e jep pasurinë e vet sa për sy e faqe dhe nuk beson në Allahun dhe as në Ditën e Fundit! Ky ngjan me atë gurin e madh e të lëmuar, mbi të cilin ka pak dhe, por që kur e zë rrebeshi, e lë sërish të zhveshur. Ata nuk arrijnë asgjë nga ato gjëra që kanë bërë. Allahu nuk e udhëzon në rrugën e drejtë një popull që refuzon besimin.

²⁶⁵. Ndërsa shembulli i atyre që pasurinë e vet e japin nga bindja e tyre dhe duke kërkuar kënaqësinë e Allahut është si një kopsht

në një rrafshnaltë, ku bie shi me mbushulli dhe jep fryte dyfish. Por edhe nëse nuk bie shi me mbushulli, atje bie një vesë shiu e mjaftueshme. Allahu sheh gjithçka që bëni. ²⁶⁶. A dëshiron ndonjëri prej jush të jetë si ai që ka një kopsht me hurma e rrush, në të cilin rrjedhin lumenj e ka nga të gjitha frutat, por që ta ketë kapur pleqëria dhe pranë tij të ketë pasardhës të mitur dhe pastaj, atë (kopshtin) ta godasë ndonjë furtunë zjarri e ta djegë? Kështu jua sqaron Allahu argumentet, për të menduar.

²⁶⁷. O ju që keni besuar! Jepni nga më e mira e asaj që keni fituar dhe nga ajo që Ne e nxjerrim prej tokës për ju! Mos nxitoni të jepni më të pavlefshmen nga ajo, të cilën nuk do ta pranoni asnjëherë për veten tuaj, veçse po të ishit symbyllur! Dijeni se Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Lavdëruar. ²⁶⁸. Shejtani ju frikëson me varfëri dhe ju urdhëron për të këqija, ndërsa Allahu ju garanton falje e begati. Allahu është Bujar i madh e i Gjithëditur. ²⁶⁹. Ai ia dhuron urtësinë atij që do. Dhe, pa dyshim, kujt i është dhënë urtësia, i është dhuruar mirësi e madhe. Por këtë mirësi e kuptojnë veçse të mençurit.

²⁷⁰. Çdo gjë që të shpenzoni nga pasuria dhe çdo betim (nedhër) që të bëni, të jeni të sigurt se Allahu i di të gjitha. Për të padrejtët nuk ka ndihmëtarë. ²⁷¹. Nëse i jepni sadakatë haptazi, kjo është mirë; por, nëse ua jepni të varfërve fshehurazi, kjo është edhe më mirë për ju, sepse kështu Ai (Allahu) jua fal gjynahet tuaja. Allahu e di mirë atë që bëni ju. ²⁷². Nuk është detyrë e jotja udhëzimi i tyre. Është Allahu që udhëzon në rrugë të drejtë atë që Ai do. Çfarëdo të mire që ta jepni, e keni për veten tuaj. Por çdo gjë ta jepni veçse për hir të Allahut, sepse çdo të mirë që ju e jepni do t'ju kompensohet në mënyrë të plotë, pa ju cenuar aspak". ²⁷³. Ajo (sadakaja) u takon të varfërve, të cilët janë të angazhuar në rrugën e Allahut dhe nuk kanë mundësi të lëvizin nëpër tokë. Ata nuk lypin, prandaj ai që nuk e di gjendjen e tyre mendon se ata janë të pasur. Ata njihen nga

vetë pamja e tyre, ndonëse ata nuk kërkojnë me ngulm dhe nuk i bezdisin njerëzit. Çfarëdo të mire që ta jepni, s'ka dyshim se Allahu e di shumë mirë. ²⁷⁴ Ata që e shpërndajnë pasurinë e vet natën dhe ditën, fshehurazi dhe haptazi, e kanë shpërblimin te Zoti i tyre. Për ta nuk ka as frikë, as dëshpërim.

²⁷⁵ Ata që e hanë kamatën, do të ngrihen ashtu sikurse ngrihet i çmenduri nga prekja e shejtanit. Kështu, sepse ata thanë: “Edhe shitblerja është njëlloj si kamata!” Por Allahu e ka lejuar shitblerjen dhe e ka ndaluar kamatën. Atij që, kur i arrin këshilla prej Zotit të tij, largohet prej saj (kamatës), i takon plotësisht pa-suria e grumbulluar më parë dhe çështja e tij mbetet tek Allahu. Por ata që i kthehen sërish asaj, do të jenë banorë të Zjarrit, ku do të mbeten përjetësisht. ²⁷⁶ Allahu e zhdur kamatën dhe e shton sadakanë. Allahu nuk e do asnjë mohues dhe gjynahqar. ²⁷⁷ S'ka dyshim se ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, që e falin namazin dhe e japin zekatin, e kanë shpërblimin te Zoti i tyre. Ata nuk do të kenë kurrfarë frike dhe as nuk do të brengosen.

²⁷⁸ O ju që keni besuar! Kijeni frikë Allahun dhe hiqni dorë prej asaj që ju ka mbetur nga kamata, nëse jeni besimtarë të sinqertë! ²⁷⁹ E, në qoftë se nuk e bëni këtë, atëherë dijeni se jeni në luftë me Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Nëse pendoheni, atëherë ju takon malli juaj fillestar, sepse kështu nuk dëmtoni dhe as vetë nuk dëmtoheni. ²⁸⁰ Por, në qoftë se tjetri është në gjendje të vështirë, atëherë afatizojeni, derisa të lehtësohet. Por, po t'ia falni, është shumë më mirë për ju, nëse e dini. ²⁸¹ Dhe ruajuni asaj dite kur do të ktheheni tek Allahu, kur secilit do t'i jepet e plotë ajo që ka fituar, pa iu bërë asnjë padrejtësi.

²⁸² O ju që keni besuar! Kur merrni hua prej njëri-tjetrit për një afat të caktuar, shkruajeni atë! Le të mbajë shënim me drejtësi një shkruesi! Shkruesi të mos ngurrojë të shkruajë ashtu si e ka mësuar Allahu! Ai le të shkruajë, ndërsa ai që merr borxh të diktojë, duke

iu frikësuar Allahut, Zotit të tij, e duke mos lënë mangët asgjë! Në qoftë se ai që ngarkohet me borxh është i papjekur mendërisht, ose i mitur, ose nuk është në gjendje të diktojë, atëherë le të diktojë me drejtësi kujdestari i tij ligjor! Kërkoni që të dëshmojnë dy burra nga mesi juaj! Nëse nuk bëhen dy burra, atëherë, duke rënë dakord për njerëzit e zgjedhur, merrni një burrë e dy gra, në mënyrë që, nëse njëra prej tyre harron, t'ia kujtojë tjetra! Dëshmitarët nuk duhet të refuzojnë, kur ftohen për të dëshmuar. Dhe mos përtوني ta shkruani atë (borxhin) dhe afatin e tij, qoftë i vogël apo i madh! Kjo është më e drejtë tek Allahu, më e vlefshme si dëshmi dhe më larg dyshimeve. Nëse është shitblerje e atypëratyshme midis jush, atëherë nuk është ndonjë gjynah të mos e shënoni. Megjithatë, kur bëni shitblerje, dëshmoheni me dëshmitarë! Nuk duhet të dëmtohen as shkruesi, as dëshmitarët, prandaj, nëse e bëni, do të jetë tejkalim nga ana juaj. “Kijeni frikë Allahun dhe Allahu do t’ju dhurojë dituri. Allahu Di çdo gjë.”²⁸³ E në qoftë se jeni në udhëtim dhe nuk gjeni shkruesi, atëherë merrni një plaçkë peng! E nëse i besoni njëri-tjetrit, atëherë ai që ka marrë diçka me mirëbesim le ta përmbushë atë që i është besuar, dhe le ta ketë frikë Allahun, Zotin e tij! Mos e fshihni dëshminë, se ai që e fsheh atë e ka zemrën me gjynahe. Allahu di çdo gjë që bëni ju.

²⁸⁴. Vetëm të Allahut janë ç’ka në qiej dhe ç’ka në tokë. E shfaqni apo e mbani të fshehtë atë që e keni në veten tuaj, Allahu do t’ju marrë në përgjegjësi. Ai fal atë që do dhe e dënon atë që do. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka.²⁸⁵ I Dërguari e besoi atë që iu shpall prej Zotit të tij e ashtu bënë edhe besimtarët. Secili i besoi Allahut, melekëve të Tij, shpalljeve të Tij dhe të dërguarve të Tij (duke thënë): “Ne nuk bëjmë dallim mes asnjërit prej të dërguarve të Tij.” Ata thanë: “Dëgjuam dhe u bindëm. Kërkojmë faljen Tënde, o Zoti ynë. Vetëm tek Ti është e ardhmja jonë.”.²⁸⁶ Allahu nuk e ngarkon asnjë përtej mundësive të tij: ai (robi) do të marrë atë çfarë

ka fituar dhe do të ketë kundër atë çfarë ka merituar. “Zoti ynë, mos na dëno nëse harrojmë ose gabojmë! Zoti ynë, mos na ngarko me barrë të rëndë, siç ngarkove ata që ishin para nesh! Zoti ynë, mos na ngarko më tepër sesa kemi fuqi! Na i shlyej gjynahet, na i mbulo të këqijat e na mëshiro! Ti je Mbrotjtësi ynë! Na ndihmo kundër atyre që nuk besojnë!

SURJA 3 - AL IMRAN

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

¹. *Elif, Lam, Mim*

² Allahu është Një! Nuk ka të adhuruar tjetër (me meritë) përveç Tij. Ai është (El Hajju) i Gjallë dhe (El Kajûm) i Përjetshëm. ³ Është Ai që ta zbriti ty (Muhamed) Librin me të vërtetën, si vërtetues të librave të mëparshëm. Ai e zbriti më parë Teuratin dhe Ungjillin, ⁴ si udhëzim për njerëzit dhe shpalli Dalluesin (e të vërtetës nga e kota). Ata që mohojnë argumentet e Allahut, i pret ndëshkimi i rreptë. Allahu është Ngadhënjimtar e Shpagimtar. ⁵ S’ka dyshim se Allahut nuk mund t’i fshihet asgjë në Tokë dhe as në qiell. ⁶ Është Ai që ju formon ju në mitër, ashtu si dëshiron. Nuk ka të adhuruar me meritë përveç Tij. Ai është Ngadhënjimtar dhe i Urtë.

⁷ Është Ai (Allahu) që ta zbriti ty (o Muhamed) Librin (Kur’anin). Në të ka ajete të qarta (muhkemat), të cilat janë baza e Librit. Në të ka ajete të tjera, që janë jo krejtësisht të qarta (mutesha-bihat). Por ata zemrat e të cilëve anojnë nga e shtrembra, gjurmojnë ato që janë jo shumë të qarta, për të shkaktuar hutim, kinse kërkojnë komentin e tyre. Por, përveç Allahut, askush nuk e di domethënien e tyre. Dijetarët e pajisur me dituri të thellë thonë: “Ne i besojmë atij (Kur’anit). Të gjitha (ajetet) janë nga Zoti ynë.” Por këtë e kuptojnë vetëm ata që janë të mençur. ⁸ “Zoti ynë, mos lejo që zemrat tona të

devijojnë, pasi na drejtove! Na dhuro mëshirën Tënde! Pa dyshim, Ti je Dhuruesi i madh.”. ⁹ “Zoti ynë, Ti je Ai që do t’i tubosh njerëzit në një Ditë, për të cilën nuk ka dyshim. Allahu nuk e shkel asnjëherë premtimin e Vet”.

¹⁰ Atyre që nuk besojnë nuk do t’u vlejë asgjë para Allahut, as pasuria e as fëmijët e tyre. Ata (jobesimtarët) do të jenë lënda djegëse e Zjarrit. ¹¹ Kështu ndodhi edhe me pasuesit e Faraonit dhe ata të mëhershmit. Ata i mohuan Argumentet Tona. Për këtë arsye, Allahu i shkatërroi për fajet e tyre. Allahu ndëshkon shumë ashpër. ¹² Thuaju (o Muhamed) atyre që nuk besojnë: “Do të jeni të mposhtur dhe do të hidheni në Xhehenem. Sa i shëmtuar është ai shtrat!”. ¹³ Për ju ishte një shenjë e madhe kur dy palët u përballën me njëra-tjetrën. Njëra palë luftonte në rrugën e Allahut, kurse pala tjetër ishin jobesimtarë. Ata (qafirët) panë me sytë e tyre se të tjerët (besimtarët) ishin dy herë më shumë se ata. Por Allahu përforcon atë që dëshiron me ndihmën e Vet. Vërtet, në atë ngjarje pati një mësim të madh për ata që janë të mençur.

¹⁴ Njerëzve u është hijeshuar dashuria për kënaqësitë e kësaj bote, për gratë (e hijshme), për djemtë (e pasardhësit e shumtë), për pasurinë e madhe prej ari e argjendi, për kuajt e stolisur e për bagëtinë e bujqësinë. Këto janë kënaqësi të kësaj bote, por tek Allahu është e ardhmja më e mirë. ¹⁵ Thuaju: “A t’ju tregoj për diçka shumë më të mirë se ato? Për ata që janë të devotshëm, janë përgatitur te Zoti i tyre kopshte, nëpër të cilat rrjedhin lumenj, ku ata do të jenë përjetësisht. Atje do të kenë bashkëshorte të pastra dhe kënaqësinë e Allahut. Allahu është Gjithëshikues i robërve të Vet. ¹⁶ Të tillë janë ata që thonë: “O Zoti ynë, ne kemi besuar me sinqeritet. Na i fal gjynahet tona dhe na ruaj prej ndëshkimit të Zjarrit!” ¹⁷ Dhe ata që janë të durueshëm, të drejtë, të devotshëm e dorëdhënës, dhe ata që në kohën e agimit kërkojnë falje.

¹⁸ Allahu dëshmon, e po ashtu edhe melekët, dhe njerëzit e dijes,

se nuk ka Zot tjetër (që meriton të adhurohet) përveç Tij. Ai është Zbatuesi i drejtësisë. Nuk ka Zot tjetër (që meriton të adhurohet) përveç Tij, Ngadhnjimentarit e të Urtit. ¹⁹ Feja e pranueshme tek Allahu është Islami. Njerëzit e Librit kundërshtuan veçse të nxitur nga zilia mes tyre, pasi u erdhi e vërteta. E kush i mohon Argumentet e Allahut, le ta dijë se Allahu është i shpejtë në llogarinë e Tij. ²⁰ E, nëse ata polemizojnë me ty, ti thuaju: “Unë, me tërë qenien time, i jam dorëzuar Allahut; e po kështu edhe pasuesit e mi.” Thuaju atyre që u është dhënë Libri dhe (ummijunëve) të paditurave: “A e pranoni fenë Islame?” Nëse e pranojnë Islamin, atëherë e kanë gjetur të vërtetën; e nëse refuzojnë, ti ke për detyrë vetëm kumtimin. Allahu është Gjithëvështues i krijesave. ²¹ Ata të cilët i mohojnë argumentet e Allahut dhe, me padrejtësinë më të madhe, vrasin profetët dhe njerëzit që i këshillojnë për të drejtën, lajmëroji për një ndëshkim të dhembshëm e pikëllues. ²² Veprat e tyre nuk kanë asnjë vlerë në këtë botë dhe as në Botën tjetër. Ata nuk kanë për të pasur ndonjë ndihmëtar.

²³ A nuk i sheh ti ata, të cilëve u është dhënë një pjesë nga Libri e kur thirren që ndërmjet tyre të gjykojë Libri i Allahut, një grup prej tyre kthejnë shpinën duke refuzuar?! ²⁴ Kjo sepse ata thonë: “Ne nuk do të na djegë Zjarri, përveçse disa ditë të numëruara.” Shpifja që bënë i ka mashtruar keq për fenë e tyre. ²⁵ E si do të jetë gjendja e tyre, kur t’i tubojmë një Ditë, për të cilën nuk ka dyshim dhe kur çdo njeriu do t’i jepet ajo që ka fituar? Atyre nuk do t’u bëhet asnjë padrejtësi. ²⁶ Thuaj: “O Allah! O Sundues i gjithçkaje! Ti ia jep Pushtetin atij që do, dhe ia heq pushtetin atij që do. Ti e lartëson atë që do dhe e poshtëron atë që do. Vetëm në dorën Tënde është çdo e mirë. Vërtet, Ti je i Fuqishëm për gjithçka.” ²⁷ Ti e fut natën në ditë dhe e fut ditën në natë. Ti nxjerr nga i vdekuri të gjallin dhe nga i gjalli të vdekurin. Ti e begaton pa masë atë që do.

²⁸ Besimtarët nuk duhet të marrin për miq (e aleatë) jobesimtarët,

por besim-tarët. Kush e bën këtë, ai nuk ka asgjë nga feja e Allahut, veç nëse është për qëllim ruajtja prej së keqes së tyre. Allahu ju paralajmëron që të ruheni prej Tij. Tek Allahu do të ktheheni të gjithë. ²⁹ Thuaj: “Edhe nëse e fshihni atë që keni në zemrat tuaja, apo e shfaqni haptazi, Allahu e di atë. Ai e di çfarë ka në qiej dhe çfarë ka në tokë. Allahu është i Plotfuqishëm për çdo gjë. ³⁰ Atë ditë, çdo njeri do të gjejë pranë vetes veprat e mira që ka bërë. Ndërsa për të këqijat që ka bërë, do të dëshirojë që, në mes tij dhe tyre, të jetë një largësi shumë e madhe. Allahu ju paralajmëron me dënimin që vjen prej Tij. Por Allahu është shumë i Mëshirshëm ndaj robërve. ³¹ Thuaj (o Muhammed): “Nëse e doni Allahun, atëherë më pasoni mua, që Allahu t’ju dojë dhe t’jua falë gjynahet tuaja.” Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ³² Thuaj: “Bindjuni Allahut dhe të Dërguarit!” Nëse ata refuzojnë, atëherë ta dinë se Allahu nuk i do jobesimtarët.

³³ Allahu i zgjodhi Ademin, Nahun, familjen e Ibrahimit dhe familjen e Imranit mbi të gjithë popujt e tjerë (të asaj kohe). ³⁴ Ata ishin pasardhës, njëri prej tjetrit dhe Allahu Dëgjon dhe Di gjithçka. ³⁵ Kujto kur gruaja e Imranit tha: “O Zoti im! Këtë (fëmijë) që është në barkun tim, unë vendosa që të ta kushtoj vetëm Ty. Pranoje këtë prej meje! Ti Dëgjon dhe Di gjithçka.” ³⁶ Kur ajo e lindi (foshnjën), tha: “O Zoti im! Unë e linda femër.” Por, Allahu e dinte shumë mirë se çfarë kishte lindur ajo. Sigurisht që mashkulli nuk është si femra. “Unë i vura emrin Merjem. Atë dhe pasardhësit e saj po t’i lë Ty në mbrojtje prej shejtanit të mallkuar”. ³⁷ Zoti i saj e pranoi përkushtimin e saj, me një pranim të mirë (e të shpërblyeshëm) dhe e rriti atë (vajzën) me një edukatë të mirë. Ai e vuri atë nën kujdesin e Zekerias. Sa herë që hynte Zekeria në dhomën e faljes së saj, gjente atje ushqim. Prandaj pyeti: “O Merjeme! Nga të vjen ky ushqim?” Ajo i tha: “Nga Allahu. Vërtet, Allahu i jep pa masë atij që do.” ³⁸ Atëherë, Zekeria iu lut Zotit të

tij, duke thënë: “O Zoti im! Më dhuro edhe mua një pasardhës të mirë! Vërtet, Ti e Dëgjoni lutjen.”³⁹ Kur qëndronte në këmbë, duke u falur në faltore, atë e thirrën melekët: “Allahu të përgëzon ty me Jahjan, i cili do të besojë Fjalën e ardhur nga Allahu. Ai do të jetë zotëri (fisnik), i përkorë dhe Profet nga më të mirët.”⁴⁰ Ai (Zekeria) tha: “O Zoti im! Si mund të kem unë djalë, kur mua më ka kapur pleqëria dhe shoqja ime është beronjë?!” Tha (Allahu): “Allahu bën çfarë dëshiron.”⁴¹ Ai (Zekeria) tha: “O Zoti im! Më shfaq mua një Shenjë!” Ai (Allahu) tha: “Shenja është që, për tri ditë, ti nuk do të mund t’i flasësh asnjë njeriu, përveçse me gjeste. Përmende shumë Zotin tënd dhe madhëroje Atë çdo mbrëmje e mëngjes!”⁴² Kujto kur melekët thanë: “O Merjeme! Allahu të ka zgjedhur dhe të ka pastruar ty. Ai të ka zgjedhur ty mbi të gjitha gratë e botës.”⁴³ “O Merjeme! Adhuroje Zotin tënd me përkushtim! Bëj sexhde dhe falu për Zotin tënd, bashkë me të tjerët që falen!”⁴⁴ Këto janë disa nga lajmet e fshehta që po t’i shpallim ty (o Muhamed). Ti nuk ishe atje, kur ata hidhnin short se cili prej tyre do të bëhej kujdestar i Merjemes. Ti nuk ishe pranë tyre as kur ata grindeshin me njëri-tjetrin.

⁴⁵ Kujto (o Muhamed) kur melekët thanë: “O Merjeme! Allahu të jep ty lajmin e mirë (për një djalë të krijuar) me “Fjalën” e Tij (Bëhu!). Emri i tij do të jetë Mesih, Isa, biri i Merjemes. Ai do të jetë i nderuar në këtë botë dhe në Ahiret. Ai do të jetë një nga më të afërmit (të përzgjedhurit e Allahut).⁴⁶ Ai do t’u flasë njerëzve që në djep, por dhe kur të rritet. Ai do të jetë prej të mirëve.”⁴⁷ Ajo tha: “O Zoti im! Si mund të kem unë djalë, kur s’më ka prekur njeri?!” Ai (Allahu) tha: “Ja, kështu, Allahu krijon çfarë të dojë. Kur Ai vendos për një çështje, vetëm i thotë: “Bëhu!” e ajo menjëherë bëhet”.⁴⁸ Ai (Allahu) do t’i mësojë atij Librin dhe Urtësinë, Teuratin dhe Ungjillin,⁴⁹ Dhe do ta çojë si profet te bijtë e Israilit (që t’u thotë): “Unë kam ardhur nga Zoti juaj me një

argument (të jashtëzakonshëm). Unë do të bëj nga balta diçka në formën e shpendit. Pasi t'i fryj atij, ai, me lejen e Allahut, do të bëhet shpend i gjallë. Unë shëroj të verbrit (e lindur të tillë) dhe të sëmurët me lebër. Unë, me lejen e Allahut, i ngjall të vdekurit. Unë ju tregoj për atë që e hani dhe për atë që e depozitoni në shtëpitë tuaja. Vërtet, këto janë fakte të pakundërshtueshme për ju, nëse jeni besimtarë.

⁵⁰. Unë jam dëshmues i vërtetësisë së Teuratit, që është shpallur para meje, dhe do t'ju lejoj disa gjëra që i keni pasur të ndaluara. Unë kam ardhur me argumenta (të qarta) nga Zoti juaj, prandaj kijeni frikë Allahun dhe bindmuni mua! ⁵¹. Allahu është Zoti im dhe Zoti juaj. Atë adhurojeni, sepse kjo është Rruga e drejtë!

⁵². Kur e kuptoi Isai vendosmërinë e tyre në mosbesim, tha: “Kush do të jetë ndihmëtari im në rrugën e Allahut?” Dishepujt e tij thanë: “Ne do të jemi ndihmëtarë të (rrugës së) Allahut. Ne besojmë në Allahun, ndaj ti dëshmo për ne që jemi muslimanë!” ⁵³. Zoti ynë, ne besojmë në atë që ke shpallur dhe e pasojmë të Dërguarin (Isa-in). Na bashko me ata që dëshmojnë!” ⁵⁴. Ata (jo besimtarët) përgatitën një kurth, por edhe Allahu përgatiti një kurth. Allahu është planifikuesi më i mirë. ⁵⁵. (Kujto kur) Allahu tha: “O Isa! Unë do të të marr ty e do të të ngre pranë Meje. Unë do të të shpëtoj ty prej (sherrit të) atyre që nuk besojnë dhe ata që të pasojnë ty do t'i lartësoj mbi ata që mohojnë, deri në Ditën e Kijametit. Pastaj, vetëm tek Unë është kthimi juaj dhe Unë do të gjykoj mes jush për ato çështje për të cilat ratë në kundërshti”. ⁵⁶. Ata që nuk besojnë, Unë do t'i ndëshkoj ashpër në këtë botë dhe në Botën tjetër, dhe ata nuk do të kenë askënd që t'i ndihmojë. ⁵⁷. E për sa u përket atyre që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, atyre do t'ua jap shpërblimin të plotë. Allahu nuk i do të padrejtët. ⁵⁸. Këto (ngjarje) që po të lexohen ty (o Profet) janë argumenta (për besnikë-rinë tënde) dhe këshilla (nga Kur'ani) plot urtësi.

⁵⁹. Rasti i Isait tek Allahu, është sikurse rasti i Ademit, të cilin Ai e

krijoi nga dheu, e pastaj i tha: “Bëhu!” dhe ai u bë. ⁶⁰. E vërteta vjen vetëm nga Zoti yt; Prandaj ti mos u bëj kurrë nga ata që dyshojnë! ⁶¹. Atyre që të kundërshtojnë ty në çështjen e tij (Isait), pasi të është bërë e ditur e vërteta, thuaju: “Ejani t’i thërrasim bijtë tanë dhe bijtë tuaj, gratë tona dhe gratë tuaja, vetë ne dhe vetë ju dhe të lutemi për mallkimin e Allahut mbi gënjeshtarët!”. ⁶². Nuk ka dyshim se këto janë rrëfime të vërteta (rreth Isait). Nuk ka asnjë të adhurar tjetër (me meritë) përveç Allahut. Allahu është i Plotfuqishmi dhe i Urti. ⁶³. Por, nëse ata refuzojnë (besimin e drejtë), atëherë Allahu di gjithçka për ata që përhapin shkatërrimin.

⁶⁴. Thuaju: “O ithtarë të Librit! Ejani në një fjalë të përbashkët, mes nesh dhe mes jush: “Të mos adhurojmë asnjë tjetër, përveç Allahut e të mos i bëjmë Atij shok në adhurim! Të mos e konsiderojmë njëri-tjetrin si zota përveç Allahut!” E në qoftë se ata refuzojnë, thuaju: “Dëshmoni se ne jemi muslimanë (të nënshtuar ndaj Tij)!”. ⁶⁵. O ithtarë të Librit! Pse po polemizoni me ne rreth Ibrahimit, kur Teurati dhe Ungjilli janë shpallur pas tij?! A nuk e kuptoni? ⁶⁶. Ja, ju polemizoni për atë që keni njëfarë njohurie. Po përse polemizoni për atë për të cilën s’keni kurrfarë dijenie? Është vetëm Allahu Ai që e di (dhe e shpall) të vërtetën, kurse ju nuk e dini. ⁶⁷. Ibrahimit nuk ishte as çifut, as i krishterë, por ai ishte në besimin e vërtetë (në një Zot të vetëm që meriton adhurimin). Ai ishte musliman (i nënshtuar vetëm ndaj Zotit) dhe nuk ishte idhujtar. ⁶⁸. Sigurisht, ndër njerëzit më të afërt të Ibrahimit janë ata që e pasuan atë dhe ky Profet (Muhamedi) së bashku me ata që e kanë besuar. Allahu është Mbrojtësi i besimtarëve. ⁶⁹. Disa nga ithtarët e Librit dëshirojnë t’ju shtyjnë në rrugë të gabuar. Por ata nuk devijojnë tjetër njeri veç vetes së tyre dhe nuk e kuptojnë. ⁷⁰. O ithtarë të Librit! Përse nuk i besoni shpalljet e Allahut (Kuranin), për të cilat ju vetë jeni dëshmitarë (se janë të vërteta)? ⁷¹.

O ithtarë të Librit! Përse e përzieni të vërtetën me të pavërtetën dhe përse e fshihni të vërtetën me vetëdije?

⁷². Disa nga ithtarët e Librit thonë: “Besojeni në mëngjes atë që u është shpallur atyre që kanë besuar, dhe mohojeni në mbrëmje! Ndoshta kështu edhe ata do të tërhiqen (nga besimi)”. ⁷³. Dhe mos i besoni askujt, përveç atyre që ndjekin fenë tuaj!” Thuaju: “Udhëzim i vërtetë është vetëm udhëzimi i Allahut!” (Ata i thoshin njëri-tjetrit): “Kurrë mos besoni se ndokujt po i jepet (profecia, dija urtësia dhe mirësitë e mëdha), sikurse ju është dhënë juve, përndryshe, (ditën e gjykimit), do të polemizojnë kundër jush para Zotit tuaj! Thuaju: “E gjithë mirësia është në Dorë të Allahut! Ai ia jep atë kujt të dëshirojë. Allahu është i Gjerë (në mëshirën e Tij) dhe i Gjithëditur”. ⁷⁴. Ai dallon kë të dojë me mëshirën e Vet. Allahu është Zotërues i mirësisë së madhe. ⁷⁵. Ndër ithtarët e Librit ka të tillë që, po u besove një sasi të madhe ari, ata ta kthejnë atë. Por ka edhe të tillë që, po u besove (edhe) një dinar, ata nuk ta kthejnë atë, veç nëse u rri te koka (duke ua kërkuar vazhdimisht). Ata shfajsohen me fjalët: “Ne nuk kemi përgjegjësi për mashtrimin e injorantëve (jo çifutëve)”. Ata trillojnë gënjeshtër për Allahun, edhe pse e dinë mirë këtë. ⁷⁶. Jo, nuk është kështu. Kush e përmbush amanetin e vet dhe ruhet nga gjynahet, ta dijë se Allahu i do ata që janë të devotshëm.

⁷⁷. Sa për ata që e shesin besën e dhënë Allahut dhe i ndryshojnë zotimet e tyre për hir të një vlere të vogël (të kësaj bote), nuk do të kenë pjesë në Jetën tjetër. Allahu nuk do t’u flasë dhe nuk do t’i shohë ata në Ditën e Kijametit. Ai nuk do t’i pastrojë ata (nga gjynahet) dhe ata do të kenë një dënim të dhembshëm. ⁷⁸. Me të vërtetë, një grup prej tyre e shtrembërojnë Librin me gjuhën e tyre, që ju të mendoni se ato (fjalë) janë prej Librit, por ato nuk janë prej Librit. Ata thonë: “Këto (fjalë) janë prej Allahut”. Por ato nuk janë prej Allahut. Ata thonë gënjeshtër për Allahun, duke e ditur.

79. Nuk ka ndodhur ndonjëherë që Allahu t'i ketë dhënë dikujt Librin, urtësinë dhe profetësinë, dhe pastaj ai t'u thotë njerëzve: "Bëhuni adhures të mi e jo të Allahut!" Përkundrazi, do t'u thotë: "Bëhuni dijetarë dhe edukatorë, duke u mësuar njerëzve Librin dhe duke e studiuar vetë atë" ⁸⁰. Ai nuk do t'ju urdhëronte kurrë që t'i konsideronit melekët dhe profetët si zota. E si mund t'ju urdhërojë për mosbesim, pasi jeni bërë muslimanë?!

⁸¹. Kujtoni kur Allahu mori premtimin e profetëve (dhe u tha): "Unë ju dhurova mirësi, duke ju shpallur Libër e Urtësi. Prandaj, ju duhet ta besoni dhe ta ndihmoni profetin që do të vijë pas jush e që vërteton atë që ju është shpallur juve. Ai (Allahu) tha: "A e pranoni dhe a e merrni përsipër detyrën Time?" Ata thanë: "Po, e pranojmë"! Ai (Allahu) tha: "Dëshmoni pra, se edhe Unë jam dëshmitar, bashkë me ju!" ⁸². E kush i kthen shpinën të vërtetës më pas, ai është i prishur. ⁸³. A mos kërkojnë ata fe tjetër, veç fesë së shpallur nga Allahu, ndërkohë që Atij i është nënshtruar gjithçka që gjendet në qiej e gjithçka që gjendet në tokë, me vullnet apo me detyrim? Dhe tek Ai do të kthehen të gjithë. ⁸⁴. Thuaj: "Ne kemi besuar në Allahun, në atë që na u shpall neve, në atë që iu shpall Ibrahim, Ismailit, Is'hakut, Jakubit dhe pasardhësve, në atë që iu dha Musait dhe Isait dhe të gjithë profetëve nga Zoti i tyre. Ne nuk bëjmë kurrfarë dallimi në mes tyre dhe ne vetëm Atij i jemi dorëzuar."

⁸⁵. E kush kërkon fe tjetër përveç fesë Islame, atij kurrësi nuk do t'i pranohet dhe në Botën tjetër ai do të jetë nga të humburit. ⁸⁶. E si ti udhëzojë Allahu ata që mohojnë pasi kanë besuar njëherë, kanë dëshmuar se Profeti është i vërtetë dhe u kanë ardhur Argumente të Qarta?! Allahu nuk e udhëzon në rrugën e drejtë një popull të padrejtë. ⁸⁷. Ndëshkimi i tyre është i pashmangshëm dhe mbi ta do të godasë mallkimi i Allahut, i melekëve dhe i mbarë njerëzimit. ⁸⁸. Ata do të jenë përgjithmonë në këtë gjendje. Atyre as nuk do t'u lehtësohet dënimi dhe as nuk do t'u jepet ndonjë çast pushimi,

⁸⁹. Përveç atyre që pendohen më pas dhe përmirësohen. Vërtet, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ⁹⁰. Atyre që mohojnë, pasi kanë besuar më parë, dhe pastaj e shtojnë mosbesimin e tyre, nuk do t'u pranohet kurrsesi pendimi; pikërisht ata janë të humburit. ⁹¹. Asnjërit prej atyre, që nuk besojnë dhe që vdesin si jobesimtarë, nuk do t'i pranohet për kompensim qoftë edhe sa e tërë faqja e dheut me flori. Ata i pret një dënim i dhembshëm dhe për ta nuk ka ndihmëtarë.

⁹². Kurrë nuk do ta arrini sinqeritetin e plotë në besim, në qoftë se nuk jepni prej pasurisë më të shtrenjtë. Çfarëdo që të jepni, Allahu, pa dyshim e di. ⁹³. Të gjitha llojet e ushqimeve ishin të lejuara për bijtë e Israilit, përveç atij (ushqimi) që Israili ia ndaloi vetvetes, para se të zbriste Teurati. Thuaju: “Silleni, pra, Teuratin dhe lexojeni atë, nëse jeni njerëz të së vëtetës!” ⁹⁴. Çdokush që, edhe pas kësaj, shpif gënjeshtër kundër Allahut, është me të vërtetë keqbërës. ⁹⁵. Thuaj: “Allahu thotë të vërtetën. Ndiqeni, atëherë fenë e pastër të Ibrahimit, i cili nuk ishte prej idhujtarëve!”. ⁹⁶. Shtëpia e parë e ndërtuar për njerëzit është ajo në Bekë (Mekë), plot bekime dhe udhëzuese për mbarë botën. ⁹⁷. Atje ka shenja të qarta, siç është Vendi i Ibrahimit dhe kush hyn në të, ai është i sigurt. Për hir të Allahut, është detyrë për njerëzit vizita e Shtëpisë, për atë që ka mundësi të shkojë tek ajo. Kush nuk beson (këtë dispozitë) le ta dijë se, Allahu nuk ka nevojë për botën. ⁹⁸. Thuaj: “O ithtarë të Librit, përse i mohoni ajetet e Allahut, kur dihet se Allahu mbikqyr gjithçka që bëni?!” ⁹⁹. Thuaj: “O ithtarë të Librit! Përse i pengoni nga rruga e Allahut ata që besojnë, duke kërkuar që ta paraqitni atë të shtrembër, ndërkohë që vetë ju jeni dëshmitarë (se ajo është rruga e vërtetë)? Allahu nuk është aspak i pakujdesshëm ndaj asaj që ju bëni.”

¹⁰⁰. O ju që keni besuar! Nëse i bindeni një grupi nga ata që u është dhënë Libri, ata, pas besimit tuaj, do t'ju kthejnë në jobesimtarë. ¹⁰¹. Si mund të mos besoni, kur juve po ju lexohen

ajetet e Allahut, dhe në mesin tuaj gjendet i Dërguari i Tij?! E kush i përmbahet fesë së Allahut, ai është udhëzuar në rrugën e drejtë.

^{102.} O ju që keni besuar! Kijeni frikë Allahun ashtu siç duhet të kihet frikë Ai, dhe mos vdisni ndryshe, por vetëm duke qenë muslimanë!

^{103.} Dhe kapuni fort që të gjithë pas “litarit” (fesë) të Allahut e mos u përçani! Dhe kujtojeni (me mirënjohje) mirësinë e Allahut ndaj jush, kur ju ishit të armiqësuar me njëri-tjetrin e Ai i bashkoi zemrat tuaja, dhe kështu, me mirësinë e Tij u bëtë vëllezër. Ju ishit buzë Gropës së Zjarrit dhe Ai ju shpëtoi prej saj. Kështu jua sqaron Allahu Argumentet e Veta, që ju ta gjeni udhëzimin e sigurt.

^{104.} Le të dalë nga ju një grup që fton në të mirën, që urdhëron për vepra të mira dhe që ndalon nga e keqja! Këta janë të shpëtuarit.

^{105.} E mos u bëni si ata që janë përçarë dhe që kundërshtojnë njëri-tjetrin, pasi u kanë zbritur Argumentet e qarta! Për ata do të ketë një dënim të madh. ^{106.} Ditën kur do të ketë fytyra që zbardhen dhe fytyra që nxihen, atyre të cilëve u janë nxirë fytyrat do t’u thuhet: “A mohuat edhe pasi kishit besuar?! Atëherë, vuajeni dënimin, për shkak të mohimit tuaj!” ^{107.} Ndërsa ata të cilëve u janë zbardhur fytyrat, ata janë në Mëshirën (xhenetin) e Allahut, ku do të jenë përjetësisht. ^{108.} Këto janë Argumentet e (drejta të) Allahut, që po t’i lexojmë ty me vërtetësi. Allahu nuk e do padrejtësinë për botën. ^{109.} Të Allahut janë çfarë ka në qiej dhe çfarë ka në Tokë dhe vetëm tek Allahu kthehen të gjitha çështjet (për gjykim).

^{110.} Ju jeni populli më i mirë, i ardhur për të mirën e njerëzve. Ju urdhëroni për mirë, ndaloni nga e keqja dhe besoni në Allahun. Sikur ithtarët e Librit të besonin (Islamin), do të ishte shumë më mirë për ta. Disa prej tyre bëhen besimtarë (muslimanë), po shumica e tyre janë shkelës së kufijve të Zotit. ^{111.} Ata nuk mund t’ju sjellin ndonjë dëm, përveç ndonjë shqetësimi të vogël. Por, edhe në ju luftofshin, ata do të sprapsen prej jush dhe kurrë nuk do të ndihmohen.

^{112.} Ata do të jenë të poshtëruar kudo që të gjenden, veç nëse

kapen pas “litarit” të Allahut ose nëse hyjnë në besën e njerëzve. Ata kanë shkaktuar kundër vetes zemërimin e Allahut dhe do t’i kaplojë mjerimi. Kjo, për shkak se ata kanë mohuar argumentet e Allahut dhe kanë vrarë profetët pa kurrfarë të drejte. Ata kanë qenë të pabindur dhe i kanë tejkaluar kufijtë me armiqësi.

¹¹³. Jo të gjithë prej tyre janë njëloj. Disa nga ithtarët e Librit i qëndrojnë besnikë të vërtetës duke lexuar ajetet e Librit të Allahut (Kur’anin) gjatë natës dhe bien në sexhde (duke u lutur). ¹¹⁴. Ata besojnë Allahun dhe Ditën e Gjykimit, këshillojnë për të mirë, ndalojnë nga e keqja dhe garojnë për vepra të mira. Ata janë prej të mirëve. ¹¹⁵. Çfarëdo të mire që ata bëjnë, nuk do t’u mohohet. Allahu i di mirë të devotshmit. ¹¹⁶. S’ka dyshim se atyre që nuk besojnë nuk do t’u bëjnë dobi tek Allahu as pasuria e as fëmijët e tyre. Ata do të jenë banorë të Zjarrit dhe aty do të qëndrojnë përgjithmonë. ¹¹⁷. Gjithçka që ata (jobesimtarët) shpenzojnë në këtë jetë (kundër të vërtetës), është si një furtunë e acartë, e cila godet e shkatërron të mbjellat e një populli që e ka dëmtuar vetveten me padrejtësitë e tij. Allahu nuk u bën padrejtësi atyre, por janë ata që i bëjnë padrejtësi vetes së vet.

¹¹⁸. O ju që keni besuar! Mos i zini për miq të ngushtë të tjerët jashtë mesit tuaj, sepse ata nuk do të pushojnë së vepruari në dëmin tuaj dhe dëshirojnë gjithçka që ju mundon. Urrejtja kundër jush shfaqet nga goja e tyre, por ajo që fshehin në gjoksin e tyre është edhe më e madhe. Ne, pa dyshim, jua kemi sqaruar argumentet, që ju t’i kuptoni. ¹¹⁹. Ja, ju i doni ata, ndërsa ata nuk ju duan ju dhe ju i besoni të gjitha librat (kurse ata jo). Kur ata ju takojnë, thonë: “Ne kemi besuar.” Por kur veçohen, ata kafshojnë majat e gishtërinjve nga mllefi kundër jush. Thuaju: “Vdisni me mllefin tuaj!” Allahu e di shumë mirë se çfarë mbajnë ata në zemrat e tyre. ¹²⁰. Nëse ju gëzoni ndonjë të mirë, kjo i dëshpëron ata, e nëse ju godet ndonjë e keqe, ata gëzohen për këtë. Po në qoftë se ju bëheni të durueshëm

dhe të devotshëm, dinakëria e tyre nuk do t'ju dëmtojë aspak. Allahu përfshin me dijen dhe pushtetin e Tij gjithçka që ata punojnë.

¹²¹. Kujto atë mëngjes, kur dole herët nga shtëpia jote, që t'u përcaktoje besimtarëve pozicionet e luftës! Allahu Dëgjon dhe Di gjithçka. ¹²². Dy grupe prej jush gati u sprapsën, por Allahu ishte Kujdestari i tyre. Prandaj vetëm Allahut le t'i mbështeten besimtarët. ¹²³. Allahu ju ndihmoi në Bedër, kur ju ishit të paktë në numër. Atëherë frikësojuni Zotit, për të treguar mirënjohje ndaj Tij! ¹²⁴. Ti u thoshe besimtarëve: "A nuk ju mjafton ndihma e Zotit tuaj me tre mijë melekë të zbritur (nga qielli)?" ¹²⁵. Por nëse jeni durimtarë e të devotshëm, edhe sikur armiku t'ju sulmonte me furi, Zoti juaj do t'ju ndihmonte me pesë mijë melekë të dalluar (për luftë)." ¹²⁶. Allahu e zbriti atë ndihmë si përgëzim për ju dhe që zemrat tuaja të qetësoheshin me të. Ndihma vjen veçse prej Allahut, Ngadhënjimtarit, të Urtit. ¹²⁷. "Kjo, që ta shkatërrojë një grup të jobesimtarëve, ose për t'i poshtëruar ata dhe të kthehen pas të zhgënjyer." ¹²⁸. Nuk është në dorën tënde, a do t'ua pranojë Ai pendimin, apo do t'i dënojë ata, sepse, vërtet, ata janë keqbërës. ¹²⁹. Vetëm e Allahut është gjithçka që është në qiej e gjithçka që është në Tokë. Ai fal atë që do dhe e dënon atë që do. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

¹³⁰. O ju që keni besuar! Mos e hani kamatën që ju vazhdimisht e shumfishoni! Kini frikë Allahun, që të gjeni shpëtim! ¹³¹. Ruajuni Zjarrit, që është përgatitur për jobesimtarët! ¹³². Bindjuni Allahut dhe të Dërguarit, që të mëshiroheni! ¹³³. Nxitoni për faljen e gjynaheve nga Zoti juaj dhe për një Xhenet, gjerësia e të cilit është sa gjerësia e qiejve dhe e tokës! Ai është përgatitur për të devotshmit, ¹³⁴. Për ata që japin kur janë në bollëk dhe kur janë në vështirësi. Ata e përmbajnë zemërimin dhe i falin njerëzit. Allahu i do bamirësit, ¹³⁵. Edhe ata që kur bëjnë ndonjë gjë të shëmtuar, ose kur i bëjnë padrejtësi vetvetes, e përmendin Allahun dhe kërkojnë

falje për gjynahet e tyre. E kush i fal tjetër gjynahet, përveç Allahut? Ata nuk vazhdojnë më me atë gjë që kanë bërë më parë, sepse e dinë. ¹³⁶ Shpërblimi për ata është falja nga Zoti i tyre dhe Xhenetet, nëpër të cilët rrjedhin lumenj dhe ku ata do të jenë përjetësisht. Sa i mirë është shpërblimi i atyre që punojnë (punë të mira)! ¹³⁷ Përpara jush kanë kaluar shumë popuj. Udhëtoni nëpër tokë dhe shikoni se si qe përfundimi i atyre që mohuan të vërtetën. ¹³⁸ Ky (Kur'an) është sqarim për gjithë njerëzit dhe është udhëzim e këshillë për të devotshmit.

¹³⁹ Mos u dobësoni (fizikisht) dhe mos u trishtoni (shpirtërisht), përderisa ju qëndroni më lart, nëse jeni besimtarë të sinqertë. ¹⁴⁰ Në qoftë se ju përjetuat dhembje (në Uhud), të jeni të sigurt se edhe të tjerët (armiqtë tuaj) provuan dhembje si kjo juaja (në Bedër). Ne i këmbëjmë të tilla ditë mes njerëzve, që Allahu ti nxjerrë në pah ata që besojnë dhe për t'i zgjedhur disa prej jush si dëshmorë. Allahu nuk i do të padrejtët. ¹⁴¹ Kështu Allahu i pastron besimtarët dhe i shkatërron jobesimtarët. ¹⁴² A mos mendoni ju se do të hyni në Xhenet pa i provuar Allahu ata që luftuan (në rrugën e tij) dhe pa i nxjerrë në pah durimtarët?! ¹⁴³ Ju ishit, vërtet ata që dëshironit vdekjen para se të përballeshit me të. Ja, tani e patë atë (vdekjen) me sytë tuaj.

¹⁴⁴ Muhamedi është vetëm se një i dërguar. Edhe përpara tij pati të dërguar. E nëse ai vdes ose vritet, a do të ktheheshit ju prapa (në mosbesim)? Kushdo që kthehet prapa, ai nuk i bën aspak dëm Allahut. Allahu, do t'i shpërblejë mirënjohësit. ¹⁴⁵ Askush nuk vdes pa vullnetin dhe pa lejen e Allahut. Ai e ka shkruar afatin e caktuar. Kush e dëshiron shpërblimin në këtë botë, Ne do t'ia japim. E kush e dëshiron shpërblimin në Botën Tjetër, edhe atij do t'ia japim. Ne do t'i shpërblejmë mirënjohësit. ¹⁴⁶ Sa e sa profetë ka pasur, së bashku me të cilët kanë luftuar ushtri të mëdha besimtarësh, të cilët edhe pse janë sprovuar në rrugën e Allahut, as nuk janë dobësuar

dhe as nuk janë përlur. Allahu i do durimtarët. ¹⁴⁷. Ata nuk kishin fjalë tjetër për të thënë, veç: “O Zoti ynë! Na i fal gjynahet tona dhe lëshimet në veprat tona! Na forco këmbët tona (në luftë) dhe na ndihmo kundër popullit jobesimtar!” ¹⁴⁸. Allahu u dha atyre shpërblim në këtë botë dhe shpërblimin më të mirë në Botën Tjetër. Allahu i do punëmirët.

¹⁴⁹. O ju që keni besuar! Nëse ju u bindeni jobesimtarëve, ata do t’ju kthejnë prapa, aty ku ishit më parë (në mosbesim), dhe atëherë do të jeni të humbur. ¹⁵⁰. Allahu është Mbrojtësi juaj dhe Ai është Ndihmëtar i mirë. ¹⁵¹. Ne do të mbjellim frikën në zemrat e jobesimtarëve, sepse ata adhurojnë zota të tjerë, veç Allahut, pa pasur asnjë fakt. Vendbanimi i tyre do të jetë Zjarri. Sa i shëmtuar është vendi i keqbërësve! ¹⁵². Allahu e përmbushi premtimin e Vet ndaj jush, kur ju, me vullnetin e Tij, po i shfarosnit ata (në fillim të betejës). Por ju u dobësuat dhe u përçatë me njëri-tjetrin për çështjen e urdhrit (të Profetit) dhe e thyet atë urdhër pasi e patë atë që e dëshironit (plaçkën e luftës). Pati prej jush që u pëlqeu kjo jetë, por pati edhe të tjerë prej jush që parapëlqyen Jetën Tjetër. Pastaj, Ai bëri që ju të zbrapseni nga armiku, për t’ju sprovuar. Ai, pa dyshim, jua fali juve (atë gabim). Allahu ka mirësi të mëdha për besimtarët. ¹⁵³. Ju largoheshit (nga sheshluftimi) pa ia hedhur sytë askujt, ndërsa i Dërguari ju thërriste të ktheheshit. Atëherë Allahu ju goditi me dëshpërim pas dëshpërimi, që të mos pikëlloheshit më as për atë (plaçkën e luftës) që humbët e as për atë që ju goditi. Allahu di me hollësi gjithçka që ju bëni.

¹⁵⁴. Pastaj, pas atij dëshpërimi, Ai zbriti si qetësim mbi ju, një dremetje, e cila kaploi një grup prej jush. Kurse një grup tjetër ishte i shqetësuar vetëm për veten. Ata menduan për Allahun diçka të padrejtë, ashtu si mendonin injorantët. Ata thoshin: “Ne nuk kemi në dorë asgjë nga kjo çështje.” Thuaju: “Me të vërtetë, e tërë çështja i takon Allahut.” Ata fshehin në vetvete diçka që ty nuk ta shprehin.

Ata thoshin: “Sikur të ishte në dorën tonë kjo çështje, ne nuk do të merrnim pjesë në këtë vrasje!” Thuaju: “Edhe sikur të ishit në shtëpitë tuaja, ata që u është shkruar të vriten, do të shkonin patjetër në vendin e vrasjes.” Allahu e bëri këtë që të provonte atë që është në gjokset tuaja dhe që të shfaqë hapur atë që fshihet në zemrat tuaja. Allahu i di mirë të fshehtat e zemrave tuaja. ¹⁵⁵. Për sa u përket atyre që u zmbropsën ditën e përballjes së dy ushtrive, vërtet ishte Shejtani ai që i shtyu të zmbropseshin, për shkak të disa veprave (gjynaheve) që kishin bërë. Por, Allahu ua fali atyre (gabimin) sepse Allahu është Falës i Madh dhe i Butë.

¹⁵⁶. O ju që keni besuar! Mos u bëni si jobesimtarët që thoshin për vëllezërit e vet që niseshin për rrugë ose për luftë: “Sikur të qëndronin me ne, ata nuk do të vdisnin dhe nuk do të vriteshin.”! Allahu ka për ta bërë këtë një dëshpërim të madh për zemrat e tyre (mohuesve). Allahu është Ai që jep jetë dhe jep vdekje. Allahu vështron gjithçka që bëni ju. ¹⁵⁷. Dhe nëse vriteni ose vdisni në rrugën e Allahut, atëherë falja dhe mëshira prej Allahut janë shumë më të mira se gjithçka që grumbullojnë ata. ¹⁵⁸. Dhe nëse vdisni ose vriteni, patjetër që tek Allahu do të mblidheni. ¹⁵⁹. Në sajë të mëshirës së Allahut, ti u solle me butësi me ta. Sikur të ishe i ashpër dhe i vrazhdë, ata do largoheshin prej teje. Fali dhe kërko falje (nga Allahu) për ta! Këshillohu me ta për të gjitha çështjet, e kur të vendosësh, atëherë mbështetju Allahut! Allahu i do ata që i mbështeten Atij. ¹⁶⁰. Nëse ju ndihmon Allahu, atëherë nuk ka kush që mund t’ju mposhtë. Por nëse Ai ju lë pa ndihmë, atëherë kush është ai që mund t’ju ndihmojë?! Pra, vetëm Allahut le t’i mbështeten besimtarët!

¹⁶¹. Është e pamundur që një profet të përvetësojë diçka padrejtësisht (nga plaçka e luftës). Çdo kush që përvetëson diçka padrejtësisht, në Ditën e Kijametit do të vijë i ngarkuar me atë që ka marrë. Çdo njeriu do t’i jepet ajo që vetë e ka fituar, pa iu bërë

asnjë lloj padrejtësie.¹⁶² A është i njëjtë ai që i bindet Allahut dhe që kërkon kënaqësinë e Tij, me atë që meriton veç zemërimin e Allahut dhe që e ka strehimin në Xhehenem?! Ai është përfundimi më i keq.¹⁶³ Ata kanë dallim (në gradat e tyre) tek Allahu. Allahu sheh mirë se çfarë bëjnë ata.¹⁶⁴ Është e vërtetë se Allahu u ka falur besimtarëve një mirësi të madhe, kur ndër ta dhe nga mesi i tyre, dërgoi një Profet, që t'u lexonte ajetet e (shpalljes së) Tij, që t'i dëlirësonte dhe që t'u mësonte Librin dhe Urtësinë, kurse më parë ata ishin krejtësisht të humbur.

¹⁶⁵. “Kur një disfatë e vetme ju goditi, ndërkohë që ju ia patët shkaktuar më parë dyfish armikut tuaj, thatë: “Si ndodhi kjo?”. Thuaj: “Ajo ndodhi nga vetë ju.” S’ka dyshim se Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka.¹⁶⁶ Ajo që ju goditi ditën e ballafaqimit të dy ushtrive ndodhi me lejen e Allahut, për të sprovuar besimtarët e singertë¹⁶⁷ dhe për t’i nxjerrë në pah munafikët. Atyre iu tha: “Ejani e luftoni në rrugën e Allahut ose (së paku) për të mbrojtur veten!”. Ata thanë: “Sikur ta dinim se do të bëhej luftë (e vërtetë), ne do të vinim pas jush.” Atë ditë, ata ishin më afër mosbesimit se besimit. Ata thoshin me gojën e tyre gjëra që nuk i kishin në zemrën e tyre, por Allahu e di mirë se çfarë fshehin ata.¹⁶⁸ Atyre që nuk luftuan dhe që thanë për vëllezërit të vet “Sikur të na kishin dëgjuar ne, nuk do të vriteshin”, thuaju: “Largojeni vdekjen prej vetes suaj, nëse thoni të vërtetën!”

¹⁶⁹. Kurrë mos thoni për ata që bien dëshmorë në rrugën e Allahut: “Janë të vdekur”! Jo. Ata janë të gjallë te Zoti i tyre, duke u kënaqur.¹⁷⁰ Ata janë të gëzuar me atë që u ka dhënë Allahu nga mirësia e Tij. Ata gëzohen edhe për ata që kanë lënë pas dhe që ende nuk u janë bashkuar radhëve të tyre (si dëshmorë), se për ta nuk do të ketë as frikë dhe as nuk kanë pse të brengosen.¹⁷¹ Ata janë të gëzuar me mirësitë dhe begatitë e Allahut. S’ka dyshim se Allahu nuk ua humb shpërblimin besimtarëve.¹⁷² Për ata që iu përgjigjën Allahut dhe

të Dërguarit, edhe pasi u plagosën dhe për ata që bëjnë mirë dhe ruhen nga e keqja, është përgatitur një shpërblim i madh.¹⁷³ Edhe për ata të cilët, kur njerëzit u thanë “Shumë njerëz janë mbledhur që t’ju sulmojnë, prandaj kini frikë!”, kjo vetëm sa ua shtoi edhe më shumë besimin, prandaj thanë: “Neve na mjafton Allahu dhe Ai është Mbrojtësi më i mirë.”¹⁷⁴ Ata, pa i gjetur asnjë e keqe, fituan begati e mirësi të mëdha nga Allahu dhe arritën kënaqësinë e Tij. Allahu është Dhurues i madh.¹⁷⁵ Ishte Shejtani që deshte t’ju frikësonte me miqtë e vet. Por ju mos u frikësoni prej tyre, por frikësohuni prej Meje, nëse jeni besimtarë!

¹⁷⁶ Mos u brengos për ata që rendin në mosbesimin e tyre! Ata nuk mund ta dëmtojnë Allahun aspak. Allahu, me Urtësinë e Vet, dëshiron që atyre të mos u takojë asnjë e mirë në Botën Tjetër. Ata do të kenë një dënim të madh.¹⁷⁷ Ata që, në vend të besimit, parapëlqyen mohimin, nuk i bëjnë asnjë dëm Allahut. Ata i pret një dënim i dhembshëm.¹⁷⁸ Të mos mendojnë jobesimtarët se afatin që Ne u kemi dhënë të jetojnë është në dobi të tyre! Ne i lëmë të jetojnë veç që të shtojnë edhe më shumë gjynahet e tyre. Ata i pret një dënim poshtërues.¹⁷⁹ Allahu nuk do t’i lërë kurrë besimtarët, ashtu siç jeni ju, pa dalluar të keqin nga i miri. Allahu nuk do t’ju leonte juve t’i zbuloni të fshehtat (që i di vetëm Ai). Por Allahu zgjedh atë që do nga të dërguarit e Tij (për t’ia zbuluar të fshehtat). Prandaj, besojini Allahut dhe të dërguarve të Tij. Nëse besoni dhe ruheni, do të keni një shpërblim të madh.

¹⁸⁰ Ata që nuk japin nga të mirat që u ka dhënë Allahu, të mos mendojnë se ajo është në dobi të tyre. Jo, ajo (kopracia) është në dëm të tyre. Ajo (pasuria) me të cilën bëhen koprracë, në Ditën e Kijametit do t’u mbështillet në qafën e tyre. Allahut i mbesin trashëgim qiejt dhe Toka. Allahu e di mirë atë që bëni ju.¹⁸¹ Allahu i ka dëgjuar fjalët e atyre që thanë: “Allahu është i varfër, kurse ne jemi të pasur!” Ne do ta shkruajmë atë që thanë ata, edhe

vrasjen padrejtësisht të profetëve dhe pastaj, do t'u themi: "Vuajeni dënimin e djegies në Zjarr." ¹⁸² Këtë (ndëshkim) e merituat me duart tuaja. Allahu nuk është i padrejtë ndaj krijesave". ¹⁸³ Ata thanë (gjithashtu): "Allahu na ka porositur që të mos besojmë asnjë të dërguar, derisa të na sjellë një kurban që ta hajë zjarri." Thuaju (O Muhamed): "Para meje, juve ju erdhën të dërguar me Argumente të Qarta, madje edhe me atë (mrekulli) që kërkonit. Përse, pra, i vratë ata, nëse thoni të vërtetën?" ¹⁸⁴ Nëse ata të quajnë gënjeshtar, atëherë të jesh i sigurt se, edhe para teje janë përgënjeshtuar të dërguar, që erdhën me Argumente të Qarta, me Shkrime qiellore dhe me Libër të ndritshëm. ¹⁸⁵ Çdo njeri do ta shijojë vdekjen. Pastaj, shpërblimet tuaja do t'ju jepen të plota veçse Ditën e Kijametit. Kush i shpëton Zjarrit e futet në Xhenet, ai vërtet ka fituar. Jeta e kësaj bote nuk është gjë tjetër, veçse një përjetim mashtrues.

¹⁸⁶ Ju patjetër do të sprovoheni në pasuritë dhe në veten tuaj. Ju do të dëgjoni shumë fyerje prej atyre që u është dhënë Libri para jush dhe prej idhujtarëve. Por në qoftë se duroni dhe ruheni, kjo është prej çështjeve më të rëndësishme. ¹⁸⁷ (Kujto) Kur Allahu mori zotimin nga ata të cilëve u ishte dhënë Libri se do t'ua sqaronin atë njerëzve dhe nuk do ta fshihnin. Por ata e lanë pas dore atë amanet për një çmim të ulët të kësaj jete. Sa e keqe është ajo që blenë! ¹⁸⁸ Mos mendo se janë të shpëtuar ata që gëzohen për atë që bënë (fshehjen e së vërtetës) dhe që dëshirojnë të lëvdohen për atë që nuk e kanë bërë (sqarimin e së vërtetës)! Kurrsesi mos mendo se ata do t'i shpëtojnë ndëshkimit! Ata do të kenë një dënim të dhembshëm. ¹⁸⁹ Vetëm Allahut i takon sundimi i qiejve dhe i Tokës dhe Allahu është i Fuqishëm për gjithçka.

¹⁹⁰ Në krijimin e qiejve dhe të tokës dhe në ndryshimin e natës e të ditës ka argumente të qarta për ata që kanë mend. ¹⁹¹ Janë ata që e përmendin Allahun, kur janë në këmbë, kur janë ulur dhe kur janë shtrirë. Ata thellohen në mendime rreth krijimit të qiejve dhe

të Tokës (duke thënë): “Zoti ynë! Këtë nuk e ke krijuar kot. Ti je i pastër nga çdo e mete. Na ruaj prej dënimit të Zjarrit! ¹⁹². Zoti ynë! Atë që Ti e fut në Zjarr, e ke mbuluar me turp. Për keqbërësit nuk ka asnjë ndihmëtar. ¹⁹³. Zoti ynë, ne dëgjuam një thirrës që ftonë për Besim (e që thoshte): “Besoni në Zotin!” e ne besuam. Zoti ynë, na i fal gjynahet tona, na i mbulo të metat, ndërsa pas vdekjes na bashko me të mirët! ¹⁹⁴. Zoti ynë! Na e dhuro atë që na e ke premtuar nëpërmjet të Dërguarve të Tu dhe mos na turpëro Ditën e Kijametit! Vërtet Ti nuk e shkel premtimin.”

¹⁹⁵. Zoti i tyre iu përgjigj lutjes së tyre (e tha): ‘Unë nuk ia humb mundin për punët e mira asnjërit prej jush, mashkull qoftë apo femër. Ju jeni njëlloj (në shpërblim). Atyre që u dëbuan prej shtëpive të tyre dhe emigruan, që u munduan vetëm pse ishin në Rrugën Time, që luftuan dhe u vranë - atyre patjetër do t’ua mbuloj gjynahet dhe do t’i fus në Xhenete, nëpër të cilët rrejdhin lumenj. Ky është një shpërblim prej Allahut. Tek Allahu është shpërblimi më i mirë. ¹⁹⁶. Mos të të mashtrojë bredhja nëpër qytete e atyre që nuk besojn ¹⁹⁷. E vogël është ajo kënaqësi, sepse pastaj fundi i tyre do të jetë Xhehenemi, që është një vend mjerimi. ¹⁹⁸. Ndërsa për ata që e kanë frikë Zotin e tyre, do të ketë Xhenete, nëpër të cilët rrjedhin lumenj dhe në të cilët do të jenë përgjithmonë. Kjo është një dhuratë e mrekullueshme nga Allahu. Ajo çka gjendet tek Allahu është më e mirë për punëmirët. ¹⁹⁹. Ka nga ithtarët e Librit të tillë që me të vërtetë besojnë në Allahun. Ata besojnë në atë që ju është shpallur juve dhe në atë që u është shpallur atyre dhe i frikësohen me përlësi Allahut. Ata nuk i shesin argumentet e Allahut për hir të ndonjë çmimi të paktë. Ata do ta marin (të plotë) shpërblimin nga Zoti i tyre. Allahu është i shpejtë në llogarinë Tij. ²⁰⁰. O ju që keni besuar! Bëni durim, bëhuni të qëndrueshëm kundër armikut, rrini vigjilentë dhe ruajuni dënimit të Allahut, që të shpëtoni!

SURJA 4 - NISA

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

¹. O njerëz! Kijeni frikë Zotin tuaj, i Cili ju krijoi prej një njeriu të vetëm, ndërsa prej tij krijoi bashkëshorten, e prej atyre të dyve përhapì shumë burra e gra. Kijeni frikë Allahun, me emrin e të Cilit përbetoheni dhe ruajini lidhjet farefisnore! Vërtet, Allahu është Mbikëqyrësi i përhershëm. ². Jepuani pasurinë e tyre jetimëve dhe mos e përzieni pasurinë e pastër me të papastrën. Mos e hani pasurinë e tyre duke e përzier me pasurinë tuaj, sepse ky është një gjynah i madh. ³. Në qoftë se druheni se nuk do të jeni të drejtë ndaj jetimëve, atëherë martohuni me gra të mira që ju pëlqejnë: me dy, tri a me katër. Por nëse druheni se nuk do t'i përmbaheni drejtësisë ndaj tyre (grave), atëherë (martohuni) vetëm me një grua, ose me ato që keni në pronësinë tuaj (robërshat). Kjo do ta bëjë më të lehtë, që të mos bini në padrejtësi. ⁴. Jepuni grave mehirin e tyre në shenjë bindjeje ndaj Zotit! Në qoftë se ato, me dëshirën e tyre, ju falin diçka nga ai (mehri), atëherë përdoreni atë, sepse tashmë, ai është hallall dhe i mirë për ju.

⁵. Mos u jepni të paafteve (mendërisht) pasurinë tuaj, me të cilën Allahu ju ka begatuar, por ushqejini ata nga ajo pasuri, vishini dhe u thoni fjalë të mira! ⁶. Vërinë në provë jetimët, derisa të bëhen për t'u martuar e nëse vëreni tek ata pjekuri, atëherë jepuani pasurinë e tyre! Mos e hani pasurinë e tyre duke e shpërdoruar dhe duke u ngutur (të përfitonit) para se të rriten! Kush është i pasur, le të ruhet, e kush është i varfër, le të hajë me masë. Kur t'ua dorëzoni jetimëve pasurinë e vet, bëjeni këtë në prani të dëshmitarëve! Allahu është i mjaftueshëm si Llogaritës. ⁷. Meshkujve u takon pjesë nga pasuria që kanë lënë prindërit dhe të afërmit e tyre. Edhe femrave u takon pjesë nga ajo që kanë lënë prindërit dhe të afërmit, qoftë pak apo shumë. Këto janë pjesë të përcaktuara (nga Zoti). ⁸. Nëse gjatë

ndarjes së trashëgimisë janë të pranishëm farefisi i largët, jetimët dhe të varfrit, u dhuroni edhe atyre diçka e u thoni fjalë të mira!

⁹. Le të jenë të kujdesshëm ata (që lënë testament), ashtu sikur do të vepronin po të linin pas pasardhës të paaftë, për të cilët do të drureshin. Le t'i frikësohen Allahut dhe le të thonë fjalë të drejta.

¹⁰. Ata që e hanë pa të drejtë pasurinë e jetimëve, në të vërtetë hanë atë që ua mbush barkun me Zjarr. Ata do të hidhen në Zjarrin e ndezur fort.

¹¹. Allahu ju urdhëron kështu për fëmijët tuaj: mashkullit i takojnë sa për dy femra. Nëse (trashëgimtarët) janë vetëm femra dhe më shumë se dy, atyre u takojnë dy të tretat e pasurisë që ai lë pas, e nëse është vetëm një femër, asaj i takon gjysma. Për prindërit, për secilin prej tyre, jepet një e gjashta nga ajo që ka lënë (i vdekuri), nëse ka fëmijë. Në qoftë se (i vdekuri) nuk ka fëmijë e atë e trashëgojnë prindërit, atëherë nënës së tij i takon një e treta. Por në qoftë se ai (i vdekuri) ka vëllezër, nënës së tij i takon vetëm një e gjashta. Ndarja e trashëgimisë bëhet pas zbatimit të porosisë së lënë nga ai (testament) dhe pasi të lahen borxhet. Ju nuk e dini se cilët janë më dobiprurës për ju: prindërit tuaj apo fëmijët tuaj. Këto janë urdhrat e Allahut. Allahu është i Gjithëditur dhe i Urtë. ¹². Nga ajo që lënë bashkëshortet tuaja juve ju takon gjysma, nëse ato nuk kanë fëmijë. Por nëse ato kanë fëmijë, juve ju takon një e katërta e pasurisë që lënë ato, pasi të zbatohet porosia e tyre (testament) dhe pasi të lahen borxhet e tyre. Nga ajo që lini ju, atyre (grave) u takon një e katërta, nëse nuk keni fëmijë. Por, nëse keni fëmijë, atyre u takon një e teta nga ajo që lini, pasi të zbatohet porosia juaj (testament) dhe pasi të lahen borxhet tuaja. Në qoftë se i vdekuri, qoftë mashkull ose femër, nuk ka lënë as prindër dhe as fëmijë, por ka vëlla ose motër (nga nëna), atëherë çdonjërit prej tyre u takon një e gjashta. E, nëse ka më shumë se dy (vëlla e motër), ata janë pjesëmarrës të barabartë në një të tretën e pasurisë, pasi të zbatohet

porosia (testament) dhe pasi të lahen borxhet, kështu që asnjë të mos dëmtohet. Këto janë porositë e Allahut. Allahu është i Gjithëditur e Durimtar. ¹³. Këta janë kufijtë që ka vënë Allahu. Ata që i binden Allahut dhe të Dërguarit të Tij, do të hyjnë në kopshte, nëpër të cilët rrejdhin lumenj e ku do të jenë përgjithmonë. Ky është sukcesi më i madh. ¹⁴. Ndërsa ata që e kundërshtojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe i shkelin kufijtë e Tij, do të futen në Zjarr, ku do të jenë përjetësisht. Për ta është përgatitur një dënim poshtërues.

¹⁵. Nëse ndonjëra nga gratë tuaja bën imoralitet, kërkon i që kjo (vepër) të dëshmohej nga katër veta (burra) prej jush. Nëse këta dëshmojnë, atëherë i mbyllni ato (gratë) në shtëpi, derisa t'u vijë vdekja ose derisa Allahu të përcaktojë ndonjë zgjidhje tjetër për to. ¹⁶. Nëse një burrë e një grua kryejnë imoralitet, ju ndëshkoni që të dy. Por nëse ata pendohen dhe përmirësohen, atëherë hiqani dënimin, se Allahu e pranon pendimin dhe është Mëshirëplotë. ¹⁷. Pendim i pranueshëm tek Allahu është vetëm ai i atyre që e bëjnë të keqen nga padijenja dhe pendohen menjëherë. Ja, këtyre ua pranon pendimin Allahu. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë. ¹⁸. Nuk është i pranueshëm pendimi i atyre që vazhdimisht bëjnë vepra të këqija dhe vetëm atëherë kur ndonjërit prej tyre i vjen vdekja, thotë "Unë tani me të vërtetë u pendova!", as pendimi i atyre që vdesin si jobesimtarë. Për ta kemi përgatitur dënimin më të ashpër.

¹⁹. O ju që keni besuar! Ju është ndaluar të trashëgoni gratë (e të vdekurve) kundër dëshirës së tyre. Mos u sillni vrazhdë me gratë me qëllim që t'u merrni një pjesë nga ajo (dhurata martesore) që u keni dhënë, përveç nëse ato bien në imoralitet! Jetoni dhe silluni mirë me to! Nëse nuk i pëlqeni aq shumë ato, bëni durim, sepse ndodh që ju ta urreni diçka dhe Allahu nëpërmjet saj të japë mirësi të shumta.

²⁰. Në qoftë se ju vendosni të lini një grua, për të marrë një tjetër, kur asaj së parës i keni dhënë plaçkë të madhe, mos merrni prej asaj (plaçke) asgjë. A do ta merrnit atë padrejtësisht e duke bërë gjynah

të qartë?! ²¹. E si mund t'ua merrni (atë plaçkë), kur ju i jeni dhënë njëri-tjetrit dhe kur ato kanë marrë prej jush një premtim të fortë?! ²². Mos u martoni me ato gra me të cilat kanë qenë martuar etërit tuaj, përveç asaj që ka kaluar (para Islamit). Kjo ka qenë vërtet poshtërsi e madhe, vepër e urryer (tek Zoti) dhe një zakon i shëmtuar.

²³. Ju është ndaluar martesë me nënat tuaja, me bijat tuaja, me motrat tuaja, me hallat tuaja, me tezet tuaja, me bijat e vëllait, me bijat e motrës, me mëndeshat që ju kanë dhënë gji, me motrat nga gjiri, me nënat e grave tuaja (vjezhrat) dhe me thjeshtat (vajzat) e grave tuaja, me të cilat keni kryer kontakt; por nëse nuk keni pasur kontakt me to (me gratë), atëherë s'ka pengesë. Ju është ndaluar martesë edhe me gratë e bijve tuaj, që janë të lindur nga ju (jo të bijve të adoptuar), dhe të jini të martuar njëherazi me dy motra, përveç rasteve që tashmë kanë kaluar. Vërtet, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ²⁴. (Ju është ndaluar martesë) Edhe më gratë që janë tashmë të martuara, përveç atyre (robinjave) që i keni në posedimin tuaj. Ky është urdhri i Allahut për ju. Veç këtyre, për ju janë të lejuara të gjitha gratë e tjera që t'i merrni (në martesë) me pasurinë tuaj, duke pasur për qëllim bashkëshortësinë, jo prostitucionin. Jepjani mehrin e caktuar bashkëshorteve tuaja, me të cilat keni kontaktuar. Nuk ka gjynah për ju nëse, me mirëkuptim të dyanshëm, e shtoni a e pakësoni mehrin. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë. ²⁵. Ai që nuk ka mundësi materiale që të martohet me femra të lira besimtare, le të martohet me besimtaret që i ka nën pushtetin e tij (robërshat). Allahu e di më së miri besimin tuaj. Ju jeni të njëri-tjetrit. Martohuni me to me lejen e pronarëve të tyre dhe jepjuani mehrin sipas normave. Ato të jenë të ndershme, e jo imorale të hapura apo të fshehta, që jetojnë me partnerë (jasht-martesorë). Pasi jeni martuar, nëse ato bëjnë imoralitet, ndëshkimi ndaj tyre është sa gjysma e ndëshkimit të përcaktuar për gratë e lira. Kjo është e lejueshme për ata që frikësohen se do të bien në

imoralitet. Megjithatë, nëse përmbaheni, kjo është më mirë për ju. Allahu është Falës i Madh e Mëshirë-plotë.

²⁶. Allahu dëshiron t'ju sqarojë çështjet, t'ju drejtojë në rrugën e atyre që ishin para jush dhe t'ju pranojë pendimin. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë. ²⁷. Allahu dëshiron t'ju pranojë pendi-min, ndërsa ata që jepen pas epsheve, dëshirojnë që ju të largoheni tërësisht nga rruga e drejtë. ²⁸. Allahu dëshiron t'ju lehtësojë (vështirësitë), pasi njeriu është krijuar si një qenie e dobët.

²⁹. O ju që keni besuar! Mos e hani pasurinë e njëri-tjetrit me mënyra të palejueshme, përveç rastit kur është tregti me pëlqim të dyanshëm dhe mos e vrisni veten! Vërtet, Allahu është Mëshirëplotë me ju. ³⁰. Këdo prej jush që i bën këto gjëra armiqësisht dhe padrejtësisht, Ne do ta hedhim në Zjarr, dhe kjo është e lehtë për Allahun. ³¹. Nëse largoheni prej gjynaheve të mëdha, që ju janë ndaluar, Ne do t'ju falim gjynahet tuaja dhe do t'ju çojmë në një vend nderi. ³². Mos lakmoni ato gjëra, me të cilat Allahu ka dalluar disa prej jush mbi disa të tjerë. Meshkujt meritojnë aq sa kanë punuar; po ashtu, edhe femrat meritojnë aq sa kanë punuar. Kërkoni prej Allahut nga mirësitë e Tij! Allahu ka Dije të plotë për çdo gjë. ³³. Ne i kemi caktuar secilit prej jush të afërm që trashëgojnë nga ajo që lënë prindërit dhe farefisi. Jepuni pjesën e vet edhe atyre me të cilët keni marrëveshje. Allahu është Dëshmitar për çdo gjë.

³⁴. Burrat kanë autoritet mbi gratë, për shkak të dallimit që Allahu u ka bërë disave mbi disa të tjerë dhe për shkak të shpenzimeve që ata bëjnë nga pasuria e tyre. Prandaj gra të mira janë ato të dëgjueshmet, që ruajnë fshehtësitë që ka urdhëruar Allahu. Gratë të cilave i druheni mosbindjes dhe sjelljes së tyre të keqe, këshillojini, largojini nga shtrati ose edhe i rrihni lehtë. Por nëse i kthehen bindjes, atëherë mos u sillni keq ndaj tyre. Allahu është i Lartësuar, i Madhëruar. ³⁵. Nëse i druheni ndarjes midis burrit e gruas, dërgoni një ndërmjetës të urtë nga familja e tij dhe një ndërmjetës të urtë

nga familja e saj. Nëse ata të dy kanë për qëllim pajtimin, Allahu e mundëson afrimin mes tyre (çiftit). Allahu është i Gjithëditur e Zbulon gjithçka.

³⁶. Adhuroni Allahun e mos adhuroni asgjë tjetër përveç Tij! Silluni mirë me prindërit, të afërmit, jetimët, të varfërit, fqinjët e afërt dhe të largët, me atë që keni pranë, me udhëtarin dhe me ata që janë nën pushtetin tuaj! Allahu nuk i do njerëzit arrogantë dhe mburraveçë, ³⁷. As ata që janë koprracë ose që i urdhërojnë të tjerët për koprraci, ose ata që i fshehin të mirat që u ka dhënë Allahu nga Bujaria e Tij. Për mohuesit Ne kemi përgatitur dënim poshtërues. ³⁸. As ata që japin nga pasuria e tyre sa për sy e faqe të botës dhe që nuk besojnë në Allahun dhe Ditën e Fundit. Ai që e bën shok Shejtanin, (le ta dijë se) ai është shok i tmershëm. ³⁹. E ç'dëm do të kishin ata sikur ta besonin Allahun, Ditën e Gjykimit dhe të jepnin nga ajo që Allahu u ka dhënë? Allahu di gjithçka rreth tyre. ⁴⁰. S'ka dyshim se Allahu nuk bën padrejtësi as sa një grimcë. Nëse është vepër e mirë, Ai e shumëfishon atë dhe dhuron shpërblim të madh nga ana e Tij.

⁴¹. Si do të bëhet kur, për çdo popull Ne do të sjellim dëshmitarë, ndërsa ty (O Muhamed) do të të sjellim dëshmitar për të gjithë ata? ⁴². Atë Ditë, ata që nuk kanë besuar dhe që kanë kundërshtuar të Dërguarin, do të dëshironin të rrafshohej toka mbi ta, sepse ata nuk do mund t'i fshehin Allahut asgjë. ⁴³. O ju që keni besuar, mos iu afroni namazit duke qenë të dehur, derisa të dini se ç'flisni e as duke qenë xhunubë, derisa të laheni, përveç nëse jeni udhëtarë. Nëse jeni të sëmurë, nëse jeni udhëtarë, nëse keni kryer nevojën, nëse keni kontaktuar me gratë e nuk gjeni ujë, atëherë merrni tejemum duke prekur dheun dhe fërkoni me të fytyrat dhe duart tuaja. Allahu është gjithmonë Falës i Madh e Mbulues i të metave.

⁴⁴. A nuk i sheh ti (o Muhamed) ata që u është dhënë një pjesë prej Librit? Ata blejnë rrugën e gabuar dhe dëshirojnë që edhe ju ta humbisni rrugën e drejtë. ⁴⁵. Allahu është më i Dituri për armiqtë

tuaj. Dhe mjafton që Allahu kujdeset për ju dhe mjafton që Allahu është Ndihmëtari juaj! ⁴⁶ Në mesin e hebregjeve ka nga ata që i nxjerrin fjalët nga konteksti i tyre dhe i thonë Profetit “Dëgjuam, por nuk bindemi.”, ose thonë: “Dëgjo, mos dëgjofsh!”, ose: “Raina”, duke i shtrembëruar gjuhët e tyre dhe duke shpifur për fenë. Sikur ata të kishin thënë: “Dëgjuam dhe u bindëm”, dhe “Dëgjo!” dhe “Na shiko!”, do të kishte qenë më mirë dhe më e drejtë për ta. Por Allahu i ka mallkuar për mohimin e tyre dhe veç një pakicë e tyre besojnë.

⁴⁷ O ju njerëzit e Librit! Besojeni atë (Kur'anin) që e shpallëm si vërtetues të atij që keni në duar, para se t'ju fshijmë (shqisat nga) fytyrat dhe t'jua kthejmë ato prapa koke, ose t'ju mallkojmë siç i mallkuam ata (shkelësit e ligjit) të së shtunës. Urdhri i Allahut është i pakthyeshëm. ⁴⁸ Allahu nuk fal që të adhurohet dikush a diçka tjetër veç Tij, ndërsa gjynahet e tjera ia fal kujt të dojë. Kush adhuron dikënd a diçka tjetër veç Allahut, ka bërë një gjynah të madh. ⁴⁹ A nuk i sheh ata që e vlerësojnë veten si të pastër?! Është Allahu Ai që pastron nga të këqijat atë që Ai dëshiron, pa i bërë padrejtësi askujt. ⁵⁰ Shiko se si trillojnë shpifje kundër Allahut! Dhe kaq mjafton si gjynah i qartë.

⁵¹ A nuk i ke parë ata të cilëve u është dhënë pjesë nga Libri? Ata besojnë në idhuj dhe zota të trilluar dhe thonë për jobesimtarët: “Këta janë në rrugë më të drejtë se ata (besimtarët).” ⁵² Këta janë ata, të cilët Allahu i ka mallkuar dhe atij që e mallkon Allahu nuk i gjendet kurrë ndihmëtar. ⁵³ A mos kanë ata ndonjë pjesë në sundim dhe pushtet? Nëse do të ishte kështu, ata nuk do t'u jepnin njerëzve as një nakir (cipa mbështjellëse e bërthamës së hurmës.) ⁵⁴ Apo mos i kanë zili njerëzit për çfarë u ka dhuruar Allahu nga mirësitë e Tij? Ne u dhamë pasardhësve të Ibrahimit Librin e Urtësinë, si edhe pushtet të madh. ⁵⁵ Disa prej tyre e besuan atë (Muhamedin), e disa e mohuan. Mjafton për këta të fundit zjarri i Xhehenemit i ndezur fort. ⁵⁶ Nuk ka dyshim se ata që kanë mohuar Argumentet

Tona, do t'i flakim në Zjarr. Sa herë që do t'u digjet një lëkurë, Ne do t'ua zëvendësojmë me lëkurë tjetër, që ta shijojnë mirë dënimin. Allahu është i Plotfuqishëm e i Urtë. ⁵⁷ Por ata që kanë besuar dhe kanë bërë vepra të mira, Ne do t'i fusim në Kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ku do të jenë të përjetshëm. Atje do të kenë edhe bashkëshorte të pastra e Ne do ti fusim ata në hije të mrekullueshme.

⁵⁸ Allahu ju urdhëron që amanetet t'ua ktheni atyre që u përkasin dhe, kur të gjykoni midis njerëzve, të gjykoni me drejtësi. Vërtet, sa të mrekullueshëm janë urdhrat që ju jep Ai! Allahu dëgjon dhe sheh si veproni. ⁵⁹ O ju që keni besuar! Bindjuni Allahut, bindjuni të Dërguarit dhe udhëheqësve tuaj! Nëse nuk pajtoheni për ndonjë çështje, atëherë para-shtrojeni atë tek Allahu dhe tek i Dërguari, nëse vërtet e besoni Allahun dhe Ditën e Fundit! Kjo është më e dobishmja dhe përfundimi më i mirë. ⁶⁰ A nuk i ke parë ata që pohojnë se besojnë në Shpalljen që të është dhënë ty (o Muhamed) dhe në Shpalljet e ardhura para teje, por (në të vërtetë) dëshirojnë që mes tyre të gjykojë tagut-i (shejtani), megjithëse janë urdhëruar ta mohojnë atë? Shejtani dëshiron t'i çojë ata shumë larg (nga e vërteta). ⁶¹ Kur u thuhet atyre "Ejani te Shpallja që ka sjellë Allahu dhe tek i Dërguari!", dyfityrakët të kthejnë shpinën. ⁶² Atëherë, si do të jetë gjendja e tyre kur t'i godasë gjëma, për shkak të veprave që kanë bërë vetë, me duart e tyre? Ata do të vinë tek ti e duke u betuar në Allahun (do të thonë): "Ne kemi dëshiruar veçse përmirësim e pajtim." ⁶³ Këta janë ata të cilëve Allahu ua di çfarë kanë në zemrat e tyre. Por ti rri larg tyre, por qortoji dhe thuaju fjalë që prekin zemrat.

⁶⁴ Ne i kemi dërguar profetët që njerëzit, me lejen e Allahut, t'u binden atyre. E sikur ata (hipokritët), pas padrejtësive që i bënë vetes së tyre, të vinin tek ti (o Muhamed) e t'i kërkonin falje Allahut, dhe i Dërguari të kërkonte falje (tek Allahu) për ta, ata do ta njihnin Allahun si Pranues të pendimit dhe Mëshirëplotë. ⁶⁵ Për

Zotin tënd, jo. Ata nuk janë besimtarë, përderisa nuk të zgjedhin ty për të gjykuar në konfliktet mes tyre, dhe pastaj të mos ndiejnë kurrfarë pakënaqësie nga gjykimi yt, por të të binden sinqerisht. ⁶⁶ Sikur Ne t'i urdhëronim ata të flijonin veten, ose të linin shtëpitë e tyre, shumë pak prej tyre do ta bënë këtë. Sikur të vepronin ashtu siç këshilloheshin, kjo do të kishte qenë më e mira për ta dhe një përforsim më i madh (në besimin e tyre). ⁶⁷ Atëherë, Ne, do t'u jepnim atyre shpërblim të madh nga ana Jonë ⁶⁸ dhe do t'i udhëzonim në rrugë të drejtë. ⁶⁹ Kushdo që i bindet Allahut dhe të Dërguarit, do të jetë me ata, të cilëve Allahu u ka dhuruar mirësi të shumta - me profetët, me të sinqertët, me dëshmorët dhe me vepërmirët. Sa shokë të mirë janë ata! ⁷⁰ Ky është shpërblimi që vjen prej Allahut dhe mjafton që Allahu Di gjithçka.

⁷¹ O ju që keni besuar! Rrini në gatishmëri dhe dilni grup pas grupi ose të gjithë së bashku! ⁷² Ka, sigurisht, prej jush që do të bishtnonin. E nëse ju godet ndonjë fatkeqësi, ata thonë: "Allahu më favorizoi që nuk isha bashkë me ta." ⁷³ Por nëse juve ju vjen ndonjë e mirë nga Allahu, ata, - a thua se mes jush dhe atyre nuk ekziston ndonjë lloj dashurie - me siguri do të thonë: "Ah, sikur të kisha qenë së bashku me ta e të kisha arritur një fitim të madh!"

⁷⁴ Le të luftojnë në rrugën e Allahut ata që e japin jetën e kësaj bote për botën tjetër. Kush lufton në rrugën e Allahut e vritet ose fiton, Ne, do t'i japim atij shpërblim të madh. ⁷⁵ Dhe përse të mos luftoni ju në rrugën e Allahut dhe për shpëtimin e të shtypurve: për meshkujt e pafuqishëm, gratë dhe fëmijët, të cilët lutën: "O Zoti ynë! Na shpëto nga ky vend, banorët e të cilit janë mizorë! Dhe cakto për ne nga ana Jote një mbrojtës dhe na jep nga ana Jote ndihmë!" ⁷⁶ Ata që besojnë, luftojnë në rrugën e Allahut. Ndërsa ata që nuk besojnë luftojnë në rrugën e Shejtanit. Luftoni kundër ithtarëve të Shejtanit, sepse, vërtet, intriga e Shejtanit është e dobët.

⁷⁷ A nuk i ke parë (o Muhamed) ata të cilët u porositën: "Largoni

duart tuaja prej luftës, faleni namazin dhe jepeni zekatin!?” Por kur iu bë detyrim lufta, një grup prej tyre iu frikësuan njerëzve ashtu si duhet t’i frikësohesh Allahut, madje edhe më shumë. Ata thanë: “O Zoti ynë! Pse na e bërë detyrim luftën? Sikur të na e kishte shtyrë pak më vonë!” Thuaju: “Kënaqësitë e kësaj bote janë të pakta; Bota tjetër është shumë më e mirë për ata që janë të devotshëm. Juve nuk do t’ju bëhet padrejtësi aspak. ⁷⁸ Kudo që të jeni, vdekja do t’ju arrijë - edhe në qofshi në kështjellat më të forta. Sa herë që u vjen ndonjë e mirë, ata thonë: “Kjo është nga Allahu.”. Por nëse i godet ndonjë e keqe, thonë: “Kjo është nga ti (O Muhamed)!”. Thuaju: “Të gjitha janë nga Allahu!” Ç’është me këta njerëz që nuk kuptojnë asgjë? ⁷⁹ O njeri! Çdo e mirë që të vjen ty është nga Allahu, ndërsa çdo e keqe që të godet është nga vetja jote. Ne të dërguam ty (O Muhamed) si Profet për mbarë botën. Mjafton që Allahu është dëshmitar për këtë.

⁸⁰ Kush i bindet Profetit, i është bindur Allahut. Por kush e refuzon, (dije se) Ne nuk të kemi dërguar ty si mbikqyrës të (punëve të) tyre. ⁸¹ Ata thonë: “Të jemi bindur (O Profet)”. Por kur largohen prej teje, një grup prej tyre planifikojnë diçka tjetër nga ajo që të thonë. Por Allahu e shënon atë që ata planifikojnë. Prandaj largohu prej atyre e mbështetju Allahut! Allahu të mjafton si Mbrojtës. ⁸² A nuk meditojnë ata rreth Kur’anit? Sikur të ishte prej dikujt tjetër e jo prej Allahut, do të kishin gjetur në të shumë kundërthënie. ⁸³ Kur u vjen ndonjë lajm qetësues apo shqetësues, ata e përhapin menjëherë atë. Por, nëse këtë lajm do t’ia përcillnin Profetit ose parisë së tyre, hulumtuesit e vërtetë do të dinin të nxirrnin përfundime. Sikur të mos ishte mirësia dhe mëshira e Allahut ndaj jush, atëherë ju, përveç një pakice, do të kishit ndjekur rrugën e Shejtanit.

⁸⁴ Prandaj lufto në rrugën e Allahut! Ti je përgjegjës veçse për veten tënde. Dhe nxiti besimtarët se Allahu do ta sprapsë fuqinë e të pafeve! Allahu është më i fuqishmi dhe e ka dënimin më të

ashpër. ⁸⁵. Kush ndihmon për të mirë, do të ketë pjesë nga ajo, dhe kush ndihmon për të keq, do të ngarkohet me të. Allahu është Dëshmuës i drejtë për gjithçka. ⁸⁶. Kur t'ju përshëndesin, ju kthejani me një përshëndetje më të mirë ose me të njëjtën formë. Allahu është Llogaritës i drejtë për gjithçka. ⁸⁷. Allahu është Ai që Nuk ka të adhurar tjetër me meritë veç Tij. Pa dyshim, Ai do t'ju tubojë Ditën e Gjykimit, për të cilën nuk ka dyshim. Dhe, cili mund të jetë në fjalë më i vërtetë se Allahu?!

⁸⁸. Përse ndaheni në dy grupe për çështjen e munafikëve? Allahu i ka zhytur ata në mohim për shkak të veprave të tyre (të këqia)?! A mos doni të udhëzoni në rrugë të drejtë atë që Allahu e ka lënë të humbur?! Për atë që Allahu e ka lënë të humbur, ju nuk keni për të gjetur rrugëdalje. ⁸⁹. Ata (munafikët) dëshirojnë që edhe ju të mos besoni, sikurse nuk besojnë ata vetë, dhe kështu të bëheni të njëjtë. Mos zini miq prej tyre, derisa ata të mërgojnë për hir të Allahut! Por nëse refuzojnë, atëherë, kudo që t'i gjeni, kapini dhe vritini dhe mos i zini kurrë as si miq e as si mbështetës, ⁹⁰. Përveç atyre që strehohen te një popull me të cilin ju keni marrëveshje e përveç atyre që vijnë te ju, sepse u vjen rëndë të luftojnë kundër jush ose kundër popullit të vet. Sikur të donte Allahu, Ai do t'u jepte atyre fuqi e pushtet mbi ju, dhe kështu ata do t'ju luftonin. Në qoftë se ata tërhiqen, nuk ju luftojnë dhe ju ofrojnë paqe, atëherë Allahu nuk ju jep të drejtë kundër tyre. ⁹¹. Ju do të hasni në të tjerë, që duan të sigurohen nga ju dhe nga populli i tyre. Por sa herë që ftohen në idhujtari ata kthehen pas e bien në të. Kështu, në qoftë se këta nuk largohen prej jush, nuk ju ofrojnë paqe dhe nuk heqin dorë nga lufta kundër jush, atëherë kapini dhe vritni kudo që t'i ndeshni! Ne ju kemi dhënë argument të qartë kundër tyre!

⁹². Asnjë besimtar nuk duhet ta vrasë një besimtar tjetër, përveçse gabimisht. Kushdo që vret gabimisht një besimtar, ai është i detyruar të lirojë një skllav besimtar dhe shpëgimin (e gjakut) t'ia

dorëzojë familjes së tij, veç në qoftë se ata ia falin (gjakun). Në qoftë se ai (i vrari gabimisht) është besimtar, por i takon një populli që është në luftë me ju, atëherë është detyrim vetëm lirimi i një skllavi besimtar. Në qoftë se ai (i vrari) është nga një popull me të cilin ju keni marrëveshje, atëherë është detyrim që familjes së tij t'i dorëzohet shpagimi (i gjakut) dhe që të lirohet një skllav besimtar. E, kush nuk ka mundësi (të lirojë një skllav), le të agjërojë dy muaj rresht, si formë pendese para Allahut. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë. ⁹³. Çdo kush që vret një besimtar qëllimisht, dënimi i tij është Xhehenemi, në të cilin do të jetë përgjithmonë. Allahu është zemëruar ndaj tij, e ka mallkuar dhe ka përgatitur për të dënim të madh.

⁹⁴. O ju që keni besuar, kur marshoni në rrugën e Allahut, të jeni të matur dhe të mos u thoni atyre që ju përshëndesin me selam: “Nuk jeni besimtarë.”, për të arritur me këtë ndonjë fitim në jetën e kësaj bote! Tek Allahu ka begati të mëdha. Ashtu ishit edhe ju më parë, derisa Allahu ju dha nga të mirat e Tij. Pra, matuni mirë! Allahu di gjithçka që ju bëni. ⁹⁵. Nuk janë njëlloj ata besimtarë që rrinë (në shtëpitë e tyre), përveç të paafteve, me ata që luftojnë në Rrugën e Allahut me pasurinë dhe me jetën e tyre. Ata që luftojnë me pasurinë dhe me jetën e tyre, Allahu i ngre në një shkallë më lart se ata që rrinë (në shtëpi). Allahu u ka premtuar të gjithëve mirësi, por i ka dalluar luftëtarët mbi ata që nuk luftojnë, me shpërblim të madh, ⁹⁶. Me grada të larta nga Ai, me falje gjynahesh dhe Mëshirë. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

⁹⁷. Kur melekët u marrin shpirtin atyre që e kanë ngarkuar veten me padrejtësi, u thonë: “Në ç’gjendje ishit?” Ata thonë: “Ne ishim të dobët në tokë!” Melekët do t’u thonë: “A nuk ishte e gjerë toka e Allahut, që të mërgonit në të?!”. Këta do ta kenë vendbanimin në Xhehenem. Sa i keq është ai vendbanim! ⁹⁸. Përveç atyre që janë të paafte - burra, gra e fëmijë, të cilët nuk e gjejnë mundësinë

dhe rrugën për të mërguar.⁹⁹ Për këta shpresohet që Allahu do t'i falë. Allahu është Falës i Madh dhe Mbulues i gjynaheve.¹⁰⁰ Kush mërgon për hir të Allahut, ka për të gjetur strehim gjithandej dhe begati të shumta. Kush del prej shtëpisë si emigrues për tek Allahu dhe i Dërguari i Tij, dhe e zë vdekja, Allahu me siguri do ta shpërblejë atë. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

¹⁰¹. Kur të jeni në udhëtim, nuk është gjynah për ju nëse e shkurtoni një pjesë të namazit, nëse keni frikë se mos jobesimtarët mund t'ju sulmojnë. Me të vërtetë, jobesimtarët janë armiq të tuaj të hapur.¹⁰² Kur të jesh mes tyre (o Muhamed) e dëshiron t'u prijsht në faljen e namazit (në luftë), atëherë disa prej tyre le të vijnë e të falen me ty dhe le t'i mbajnë pranë edhe armët e veta. Kur të mbarojnë sexhden, këta le të qëndrojnë prapa jush (në roje) e le të vijnë ata të tjerët, që ende nuk janë falur e le të falen me ty! Le të jenë në gjendje gatishmërie, duke mbajtur armët e veta! Jobesimtarët dëshirojnë që ju të jeni të pakujdesshëm ndaj armëve e pajimeve tuaja, me qëllim që t'ju sulmojnë me tërë fuqitë. Nëse jeni të lodhur nga ndonjë shi ose jeni të sëmurë, nuk është gjynah për ju që t'i lini armët, por edhe atëherë jini syçelë! Allahu ka përgatitur për jobesimtarët një dënim poshtërues.¹⁰³ Pasi të falni namazin (e frikës), përmendeni Allahun kur jeni në këmbë, ulur a të mbështetur. E, kur të jeni të qetë (nga rreziku), atëherë, faleni namazin në mënyrë të rregullt, sepse namazi është detyrim i përcaktuar për besimtarët.¹⁰⁴ Mos u tregoni të dobët kur të ndiqni armikun! Nëse ju ndieni dhimbje, (dijeni se) edhe ata, sikurse ju, ndiejnë dhimbje. Por ju shpresoni nga Allahu atë çka ata nuk e shpresojnë. Allahu është i Ditur e i Urtë.

¹⁰⁵. Ne të kemi zbritur ty (o Muhamed) Librin (Kur'anin) me të vërtetën, që të gjykosh mes njerëzve me atë që të mësoi Allahu. Mos u dil kurrë në krah tradhtarëve!¹⁰⁶ Kërkoji falje Allahut! Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.¹⁰⁷ Mos polemizo në emër të atyre që tradhtojnë vetveten! Allahu nuk i do ata që janë

tradhtarë e gjynahqarë. ¹⁰⁸. Ata fshihen prej (shikimit të) njerëzve e nuk ruhen prej (shikimit të) Allahut, dhe Ai është afër tyre kur thurin plane me të cilat Ai nuk është i kënaqur. Allahu i përfshin të gjitha veprimet e tyre.

¹⁰⁹. Ju polemizoni për t'i mbrojtur ata në jetën e kësaj bote. Por kush do të polemizojë me Allahun për ta Ditën e Gjykimit dhe kush do të bëhet përfaqësuesi i tyre?! ¹¹⁰. Kush bën ndonjë të keqe ose e ngarkon veten me padrejtësi, pastaj kërkon falje tek Allahu, do ta gjejë Allahun Falës e Mëshirëplotë. ¹¹¹. Kush bën gjynah, ka ngarkuar veç vetveten. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë. ¹¹². Kush bën një gabim ose gjynah, e pastaj ia hedh atë një të pafajshmi, në të vërtetë, është ngarkuar me fajin e shpifjes dhe me një gjynah të qartë. ¹¹³. Po të mos ishte Mirësia e Allahut dhe Mëshira e Tij ndaj teje, një grup prej tyre do të kishin tentuar të të devijonin. Por ata nuk devijojnë asnjë, veç vetes së tyre, dhe nuk mund të të dëmtojnë ty aspak. Allahu të shpalli ty Librin dhe Urtësinë e të mësoi atë që nuk e dije. Mirësia e Allahut ndaj teje është shumë e madhe.

¹¹⁴. Në shumë biseda të tyre të fshehta nuk ka kurrfarë të mire, përveç atyre që këshillojnë për sadaka, për ndonjë të mirë ose për pajtim mes njerëzve. E kush i bën këto duke pasur për qëllim vetëm kënaqësinë e Allahut, Ne do t'i japim shpërblim të madh. ¹¹⁵. Kush i kundërvihet të Dërguarit, edhe pasi i është bërë e qartë e vërteta, dhe ndjek tjetër rrugë nga ajo e besimtarëve, Ne e lëmë në zgjedhjen e tij dhe e fusim në Xhehenem. Ky është përfundimi më i keq.

¹¹⁶. Allahu nuk fal t'i shoqërohet Atij shok (ortak); ndërsa të tjerat, përveç këtij (gjynahu), ia fal atij që Ai dëshiron. Ai që i përshkruan Allahut shok, ka humbur shumë larg (nga rruga e drejtë). ¹¹⁷. Ata (idhujtarët) lusin vetëm idhuj femërorë, dhe i drejtohen vetëm Shejtanit plot sherr. ¹¹⁸. Allahu e mallkoi atë (shejtanin), por ai tha: "Unë do t'i marr një pjesë të caktuar të robërve të Tu." ¹¹⁹. Unë do t'i devijoj ata dhe do t'i bëj të shpresojnë në gjëra të kota. Unë do t'i

urdhëroj të shqyejnë veshët e bagëtive dhe t'i shëmtojnë krijesat e Allahut". E, kush e bën mik shejtanin, e jo Allahun, me të vërtetë ka dështuar me një dështim të qartë.¹²⁰ Shejtani u premton atyre dhe i bën të shpresojnë (kotësira). Por shejtani premton veçse mashtrim.¹²¹ Ata (që ndjekin shejtanin) e kanë vendin në Xhehenem, prej të cilit nuk kanë shpëtim.¹²² Ndërsa ata të cilët besojnë dhe bëjnë vepra të mira, Ne do t'i vendosim në kopshte, ku rrjedhin lumenj e ku do jenë përgjithmonë. Ky është premtimi i Allahut. E kush mund të jetë më i vërtetë në fjalë sesa Allahu?

¹²³ Nuk është as sipas dëshirave tuaja e as sipas dëshirave të ithtarëve të Librit. Kushdo që bën keq, do të ndëshkohet me të dhe përveç Allahut, nuk ka për t'i gjetur vetes as mbrojtës e as ndihmëtar.¹²⁴ Kush bën vepra të mira, qoftë mashkull ose femër, duke qenë besimtar, do të hyjë në Xhenet dhe nuk do t'i bëhet asnjë padrejtësi.¹²⁵ Kush ka fe më të mirë se ai që i është dorëzuar Allahut singërisht, duke qenë bamirës dhe pason fenë e Ibrahimit që ishte (Hanifen) besimdrejtë? Allahu e zgjodhi Ibrahimin për të qenë (Halil) më i dashuri i Tij.¹²⁶ Vetëm të Allahut janë ç'ka në qiej dhe ç'ka në tokë. Allahu përfshin gjithçka.

¹²⁷ Ata kërkojnë prej teje (o Muhamed) që t'i sqarosh lidhur me çështjet e grave. Thuaju se për çështjet e tyre, ju sqaron Allahu dhe këto (ajete) që po ju lexohen nga Libri, si për vajzat jetime, me të cilat lakmoni të martoheni, por nuk u jepni atë (mehr-in) që është caktuar për to, ashtu edhe për fëmijët e mitur. Allahu ju udhëzon që të mbani drejtësi ndaj jetimëve. Çfarëdo të mire që bëni, Allahu e di shumë mirë atë.¹²⁸ Nëse ndonjë grua i frikësohet largimit ose ftohjes së burrit të vet ndaj asaj, atëherë, ata nuk gabojnë nëse gjejnë rrugë pajtimi me njëri-tjetrin. Pajtimi është më i miri. Njerëzit janë të prirur nga lakmia. Nëse ju bëni mirë dhe tregoheni të devotshëm, s'ka dyshim se Allahu di gjithçka që bëni ju.¹²⁹ Ju nuk do mund të mbani drejtësi të plotë mes grave, edhe nëse përpiqeni. Por mos

anoni tërësisht nga njëra, e ta lini tjetrën pezull. Nëse ju i përmirësoni marrëdhëniet dhe ruheni nga padrejtësitë, pa dyshim, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ¹³⁰. Nëse ata (nuk gjejnë rrugë pajtimi e) ndahen, Allahu do të begatojë secilin prej tyre me mirësitë e Tij. Allahu është Bujar dhe i Urtë.

¹³¹. Vetëm të Allahut janë ç'ka në qiej e ç'ka në tokë. Ne i kemi porositur ata që iu dha Libri para jush, ashtu si edhe ju, që ta keni frikë Allahun. Por nëse ju e mohoni Atë, (ta dini se) të Allahut janë ç'ka në qiej e ç'ka në tokë. Allahu është Jonevojtar e i Lavdëruar.

¹³². Të Allahut janë ç'ka në qiej e ç'ka në tokë. Mjafton që Allahu është Mbrojtësi (e Kujdestari) juaj! ¹³³. Nëse Ai dëshiron, ju zhduk ju, o njerëz, e sjell të tjerë. Ai është fuqiplotë ta bëjë këtë. ¹³⁴. Kush dëshiron shpërblimin e kësaj bote, (le ta dijë se) tek Allahu është shpërblimi edhe i kësaj bote edhe i botës tjetër. Allahu Dëgjon dhe Shikon gjithçka.

¹³⁵. O ju që keni besuar! Të jeni përherë dëshmues të së drejtës për hir të Allahut, edhe nëse kjo është kundër vetes suaj, kundër prindërve tuaj ose kundër të afërmve tuaj, qoftë ai (për të cilin dëshmohet) pasanik ose varfanjak, sepse Allahu është më i ditur rreth tyre. Mos ndiqni emocionet e t'i shmangeni drejtësisë! Nëse shtrëmbëroni faktet ose tërhiqeni (nga drejtësia), (dijeni se) Allahu e Di mirë gjithçka që bëni ju.

¹³⁶. O ju që keni besuar! Besoni plotësisht në Allahun, në të dërguarin e Tij, në Librin që ia ka shpallur të Dërguarit të Tij dhe në Librin që ua ka zbritur atyre para tij. Kush nuk beson në Allahun, melekët e Tij, librat e Tij, të dërguarit e Tij dhe Ditën e gjykimit, ai ka humbur shumë larg (rrugës së drejtë). ¹³⁷. Vërtet, ata që besojnë e pastaj mohojnë, përsëri besojnë e pastaj mohojnë dhe e shtojnë mosbesimin - këta nuk i fal Allahu dhe as nuk i udhëzon në Rrugë të Drejtë. ¹³⁸. "Përgëzoji" munafikët se ata i pret një dënim i dhembshëm! ¹³⁹. Ata që bëjnë miq mohuesit në vend të besimtarëve

- vallë, a mos e kërkojnë krenarinë tek ata? Pa dyshim që e tërë krenaria i takon vetëm Allahut!

¹⁴⁰. Juve ju është shpallur në Libër (Kur'an) që, kur të dëgjoni se mohohen shenjat e Allahut dhe po bëhet tallje me to, mos rrini me ata, derisa të hyjnë në një bisedë tjetër. Përndryshe, ju do të ishit si ata. Allahu do t'i tubojë në Xhehenem të gjithë munafikët dhe mohuesit. ¹⁴¹. Ata (hipokritët) presin se çfarë do të bëhet me ju. Nëse, me ndihmën e Allahut, ju ngadhënjëni, ata thonë: “A nuk ishim edhe ne me ju?” E, nëse jobesimtarët arrijnë ndonjë fitore, hipokritët u thonë atyre: “A nuk ju ndihmuam në fitoren tuaj dhe a nuk ju mbrojtëm prej besimtarëve?” Por Allahu do t'ju gjykojë në Ditën e Gjykimit. Allahu nuk do t'u japë kurrë jobesimtarëve epërsi të plotë mbi besimtarët.

¹⁴². Hipokritët përpiqen të mashtrojnë Allahun, por është Ai që i bën ata të mashtrohen. Ata, kur ngrihen për namaz, ngrihen me përtesë, vetëm sa për t'u dukur para botës, ndërsa Allahun e përmendin fare pak. ¹⁴³. Ata luhaten në mëdyshje: nuk janë as me këta, as me ata. Për ata që Allahu i shpie në humbje, ti nuk do të mund të gjesh (rrugë për) shpëtim. ¹⁴⁴. O ju që keni besuar! Mos i merrni për miq jobesimtarët, në vend të besimtarëve! A mos, vallë, doni t'i sillni Allahut dëshmi të qartë kundër vetvetes?! ¹⁴⁵. Hipokritët do të jenë në shtresën më të ulët të Zjarrit dhe për ta kurrë nuk do të gjesh mbrojtës. ¹⁴⁶. Përveç atyre që u penduan, u përmirësuan, iu mbështetën Allahut dhe fenë e tyre e zbatuan sinqerisht vetëm për Allahun. Këta do të jenë bashkë me besimtarët. Allahu ka për t'iu dhënë besimtarëve shpërblim të madh. ¹⁴⁷. Përse t'ju ndëshkojë Allahu, nëse ju jeni mirënjohës dhe besoni (në Të)?! Allahu është Mirënjohës dhe i Gjithëditur.

¹⁴⁸. Allahu nuk e do thënien hapur të shprehjeve të këqija, përveçse nga ata që u është bërë padrejtësi. Allahu Dëgjon dhe Di gjithçka. ¹⁴⁹. Nëse ju bëni ndonjë punë të mirë haptazi ose fshehtazi,

ose falni dikë për ndonjë vepër të keqe, Allahu është Falës i madh e i Plotfuqishëm.¹⁵⁰ Ata që e mohojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe dëshirojnë të ndajnë (besimin në) Allahun nga (besimi në) profetët e Tij, duke thënë “Disa i besojmë e disa nuk i besojmë” dhe duan të zgjedhin një rrugë të ndërmjetme,¹⁵¹ pikërisht ata janë mohuesit e vërtetë. Ne kemi përgatitur një dënim poshtërues për mohuesit.¹⁵² Ndërsa atyre që besojnë në Allahun dhe profetët e Tij, pa bërë asnjë dallim mes tyre, Ai do t’ua japë (të plota) shpërblimet e tyre. Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.

¹⁵³ Ithtarët e Librit kërkojnë prej teje (o Muhamed) t’u zbresësh një libër nga qielli. Në fakt, ata i kërkuan Musait diçka edhe më të madhe dhe thanë “Na trego Allahun haptazi!” Atëherë, ata i kapi rrufeja, për shkak të poshtërsisë që bënë. Pastaj adhuruan (për zot) viçin, edhe pasi u patën ardhur shenja të qarta. Ne i falëm ata dhe i dhamë Musait pushtet të qartë.¹⁵⁴ Që ata t’i përmbaheshin besës, Ne ngritëm mbi ta malin Tur. Ne u thamë: “Hyni te porta të përlulur!”. Gjithashtu, u thamë: “Mos e përdhosni të shtunën!” dhe patëm marrë prej tyre një besë të fortë.

¹⁵⁵ (Ata u mallkuan) Për shkak të shkeljes së besëlidhjes (me Zotin), të mohimit të shpalljeve të Allahut, të vrasjes së profetëve pa kurrfarë të drejtë dhe të thënies së tyre: “Zemrat tona janë të mbyllura”. Allahu ua vulosi ato (zemrat) për shkak të mohimit të tyre, prandaj vetëm pak prej tyre do të besojnë.¹⁵⁶ (Ata u mallkuan) Edhe për shkak të mosbesimit të tyre dhe të shpifjes së rëndë kundër Merjemes,¹⁵⁷ edhe për shkak se thoshin (me mburrje): “Ne e vramë Mesihun - Isanë, birin e Merjemes, të Dërguarin e Allahut”. Në fakt, ata as nuk e vranë, as nuk e kryqëzuan, por ashtu iu duk. Ata që nuk pajtohen për çështjen e tij janë gjithë dyshime për të. Ata nuk kanë për të kurrfarë dije të saktë, por veç hamendësime. Në të vërtetë, ata nuk e vranë atë.¹⁵⁸ Jo. Allahu e ngriti atë pranë Vetes. Allahu është i Plotfuqishëm e i Urtë.

¹⁵⁹. Çdo ithtar i Librit ka për t'i besuar Isait para vdekjes së tij dhe Ditën e Kiametit, ai do të dëshmojë kundër tyre. ¹⁶⁰. Për shkak të padrejtësisë së hebrevje dhe për shkak se ata penguan shumë nga rruga e Allahut, Ne ua bëmë haram disa të mira, që më parë ishin të lejuara. ¹⁶¹. Edhe për shkak të përfitimit nga kamata, ndërkohe që e kishin të ndaluar atë, si dhe për shkak të ngrënies së pasurisë së njerëzve në mënyrë të padrejtë. Ne kemi përgatitur dënim të dhimbshëm për ata prej tyre që nuk besuan. ¹⁶². Mirëpo të thelluarit në dituri prej tyre dhe besimtarët (e vërtetë), besojnë në atë që të është shpallur ty (O Muhamed) dhe në atë që është shpallur para teje. Kështu besojnë edhe ata që falin rregullisht namazin, dhënesit e zekatit dhe besimtarët (e vërtetë) në Allahun dhe në Ditën e Kijametit. Atyre do t'u japim shpërblim të madh.

¹⁶³. Ne të dërguam ty (o Muhamed) me Shpallje, ashtu siç dërguam me Shpallje Nuhun dhe profetët pas tij; siç dërguam me shpallje edhe Ibrahimin, Ismailin, Is'hakun, Jakubin dhe pasardhësit e tij, Isain, Ejubin, Junusin, Harunin, Sulejmanin. Edhe Daudit i dhamë Zeburin. ¹⁶⁴. (Ne dërguam) Profetë për të cilët të kemi treguar më parë dhe profetë për të cilët nuk të kemi treguar. Ndërsa Musait, Allahu i foli me fjalë. ¹⁶⁵. Profetë që të ishin përgëzues dhe paralajmërues, në mënyrë që njerëzit të mos kishin justifikim para Allahut, pas ardhjes së të dërguarve. Allahu është Ngadhënjimtar dhe i Urtë.

¹⁶⁶. Por Allahu dëshmon se atë (shpallje) që ta zbriti ty, ta zbriti nga dija e Vet dhe melekët dëshmojnë. Por mjafton që Allahu është dëshmues. ¹⁶⁷. Ata që kanë mohuar dhe kanë penguar njerëzit nga rruga e Allahut, ata kanë humbur shumë larg prej Udhës së Drejtë. ¹⁶⁸. Ata që nuk besojnë dhe bëjnë padrejtësi, Allahu as nuk ka për t'i falur e as nuk ka për t'i drejtuar në asnjë rrugë tjetër, ¹⁶⁹. Përveçse drejt rrugës së Xhehenemit, ku do të jenë përgjithmonë. Dhe kjo për Allahun është e lehtë. ¹⁷⁰. O njerëz! Juve ju ka ardhur i Dërguari

me të vërtetën nga Zoti juaj. Prandaj besoni, se kjo është më mirë për ju! Por, nëse ju nuk e besoni, ta dini se vetëm Allahut i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe në tokë. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë.

¹⁷¹. O ithtarët e Librit! Mos e kaloni kufirin në fenë tuaj dhe për Allahun thoni vetëm të vërtetën! Mesihu - Isai, i biri i Merjemes, ishte vetëm i Dërguar i Allahut dhe Fjala e Tij (Allahut) që ia drejtoi Merjemes, si dhe shpirt (i krijuar) nga Ai. Prandaj besoni në Allahun dhe të dërguarit e Tij dhe mos thoni: “Është Trini”! Hiqni dorë, sepse është më mirë për ju! Allahu është Një Zot i vetëm. Qoftë i lavdëruar! Ai është i Lartësuar dhe i Pastër nga mangësitë, për të pasur fëmijë. E Tij është gjithçka që gjendet në qiej dhe në tokë. Mjafton Allahu si rregullues i çështjeve të gjithësisë. ¹⁷². Mesihu nuk do të refuzonte kurrë të ishte rob dhe adhurues i Allahut, dhe as melekët më të zgjedhur. Ai që i largohet adhurimit të Tij dhe bëhet mendjemadh, (le ta dijë se) Ai (Allahu) do t’i tubojë të gjithë para Tij (për llogarinë me drejtësi). ¹⁷³. Atyre që besuan dhe bënë vepra të mira, Ai do t’ua përmbushë shpërblimin e merituar dhe do t’ua shtojë atë më shumë, prej mirësisë së Tij. Ndërsa ata që i largohen adhurimit të Tij dhe tregohen kryeneçë, do t’i ndëshkojë me një dënim të dhembshëm dhe nuk do të gjejnë për veten e tyre asnjë mbrojtës a ndihmëtar tjetër, veç Allahut. ¹⁷⁴. O njerëz! Me të vërtetë, juve ju ka ardhur një provë e madhe nga Zoti juaj dhe Ne ju kemi zbritur një dritë të qartë.

¹⁷⁵. Ata që besojnë në Allahun dhe i mbështeten tërësisht Atij, Ai do t’i fusë në mëshirën dhe mirësinë e Tij dhe do t’i udhëzojë drejt Vetes përmes rrugës së drejtë. ¹⁷⁶. Ata kërkojnë përgjigjen tënde. Thuaju: “Allahu ju përgjigjet për çështjen e atij që nuk ka lënë baba e as fëmijë që e trashëgojnë (el kelale). Nëse vdes një njeri që nuk ka fëmijë, por ka motër, atëherë asaj (motrës) i takon gjysma e pasurisë së lënë. Ai (vëllai) trashëgon atë (motrën), nëse ajo nuk ka

fëmijë. Në qoftë se janë dy motra (që trashëgojnë), atyre të dyjave u takojnë dy të tretat që lë ai. Në qoftë se janë vëllezër dhe motra, atëherë mashkullit i takon pjesë sa dyfishi i pjesës së femrës. Kështu jua sqaron Allahu dispozitat, që ju të mos humbni rrugën e drejtë. Allahu Di gjithçka.

SURJA 5 - MAIDE

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

¹. O ju që keni besuar! Plotësojini detyrimet! Bagëtitë janë të lejuara (si ushqim) për ju, me përjashtim të atyre që do t'ju lexohen. Edhe gjuetia është e ndaluar përderisa gjendeni në ihram (dhe në vendet e shenjta). Vërtet, Allahu vendos çfarë të dëshirojë. ². O ju që keni besuar! Mos e cenoni shenjtërinë e simboleve të Allahut, as shenjtërinë e muajve të shenjtë, as të kurbanit të Qabesë (el hedij), as të kurbanëve (el qalâid) të shënuar me qafore, as ata të cilët, duke kërkuar begati nga Zoti i tyre dhe kënaqësinë e Tij, synojnë për vizitë Shtëpinë e Shenjtë! E pasi të hiqni ihramin, atëherë (mund të) gjahtoni (jashtë vendeve të shenjta)! Dhe, të mos ju shtyjë urrejtja ndaj atyre njerëzve që iu penguan nga Xhamia e Shenjtë, të silleni në mënyrë të padrejtë kundër tyre! Ndihamojeni njëri tjetrin në të mira dhe në devotshmëri, dhe mos e ndihmoni njëri tjetrin në gjynahe e armiqësi! Kijeni frikë Allahun, sepse Allahu është ndëshkues i riptë!

³. Haram janë për ju: të ngordhurat, gjaku, mishi i derrit, ajo kafshë që theret jo në emrin e Allahut, ajo që është mbytur me lak në fyt, ajo që është vlarë me goditje, ajo që është rrëzuar nga lartësitë, ajo që është shpuar, ajo që është ngrënë nga egërsirat, përveç asaj që arrini ta thërrni, ajo që është therur për idhuj dhe që ta kërkon fatin me short. Të gjitha këto janë gjynah (e të ndaluara nga Zoti). Sot u dëshpëruan ata që mohuan dhe humbën çdo shpresë që t'ju largojnë

prej fesë suaj. Mos i kini frikë ata, por më kini frikë vetëm Mua! Sot e përsosa fenë tuaj për ju, e plotësova dhuntinë Time ndaj jush dhe zgjodha që Islami të jetë feja juaj. Kush detyrohet nga uria, duke mos e tepruar dhe duke mos pasur qëllim gjynahun, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

⁴. Të pyesin ty (Muhamed), çfarë është e lejuar për ta (si ushqim)? Thuaju: “Ju janë lejuar të gjitha ushqimet e mira dhe gjahu i shtazëve të ushtruara gjahtare, të cilat ju i keni mësuar ashtu siç ju ka mësuar Allahu ju. Hani, pra, atë që ato e gjahtojnë për ju dhe përmendeni emrin e Allahut! Frikësojuni Allahut! Me të vërtetë, Allahu është i shpejtë në llogari. ⁵. Sot u lejuan për ju (të gjitha) ushqimet e mira (e të pastra). Edhe ushqimet e ithtarëve të Librit janë të lejuara për ju, ashtu si edhe ushqimet tuaja janë të lejuara për ta. Është e lejuar për ju të martoheni me gratë e ndershme besimtare dhe me gratë e ndershme të atyre që u është dhënë Libri para jush, nëse u jepni atyre (mehrini) dhuratën martesore, por duke pasur për qëllim martesën, e jo imoralitetin dhe as (shfrytëzimin e tyre) si të dashura (të fshehta). E, kush e braktis besimin, vepra e tij është asgjësuar dhe në botën tjetër do të jetë prej të humburve.

⁶. O ju që keni besuar! Kur të përgatiteni për të falur namaz, lani fytyrën dhe duart (e krahët) deri te bërrylat, fërkoni kokën dhe (lajini) këmbët deri te nyjet! Nëse jeni xhunubë, atëherë, lani të gjithë trupin! Në qoftë se jeni të sëmurë ose në ndonjë udhëtim, ose ndonjëri prej jush vjen prej vendit të nevojës, ose keni kontaktuar me gruan, dhe nuk gjeni ujë, atëherë merrni tejemum me dhë të pastër e, me të, fërkoni fytyrën dhe duart! Allahu nuk dëshiron t’ju sjellë ndonjë vështirësi, por dëshiron t’ju pastrojë, ta plotësojë mirësinë e Tij ndaj jush dhe që ju të bëheni mirënjohës.

⁷. Kujtoni mirësitë e Allahut ndaj jush dhe zotimin ndaj Tij, të cilin Ai e mori prej jush, kur thatë: “Dëgjuam e bindemi!”. Dhe kijeni frikë Allahun! Allahu i di mirë të fshehtat e zemrave tuaja.

8. O ju që keni besuar! Bëhuni plotësisht të vendosur për hir të Allahut, duke dëshmuar të drejtën dhe të mos ju shtyjë urrejtja ndaj të tjerëve e t'i shmangeni drejtësisë! Jini të drejtë, sepse kjo është më afër devotshmërisë dhe kijeni frikë Allahun! Pa dyshim, Allahu e di me hollësi gjithçka që bëni ju. ⁹ Atyre që kanë besuar dhe bëjnë vepra të mira, Allahu u premton falje gjynahesh dhe shpërblim të madh. ¹⁰ Ata që mohojnë argumentet Tona, do të jenë banorë të Zjarrit. ¹¹ O ju që keni besuar! Kujtojeni mirësinë e Allahut ndaj jush, kur një popull tentoi të zgjaste duart kundër jush, por (Allahu) i sprapsi duart e tyre prej jush! Frikësojuni Allahut dhe vetëm Allahut le t'i mbështeten besimtarët!

¹² Allahu mori zotimin e bijve të Izraelit dhe caktoi dymbëdhjetë prijës nga mesi i tyre. Allahu tha: “Unë jam me ju. Në qoftë se falni rregullisht namazin, jepni zekatin, u besoni të dërguarve të Mi, i ndihmoni e i respektoni ata dhe huazoni për hir të Allahut hua të mirë, pa dyshim që Unë do t’jua fal të këqijat tuaja dhe do t’ju fus në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Por në qoftë se pas kësaj ndonjë prej jush kundërshton, ai e ka humbur rrugën e drejtë”.

¹³ Për shkak se ata e thyen zotimin e dhënë, Ne i mallkuam ata dhe zemrat e tyre i bëmë të ashpra. Ata i ndryshuan fjalët (në Libër) nga domethënia e tyre dhe e braktisën një pjesë të madhe të asaj (shpalljes) me të cilën u këshilluan. Ti vazhdimisht do të vëresh tradhtinë e një pjese të tyre, përveç një pakice nga ata. Fali ata dhe, me butësi, tolero! Allahu i do ata që bëjnë mirë.

¹⁴ Ne morëm zotimin edhe nga ata që thanë “Ne jemi nesara (pasues të Isait)”. Por edhe ata e harruan një pjesë të asaj (shpalljes) me të cilën u urdhëruan. Prandaj, Ne kemi hedhur ndërmjet tyre armiqësinë dhe urrejtjen midis njëri-tjetrit, deri në Ditën e Kijametit. Allahu do t’ua shpalosë se çfarë kanë bërë.

¹⁵ O ithtarë të Librit! Juve ju ka ardhur i Dërguari Ynë (Muhammedi), që ju sqaron shumë nga ajo që ju i keni fshehur

prej Librit e që për shumë të tjera, ai fal. Juve ju erdhi nga Allahu dritë dhe libër i qartë. ¹⁶ Allahu udhëzon nëpërmjet tij në rrugët e shpëtimit ata që kërkojnë kënaqësinë e Tij dhe i nxjerr ata prej errësirave në dritë, me Lejen e Tij. Ai i udhëzon ata në një Rrugë të Drejtë. ¹⁷ E kanë mohuar të vërtetën ata që thonë se: “Allahu është ai, Mesihu, biri i Merjemes.” Thuaju: “Kush, atëherë, mund ta pengojë Allahun, nëse Ai dëshiron ta shkatërrojë Mesihun, birin e Merjemes, nënën e tij dhe gjithçka gjendet në tokë?” Vetëm Atij i takon pushteti i qiejve, i tokës dhe ç’ka mes tyre. Ai krijon çfarë të dëshirojë. Pa dyshim, Allahu ka pushtet për gjithçka.

¹⁸ Judejtë dhe të krishterët thanë: “Ne jemi bijtë e Allahut dhe të dashurit e Tij (nga njerëzit)”. Thuaju: “E pse, pra, Ai ju dënon për gjynahet tuaja? Jo, ju jeni veçse njerëz, nga njerëzit që Ai ka krijuar. Ai fal atë që do dhe dënon atë që do. Vetëm Allahut i takon sundimi i qiejve, i Tokës dhe i gjithçkaje që gjendet në mes tyre, dhe vetëm tek Ai është kthimi. ¹⁹ O ithtarë të Librit! Ja ku ju erdhi i Dërguari Ynë, që ju qartëson (të vërtetën), pas ndërprerjes së të dërguarve, që të mos thoni: “Neve nuk na erdhi i dërguar që të na përgëzonte e të na tërhiqte vërejtjen”. Ja, pra, ku ju erdhi Përgëzuesi dhe Paralajmëruesi. Allahu ka pushtet për gjithçka.

²⁰ Kujto (o i Dërguar) kur Musai i tha popullit të vet: “O popull im, kujtoni mirësinë e Allahut ndaj jush kur nga mesi juaj nxori profetë, ju bëri të jeni sundues (në Tokë) dhe ju dha atë që nuk i kishte dhënë asnjë populli (tjetër). ²¹ O populli im! Hyni në tokën e shenjtë, të cilën Allahu jua premtoi, dhe mos u sprapsni (nga lufta në rrugën e Zotit) sepse atëherë do të jeni të humbur!” ²² Ata (populli i Musait) thanë: “O Musa! Në këtë tokë është një popull shumë i fuqishëm e ne nuk do të hyjmë aty kurrë, derisa ata të largohen prej andej. Kur ata të largohen, ne do të hyjmë”. ²³ Dy burra, prej atyre që i frikësoheshin Allahut e të cilët Allahu i kishte nderuar (me besim të fortë), thanë: “U hyni atyre nga Porta! Sapo të hyni në të

(në qytet), ju do të ngadhënjoni. Dhe vetëm Allahut mbështetjuni, nëse jeni besimtarë (të vërtetë)”.²⁴ Ata thanë: “O Musa! Ne kurrë nuk hyjmë atje, përderisa ata të jenë aty, prandaj shko ti dhe Zoti yt e luftoni, se ne po rrimë (e po presim) këtu!”

²⁵. Ai (Musa) tha: “O Zoti im! Unë nuk kam fuqi mbi asnjë tjetër veçse mbi veten dhe vëllanë tim. Prandaj, na veço ne prej këtij populli të pabindur!”²⁶. Allahu tha: “Ajo (tokë) është e ndaluar për ta. Për dyzet vjet, ata do të enden nëpër tokë. Por ti mos u ligështoj për popullin e pabindur!

²⁷. Lexoju (o Muhamed!) atyre me vërtetësi ngjarjen e dy djemve të Ademit, kur të dy flijuan nga një kurban. Njërit iu pranua kurban, ndërsa tjetrit nuk iu pranua. Ai i tha tjetrit: “Unë do të të vras ty”. Tjetri i tha: “Allahu pranon (kurban) vetëm prej të devotshmëve.”²⁸. Nëse ti e zgjat mbi mua dorën tënde për të më vrarë, unë kurrë nuk kam për ta zgjatur mbi ty dorën time për të të vrarë, sepse unë i frikësohem Allahut, Zotit të botëve.”²⁹. Unë dua që ti të bartësh barrën e gjynahut tim dhe të gjynahut tënd e kështu të bëhesh prej banorëve të Zjarrit. Ai është dënimi i keqbërësve”.

³⁰. Egoizmi e nxiti atë për vrasjen e të vëllait. Ai e vrau atë dhe kështu u bë prej të humburve.³¹. Allahu dërgoi një sorrë, e cila germonte në dhe, për t’ia treguar atij se si ta mbulonte trupin e të vëllait. Ai tha: “I mjeri unë! Nuk qeshë i aftë as edhe sa kjo sorrë e ta mbuloja trupin e (vdekur të) vëllait tim?” Ashtu mbeti i dëshpëruar.

³². Për këtë arsye Ne u shpallëm bijve të Izraelit se, kush vret një njeri që s’ka vrarë kënd dhe s’ka bërë shkatërrim në tokë, është sikur të ketë vrarë gjithë njerëzimin. Dhe kush shpëton një jetë, është sikur të ketë shpëtuar gjithë njerëzimin. Të dërguarit Tanë u sollën atyre Argumente të qarta, por shumë prej tyre vijuan t’i kalojnë kufijtë (me poshtërsi) në tokë.³³. Dënimi i atyre që luftojnë kundër Allahut dhe të Dërguarit të Tij dhe bëjnë shkatërime në tokë, është që të vriten, ose të gozhdohen, ose t’u priten duart dhe këmbët në të

kundërt (të njëra tjetrës), ose të dëbohen nga vendi. Ky (ndëshkim) është poshtërim për ta në këtë Botë, ndërsa në Botën tjetër ata do të kenë dënim të madh. ³⁴. Përveç atyre që pendohen para se t'i kapni. Dijeni se Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

³⁵. O ju që keni besuar! Kijeni frikë Allahun, përpikuni të afroheni tek Ai (me punë të mira) dhe luftoni në rrugën e Tij, që të dilni fitimtarë. ³⁶. Sa për ata që mohuan, edhe sikur të jepnin gjithë ç'ka në Tokë, madje edhe një herë aq sa ajo, si shpagim e shpëtim nga dënimi i Ditës së Kijametit, atyre nuk do t'u pranohej. Ata do të kenë një dënim të dhembshëm. ³⁷. Ata do përpiqen të dalin nga Zjarri, por s'kanë për të dalë nga ai. Dënimi i tyre do të jetë i vazhdueshëm. ³⁸. Vjedhësit dhe vjedhëses ua prisni duart, si ndëshkim për veprën e kryer dhe si dënim nga Allahu. Allahu është Ngadhënjimtar e i Urtë. ³⁹. E kush pendohet pas padrejtësisë së tij dhe përmirësohet, nuk ka dyshim se Allahu ia pranon pendimin. Me të vërtetë, Allahu është Falës e Mëshirëplotë. ⁴⁰. A nuk e di ti se vetëm Allahut i takon sundimi i qiejve dhe i Tokës? Ai ndëshkon atë që do dhe e fal atë që do. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka.

⁴¹. O i Dërguar! Mos u brengos për ata që nguten për në mosbesim, të cilët me gojë e tyre thonë: "Kemi besuar", ndërsa zemrat e tyre nuk kanë besuar. Prej judejve ka shumë që e pasojnë gënjeshtren dhe i binden një populli që nuk kanë ardhur asnjëherë tek ti (për të dëgjuar të vërtetën). Ata i ndryshojnë kuptimet e fjalëve dhe thonë: "Nëse ju jepet kështu, pranoi, e nëse nuk ju jepet kështu, atëherë bëni kujdes (mos e pranoni)!" Por atë që Allahu dëshiron ta sprovtojë, ti nuk mund ta shpëtosh. Këta janë ata, të cilëve Allahu nuk do t'ua pastrojë zemrat. Në këtë jetë, ata kanë poshtërim, kurse në jetën tjetër kanë dënim të madh.

⁴². Ata (judejtë) e pasojnë shumë gënjeshtren dhe e hanë shumë haramin. Në qoftë se vijnë te ti (për ndonjë gjykim), gjyko mes tyre (me ligjin e Zotit) ose distancohu prej tyre. Nëse distancohesh prej

tyre, ata nuk mund të të bëjnë ty asnjë të keqe. Por nëse gjykon mes tyre, gjyko me drejtësi, sepse Allahu i do ata që gjykojnë me drejtësi. ⁴³ E çfarë gjykimi kërkojnë prej teje, kur ata kanë Teuratin, në të cilin është gjykimi i Allahut, e megjithatë e refuzojnë atë?! Ata nuk janë besimtarë.

⁴⁴ Ne e zbritëm Teuratin, në të cilin është udhëzimi i drejtë dhe drita. Sipas tij gjykuan lajmëtarët e bindur mes judejve. Me të gjykuan edhe dijetarët e devot-shëm e paria fetare. Ata ishin të obliguar ta ruanin Librin e Allahut (të pacënuar) dhe të ishin dëshmitarë (të së vërtetës). Prandaj, mos i kini frikë njerëzit, por më kini frikë vetëm Mua! Dhe mos i ndërroni argumentet e Mia me një çmim të vogël! Kush nuk gjykon me ligjin që ka shpallur Allahu është jobesimtar.

⁴⁵ Ne i urdhëruam ata në Teurat: “Jeta me jetë, syri me sy, hunda me hundë, veshi me vesh, dhëmbi me dhëmb dhe plaga me masë (të drejtë) ndëshkimore. Por, për atë që fal, ka shlyerje gjynahesh. Ata që nuk gjykojnë me atë që ka shpallur Allahu, ata janë të padrejtë.

⁴⁶ Dhe në gjurmët e tyre (të profetëve) Ne dërguam Isain, birin e Merjemes, që vërtetoi Teuratin, që kishte ardhur para tij. Atij i dhamë Ungjillin, që ishte udhëzim dhe dritë, vërtetues i Teuratis që kishte ardhur para tij dhe udhëzues e këshillues për të devotshmit.

⁴⁷ Le të gjykojnë ithtarët e Ungjillit sipas asaj që Allahu ka shpallur në të! E kush nuk gjykon sipas asaj që Allahu ka shpallur, ata kanë dalë jashtë rrugës së Zotit.

⁴⁸ Edhe ty (o Muhamed) Ne ta zbritëm Librin me të vërtetën e sigurt. Ai është vërtetues i librave të mëparshëm dhe garantues i tyre. Gjyko mes tyre me atë që ka shpallur Allahu dhe mos paso dëshirat e tyre të kota e të largohesh nga e vërteta që të erdhi! Për secilin prej jush, Ne caktuam Ligj e rrugë të qartë. Sikur të kishte dashur Allahu, do t’ju kishte bërë një popull të vetëm (në fe), por deshi t’ju sprovonte me atë që ju ka dhënë. Prandaj garoni për punë

të mira! Tek Allahu është kthimi i ju të gjithëve dhe Ai do t'ju tregojë të vërtetën e çështjeve për të cilat ju kishit kundërshtime.

⁴⁹. Gjyko mes tyre me atë që ka shpallur Allahu! Mos ndiq dëshirat e tyre të kota dhe ruaju rrezikut të tyre, që mos të të shmangin nga ndonjë pjesë e Shpalljes që ta ka zbritur Allahu! Nëse ata refuzojnë, dije se Allahu do që t'i ndëshkojë për disa nga gjynahet e tyre. Dhe vërtet, shumica e njerëzve janë jashtë rrugës. ⁵⁰. Vallë, mos po kërkojnë gjykimin e kohës së Padijes? Por a ka gjykim më të mirë se ai i Allahut, për një popull që beson bindshëm?

⁵¹. O ju që keni besuar! Mos i merrni për miq (e aleatë) as judejtë e as të krishterët. Ata janë miq (e aleatë) për njëri-tjetrin. E kush prej jush i merr për miq (e aleatë) ata, ai është prej tyre. Vërtet, Allahu nuk e udhëzon në rrugë të drejtë një popull të padrejtë.

⁵². Ata, në zemrat e të cilëve ka sëmundje, ti do t'i shohësh të rendin drejt tyre (jehudëve) duke thënë: “Kemi frikë se mos po na godet ndonjë e keqe.”. Por Allahu do të sjellë fitoren (për muslimanët) ose ndonjë urdhër nga ana e Tij, e atëherë, ata do të pendohen për atë që e mbanin fshehtë në zemrat e tyre. ⁵³. Atëherë besimtarët do të thonë: “Këta ishin ata që u betuan në Allahun me betimin më të fortë se ishin me ju? Ata i shkatërruan veprat e veta dhe u bënë prej të humburve”.

⁵⁴. O ju që keni besuar! Kush prej jush largohet nga feja e vet, (le ta dijë se) Allahu do të sjellë një popull tjetër të cilin Ai i do ta dojë dhe ata do ta duan Atë; modest e i butë ndaj besimtarëve, por i ashpër dhe i fortë ndaj mohuesve; që lufton në rrugën e Allahut dhe që nuk i frikësohet kërcënimit të asnjë kërcënuesi. Kjo është dhurata e Allahut, që ia jep atij që Ai do. Allahu është Dhurues i madh e i Gjithëditur. ⁵⁵. Miqtë tuaj (të vërtetë) janë vetëm Allahu, i Dërguari i Tij dhe ata që besojnë - ata që falin namazin e japin zekatin dhe janë të përlurur (në adhurim). ⁵⁶. E kush ka mik Allahun,

të Dërguarin e Tij dhe besimtarët, (ta dijë se) s'ka dyshim se pala e Allahut, ata janë ngadhnjimarë.

⁵⁷. O ju që keni besuar! Mos i zini për miq ata që tallen dhe luajnë me fenë tuaj, qofshin ata prej atyre që u është dhënë Libri para jush apo prej jobesimtarëve! Frikësojuni Allahut, nëse jeni besimtarë!

⁵⁸. Edhe ezanin tuaj për namaz ata e marrin për tallje e lojë. Me të vërtetë, ata janë njerëz që nuk kuptojnë. ⁵⁹. Thuaju: “O ithtarë të Librit! A na kundërshtoni dhe na urreni vetëm pse besuam në Allahun, në Shpalljen që na zbriti neve dhe në ato (shpallje) që kanë zbritur më parë? Me të vërtetë, shumica prej jush janë të pabindur.”

⁶⁰. Thuaju: “A t’ju lajmëroj për një të keqe më të madhe se kjo, (që erdhi) si dënim nga Allahu? Ata mbi të cilët ra mallkimi i Allahut dhe zemërimi i Tij, ata që i shndërroi në majmunë e në derra dhe u bënë adhurues të Shejtanit - ata janë në gjendjen më të keqe dhe më të humburit prej rrugës së drejtë.”

⁶¹. Kur vijnë te ti, ata thonë: “Kemi besuar”. Por, në fakt, ata hyjnë me kufër dhe largohen me kufër. Allahu e di më së miri se çfarë fshehin ata. ⁶². Shumë prej tyre i sheh të nguten njëri me tjetrin në gjynahe, në armiqësi dhe në ngrënien e haramit. Sa e shëmtuar është sjellja e tyre! ⁶³. Përse, vallë, paria e tyre fetare (rabinët) nuk i ndal ata nga fjalët e tyre mëkatore dhe nga ngrënia e haramit?! Sa i keq është qëndrimi i tyre!

⁶⁴. Judejtë thanë: “Dora e Allahut është e shtrënguar.” Të shtrënguara qofshin duart e tyre dhe qofshin të mallkuar për atë që thanë! Jo. Të dyja duart e Tij janë të shtrira dhe Ai shpenzon (nga mirësitë e tij) ashtu siç dëshiron. Shpallja që t’u zbrit ty (nga Allahu) do t’ua shtojë largimin dhe mohimin shumë prej atyre. Ne kemi futur armiqësi dhe urrejtje ndërmjet tyre, që do të vazhdojë deri në Ditën e Kijametit. Sa herë që ndezin zjarr për luftë, Allahu e shuan atë. Ata përpiqen pareshtur për shkatërrime në Tokë dhe Allahu nuk i do shkatërruesit.

⁶⁵. Sikur ithtarët e Librit të besonin dhe të ruheshin, Ne do t'ua shlyenim gjynahet dhe do t'i fusnim në kopshtet e mirësisë. ⁶⁶. Sikur t'i zbatonin Teuratin, Ungjillin dhe këtë (Kur'an) që u shpall nga Zoti i tyre, ata do të kishin gëzuar mirësi të shumta nga qielli dhe toka. Ka prej tyre që janë të matur, por shumica prej tyre i kanë shumë të këqija veprat që punojnë.

⁶⁷. O i Dërguar! Përcille me qartësi shpalljen që t'u zbrit prej Zotit tënd! Nëse nuk e bën këtë, atëherë nuk e ke kryer detyrën! Allahu të garanton mbrojtjen prej njerëzve. Nuk ka dyshim se Allahu nuk e udhëzon në rrugën e drejtë popullin që mohon (të vërtetën).

⁶⁸. Thuaj: “O ithtarë të Librit, ju nuk jeni asgjë, derisa të zbatoni Teuratin, Ungjillin dhe atë (Kur'anin) që ju zbriti nga Zoti juaj.” Shumë prej tyre, kjo (shpallje) që t'u zbrit ty do t'ua shtojë largimin dhe mohimin. Po ti mos u ligështo për popullin që nuk beson. ⁶⁹. Ata që besuan (në Kur'anin), judejtë, sabi'inët e të krishterët, kushdo prej tyre që besoi në Allahun e Ditën e Gjykimit (me besim të drejtë) dhe bëri vepra të mira (sipas shpalljes së Zotit) për ta nuk do të ketë frikë e as pikëllim.

⁷⁰. Prej bijve të Israilit Ne morëm një premtim të fortë dhe u dërguam profetë. Por, sa herë që u shkonte ndonjë profet me udhëzime që nuk u përshtateshin dëshirave të tyre, ata e mohonin ose e vrisnin. ⁷¹. Ata pandehnin se nuk do të mbanin asnjë përgjegjësi për këtë; prandaj ata u verbuan e u shurdhuan. Pastaj Allahu ua pranoi pendimin por, më pas, shumë prej tyre mbetën të verbër e të shurdhër. Allahu sheh mirë gjithçka që ata bëjnë.

⁷². Bëjnë kufër ata që thonë: “Allahu është Mesihu, biri i Merjemes”. Por Mesihu ka thënë: “O bijtë e Israilit! Adhurojeni Allahun, Zotin tim dhe Zotin tuaj! Kushdo që adhuron zota të tjerë përveç Allahut, Allahu do t'ia ndalojë Xhenetin dhe Zjarri do të jetë vendbanimi i tij. Për keqbërësit nuk ka asnjë ndihmëtar.

⁷³. Bëjnë kufër ata që thonë: “Allahu është një nga të tre”. Nuk ka

zot tjetër (që meriton adhurimet) përveç Një Zoti të vetëm. Nëse nuk ndalen nga ajo që thonë, ata që nuk besojnë do t'i kapë një dënim i dhembshëm.⁷⁴ Përse nuk pendohen tek Allahu dhe t'i kërkojnë falje Atij, kur dihet mirë se Allahu është Falës i madh dhe Mëshirëplotë?⁷⁵ Mesihu, biri i Merjemes, që veçse një i dërguar, ashtu siç pati edhe shumë të dërguar para tij. Nëna e tij ishte e singertë. Që të dy hanin ushqim. Shih se si Allahu ua sqaron atyre argumentet e Tij! Shih pastaj se si ata ia kthejnë shpinën së vërtetës!⁷⁶ Thuaju: A po adhuron veç Allahut atë që nuk ka asnjë fuqi që t'ju sjellë as dëm e as dobi?! Allahu është Gjithëdëgjuesi e i Gjithëdituri.

⁷⁷ Thuaju: “O ithtarë të Librit! Mos e teproni me fenë tuaj, duke dalë jashtë të vërtetës, dhe mos shkoni pas dëshirave të njerëzve para jush, që kanë humbur rrugën, kanë shkaktuar humbjen e shumë të tjerëve dhe që janë larguar shumë prej rrugës së drejtë”.

⁷⁸ Ata bij të Israilit që mohuan të vërtetën u mallkuan prej gjuhës së Daudit dhe Isait, birit të Merjemes. Ndodhi kështu, sepse ata kundërshtuan dhe e tepruan.⁷⁹ Ata nuk e ndalonin njëri-tjetrin nga të këqijat që bënin. Sa e shëmtuar ishte sjellja e tyre!⁸⁰ Ti e sheh që shumë prej tyre miqësohen me mohuesit. Sa e keqe është ajo që kanë përgatitur ata për veten e tyre! Allahu është i zemëruar me ta dhe ata do jenë përjetësisht në ndëshkim.⁸¹ Nëse me të vërtetë do të besonin në Allahun, Profetin dhe Shpalljen që i zbriti atij, atëherë nuk do t'i zinin për miq (e mbrojtës) ata. Por, shumica e tyre i shkelin kufijtë (e Zotit).

⁸² Ti do të vëresh se njerëzit me armiqësinë më të fortë kundër besimtarëve janë judejtë dhe idhujtarët. Ndërsa më të butët me besimtarët janë ata që thonë: “Ne jemi nesârâ (pasues të Isait)”, sepse prej tyre ka të ditur dhe adhures asketë, të cilët nuk tregohen kryeneçë.⁸³ Kur e dëgjojnë atë që i është shpallur të Dërguarit, do të shohësh që prej syve të tyre rrjedhin lot, nga e vërteta që kanë kuptuar. Ata thonë: “Zoti ynë, ne kemi besuar, pra, na regjistron

ndër ata që do të dëshmojnë!”⁸⁴. “Përse të mos besojmë në Allahun dhe në të Vërtetën që na ka ardhur, kur ne duam që Zoti ynë të na bashkojë me njerëzit e mirë?”⁸⁵. Për këtë thënie, Allahu i ka shpërblyer me kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ku do të jenë përgjithmonë. Ky është shpërblimi për vepërmirët.⁸⁶ Kurse ata që mohuan dhe i përgë-njeshtuan argumentet Tona - ata do të jenë banorë të Zjarrit.

⁸⁷. O ju që keni besuar! Mos i bëni haram të mirat që Allahu i lejoi për ju dhe mos i kaloni kufijtë, se Allahu nuk i do ata që i kalojnë kufijtë.⁸⁸ Hani nga gjërat të cilat Allahu jua ka dhënë hallall e të mira dhe kijeni frikë Allahun, tek i Cili ju besoni.⁸⁹ Allahu nuk ju merr në përgjegjësi për betimet tuaja të paqëllimta, por për ato që i keni bërë duke pasur si qëllim përbetimin. Shpagimi i tij është ushqimi i dhjetë të varfërve me po atë ushqim mesatar që ushqeni edhe familjen tuaj, ose veshja e tyre, ose lirimi i një robi. Kush nuk ka mundësi t’i bëjë këto, le të agjërojë tri ditë. Ky është shpagimi për betimet tuaja të pambajtura. Mbajini betimet tuaja! Kështu jua sqaron Allahu argumentat e Veta, që të jeni mirënjohës.

⁹⁰. O ju që keni besuar! Pijet dehëse, bixhozi, idhujt dhe hedhja e shigjetës (për fall) janë vepra të ndyra nga Shejtani. Largohuni prej tyre, që të jeni të shpëtuar!⁹¹. Nëpërmjet pijeve dehëse dhe bixhozit, Shejtani dëshiron veçse të hedhë armiqësi mes jush, t’ju pengojë nga përmendja e Zotit dhe t’ju largojë nga namazi. Atëherë, a nuk po hiqni dorë?⁹². Bindjuni Allahut, bindjuni të Dërguarit dhe kini kujdes! Nëse refuzoni, atëherë dijeni se detyra e të Dërguarit Tonë është vetëm kumtimi i qartë (i shpalljes).⁹³. Nuk ka gjynah për ata që kanë besuar dhe kanë bërë punë të mira për atë që kanë ngrënë (në të shkuarën), për sa kohë që ata ruhen, besojnë e bëjnë vepra të mira, e sërish ruhen dhe besojnë, e vazhdimisht ruhen dhe bëjnë vepra të mira. Allahu i do punëmirët.

⁹⁴. O ju që keni besuar! Allahu ka për t’ju provuar duke ju

ndaluar nga një gjueti që e arrijnë duart dhe shigjetat tuaja, që Allahu ta dallojë atë që i frikësohet Atij, kur askush nuk e sheh. Kushdo që e kalon kufirin pas këtij qartësimi, do të ketë një dënim të dhembshëm. ⁹⁵. O ju që keni besuar! Mos gjuani kur jeni në ihram. Kushdo që kryen gjueti me paramendim, si dënim duhet të therë një kafshë shtëpiake të ngjashme me kafshën që ka vlarë, për të cilën vendosin dy njerëz të drejtë nga mesi juaj, duke e kushtuar atë si kurban në Qabe, ose të ushqejë të varfër si kompensim, ose të agjërojë në atë masë, që ta ndiejë ndëshkimin për gjynahun e bërë. Allahu e ka falur atë që ka kaluar. Ndërsa atë që i kthehet (gjynahut) pas ndalimit, Allahu do ta ndëshkojë. Allahu është Ngadhënjimtar dhe Zoti i shpagimit.

⁹⁶. Juve ju është lejuar gjuetia e detit dhe çdo ushqim i tij, për t'u kënaqur ju dhe udhëtarët, por ju është ndaluar gjahu i tokës, sa të jeni në ihram! Kijeni frikë Allahun, para të Cilit do të grumbulloheni! ⁹⁷. Allahu e bëri Qaben, Shtëpinë e Shenjtë, vend rimëkëmbjeje për njerëzit; edhe muajin e shenjtë, edhe kurbanin, edhe ato me qafore. Këtë, që ta dini se Allahu e di çfarë ka në qiej dhe çfarë ka në tokë dhe se Allahu Di gjithçka. ⁹⁸. Dijeni se Allahu e ka ndëshkimin të rreptë dhe dijeni se Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ⁹⁹. I Dërguari nuk ka tjetër obligim, veç kumtimit të qartë (të shpalljes). Allahu e di gjithçka që e bëni haptazi dhe atë që e mbani fshehtë. ¹⁰⁰. Thuaj: “Nuk është e njëjtë e keqja dhe e mira, edhe nëse shtimi i së keqes të mahnit. Kijni frikë Allahun, o ju që kuptoni, që të shpëtoni!

¹⁰¹. O ju që keni besuar! Mos pyesni (pa nevojë) për gjëra që, sikur t'ju kthehej përgjigjja e drejtpërdrejtë, nuk do t'ju pëlqente, e nëse do të pyesnit për to kur shpallej Kur'ani, ato do t'ju bëheshin të qarta (e do të rëndoheshit). Allahu jua ka falur kërshërinë (e tepruar). Allahu është Falës i Madh dhe i Butë. ¹⁰². Të tilla pyetje i kanë bërë edhe njerëz para jush, por pastaj u bënë jobesimtarë. ¹⁰³. Allahu nuk

i veçoi (si bagëti të shenjta) as Behirën, as Saibën, as Vesi-lën dhe as Hamën , por ata që nuk besojnë trillojnë gënjeshtër për Allahun, dhe shumica e tyre nuk e kuptojnë. ¹⁰⁴. Kur atyre u thuhet: “Ejani në atë (shpallje) që ka zbritur Allahu dhe tek i Dërguari, ata thonë: “Na mjafton rruga e etërve tanë.” edhe pse etërit e tyre nuk dinin asgjë dhe nuk ishin në rrugë të drejtë. ¹⁰⁵. O ju që keni besuar! Ruajeni veten tuaj! Ai që është i humbur nuk mund t’ju dëmtojë, nëse ju jeni në rrugë të drejtë. Tek Allahu do të ktheheni të gjithë dhe Ai do t’ju tregojë se çfarë keni punuar.

¹⁰⁶. O ju që keni besuar! Kur t’i afrohet vdekja ndonjërit prej jush, ndërsa jeni duke udhëtuar nëpër botë, dëshmia për testamentin, bëhet me dy dëshmitarë të drejtë nga mesi juaj, ose dy të tjerë jo prej jush. Nëse dyshoni, i ndalni ata të dy pas namazit dhe le të betohen në Allahun (duke thënë): “Ne nuk do ta shesim betimin në Allahun për asnjë çmim, edhe sikur të jetë fjala për çfarëdo të afërmi dhe dëshminë që na urdhëron Allahu nuk do ta fshehim kurrë, sepse atëherë do të ishim gjynahqarë.” ¹⁰⁷. Por nëse zbulohet se ata të dy vërtet e kanë shkelur betimin, atëherë merren dy të tjerë prej atyre që kanë më shumë meritë, të cilët duhet të betohen në Allahun (duke thënë): “Pa dyshim, dëshmia jonë është më e drejtë se dëshmia e atyre të mëparshmëve. Ne nuk po gënjejmë, sepse përndryshe do të ishim nga të padrejtët.” ¹⁰⁸. Kështu është më e sigurt që ata ta sjellin dëshminë e tyre saktësisht, ose të frikësohen se ndoshta dëshmitë e tyre do të hidhen poshtë nga dëshmi të tjera. Kijeni frikë Allahun dhe bëhuni të dëgjueshëm, sepse Allahu nuk e udhëzon në rrugë të drejtë një popull të prishur.

¹⁰⁹. Një Ditë Allahu do t’i mbledhë profetët dhe do t’i pyesë: “Cila qe përgjigja që morët (nga njerëzit)?” Ata do të thonë: “Ne nuk kemi dijeni; vetëm Ti i di të gjitha të fshehtat.” ¹¹⁰. Allahu do të thotë: “O Isa, biri i Merjemes! Kujtoje mirësinë Time ndaj teje dhe ndaj nënës sate, se si të fuqizova me Shpirtin e Shenjtë, se si ti u

kumtoje të vërtetën njerëzve kur ishte foshnjë (në djep) dhe i rritur, se si ta mësova ty Librin dhe Urtësinë, Teuratin dhe Ungjillin; se si, me vullnetin Tim, krijoje një figurë shpendi prej balte, e pasi fryje në të, ajo bëhej zog, me urdhrin Tim; se si, me vullnetin Tim, i shëroje të verbrit e lindur të tillë dhe të sëmurët nga lebra; se si i ngjallje të vdekurit, me vullnetin Tim; se si i pengova sulmet e judejve kundër teje, atëherë kur u shkove me argumente të qarta e kur mohuesit nga radhët e tyre thanë: “Kjo është veçse magji e qartë.”

¹¹¹. Kujto se si, kur i frymëzova dishepujt të besonin tek Unë dhe tek i Dërguari Im, ata thanë: “Ne besuam, prandaj dëshmo se ne jemi muslimanë!”. ¹¹². Kujto kur dishepujt thanë: “O Isa, biri i Merjemes! A mundet Zoti yt të na zbresë një sofër nga qielli?” Ai u tha: “Kijeni frikë Allahun, nëse jeni besimtarë!” ¹¹³. Ata thanë: “Ne dëshirojmë të hamë nga ajo, që të na qetësohen zemrat, të dimë me siguri të plotë se na ke thënë të vërtetën dhe të bëhemi dëshmitarë të saj!” ¹¹⁴. Isai, biri i Merjemes, tha: “O Allah! O Zoti ynë! Zbritna nga qielli një sofër, që të jetë festë për ne dhe për ata pas nesh dhe të jetë Shenjë prej Teje! Na dhuro, sepse Ti je Furnizuesi më i mirë!” ¹¹⁵. Allahu tha: “Unë do t’jua zbres (Sofrën). Por nëse dikush prej jush mohon pas kësaj, Unë kam për ta ndëshkuar atë ashtu siç nuk kam ndëshkuar askënd prej njerëzve.”

¹¹⁶. Allahu do të thotë: “O Isa, biri i Merjemes! Ti, vallë, u the njerëzve: “Më besoni mua dhe nënën time si dy zota veç Allahut!?” Ai do të thotë: “Qofsh i lartësuar (o Zoti im)! Kurrë nuk mund ta thosha unë atë për të cilën nuk kam asnjë të drejtë. Po ta kisha thënë atë, Ti do ta kishe ditur. Ti e di çfarë ka në shpirtin tim, ndërsa unë nuk e di atë që është tek Ty. Ti i di të gjitha të fshehtat. ¹¹⁷. Unë nuk u kam thënë atyre asgjë tjetër, veç asaj që Ti më urdhërove: “Adhuroni Allahun, Zotin tim dhe Zotin tuaj!” Unë isha dëshmitar i tyre, sa isha ndër ta. Por pasi Ti më more mua, ishte Ti mbikëqyrësi

i tyre. Ti je Dëshmitar për gjithçka.”¹¹⁸. Nëse Ti i ndëshkon ata, ata janë robërit e Tu. E nëse i fal ata, Ti je i Plotfuqishmi e i Urti.

¹¹⁹. Allahu thotë: “Kjo është dita kur të sinqertëve u sjell dobi sinqeriteti i tyre. Atyre u takojnë kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ku do të qëndrojnë përgjithmonë. Allahu është i kënaqur me ta dhe ata janë të kënaqur me Të. Ky është shpëtimi i madh.”

¹²⁰. Vetëm Allahut i takon sundimi i qiejve dhe i tokës dhe gjithçka që është ndërmjet tyre. Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka.

SURJA 6 - EN'AM

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

¹. Të gjitha lavdërimet i takojnë vetëm Allahut, që krijoi qiejt dhe Tokën dhe bëri errësirat dhe dritën. Megjithatë, mohuesit sajojnë zota të tjerë si të barabartë me Zotin e tyre. ². Është Ai që ju krijoi nga balta, pastaj caktoi një afat për ju dhe një afat tjetër (përfundimtar) që e di Ai. Por sërish ju dyshoni! ³. Ai është Allahu (i vetmi i adhuruar) në qiej dhe në Tokë. Ai i di të gjitha fshehtësitë tuaja dhe ato që i shfaqni haptazi; Ai di gjithçka që ju veproni. ⁴. Sa herë që u vjen ndonjë nga shenjat e Zotit të tyre, ata i kthejnë shpinën. ⁵. Ata e mohojnë të vërtetën kur u vjen, por shpejt do ta shohin atë që e përqeshnin. ⁶. A nuk shohin ata se sa breza para tyre i shkatërruam, atyre që Ne u mundësua në Tokë çfarë nuk ju kemi mundësuar juve? Ne u lëshonim atyre shi të bollshëm nga qielli dhe patëm bërë që ndër ta të rridhnin lumenj, por për shkak të gjynaheve të tyre, i shkatërruam dhe sollëm popuj të tjerë.

⁷. Edhe sikur të të zbrisnim një libër të shkruar në letër, e ata ta preknin atë me duart e tyre, mohuesit sërish do të thoshin: “Kjo nuk është gjë tjetër, por veçse një magji e qartë”. ⁸. Ata thonë: “Përse të mos zbresë së bashku me atë një melek?” Nëse Ne do të zbrisnim një melek, çështja do të merrte fund dhe atyre nuk do t’u jepej afat.

⁹. Sikur atë ta bënim melek, përsëri do ta sillnim te ju në formë njeriu, e kështu do t'ua ngatërronim atyre atë, që ata ia ngatërruan vetes së vet. ¹⁰. Janë përqeshur shumë të dërguar të tjerë para teje. Por mbi ata që përqeshën (profetët) u bë realitet ai (dënimi i Zotit) me të cilin talleshin. ¹¹. Thuaju: “Ecni nëpër tokë e shihni se si qe përfundimi i atyre që mohuan të vërtetën!”

¹². Thuaj: “Kujt i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë?” Thuaj: “Vetëm Allahut.”. Ai ia ka bërë detyrim Vetes mëshirën. Ai, patjetër do t'ju tubojë Ditën e Gjykimit, për të cilën nuk ka dyshim. Ata që e kanë humbur vetveten, kurrë nuk kanë për besuar. ¹³. Vetëm e Tij është gjithçka që pushon, natën e ditën. Ai Dëgjon dhe Di gjithçka. ¹⁴. Thuaj: “A të pranoj mbrojtës tjetër veç Allahut, Krijuesit të qiejve dhe të Tokës, i Cili ushqen të tjerët dhe Vetë nuk ushqehet?” Thuaj: “Jo. Unë jam i urdhëruar të jem i pari që i dorëzohet (dhe i bindet) Allahut. Pra mos u bëni kurrsesi nga idhujtarët!” ¹⁵. Thuaj: “Vërtet, unë i frikësohem Dënimit të Ditës së Madhe, nëse nuk i bindem Zotit tim.” ¹⁶. Atë që shpëtohet nga Dënimi i asaj Dite, vërtet Allahu e ka mëshiruar. Ky është shpëtimi i vërtetë.

¹⁷. Nëse Allahu të godet me ndonjë të keqe, askush veç Tij nuk mund ta largojë, e nëse Ai të dhuron ndonjë të mirë, pa dyshim që Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka. ¹⁸. Ai është Sunduesi sipër robve të Tij. Ai është i Urti, i Gjithëdituri. ¹⁹. Thuaj: “Kush është Ai që e ka dëshminë më të fortë?” Thuaj: “Allahu është dëshmues mes meje dhe jush. Mua më është shpallur ky Kur'an, që me të t'ju tërheq vërejtjen juve dhe atij që i kumtohet. Vallë, ju po dëshmoni se veç Allahut, ka edhe zota të tjerë?!” Thuaj: “Jo. Unë nuk dëshmoj.”! Ai është vetëm Një Zot, dhe unë distanco-hem nga gjithçka që ju adhuron (përveç Tij)!”

²⁰. Ata të cilëve Ne u dhamë Librin, e njohin atë (Muhamedin) siç njohin bijtë e tyre. Këta janë ata të cilët kanë shkatërruar vetveten,

prandaj nuk besojnë. ²¹. Kush është më mizor se sa ai që shpif gënjeshtër kundër Allahut apo që i mohon shpalljet e Tij? Keqbërësit kurrë nuk gjejnë shpëtim. ²². Një ditë, Ne do t'i tubojmë të gjithë dhe do t'u themi idhujtarëve: “Ku janë idhujt tuaj, që pretendonit se ishin ortakë të Allahut?” ²³. Atëherë, atyre s'u mbetet përgjigje tjetër, përveçse të thonë: “Betohemi në Allahun, Zotin tonë se ne nuk ishim idhujtarë!” ²⁴. Shih se si gënjejnë kundër vetes dhe se si iu humbasin idhujt që vetë i trillonin!

²⁵. Ka prej tyre që mëtojnë se të dëgjojnë, por Ne kemi hedhur mbulesë mbi zemrat e tyre, që të mos e kuptojnë atë dhe veshët ua kemi bërë të shurdhët. Edhe sikur të shihnin të gjitha Shenjat, ata nuk do të besonin. Kur vijnë tek ti që të polemizojnë, mohuesit thonë: “Kjo nuk është gjë tjetër, vetëm se përrallë e vjetër!” ²⁶. Ata i ndalojnë të tjerët nga ai (Muhamedi) dhe vetë largohen prej atij. Por me këtë, ata shkatërrojnë veç veten e tyre dhe nuk e kuptojnë. ²⁷. Eh, sikur t'i shihje ata, kur të ndalen përpara Zjarrit! Ata do të thonë: “Ah, sikur të ktheheshim (në dynja)! Atëherë nuk do t'i mohonim Argu-mentat e Zotit tonë por do të bëheshim besimtarë.” ²⁸. Por, atyre u del në shesh ajo që më parë e mbanin fshehur. Por, edhe sikur të ktheheshin, ata do ta kryenin sërish atë që u ishte ndaluar. Me të vërtetë, ata janë gënjeshtarë.

²⁹. Ata thonë: “Veç jetës sonë në këtë botë, nuk ka gjë tjetër dhe kurrë nuk do të ringjallemi.” ³⁰. Eh, sikur t'i shihje ata kur të qëndrojnë para Zotit të tyre! Atyre do t'u thuhet: “A nuk është kjo (ringjallje) e vërteta?” Ata do të thonë: “Po, për Zotin tonë!” Ai do t'u thotë: “Shijojeni atëherë dënimin, për shkak se ju e mohonit besimin (e drejtë)!”

³¹. Të humbur janë vërtet ata që e mohojnë takimin me Allahun. Kur Ora (e Kijametit) t'u vijë befaz, ata do të thonë: “Ah, të mjerët ne, për ato që i shpërfillëm!” Dhe në shpinë do të bartin gjynahet e veta. Sa e shëmtuar është ajo barrë që do të bartin! ³². Jeta e kësaj

bote nuk është gjë tjetër veçse lojë e dëfrim. Nuk ka dyshim se Bota Tjetër është më e mira për të devotshmit. A nuk logjikoni?

³³. Vërtet, Ne dimë se ty të brengos ajo që ata të thonë. Ata, në të vërtetë, nuk të mohojnë ty, por ata keqbërës mohojnë me forcë Argumentet e Allahut. ³⁴. Edhe para teje janë mohuar shumë të dërguar, por ata duruan mohimin dhe mundimet, derisa u erdhi ndihma Jonë. Askush nuk mund t'i ndryshojë fjalët e Allahut. Tashmë, ty të kanë ardhur disa nga ngjarjet e të dërguarve. ³⁵. Nëse refuzimi i tyre të është bërë brengë e madhe, kërkoje atëherë, nëse ke mundësi, ndonjë tunel në tokë ose shkallë në qiell e t'u sjellësh atyre ndonjë argument. Po të kishte dashur Allahu, do t'i kishte bashkuar në rrugë të drejtë. Prandaj, mos u bëj si injorantët! ³⁶. Vetëm ata që dëgjojnë, i përgjigjen ftesës. Allahu do t'i ringjallë të vdekurit dhe të gjithë do të kthehen tek Ai.

³⁷. Ata thonë: “Përse nuk i zbret atij ndonjë mrekulli nga Zoti i tij?” Thuaju: “S’ka dyshim se Allahu ka fuqi të zbresë një mrekulli, por shumica e tyre nuk e dinë këtë.” ³⁸. Të gjitha kafshët në Tokë dhe të gjithë shpendët, që fluturojnë me dy krahë, të gjithë janë të ndarë në bashkësi, ashtu sikurse edhe ju. Asgjë nuk kemi lënë pa përmendur në Libër. Në fund, te Zoti i tyre do të tubohen të gjithë. ³⁹. Ata që mohojnë shpalljet Tona janë shurdhë e memecë, të përhumbur në errësira. Allahu e lë në humbje atë që Ai dëshiron dhe vë në rrugë të drejtë atë që Ai dëshiron.

⁴⁰. Thuaju: “Nëse ju vjen dënimi i Allahut ose ju vjen Ora (e Kijametit), vallë, a do të thërrisnit për ndihmë dikë tjetër veç Allahut? Përgjigjuni, nëse jeni të sinqertë! ⁴¹. Përkundrazi! Vetëm Atij do t'i luteshit dhe, po të donte, Ai do t’jua largonte atë për të cilën i luteni e ju do t’i harronit ata (zota të rremë) që ia shoqëronit.”

⁴². Ne kemi çuar të dërguar në shumë popuj para teje. Ne i dënuam ata popuj me skamje e mjerim, që të mësonin të përuleshin.

⁴³. Përse, atëherë nuk mësuam të përuleshin pasi u erdhi dënimi Ynë?

Sepse zemrat e tyre ishin të ngurta dhe Shejtani ua hijeshoi atë që bënin. ⁴⁴ Por meqë ata i shpërfillën porositë, Ne u hapëm të gjitha dyert (e kënaqësive) dhe, kur ata po gëzonin për ato që iu ishin dhënë, i ndëshkuam në befasi, e ata mbetën të pashpresë. ⁴⁵ Kështu u zhduk mbeturina e fundit e keqbërësve. Të gjitha lavdërimet i qofshin Zotit të botëve!

⁴⁶ Thuaj: “Mendoni sikur Allahu t’jua merrte të dëgjuarit e shikimin dhe t’jua mbyllte zemrat, atëherë cili zot tjetër, veç Allahut, do t’jua jepte ato?” Shih se si ua sqarojmë Ne Shenjat, por sërish ata nuk ua vënë veshin. ⁴⁷ Thuaj: “Mendoni sikur dënimi i Allahut t’ju vinte befasi ose hapur, vallë, a do të shkatërrohej tjetërkush, veç njerëzve të padrejtë?” ⁴⁸ Ne i kemi sjellë të dërguarit veçse si përgëzues dhe qortues. Ata që besojnë dhe i përmirësojnë veprat e tyre, nuk kanë për të pasur frikë e as brenga. ⁴⁹ Kurse ata që i mohojnë Shenjat Tona do t’i përfshijë dënimi, sepse ata kaluan kufijtë. ⁵⁰ Thuaju: “Unë nuk ju them se kam në zotërim Thesaret e Allahut, as nuk mëtoj se i di fshehtësitë, e as nuk ju them se jam melek. Unë ndjek vetëm atë që më shpallet.” Thuaju: “A është njëlloj i verbri me atë që sheh? A nuk mendoni?”

⁵¹ Paralajmëroji nëpërmjet tij (Kuranit) ata që i frikësohen llogarisë para Zotit të tyre, me qëllim që të ruhen, sepse, veç Tij, ata nuk do të kenë asnjë mbrojtës apo ndërmjetës. ⁵² Mos i largo ata që e adhurojnë Zotin e tyre mëngjes e mbrëmje, me sinqeritet ndaj Tij. Ti nuk mban përgjegjësi për asnjë nga veprat e tyre, ashtu si edhe ata nuk mbajnë përgjegjësi për veprat e tua. Nëse i largon ata, bëhesh si të padrejtët. ⁵³ Kështu i sprovojmë Ne disa me disa të tjerë, derisa të thonë: “Vallë, këta janë ata që përzgjedhi Allahu mes nesh dhe u dhuroi mirësi?” Po a nuk është Allahu më i Dituri, për ata që janë mirënjohës?

⁵⁴ Kur të vijnë tek ti ata që i besojnë Ajetet Tona, thuaju: “Selamun alejkum! Zoti juaj ia bëri detyrë Vetes së Vet Mëshirën.

Nëse ndonjëri prej jush bën ndonjë të keqe pa e ditur, e pastaj pendohet dhe përmirësohet, s'ka dyshim se Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë. ⁵⁵ Kështu i sqarojmë Ne argumentet, në mënyrë që të dalë në shesh rruga e keqbërësve.

⁵⁶ Thuaj: “Unë jam ndaluar të adhuroj ata që ju i adhuron krahas Allahut!” Thuaj: “Unë nuk i ndjek dëshirat tuaja, sepse atëherë do të isha i humbur e jo prej të udhëzuarve!” ⁵⁷ Thuaj: “Unë kam Argument të qartë nga Zoti im, ndërsa ju e mohoni atë. Ai që ju e kërkon me ngut, nuk është në dorën time. Gjykimi për gjithçka i takon vetëm Allahut: Ai shpall të vërtetën dhe Ai është më i miri i gjykuesve.” ⁵⁸ Thuaj: “Sikur të ishte në dorën time ajo për të cilën nguteni, çështja mes meje dhe jush do të kishte përfunduar. Allahu është i Gjithëditur për keqbërësit.” ⁵⁹ Vetëm tek Ai janë çelësat e fshehtësive dhe ato nuk i di askush tjetër veç Tij. Ai di çfarë ka në tokë dhe në det. As edhe një gjethe nuk bie pa dijeninë e Tij. Nuk ka kokërr në thellësi të Tokës, s'ka të njomë dhe s'ka të thatë, që nuk është në Librin e qartë.

⁶⁰ Është Ai që jua merr shpirtrat natën (në gjumë) dhe që e di mirë atë që keni bërë ditën. Më pas, Ai jua kthen ato, për të vazhduar (jetën) deri në afatin e caktuar. Në fund, tek Ai do të ktheheni, dhe do t'ju tregojë të vërtetën e asaj që keni bërë. ⁶¹ Ai është Sunduesi mbi robërit e Vet. Ai vë roje për ju. Më në fund, kur ndonjërit prej jush i vjen vdekja, të dërguarit Tanë ia marrin shpirtin, dhe ata kurrë nuk bëjnë lëshime. ⁶² Pastaj të gjithë do të kthehen tek Allahu, te Sunduesi i tyre i vërtetë. Vetëm Atij i takon sundimi, dhe Ai është më i Shpejti në llogari.

⁶³ Thuaj: “Kush ju shpëton prej errësirave të Tokës e të detit, kur ju i luteni Atij përulësisht e fshehtas: “Sikur të na shpëtojë prej kësaj, ne do të jemi mirënjohës?! ” ⁶⁴ Thuaj: “Është Allahu Ai që ju shpëton prej këtyre dhe prej çdo brengje tjetër. Megjithatë, ju adhuron zota të rremë!” ⁶⁵ Thuaj: “Ai është i Plotfuqishëm t'ju

sjellë një dënim prej së larti ose prej së poshtmi, nën këmbët tuaja, ose t'ju ndajë në grupe e të luftoni njëri-tjetrin.” Shih se si i sqarojmë Ne Argumentat, në mënyrë që ata të kuptojnë. ⁶⁶ Populli yt e mohoi këtë Kur'an, ndonëse ai është vetë e vërteta. Thuaj: “Unë nuk jam mbikqyrësi juaj”. ⁶⁷ Çdo Mesazh ka afatin e vet (të plotësimit), dhe ju do ta kuptoni më vonë.

⁶⁸ Kur i sheh ata që nënçmojnë ajetet Tona, largohu prej tyre, derisa të kalojnë në bisedë tjetër! Nëse shejtani të bën të harrosh, atëherë, kur të kujtohesh, mos rri më me njerëz të padrejtë! ⁶⁹ Ata që janë të devotshëm ndaj Allahut nuk kanë kurrfarë përgjegjësie për veprat e mohuesve, por le t'i paralajmërojnë që ata të ruhen (nga ndëshkimi i Zotit). ⁷⁰ Largohuni prej atyre që e marrin fenë e vet si lojë e dëfrim, të mashtruar nga jeta e kësaj bote! Ti këshillo me këtë (Kur'an), që njeriu të mos bjerë viktimë e pashpresë e asaj që ka vepruar. Ata nuk do të kenë ndihmëtar përveç Allahut dhe as ndërmjetësues. Edhe sikur të japin çdo lloj shpagimi, ai nuk do t'u pranohet. Këta janë ata që ranë viktimë të pashpresa të veprave që punuan. Ata do të kenë si pije hamim (ujë të nxehtë) dhe dënim të dhimbshëm, për shkak të mosbesimit.

⁷¹ Thuaj: “A të adhurojmë veç Allahut diçka që nuk na sjell as dobi, as dëm dhe të bëjmë prapa, pasi Allahu na udhëzoi?! Atëherë do të bëheshim si ai, të cilin shejtanët e kanë humbur në tokë, duke e lënë të hutuar.” Ai ka shokë, që e thërrasin në rrugë të drejtë: “Eja te ne!” Thuaj: “I vetmi udhëzim është udhëzimi i Allahut dhe ne jemi urdhëruar që t'i dorëzohemi vetëm Zotit të botëve!” ⁷² Përkryejeni namazin dhe kijeni frikë Allahun! Allahu është Ai, tek i Cili do të tuboheni. ⁷³ Është Ai që i krijoi qiejt dhe Tokën me një qëllim të madh. Frikësojuni ditës kur Ai do të thotë: “Bëhu!” dhe ajo bëhet. Fjala e Tij është e vërtetë dhe vetëm Atij i takon sundimi ditën kur do t'i fryhet Surit. Ai e di edhe të fshehtën edhe të dukshmen dhe Ai është i Urti, që çdo gjë e di me hollësi. ⁷⁴ Kujtoni kur Ibrahim i

tha babait të vet, Azerit: “Vallë, statujat po adhuron si zota?! Unë po shoh që ti dhe populli yt jeni në humbje të sigurt.”

⁷⁵. Kështu i mundësua Ibrahimit të shihte mbretëritë e qiejve e të Tokës, për t’u bërë edhe më i bindur. ⁷⁶. Kur atë e mbuloi nata, ai pa një yll dhe tha: “Ky është Zoti im.” Por, kur ai u zhduk, tha: “Unë nuk i dua ata që humbin.” ⁷⁷. Kur e pa Hënën duke dalë tha: “Ky është Zoti im! Por, kur ajo perëndoi, tha: “Nëse Zoti im nuk më udhëzon, unë do të jem prej njerëzve të humbur.” ⁷⁸. Kur e pa Diellin duke dalë, tha: “Ky është Zoti im. Ky është më i madh!” Por kur ai perëndoi, tha: “O populli im, unë distancohem nga idhujtaria juaj.” ⁷⁹. Unë i përkushtohem vetëm Atij që krijoi qiejt e Tokën, me besim të drejtë. Unë nuk jam prej idhujtarëve.” ⁸⁰. Kur populli i tij polemizoi me të, ai tha: “Polemizoni me mua rreth Allahut, pasi Ai më udhëzoi?!” Unë nuk u frikësohem idhujve tuaj, por vetëm Zotit tim, nëse ai dëshiron diçka. Zoti im ka përfshirë me dijen e Tij çdo gjë. A nuk mendoni? ⁸¹. E si t’u frikësohem unë idhujve tuaj, kur ju nuk frikësoheni për atë që adhuron veç Allahut, pa pasur kurrfarë argumenti?! Cilës palë i takon të jetë e sigurt, nëse vërtet e dini?” ⁸². Atyre që besuan dhe besimin e tyre nuk e ngatërruan me padrejtësi - atyre u takon të jenë të sigurt dhe ata janë në rrugë të drejtë. ⁸³. Këto janë Shenjat Tona, të cilat ia dhamë Ibrahimit (si argument) kundër popullit të tij. Ne ngremë në gradë të lartë atë që duam. Pa dyshim, Zoti yt është i Urtë e i Gjithëditur. ⁸⁴. Ne i falëm atij Is’hakun dhe Jaku-bin dhe secilin prej tyre e udhëzuam. Para tij patëm udhëzuar edhe Nuhun. Edhe nga pasardhësit e tij udhëzuam Daudin, Sulejmanin, Ejubin, Jusufin, Musanë dhe Harunin. Kështu i shpërblejmë bamirësit.

⁸⁵. Edhe Zekerijan, Jahjanë, Isanë dhe Ilijasin. Të gjithë ishin prej të mirëve (të devotshëm). ⁸⁶. Edhe Ismailin, Eljesanë, Junusin dhe Lutin. Të gjithë këta i veçuam mbi njerëzit e tjerë. ⁸⁷. Edhe shumë prej prindërve, pasardhësve dhe vëllezërve të tyre i zgjodhëm dhe

i udhëzuar në Rugën e Drejtë.⁸⁸ Ky është Udhëzimi i Allahut. Ai udhëzon kë të dojë nga robërit e Tij. Nëse do të bënin idhujtari, atëherë do të asgjësohej çdo vepër e tyre.⁸⁹ Këta janë ata të cilëve Ne u dhamë Librin, urtësinë e Profetësinë. E nëse këta (populli yt) refuzojnë, Ne e kemi siguruar atë me një popull që nuk e refuzon.⁹⁰ Këta ishin ata të cilët Allahu i udhëzoi në rrugë të drejtë, prandaj me udhëzimin e tyre udhëhiqu. Thuaj: “Unë nuk kërkoj për këtë asnjë shpërblim prej jush. Ky është veçse një mesazh për mbarë njerëzimin.”⁹¹ Ata nuk e madhëruan Allahun, ashtu si e meriton, kur thanë: “Allahu nuk i shpalli gjë askujt!” Thuaj: “Kush e zbriti Librin, me të cilin erdhi Musai – një dritë e udhërrëfyes për njeriun? Por ju e keni bërë atë të shpërndarë në fletë (të veçanta), duke shfaqur disa prej tyre, por duke fshehur një pjesë të madhe të tyre. Juve ju mësuaj ajo që nuk e dinit - as ju e as prindërit tuaj. Thuaj: “Allahu”. Pastaj, lëri ata të zhyten në kotësinë e tyre.”

⁹² Edhe ky është një libër që e zbritëm Ne. Ai është i begatshëm dhe vërtetues i shpalljeve të mëparshme. Ne e shpallëm për të paralajmëruar Nënë e Qyteteve (Meken) dhe gjithçka përreth saj. Ata që besojnë në ahiretin, besojnë edhe në atë (Libër) dhe janë të rregullt me namazin e tyre.⁹³ E kush është gjynahqar më i madh sesa ai që trillon gënjeshtër ndaj Zotit, ose thotë: “Mua më vjen Shpallje”, ndërkohë që nuk i shpallet asgjë, ose që thotë: “Unë mund të zbuloj diçka të ngjashme me atë që ka zbritur Allahu”?! Eh, sikur t'i shihje keqbërësit kur janë në agoni të vdekjes, ndërsa melekët kanë shtrirë duart e veta e u thonë: “Jepeni shpirtin! Tani do të vuani dënimin poshtërues sepse ju tho-shit të pavërteta për Allahun dhe ndaj shenjave të Tij tregoheshit kryeneçë.

⁹⁴ Tashmë ju na vini të vetmuar, ashtu si ju krijuam së pari, duke lënë pas vetes gjithçka që ju patëm dhënë. Nuk po shohim të jenë me ju ndërmjetësit tuaj, për të cilët mëtonit se ishin ortakët e Allahut. Pa dyshim, sot është këputur çdo lidhje mes jush dhe

ka humbur gjithçka që ju shpresonit.”⁹⁵ Është Allahu Ai që e bën farën dhe bërthamën (e hurmës) të mbijë. Ai nxjerr të gjallin nga i vdekuri dhe të vdekurin nga i gjalli. Ky është Allahu. Atëherë si i largoheni së vërtetës?

⁹⁶. Ai është Krijuesi i dritës së mëngjesit. Natën e bëri për qetësi, kurse Diellin dhe Hënën për llogaritjen e kohës. Ky është caktim i Ngadhënjimtarit, të Gjithëditur.⁹⁷ Është Ai që i bëri yjet (të shndritshme) për ju që të orientoheni nëpërmjet tyre, nëpër errësirat e tokës dhe të detit. Vërtet, Ne i kemi shpjeguar me hollësi Shenjat Tona për njerëzit që dinë të mendojnë.⁹⁸ Është Ai që ju krijoi prej një njeriu të vetëm. Në të (Tokë) do të jetoni dhe nën të do të prisni (ringjalljen). Ne ua shpjegojmë shenjat Tona njerëzve që kuptojnë.

⁹⁹. Është Ai që e lëshon ujin nga qielli dhe me të nxjerr bimësi të të gjitha llojeve. Prej tyre Ne nxjerrim gjelbrim dhe drithëra me kokrra të dendura në kallinj. Nga palma e hurmës dhe sythat e tyre dalin kalaveshë hurmash që varen poshtë. Ne nxjerrim edhe kopshte me hardhi, ullinj e shegë, të ngjashme e jo të ngjashme. Vështroni frutat e tyre, kur formohen e piquen! Në të gjitha këto ka Shenja për njerëzit që besojnë.¹⁰⁰ Ata i shoqërojnë Allahut ortakë prej xhindeve, kur në të vërtetë, Allahu i ka krijuar ata dhe pa pasur aspak dituri, ata shpifin se Ai ka djem e vajza. I pastër (nga çdo mangësi) dhe i lartësuar është Ai nga përshkrimet e tyre.¹⁰¹ Është Ai që krijoi qiejt dhe Tokën (pa asnjë model të mëparshëm). E si do të ketë Ai fëmijë, kur nuk ka bashkëshorte? Ai ka krijuar çdo gjë dhe ka dije të plotë për gjithçka.¹⁰² Ky është Allahu, Zoti juaj. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë, përveç Tij. Ai është Krijuesi i çdo gjëje, prandaj vetëm Atë adhuroni! Ai përkujdeset për gjithçka.¹⁰³ Asnjë shikim nuk mund ta përfshi-jë Atë. Por është Ai që i përfshin të gjitha shikimet. Ai është Mëshirëmadh (i Butë) dhe Di hollësisht gjithçka.¹⁰⁴ (Thuaju o Muhamed:) “Tashmë ju kanë ardhur prova të qarta nga Zoti i juaj. Kush i sheh, ai e ka për veten e

vet; e kush mbyll sytë, ai i bën dëm vetes. Unë nuk jam mbikqyrësi juaj!”¹⁰⁵. Kështu, Ne ta kemi shtjelluar në imtësi Shpalljen, aq sa ata të thonë “Ti i ke mësuar këto (nga të tjerë)” dhe që t’ua bëjmë të qarta njerëzve të ditur.

¹⁰⁶. Prandaj, ti pasojë atë që të shpallet nga Zoti yt - Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë përveç Tij dhe distancohu prej idhujtarëve!¹⁰⁷. Sikur të donte Allahu, ata nuk do të bënin idhujtari. Por Ne nuk të bëmë mbikqyrës të tyre dhe ti nuk je përgjegjës për ta.¹⁰⁸. Mos ua shani ata (idhujt), të cilëve ata iu luten krahas Allahut, sepse nga armiqësia dhe padituria e tyre, ata mund të shajnë Allahun. Kështu ia kemi zbukuruar Ne çdo populli veprimet e veta. Në fund kthimin e kanë të Zoti i tyre dhe atëherë do t’i shpërblejë për çdo gjë që kanë bërë.¹⁰⁹. Ata betohen fuqishëm në Allahun se, nëse u vjen ndonjë Shenjë (e veçantë), do ta besojnë. Thuaju: “Të gjitha Shenjat janë në dorën e Allahut”. Por ku mund ta dini ju se edhe sikur t’u vijne Shenjat (e veçanta), ata përsëri nuk do të besojnë.

¹¹⁰. Ne do t’ua largojmë zemrat dhe shikimet atyre, ashtu sikurse nuk e besuan atë (Shpalljen e Zotit) për herë të parë, dhe do t’i lëmë të bredhin të hutuar në shfrenimin e tyre.¹¹¹. Edhe sikur t’u dërgonim melekët, t’i bënim të vdekurit t’u flisnin atyre dhe t’i tubonim të gjitha gjërat para tyre, ata përsëri nuk do të besonin, nëse Allahu nuk do të donte. Por shumica e tyre nuk e dinë (të vërtetën).¹¹². Çdo Profeti Ne i bëmë armiq prej shejtanëve njerëz dhe xhinde, që frymëzojnë njëri-tjetrin me fjalë të bukura e mashtrime. Sikur të donte Zoti yt, ata nuk do të vepronin ashtu, por ti lëri ata dhe trillimet e tyre.¹¹³. Le të anojnë andej (në mashtrim) zemrat e atyre që nuk besojnë në botën e ardhshme dhe le të kënaqen me të (mosbesimin) e të ngarkohen me ato (gjynahe) që janë duke u ngarkuar.¹¹⁴. Vallë, a të kërkoj gjykatës tjetër veç Allahut, kur është Ai që jua zbriti Librin qartësues? Ata të cilëve u kemi dhënë Libër, e dinë mirë se ai

(Kur'ani) është zbritur prej Zotit tënd me të vërtetën. Prandaj mos u bëj prej atyre që dyshojnë!

¹¹⁵. Fjala e Zotit tënd është plot vërtetësi dhe plot drejtësi. Askush nuk mund t'i ndryshojë Fjalët e Tij. Ai është Gjithëdhëgues e Gjithëshikues. ¹¹⁶. Në qoftë se u bindesh shumicës në tokë, ata do të të devijojnë nga rruga e Allahut. Ata ndjekin veçse supozime dhe nuk bëjnë gjë tjetër, por veçse gënjejnë. ¹¹⁷. Zoti yt e di më së miri se kush është larguar nga rruga e Tij dhe Ai e di më së miri se cilët janë të udhëzuarit. ¹¹⁸. Hani vetëm atë mish gjatë therjes së të cilit është përmendur emri i Allahut, nëse vërtet jeni besimtarë të shpalljeve të Tij.

¹¹⁹. E përse të mos e hani atë mish që është therur duke u përmendur emri i Allahut, kur Ai tashmë jua ka shpjeguar plotësisht atë që është e ndaluar për ju, përveçse kur jeni të detyruar (nga nevoja)?! Vërtet, të shumtë janë ata që, me dëshirat e tyre të shfrenuara, i devijojnë të tjerët nga e vërteta, duke mos pasur aspak dituri. Pa dyshim, Zoti yt i di më së miri ata që i shkelin kufijtë. ¹²⁰. Largohuni nga të gjitha gjynahet, si të haptat, ashtu edhe të fshehtat! Ata që bëjnë gjynahe do të ndëshkohen për atë që kanë bërë. ¹²¹. Dhe mos hani nga mishi që është therur pa përmendur emrin e Allahut! Me të vërtetë, ky është gjynah! Por shejtanët i nxisin miqtë e tyre që të polemizojnë me ju. Nëse ju u bindeni atyre, atëherë do të jeni si ata. ¹²². Vallë, a është njëlloj ai që ishte i vdekur, por që Ne e ngjallëm e i dhamë dritë, me të cilën ecën mes njerëzve me atë që ka mbetur në thellësitë e errësirave nga të cilat nuk mund të dalë asnjëherë? Kështu, mohuesve u duken të këndshme veprimet e tyre.

¹²³. Kështu, në çdo qytet Ne kemi bërë që krerët e kriminelëve të ngrenë kurthe (kundër të vërtetës). Por, me kurthet e tyre, ata godasin veç vetveten, por nuk e ndiejnë. ¹²⁴. Kur u vjen ndonjë shenjë (nga Allahu), ata thonë: “Nuk kemi për të besuar, derisa neve

të na jepet diçka e ngjashme me atë që u është dhënë të dërguarve të Allahut.” Por Allahu e di më së miri se kujt ia dhuron Shpalljen e Vet. Keqbërësit do t'i godasë poshtërimi para Allahut dhe dënimi i fortë, për të gjitha kurthet e tyre.¹²⁵ Atë që Allahu dëshiron ta udhëzojë, ia zgjeron gjoksin për Islamin. Ndërsa atë që dëshiron ta lërë të humbur, ia bën gjoksin të ngushtë e të rënduar, si të ishte duke u ngjitur në qiell. Kështu e zbret Allahu dënimin mbi ata që nuk besojnë.

¹²⁶. Kjo është rruga e Zotit tënd, e drejtë (dhe e qartë). Ne i shpjeguam qartë Argumentet për ata që përfitojnë (nga qortimi).¹²⁷ Për ta është përgatitur Vendi i Paqes pranë Zotit të tyre. Ai është Miku i tyre, për ato vepra që ata bënë.¹²⁸ Një Ditë Ai do t'i tubojë të gjithë (dhe do t'u thotë): “O grumbull i xhindeve! Shumë keni marrë (e devijuar) nga njerëzit!” Ndërsa njerëzit që ishin miq të tyre do të thonë: “Zoti ynë! Ne përfituam nga njëri-tjetri por ne e arritëm afatin tonë, të cilin Ti na e kishe caktuar.” Allahu do të thotë: “Zjarri është vendi juaj i banimit. Ju do të jeni përjetësisht në të, përveç nëse dëshiron Allahu.” Vërtet, Zoti yt është i Urtë e i Gjithëditur.

¹²⁹. Kështu Ne i bëjmë keqbërësit sundues mbi njëri-tjetrin, për shkak të asaj që veprojnë.¹³⁰ “O grumbull i xhindeve dhe i njerëzve! A nuk ju erdhën nga mesi juaj të dërguar, që t'ju tregonin Argumentet e Mia dhe t'ju paralajmëronin për takimin e kësaj Dite?” Ata do të thonë: “Po, dëshmojmë kundër vetes sonë.”. Ata i mashtroi jeta e kësaj bote. Prandaj do të dëshmojnë kundër vetvetes, se vërtet ishin mohues.¹³¹ Kështu (janë dërguar Profetë), sepse Zoti yt kurrë nuk e shkatërron asnjë vend për padrejtësitë e tyre, nëse banorët e tij janë të paparalajmëruar.¹³² Por secili do të ketë shkallë sipas veprave të veta. Zoti yt nuk është i pakujdesshëm ndaj veprimeve të tyre.

¹³³. Zoti yt është i Pasuri, Zotëruesi i Mëshirës. Po të dëshironte, Ai mund t'ju shkatërronte ju dhe të sillte në vendin tuaj kë të donte,

ashtu sikurse ju solli ju nga pasardhësit e popujve të tjerë.¹³⁴ Ajo që ju është premtuar patjetër do të vijë, e ju nuk mund ta pengoni atë.¹³⁵ Thuaj: “O populli im! Vazhdoni në ato që jeni duke bërë, e unë do të vazhdoj në atë që jam duke bërë, por më vonë do ta mësoni se kujt do t’i takojë e ardhmja e lavdishme.” Sigurisht që keqbërësit nuk kanë për të gjetur shpëtim.¹³⁶ Nga të lashtat e nga kafshët shtëpiake që Ai ka krijuar, ata e ndanin një pjesë për Allahun dhe thoshin: “Kjo është për Allahun, ndërsa kjo është për idhujt tanë”. Por, ajo që ishte për idhujt, nuk duhet të shkonte për Allahun, ndërsa ajo që veçohet për Allahun, mund të shkonte për idhujt e tyre! Sa i shëmtuar (dhe i padrejtë) ishte gjykimi i tyre!

¹³⁷ Shumicës së idhujtarëve, idhujt ua hijeshuan vrasjen e fëmijëve të tyre, për t’i devijuar (nga e vërteta) dhe për t’ua ngatërruar besimin (e drejtë). Po të dëshironte Allahu, ata nuk do ta bënë atë, prandaj lëri ata dhe trillimet e tyre.¹³⁸ Ata thoshin: “Këto e këto kafshë dhe këto e këto bimë janë të ndaluara, e nuk mund të ushqehemi me to, përveçse ata të cilëve ne ua lejojmë; këto kafshë janë të ndaluara për ngarkesë; këto janë kafshë që nuk theren me emrin e Allahut.” Të gjitha këto ishin shpifje ndaj Tij, prandaj Ai do t’i ndëshkojë për shpifjet e tyre.

¹³⁹ Ata thoshin: “Ajo që gjendet në barkun e këtyre bagëtive, u përket vetëm meshkujve tanë, kurse për gratë tona janë të ndaluara”. Por, nëse lindnin të ngordhura, ata të gjithë (burra e gra) kishin pjesë në të. Ai do t’i ndëshkojë ata për këtë lloj gjykimi. Ai është i Urtë e i Gjithëditur.¹⁴⁰ Kanë humbur ata që i vrasin fëmijët e tyre nga marrëzia e padituria dhe, duke trilluar kundër Allahut, kanë bërë të ndaluar ushqimin që Allahu ua ka dhënë. Ata i janë shmangur rrugës së drejtë dhe nuk janë të udhëzuar.¹⁴¹ Është Ai që krijoi kopshte me pjergulla e pa pjergulla, hurma dhe drithëra të ndryshme, ullinj dhe shegë, të ngjashme e jo të ngjashme. Hani nga frutat e tyre kur të piquen, ndërsa ditën e vjeljes së frutave, jepni

pjesën që është e detyrueshme! Por mos shpërdoroni, se Ai nuk i do shpërdoruesit!

¹⁴². Nga kafshët, disa janë për ngarkesë dhe disa për mish. Hani nga ato që ju ka dhuruar Allahu e mos ndiqni hapat e Shejtanit, sepse ai është armiku juaj i betuar! ¹⁴³. Janë tetë krerë bagëtish: dy krerë dhensh (femër e mashkull) dhe dy krerë dhish (femër e mashkull). Thuaj: “A janë ndaluar meshkujt apo femrat e këtyre, apo ajo që mbajnë në bark femrat?” Më tregoni, pra, me dije të saktë, nëse ato që thoni janë të vërteta!

¹⁴⁴. Edhe nga devetë janë dy krerë (femër e mashkull) dhe nga lopët dy krerë (femër e mashkull). Thuaj: “A janë ndaluar meshkujt apo femrat, apo ajo që mbajnë në bark femrat?” Mos vallë ishit dëshmitarë kur Allahu vendosi këto rregulla?” E kush është më i padrejtë se ai që trillon gënjeshtria ndaj Allahut për t'i devijuar njerëzit nga padija e tyre? Pa dyshim, Allahu nuk i udhëzon keqbërësit. ¹⁴⁵. Thuaj: “Në Shpalljen që më është dhënë nuk gjej ushqime të ndaluara, veç mishit të ngordhur, gjakut që derdhet vrullshëm dhe mishit të derrit, sepse janë të ndyrë, dhe mishit që therret me emrin e dikujt tjetër veç Allahut, që është shkelje e kufijve të Tij. E për atë që është i detyruar të hajë nga këto, por duke mos pasur për qëllim shijimin dhe duke mos e tepruar, Zoti yt është Falës i Madh e Mëshirë-plotë.” ¹⁴⁶. Judejve u ndaluan çdo kafshë njëthundrake. Për sa u përket lopëve dhe deleve, u ndaluan dhjamin e tyre, veç atij në shpinën dhe në zorrët e tyre dhe atij të përzier me kockat. Këtë e vendosëm si ndëshkim ndaj shkeljeve të tyre dhe Ne themi vetëm të vërtetën.

¹⁴⁷. Në qoftë se ata të quajnë gënjeshtar, thuaju: “Me të vërtetë, Zoti juaj e ka Mëshirën të gjerë, por dënimi i Tij kurrë nuk do të sprapset nga një popull keqbërës!” ¹⁴⁸. Idhujtarët do të thonë: “Sikur të kishte dashur Allahu, nuk do të ishim idhujtarë as ne e as prindërit tanë, e as nuk do të kishim bërë haramë.” Kështu kanë

gënjyer edhe ata që ishin para tyre, derisa përjetuan dënimin tonë të ashpër. Thuaju: “A keni ndonjë dije (të sigurt) për të na paraqitur? Ju mbështeteni vetëm në hamendje. Ju, në të vërtetë, vetëm se gënjeni!”.

¹⁴⁹. Thuaj: “Allahu zotëron argumentin më të plotë dhe, sikur të kishte dashur, Ai do t’ju kishte udhëzuar të gjithëve.” ¹⁵⁰. Thuaj: “Sillni dëshmitarë që të dëshmojnë se Allahu ka ndaluar këtë e atë!” Nëse duan të bëjnë dëshmi të rreme, ti mos dëshmo bashkë me ta! Kurrë mos shko pas dëshirave të atyre që argumentet Tona i konsiderojnë si gënjeshtër, nuk besojnë jetën e përtejme dhe sajojnë zota të tjerë si të barabartë me Zotin e tyre! ¹⁵¹. “Thuaju: “Ejani t’ju kumtoj ato që vërtet jua ka ndaluar Zoti juaj: Të mos adhuronit (askënd e) asgjë tjetër përveç Tij; të silleni mirë me prindërit; të mos i vrisni fëmijët tuaj për shkak të varfërisë, sepse Ne ju furnizojmë ju dhe ata; të mos u afroheni gjynaheve - të hapura apo të fshehta qofshin; dhe të mos vrisni atë që Allahu e ka ndaluar të vritet, veçse kur e do drejtësia. Këto janë porositë e Tij, që ju të mendoni thellë.

¹⁵². Mos iu afroni pasurisë së jetimit, veçse në mënyrën më të mirë, derisa ai të arrijë pjekurinë! Masni dhe peshoni me drejtësi! Ne nuk ngarkojmë asnjë njeri përtej mundësive të veta. Kur të flisni, duhet të jeni të drejtë, edhe kur çështja është për të afërmit tuaj. Plotësojini zotimet që i bëni Allahut! Këto janë porositë e Tij, me qëllim që ju të kujtoni.

¹⁵³. Kjo është rruga Ime e drejtë. Prandaj përmbajuni asaj e mos ndiqni rrugë të tjera, të cilat ju largojnë nga rruga e Tij. Këto janë porositë e Tij për ju, në mënyrë që ju të jeni të devotshëm.”

¹⁵⁴. Pastaj Ne i dhamë Musait Librin si plotësim (të mirësive Tona) për ata që ishin vepërmirë e të bindur. Ai shpjegonte gjithçka me hollësi dhe ishte udhërrëfyes e mëshirë, që ata të besonin se do të takoheshin me Zotin e tyre.

¹⁵⁵. Me të vërtetë, edhe ky është një Libër të cilin Ne e zbritëm

si bekim. Përmbajuni mësimëve të tij dhe të jini të devotshëm që të mëshiroheni. ¹⁵⁶ Që të mos thoni: “Libri iu zbrit vetëm dy popujve para nesh, kurse ne nuk dinim gjë për librat (Qiellorë) dhe mësimet e tyre.” ¹⁵⁷ Dhe që të mos thoni: “Sikur Libri të na kishte zbritur neve, do ta kishim ndjekur udhëzimin e tij edhe më mirë se ata. Tani që ju erdhi nga Zoti juaj një argument i qartë dhe një udhëzim e mëshirë, kush është më keqbërës se ai që i mohon argumentet e Allahut dhe ua kthen shpinën atyre? Ne do t’i godasim me ndëshkimin më të rëndë ata, që ua kthejnë shpinën Argumente-ve Tona dhe që pengojnë (njerëzit) nga rruga e drejtë. ¹⁵⁸ Vallë, a mos po presin tani t’u vijnë melekët ose Vetë Zoti yt ose të vijnë disa nga Shenjat e Zotit tënd?! Ditën kur të vijnë shenja të caktuara të Zotit tënd, askujt nuk do t’i vlejë besimi, nëse nuk ka besuar më parë ose nëse nuk ka bërë asnjë të mirë prej besimit të tij. Thuaj: “Prisni, sepse edhe ne jemi duke pritur! ¹⁵⁹ Vërtet për ata që e përçanë fenë e tyre dhe u ndanë në grupe, ti nuk ke asnjë përgjegjësi. Çështja e tyre është vetëm tek Allahu. Ai do t’ua tregojë të vërtetën se çfarë kanë bërë.

¹⁶⁰ Kush bën një të mirë, ai do të shpërblehet dhjetëfish, e kush bën një të keqe, ai do të ndëshkohet vetëm për të. Askujt nuk do t’i bëhet asnjë padrejtësi. ¹⁶¹ Thuaj: “Vërtet Zoti im më udhëzoi në një rrugë që është e drejtë - në fenë e vërtetë. Ajo është rruga e Ibrahimit, që ishte larg besimeve të kota dhe nuk ishte idhujtar. ¹⁶² Thuaj: “Namazi im, kurbanimi im, jeta ime dhe vdekja ime janë të gjitha për Allahun, Zotin e botëve. ¹⁶³ Ai nuk ka ortak. Për këto jam urdhëruar dhe unë jam i pari i (muslimanëve) atyre që i nënshtrohen Atij!” ¹⁶⁴ Thuaj: “A të kërkoj tjetër zot veç Allahut, kur Ai është Zoti i gjithçkaje?! Secilit i rëndon e keqja e vet dhe askush nuk do ta mbartë barrën e tjetrit. Kthimi juaj është te Zoti juaj. Ai do t’ju tregojë të vërtetën e asaj për të cilën kundërshtoheshit.” ¹⁶⁵ Është Ai që ju ka bërë zëvendësues (të njëri-tjetrit) në Tokë. Ai i ka ngritur

disa nga ju në një shkallë më lart se të tjerët, për t'ju sprovuar në atë që ju ka dhënë. Allahu është ndëshkues i shpejtë por Ai është edhe Falës i Madh e Mëshirëplotë.

SURJA 7 - EA'RAF

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

¹. *Elif, Lam, Mim, Sad.*

². Ky Libër të është shpallur që ti të mos ndiesh aspak ngushtim në gjoks prej tij! Ai të është shpallur që nëpërmjet tij të paralajmërosh dhe të kujtosh besimtarët. ³. Ndiqni atë që ju është zbritur nga Zoti juaj dhe mos ndiqni mbrojtës të tjerë veç Tij! Shumë pak po kujtoni.

⁴. Sa e sa qytete kemi shkatërruar Ne (për gjynahet e tyre)! Dënimi Ynë u erdhi atyre natën ose kur ishin duke pushuar (në drekë).

⁵. Kur u erdhi dënimi Ynë, thirrja e tyre e vetme qe: “Ne ishim, vërtet keqbërës.”. ⁶. Ne patjetër që do t'i marrim në pyetje ata tek të cilët u dërguan Profetët, e patjetër që do t'i marrim në pyetje edhe Profetët. ⁷. Ne do t'ua tregojmë atyre me dituri të plotë atë që kanë bërë, sepse Ne nuk kemi munguar kurrë. ⁸. Peshorja atë ditë do të jetë shumë e saktë. Ata që kanë peshore të rëndë (nga veprat e mira) - ata janë të shpëtuarit. ⁹. Ata që kanë peshore të lehtë, e kanë humbur vetveten, për shkak të refuzimit të argumenteve Tona.

¹⁰. Ne ju vendosëm në tokë dhe ju mundësuam gjithçka për jetën në të. Sa pak po falënderoni! ¹¹. Ne ju krijuam, ju dhamë formën tuaj, e pastaj u thamë melekëve: “Bëni sexhde për Ademin!”. Ata ranë në sexhde, përveç Iblisit. Ai nuk qe prej atyre që bënë sexhde. ¹². Allahu tha: “Çfarë të pengoi ty të bëje sexhde, kur Unë të urdhërova?” Ai (Iblisi) tha: “Unë jam më i mirë se ai. Mua më krijoje nga zjarri, kurse atë e krijoje nga balta!” ¹³. Allahu tha: “Zbrit prej andej (Xhenetit)! Nuk të takon të bësh kryelartësi në të!

Shporru e qofsh i poshtëruar!”.¹⁴ Ai (Iblisi) tha: “Më jep afat deri ditën kur ata të ringjallen!”¹⁵ Allahu tha: “Je prej të afatizuarve!”

¹⁶ Ai (Iblisi) tha: “Për shkak se më humbe mua, unë do t’u zë pusi atyre në rrugën Tënde të drejtë!”¹⁷ Pastaj, do t’u dal atyre nga para e nga prapa, nga e djathta dhe nga e majta. Pastaj, shumicën e tyre nuk do t’i gjesh më mirënjohës.”¹⁸ Allahu tha: “Dil prej andej i përbuzur e i dëbuar! Me këdo që të pason e vjen pas teje - Xhehenemin kam për të mbushur me ju të gjithë!”

¹⁹ “O Adem, ti dhe bashkëshortja jote zini vend në Xhenet, hani nga të doni, por mos iu afroni kësaj peme e të bëheni të padrejtë!”

²⁰ Shejtani i joshi ata të dy, për t’u zbuluar pjesët e turpshme të atyre, të cilat i kishin të mbuluara (më parë), dhe tha: “Zoti juaj jua ndaloj atë pemë veçse që të mos bëheni melekë ose (njerëz) të përjetshëm.”²¹ Dhe iu betua atyre, duke u thënë: “Unë jam këshillues i sinqertë për ju.”

²² Kështu, me anë të mashtrimit, ai i mposhti ata. Kur e shijuan pemën, atyre iu zbuluan vendet e turpshme dhe filluan t’i mbulonin me gjethet e Xhenetit. Zoti i tyre i thirri: “A nuk jua pata bërë të ndaluar atë pemë?! A nuk ju pata thënë se Shejtani është armiku juaj i hapur?!”²³ Ata të dy thanë: “Zoti ynë, ne i bëmë dëm vetes sonë. Nëse Ti nuk na fal dhe nuk na mëshiron, ne me siguri do të jemi të humbur!”²⁴ Allahu tha: “Uluni poshtë! Ju do të jeni armiq të njëri-tjetrit. Në tokë do ta keni vendbanimin dhe do të gjeni mjetet e jetesës deri në një afat të caktuar.”²⁵ Allahu tha: “Aty do të jetoni, aty do të vdisni dhe prej saj do të nxirreni (në fund).”

²⁶ O bijtë e Ademit, Ne ju kemi dhënë veshje, si mbuluese për vendet tuaja të turpshme si edhe për zbukurim. Por veshja e devotshmërisë - ajo është më e mira. Këto janë disa nga shenjat e Allahut, me qëllim që ata të kujtojnë (mirësitë e Zotit).²⁷ O bijtë e Ademit! Kurrseji të mos ju mashtrojë Shejtani, sikurse bëri me prindërit tuaj që i nxori nga Xheneti, duke i zhveshur për t’u nxjerrë

në shesh lakuriqësinë. Ai dhe skota e tij ju sheh juve, ndërsa ju nuk mund t'i shihni ata. Ne i kemi bërë shejtanët miq (vetëm) të atyre që nuk besojnë.

²⁸. Kur ata bëjnë diçka të shëmtuar, thonë: “Kështu i gjetëm prindërit tanë.” dhe “Allahu na urdhëroi për këtë.” Thuaj: “Jo. Allahu nuk urdhëron kurrë për turpësi. A po thoni për Allahun gjëra që nuk i dini?!” ²⁹. Thuaj: “Zoti im ka urdhëruar drejtësi. Kthehuni tërësisht drejt Zotit në çdo xhami dhe lutjuni Atij, duke qenë të sinqertë në adhurimin e Tij. Ashtu sikurse e nisi krijimin tuaj herën e parë, ashtu do të ktheheni sërish tek Ai.” ³⁰. Një pjesë Ai e udhëzoi në rrugë të drejtë, ndërsa pjesa tjetër e meritoi të jetë e humbur. Në të vërtetë, ata kanë zgjedhur për miq shejtanët në vend të Allahut dhe mendojnë se janë të udhëzuar në rrugë të drejtë.

³¹. O bijtë e Ademit! Vishuni bukur për çdo namaz, hani e pini dhe mos e teproni, sepse Allahu nuk i do ata që e teprojnë!

³². Thuaj: “Kush i ka ndaluar dhuratat e bukura të Allahut dhe gjërat e pastra, që Ai i ka krijuar si furnizim (për robërit)?” Thuaj: “Ato janë në këtë botë për besimtarët dhe të posaçme vetëm për ta Ditën e Kijametit.” Kështu ua sqarojmë Ne argumentet atyre që kuptojnë.

³³. Thuaj: “Gjërat që ka ndaluar Zoti janë veprat e turpshme, qofshin ato të hapura ose të fshehta, gjynahet, shkelja e kufijve (të Tij) dhe padrejtësitë; t'i bësh shokë Allahut, pa pasur asnjë argument të shpallur dhe të thuash për Allahun gjëra për të cilat s'ke asnjë dijeni.”

³⁴. Për çdo popull është caktuar një afat. Kur t'u vijë afati i tyre, ata nuk do mund ta shtyjnë atë për asnjë moment e as ta shpejtojnë.

³⁵. O bijtë e Ademit! Nga mesi juaj gjithmonë do t'ju vijnë të dërguar që t'ju kumtojnë Shpalljet e Mia. Kush bëhet i devotshëm dhe përmirësohet, nuk do të ketë frikë dhe as nuk do të brengoset.

³⁶. Ndërsa ata që i konsiderojnë si gënjeshtër Shpalljet Tona dhe me mendjemadhësi largohen prej tyre, ata janë banorë të Zjarrit,

ku do të qëndrojnë përgjithmonë.³⁷ E kush është më i padrejtë se ai që trillon gënjeshtër kundër Allahut, ose që i mohon shpalljet e Tij? Atyre do t'u jepet (prej dynjasë) pjesa që u është përcaktuar (nga Zoti). Kur të dërguarit (melekët) Tanë të shkojnë për t'u marrë shpirtin, do t'u thonë: "Ku janë ata që u luteshit përveç Zotit?" Ata do të thonë: "Kanë humbur prej nesh". Kështu, ata do të dëshmojnë kundër vetes se e kanë mohuar Allahun.

³⁸. Melekët do t'u thonë: "Hyni në Zjarr, mes popujve që shkuan para jush - xhinde dhe njerëz." Sa herë që një popull hyn aty, mallkon atë të mëparshmin. Dhe, kur të gjithë të tubohen në të, grupi i fundit thotë për grupin e parë: "Zoti ynë, janë këta që na çuan ne në humbje, prandaj shumëfishoja atyre dënimin me zjarr!" Ai do të thotë: "Për secilin nga ju dënimi është i shumëfishuar, por ju nuk e dini."³⁹ Pastaj i pari do t'i thotë të fundit: "Ju nuk jeni më të mirë se ne; prandaj shijojeni dënimin, për gjithçka që bëtë!"

⁴⁰. Nuk ka dyshim se atyre që mohojnë Argumentet Tona dhe tregohen kryeneçë ndaj tyre, nuk u hapen dyert e qiellit dhe nuk do të hyjnë në Xhenet derisa deveja të futet në vrimën e gjilpërës. Kështu i shpërblejmë Ne keqbërësit.⁴¹ Për ata është përgatitur Xhehenemi, si shtrat nga poshtë dhe si mbulesë nga lart. Kështu i shpërblejmë Ne të padrejtët.⁴² Kursa ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, - dhe Ne nuk detyrojmë njeri përtej mundësive, - ata janë banorë të Xhenetit, ku do të jenë përgjithmonë.⁴³ Ne do t'ua heqim urrejtjen (dhe armiqësinë) nga zemrat, ndërsa poshtë tyre do të rrjedhin lumenj. Ata do të thonë: "I lavdëruar qoftë Allahu, i Cili na udhëzoi për këtë (lumturi). Ne kurrë nuk do të dinim ta gjenim udhëzimin, sikur të mos na drejtonte Allahu. Vërtet, të dërguarit e Zotit na e sollën të vërtetën!" Dhe ata do të dëgjojnë thirrjen: "Ky është Xheneti, të cilin e trashëgoni si shpërblim të veprave tuaja (të devotshme)".

⁴⁴. Banorët e Xhenetit do t'u thërrasin banorëve të Zjarrit e do

t'u thonë: “Ne e gjetëm të vërtetë atë që na kishte premtuar Zoti ynë. Po ju, a e gjetët të vërtetë atë që ju kishte premtuar Zoti juaj?” Ata do të thonë: “Po”. Atëherë, një thirrës do të shpallë mes tyre: “Mallkimi i Allahut qoftë mbi zullumqarët!” ⁴⁵. Të cilët i penguan njerëzit nga rruga e Allahut, që kërkuan shtrembërimin e saj dhe mohuan botën tjetër.”

⁴⁶. Mes tyre (dy grupeve) do të jetë një mur ndarës, mbi të cilin do të qëndrojnë burra që e njohin secilin grup sipas shenjave të tyre. Ata do t'u thërrasin banorëve të Xhenetit: “Selami qoftë mbi ju!”. Ata nuk do të kenë hyrë në të, por do të shpresojnë. ⁴⁷. Kur shikimi i tyre do të shkojë nga ata të Xhehenemit, do të thonë: “Zoti ynë, mos na bashko me keqbërësit!” ⁴⁸. Këta të murit do t'u thërrasin pastaj disa burrave të tjerë, që do t'i njohin nga shenjat e tyre, dhe t'u thonë: “Sa ju vlejti ajo që grumbullonit dhe mendjemadhësia që tregonit?” ⁴⁹. Ja. A nuk janë këta njerëzit për të cilët ju betoheshit se mëshira e Allahut nuk kishte për t'i përfshirë kurrë?”. Hyni në Xhenet, se për ju nuk do të ketë as frikë e as brenga!”

⁵⁰. Banorët e Zjarrit do t'u thërrasin banorëve të Xhenetit: “Na jepni ndopak ujë ose diçka nga ato që ju ka dhënë Allahu!” Ata do të përgjigjen: “Allahu i ka ndaluar këto gjëra për jobesimtarët!”

⁵¹. Këta janë ata që fenë e tyre e merrnin si tallje e lojë dhe që u mashtruan nga jeta e dynjasë. Atë ditë Ne do t'i harrojmë ata, siç e harruan ata takimin e kësaj dite dhe për shkak se kundërshtuan Shenjat Tona!

⁵². Ne u sollëm atyre një libër, të cilin ua shtjelluam hollësisht me dituri, për të qenë udhërrëfyes e mëshirë për të gjithë ata që besojnë. ⁵³. Mos vallë, ata po presin realizimin e tij (premtimit të Zotit)? Ditën kur ai të realizohet, ata që e kishin harruar do të thonë: “Vërtet, të dërguarit e Zotit tonë na kanë sjellë të vërtetën. A ka ndonjë që të ndërmjetësojë për ne? A mund të kthehemi e të

veprojmë ndryshe nga ç'kemi bërë?" Në të vërtetë, ata kanë humbur vetveten dhe iluzionet (idhujt) e tyre nuk do t'u sjellin asnjë dobi.

⁵⁴. Vërtet, Zoti juaj është Allahu, i Cili krijoi qiejt dhe Tokën për gjashtë ditë, pastaj qëndroi mbi Arsh. Ai e mbulon ditën me natën, që me të shpejtë e kërkon atë sërish. Edhe Dielli, Hëna dhe yjet i janë nënshtruar sundimit të Tij. Vetëm Atij i takon Krijimi dhe Sundimi. I madhëruar qoftë Allahu, Zoti i botëve! ⁵⁵. Luteni Zotin tuaj me përlësi dhe fshehtaz! Ai nuk i do ata që e teprojnë. ⁵⁶. Mos shkaktoni trazira në tokë, pasi është vendosur rregulli në të, dhe lutjuni Atij me drojë dhe me shpresë (në zemër)! Mëshira e Allahut është gjithmonë pranë vepërmirëve.

⁵⁷. Është Ai që i lëshon erërat si përgëzim para mëshirës së Tij. Kur erërat bartin re të mëdha, Ne i sjellim ato mbi një tokë të vdekur dhe atje e zbresim shiun, nëpërmjet të cilit bëjmë që të dalin nga të gjitha prodhimet. Kështu do t'i nxjerrim të vdekurit; kësisoj ju mund të kujtoni. ⁵⁸. Toka e mirë i jep prodhimet e saj me lejen e Zotit, ndërsa toka e keqe mezi jep diçka. Kështu i shpjegojmë Ne argumentet Tona për ata që janë mirënjohës.

⁵⁹. Ne e dërguam Nuhun te populli i vet dhe ai u tha: "O populli im! Adhuroni Allahun! Ju nuk keni zot tjetër veç Tij, (që meriton të adhurohet). Unë kam frikë për ju dënimin e një Dite të madhe."

⁶⁰. Paria e popullit i tha: "Ne po të shohim se ti je krejt i përhumbur."

⁶¹. Ai u tha: "O populli im! Unë nuk jam aspak i përhumbur por jam një i dërguar prej Zotit të botëve. ⁶². Unë po ju kumtoj juve Shpalljen e Zotit tim, po ju këshilloj dhe di nga Zoti im diçka që ju nuk e dini." ⁶³. Vallë, po habiteni që udhëzimi i Zotit tuaj ju ka ardhur përmes një njeriu prej jush, për t'ju paralajmëruar që të ruheni dhe me shpresë që të mëshiroheni?" ⁶⁴. Ata e kundërshtuan Nuhun, por Ne i shpëtuam atë dhe të gjithë ata që ishin me të në anije. Ndërsa ata që i mohuan Shenjat Tona i fundosëm. Ata qenë vërtet, një popull i verbër.

⁶⁵. Edhe tek Adët dërguam vëllanë e tyre, Hudin. Ai tha: “O populli im! Adhurojeni Allahun! Ju nuk keni zot tjetër veç Tij, (që meriton të adhurohet). A nuk e keni frikë (Allahun)?” ⁶⁶. Paria e jobesimtarëve nga mesi i popullit të tij thanë: “Ne po të shohim se ti je një mendjelehtë. Madje ne mendojmë se ti je një gënjeshtar.”

⁶⁷. Ai tha: “O populli im! Unë nuk jam mendjelehtë, por jam i dërguar prej Zotit të botëve”. ⁶⁸. “Unë po ju kumtoj shpalljet e Zotit tim dhe jam këshillues i sigurtë për ju. ⁶⁹. “Vallë, po habiteni që udhëzimi nga Zoti juaj ju erdhi përmes një njeriu prej jush, si paralajmërim? Kujtoni se si Ai ju bëri sundues pas popullit të Nuhut dhe jua shtoi fuqinë fizike! Kujtoni të mirat e Allahut, që të gjeni shpëtim!”

⁷⁰. Ata thanë: “Paske ardhur që të adhurojmë vetëm Allahun e ta braktisim atë që adhuronin prindërit tanë?! Bëje realitet kërcënimin tënd, nëse thua të vërtetën!”. ⁷¹. Ai tha: “Mbi ju tashmë ka rënë dënimi dhe zemërimi i Zotit tuaj. A polemizoni me mua për disa emra, që vetë ju dhe prindërit tuaj i keni vënë e për të cilët Allahu nuk ka shpallur asnjë fakt? Prisni, atëherë se edhe unë jam duke pritur bashkë me ju!”. ⁷². Me mëshirën Tonë, Ne i shpëtuam Hudin dhe të gjithë besimtarët që ishin me të, dhe ua premë rrënjët atyre që kundërshtuan Argumentet Tona dhe nuk ishin besimtarë.

⁷³. Te populli i Themudit dërguam vëllanë e tyre, Salihun. Ai u tha: “O populli im! Adhuroni Allahun! Ju nuk keni zot tjetër veç Tij, (që meriton të adhurohet). Tani ju ka ardhur argument i qartë nga Zoti juaj. Kjo deve është Shenjë për ju. Lëreni atë të lirë të kullotë në tokën e Allahut dhe kini kujdes të mos e lëndoni aspak, sepse pastaj do të pësoni një dënim të dhembshëm”. ⁷⁴. “Dhe kujtoni kur Ai ju bëri sundues pas Adëve dhe ju dha vendbanime në tokë! Nëpër rrafshina ju ndërtuat kështjella, kurse nëpër male gdhendët shtëpi. Kujtoni të mirat e Allahut e mos u bëni shkatërrimtarë në tokë!”.

⁷⁵. Krerët arrogantë të popullit u thanë atyre që i konsideronin më të dobët e që kishin besuar: “A e dini vërtet se Salihu është i dërguar

i Zotit të tij?” Ata thanë: “Po, ne besojmë në mesazhin e tij”.⁷⁶ Kryeneçët thanë: “Ne nuk e besojmë atë që besoni ju”.⁷⁷ Pastaj e therën devenë, duke shkelur me arrogancë urdhrin e Zotit të tyre dhe thanë: “O Salih! Hajde e bëji realitet kërcënimet e tua, nëse je vërtet i dërguar (i Allahut)!”.⁷⁸ Kështu tërmeti i përfshiu papritur dhe në mëngjes u gdhinë në shtëpitë e tyre kufoma.⁷⁹ Ai (Salihu) u ktheu shpinën atyre dhe u tha: “O populli im! Unë jua kumtova mesazhin e Zotit tim, ju këshillova sa munda, por ju nuk i përfillët këshilluesit!”.

⁸⁰ Kujto kur Luti i tha popullit të vet: “Ç’është kjo punë e fëlliqur që po bëni, që asnjë popull në botë nuk e ka bërë para jush?”⁸¹ Ju, të shtyrë nga epshi, josheni nga burrat e largoheni nga gratë. Ju jeni vërtet njerëz që keni kaluar çdo kufi!”⁸² Por përgjigjja e popullit të tij qe vetëm kjo: “Dëbojini ata nga vendi! Ata janë njerëz që ruhen shumë.”⁸³ Por Ne e shpëtuam atë dhe familjen e tij, veç së shoqes. Ajo qe nga ata që mbeti prapa.⁸⁴ Ne lëshuam mbi ata një rrebesh gurësh. Atëherë shih si qe fundi i keqbërësve!

⁸⁵ Edhe në Medjen dërguam vëllanë e tyre, Shuajbin. Ai u tha: “O populli im! Adhuroni Allahun! Ju nuk keni zot tjetër veç Tij, (që meriton të adhurohet). Tani ju ka ardhur Shenjë e qartë nga Zoti juaj. Matni dhe peshoni me saktësi! Mos i nënçmoni pasuritë e njerëzve dhe mos shkaktoni çrregullime në tokë pas rregullimit të saj! Këto janë më të dobishme për ju, nëse jeni besimtarë.”.

⁸⁶ “Mos zini pusi në rrugë, mos kërcënoni dhe mos i pengoni nga udha e Allahut njerëzit që besojnë në Të, duke ua paraqitur si udhë të gabuar! Kujtoni sa pak keni qenë dhe se si Ai ju shumoi! Shihni si ka qenë fundi i atyre që përhapnin shkatërrimin!”.⁸⁷ “Disa prej jush besojnë në mesazhin që përcjell unë e disa të tjerë nuk besojnë, prandaj duroni derisa Allahu të na gjykojë! Ai është Gjykuesi më i mirë”.

⁸⁸ Paria arrogante e popullit të tij tha: “O Shuajb! Kthehuni

në fenë tonë! Ndryshe, do t'ju dëbojmë nga qyteti - ty dhe ata që të besojnë ty". Ai tha: "Edhe pse e urrejmë atë? ⁸⁹. Nëse do të ktheheshim në fenë tuaj, pasi Allahu na shpëtoi prej saj, atëherë vërtet do të shpifnim gjështra kundër Allahut. Ne nuk mund të kthehemi kurrë në të, nëse nuk dëshiron Allahu, Zoti ynë. Zoti ynë ka përfshirë me diturinë e Vet gjithçka. Ne i mbështetemi vetëm Allahut. Zoti ynë! na gjyko ne dhe popullin tonë me gjykimin Tënd të drejtë, sepse Ti je Gjykatësi më i mirë!" ⁹⁰. Krerët mohues të popullit të tij thanë: "Nëse shkoni pas Shuajbit, atëherë do të humbni me siguri". ⁹¹. Ata i përfshiu një tërmet i fortë dhe aguan në shtëpitë e tyre si kufoma të gjunjëzuara. ⁹². Kundërshtarët e Shuajbit u bënë sikur të mos kishin qenë kurrë më parë. Ata që e mohuan Shuajbin - ata ishin të humburit. ⁹³. Ai (Shuajbi) u ktheu shpinën e tha: "O populli im! Unë jua kumtova qartë Shpalljen e Zotit tim e ju këshillova. Prandaj pse të më vijë keq për një popull mohues?"

⁹⁴. Sa herë që kemi dërguar profet në ndonjë popull, Ne i kemi sprovuar ata me vuajtje e fatkeqësi, me qëllim që të përuleshin. ⁹⁵. Pastaj ua kemi zëvendësuar vuajt-tjen me mirësi derisa shumoheshin e begatoheshin e thoshin: "Edhe etërit tanë kanë vuajtur e kanë qenë në skamje. (kështu e ka jeta)". Atëherë i dënonim në befasi, pa u kuptuar fare nga ata. ⁹⁶. Sikur popujt e vendeve të kishin besuar (në Allahun) dhe të ishin të devotshëm, Ne do t'ua kishim hapur të gjitha llojet e begative nga qielli e nga toka, por ata mohuan (të vërtetën). Prandaj Ne i dënuam me shkatërrim, siç e merituan. ⁹⁷. A ndihen të sigurt banorët e vendeve nga ndëshkimi Ynë që mund të vijë natën, kur ata janë në gjumë? ⁹⁸. A ndihen të sigurt banorët e vendeve nga ndëshkimi Ynë që mund të vijë ditën për diell, kur janë duke dëfryer? ⁹⁹. A ndihen të sigurt ata nga ndëshkimi i Allahut? Askush nuk ndihet i sigurt nga ndëshkimi i Allahut, veç njerëzve të humbur.

¹⁰⁰. A nuk është e qartë për ata që trashëguan tokën e banorëve

të saj të hershëm se, nëse dëshirojmë, Ne mund t'i dënojmë për gjynahet e tyre dhe t'ua vulosim zemrat, që ata të mos dëgjojnë?¹⁰¹. Këto janë ato vendbanime, për të cilat Ne të kemi treguar ty disa ngjarje. Atyre u erdhën të dërguarit me argumente të qarta, por ata nuk donin t'i besonin asaj që më parë e kishin mohuar. Kështu i vulos Allahu zemrat e atyre që nuk besojnë.¹⁰² Shumicën e tyre nuk i gjetëm besnikë ndaj premtimit. Shumicën e tyre i gjetëm të pabindur.

¹⁰³. Pastaj, pas tyre, ne dërguam Musanë te Faraoni dhe rrethi i tij me Shenjat Tona, por edhe ata i refuzuan ato padrejtësisht. Shiko, atëherë si qe fundi i shkatërrimtarëve!¹⁰⁴. Musai tha: 'O Faraon, unë jam i dërguar nga i Zoti i botëve.¹⁰⁵ Është detyrë për mua që të flas veçse të vërtetën për Allahun. Tani kam ardhur tek ju nga Zoti juaj me argument të qartë. Prandaj lëri bijtë e Izraelit të vijnë me mua!'

¹⁰⁶. Ai (Faraoni) tha: "Nëse, vërtet ke ardhur me ndonjë shenjë, na e trego, nëse je i sinqertë në ato që thua!".¹⁰⁷. Ai (Musai) e hodhi shkopin e vet, dhe ja, ai u bë gjarpër i vërtetë (që mund ta shihnin të gjithë).¹⁰⁸ Pastaj nxori dorën e tij, dhe ja, ajo ishte e bardhë për të gjithë shikuesit.¹⁰⁹ Paria e popullit të Faraonit tha: "Ky qenka, vërtet një magjistar i fortë.¹¹⁰ Qëllimi i tij është që t'ju dëbojë nga vendi juaj. Atëherë, çfarë na këshilloni?"¹¹¹. Ata thanë: "Ndali (për pak) atë dhe të vëllanë e tij dhe dërgo nëpër qytete lajmëtarë,¹¹² që të sjellin para teje të gjithë magjistarët (tanë) të zotë."

¹¹³. Magjistarët erdhën te Faraoni e thanë: "A do të kemi shpërblimin (e duhur), në qoftë se dalim fitues?"¹¹⁴. Ai u tha: "Po, madje (edhe më shumë) ju do të jeni nga më të afërmit e mi".¹¹⁵ Ata thanë: "O Musa! Të hedhësh ti(i pari) apo të hedhim ne (të parët)?"¹¹⁶. Ai tha: "Hidhni ju (në fillim)!" Me hedhjen e tyre, njerëzit u magjepsën nga sytë dhe u frikësuan, sepse ishte, vërtet magji e madhe.¹¹⁷ Atëherë, Ne i thamë Musait: "Hidh ti tani shkopin tënd!" Dhe ja: ai filloi të gëlltiste në çast të gjitha

gënjeshtat e tyre.¹¹⁸ Kështu doli e vërteta në shesh dhe u asgjësua vepra e tyre.¹¹⁹ Në këtë mënyrë, ata (Faraoni me parinë) u thyen dhe u larguan të poshtëruar.¹²⁰ Ndërsa magjistarët ranë në sexhde¹²¹ dhe thanë: “Ne besojmë në Zotin e gjithësisë,¹²² Zotin e Musait dhe të Harunit!”

¹²³ Faraoni tha: “Guxuat ta besoni Atë pa lejen time?! Kjo është veç një dredhi, që ju e keni përgatitur, me qëllim që të largoni banorët prej qytetit. Por shpejt keni për ta parë (ç’do t’ju gjejë).

¹²⁴ Unë kam për t’ju prerë duar e këmbë këmbyerazi e pastaj do t’ju gozhdoj të gjithëve.”¹²⁵ Ata thanë: “Po, nuk ka dyshim se ne do të kthehemi te Zoti ynë.”¹²⁶ Ti po hakmerresh ndaj nesh vetëm pse besuam në shenjat e Zotit tonë, kur na erdhën para syve. Zoti ynë! Na jep durim dhe na i merr shpirtrat si muslimanë!”

¹²⁷ Paria e popullit të Faraonit tha: “A do t’i lejosh Musanë dhe njerëzit e tij që të sjellin shkatërrim në tokë dhe të të braktisin ty e zotat e tu?” Ai tha: “Do t’ua mbysim djemtë, ndërsa femrat do t’i lëmë të gjalla. Kështu do të vazhdojmë të jemi sundues të tyre”.

¹²⁸ Musai i tha popullit të vet: “Kërkojini ndihmë Allahut dhe bëni durim! S’ka dyshim se toka është e Allahut, që ua lë në trashëgim atyre robve të Vet, që Ai dëshiron. Përfundimi i lumtur u takon të devotshmëve.”.¹²⁹ Ata thanë: “Ne kemi qenë të shtypur edhe para se të na vije ti edhe pasi erdhe ti”. Ai tha: “Mundet që Allahu ta shkatërrojë armikun tuaj dhe t’ju bëjë ta zëvendësoni në këtë vend e pastaj do t’ju vështrojë se si do të veproni”.

¹³⁰ Ne e goditëm popullin e Faraonit me vite (thatësire e) zie dhe me pakësim prodhimesh, që ata të mund të reflektonin.¹³¹ Kur vinin kohë të mira, ata thoshin: “Kjo është, thjesht merita jonë”. E, kur i godiste ndonjë e keqe, atë e konsideronin si zezonë që shkactohej nga prania e Musait dhe e atyre që ishin me të. Në fakt, zezonat u vinin nga Allahu (për gjynahet e tyre), por shumica e tyre nuk e

dinin. ¹³². Ata i thoshin (Musait): “Me çfarëdo argumenti magjepsës që të na vish, ne nuk do të të besojmë.”.

¹³³. Atëherë Ne lëshuam kundër tyre (mjerime): përmytje, karkaleca, parzitë, bretkosa dhe gjak, Shenja të qarta njëra pas tjetrës. Por ata u treguan arrogantë, sepse ishin njerëz keqbërës.

¹³⁴. Sa herë që binte ndëshkimi mbi ta, ata thoshin: “O Musa! Lutju Zotit tënd për ne, sipas premtimit që të ka dhënë. Nëse na e largon ndëshkimin, ne do të të besojmë ty dhe do t’i dërgojmë bijtë e Izraelit me ty.” ¹³⁵. Por sa herë që Ne ua largonim ndëshkimin, për t’u lënë një afat të caktuar, ata e thyenin premtimin.

¹³⁶. Kështu, Ne i ndëshkuam ata dhe i fundosëm në det, ngaqë ata i konsideruan gënjeshtër argumentet Tona dhe u treguan mospërfillës ndaj tyre. ¹³⁷. Ndërsa popullit të përveuajtur i lamë në trashëgim viset lindore dhe perëndimore të tokës ku zbritëm bekimet Tona. Kështu u plotësua premtimi i mirë i Zotit ndaj bijve të Izraelit, për durimin që ata treguan. Ne e rrënuam çfarë kishte bërë Faraoni dhe populli i tij dhe kullat që kishin ndërtuar.

¹³⁸. Bijtë e Izraelit i kaluam përtej detit. Atje hasën në një popull që ishte i përkushtuar në adhurimin e idhujve. Ata i thanë: “O Musa! Na bëj edhe neve një zot, si zotat që kanë ata!”. Ai u tha: “Ju qenkeni, vërtet njerëz të paditur.” ¹³⁹. Ky popull po shkatërrohet me atë (idhujtarinë) që po bën dhe veprat e tyre janë të kota (pa vlerë).” ¹⁴⁰. Pastaj Musai tha: “Mos doni t’ju gjej një zot tjetër për ta adhuruar përveç Allahut? Është Allahu Ai që ju dalloi mbi të tjerët.

¹⁴¹. Kujtoni kur Ne ju shpëtuam prej njerëzve të Faraonit, të cilët ju mundonin me ndëshkimin më të kobshëm! Ata jua vrisnin djemtë dhe jua linin gjallë vajzat. Kjo ishte një sprovë e madhe nga (e cila ju shpëtoi) Zoti juaj.”

¹⁴². Ne i premtuam Musait shpalljen pas tridhjetë netësh që i plotësuam edhe me dhjetë të tjera. Kështu, takimi me Zotin e tij (për shpalljen e Teuratit) u bë pas dyzet netësh. Musai i tha vëllait të

vet, Harunit: “Më zëvendëso te populli im! Rregullo dhe mos ndiq rrugën e atyre që përhapin shkatërrimin!”. ¹⁴³. Kur Musai erdhi në kohën e caktuar dhe Zoti i foli atij, ai tha: “Zoti im! Më mundëso të të shoh!” Ai i tha: “Ti nuk mund të më shohësh Mua. Por shiko atë mal! Nëse ai mbetet në vendin e vet, atëherë, ti do të më shohësh Mua”. Por kur Zoti i tij iu shfaq malit, e thërrmoi dhe e bëri pluhur atë dhe Musait i ra të fikët. Kur erdhi në vete, tha: “I lavdëruar qofsh, o Zoti im! Pendohem para Teje! Unë jam i pari ndër ata që besojnë!”

¹⁴⁴. Ai (Allahu) tha: “O Musa! Unë të kam zgjedhur ty mbi të tjerët me Shpalljen Time dhe të folurin Tim. Zbatoje atë që të kam dhënë dhe bëhu nga ata që janë mirënjohës!”. ¹⁴⁵. Ne i shkruam atij në pllaka urdhra të shumta, për të qenë këshillë dhe sqarim për çdo çështje. “Zbatoji këto me përkushtim dhe urdhëroje popullin tënd që të zbatojë më të mirat porosi! Unë do t’jua tregoj vendbanimet (rrënojat) e të pabindurve.” ¹⁴⁶. Unë do t’i spraps nga shenjat e Mia ata të cilët tregohen mendjemëdhenj në tokë duke shpërfillur të drejtën. Ata edhe nëse i shohin të gjitha Shenjat, nuk do të besojnë në to. Nëse shohin rrugën e shpëtimit, ata nuk e marrin atë rrugë; e, nëse shohin rrugën e humbjes - kjo është rruga që e ndjekin ata. Kjo ndodh ngase ata i kanë mohuar Shenjat Tona dhe janë treguar mospërfillës ndaj tyre. ¹⁴⁷. Ata të cilët i mohojnë Shenjat Tona dhe takimin në Ahiret - ata i kanë asgjësuar veprat e tyre. A nuk do të shpërblehen ata veçse sipas asaj që kanë bërë?

¹⁴⁸. Populli i Musait, pas largimit të tij, nisi të adhuronte një statujë viçi të bërë me stolitë e tyre. Ai kishte një zë si të lopës. Nuk e shihnin, vallë ata, se ai as nuk u fliste e as nuk i udhëzonte në rrugë të drejtë?! Ata mbanin atë për adhurim dhe ishin të padrejtë.

¹⁴⁹. Kur u penduan thellësisht dhe e kuptuan se kishin gabuar ata thanë: “Nëse nuk na mëshiron dhe nuk na e fal gabimin Zoti ynë, ne atëherë do të jemi më të shkatërruarit!”. ¹⁵⁰. Kur Musai u kthye

te populli i vet, i zemëruar dhe shumë i hidhëruar, tha: “Shumë keq paskeni vepruar pas largimit tim! A kërkuat përshpejtimin e ndëshkimit të Zotit tuaj?” Ai lëshoi pllakat dhe e zuri të vëllanë për flokësh dhe e tërhoqi nga vetja. Ai tha: “O bir i nënës sime! Populli më mundi dhe gati më vrau! Mos bëj që të gëzohen armiqtë me fatkeqësinë time dhe mos më shih si gjynahqar!”. ¹⁵¹ Atëherë, Musai u lut: “Zoti im! Na fal mua dhe vëllanë tim dhe na përfshi në mëshirën Tënde! Ti je më Mëshiruesi i mëshiruesve”.

¹⁵² Nuk ka dyshim se ata që adhuruan viçin, ka për t'i përfshirë zemërimi i Zotit të tyre dhe poshtërimi në jetën e dynjasë. Kështu i shpërblejmë Ne trilluesit e së pavërtetës. ¹⁵³ Por për ata që bënë vepra të këqija e pastaj u penduan dhe besuan (singerisht), Zoti yt do të jetë Falës e Mëshirëplotë.

¹⁵⁴ Kur Musait iu shua zemërimi, i mori Pllakat, në të cilat kishte udhëzime e mëshirë për ata që e kanë frikë Zotin e tyre. ¹⁵⁵ Dhe Musai zgjodhi shtatëdhjetë veta nga populli i vet për vendin tonë të takimit. Kur ata i rrëmbeu tronditja e fuqishme ai tha: “O Zoti im! Po të kishe dashur Ti, do të na kishe shkatërruar më parë, si ata, edhe mua. A po na shkatërron për atë që vepruan mendjelehtët nga mesi ynë? Kjo është vetëm një sprovë e urdhëruar nga Ti, me të cilën e lë të humbur atë që Ti do dhe udhëzon në rrugë të drejtë atë që Ti do. Ti je Mbrotjtësi ynë. Na fal e na mëshiro, sepse Ti je më i Miri Falës! ¹⁵⁶ Cakto për ne atë që është e mirë në këtë Botë dhe në Botën tjetër! Ne jemi kthyer (të penduar) tek Ti!” Ai tha: “Me ndëshkimin Tim godas atë që Unë dëshiroj, ndërsa mëshira Ime ka përfshirë gjithçka. Atë (mëshirë) e kam caktuar për ata që janë të devotshëm, e japin zekatin dhe për ata që besojnë në argumentet Tona, ¹⁵⁷ për ata që pranojnë të Dërguarin, Profetin “ummij” që nuk shkruan e nuk lexon, të cilin e gjejnë të cilësuar në Teurat dhe në Ungjill, që i urdhëron ata për të mirë dhe i ndalon nga e keqja, që u lejon ushqimet e këndshme dhe u ndalon ato të pakëndshmet, që u

heq barrën e rëndë dhe prangat. Ata që besojnë në të, që e nderojnë atë, që e ndihmojnë atë dhe që veprojnë me Dritën që iu zbrit atij - këta janë ata të shpëtuarit.

¹⁵⁸. Thuaj: “O njerëz! Unë jam i dërguari i Allahut për të gjithë ju. Jam i dërguari i Allahut, në dorën e të Cilit është sundimi i qiejve e i tokës. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Tij. Ai jep jetë dhe Ai jep vdekje. Besoni në Allahun dhe në të Dërguarin e Tij, Profetin “ummij” që nuk shkruan e nuk lexon, që beson Allahun dhe Shpalljet e Tij! Ndiqeni rrugën e tij, që të jeni të udhëzuar!

¹⁵⁹. Te populli i Musait kishte njerëz që udhëzonin në të vërtetën dhe, nëpërmjet saj, mbanin drejtësinë.

¹⁶⁰. Ne i ndamë ata në dymbëdhjetë Fise, secili më vete. Kur njerëzit (e etshëm) i kërkuan Musait ujë, Ne i shpallëm atij: “Bjeri shkëmbit me shko-pin tënd!”. Dhe prej tij shpërthyen dy-mbëdhjetë burime. Secili Fis e dinte mirë burimin e vet. Ne bëmë që retë t’u bënë hije atyre, u zbritëm menna dhe thëllëza dhe u thamë: “Hani nga të mirat me të cilat ju kemi begatuar!”. Ata nuk na bënë Ne asnjë dëm, por dëmtuan vetveten. ¹⁶¹. Atyre iu tha: “Jetoni në këtë vend dhe merrni nga mirësitë e tij ku dëshironi, por thoni “Na fal!” dhe hyni në portat e tij duke rënë në sexhde, që t’jua falim gjynahet, ndërsa vepërmirëve t’ua shtojmë shpërblimin!” ¹⁶². Por të këqijë nga mesi i tyre e ndryshuan fjalën që u ishte dhënë me një tjetër fjalë; prandaj Ne zbritëm kundër tyre një dënim të madh nga qielli për padrejtësitë e tyre.

¹⁶³. Pyeti ata për fshatin që gjendej në bregdet dhe që shkelte rregullin e të shtunës (sabatit)! Të shtunën, peshqit u vinin sheshazi mbi ujë, ndërsa ditët e tjera, që nuk e kishin të ndaluar punën, nuk u vinin. Kështu Ne i sprovonim, sepse ata i kalonin kufijtë. ¹⁶⁴. Kur disa prej tyre thanë “Përse e këshilloni një popull që Allahu do ta shkatërrojë ose do t’i japë një dënim të ashpër?”, këshilluesit thanë:

“Për të kryer detyrën para Zotit tuaj dhe me shpresë që ata mund t’i frikësohen.”.

¹⁶⁵. Por kur ata i shpërfillën paralajmërimet që u qenë bërë, Ne i shpëtuam ata që ndalonin të këqijat; ndërsa ata që kundërshtuan, i ndëshkuam me një dënim të ashpër për shkak se ishin të shfrenuar.

¹⁶⁶. Kur ata ngulmuan me arrogancë të hapur në atë që u ishte ndaluar, Ne u thamë atyre: “Bëhuni majmunë të përbuzur e të mohuar!”.

¹⁶⁷. Zoti Yt shpalli qartas se, mbi ta do të vendosë deri Ditën e Kijametit, sundimin e dikujt, që ka për t’i ndëshkuar ata me mënyrën më të keqe. Zoti yt është, vërtet ndëshkues i shpejtë, por Ai është gjithashtu edhe Falës i Madh e Mëshirëplotë. ¹⁶⁸. Ne i shpërndamë ata në këtë Tokë grupe-grupe. Prej tyre ka të mirë, por ka edhe jo të tillë. Ne i vumë në provë ata edhe me mirësi edhe me fatkeqësi, që të kthenin rrugë.

¹⁶⁹. Pas tyre erdhën të tjerë, që trashëguan Librin, por që zgjodhën për vete stilitë e pavlera të kësaj bote dhe thoshin: “Do të na falet (gjithçka).” Por kur u vinte ndonjë kotësi tjetër e ngjashme, ata përsëri shkonin pas saj. A nuk janë zotuar ata në Libër që të mos thonë për Allahut asgjë tjetër veç së vërtetës dhe e patën studiuar mirë gjithçka në të? Bota tjetër është më e mirë për ata që janë të devotshëm. A nuk logjikoni? ¹⁷⁰. Ata që i përmbahen me besnikëri Librit dhe e përkryejnë namazin le ta dinë se Ne nuk ua humbim shpërblimin punëmirëve. ¹⁷¹. Kujto kur Ne e ngritëm malin mbi ta, sikur të kishte qenë një re, aq sa ata menduan se do të binte mbi ta! Ne u thamë: “Zbatojeni atë që ju kemi dhënë me këmbëngulje dhe kujtoni çfarë ka në të (në Libër), që të bëheni të devotshëm!”

¹⁷². Kujto kur Zoti Yt nxori nga shpina e bijve të Ademit pasardhësit e tyre dhe i bëri të dëshmojnë, duke u thënë: “A nuk jam Unë Zoti juaj?” - “Po, - thanë ata, - dëshmojmë për këtë!”. Atëherë, mos thoni Ditën e Kijametit: “Ne s’kemi ditur gjë për këtë.”.

¹⁷³. Ose që të mos thoni: “Etërit tanë ishin idhujtarë, ndërsa ne jemi thjesht pasardhës të tyre. Atëherë do të na ndëshkosh për atë që bënë ata pasues të kotësive?” ¹⁷⁴. Kështu i shtjellojmë Ne argumentet me hollësi, që ata të kthejnë rrugë (drejt nesh).

¹⁷⁵. Tregoju atyre ngjarjen e atij personi të cilit Ne i kishim dhënë (dituri për) Shenjat Tona, por ai i braktisi ato. Për këtë arsye, atë e bëri shok Shejtani dhe u bë prej të humburve (nga udha e drejtë).

¹⁷⁶. Po të kishim dashur, Ne do ta kishim lartësuar atë nëpërmjet Shenjave Tona, por ai e kërkoi përjetësinë në tokë dhe ndoqi dëshirat e tij të kota. Ai i ngjan një qeni, të cilin, nëse e përzë, nxjerr gjuhën, por edhe nëse nuk e përzë, ai sërish nxjerr gjuhën. Të tillë janë ata që i mohojnë Shenjat Tona. Tregoju atyre historinë, që ata të mendojnë! ¹⁷⁷. Sa i keq është si shembull populli që i mohoi Shenjat Tona dhe e rëndoi vetveten me padrejtësi! ¹⁷⁸. Ai të cilin e udhëzon Allahu, është në rrugë të drejtë; ai, të cilin nuk e udhëzon, është i humbur.

¹⁷⁹. Shumë janë xhindet dhe njerëzit që Ne i bëmë për Xhehenem. Ata kanë zemra me të cilat nuk kuptojnë, kanë sy me të cilët nuk shikojnë dhe kanë veshë me të cilët nuk dëgjojnë. Ata janë si kafshët, madje edhe më të humbur. Këta janë ata që shpërfillin paralajmërimet (e Zotit). ¹⁸⁰. Allahu ka emrat më të bukur. Prandaj lutjuni Atij nëpërmjet tyre dhe distancohuni nga ata që bëjnë shtrembërimet në emrat e Tij! Ata kanë për t'u “shpërblyer” për veprimet e tyre. ¹⁸¹. Ndër ata, që Ne krijuam, ka edhe njerëz që udhëzojnë në të vërtetën dhe mbajnë drejtësi sipas saj. ¹⁸². Ndërsa ata që i mohojnë Shpalljet Tona, Ne do t'i shpiem dalëngadalë drejt shkatërrimit, pa e kuptuar. ¹⁸³. Atyre do t'u jap afat, sepse plani Im është i fuqishëm.

¹⁸⁴. A nuk mendojnë ata, se shoku i tyre nuk është aspak i marrë? Ai është vetëm një paralajmërues i qartë. ¹⁸⁵. A nuk shohin ata në mbretërinë e qiejve dhe të tokës dhe në gjithçka që ka krijuar Allahu?

Afati i tyre mundet tashmë të jetë drejt fundit. Atëherë, cilit Mesazh pas këtij, do t'i besojnë? ¹⁸⁶. Për ata që Allahu i lë në humbje, nuk ka udhëzues. Ai do t'i lërë ata të enden në mosbesimin e tyre. ¹⁸⁷. Të pyesin ty rreth Orës (së Kjametit) - kur do të ndodhë? Thuaj: “Atë e di vetëm Zoti im. Askush, veç Tij nuk mund ta zbulojë kur do të ndodhë. Kjo barrë është shumë e rëndë për gjithçka në qiej dhe në tokë. Ajo ka për të ardhur veçse befaz. Ata të pyesin ty, sikur ti të kishe zbuluar dijen rreth saj. Thuaj: “Për të di vetëm Allahu”, por shumica e njerëzve nuk e dinë. ¹⁸⁸. Thuaj: “Unë nuk kam në dorë t'i bëj as mirë e as keq vetes sime, përveçse ashtu siç do Allahu. Sikur ta dija të fshehtë, do t'i shumoja për vete të mirat e nuk do të më prekte asgjë e keqe. Unë jam veçse një qortues dhe përgëzues për njerëzit që besojnë.”

¹⁸⁹. Është Allahu Ai që ju krijoi nga një njeri i vetëm (Ademi), prej të cilit krijoi edhe bashkëshorten e tij (Havanë), për të gjetur qetësinë tek ajo. Kur njeriu e mbulon (kontakton me) gruan e tij, ajo ngarkohet me një barrë të lehtë dhe ashtu vazhdon me të (pa endier). Por kur ajo (barrë) rëndohet, ata të dy e lusin Allahun, Zotin e tyre: “Nëse na jep fëmijë të mirë, do të të jemi vërtet mirënjohës.”

¹⁹⁰. Por pasi Ai u dhuron atyre fëmijë të mirë, ata i përshkruajnë Atij ortakë në atë që u dhuroi. Por Allahu është i Dëlirë dhe i Lartësuar nga ortakët që ata i përshkruajnë. ¹⁹¹. Mos vallë, po i përshkruajnë Atij si ortakë sende që nuk mund të krijojnë asgjë, por, vetë janë të krijuara?! ¹⁹². Ata nuk mund t'u japin atyre ndonjë ndihmë e as veten e vet nuk mund ta ndihmojnë. ¹⁹³. Edhe nëse i ftoni për t'i udhëzuar, ata nuk ju përgjigjen. Për ju është njëlloj, i thirrët ata apo qëndruat të heshtur. ¹⁹⁴. Nuk ka dyshim se ata që ju po i adhuron veç Allahut, janë të krijuar, sikurse edhe ju. Lutjuni atëherë atyre dhe le t'ju përgjigjen, nëse e thoni të vërtetën!

¹⁹⁵. A kanë ata këmbë për të ecur? A kanë duar për të kapur? A kanë sy për të parë? A kanë veshë për të dëgjuar? Thuaj: “I thërrisni

idhujt tuaj, thurni plane kundër meje dhe mos pritni aspak!”.

^{196.} Mbrojtësi im është Allahu, i Cili e zbriti Librin dhe që përkujdeset për të mirët. ^{197.} Ndërsa ata të cilëve ju u luteni veç Tij, nuk mund t’ju ndihmojnë, madje as veten e vet nuk mund ta ndihmojnë.”

^{198.} Nëse i ftoni në rrugën e drejtë, ata nuk dëgjojnë. Ata duken se të vështrojnë, por, në të vërtetë ata nuk shohin.

^{199.} Tregohu falës, urdhëro për mirësi dhe rri larg të paditurve!

^{200.} E nëse të ngacmon Shejtani me ndonjë tundim, kërko mbrojtje tek Allahu, sepse Ai Dëgjon dhe Di gjithçka. ^{201.} Ata që janë të devotshëm, kur i ngacmon Shejtani, përmendin Allahun dhe atëherë arrijnë të shohin qartë. ^{202.} Ndërsa vëllezërit e tyre (keqbërësit), shejtanët i zhytin më thellë për në humbje dhe nuk u ndahen.

^{203.} Kur nuk u sjell ndonjë mrekulli, ata thonë: “Përse nuk zgjedh një nga ato (mrekullitë e sygjeruara)?” Thuaju: “Unë i përmbahem vetëm asaj që më shpallet nga Zoti im. Ky (Kur’an) është argument i qartë nga Zoti juaj. Ai është udhërrëfyes dhe mëshirë për njerëzit që besojnë. ^{204.} Kur lexohet Kur’ani, ju dëgjojeni me vëmendje dhe rrini në heshtje, që të mëshiroheni! ^{205.} Zotin tënd përmende në vetvete, me përulësi e me frikërrespekt, jo me zë të lartë, në mëngjes e në mbrëmje dhe mos u bëj i shkujdesur! ^{206.} S’ka dyshim se ata që janë pranë Zotit tënd nuk tregojnë mendjemadhësi për adhurimin e Tij. Ata e madhërojnë Atë dhe vetëm Atij i bëjnë sexhde.

SURJA 8 - ENFAL

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

^{1.} Të pyesin për plaçkën e luftës, thuaju: “Plaça e luftës është çështje e Allahut dhe e të Dërguarit, prandaj kijeni frikë Allahun, rregulloni marrëdhëniet me njëri-tjetrin dhe bindjuni Allahut dhe të Dërguarit të Tij, nëse jeni besimtarë!” ^{2.} Besimtarë të vërtetë janë vetëm ata që, kur përmendet Allahu, u frikësohet zemra dhe, kur

u lexohen ajetet e Tij, u shtohet besimi. Ata kërkojnë mbështetje vetëm te Zoti i tyre.³ Ata e përkryejnë namazin dhe japin nga ajo që u kemi dhënë Ne.⁴ Këta janë besimtarë të vërtetë. Ata kanë grada të larta te Zoti i tyre dhe falje e bujari prej Tij.

⁵ Në të njëjtën mënyrë, Zoti yt deshi që ti të dilje nga shtëpia për të vërtetën, edhe pse disa besimtarë nuk ishin të kënaqur.⁶ Ata polemizojnë me ty për të vërtetën, pasi u ishte bërë e qartë, sikur të ishin duke u çuar drejt vdekjes së sigurt.⁷ Kujtoni kur Allahu ju premtoi se njëri prej dy grupeve do të ishte juaji. Ju dëshironit të kishit përballë të paarmatosurit, por Allahu deshte të përligjte të vërtetën me fjalën e Tij e të shkulte rrenjët e mohuesve,⁸ Të forconte të vërtetën e të çrrënjoste të kotën, edhe pse keqbërësit e urrejnë këtë.

⁹ Kujtoni, kur kërkuat ndihmë nga Zoti juaj dhe Ai ju përgjigj: “Unë do t’ju ndihmoj me një mijë melekë, që vijnë njëri pas tjetrit.¹⁰ Allahu e solli atë veçse që t’ju gëzonte dhe që t’ju forconte zemrat. Ndihma vjen vetëm prej Allahut. Allahu është vërtet Ngadhënjimtar dhe i Urtë.¹¹ (Kujtoni) Kur Ai ju bëri të flini pak, për t’ju mbushur me siguri nga ana e Tij. Ai zbriti nga qielli ujë, për t’ju pastruar me të, për të hequr ndyrësinë e Shejtanit, për të fuqizuar bindjen në zemrat tuaja dhe për t’ju përforcuar këmbët tuaja.¹² (Kujto) Kur Zoti yt u kumtoi melekëve se: “Unë jam me ju, prandaj jepuni forcë besimtarëve! Unë do të fus frikë në zemrat e jobesimtarëve, kurse ju goditini sipër qafës e goditini në çdo gjymtyrë,¹³ sepse ata kanë kundërshtuar Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Për atë që kundërshton Allahun dhe të Dërguarin e Tij, Allahu është Ndëshkues i ashpër.¹⁴ Ky është dënimi juaj, prandaj shijojeni atë! Mohuesve u takon dënimi i Zjarrit.

¹⁵ O ju që keni besuar! Kur të jeni përballë ushtrisë së jobesimtarëve, kurrë mos ua ktheni shpinën!¹⁶ Askush të mos ua kthejë atyre shpinën në atë moment, veç atij që kthehet për të

luftuar ose për t'iu bashkëngjitur një grupi tjetër. Kush tërhiqet, ai ka tërhequr kundër vetes zemërimin e Allahut dhe vendi i tij është Xhehenemi, një strehim shumë i keq.

¹⁷. Nuk ishit ju që i vratë ata, por ishte Allahu Ai që i vrau ata. Nuk ishte ti ai që i gjuajte, atëherë kur i gjuajte, por ishte Allahu Ai që gjuajti, për t'i shpërblyer besimtarët me një dhuratë të mirë prej Tij. Nuk ka dyshim se Allahu është Gjithëdhëgues dhe i Gjithëditur.

¹⁸. Kjo është e vërteta. Pa dyshim, Allahu ka për t'i shkatërruar kurthet e jobesimtarëve. ¹⁹. Nëse ju (o jobesimtarë) luteni për fitore (kundër të padrejtëve), ja ku erdhi fitorja. Por nëse tërhiqeni (nga e keqja), kjo do të jetë më mirë për ju. Nëse ju i ktheheni (padrejtësive), edhe Ne i kthehemi (ndëshkimit). Forcat tuaja nuk kanë për t'ju ndihmuar aspak, edhe sikur të shumohen, sepse Allahu është me besimtarët.

²⁰. O ju që keni besuar! Bindjuni Allahut dhe të Dërguarit të Tij e mos ktheni shpinën kur ju i dëgjoni (kumtet e tij)! ²¹. Mos u bëni si ata që thonë “Dëgjuam”, por që në të vërtetë, nuk dëgjojnë.

²². Krijesat më të këqija para Allahut janë të shurdhërit dhe memecët - ata nuk kuptojnë. ²³. Nëse Allahu do të kishte parë tek ata ndonjë të mirë, do t'i kishte bërë, vërtet të dëgjonin. Por edhe sikur t'i bënte të dëgjonin, ata do të sprapseshin dhe do të kundërshtonin.

²⁴. O ju që keni besuar! Përgjigjuni Allahut dhe të Dërguarit të Tij, kur Ai ju fton tek ajo që ju jep jetë dhe dijeni se Allahu ndërhyr ndërmjet njeriut dhe zemrës së tij, dhe se është Ai tek i cili ju do të tuboheni (të gjithë). ²⁵. Ruhuni nga ndëshkimi (i Zotit), i cili nuk godet vetëm ata që bëjnë padrejtësi dhe ta dini se Allahu është ndëshkues i rreptë.

²⁶. Kujtoni kur ju ishit të paktë në numër e të dobët në vend dhe frikësoheshit se mos njerëzit ju gllabëronin, por Ai ju strehoi dhe ju përkrahu me ndihmën e Tij! Ai ju furnizoi me të mira, që ju të jeni mirënjohës. ²⁷. O ju që keni besuar! Mos e tradhtoni besimin

e Allahut dhe të të Dërguarit, dhe mos i tradhтони me vetëdije amanetet që ju lihen ju! ²⁸. Dijeni se pasuria dhe fëmijët tuaj janë vetëm sprovë për ju dhe se shpërblimi i madh gjendet vetëm tek Allahu.

²⁹. O ju që keni besuar! Nëse tregoni devotshmëri ndaj Allahut, Ai do t'ju mundësojë të dalloni të vërtetën, do t'ju mbulojë të këqijat dhe do t'ju falë gjynahet. Allahu është Zoti i mirësive të pafund. ³⁰. Kujto si komplotuan jobesimtarët kundër teje, për të të mbajtur në pranga, vrarë ose dëbuar (nga shtëpia jote). Ata bënë kurthe, por edhe Allahu u ngrinte kurthe. Allahu është më i miri planifikues.

³¹. Kur u lexohen atyre ajetet Tona, ata thonë: “Ne kemi dëgjuar si këto. Po të donim, edhe ne mund të thoshim fjalë të tilla. Këto nuk janë gjë tjetër, përveçse përralla të vjetra.” ³². Kujto si thanë ata: “O Allah! Nëse ky (Kur'an) është vërtet prej Teje, lësho mbi ne rrebesh gurësh nga qielli, ose na jep ndonjë Dënim të rëndë!”. ³³. Por Allahu kurrë nuk do t'i dënonte ata, përderisa ti (o Muhamed) je në mesin e tyre dhe Allahu kurrë nuk do t'i dënonte ata nëse kërkojnë falje (për gjynahet e tyre). ³⁴. E çfarë mund t'i mbrojë ata nga dënimi i Allahut, kur ata pengojnë vizitën në Xhaminë e Shenjtë? Ata nuk janë rojtarë të saj. Askush, përveç të devotshmit, nuk mund të jenë rojtarë të saj, por shumica e tyre nuk e dinë. ³⁵. Namazi i tyre në Shtëpinë e Allahut ishte vetëm fishkëllima dhe duartrokitje. Prandaj “shijojeni dënimin, se ju nuk besoni!”

³⁶. Ata që nuk besojnë, e shpenzojnë pasurinë e tyre për t'i penguar njerëzit nga rruga e Allahut. Dhe kështu do të vijnë ata ta shpenzojnë atë; por në fund ata do të kenë vetëm dëshpërim; dhe pastaj ata do të mposhten. Të gjithë mohuesit do të grumbullohen në Xhehenem. ³⁷. Allahu do t'i veçojë të këqijtë nga të mirët dhe të këqijtë do t'i vërë njërin mbi tjetrin e të gjithë bashkë do t'i hedhë në Xhehenem. Këta janë të humburit.

38. Thuaju jobesimtarëve që, nëse heqin dorë nga mosbesimi, do t'u falet e kaluara, por nëse ngulmojnë në të tyren, atëherë le të jetë dënimi i popujve të mëparshëm si paralajmërim për ta. 39. Luftojini ata, derisa të mos ketë më idhujtari dhe i tërë adhurimi të bëhet vetëm për Allahun. Po nëse ata heqin dorë, Allahu sheh gjithçka që bëjnë ata. 40. E nëse refuzojnë, dini se Allahu është mbrojtësi juaj. Ai është Mbrojtësi dhe Mbështetësi më i mirë.

41. Ta dini se nga e tërë plaçka e luftës që mund të fitoni, një e pesta u takon Allahut, të Dërguarit e farefisit të afërm të tij, jetimëve, të varfërve dhe udhëtarëve, nëse besoni në Allahun dhe në atë që Ne ia kemi shpallur robit Tonë Ditën e Ndisisë (mes besimit dhe mosbesimit), ditën kur u ndeshën dy ushtritë. Allahu është i Plotpushtetshëm për gjithçka.

42. Ju ishit në anën më të afërt të luginës, ndërsa ata në anën më të largët të saj, ndërsa karvani ishte më poshtë jush. Edhe sikur ta kishit planifikuar me njëri-tjetrin atë takim, nuk do të kishte qenë aq i përcaktuar mirë. Por ishte Allahu Ai që e kishte përcaktuar të ndodhte, dhe ashtu ndodhi, me qëllim që jobesimtarët të mund ta dinin se kanë mohuar pasi e vërteta iu bë e qartë, ndërsa besimtarët të mund të vazhdonin të besojnë pasi e vërteta u bë e qartë. Allahu Dëgjon dhe Di gjithçka. 43. Allahu të tregoi në ëndërr se ata ishin pak. Sikur të të kishte treguar se ishin shumë, ju do ta kishit humbur guximin e do të ishit grindur për vendimin tuaj. Por Allahu ju shpëtoi. Ai i Di mirë çfarë fshehin zemrat. 44. Kur u përballët me armikun, Ai jua shfaqti në sytë tuaj sikur ishin pak; por edhe ju ju bëri të dukeshit pak në sytë e tyre, në mënyrë që Allahu ta përmbushte atë që ishte caktuar. Tek Allahu kthehen (për gjykim) të gjitha çështjet.

45. O ju që keni besuar! Kur të ndesheni me ndonjë forcë, qëndroni fort dhe përmendeni shumë (dhe shpesh) Allahun, që ta arrini fitoren e dëshiruar! 46. Bindjuni Allahut e të Dërguarit të Tij, e

mos u grindni ndërmjet jush, sepse kështu do të dobësoheshit e do t'ju linte fuqia. Bëhuni durimtarë sepse Allahu është me durimtarët.⁴⁷ Mos u bëni si ata që dolën prej shtëpive të tyre sa për krenari e për t'i parë bota dhe për të penguar të tjerët nga rruga e Allahut! Allahu mbikëqyr gjithçka që bëjnë ata.

⁴⁸. Shejtani ua zbukuroi atyre veprat e këqija dhe u tha: “Askush nuk mund t'ju mposhtë ju sot, sepse do të jem unë mbrojtësi juaj.” Por kur u ndeshën dy ushtritë, ai iku me të katra e tha: “Unë nuk kam të bëj me ju. Unë shoh atë që ju nuk e shihni. Unë i frikësohem Allahut. Allahu ka, vërtet ndëshkim të ashpër”.⁴⁹ Hipokritët dhe ata, që kishin zemër të sëmurë, thanë: “Këta njerëz i ka mashtruar feja e tyre.” Ata që i mbështeten Allahut le ta dinë se Allahu është Ngadhënjimtar e i Urtë.

⁵⁰. Eh, sikur të shihje kur melekët ua marrin shpirtin mohuesve, si i godasin në fytyrë dhe në shpinë (duke u thënë): “Shijoni dënimin e Zjarrit përvëlues!”⁵¹. Kjo vjen për shkak të veprave që keni bërë me duart tuaja. Allahu nuk është asnjëherë i padrejtë me robërit e Vet.⁵² Kështu u ndodhi edhe ithtarëve të Faraonit dhe të tjerëve që kanë qenë para tyre. Ata i mohuan shpalljet e Allahut dhe Ai i ndëshkoi për shkak të gjynaheve që bënë. Pa dyshim, Allahu është i Fuqishëm dhe Ndëshkues i ashpër.⁵³ Sepse Allahu kurrë nuk do ta ndryshojë bekimin që ia ka dhuruar një populli, derisa ata të ndryshojnë atë që kanë në shpirtat e tyre. Vërtet, Allahu është Gjithëdëgjues dhe i Gjithëditur.⁵⁴ Njëllor ishte tradita e popullit të Faraonit dhe e të tjerëve më përpara. Ata i konsideronin gënjeshtër Shpalljet e Zotit të tyre prandaj Ne i shkatërruam, për shkak të gjynaheve që bënë dhe njerëzit e Faraonit i fundosëm. Të gjithë këta ishin keqbërës.

⁵⁵. Krijesat më të këqija për Allahun janë ata që e mohojnë Atë. Ata kurrë nuk do të besojnë.⁵⁶ Janë ata, me të cilët ti ke bërë marrëveshje; por ata e shkelin gjithnjë marrëveshjen dhe nuk e kanë frikë Allahut.⁵⁷ Nëse i ndesh ata në luftë, shpartalloji, që të marrin

mësim ata që vijnë pas tyre.⁵⁸ Nëse i druhash pabesisë nga ndonjë grup, atëherë njoftoji paraprakisht për prishjen e paktit, që të jeni në kushte të barabarta! Allahu nuk i do të pabesët.

⁵⁹. Mohuesit të mos mendojnë se mund të shpëtojnë. Ata nuk mund t'i shmangen (dënimt të) Allahut.⁶⁰ Përgatituni kundër tyre me sa fuqi të keni, përfshirë kuajt e luftës, në mënyrë që t'i fusni tmerrin armikut të Allahut dhe armikut tuaj, si dhe të tjerëve, të cilët mund të mos i dini, por të cilët i di Allahu. Çfarëdo që të shpenzoni në rrugën e Allahut, ajo do t'ju kompensohet dhe nuk do t'ju bëhet aspak padrejtësi.⁶¹ Nëse armiku kërkon paqe, pranoje atë dhe mbështetju Allahut! Ai është Gjithëdhëgjues e i Gjithëditur.⁶² Po nëse ata duan të të mashtrojnë, atëherë ty të mjafton Allahu. Ai të ka fuqizuar ty me Ndihmën e Tij dhe me besimtarët.⁶³ Ai i ka bashkuar zemrat e tyre. Edhe sikur të shpenzoje gjithçka që është në Tokë, nuk do të mund t'i bashkoje zemrat e tyre; por ishte Allahu Ai që e bëri atë bashkim (e vllazërim). Ai është Ngadhënjimtar e i Urtë.

⁶⁴. O Profet! Allahu të mjafton ty dhe u mjafton besimtarëve që të pasojnë ty.⁶⁵ O Profet! Nxiti besimtarët për të luftuar! Nëse prej jush janë njëzet veta durimtarë (e të paepur), do të mundin dyqind; nëse janë njëqind, do të mundin një mijë jobesimtarë, për shkak se ata janë njerëz që nuk kuptojnë.⁶⁶ Allahu ju ka sjellë tashmë një lehtësim sepse Ai e di se keni një pikë të dobët. Nëse prej jush janë njëqind të durueshëm, do t'i mundni dyqind, e nëse jeni një mijë, atëherë, me ndihmën e Zotit, do t'i mundni dy mijë. Allahu është me durimtarët.

⁶⁷. Asnjë Profeti nuk i takon të mbajë robër, derisa të ketë triumfuar plotësisht në vend. Ju synoni të mirat e kësaj bote (të përkohshme), ndërsa Allahu dëshiron për ju Ahiretin. Allahu është Ngadhënjimtar dhe i Urtë.⁶⁸ Po të mos kishte qenë urdhri i mëparshëm i Allahut, atëherë do t'ju kishte goditur një dënim i madh për atë (shpërblesën) që morët.⁶⁹ Kënaquni me atë që fitoni me luftë si të lejuar dhe të

mirë, dhe jini të devotshëm ndaj Allahut! Allahu është Falës i madh e Mëshirëplotë.

⁷⁰. O Profet! Thuaju robërve që i keni në dorë: “Nëse Allahu sheh ndonjë të mirë në zemrat tuaja, Ai ju jep edhe më shumë të mira nga ajo çka ju është marrë dhe jua fal gjynahet tuaja.” Allahu është Falës e Mëshirëplotë. ⁷¹. E nëse ata duan të të tradhtojnë ty (o Muhamed), dije se në të vërtetë kanë tradhtuar Allahun, por Ai ka ngadhënjyer gjithmonë mbi ta. Allahu është i Gjithëditur dhe i Urtë.

⁷². Vërtet, ata që besuan dhe mërguan, pastaj luftuan me pasurinë e me shpirtin e tyre në rrugën e Allahut, por dhe ata që i strehuan dhe i ndihmuan - këta të gjithë janë miq e mbrojtës të njëri-tjetrit. Ndërsa ata që besuan, por ende nuk kanë mërguar, ju nuk e keni detyrë t’i mbështesni e t’i ndihmoni, derisa edhe ata të mërgojnë. Nëse ata kërkojnë ndihmën tuaj për çështjen e fesë, atëherë është detyra juaj t’i ndihmoni, përveçse kundër një populli me të cilin keni marrëveshje të ndërsjelltë. Allahu sheh gjithçka që bëni ju. ⁷³. Jobesimtarët janë miq të njëri-tjetrit. Nëse ju nuk veproni ashtu (nuk do të mbroni njëri-tjetrin), do të bëhet fitne dhe shkatërrim i madh në tokë.

⁷⁴. Ata që besuan, mërguan dhe luftuan në rrugën e Allahut dhe ata që i strehuan dhe i ndihmuan - pikërisht këta janë besimtarë të vërtetë. Për ta ka falje dhe shpërblim shumë bujar. ⁷⁵. Edhe ata që u bënë besimtarë më pas, që mërguan dhe luftuan së bashku me ju, janë vëllezërit tuaj. Megjithatë, farefisi ka më shumë përparësi ndaj njëri-tjetrit, sipas Librit të Zotit. Allahu Di gjithçka.

SURJA 9 - TEUBE

¹. Deklarim nga Allahu dhe i Dërguari i Tij për çlirim nga çdo detyrim e marrëveshje e lidhur me idhujtarët. ². Lëvizni (lirshëm) nëpër tokë për katër muaj, por dijeni se ju nuk mund t’i shpëtoni

(ndëshkimit të) Allahut dhe se pa dyshim, Allahu ka për t'i poshtëruar mohuesit. ³ Ky është kumtim nga Allahu dhe i Dërguari i Tij për të gjithë njerëzit (të mbledhur) në këtë ditë të Haxhit të Madh se Allahu dhe i Dërguari i Tij shkëpusin çdo marrëveshje me idhujtarët. Nëse pendoheni do të ishte më mirë për ju. Por, nëse i ktheni shpinën, ta dini se kurrë nuk mund t'i shpëtoni (ndëshkimit të) Allahut!" Kërcënoji ata që mohojnë me një dënim të dhimbshëm. ⁴ Përrjashtim bëjnë vetëm ata idhujtarë, me të cilët kishit lidhur marrëveshje dhe që nuk e kanë shkelur atë dhe nuk kanë ndihmuar asnjë kundër jush. Prandaj, përmbushini edhe ju detyrimet me ta deri në afatin e caktuar! Vërtet, Allahu i do të devotshmit.

⁵ Pasi të kalojnë muajt e ndaluar, luftojini idhujtarët kudo që t'i gjeni, kapini, rrethojini dhe u zini pritë në çdo shteg. Në qoftë se pendohen, falin namazin rregullisht dhe japin zekatin, atëherë u hapni rrugë! Me të vërtetë, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ⁶ Nëse ndonjë idhujtar të kërkon mbrojtje, ti strehoje atë, në mënyrë që të mund të dëgjojë fjalët e Allahut e më pas, përcille deri në vendin ku mund të jetë i sigurt! Kështu vepro, sepse ata janë njerëz që nuk dinë.

⁷ Si mund të kenë idhujtarët besëlidhje me Allahun dhe të Dërguarin e Tij?! Përrjashtim bëjnë vetëm ata, me të cilët ju keni lidhur marrëveshje pranë Xhamisë së Shenjtë. Përderisa ata u përmbahen marrëveshjeve, përmbajuni edhe ju! Allahu i do të devotshmit. ⁸ Si mund të kenë besë ata, të cilët, nëse ju mundin, nuk përfillin as farefisni e as marrëveshje me ju?! Ata ju bëjnë lajka me fjalë, kurse me zemër ju kundërshtojnë fort. Shumica e tyre janë të ligj. ⁹ Ata i shkëmbejnë ajetet e Allahut me një vlerë fare të vogël dhe pengojnë njerëzit nga rruga e Tij. Të shëmtuara janë veprat e tyre. ¹⁰ Ndaj besimtarëve ata nuk respektojnë as farefisni e as marrëveshje. Pikërisht ata janë të shfrenuarit. ¹¹ Megjithatë, nëse ata pendohen, falin rregullisht namazin dhe japin zekatin, atëherë

janë vëllezërit tuaj në besim. Kështu i sqarojmë Ne argumentet për njerëzit e ditur.

¹². Por nëse pas lidhjes së marrëveshjes, ata e shkelin zotimin e tyre dhe sulmojnë fenë tuaj, atëherë luftoni kundër krerëve të mohimit - sepse ata vërtet nuk kanë besë - me qëllim që të frenohen.

¹³. A do të ngurroni ju të luftoni një popull që i shkel zotimet e veta dhe që synon të dëbojë të Dërguarin, dhe kur, në fakt, ishin ata që ju sulmuan të parët? Mos vallë keni frikë prej tyre? Është Allahu Ai që e meriton më shumë që ju t'i frikësoheni, nëse jeni besimtarë.

¹⁴. Luftojini ata, që Allahu t'i ndëshkojë ashpër me duart tuaja, t'i poshtërojë, t'ju dhurojë fitoren ndaj tyre, të shërojë shpirtrat e besimtarëve ¹⁵. dhe ta largojë hidhërimin nga zemrat e tyre! Allahu ia pranon pendimin atij që do. Allahu është i Gjithëditur dhe i Urtë.

¹⁶. A mos menduat se do të braktiseni dhe se Allahu nuk do t'i nxjerrë në pah ata ndër ju që luftojnë e që nuk kanë zgjedhur për mik të dashur asnjë tjetër, përveç Allahut, të Dërguarit të Tij dhe besimtarëve? Allahu e di hollësisht atë që bëni ju.

¹⁷. Nuk kanë të drejtë idhujtarët të kujdesen për xhamitë e Allahut, kur vetë ata dëshmojnë për vetveten se janë mohues. Atyre u shkojnë kot veprat e tyre dhe do të jenë përgjithmonë në Zjarr.

¹⁸. Për xhamitë e Allahut kujdesen veçse ata që besojnë në Allahun dhe në Ditën e Gjykimit, falin rregullisht namazin e japin zekatin dhe nuk i frikësohen askujt tjetër veç Allahut. Shpresohet që këta të jenë të udhëzuar (në rrugën e drejtë). ¹⁹. Vërtet e konsideroni dhënien ujë haxhinjve dhe kujdestarinë për Xhaminë e Shenjtë,

të njëjtë me besimin tek Allahu dhe Dita e Fundit dhe luftën në rrugën e Allahut? Jo, këto nuk janë të njëjta për Allahun. Allahu nuk i udhëzon në rrugën e drejtë keqbërësit. ²⁰. Ata të cilët kanë

besuar, emigruar dhe luftuar me pasurinë dhe jetën e tyre në rrugën e Allahut, kanë pozitë më të lartë tek Allahu. Dhe ata janë fitimtarët.

²¹. Zoti i tyre u jep lajmin e mirë për mëshirë nga Vetë Ai, për

kënaqësinë e Tij (ndaj tyre) dhe për kopshte, ku do të kenë mirësi të pandërprera. ²² Ata do të jenë të përjetshëm në to. Me të vërtetë, tek Allahu ka shpërblim të madh.

²³ O ju që keni besuar! Mos i mbani për mbrojtës (e aleatë) prindërit dhe vëllezërit tuaj, nëse ata parapëlqejnë mosbesimin kundrejt besimit! Çdokush prej jush që miqësohet me ta, është, vërtet keqbërës. ²⁴ Thuaj: “Në qoftë se etërit tuaj, djemtë tuaj, vëllezërit tuaj, bashkëshortet tuaja, farefisi juaj, pasuria që keni fituar, tregtia për të cilën frikësoheni se do të dështojë ose banesat ku ju gjeni kënaqësi, janë më të dashura për ju sesa Allahu, se i Dërguari i Tij dhe se lufta për në rrugën e Tij, atëherë prisni (vendimin e Tij) dhe të jeni të sigurt se Allahu nuk i udhëzon në rrugë të drejtë të shfrenuarit.

²⁵ Sigurisht që Allahu ju ka ndihmuar në shumë beteja. Edhe në ditën e Hunejnit, kur ju u mahnitët nga numri juaj i madh, por që nuk ju vlejti aspak. Toka ju duk e ngushtë, me tërë atë gjerësi dhe më pas ju u tërhoqët. ²⁶ Por Allahu zbriti qetësinë Tij mbi të Dërguarin dhe mbi besimtarët. Ai zbriti një ushtri (melekësh), që ju nuk e patë, dhe i dënoi jobesimtarët. Ky që “shpërblimi” i mohuesve. ²⁷ Pas kësaj, Allahu ia pranon pendimin atij që do. Allahu është Falës e Mëshirëplotë. ²⁸ O ju që keni besuar! Idhujtarët janë vërtet të papastër, prandaj mos i lini t’i afrohen Xhamisë së Shenjtë pas këtij viti! Dhe mos kini frikë nga varfëria, sepse Allahu, nëse dëshiron, ju bën të pasur me mirësinë e Tij. Allahu është vërtet i Gjithëditur dhe i Urtë.

²⁹ Luftojini ata që u është dhënë Libri, të cilët nuk besojnë në Allahun dhe në Ditën e fundit, që nuk e konsiderojnë të ndaluar atë që e ka ndaluar Allahu dhe i Dërguari i Tij dhe që nuk e besojnë (Islamin) fenë e vërtetë, derisa të japin xhizjen me dorën e tyre, duke qenë të përlulur. ³⁰ Jehudët thanë: “Uzejri është biri i Allahut”, ndërsa të krishterët thanë: “Mesihu është biri i Allahut”. Këto janë fjalët që

dalin nga goja e tyre, duke imituar atë që thoshin jobesimtarët e mëparshëm. I vraftë Allahu! Si largohen nga e vërteta!

³¹. Ata i konsideruan priftërinjtë, oshënarët dhe Mesihun - birin e Merjemes, si zota veç Allahut, ndërkohë që ishin urdhëruar të adhuronin veç Allahun. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Tij. I Lartësuar është Ai mbi gjithçka që ia shoqërojnë!

³². Ata duan ta shuajnë dritën e Allahut me gojën e tyre. Por Allahu veçse do ta përkryejë dritën e Tij edhe pse jobesimtarët e urrejnë (këtë). ³³. Është Ai që e dërgoi të Dërguarin e Tij me udhëzim (të qartë) e fe të vërtetë, për ta lartësuar atë mbi të gjitha fetë, edhe pse (këtë) e urrejnë idhujtarët.

³⁴. O ju që keni besuar! Ka, vërtet shumë priftërinj dhe oshënarë që në mënyrë të paligjshme hanë pasurinë e njerëzve dhe i pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut. Dhe ka nga ata të cilët e fshehin arin e argjendin dhe nuk e shpenzojnë atë në rrugën e Allahut. Lajmëroji për një dënim të dhembshëm! ³⁵. Ditën kur ajo (pasuria) do të digjet në zjarrin e Xhehenemit, e me të do t'u damkoset balli, anët dhe shpinat. Ky është thesari që ju keni grumbulluar për veten. Shijojeni tani atë që keni gru-mbulluar!”

³⁶. Tek Allahu numri i muajve (të vitit) është dymbëdhjetë, ashtu si është në librin e Allahut prej ditës kur krijoi qiejt dhe tokën. Prej tyre, katër janë të shenjtë. Kjo është feja e drejtë. Pra, mos e ngarkoni veten tuaj gjatë tyre. Luftojini të gjithë idhujtarët bashkërisht, siç ju luftojnë ata ju bashkërisht! E dijeni se Allahu është me të devotshmit! ³⁷. Zhvendosja (e një muaji të ndaluar) është veçse shtim i mosbesimit. Prandaj mohuesit humbin larg: Në një vit, ata e konsiderojnë atë jo të shenjtë, e në një vit tjetër e konsiderojnë të shenjtë, për të arritur një përputhje me numrin e muajve që Allahu i bëri të shenjtë. Kështu ata bëjnë të lejuar atë që Allahu e ka ndaluar. Atyre u janë hijeshuar veprat e këqija. Allahu nuk i udhëzon në rrugë të drejtë ata që mohojnë besimin (e vërtetë).

38. O ju që keni besuar! Ç'është kështu me ju, që, kur ju thuhet të dilni në rrugën e Allahut juve ju rëndon vendi? A mos jeni, vallë, më të kënaqur me jetën e kësaj bote, sesa me Ahiretin? Jeta e kësaj bote, përkundër ahiretit, është diçka shumë e vogël. ³⁹ Nëse nuk dilni, Ai do t'ju ndëshkojë me një dënim të rëndë dhe do t'ju zëvendësojë me një popull tjetër dhe Atij nuk i bëhet aspak dëm. Allahu është i Plotpushtetshëm për gjithçka. ⁴⁰ Edhe nëse ju nuk e ndihmoni, atë e ndihmon Allahu, si ditën kur mohuesit e dëbuan atë dhe ai kishte vetëm një shok. Të dy ata ishin në shpellë, kur ai i tha shokut: “Mos u trishto, se Allahu është me ne.” Allahu zbriti qetësinë e Vet mbi të dhe e fuqizoi me forca, që ju nuk i patë. Ai e poshtëroi fjalën e mohuesve, kurse fjala e Allahut është më e larta. Allahu është Ngadhënjimtar dhe i Urtë.

⁴¹ Dilni në luftë, le t'ju duket e lehtë apo e rëndë dhe luftoni në rrugën e Allahut me pasurinë dhe me veten tuaj! Kjo është gjëja më e dobishme për ju, nëse e kuptoni. ⁴² Sikur të kishte qenë ndonjë fitim i shpejtë dhe udhëtim i lehtë, ata do të kishin ardhur pas teje; por për ta ajo ishte një rrugë e gjatë dhe e rëndë. Ata do të betohen në Allahun: “Sikur të kishim mundësi, do të dilnim me ju.”. Ata kështu shkatërrojnë veten e tyre. Allahu e di se ata janë gënjeshtarë.

⁴³ Allahu të faltë! Përse i lejove ata të iknin para se të mësohej se cilët ishin të singertë dhe cilët ishin gënjeshtarë? ⁴⁴ Ata që besojnë në Allahun dhe në Ditën e Fundit, nuk kërkojnë leje për të mos luftuar me pasurinë dhe me vetet e tyre. Allahu i di mirë të devotshmit. ⁴⁵ Leje kërkojnë vetëm ata që nuk besojnë në Allahun dhe në Ditën e Fundit, ata, në zemrat e të cilëve ka pasiguri dhe enden në dyshimet e tyre. ⁴⁶ Nëse vërtet do të kishin dashur të shkonin, me siguri do të kishin bërë ndonjë përgatitje. Por Allahu nuk e pëlqeu pjesëmarrjen e tyre; prandaj i sprapsi, duke u thënë: “Qëndroni aty me ata që rrinë!”

⁴⁷ Edhe sikur të dilnin me ju, ata nuk do t'ju shtonin asgjë

tjetër, veç çrregullime, duke përçarë rradhët tuaja (me shpifje e intriga). Ka prej jush që i dëgjojnë ata. Allahu di gjithçka për të padrejtët. ⁴⁸ Ata, edhe më parë kanë tentuar përçarjen tuaj dhe t'i kanë ngatërruar çështjet, derisa ty të erdhi e Vërteta dhe ngadhënjëu vendimi i Allahut, edhe pse ata e urrenin shumë këtë gjë.

⁴⁹ Prej tyre ka edhe të tillë që thonë: “Më jep leje e mos më sprovo!” Por ata tashmë kanë rënë në sprovë dhe Xhehenemi do t'i rrethojë mohuesit (në të gjitha anët). ⁵⁰ Nëse ty të vjen ndonjë e mirë, ata trishtohen e nëse të godet ndonjë fatkeqësi, ata thonë “Ne kemi qenë të kujdesshëm për çështjen tonë edhe më parë.” dhe kthehen të gëzuar. ⁵¹ Thuaj: “Asgjë nuk do të na ndodhë, përveç asaj që ka caktuar Allahu për ne; Ai është Mbrotjtësi ynë”. Prandaj, vetëm Allahut le t'i mbështeten besimtarët! ⁵² Thuaj: “E çfarë prisni për ne, përveçse njëres nga dy të mirat (therori ose fitore)? Ndërsa ne presim për ju që Allahu t'ju godasë me një dënim prej Tij, ose prej duarve tona. Prisni atëherë, sepse edhe ne së bashku me ju po presim.”

⁵³ Thuaju: “Sido që të jepni diçka, me dëshirë a pa dëshirë, ajo nuk ka për t'u pranuar prej jush. Ju jeni, vërtet njerëz të pabindur.” ⁵⁴ Sadakaja e tyre nuk pranohet sepse ata mohojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij, e falin namazin vetëm me përtaci, ndërsa sadakanë e japin veçse me pakënaqësi. ⁵⁵ Mos u mahnit nga pasuria dhe fëmijët e tyre! Allahu dëshiron t'i ndëshkojë ata në jetën e kësaj bote nëpërmjet tyre dhe pastaj t'u dalë shpirti si mohues. ⁵⁶ Ata betohen në Allahun se vërtet janë me ju, por ata nuk janë me ju. Ata janë frikacakë. ⁵⁷ Sikur të gjenin ndonjë vend ku të fshiheshin, shpellë ose guvë, ata do të turrehin me vrap.

⁵⁸ Disa prej tyre të përflasin për ndarjen e lëmoshës. Nëse u jepet atyre, ata mbesin të kënaqur e nëse nuk u jepet, ata zemërohen. ⁵⁹ Sikur të kënaqeshin me atë që u dha Allahu dhe i Dërguari i Tij dhe të kishin thënë: “Neve na mjafton Allahu. Do të na japë

Allahu nga të mirat e Tij, (do të na japë) edhe i Dërguari i Tij. Vetëm tek Allahu i varim shpresat tona”. ⁶⁰. Sadakaja është për të varfrit, nevojtaret, zekatmbledhësit, për ata (besimtarë të rinj) që u duhen përfiturat zemrat, për lirim të atyre që janë në robëri, për të zhyturit në borxhe, për në rrugën e Allahut dhe për udhëtarin. Allahu është i Gjithëdijshtëm dhe i Urtë.

⁶¹. Ka prej tyre që e shqetësojnë Profetin e thonë: “Ai dëgjon (e beson) gjithçka që i thuhet”. Thuaj: “Ai dëgjon atë që është e mira për ju. Ai beson në Allahun dhe ka besim te besimtarët. Ai është mëshirë për ata nga ju që besojnë. Ata që e lëndojnë të Dërguarin e Allahut, i pret një dënim i dhembshëm. ⁶². Ata ju betohen në Allahun për t’ju kënaqur, por është më e drejtë që të kënaqin Allahun dhe të Dërguarin e Tij, nëse janë besimtarë të vërtetë. ⁶³. A nuk e dinë ata se kush e kundërshton Allahun dhe të Dërguarin e Tij, e pret zjarri i Xhehenemit, ku do të jetë përjetësisht? Ky është poshtërimi i madh.

⁶⁴. Hipokritët tremben se mos zbret ndonjë sure që u nxjerr në shesh atë që kanë në zemër. Thuaju: “Talluni, por të jeni të sigurt se Allahu do ta zbulojë gjithçka për të cilën keni frikë!” ⁶⁵. E, nëse i pyet, ata të thonë: “Ne thjesht ishim duke luajtur e dëfryer”. Thuaju: “Vallë, me Allahun, Librin dhe të Dërguarin e Tij talleni?!” ⁶⁶. Mos nxirrni justifikime! Ju keni mohuar pas besimit tuaj. Nëse i falim disa nga ju, të tjerët do t’i dënojmë, sepse janë keqbërës.

⁶⁷. Hipokritët dhe hipokritet janë si njëri tjetri: urdhërojnë për ligësi, ndalojnë nga e mira dhe janë dorështrenguar. Ata e kanë harruar Allahun, prandaj Ai i ka harruar ata. Nuk ka dyshim se hipokritët janë të pabindur. ⁶⁸. Allahu ka përgatitur zjarrin e Xhehenemit për hipokritët, hipokritet dhe jobesimtarët. Atje do të jenë përgjithmonë dhe ai mjafton për ta. Ata i ka mallkuar Allahu dhe kanë dënim të pandërprerë. ⁶⁹. Ashtu si ata para jush të cilët ishin më të fuqishëm se ju, kishin më shumë pasuri e fëmijë dhe u kënaqën me çfarë u takoi, edhe ju kaluat pjesën tuaj të kënaqësisë

dhe u zhytët në kotësi si ata. Veprat e tyre janë të pavlera në këtë jetë dhe në jetën tjetër, dhe pikërisht këta janë të dëshpëruarit. ⁷⁰ A nuk u ka mbërritur historia e atyre që ishin më herët, populli i Nuhut, i Adit dhe Themudit, populli i Ibrahimit, i Medjenit dhe i qyteteve të përmbysura - atyre u erdhën të dërguarit me argumente të qarta. Allahu nuk u bëri asnjë padrejtësi, por ata i bënë padrejtësi vetes.

⁷¹ Besimtarët dhe besimtare të tjerë janë miq e mbrojtës të njëri tjetrit; ata urdhërojnë për të mirë e ndalojnë nga e keqja, falin rregullisht namazin, japin zekatin dhe i binden Allahut dhe të Dërguarit të Tij. Allahu do t'i mëshirojë ata. Allahu është Ngadhënjimtar e i Urtë.

⁷² Besimtarëve dhe besimtareve Allahu u ka premtuar kopshte nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ku do të jenë përgjithmonë dhe vendbanime të bukura në Xhenetin e Adnit. Por lumturia më e madhe është kënaqësia e Allahut. Kjo është fitorja e madhe.

⁷³ O Profet! Luftoji jobesimtarët dhe hipokritët dhe sillu ashpër me ta! Vendbanim i tyre është Xhehenemi, që është përfundimi më i keq. ⁷⁴ Ata betohen në Allahun se nuk kanë thënë asgjë të keqe. Në të vërtetë, ata thanë fjalë kufri, mohuan pasi kishin pranuar Islamin dhe tentuan diçka që nuk e arritën dot. Ata u mbushën me urrejtje, vetëm sepse Allahu dhe i Dërguari i Tij i begatoi besimtarët me mirësitë e Tij. Nëse pendohen, do të jetë më mirë për ta. Por nëse refuzojnë, Allahu do t'i ndëshkojë me një dënim të dhembshëm në këtë jetë dhe në jetën tjetër dhe për ta nuk do të ketë asnjë mbrojtës e ndihmëtar në tokë.

⁷⁵ Ka nga ata, që i janë zotuar Allahut, duke thënë: "Nëse Ai na jep nga mirësitë e Tij, sigurisht që do të japim sadaka dhe sigurisht që do të bëhemi njerëz të mirë." ⁷⁶ Por kur Ai u dha nga mirësitë e Veta, ata u bënë koprracë dhe kthyen shpinën. ⁷⁷ Prandaj, Ai ua ka hedhur hipokrizinë në zemrat e tyre, deri në Ditën kur do të dalin para Tij, sepse e shkelën premtimin e dhënë Allahut dhe sepse vazhdimisht gënjenin. ⁷⁸ Vallë, a nuk e dinë ata se Allahu i di

sekretet e tyre dhe çdo bisedë të fshehtë dhe se Allahu është Ai që i di të gjitha të fshehtat?

⁷⁹. Sa për ata, të cilët përqeshin besimtarët, që japin sadaka me vullnet dhe tallen me ata të cilët nuk kanë ç'të japin gjë tjetër veç mundit të tyre, Allahu do t'i përgjigjet talljes së tyre. Ata do të kenë dënim të dhembshëm. ⁸⁰. Kërko falje për ta ose mos kërko, por edhe nëse kërkon falje shtatëdhjetë herë, Allahu nuk do t'i falë, sepse ata kanë mohuar Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Allahu nuk i udhëzon në rrugë të drejtë ata që shkelin kufijtë.

⁸¹. Ata që qëndruan pas (në luftën e tebukut) u gëzuan për qëndrimin e tyre pas të Dërguarit të Allahut dhe nuk dëshironin që të luftonin me pasuritë dhe vetet e tyre në rrugën e Allahut. Ata thanë: “Mos dilni në vapë!” Thuaju: “Zjarri i Xhehenemit e ka vapën edhe më të fortë.”, nëse kuptojnë! ⁸². Le të qeshin pak e le të qajnë shumë. Ky është shpërblimi për atë që bënë. ⁸³. Nëse Allahu të kthen ty te ndonjë grup i tyre, e ata të kërkojnë leje për të ardhur (me ty), thuaju: “Ju kurrë nuk do të dilni me mua dhe kurrë nuk do të luftoni ndonjë armik së bashku me mua. Ju u kënaqët herën e parë që nuk luftuat. Prandaj rrinin me ata që mbetën pas!” ⁸⁴. Asnjërit prej tyre mos ia fal namazin kur të vdesin e as mos u qëndro pranë varrit, sepse ata kanë mohuar Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe kanë vdekur si mohues!

⁸⁵. Mos u mahnit nga pasuria dhe fëmijët e tyre! Nëpërmjet tyre, Allahu dëshiron që t'i ndëshkojë ata në këtë botë dhe t'u dalë shpirti duke qenë mohues. ⁸⁶. Kur zbriti surja që urdhëron për të besuar në Allahun dhe për të luftuar së bashku me të Dërguarin e Tij, pasanikët kërkuar leje prej teje, duke thënë: “Na lejo të rrimë (në shtëpi) me ata që nuk shkojnë në luftë!” ⁸⁷. Ata parapëlqyen të rrinin me ata që nuk shkojnë në luftë, prandaj zemrat e tyre u vulosën dhe tashmë ata nuk kuptojnë. ⁸⁸. Por, i Dërguari e së bashku me të, edhe besimtarët, luftuan me pasurinë dhe vetet e tyre. Atyre u takojnë të

gjitha të mirat dhe ata janë të shpëtuarit. ⁸⁹. Allahu u ka përgatitur atyre kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ku do të qëndrojnë përgjithmonë. Kjo është fitorja e madhe.

⁹⁰. Edhe disa beduinë (arabë të shkretëtirës) paraqitën justifikime, për t'u dhënë leje që të mos shkonin në luftë. Edhe ata që donin të gënjenin Allahun dhe të Dërguarin e Tij munguan në luftë. Ata që mohuan do t'i godasë një dënim i ashpër. ⁹¹. Nuk është gjynah për të dobëtit, as për të sëmurët e as për ata që nuk gjejnë burime për të shpenzuar (në rrugën e Allahut), kur janë të singhtë ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij. Për të mirët nuk ka arsye për qortim. Allahu është Falës i madh e Mëshirëplotë. ⁹². (Nuk është gjynah) As për ata të cilët kur erdhën te ti për t'i bartur me kafshë, ti u the: "Nuk kam me çfarë t'ju mbaj ...". Ata u kthyen me sytë që u rridhnin lot prej pikëllimit, se nuk kishin burime nga të nxirrnin shpenzimet (për xhihadin). ⁹³. E keqja është për ata që, duke qenë pasanikë, kërkuar leje të mbeteshin me ata që nuk shkonin në luftë. Allahu i ka vulosur zemrat e tyre dhe ata nuk e dinë këtë.

⁹⁴. Kur të ktheheni tek ata do t'ju paraqesin justifikime. Thuaju: "Mos u arsyetoni, ne nuk kemi për t'ju besuar. Tashmë, na ka njoftuar Allahu për gjendjen tuaj të vërtetë. Veprimet tuaja do t'i shohë Allahu dhe i Dërguari i Tij. Në fund ju do të ktheheni tek Ai që e di çfarë fshihet dhe çfarë është e hapët. Ai do t'ju tregojë të vërtetën e gjithçkaje që keni bërë". ⁹⁵. Kur të ktheheni tek ata, do t'ju betohen në Allahun, për të mos i qortuar. Kthejuni shpinën atyre! Ata, me të vërtetë janë të ndyrë dhe vendi i tyre do të jetë Xhehenemi, si shpërblim për ato (padrejtësi) që bënë. ⁹⁶. Ata do t'ju betohen që të jeni të kënaqur me ta. Por edhe nëse ju shprehni kënaqësi, Allahu nuk është i kënaqur me ata që i shkelin kufijtë e Tij.

⁹⁷. Beduinët janë më të zhyturit në mohim e hipokrizi dhe janë më të prirurit për të mos i njohur dispozitat që Allahu ia zbriti të

Dërguarit të Tij. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë. ⁹⁸. Ka beduinë, të cilët shpenzimin në rrugën e Allahut e konsiderojnë si gjobë dhe presin fatkeqësira për ju. Atyre u rëntë fatkeqësia! Allahu dëgjon e di gjithçka.

⁹⁹. Por ka edhe beduinë të cilët besojnë në Allahun dhe në Jetën tjetër dhe atë, që e japin, e konsiderojnë si mirësi që të afron tek Allahu dhe që të bën t'i meritosh lutjet e të Dërguarit (për bamirësit). Dijeni se ato janë me të vërtetë rrugë për afrim (tek Allahu). Allahu do t'i përfshijë ata në mëshirën e Tij. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

¹⁰⁰. Allahu është i kënaqur me besimtarët e hershëm muhaxhirë e ensarë dhe me ata që i pasuan me vepra të mira. Edhe ata janë të kënaqur me Të. Për ta Ai ka përgatitur kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ku do të jenë përjetësisht. Ky është fitimi i madh.

¹⁰¹. Rreth jush ka beduinë që janë hipokritë. Edhe prej banorëve të Medinës ka nga ata që janë kryeneçë në dyfytirësinë e tyre. Ti nuk i njeh ata, por Ne i dimë mirë. Kemi për t'i dënuar ata dy herë, e pastaj do të flaken në dënimin e madh.

¹⁰². Ka edhe të tjerë, që janë të vetëdijshëm për gjynahet e veta. Ata kanë edhe vepra të mira edhe vepra të këqija. Allahu do t'i falë ata, sepse Ai është Pranues i madh i pendimit e Mëshirëplotë.

¹⁰³. Merr prej pasurisë së tyre sadaka, që t'i pastrosh dhe t'i dëlirësh, dhe lutu për ta, sepse me të vërtetë lutja jote është burim qetësie për ta. Allahu dëgjon dhe di gjithçka. ¹⁰⁴. A nuk e dinin ata se Allahu i pranon pendimin e robve të Vet dhe sadakatë e tyre, dhe se është

Allahu Ai që e pranon pendimin dhe është Mëshirëplotë? ¹⁰⁵. Dhe thuaj: “Punoni (me përkushtim), sepse Allahu do ta shohë veprën tuaj; edhe i Dërguari i Tij e besimtarët (do ta shohin). “Më pas, ju do të ktheheni te i Gjithëdituri për të fshehtën dhe të dukshmen, e Ai do t'ju tregojë gjithçka që keni bërë”. ¹⁰⁶. Ka (edhe) të tjerë, që janë lënë në pritje të urdhërit të Allahut, nëse do t'i dënojë apo do

t'ua pranojë pendimin. Allahu e di mirë gjendjen e tyre dhe e di ç'bën me ta.

¹⁰⁷. Ata që ndërtuan xhami sherri e mosbesimi - për t'i përçarë besimtarët dhe si përgatitje për atë që më parë kishte luftuar kundër Allahut dhe të Dërguarit të Tij, do të betohen se nuk kanë pasur tjetër qëllim, veç së mirës. Por Allahu dëshmon se ata janë mashtrues.

¹⁰⁸. Ti mos u fal kurrë aty! Është më e drejtë të falesh në atë xhami, themelet e së cilës, prej ditës së parë, u ngritën si devotshmëri ndaj Allahut. Aty ka burra që dëshirojnë të dëlirësohen. Allahu i do ata që dëlirësohen. ¹⁰⁹. Atëherë cili është më i mirë - ai që e ngre ndërtesën për devotshmëri dhe për Kënaqësi të Allahut, apo ai që ngre një ndërtesë rrëzë një shkëmbi ranor që është gati të thepiset, e bashkë me të bie në zjarrin e Xhehenemit? Allahu nuk i udhëzon njerëzit e padrejtë. ¹¹⁰. Ndërtesa që kanë ndërtuar ata do të vazhdojë të sjellë (dyshime e) pasiguri në zemrat e tyre, derisa ato t'u coptohen. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë.

¹¹¹. Allahu ka blerë prej besimtarëve shpirtin dhe pasurinë e tyre, për t'u dhënë në këmbim Xhenetin. Ata luftojnë në rrugën e Allahut, vrasin dhe vriten. Ky është një premtim i vërtetë i përmendur në Teurat, Ungjill e Kur'an. E kush është mbajtës më i sigurt i premtimit sesa Allahu? Atëherë, gëzojuni tregtisë që e keni bërë me Të! Ky është suksesi më i madh. ¹¹². Ata që kthehen (tek Allahu) të penduar, adhuresit (e singertë), ata që i thurin lavde (Zotit), agjëruesit, ata që bëjnë ruku dhe sexhde, ata që urdhërojnë për të mira e ndalojnë nga të këqijat dhe i ruajnë kufijtë e Allahut - ata janë besimtarë (të vërtetë). Pra, përgëzoji besimtarët (e vërtetë)!

¹¹³. Nuk është e drejtë për Profetin e as për besimtarët që të kërkojnë falje për idhujtarët, edhe nëse janë nga të afërmit e tyre, pasi t'u jetë bërë e qartë se me të vërtetë ata janë banorë të Xhehenemit. ¹¹⁴. Edhe lutja e Ibrahimit për babain e vet u bë veçse për shkak të një premtimi, që ai kishte bërë më parë. Por kur iu bë

e qartë se ai ishte armik i Allahut, ai u largua prej tij. Me të vërtetë, Ibrahimisihte shumë i ndjeshëm dhe i butë.¹¹⁵ Allahu nuk e humb një popull pasi ta ketë udhëzuar atë dhe para se t'i sqarojë atij se nga çfarë duhet të ruhet. Të jeni të sigurt se Allahu di gjithçka.¹¹⁶ Vetëm Allahut i takon sundimi i qiejve e i Tokës. Ai jep jetë dhe vdekje. Ju nuk keni mbrojtës, as ndihmës tjetër, veç Allahut.

¹¹⁷ Allahu ua pranoi pendimin Profetit, si edhe muhaxhirëve dhe ensarëve që e ndoqën pas në ato çaste të vështira, kur zemrat e disave prej tyre gati u lëkundën. Allahu i fali ata. Ai është i Butë dhe Mëshirëplotë me ta.¹¹⁸ (Allahu ua pranoi pendimin) Edhe atyre të treve, që mbetën mbrapa, aq sa edhe toka iu ngushtua, me gjithë gjerësinë e saj (nga ndjenja e fajit). Edhe shpirtrat e tyre u ngushtuan dhe u bindën se nuk mund të gjesh strehim gjetiu, veçse tek Allahu. Ai i mëshiroi ata që të pendoheshin. Allahu është Pranues i pendimit dhe Mëshirëplotë.

¹¹⁹ O ju që keni besuar! Jini të devotshëm ndaj Allahut dhe jini gjithmonë me ata që janë të drejtë (në fjalë dhe në vepra)!¹²⁰ Nuk do të ishte me vend për banorët e Medines e as për beduinët përreth, që të mos e ndiqnin pas të Dërguarin e Allahut dhe të kursenin veten, në vend të atij. Nuk do të ishte me vend, sepse sa herë që ata i kapte etja, lodhja dhe uria në rrugën e Allahut, sa herë që shkelnin ndonjë rrugë që i hidhëronte jobesimtarët, sa herë që arrinin çfarëdolloj fitoreje kundër armikut - të gjitha këto do t'u shkruhen si vepra të mira. Allahu nuk ua humb shpërblimin vepërmirëve.¹²¹ Çdo herë që ata do të bënin ndonjë shpenzim në rrugën e Allahut - të vogël ose të madh - dhe sa herë që do të kapërcenin ndonjë luginë, atyre do t'u regjistrohej, që Allahu t'i shpërblejë më së miri për veprën e tyre.

¹²² Nuk është e nevojshme që besimtarët të dalin në luftë të gjithë bashkë. E përse të mos shkojë një pjesë nga çdo grup i tyre,

për të marrë diturinë fetare dhe për t'ia mësuar atë popullit të vet kur të kthehen, në mënyrë që të ruhen (nga e keqja).

¹²³. O ju që keni besuar! Luftojini jobesimtarët (agresorë) që janë pranë jush! Le ta ndiejnë ata ashpërsinë tuaj! Dijeni mirë se Allahu është me të devotshmit! ¹²⁴. Sa herë që shpallet ndonjë sure, disa prej tyre thonë: “Kujt ia shtoi besimin kjo sure?” Po. Besimtarëve ua shton besimin dhe ata gëzohen. ¹²⁵. E, sa u përket atyre, që kanë sëmundje në zemër, ajo ua shton edhe më shumë dyshimin që kanë, dhe ata do të vdesin si mohues. ¹²⁶. Vallë, a nuk e shohin ata se çdo vit vihen në provë një ose dy herë? E, megjithatë, ata as nuk pendohen, as nuk reflektojnë. ¹²⁷. Sa herë që zbret ndonjë sure, ata shikojnë njëri-tjetrin në sy e thonë: “A ju pa ndokush?” Pastaj largohen. Allahu ua ka larguar zemrat (nga drita), sepse ata qenë njerëz që nuk kuptonin.

¹²⁸. Juve ju ka ardhur një Profet nga gjiri juaj. Atij i vjen rëndë për vuajtjet tuaja, sepse ai e dëshiron fort rrugën e drejtë për ju. Për besimtarët, ai është shumë i ndjeshëm dhe shumë i mëshirshëm. ¹²⁹. Por nëse ata refuzojnë, atëherë thuaju: “Mua më mjafton Allahu. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Tij. Unë i mbështetem vetëm Atij dhe Ai është Zoti i Fronit të Madh.”

SURJA 10 - JUNUS

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Ra*. Këto janë ajetet e Librit plot urtësi.

². Vallë, pse është çudi për njerëzit, që Ne i shpallëm një burri nga mesi i tyre: “Tërhiq vërejtjen njerëzve dhe përgëzoji ata që besojnë se ata do të kenë shpërblime të mëdha (premtim i sigurt) nga Zoti i tyre!”. Ata që nuk besojnë, thonë: “Ky është vërtet një magjistari i madh!”

³. Zoti juaj është Allahu, i Cili krijoi qiejt e Tokën brenda gjashtë ditësh dhe pastaj u ngrit (e qëndroi) mbi Arsh. Është Ai që i rregullon çështjet. S'ka ndërmjetësues tek Ai në asnjë mënyrë, veçse me lejen e Tij. Ai është Allahu, Zoti juaj. Pra, adhurojeni Atë! A nuk po kujtoni? ⁴. Vetëm tek Ai do të jetë kthimi juaj. Premtimi i Allahut është i vërtetë. Ai e filloi krijimin e pastaj e rikthen atë (pas vdekjes), për t'i shpërblyer ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira me drejtësi. Ndërsa për ata që mohuan, ka pije të valë dhe dënim të dhembshëm, për shkak se ata mohonin.

⁵. Është Ai që Diellin e bëri shndritës, ndërsa Hënë e bëri të shkëlqejë dhe i përcaktoi fazat e saj, që ju të dini numrin e viteve dhe të bëni përllogaritje (të kohës). Allahu e krijoi këtë veçse me të vërtetën e madhe. Ai i sqaron Argumentet për një popull të ditur. ⁶. Me të vërtetë, në ndërrimin e natës me ditën dhe në atë që krijoi Allahu në qiej e në Tokë, ka fakte për njerëzit që i frikësohen (Allahut). ⁷. Ata të cilët nuk e shpresojnë takimin Tonë, që janë të kënaqur me jetën e kësaj bote dhe kanë gjetur prehje në të, si dhe ata që janë indiferentë ndaj argumenteve tona - ⁸. vendi i tyre është Zjarri për shkak të veprave që kanë bërë. ⁹. Ndërsa ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira - ata i udhëzon Zoti i tyre me besimin e tyre. Pranë tyre rrjedhin lumenj në Xhenetin e mirësive. ¹⁰. Lutja e tyre atje do të jetë: "I dëlirë je, o Allah!" Përsëritetja e tyre është: "Selam - Paqe!" Ndërsa lutja e tyre e fundit është: "Të gjitha Lavdërimet i takojnë vetëm Allahut, Zotit të botëve!"

¹¹. Sikur Allahu t'ua shpejtonte njerëzve pranimin e kërkesës për të keqen, ashtu siç pranon shpejtimin e kërkesës për të mirën, atyre do t'u përfundonte afati. Por ata që nuk janë të bindur për takimin Tonë, Ne i lëmë të enden në shfrenimin e tyre. ¹². E, kur njeriut i bie një e keqe, ai na lutet, qoftë shtrirë, ulur ose në këmbë e, kur Ne ia largojmë të keqen atij, ai vazhdon sikur të mos na ishte lutur fare

për të keqen që e kishte goditur. Kështu keqbërësve u duket e mirë ajo që veprojnë.

¹³. Ne kemi shkatërruar shumë breza para jush, kur ata bënin padrejtësi. Edhe pse të dërguarit u erdhën me argumente të qarta, ata nuk besonin. Kështu i dënojmë Ne popujt që bëjnë padrejtësi.

¹⁴. Pastaj Ne ju bëmë ju, pas atyre, zëvendësues në Tokë, për të parë se si do të veproni.

¹⁵. Kur u lexohen ajetet Tona të qarta, ata që nuk besojnë në takimin Tonë (ringjalljen), thonë: “Sillna një Kur’an tjetër, ose ndryshoje këtë!”. Thuaj: “Mua nuk më takon që ta ndryshoj atë nga mendja ime. Unë pasoj veçse atë që më shpallet. Unë i frikësohem dënimit të një Dite të madhe, nëse kundërshtoj Zotin tim.” ¹⁶. Thuaj: “Sikur të kishte dashur Allahu, unë nuk do t’ua kisha lexuar juve atë (Kur’anin), e as nuk do të kishit mësuar gjë për të. Unë kam jetuar një periudhë (të gjatë) në mesin tuaj para tij. A nuk mendoni?” ¹⁷. E ku ka më mizor se ai që shpif ndaj Allahut gënjeshtër, ose që mohon Argumentet e Tij? Keqbërësit nuk mund të shpëtojnë kurrë.

¹⁸. Ata adhurojnë veç Allahut atë që nuk mund t’i dëmtojë e as nuk mund t’u sjellë dobi dhe thonë: “Këta janë ndërmjetësuesit tanë tek Allahu.” Thuaj: “Vallë ju do ta informoni Allahun për diçka që nuk e ditka, në qiej dhe në Tokë?!” I lavdëruar dhe i Lartësuar qoftë Ai mbi gjithçka që ata adhurojnë veç Tij! ¹⁹. Njerëzit kanë qenë veçse të një feje, por u përçanë. E, sikur të mos ishte caktimi i hershëm nga Zoti yt, çështja e tyre do të përfundonte për çdo gjë që ata kishin kundërshtime.

²⁰. Dhe ata thonë: “Përse nuk i vjen atij (Muhamedit) ndonjë shenjë nga Zoti i tij?”. Por ti thuaj: “E fshehta i takon vetëm Allahut. Prandaj, ju prisni, sepse edhe unë po pres së bashku me ju!” ²¹. Ne i mëshirojmë njerëzit pas së keqes që i godet. Mirë po, ja, ata përsëri bëjnë kurthe kundër argumenteve Tona. Thuaj: “Allahu është më i

shpejti në thurjen e planeve (kundër mohuesve)”. S’ka dyshim, të dërguarit Tanë (melekët) regjistrojnë gjithçka që thurni ju.

²². Ai jua bëri të mundur udhëtimin në tokë e në det. Kur janë në anije, të cilat i lëviz era e lehtë, ata janë të lumtur me këtë; por, kur vjen ndonjë erë e fortë dhe ata përfshihen nga valët nga të gjitha anët, ata binden se janë të shkatërruar; prandaj e lusin Allahun me sinqeritet, duke iu përkushtuar vetëm Atij në fenë e Tij (duke thënë): “Nëse na shpëton nga kjo gjendje, ne do të të jemi gjithnjë falënderues.” ²³. Por, kur Ai i shpëton, ata përsëri i kalojnë kufijtë në tokë, pa asnjë të drejtë. O ju njerëz! Padrejtësia juaj është veçse kundër vetes suaj. Ky është veçse një përjetim i jetës së kësaj bote, pastaj kthimi juaj është te Ne. Ne do t’ju tregojmë gjithçka që keni bërë.

²⁴. Jeta e kësaj bote ngjan me shiun që Ne e lëshojmë nga qielli, me anë të të cilit harlisen bimët e tokës, prej nga hanë njerëzit e kafshët, derisa Toka merr stolinë dhe zbukurohet, ndërsa banorët e saj mendojnë se e kanë në dorë. Por, kur asaj i vjen urdhri Ynë, natën ose ditën, Ne e bëjmë atë si të ishte korrur, sikur të mos kishte ekzistuar një ditë më parë. Kështu ua sqarojmë Argumentet njerëzve që mendojnë.

²⁵. Allahu fton për në Shtëpinë e Paqes (Xhenet) dhe udhëzon në rrugë të drejtë atë që Ai dëshiron. ²⁶. Atyre, që bëjnë vepra të mira u takon e mira, madje edhe më shumë. Fytyrat e tyre nuk i mbulon pluhuri i zi e as nënçmimi. Ata janë banorë të Xhenetit. Ata do të jenë atje përjetësisht. ²⁷. Për ata që bënë të keqja, (le ta dinë se) dënimi i të keqes është aq sa e keqja. Ata do t’i mbulojë poshtërimi. Ata nuk mund t’i mbrojnë kush nga Allahu. Fytyrat e tyre do të jenë sikur t’i ketë mbuluar një pjesë nga terri i natës. Ata janë banorë të Zjarrit. Ata do të jenë atje përjetësisht.

²⁸. Atë Ditë Ne do t’i tubojmë të gjithë, ndërsa idhujtarëve do t’u themi: “Rrini në vendin tuaj, ju dhe idhujt tuaj!”. Ne do t’i

ndajmë ata nga njëri-tjetri dhe idhujt e tyre do t'u thonë: “Ju nuk na adhuroat ne.” ²⁹ Allahu na mjafton si dëshmitar mes nesh e jush. Ne nuk dinim asgjë për adhurimin tonë nga ju.” ³⁰ Atje çdokush do të shpërblehet me atë që ka lënë pas. Ata do të kthehen tek Allahu, te Sundimtari i tyre i vërtetë dhe trillimet e tyre do t'i lënë në baltë.

³¹. Thuaj: “Kush ju furnizon me ushqim nga qielli e nga Toka dhe kush e ka në dorë dëgjimin e shikimin tuaj? Kush e nxjerr të gjallin nga i vdekuri dhe kush e nxjerr të vdekurin nga i gjalli? Kush është Ai që rregullon çdo çështje?” Ata do të thonë: “Allahu”. Thuaj: “Atëherë, nuk keni frikë?” ³². Ai është Allahu, Zoti juaj i vërtetë. Pas së vërtetës nuk ka asgjë tjetër, veç kotësisë. Atëherë, si po i ktheni shpinën? ³³. Ky është vendimi i drejtë i Zotit tënd kundër të shfrenuarve. Ata kurrë nuk do të besojnë.

³⁴. Thuaj: “A ka prej idhujve tuaj ndonjë që ta fillojë krijimin e pastaj ta rikthejë atë?”. Thuaj: “Allahu e nis krijimin dhe sërish e rikthen atë. Atëherë, si i largoheni së vërtetës?” ³⁵. Thuaj: “A ka ndonjë prej idhujve tuaj që ta drejtojë ndonjë të humbur tek e Vërteta? Thuaj: “Vetëm Allahu udhëzon për tek e Vërteta. Atëherë, a është më e drejtë të shkohet pas atij që udhëzon për tek e Vërteta, apo pas atij që nuk mund të udhëzojë, vetëm nëse udhëzohet prej dikujt tjetër? Atëherë ç'është me ju, si gjykoni kështu?!”

³⁶. Shumica e tyre pasojnë veçse hamendësime; por hamendësimi nuk është asgjë ndaj së vërtetës. Allahu di gjithçka që ata bëjnë.

³⁷. Ky Kur'an nuk është i tillë që të mund të bëhet nga dikush tjetër veç Allahut, por është vërtetues i asaj që ishte më parë dhe shtjellues i qartë i Librit (Ligjit të Zotit). Nuk ka dyshim se ai është (zbritur) nga Zoti i botëve. ³⁸. Mos, vallë, po thonë se atë e trilloi ai? Thuaju: “Sillni ju një sure të ngjashme me të dhe thërrisni në ndihmë kë të doni, veç Allahut, nëse jeni të sinqertë në atë që thoni!” ³⁹. Ata e mohuan atë (Kur'anin) pa marrë ditori të plotë rreth tij dhe pa u

ardhur plotësisht shpjegimi i tij. Ja, kështu mohonin edhe ata që ishin përpara tyre. Por shih se si qe përfundimi i keqbërësve.

⁴⁰. Ka prej tyre që e besojnë atë, ashtu siç ka prej tyre që nuk e besojnë. Zoti yt i di më mirë ata që përhapin shkatërrimin.

⁴¹. Nëse ata të mohojnë ty, thuaju: “Unë kam veprat e mia dhe ju keni veprat tuaja. Ju nuk përgjigjeni për atë që bëj unë e as unë për atë që bëni ju”. ⁴². Ka prej tyre që duken se të dëgjojnë me vëmendje ty. Por, vallë, ti do t’i bësh të shurdhrit të dëgjojnë, edhe kur ata nuk kuptojnë?! ⁴³. Ka prej tyre që hedhin shikimin drejt teje (kur i fton në të vërtetën). Por, a mund t’i udhëzosh ti të verbrit, kur ata nuk shohin? ⁴⁴. Allahu nuk u bën asnjë padrejtësi njerëzve, por janë ata që i bëjnë padrejtësi vetes së tyre.

⁴⁵. Ditën e Tubimit, atyre do t’u duket sikur jetuan veçse një çast të ditës, sa për t’u njohur me njëri-tjetrit. Kanë dështuar vërtet, ata që nuk besojnë në takimin me Allahun dhe nuk ndjekin udhën e drejtë. ⁴⁶. Edhe nëse Ne ta mundësojmë ty të shohësh (sa je gjallë) diçka nga ajo që u kemi premtuar atyre, por edhe nëse të marrim ty (në mëshirën Tonë), sërish vetëm te Ne është kthimi i tyre. Allahu është dëshmitar i veprave të tyre.

⁴⁷. Çdo popull ka pasur të dërguarin e vet. Me t’u ardhur i dërguari, mes tyre do të gjykohet me drejtësi dhe askujt nuk do t’i bëhet padrejtësi.

⁴⁸. Ata thonë: “Kur do të realizohet ky premtim, nëse thoni të vërtetën? ⁴⁹. Thuaj: “Unë nuk mund t’i sjell vetes sime as dëm, as dobi, veç asaj që dëshiron Allahu”. Çdo popull ka afatin e vet. Kur të vijë afati i tyre, ata nuk mund ta shtyjnë asnjë çast të vetëm dhe as ta përshpejtojnë. ⁵⁰. Thuaj: “Më tregoni, nëse ju vjen dënimi i Tij natën ose ditën, çfarë pjese të tij kërkojnë keqbërësit që t’u përshpejtohet?” ⁵¹. Vallë, vetëm pasi të ndodhë, do ta besoni atë? Tani e besoni atë, kur më parë kërkonit përshpejtimin e tij? ⁵². Më

në fund, atyre që bëjnë padrejtësi, do t'u thuhet: "Shijoni dënimin e përjetshëm!" Mos vallë, po dënoheni më shumë sesa e meritoni?!"

⁵³. Ata kërkojnë t'u tregosh: "A është e vërtetë ajo?". Thuaj: "Po, betohem në Zotin tim! Ajo është mëse e vërtetë, dhe ju nuk do të mund t'i shmangeni". ⁵⁴. Çdokush që ka dëmtuar vetveten, edhe sikur të kishte gjithë pasurinë e bo-tës, do ta flijonte atë si dëmshpërblim. Kur të shohin dënimin, ata do ta fshehin dëshpërimin. Atëherë, mes tyre do të gjykohet me drejtësi, pa iu bërë aspak padrejtësi. ⁵⁵. Nuk ka dyshim se Allahut i takon gjithçka që gjendet në qiej e në Tokë. Kini kujdes! Premtimi i Allahut është mëse i vërtetë, por shumica e tyre nuk e dinë. ⁵⁶. Është Ai që jep jetë dhe vdekje, dhe vetëm tek Ai do të ktheheni.

⁵⁷. "O njerëz! Ja ku ju erdhi Këshilla nga Zoti juaj dhe shërimi i asaj që gjendet në kraharorin tuaj. Ai është Udhëzim dhe Mëshirë për besimtarët. ⁵⁸. Thuaj: "Vetëm për Mirësinë e Allahut (imanin) dhe Mëshirën e Tij (Kur'anin) gëzohuni!" Kjo është shumë herë më e dobishme se ajo që ata grumbullojnë". ⁵⁹. Thuaj: "A e shihni atë që Allahu e ka zbritur për ju si furnizim, ndërsa ju e konsideroni një pjesë të tij të ndaluar e një pjesë të lejuar?" Thuaj: "Vallë, Allahu ju dha leje për këtë apo ju shpifni rreth Allahut!?" ⁶⁰. Çfarë do të mendojnë Ditën e Kijametit ata që shpifin rreth Allahut? Allahu është Bamirës i madh ndaj njerëzve, por shumica e tyre nuk falënderojnë.

⁶¹. Sa herë që ju angazhoheni me ndonjë çështje dhe sa herë që lexoni ndonjë pjesë nga Kur'ani dhe sa herë kryeni ndonjë vepër, Ne jemi dëshmitarë të veprimeve tuaja. Zotit tënd nuk mund t'i fshihet asnjë grimcë në Tokë dhe as në qiell, madje as më e vogël se ajo e as më e madhe. Çdo gjë është shkruar në Librin e Qartë.

⁶². Nuk ka dyshim se të dashurit e Allahut nuk kanë aspak frikë dhe as brengosje; ⁶³. Ata besojnë dhe janë të devotshëm. ⁶⁴. Atyre u jepen përgëzime në jetën e kësaj bote dhe në Jetën Tjetër. Premtimet

e Allahut nuk mund të ndryshohen. Kjo është fitorja e madhe.

⁶⁵. Mos u dëshpëro nga fjalët e tyre! Pa dyshim, e gjithë Krenia i takon vetëm Allahut. Ai është Gjithëdëgjuesi e i Gjithëdituri.

⁶⁶. Me të vërtetë, Allahut i përket gjithçka që është në qiej dhe gjithçka që është në Tokë. Ata të cilët adhurojnë idhuj në vend të Allahut, shkojnë pas hamendësimeve, dhe nuk bëjnë gjë tjetër, por veçse gënjejnë. ⁶⁷. Është Allahu Ai i Cili e bëri natën për ju që të pushoni, ndërsa ditën të ndritshme. Në këtë ka, vërtet Argumente për ata që dëgjojnë.

⁶⁸. Ata thonë: “Allahu ka një bir”. Qoftë i Lartësuar Ai! Ai është i Vetëmjaftueshmi. Atij i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë. Ju nuk keni argumente për këtë. Pse thoni për Allahun atë që nuk e dini? ⁶⁹. Thuaj: “Ata që trillojnë gënjeshtër për Allahun, nuk kanë për të gjetur shpëtim.” ⁷⁰. Ata do të përjetojnë një kënaqësi të paktë në jetën e kësaj bote dhe pastaj vetëm tek Ne është kthimi i tyre. Ne do t’u japim të shijojnë dënimin më të ashpër, për shkak se nuk besojnë.

⁷¹. Tregoju atyre historinë e Nuhut, kur i tha popullit të vet: “O populli im! Nëse e keni të rëndë qëndrimin tim mes jush dhe këshillat e mia përmes ajeteve të Allahut, atëherë dijeni se unë i jam mbështetur vetëm Allahut. Prandaj, së bashku me zotat tuaj, vendosni si do të veproni kundër meje dhe mos e mbani të fshehtë vendimin tuaj! Zbatoheni atë kundër meje e mos më jepni asnjë afat! ⁷². Por, nëse ju ktheni shpinën, (dijeni se) unë nuk kërkoj asnjë shpërblim prej jush. Shpërblimi im është vetëm prej Allahut. Unë jam urdhëruar të jem musliman.” ⁷³. Ata e përgënjeshtroan atë, por Ne i shpëtuam atë dhe të tjerët që ishin bashkë me të në anije. Pastaj Ne i bëmë ata trashëgimtarë (të Tokës), kurse ata që mohuan ajetet Tona i përmbytëm. Shikoje se si ishte përfundimi i atyre që ishin paralajmëruar.

⁷⁴. Pastaj, pas tij, Ne u çuam të dërguar popujve të tyre. Ata sollën

Argumente të qarta, por ata nuk e besonin atë që më parë e kishin mohuar. Kështu, Ne ua vulosim zemrat atyre që i kalojnë kufijtë.

⁷⁵. Pastaj, pas tyre, Ne dërguam Musanë dhe Harunin me Argumentet Tona, te Faraoni dhe paria e rrethit të tij. Por ata treguan kryelartësi, sepse ishin popull keqbërës. ⁷⁶. Kur u erdhi e vërteta e sigurt nga Ne, ata thanë: “Kjo nuk është gjë tjetër, veçse magji e qartë!”. ⁷⁷. Musai tha: “Së vërtetës që ju ka ardhur, po i thoni magji?! E si mund të jetë magji ajo?! Magjistarët kurrë nuk gjejnë shpëtim.” ⁷⁸. Ata thanë: “A ke ardhur të na largosh nga ajo ku gjetëm prindërit tanë, për t’ju mbetur juve pushteti në tokë?! Ne nuk kemi për t’ju besuar kurrë ju të dyve.”

⁷⁹. Faraoni tha: “Më sillni të gjithë magjistarët më të zotë!”.

⁸⁰. Kur erdhën magjistarët, Musai u tha: “Hidhni ç’keni për të hedhur!” ⁸¹. Kur ata i hodhën, Musai u tha: “Kjo që keni sjellë është, vërtet, një magji e madhe!” Pa dyshim, Allahu do ta asgjësojë atë. Allahu kurrë nuk e përkrah veprën e keqbërësve. ⁸². Me argumentet e Veta, Allahu e fuqizon të vërtetën, ndonëse keqbërësit e urrejnë këtë.

⁸³. Musait nuk i besoi askush, përveç një pakice nga populli i tij, prej frikës nga Faraoni dhe nga rrethi i tij, se mos u përndiqnin. Vërtet, Faraoni ishte kryeneç në Tokë dhe ishte nga ata që kaluan çdo kufi (në tirani e padrejtësi). ⁸⁴. Musai tha: “O populli im! Nëse vërtet besoni në Allahun, vetëm tek Ai mbështetuni, nëse jeni muslimanë!” ⁸⁵. Ata u përgjigjën: “Allahut i mbështetemi. O Zoti ynë! Mos na sprovo me popullin keqbërës ⁸⁶. dhe, me mëshirën Tënde, na shpëto nga ata që të mohojnë Ty!”

⁸⁷. Ne i shpallëm Musait dhe vëllait të tij: “Gjeni vend për popullin tuaj në Egjipt! Kthejini në faltore shtëpitë tuaja dhe falni rregullisht namazin! Përgëzoji besimtarët!

⁸⁸. Musai tha: “Zoti ynë! Ti i ke dhënë Faraonit dhe parisë së tij stoli dhe pasuri në jetën e kësaj bote dhe kështu, o Zoti ynë, ata po i

largojnë njerëzit prej rrugës Sate. Zoti ynë! Zhduke pasurinë e tyre dhe vulosi zemrat e tyre që të mos besojnë derisa ta ndiejnë dënimin e dhembshëm!”

⁸⁹. Ai tha: “Është pranuar lutja juaj (O Musa dhe Harun!). Prandaj përqendrohuni në rrugën tuaj e mos ndiqni rrugën e atyre që nuk dinë!”

⁹⁰. Ne i kaluam bijtë e Izraelit përtej detit, ndërsa Faraoni dhe ushtria e tij i ndoqën nga pas, të mbushur me mizori dhe armiqësi kundër tyre. Por kur ai po mbytej, tha: “Besoj se nuk ka Zot tjetër (që meriton të adhurohet) veç Atij të Cilit i besojnë bijtë e Izraelit. Edhe unë jam nga muslimanët.” ⁹¹. (I'u tha atij:) Vallë, tani po beson, ndërsa më parë kundërshtojte dhe ishte prej shkatërrimtarëve?! ⁹². Sot do ta nxjerrim trupin tënd, që ti të shërbesh si argument për ata që do të vijnë më pas. Vërtet, shumë njerëz janë tërësisht të pavëmendshëm ndaj argumenteve Tona.

⁹³. Ne i vendosëm bijtë e Izraelit në një vend të mirë dhe i furnizuam ata me mirësi të shumta. Ata nuk u përçanë mes tyre, veçse pasi u erdhi dituria. Zoti yt do të gjykojë mes tyre Ditën e Kijametit për përçarjet e tyre.

⁹⁴. Nëse je në dyshim për këtë që të shpallëm, atëherë pyeti ata që kanë lexuar Librin para teje. Pa dyshim, ty të ka ardhur e Vërteta nga Zoti yt, prandaj mos u bëj prej atyre që dyshojnë! ⁹⁵. Mos u bëj si ata që mohuan argumentet e Allahut, se ashtu do të bëheshe nga të humburit.

⁹⁶. Me të vërtetë, ata të cilët e merituan vendimin e Zotit tënd (për ndëshkim), ata nuk do të besonin, ⁹⁷. edhe sikur t'u vinin të gjitha Shenjat, derisa ta shohin vetë dënimin e rëndë. ⁹⁸. Përse nuk pati ndonjë vend, banorët e të cilit të besonin dhe t'u bënte dobi besimi i tyre, përveç popullit të Junusit? Kur ata besuan, Ne ua larguam dënimin poshtërues në jetën e kësaj bote dhe i lejuam të jetojnë deri në një afat të caktuar.

⁹⁹. Sikur të kishte dashur Zoti yt, do të besonin ata që janë në Tokë që të gjithë. Vallë, ti do t'i detyrosh njerëzit që të bëhen besimtarë? ¹⁰⁰. Asnjë njeri nuk mund të besojë, përveçse me lejen e Allahut. Ndërsa ligësia (e mohimit të Zotit) do të godasë ata që nuk mendojnë.

¹⁰¹. Thuaj: “Vështroini me vëmendje atë që ndodhet në qiej dhe në Tokë! Por, as argumentet dhe as qortimet nuk u bëjnë dobi atyre që nuk besojnë. ¹⁰². Mos vallë janë duke pritur ditë të ngjashme të dënimit të atyre që jetuan më parë? Thuaj: “Prisni atëherë, se edhe unë së bashku me ju po pres!” ¹⁰³. Ne do t'i shpëtojmë të dërguarit Tanë dhe ata që besojnë. Kështu, është detyra Jonë, që t'i shpëtojmë besimtarët.

¹⁰⁴. Thuaj: “O ju njerëz! Nëse ju dyshoni për fenë time, dijeni se unë nuk i adhuroj ata që ju adhuronin veç Allahut. Por adhuroj vetëm Allahun, i Cili ka në dorë (jetën dhe) vdekjen tuaj. Unë jam urdhëruar të jem besimtar i vërtetë. ¹⁰⁵. Përqendrohu me tërë qenien tënde në fenë e drejtë dhe mos u bëj nga idhujtarët! ¹⁰⁶. Mos iu lut askujt tjetër veç Allahut! Ata nuk mund të të sjellin as dobi dhe as dëm. Nëse do ta bëje këtë do të ishte nga të padrejtët. ¹⁰⁷. Nëse Allahu vendos të të godasë ndonjë e keqe, askush nuk mund ta largojë atë, veç Tij. Nëse Ai dëshiron të të japë ndonjë të mirë, askush nuk mund ta pengojë mirësinë e Tij. Ai shpërblen me këtë, atë që dëshiron prej robërve të Tij. Ai është Falës i madh dhe Mëshirëplotë.

¹⁰⁸. Thuaj: “O njerëz! Tashmë ju erdhi e vërteta nga Zoti juaj. Kush merr rrugën e drejtë, e ka vetëm për veten e vet; ndërsa kush ndjek devijimin, e ka humbur vetveten. Unë nuk jam roja juaj.” ¹⁰⁹. Pasoje atë që të shpallet dhe bëhu durimtar, derisa Allahu të gjykojë. Ai është Gjykuesi më i mirë.

SURJA 11 - HUD

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Ra.* (Ky është) Libër ajetet e të cilit u zbritën plot urtësi dhe pastaj u shtjelluan nga ana e Atij që është i Urtë e i Gjithëditur.

². (Ai u shpall) që të mos adhuronit asgjë tjetër përveç Allahut. Dijeni mirë se unë jam i dërguar prej Tij për t’ju qortuar e përgëzuar. ³. Dhe (t’ju këshilloj) që ju t’i kërkonit falje Zotit tuaj dhe të ktheheni tek Ai të penduar, që Ai t’ju mundësojë të kënaqeni me përjetime të bukura deri në një afat të caktuar dhe pastaj çdo punëmiri t’i japë mirësinë që i takon. E nëse ata refuzojnë, thuaju: “Unë kam frikë për ju dënimin e Ditës së Madhe. ⁴. Vetëm tek Allahu është kthimi juaj dhe Ai është i Plotpushtetshëm për gjithçka.”

⁵. Shih si përpiqen ta mbulojnë çfarë mbajnë në kraharor, si për t’u fshehur nga Ai! Le ta dinë se edhe kur mbulohen me rroba, Ai e di se çfarë fshehin dhe çfarë shfaqin. Sepse Ai e di mirë çfarë fshihet në gjoks. ⁶. Nuk ka asnjë gjallesë në Tokë që të mos ushqehet nga Allahu. Ai e di vendbanimin dhe vendprehjen e tyre. Gjithçka gjendet në një Libër të qartë (Leuhi mahfudh).

⁷. Është Ai që i krijoi qiejt e Tokën brenda gjashtë Ditëve, - ndërsa Froni i Tij ishte mbi ujë, - që t’ju sprovonë se cili prej jush është më vepërmirë. Nëse u thua ‘Me siguri që do të ringjallen pas vdekjes’, mohuesit me këmbëngulje thonë: “Kjo nuk është gjë tjetër, veçse një magji e qartë.” ⁸. Nëse Ne ua vonojmë ndëshkimin për njëfarë kohe, ata thonë: “Pse nuk po ndodh?!” Por le ta dinë se, kur t’u vijë dita, asgjë nuk ka për t’ua larguar më (ndëshkimin) dhe mbi ta do të bëhet realitet ai (kërcënim) me të cilin talleshin.

⁹. Kur Ne i japim mundësi njeriut të shijojë mëshirën Tonë, e pastaj ia heqim atë, ai bëhet shpresëhumbur dhe mohues. ¹⁰. Por kur Ne i dhurojmë atij të mira, pasi një e keqe e ka goditur, ai thotë:

“Kaluan të këqijat prej meje!”. Vërtet, ai gëzohet tej mase dhe bëhet mendjemadh. ¹¹. Nuk bëjnë kështu ata të cilët kanë durim dhe bëjnë vepra të mira. Për ta do të ketë falje dhe shpërblim të madh.

¹². Ndoshta ti mund (të priresh) ta lësh një pjesë nga ajo që po të shpallet dhe po të ngushtohet gjoksi se mos ata thonë: “Pse të mos i jepej atij ndonjë thesar ose pse të mos vinte bashkë me të ndonjë melek?!”. Por ti je vetëm një qortues, ndërsa është Allahu Ai që përkujdeset për çdo gjë. ¹³. Mos, vallë, po thonë: “Ai e ka trilluar atë”? Thuaju: “Sillni dhjetë sure të ngjashme me të, të trilluara (ashtu siç thoni), dhe thirrni për ndihmë kë të mundeni, veç Allahut, nëse thoni të vërtetën!” ¹⁴. E nëse (zotat tuaj të rremë) nuk ju përgjigjen, atëherë dijeni se kjo shpallje është zbritur me dijen e Allahut dhe se nuk ka asnjë të adhuruar me meritë veç Tij. A nuk po nënshtroheni si muslimanë?”

¹⁵. Atyre që duan jetën e kësaj bote dhe shkëlqimin e saj, Ne do t’ua japim të plotë shpërblimin e veprave të tyre në të, pa u lënë asgjë mangët. ¹⁶. Këta janë ata për të cilët në jetën tjetër s’ka asgjë tjetër veç Zjarrit. Veprat e tyre në të u shkatërruan, ndërsa punët e tyre u asgjësuan.

¹⁷. E kush mund të krahasohet me atë që mbështetet në argumentin e qartë nga Zoti i tij, i ndjekur nga dëshmues prej tij, me atë që i parapriu Libri i Musait si udhërrëfyes e mëshirë?! Këta e besojnë vërtet atë. Ndërsa për grupimet që e mohojnë atë, Zjarri është vendi i premtuar. Prandaj ti kurrresi mos dysho në të! Ai është e vërteta e sigurt prej Zotit tënd, e megjithatë, shumë prej njerëzve nuk besojnë.

¹⁸. E kush është më i padrejtë se ai që trillon gënjeshtër kundër Allahut? Këta do të sillen para Zotit të tyre dhe dëshmitarët do të thonë: “Këta janë ata që kanë gënjer kundër Zotit të tyre. Mallkimi i Allahut qoftë mbi të padrejtët!” ¹⁹. Ata pengojnë nga rruga e Allahut dhe përpiqen ta shtrembërojnë atë, ndërsa Jetën tjetër nuk e

besojnë. ²⁰. Ata nuk mund t'i shpëtojnë (dënimet të Allahut) në tokë dhe nuk mund të gjejnë asnjë mbështetës tjetër veç Allahut. Atyre do t'u shumëfishohet dënimi, sepse ata nuk dëgjojnë (të vërtetën) dhe nuk shohin (argumentat). ²¹. Këta janë ata që e kanë shkatërruar veten dhe prej tyre ka humbur çdo gjë që kanë trilluar. ²². Nuk ka dyshim se në botën tjetër ata do të jenë më të humburit.

²³. Ata të cilët besojnë, bëjnë vepra të mira dhe i përgjigjen Zotit të tyre - ata do të jenë banorë të Xhenetit përjetë. ²⁴. Këta dy grupe (njerëzish) mund të krahasohen me të verbrin dhe shurdhin përkundër atyre që shohin e dëgjojnë. A janë njëloj këta? A nuk po kujtoheni?!

²⁵. Ne e dërguam Nuhun te populli i vet (t'u thoshte): “Unë kam ardhur te ju me një paralajmërim të fortë, ²⁶. Që të mos adhuronit asnjë tjetër veç Allahut. Unë kam frikë për ju dënimin e një dite të dhembshme.” ²⁷. Paria e jobesimtarëve nga populli i tij, tha: “Ne nuk shohim tek ti asgjë tjetër përveçse një njeri, siç jemi edhe ne. Ne po shohim se nuk po të pason askush tjetër përveç të pavlerëve, që të ndjekin pa u menduar fare. Ne nuk shohim as që të jeni më të mirë se ne. Madje, ne mendojmë se ju jeni gënjeshtarë!”

²⁸. Ai tha: “O populli im! Shihni, nëse unë mbështetem në një argument të qartë nga Zoti im, e Ai më ka dhuruar mëshirë nga ana e Tij, që ju nuk arrini ta shquani. Vallë, a mund t'ju detyrojmë që ta pranoni të vërtetën, kur ju e urreni atë? ²⁹. O populli im! Unë nuk ju kërkoj ndonjë pasuri për këtë. Shpërblimi im është vetëm nga Allahu. Unë nuk kam për t'i dëbuar kurrë besimtarët. Ata do të takohen me Zotin e tyre; kurse ju, po shoh se jeni njerëz që nuk dini. ³⁰. O populli im! Kush mund të më mbronte mua nga Allahu, nëse do t'i dëboja ata? A nuk do ta pranoni këshillën? ³¹. Nuk po ju them se tek unë gjenden depot e Allahut, as se unë di të fshehtë, as nuk po ju them se unë jam melek. Unë nuk kam për t'u thënë atyre, të cilët sytë tuaj i nënçmojnë, se Allahu nuk ka për t'u dhuruar asnjë

të mirë. Allahu e di më mirë se ç'kanë ata në shpirt. Po ta bëja këtë unë do të isha i padrejtë.”

³². Ata thanë: “O Nuh, ti polemizove me ne dhe e zgjate shumë me polemikën tënde. Na e sill, pra, atë për të cilën na ke paralajmëruar, nëse thua të vërtetën!” ³³. Ai tha: “Atë jua sjell vetëm Allahu, po qe se dëshiron, dhe ju nuk do të mund ta pengoni. ³⁴. Këshilla ime nuk ka për t’ju bërë dobi, edhe pse dua shumë t’ju këshilloj, nëse Allahu dëshiron t’ju lërë në humbje. Ai është Zoti juaj dhe vetëm tek Ai ju do të ktheheni.”

³⁵. Mos po thonë, vallë se “ai e trilloi atë.”? Thuaj: “Nëse unë e kam trilluar atë, atëherë ai do të ishte gjynahu im. Por unë jam i pastër nga gjynahet që bëni ju.”

³⁶. Nuhut iu shpall: “Askush nga populli yt nuk do të besojë më, përveç atyre që tashmë kanë besuar. Prandaj mos u brengos më për veprimet e tyre!” ³⁷. Ndërtoje një anije nën Sytë Tanë dhe sipas Shpalljes Sonë e mos m’u drejto Mua (më) për ata që kanë bërë padrejtësi! Ata do të përmyten.” ³⁸. Ai nisi të ndërtonte Anijen! Sa herë që kalonte pranë tij, paria e popullit të tij e përqueshte. Ai u thoshte: “Nëse ju talleni me ne, edhe ne do të tallemi me ju, ashtu siç po talleni ju. ³⁹. Por shpejt do ta mësoni se kë do të zërë dënimi poshtërues dhe mbi kë do të bjerë dënimi i përhershëm.”

⁴⁰. Kur erdhi urdhri Ynë dhe burimet e tokës gufuan, Ne i thamë: “Ngarko në të nga një çift (mashkull e femër) prej çdo krijese, familjen tënde, - përveç atyre për të cilët është dhënë vendimi i ndëshkimit, - dhe besimtarët.” Por vetëm pak besuan në të. ⁴¹. E ai tha: “Hipni në të! Me emrin e Allahut, ajo lundron dhe ndalet! Vërtet, Zoti im është Falës i madh e Mëshirëplotë”. ⁴². Kështu Anija lundronte me ta përmes valëve të larta si male. Nuhu thirri të birin, që ishte veçuar nga të tjerët: “O biri im! Hip bashkë me ne e mos u bëj me mohuesit!” ⁴³. Ai (i biri) tha: “Unë do të ngjitem në mal, që do të më mbrojnë nga uji!” Nuhu i tha: “Sot asgjë nuk mund të

shpëtojë (ndonjë) prej ndëshkimit të Allahut, përveç atyre që Ai i ka mëshiruar.” Ndërkaq, dallga hyri mes tyre e djali që nga ata që u mbytën. ⁴⁴. Pastaj erdhi urdhri: “O tokë, gëlltite ujin tënd, dhe ti, o qiell, ndale shiun tënd!” Uji u tërhoq, urdhri u zbatua dhe Anija u ndal në (malin) El Xhûdij. Pastaj erdhi fjala: “Mallkuar qoftë populli keqbërës!”

⁴⁵. Nuhu i'u drejtua Zotit të vet dhe tha: “O Zoti im! Biri im është prej familjes sime. Nuk ka dyshim se premtimi Yt është i vërtetë dhe Ti je Gjykatësi më i Drejtë.” ⁴⁶. Ai (Allahu) tha: “O Nuh, ai nuk është nga familja jote, sepse ai ishte, vërtet një punëkeq. Prandaj ti mos më kërko Mua diçka, për të cilën nuk ke dijeni! Unë të këshilloj, që të mos bëhesh si të paditurit.” ⁴⁷. Ai tha: “O Zoti im! Unë kërkoj mbrojtjen Tënde që kurrë të mos kërkoj prej Teje atë për të cilën nuk kam njohuri. Në qoftë se Ti nuk më fal mua dhe nuk më mëshiron, unë do të jem, vërtet ndër të humburit!”

⁴⁸. Erdhi fjala: “O Nuh! Zbarko me paqe nga Ne, me bekime të shumta për ty dhe për popujt që janë me ty (në anije). Por do të ketë popuj që do t'u japim kënaqësi (për një farë kohe), por pastaj do t'i godasim me një ndëshkim të dhembshëm”. ⁴⁹. Këto janë disa nga tregimet për të padukshmen, që t'i kemi shpallur ty, të cilat nuk i ke ditur as ti, as populli yt para këtij (Kur'ani). Prandaj bëj durim, sepse fundi i lavdishëm u takon të devotshmëve.

⁵⁰. Edhe tek Adët dërguam vëllanë e tyre, Hudin. Ai u tha: “O populli im! Adhuroni Allahun! Ju nuk keni zot tjetër që e meriton adhurimin, përveç Tij. Ju veçse trilloni.” ⁵¹. O populli im! Unë nuk po kërkoj prej jush asnjë shpërblim për këtë (mesazh). Shpërblimi im vjen vetëm prej Atij që më krijoi. A nuk e kuptoni këtë?! ⁵². O populli im! Kërkoni falje prej Zotit tuaj dhe kthejuni Atij të penduar! Ai do t'ju lëshojë shi me mbushulli dhe do t'ju shtojë fuqi mbi fuqinë tuaj. Prandaj mos ktheni shpinën e mos u bëni të padrejtë!”

⁵³. Ata thanë: “O Hud, ti nuk na solle ndonjë argument të qartë

dhe ne nuk i braktisim zotat tanë për fjalën tënde dhe as nuk do të të besojmë ty. ⁵⁴ Ne themi se ndonjë prej idhujve tanë të ka goditur me ndonjë të keqe!” Ai tha: “Unë kam dëshmitar Allahun, por dëshmoni edhe ju që unë distancohem nga idhujt që ju adhuronit ⁵⁵ veç Tij. Mblidhuni të gjithë me komplete kundër meje e mos më jepni asnjë afat! ⁵⁶ Unë i jam mbështetur Allahut, Zotit tim dhe Zotit tuaj. Nuk ka asnjë gjallesë, që Ai të mos e ketë nën sundim. Vërtet Zoti im është në një udhë të Drejtë.”

⁵⁷ Nëse ata kthejnë shpinën (thua ju): “Unë tashmë jua kam përcjellë qartë atë me të cilin jam dërguar te ju. Zoti im mund t’ju zëvendësojë me një popull tjetër e ju nuk mund t’i bëni Atij kurrfarë dëmi. Vërtet, Zoti im është Mbikëqyrës mbi çdo gjë”. ⁵⁸ Kur erdhi caktimi Ynë, atëherë, me mëshirën Tonë, Ne i shpëtuam Hudin, e së bashku me të, edhe ata që kishin besuar. Ne i shpëtuam ata prej një Ndëshkimi të ashpër. ⁵⁹ Ja, ky ishte populli i Adit. Ata i mohuan me forcë argumentet e Zotit të tyre, nuk iu bindën të dërguarit e Tij dhe shkuan pas urdhrat të çdo tirani kokëfortë. ⁶⁰ Ata u ndoqën me mallkim si në këtë botë, ashtu edhe në Ditën e Gjykimit. Le të dihet, Adët mohuan Zotin e tyre. Qofshin të shkatërruar Adët, populli i Hudit!

⁶¹ Edhe te Themudët dërguam vëllanë e tyre, Salihun. Ai u tha: “O populli im! Adhurojeni Allahun! Ju nuk keni zot tjetër që meriton adhurimin veç Tij. Është Ai që ju krijoi nga toka dhe ju bëri banorë të saj. Kërkoni falje prej Tij dhe gjithmonë pendohuni tek Ai! Me të vërtetë, Zoti im është afër dhe i’u përgjigjet (lutjeve tuaja).” ⁶² Ata thanë: “O Salih! Ti vërtet ke qenë shpresëdhënëse mes nesh më përpara. Si, vallë, po na ndalon (tani) që të adhurojmë atë që adhuronin prindërit tanë?! Vërtet, ne jemi në mëdyshje për atë, në të cilën po na fton.” ⁶³ “O populli im! Nuk e shihni? Nëse unë bazohem në argumente nga Zoti im, - dhe Ai më ka dhuruar mëshirë prej Tij, - kush do të më mbrojë mua nga Allahu, nëse unë

nuk i bindem Atij? Atëherë, ju nuk do të më shtonit gjë tjetër veç humbjes.

⁶⁴. O populli im! Kjo është Deveja e Allahut dhe ajo është një shenjë e qartë për ju. Lëreni atë të ushqehet në tokën e Allahut e mos i bëni ndonjë të keqe, sepse ashtu do t'ju kapë dënimi menjëherë!”

⁶⁵. Por ata e therën atë, prandaj ai u tha: “Kënaquni në shtëpitë tuaja për tri ditë (para dënimit tuaj)! Ky është një kërcënim i vërtetë e jo gënjeshtër.” ⁶⁶. Kur erdhi urdhri Ynë (për ndëshkim), me mëshirën Tonë, Ne e shpëtuan Salihun dhe ata që besuan nga poshtërimi i asaj dite. Zoti yt - Ai është i Fuqishmi, Ngadhënjimtari. ⁶⁷. Ndërsa ata që bënë padrejtësi i kapi britma (e tmershme) dhe u gdhinë në shtëpitë e tyre si kufoma, ⁶⁸. Sikur të mos kishin jetuar kurrë në to. Themudët e mohuan Zotin e tyre. Qofshin të larguar (nga mëshira e Allahut) Themudët!

⁶⁹. Edhe Ibrahimit i shkuan të dërguarit Tanë me sihariq dhe i thanë: “Selam!”. Ai u përgjigj: “Selam paçi gjithnjë!”. Dhe nuk vonoi t'i gostiste me një viç të pjekur. ⁷⁰. Kur pa se duart e tyre nuk po e preknin mishin, iu dukën të pazakontë dhe ndjeu njëfarë frike prej tyre. Ata i thanë: “Mos ki frikë, ne jemi të dërguar për te populli i Lutit!”. ⁷¹. E shoqja, që rrinte në këmbë, qeshi. Ne e përgëzuam atë me Is'hakun, e pas Is'hakut, me Jakubin. ⁷². Ajo tha: “E mjera unë! E si mund të lind fëmijë, kur unë jam moshë e madhe e burri im është plak?! Kjo vërtet, do të ishte shumë çudi!”. ⁷³. Ata i thanë: “Mos po çuditësh me caktimin e Allahut?!” Mëshira dhe bekimet e Allahut qofshin për ju, o familja e kësaj shtëpie! Vërtet, Ai është i Lavdëruar dhe i Madhërishtëm.

⁷⁴. Pasi Ibrahimit i kaloi ajo ndjenja e frikës dhe pasi mori lajmin e mirë, ai diskutoi me të dërguarit tanë rreth popullit të Lutit.

⁷⁵. Ibrahimit ishte, vërtet shumë i butë, pendestar dhe i kthyer tek Allahu (me bindje e nënshtrim). ⁷⁶. “O Ibrahim, lëre këtë! Urdhri i

Zotit tënd tashmë ka zbritur. Nuk ka më dyshim se ata do të vuajnë një dënim të pashmangshëm.”

⁷⁷. Kur të dërguarit Tanë vajtën te Luti, ai u brengos shumë për ta, e ndjeu veten të pafuqishëm për mbrojtjen e tyre dhe tha: “Kjo është një ditë e vështirë.” ⁷⁸. Pastaj aty u turrën njerëzit e popullit të tij. Ata kishin kohë që bënë vepra të turpshme. Atëherë, ai tha: “O populli im! Ja ku janë bijat e mia (gratë tuaja). Ato janë më të pastra për ju (për martesë). Kijeni frikë Allahun e mos më turpëroni me mysafirët e mi! A nuk ka ndër ju një njeri me mend?” ⁷⁹. Ata thanë: “Ti e di mirë se ne nuk kemi asnjë nevojë për bijat e tua (gratë tona). Ti, me siguri, e di shumë mirë se çfarë duam ne!”

⁸⁰. Ai tha: “Ah, sikur të kisha fuqi kundër jush ose të kisha një krah të fortë ku të mbështetesh!” ⁸¹. Ata (të dërguarit) thanë: “O Lut, ne jemi të dërguarit e Zotit tënd dhe ata në asnjë mënyrë nuk kanë për t’u afruar ty. Kur të jetë fundi i natës, largohu bashkë me familjen tënde dhe askush prej jush të mos vështrojë mbrapa. Por gruaja jote do të mbetet prapa. Atë do ta godasë e njëjta gjë që do të godasë edhe ata. Afati i tyre është mëngjesi. A nuk është afër mëngjesi?” ⁸². Kur erdhi caktimi Ynë, Ne e kthyem çdo gjë përmbys dhe lëshuam mbi ta një rrebesh të pandërprerë gurësh balte të forcuar, ⁸³. Të shenjuar nga Zoti yt. Një dënim i tillë nuk është larg për të padrejtët.

⁸⁴. Në Medjen dërguam vëllanë e tyre, Shuajbin. Ai u thoshte: “O populli im, adhurojeni Allahun! Ju nuk keni zot tjetër që meriton adhurimin veç Tij. Masni e peshoni drejt! Unë po shoh se gjendeni në mes të mirësive të mëdha, por kam frikë për ju Dënimin e një dite gjithpërfshirëse.” ⁸⁵. O populli im! Masni e peshoni saktë, mos ua cenoni njerëzve hakun që u takon dhe mos u bëni shkatërrimtarë të Tokës (me padrejtësitë tuaja)!” ⁸⁶. Ato që jua ka lejuar Allahu, janë shumë më të mira për ju, nëse, vërtet jeni besimtarë. Por unë nuk jam rojtari juaj.”

87. Ata thoshin: “O Shuajb! Vallë, namazi yt po të thotë të na urdhërosh që ta braktisim atë që kanë adhuruar prindërit tanë dhe të mos veprojmë me pasurinë tonë si të duam vetë? Ti na qenke ai i buti e i mençuri?!”.

88. “O populli im! Shihni nëse unë kam prova të sigurta nga Zoti im dhe Ai, nga ana e Tij, më furnizon mua me begati e të mira! Unë nuk dua që duke ju kundërshtuar ju, të bëj vetë atë që juve dua t’ju ndaloj. Unë dëshiroj vetëm që të përmirësoj me sa kam fuqi, por suksesi (në misionin tim) vjen vetëm me ndihmën e Allahut. Vetëm Atij i mbështetem dhe vetëm Atij i drejtohem! ⁸⁹. O populli im! Mos lejoni që kundërshtimi (e urrejtja) ndaj meje t’ju rrëzojë e të bëjë që t’ju godasë ajo që e goditi popullin e Nuhut, popullin e Hudit ose popullin e Salihut. As populli i Lutit nuk është shumë larg prej jush. ⁹⁰. Kërkojini falje Zotit tuaj dhe kthejuni Atij të penduar! Vërtet, Zoti im është Mëshirëplotë dhe shumë i Dashur.”

⁹¹. Ata thanë: “O Shuajb! Ne shumë nga këto që ti po na thua nuk po i kuptojmë. Në të vërtetë, ne të konsiderojmë ty si njeri të dobët në mesin tonë. Po të mos ishte fisi yt, ne do të të gjuanim me gurë, sepse ti nuk ke asnjë pozitë të lartë ndër ne.”. ⁹². Ai tha: “O populli im! Mos vallë, farefisi im është më i çmuar për ju sesa Allahu? Kështu, ju e keni hedhur besimin pas shpine. Por, pa dyshim, Zoti im di gjithçka që ju bëni. ⁹³. “O populli im! Bëni çfarë të doni me tuajën, por edhe unë do të bëj timen. Shpejt do ta kuptoni se kush do të goditet nga dënimi poshtërues dhe se kush është gënjeshtar. Rrini në pritje, se edhe unë së bashku me ju po pres!”.

⁹⁴. Kur erdhi urdhri Ynë, Ne, me mëshirën Tonë, e shpëtuam Shuajbin dhe, bashkë me të, i shpëtuam edhe ata që besuan. Ndërsa zullumqarët i kapi britma (e tmerrshme) dhe u gdhinë në vendbanimet e tyre si kufoma të gjunjëzuara, ⁹⁵. Si të mos kishin ekzistuar fare aty. Qoftë i larguar (nga mëshira e Zotit) Medjeni, sikurse u largua Themudi!

^{96.} Ne e dërguam Musanë me mrekullitë Tona dhe me fakte të qarta ^{97.} Te Faraoni dhe rrethi i tij, por rrethi i tij i shkoj pas urdhrit të Faraonit, edhe pse urdhri i Faraonit nuk ishte i drejtë. ^{98.} Ditën e Kijametit, ai do t'i prijë popullit të vet dhe do ta çojë në Zjarr. Eh, sa i shëmtuar është ai vend, ku ata do të çohen! ^{99.} Ata i ndjek mallkimi si në këtë botë, ashtu edhe në Ditën e Kijametit. Eh, sa e keqe është ajo “dhuratë”, që do t'u jepet!

^{100.} Këto që të rrëfyem janë disa nga historitë e atyre vendeve. Disa prej tyre ekzistojnë ende e disa janë shkatërruar. ^{101.} Ne nuk u bëmë atyre asnjë padrejtësi; por ishin ata që i bënë padrejtësi vetes. Kur erdhi urdhri i Zotit tënd, atyre nuk u erdhën aspak në ndihmë zotat e tyre, të cilëve u luteshin veç Allahut. Ata nuk u shtuan asgjë tjetër, përveç shkatërrimit.

^{102.} I tillë është ndëshkimi i Zotit tënd, kur bie mbi popujt që bëjnë padrejtësi. Vërtet, ndëshkimi i Tij është i dhembshëm dhe i ashpër. ^{103.} Pa dyshim, këtu ka shumë mësimë për atë që i druhet Dënimit të Jetës Tjetër. Ajo është dita e tubimit të njerëzve dhe dita që do ta dëshmojnë (të gjithë). ^{104.} Ne nuk po e vonojmë atë, përveçse deri në afatin e caktuar. ^{105.} Kur të vijë ajo Ditë, askush nuk do të flasë pa lejen e Tij. Prej tyre do të ketë të dëshpëruar, por do të ketë edhe të lumtur.

^{106.} Të dëshpëruarit do të jenë në Zjarr, ku do të kenë ofshama e ngashërime. ^{107.} Ata do të jenë aty të përjetshëm, sa të jenë qiejt dhe Toka, përveç çfarë do Zoti yt. Zoti yt vepron gjithçka që Ai dëshiron. ^{108.} Ndërsa të lumturit janë në Xhenet. Aty do të jenë të përjetshëm, sa të jenë qiejt dhe toka, përveç çfarë do Zoti yt. Ata do të kenë një shpërblim të pandërprerë. ^{109.} Mos ki asnjë dyshim për atë që adhurojnë ata. Ata nuk adhurojnë asgjë tjetër përveçse çfarë adhuronin më parë prindërit e tyre. Ne do t'ua japim pjesën e vet pa ua cenuar.

^{110.} Ne i dhamë Musait Librin, rreth të cilit kanë pasur

kundërshtime. Sikur të mos kishte qenë vendimi i Zotit tënd, i përcaktuar më herët, me siguri çështja do të kishte marrë fund. Por ata kanë dyshime rreth tij dhe janë në mëdyshje. ¹¹¹. Nuk ka dyshim se, çdonjërit prej tyre, Zoti yt do t'ia japë të plotë shpërblimin për veprat e veta. Ai di gjithçka që bëjnë ata.

¹¹². Prandaj qëndroni të patundur (në rrugën e drejtë), ashtu siç jeni urdhëruar - ti dhe ata që janë penduar (e kanë besuar) së bashku me ty dhe mos i kaloni kufijtë! Ai sheh gjithçka që bëni ju.

¹¹³. Dhe mos anoni kurrë nga ata që bëjnë padrejtësi e kështu t'ju përcëllojë Zjarri! Atëherë, ju nuk do të keni asnjë mbrojtës përveç Allahut dhe askush nuk do t'ju ndihmojë. ¹¹⁴. Dhe fale namazin në dy skajet e ditës, edhe në orët e afërta të natës! Sigurisht që veprat e mira i shlyejnë ato të këqijat. Ky është kujtim për ata që kujtojnë (Zotin e tyre). ¹¹⁵. Bëj durim, se, me të vërtetë, Allahu nuk ua humb shpërblimin vepërmirëve!

¹¹⁶. Përse të mos kishte nga brezat para jush, të mençur e të nderuar që ta ndalonin shkatërrimin në Tokë?! Përveç një pakice, të cilët i shpëtuam (nga e keqja), të gjithë të tjerët ishin keqbërës. Ata u dhanë pas kënaqësive si të shfrenuar e ngulmuan në gjynahe. ¹¹⁷. Zoti yt kurrë nuk do t'i shkatërronte ato vende, nëse banorët e tyre do të ishin vepërmirë (e këshillues).

¹¹⁸. Sikur të dëshironte Zoti yt, do ta bënte njerëzinë të një feje, por ata do të jenë vazhdimisht duke kundërshtuar, ¹¹⁹. Përveç atyre të cilët i ka mëshiruar Zoti yt. Për këtë edhe i krijoi ata. Vendimi i Zotit tënd do të përmbushet: “Unë do ta mbush Xhehenemin me xhinde dhe njerëz bashkë.”

¹²⁰. Gjithçka që po ta rrëfejmë nga historitë e profetëve bëhet që me to ta forcojmë zemrën tënde. Në këtë Shpallje të ka ardhur e vërteta, këshilla dhe përkujtimi për ata që besojnë. ¹²¹. Thuaju atyre që nuk besojnë: “Bëni çfarë të mundeni në tuajën, se edhe ne do të bëjmë tonën.” ¹²². Ju prisni, se edhe ne jemi duke pritur!

¹²³. Vetëm Allahut i takon dija për fshehtësitë e qiejve dhe të Tokës dhe vetëm tek Ai kthehet çdo çështje. Atëherë vetëm Atë adhuroje dhe vetëm tek Ai kërko mbështetje! Zoti yt nuk është i shkujdesur ndaj veprave tuaja.

SURJA 12 - JUSUF

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Ra*. Këto janë ajete të Librit të Qartë.

². Ne e zbritëm Kur'anin në arabisht, që ju të mund të mësoni urtësinë. ³. Ne po të përcjellim ty më të bukurën e historive në këtë Kur'an që të kemi shpallur. Përpara kësaj ti ishe ndër ata që nuk dinin.

⁴. Kujto kur Jusufi, i tha të atit (Jakubit): “O babai im! Unë pashë (në ëndërr) njëmbëdhjetë yje dhe Diellin dhe Hënën. Unë i pashë duke më bërë mua sexhde!” ⁵. Ai (babai) tha: “O biri im (i dashur)! Mos ua trego ëndrrën vëllezërve të tu, se ndoshta të bëjnë ndonjë dredhi. Shejtani është, vërtet armik i betuar për njeriun. ⁶. Kështu, Zoti yt të ka zgjedhur ty që të të mësojë shpjegimin e ëndrrave. Ai do ta plotësojë mirësinë e Vet ndaj teje dhe ndaj familjes së Jakubit, sikurse bëri më parë ndaj etërve të tu, Ibrahimit dhe Is'hakut. Zoti yt është i Gjithëditur dhe i Urtë.”

⁷. Në historinë e Jusufit dhe të vëllezërve të tij ka, vërtet shumë mësim për të gjithë ata që pyesin (për të vërtetën). ⁸. Vëllezërit e tij thanë: “Babai ynë do më tepër Jusufin dhe vëllanë e tij (të vogël) sesa ne. Por ne bëhemi një grup i fortë. Babai ynë po gabon dukshëm. ⁹. Vriteni Jusufin ose hidheni diku, në ndonjë vend të largët, që babai t'ju dojë vetëm ju dhe më pas bëhuni njerëz të mirë!” ¹⁰. Njëri prej tyre tha: “Mos e vrisni Jusufin por, nëse doni të bëni diçka me të, hidheni në pus, që ta gjejë e ta marrë ndonjë karvan udhëtarësh.”

¹¹. Ata thanë: “O baba! Përse nuk na e beson neve Jusufin? Ne i duam veç të mirën atij. ¹² Lëre nesër të vijë me ne, të gëzohet dhe të luajë. Të sigurojmë se do ta ruajmë e do të kemi kujdes për të.”

¹³. Ai (Jakubi) tha: “Do të mërzitem, po të largohet prej meje. Pastaj, kam frikë se mos e ha ndonjë ujk, kur ju të mos e keni mendjen”.

¹⁴. Ata thanë: “Nëse atë e ha ujkun ndër ne që jemi grup i madh, atëherë, ne mos qofshim fare!”

¹⁵. E kështu, ata e morën atë (Jusufin) dhe e hodhën në një pus. Dhe Ne i futëm në zemër (këto fjalë): “(Një ditë) Ti do t’ua thuash atyre të vërtetën e kësaj që ata po bëjnë tani dhe ata nuk do të të njohin.” ¹⁶. Në mbremje ata u kthyen te babai i tyre duke qarë.

¹⁷. Dhe thanë: “O baba! Ne shkuam të bënim gara, kurse Jusufin e lamë te rrobat tona, e në këtë kohë atë e hëngri ujkun. E dimë që ti nuk do të na besosh, edhe pse po të themi të vërtetën.”

¹⁸. Ata i sollën këmishën e tij (Jusufit) të lyer me gjak të rrejtshëm. Ai (Jakubi) tha: “Jo. Nuk është kështu, por ju keni sajuar diçka mes jush. Durimi është gjëja më e mirë për mua. Allahut i kërkoj të më ndihmojë në këtë që ju po trilloni.”

¹⁹. Aty kaloi një karvan udhëtarësh dhe dërguan dikë për të marrë ujë. Ai e lëshoi kovën brenda (në pus) dhe, befas, tha: “Oh, sa gëzim! Këtu qenka një djalosh!” Ata e morën dhe e fshehën djalin si mall tregtie, por Allahu e dinte shumë mirë se çfarë po bënin.

²⁰. Ata e shitën atë shumë lirë, vetëm për disa grosh. Dukeshin që ata nuk lakmonin shumë për të.

²¹. Atë e bleu dikush nga Misiri (Egjipti), i cili i tha së shoqes: “Le të jetojë i nderuar mes nesh! Ai do të na sjellë dobi të shumta ose do ta birësojmë.” Kështu e venduan Jusufin në tokë dhe i mësuam shpjegimin e ëndrrave. Allahu është Mbizotërues i të gjitha çështjeve, por shumica e njerëzve nuk e dinë. ²². Kur Jusufi arriti pjekurinë, Ne e bëmë gjykues të aftë dhe i falëm dituri. Kështu i shpërblejmë Ne vepërmirët.

²³. Zonja e shtëpisë ku ndodhej Jusufi nisi ta tundonte, kundër dëshirës së tij. Ajo i mbylli të gjitha dyert dhe i tha: “Eja, jam e gatshme për ty!”. Por ai tha: “Allahu më ruajtë! Zotëria im (bashkëshorti yt), me plot bujari, më nderoi e më strehoi. S’ka dyshim se keqbërësit nuk shpëtojnë kurrë.” ²⁴. Ajo e dëshiroi fort atë, aq sa edhe ai do ta kishte lakmuar atë, sikur të mos shihte provën e Zotit të vet. Kështu, Ne vendosëm që të largonim prej tij të keqen dhe poshtërsinë. Vërtet, ai ishte nga robërit Tanë të singertë.

²⁵. Që të dy vrapuan drejt derës dhe, në këtë kohë, ajo i grisi këmishën nga mbrapa. Tek dera, ata hasën zotërinë (burrin) e saj. Ajo tha: “Çfarë ndëshkimi meriton ai që tentoi të bënte keq në familjen tënde, përveçse burgosjes ose dëgjaje tjetër më të dhembshme?” ²⁶. Ai (Jusufi) tha: “Që ajo që kërkoi të më tundonte mua, kundër dëshirës sime!” Një dëshmitar nga familja e saj gjykoi: “Nëse këmisha e tij është grisur përpara, ajo ka thënë të vërtetën, kurse ai gënjen.” ²⁷. E nëse këmisha e tij është grisur prapa, atëherë gënjen ajo, kurse ai thotë të vërtetën”. ²⁸. Por, kur ai (burri i saj) e pa këmishën që ishte grisur nga prapa, tha: “Kjo është një nga dredhitë tuaja (të femrave). Me të vërtetë, dredhitë tuaja janë të mëdha.” ²⁹. “Jusuf, qëndro larg kësaj! Kurse ti tjetra kërko falje për gjynahun tënd, se, vërtet ti je fajtorja!”

³⁰. Disa nga gratë e qytetit thanë: “Gruaja e zotërisë i është vërsulur marrëzisht shërbëtorit të vet! Asaj i ka hyrë në loçkë të zemrës dashuria për të. Me siguri që ajo e ka humbur fare.” ³¹. Kur ajo dëgjoi për thashethemet e tyre, u çoi fjalë për t’i ftuar dhe u përgatiti një gosti. Çdonjëres prej tyre i dha nga një thikë dhe i tha atij (Jusufit): “Dil para tyre!” Kur e panë, ato ngelën të shtangura (nga bukuria e tij), aq sa prenë edhe duart dhe pastaj thanë: “Allahut i qofshim falë! Ky nuk është njeri. Ky duhet të jetë ndonjë melek fisnik.” ³². Atëherë, ajo tha: “Ja, ky është ai, për të cilin ju më fajsuat. Unë u përpoqa ta tundoja atë, po ai u përmbajt fort. Por, nëse nuk

bën atë që e urdhëroj unë, ai do të burgoset dhe do të poshtërohet.”.
³³. Ai tha: “O Zoti im! Parapëlqej më shumë burgun, sesa atë ku më ftojnë ato. Nëse Ti nuk e largon kurthin e tyre prej meje, unë mund të prirem drejt tyre e të hyj në rradhën e të paditurve.”. ³⁴. Zoti e pranoi lutjen e tij dhe ia largoi kurthin e tyre. Vërtet, Ai dëgjon e di gjithçka.

³⁵. Më pas, edhe pasi panë argumentet, ata vendosën (padrejtësisht) që ta burgosnin atë (Jusufin) për njëfarë kohe. ³⁶. Së bashku me të, hynë në burg dy të rinj. Njëri prej tyre tha: “Unë pashë në ëndërr sikur po shtrydhja rrush (për verë)”. Ndërsa tjetri tha: “Unë pashë në ëndërr sikur po mbaja mbi kokë një bukë, që po e çukisnin zogjtë. A mund të na i shpjegosh këto ëndrra, se dukesh vërtet që je njeri i mirë?”

³⁷. Ai tha: “Përpara se të vijë ushqimi që hani, unë kam për t’ju shpjeguar ato (ëndrra) që patë. Këtë gjë ma ka mësuar Zoti im. Unë i kam braktisur ata njerëz që nuk besojnë në Allahun dhe që e mohojnë jetën tjetër. ³⁸. Unë ndjek fenë e etërve të mi: Ibrahimit, Is’hakut dhe Jakubit. Ne kurrë nuk i kemi bërë shok Allahut. Kjo është prej mirësive të shumta të Allahut për ne dhe për njerëzimin në tërësi, por shumica e njerëzve nuk tregojnë mirënjohje për këtë. ³⁹. O dy shokët e mi të burgut! Si mendoni ju, a është më mirë të adhurohen zota të ndryshëm apo veç Allahu, që është Një e Ngadhënjimtar? ⁴⁰. Ata që ju adhuronin përveç Allahut, nuk janë gjë tjetër, veçse emra, që i keni vënë vetë ju dhe paraardhësit tuaj, sepse Allahu nuk ka sjellë asnjë fakt për ta. I gjithë sundimi (dhe Ligji) është vetëm në dorë të Allahut. Ai ka urdhëruar që të mos adhuronit askënd (dhe asgjë) tjetër veç Tij. Kjo është feja e drejtë, por shumica e njerëzve nuk e dinë.

⁴¹. O dy shokët e mi të burgut! Njëri prej jush do t’i shërbejë verë zotërisë të vet, kurse tjetri do të kryqëzohet dhe shpendët do t’i hanë kokën. Kështu është përcaktuar çështja, për të cilën kërkuat

shpjegim.⁴² Atij, për të cilin besonte se do të shpëtonte, i tha: “Më kujto mua te zotëria yt!”. Por shejtani e bëri të harronte e të mos e kujtonte te zotëria i tij. Dhe kështu ai (Jusufi) mbeti në burg edhe për disa vjet.

⁴³. Mbreti (i Egjiptit) tha: “Kam parë në ëndërr shtatë lopë të majme, që haheshin nga shtatë lopë të dobëta, si dhe shtatë kallinj të gjelbër e shtatë të tjerë të tharë. Ma shpjegoni, o ju pari, ëndrrën time, nëse dini t’i shpjegoni ëndrrat!”⁴⁴. Ata thanë: “Janë ëndrra të përziera. Ne nuk dimë t’i shpjegojmë ëndrra të tilla”.⁴⁵ Por ai që ishte liruar prej atyre të dyve (që kishin qenë në burg) u kujtua pas një kohe dhe tha: “Do t’jua tregoj unë kuptimin e saj. Më lejoni të shkoj (te Jusufi)!”

⁴⁶. O Jusuf (tha ai)! O njeri i singertë! Si e shpjegon (ëndrrën) që shtatë lopë të majme haheshin nga shtatë lopë të dobëta dhe shtatë kallinj të gjelbër e shtatë të tjerë të tharë? Ndoshta kur të kthehem te njerëzit, ata do të kuptojnë.”⁴⁷. Ai (Jusufi) tha: “Mbillni shtatë vjet rresht! Prodhimin e korrur lëreni në kallinj, përveç një pakice, që do ta përdorni për ushqim.”⁴⁸. Pastaj do të vijnë shtatë vite shumë të vështira, që do t’i harxhojnë ato që i keni ruajtur, përveç një pakice nga ajo që ju do ta ruani.⁴⁹ Më pas do të vijë një vit plot begati për njerëzit dhe plot të vjela.”.

⁵⁰. Mbreti tha: “Ma sillni këtu atë (Jusufin)!” Kur i dërguari shkoi te Jusufi, ai i tha: “Kthehu te zotëria yt dhe pyete: “Si është puna e atyre grave që prenë duart e veta? Vërtet, Zoti im e di shumë mirë dredhinë e tyre”.⁵¹. Ai (mbreti) u tha (grave): “Si qe puna juaj, kur deshët të tundonit Jusufin?” Ato thanë: “Zoti na ruajt! Nuk dimë që ai të ketë bërë ndonjë të keqe.” Gruaja e Ministrit tha: “Tani do të dalë në shesh e vërteta! Isha unë ajo që ngulmova ta tundoj atë, kundër dëshirës së tij. Ai është vërtet njeri i drejtë!

⁵². Këtë e them për ta ditur se unë nuk e kam tradhtuar asnjëherë atë dhe se Allahu nuk u jep sukses dredhive të tradhtarëve.⁵³. Unë

kurrsesi nuk e shfajsoj veten time. Sigurisht, shpirti (i njeriut) është i prirur për ligësi, përveç atij që e ka mëshiruar Zoti im. Me të vërtetë, Zoti im është Falës i Madh e Mëshirëplotë.”

⁵⁴. Atëherë, Mbreti tha: “Ma sillni këtu atë, ta mbaj pranë vetes sime!” Pasi bisedoi me të, tha: “Tashmë ti ke një pozitë të lartë dhe je i besueshëm për ne”. ⁵⁵. Ai (Jusufi) tha: “Më cakto mua si përgjegjës të depove të vendit! Unë të ofroj besnikërinë dhe diturinë time.”. ⁵⁶. Kështu, Ne i dhamë Jusufit pozitë të lartë në atë vend, që ai të zotëronte çfarë të dëshironte e ku të dëshironte. Ne e bekojmë me mëshirën Tonë atë që duam dhe kurrë nuk ua humbim shpërblimin vepërmirëve. ⁵⁷. Por pa dyshim, shpërblimi i botës tjetër është shumë më i mirë për ata që besojnë dhe janë të devotshëm.

⁵⁸. Vëllezërit e Jusufit erdhën dhe u futën tek ai. Ai i njohu, ndërsa ata nuk e njohën. ⁵⁹. Pasi i furnizoi me të gjithë mallrat e nevojshëm, u tha: “Më sillni këtu edhe vëllanë tuaj nga babai. A nuk e shikoni se unë jua jap ngarkesën të plotë dhe ju pres mirë?” ⁶⁰. Nëse nuk ma sillni atë, nuk keni për të marrë drith tek unë e as mos u afroni këtej!” ⁶¹. Ata thanë: “Ne do të përpiqemi ta bindim babanë e tij për ta marrë. Sido që të jetë, ne do ta bëjmë këtë.”

⁶². Ai u tha shërbëtorëve të tij: “Vendoseni mallin (që e sollën si pagesë) së bashku me ngarkesën e tyre, që, kur të kthehen te familja e tyre, ta gjejnë aty. Ndoshta kështu do të kthehen sërish te ne”. ⁶³. Kur shkuan tek i ati, i thanë “O baba! Nuk na japin më drith (nëse nuk e marrim me vete edhe vëllanë tonë). Prandaj, na e jep me vete vëllanë tonë, që të mund të marrim drith! Të sigurojmë se do ta ruajmë atë”. ⁶⁴. Ai tha: “A t’jua besoj juve, sikurse bëra më parë me vëllanë e tij?! Allahu është mbrojtësi më i mirë dhe Ai është më Mëshiruesi i mëshiruesve.”.

⁶⁵. Kur (vëllezërit e Jusufit) hapën ngarkesën, gjetën aty mallin e tyre (për pagesë), që u ishte kthyer, dhe thanë: “O baba! Ç’duam më tepër?! Ky është malli ynë (për pagesë). Na qenka kthyer! Ne

do të kemi më shumë drithë për familjen tonë; ne do të kujdesemi për vëllanë tonë dhe do të kemi edhe një ngarkesë deveje më shumë. Kjo është veçse një sasi e vogël”. ⁶⁶. Ai (Jakubi) tha: “Nuk kam për ta dërguar atë me ju, derisa të më betoheni në Allahun, se do të ma ktheni pas, përveç nëse ju diktojnë rrethanat e vërtet nuk mundeni”. Kur ata u betuan me betime të forta, ai tha: “Allahu është Dëshmitar (dhe Ruajtës) për gjithçka që thamë”.

⁶⁷. Ai tha: “O bijtë e mi! Mos hyni atje nga e njëjta portë, por nga porta të ndryshme. Por (me këshillën time), unë nuk mund të shmanj prej jush asgjë prej caktimit të Allahut. I gjithë pushteti i përket vetëm Allahut. Unë vetëm Atij i mbështetem dhe vetëm Atij le t’i mbështeten besimtarët.” ⁶⁸. Ata hynë atje ashtu siç i pati porositur i ati. Por, kjo nuk ishte diçka që do të mund t’i ndihmonte nga caktimi i Allahut. Ajo ishte veçse një dëshirë e Jakubit në veten e tij, të cilën e tha. Ai i dinte mirë ato që Ne i kishim mësuar, ndërsa shumica e njerëzve nuk i dinë.

⁶⁹. Kur u futën te Jusufi, ai e afroi pranë vetes vëllanë e vet dhe i tha: “Unë jam yt vëlla, por ti mos u mërzit për veprën e tyre!” ⁷⁰. Pasi u dha furnizimet (e nevojshme), ai futi një enë (të çmueshme) në ngarkesën e vëllait të vet. Pastaj një lajmëtar thirri: “O ju udhëtarë të karvanit! Ju qenkeni hajdutë të vërtetë!” ⁷¹. Ata u kthyen dhe thanë: “Çfarë ju ka humbur?!” ⁷². Ata i thanë: “Na ka humbur gota e mbretit. Kush e gjen atë, fiton një ngarkesë deveje me ushqime. Ju garantojmë për këtë.” ⁷³. Ata thanë: “Betohemi në Allahun, - dhe ju e dini mirë, - se ne nuk kemi ardhur për të bërë turbullira në tokë dhe nuk jemi vjedhës!” ⁷⁴. Ata thanë: “Po nëse (provohet se) gënjeni, atëherë, cili është dënimi?” ⁷⁵. Ata thanë: “Dënimi duhet të jetë: ai të cilin i gjendet gota te ngarkesa e vet, të mbahet peng. Kështu i dënojmë ne të padrejtët.” ⁷⁶. Atëherë, ai filloi të kontrollonte ngarkesat e tyre, përpara ngarkesës së vëllait të vet. Më në fund ai e nxori atë (gotën) nga ngarkesa e të vëllait. Kështu,

e mësuam Ne Jusufin të bënte këtë plan. Sipas ligjit të Mbretit, atij nuk i takonte ta mbante vëllanë e vet, veç nëse do të ishte dëshira e Allahut. Ne e lartësojmë në dituri atë që duam. Por, mbi çdo të ditur, ka të tjerë edhe më të ditur.

⁷⁷. Ata (bijtë e Jakubit) thanë: “Në pastë vjedhur ky, atëherë ka vjedhur më parë edhe një vëlla i tij”. Por, Jusufi i mbajti të fshehtë në vete dhe nuk ua tregoi atyre këto fjalë: “Ju jeni në pozitë shumë më të keqe dhe Allahu e di më së miri atë që ju po thoni.” ⁷⁸. Ata (bijtë e Jakubit) thanë: “O zotëri! Ai ka një baba të shtyrë në moshë, ndaj, në vend të tij, merr njërin prej nesh! Ne po shohim se qenke, vërtet bamirës i madh!” ⁷⁹. Ai (Jusufi) tha: “Allahu na ruajtë! E si të marrim dikë tjetër dhe jo atë tek i cili u gjet sendi ynë?! Ne atëherë do të bënim padrejtësi.”

⁸⁰. Kur e humbën shpresën (se mund të bënin gjë), u veçuan për t’u këshilluar me njëri tjetrin. Më i madhi i tyre tha: “A mos e harruat që babai ka marrë prej jush betimin në Allah?! Ju e keni shkelur edhe një herë tjetër besën, kur ishte fjala për Jusufin. Unë nuk largohem prej këtij vendi, derisa të më lejojë im atë ose të gjykojë Allahu për mua. Ai është Gjykatësi më i drejtë.” ⁸¹. Ju kthehuni te babai juaj dhe i thoni: “O baba! Djali yt ka vjedhur. Ne dëshmojmë vetëm për atë që dimë. Ne nuk mund ta parashikonim atë që ndodhi.” ⁸². Ti dërgo njerëz e pyet në qytetin ku ishim dhe karvanin me të cilin kemi ardhur! Ne po të themi të vërtetën.”

⁸³. Ai (Jakubi) tha: “Jo, nuk është kështu, por ju keni sajuar diçka mes jush. Durimi është gjëja më e mirë. Unë shpresoj që Allahu të m’i sjellë të gjithë; Ai është më i Dituri, më i Urti!” ⁸⁴. Pastaj, u ktheu shpinën atyre dhe tha: “Oh, i mjeri unë për Jusufin!” Sytë iu zbardhën nga pikëllimi dhe e pushtoi trishtimi. ⁸⁵. Ata thanë: “Për Allahun! Ti po e përmend Jusufin pa pushim, saqë do të sëmuresh rëndë e do të vdesësh kështu”. ⁸⁶. Ai tha: “Unë hidhërimin tim ia parashtroj vetëm Allahut. Unë di për Allahun atë që nuk e dini ju.”.

87. O bijtë e mi! Shkoni dhe kërkoni për Jusufin dhe vëllanë e tij, e kurrë mos e humbni shpresën nga mëshira e Allahut! Shpresën në mëshirën e Allahut e humbin veçse jobesimtarët!”.

88. Kur hynë tek ai (Jusufi), i thanë: “O zotëri! Ne dhe familjen tonë na ka goditur skamje e rëndë, prandaj kemi ardhur me pak mall (për shkëmbim). Na e jep të plotë ngarkesën dhe na dhuro diçka më shumë! Allahu i shpërblet ata që dhurojnë.”. 89. Ai u tha: “A e mbani mend se çfarë keni bërë me Jusufin dhe vëllanë e tij, kur ishit të paditur?” 90. Ata thanë: “Pse, vërtet, a ti je Jusufi?” Ai tha: “Unë jam Jusufi dhe ky është im vëlla. Allahu na dhuroi mirësi. Me të vërtetë, ai që e ka frikë Allahun dhe bën durim, të jetë i sigurt se Allahu kurrë nuk ua humb shpërblimin punëmirëve.”.

91. Ata thanë: “Betohemi për Allahun! Vërtet, Allahu të ka dalluar ty mbi ne. Ne kemi qenë, vërtet gabimtarë.” 92. Ai tha: “Sot nuk ka qortim për ju. Allahu ju faltë! Ai është më Mëshiruesi i mëshiruesve. 93. Shkoni me këmishën time dhe hidhjani babait tim në fytyrë dhe atij do t’i kthehet shikimi. Pastaj ejani (këtu) me të gjithë familjen”.

94. Kur karvani u largua (nga Egjipti), babai i tyre tha: “Unë po ndiej erën e Jusufit, ndonëse ju mund të më quani të lënë”.

95. Ata (njerëzit përreth tij) thanë: “Për Allah! Ti po vazhdon me përhumbjen tënde të hershme”. 96. Kur erdhi lajmëtari i sihariqit, ia hodhi atë (këmishën e Jusufit) mbi fytyrë, dhe atij iu kthye shikimi. Ai tha: “A nuk ju thashë se unë di prej Allahut atë që ju nuk e dini?”

97. Ata thanë: “O babai ynë! Lutu për ne, që të na falen gjynahet tona, se ne kemi qenë, vërtet fajtorë!” 98. Ai tha “Së shpejti do t’i kërkoj falje Zotit tim për ju”. Ai është, vërtet Falës i madh dhe Mëshirëplotë.

99. Kur ata hynë te Jusufi, ai afroi pranë vetes të dy prindërit dhe tha: “Me dëshirën e Allahut, hyni në Egjipt të sigurt!” 100. Dhe ai i uli të dy prindërit lart në fron dhe ata u përulën para tij. Ai tha: “O baba! Kjo është përmbushja e ëndrrës sime të dikurshme, të cilën

Zoti im tashmë e bëri realitet. Ai më dhuroi mirësi kur më nxori prej burgut dhe ju solli ju të gjithëve këtu nga shkretëtira, edhe pasi shejtani pati futur përçarje ndërmjet meje dhe vëllezërve të mi. Zoti im është i butë dhe i mëshirshëm me atë që do. Ai është, vërtet i Gjithëdituri dhe i Urti.

¹⁰¹. “O Zoti im! Ti më dhurove mua pushtet të madh dhe më mësove shpjegimin e ëndrrave. O Krijues i qiejve dhe i tokës! Ti je Mbrotësi im në dynja e në ahiret. Më bëj të vdes si musliman dhe më bashko me të mirët!”

¹⁰². Këto janë nga ato ngjarje të panjohura, që Ne po t’i shpallim ty. Ti nuk ishe pranë tyre kur ata vendosën për çështjen e tyre dhe kur thurën intrigat e tyre. ¹⁰³. Shumica e njerëzve nuk do të jenë besimtarë, sado të ngulësh këmbë ti. ¹⁰⁴. Ti nuk po kërkon prej tyre ndonjë shpërblim për kumtimin e të vërtetës. Ai (Kur’ani) nuk është gjë tjetër, por veçse këshillë për mbarë botën.

¹⁰⁵. Sa e sa argumente ka në qiej e në tokë, pranë të cilave kalojnë, por u kthejnë shpinën. ¹⁰⁶. Shumica e tyre e besojnë Allahun veçse duke bërë idhujtari. ¹⁰⁷. Mos vallë, ata janë të sigurt prej dënimit të Allahut, që mund t’i përfshijë, apo nga Ora (e katastrofës), që do t’u vijë befaz, pa e ndier?! ¹⁰⁸. Thuaj: “Kjo është rruga ime. Unë dhe pasuesit e mi ftojmë njerëzit në rrugën e Allahut, me dituri të qartë. I lartësuar qoftë Allahu! Unë kurrë nuk do të jem nga idhujtarët”.

¹⁰⁹. Ne dërguam para teje si të dërguar vetëm se burra nga banorët e qyteteve, të cilët i pajisëm me shpallje. A nuk udhëtojnë nëpër tokë e të shohin se si qe përfundimi i më të hershmeve? S’ka dyshim se jeta e ardhshme është shumë më e mirë për ata të cilët ishin të devotshëm. A nuk po logjikoni, atëherë? ¹¹⁰. Atëherë kur të dërguarit gati e humbin shpresën dhe mendojnë se janë trajtuar si gënjeshtarë, atëherë u vjen ndihma Jonë. Dhe, ata që i duam, ne i shpëtojmë. Por, dënimi Ynë kurrë nuk mund zbrapset nga një popull keqbërës.

¹¹¹. Në historitë e tyre ka mësimë për të mençurit. Ky (Kur'an) nuk është fjalë e trilluar, por është vërtetues i asaj që ishte (shpallur) para tij dhe shpjegues i hollësishëm i gjithçkaje. Ai është udhërrëfyes e mëshirë për këdo që beson.

SURJA 13 - RA'D

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Mim, Ra*. Këto janë ajetet e Librit. E tërë ajo që t'u shpall ty nga Zoti yt është e Vërteta, por shumica e njerëzve nuk besojnë.

². Allahu është Ai që i ngriti qiejt pa shtylla që mund të shihen nga ju, dhe më pas Ai qëndroi mbi Fron (Arsh). Ai e nënshtroi Diellin e Hënë, që lëvizin sipas një afati të caktuar. Ai rregullon të gjitha çështjet dhe i sqaron argumentet me hollësi, që ju të jeni të bindur për takimin me Zotin tuaj. ³. Është Ai, që e shtroi Tokën, dhe vendosi në të male e lumenj dhe të gjitha llojet e frutave i bëri çift, dy e nga dy. Ai bën që nata ta mbulojë ditën. Vërtet, në të gjitha këto ka argumente për njerëzit që mendojnë.

⁴. Në Tokë ka hapësira që qëndrojnë pranë njëra-tjetrës, ka vreshta dhe fusha të mbjella, ka palma që janë me shumë degë, por edhe pa të tilla. Të gjitha ujiten me të njëjtin ujë, por Ne i kemi bërë me shije të veçanta e të dallueshme nga njëra-tjetra. Vërtet, në të gjitha këto ka argumente për njerëzit që kuptojnë.

⁵. Nëse ti çuditesh, është edhe më e çuditshme kur ata thonë: “A do të krijohemi sërish pasi të jemi bërë dhe?” Këta janë ata që e mohojnë Zotin e tyre dhe do të ndëshkohen me pranga në qafë. Ata do të jenë banorë të Zjarrit, ku do të qëndrojnë përgjithmonë.

⁶. Ata kërkojnë prej teje përshpejtimin e ndëshkimit para së mirës, edhe pse para tyre ka pasur dënime të ashpra. Me të vërtetë,

Zoti yt e ka faljen të madhe për njerëzit, me gjithë padrejtësitë e tyre, por të jeni të bindur se Zoti yt është edhe ndëshkues i rreptë.

⁷. Ata që nuk besojnë thonë: “Përse nuk i zbret atij ndonjë Shenjë nga Zoti i tij?” Por ti je veçse një qortues dhe çdo popull ka pasur udhërrëfyes.

⁸. Allahu e di çfarë bart çdo femër dhe çfarë pakësojnë e çfarë shtojnë barqet e tyre. Tek Ai çdo gjë është me masë të caktuar.

⁹. Ai e di të padukshmen dhe të dukshmen. Ai është i Madhi dhe i Lartësuari. ¹⁰. Për Atë është njëloj nëse dikush e fsheh fjalën, apo e shpreh atë haptazi, nëse vepron fshehtas natën, apo vepron haptazi ditën.

¹¹. Për çdo njeri ka mbikëqyrës para dhe prapa tij, të cilët, me urdhrin e Allahut, e ruajnë atë. Allahu nuk e ndryshon gjendjen e një populli, derisa ata të ndryshojnë në veten e tyre. Por, kur Allahu vendos ta ndëshkojë një popull, atë (ndëshkim) nuk ka kush ta sprapsë dhe ata nuk do të gjejnë mbrojtës tjetër veç Tij.

¹². Është Ai që jua shfaq rrufenë, që të frikësoheni dhe të shpresoni dhe është Ai që i krijon retë e dendura. ¹³. Bubullima e madhëron Atë me lavdinë e Tij; e po kështu bëjnë edhe melekët, nga frika ndaj Tij. Është Ai që i dërgon rrufetë dhe godet me to kë të dojë dhe ata (idhujtarët) guxojnë të polemizojnë rreth Allahut, kur Ai është një ndëshkues i ashpër.

¹⁴. Lutje e vërtetë është vetëm ajo që i drejtohet Atij. Ndërsa idhujt, të cilëve jobesimtarët u luten veç Tij, nuk kanë për t’iu përgjigjur kurrë. Ata i ngajnë atij që shtrin duart drejt ujit, që ai t’i shkojë në gojë, por që kurrë nuk ka për t’i shkuar. Lutja e jobesimtarëve është veçse një kotësi.

¹⁵. Gjithçka në qiej e në Tokë i bën sexhde vetëm Allahut, me hir a me pahir, e po kështu edhe hijet e tyre në mëngjes e mbrëmje.

¹⁶. Pyeti: “Kush është Zoti i qiejve dhe i Tokës!” Thuaju: “Allahu!” Thuaj: “Mos, vallë, keni zgjedhur zota të tjerë veç Tij, që edhe vetes

së tyre nuk mund t'i bëjnë as dobi e as dëm?" Thuaj: "A është i barabartë i verbri me atë që sheh, dhe a janë të njëjta errësirat me dritën?" Apo, mos vallë, besojnë se Allahu ka ortakë, të cilët kanë krijuar ashtu siç krijoi Ai, dhe tashmë ky krijim iu ngjan njëlloj? Thuaj: "Allahu është i vetmi Krijues i çdo gjëje; Ai është i Vetmi dhe Ngadhënjimtari!"

¹⁷. Ai zbret nga qielli ujë, që rrjedh nëpër lumenj me masë, ndërsa vala nxjerr shkumën mbi sipërfaqe. Edhe ajo që del nga shkrirja (e xeherorit) në zjarr për të bërë me të ndonjë stoli ose ndonjë mjet, është shkumë e ngjashme si ajo. Kështu e sqaron Allahu shembullin e së vërtetës dhe të së pavërtetës. Sepse zgjyra zhduket si shkuma, ndërsa ajo që u sjell dobi njerëzve, mbetet në tokë. Kështu i shpjegon Allahu shembujt.

¹⁸. Për ata që i përgjigjen Zotit të tyre janë (të gjitha) gjërat e mira. Ndërsa ata që nuk i përgjigjen Atij, edhe sikur të zotërojnë gjithçka që është në qiell dhe në Tokë, madje edhe një herë sa ajo, do t'i jepnin si kompensim (për t'i shpëtuar ndëshkimit). Ata do të kenë gjykimin më të rëndë dhe vendi i tyre është Xhehenemi. Eh, sa vendqëndrim i keq është ai!

¹⁹. Atëherë a është i njëjtë ai që e di se ajo që t'u shpall nga Zoti yt është e vërtetë, me atë që është i verbër? Vetëm njerëzit e mençur e kuptojnë (qortimin). ²⁰. Ata që e përmbushin besën e dhënë Allahut dhe nuk e shkelin fjalën e premtuar; ²¹. Ata që i ruajnë lidhjet që Allahu ka urdhëruar të ruhen, i frikësohen Zotit të tyre dhe i druhen gjykit të rëndë; ²². Ata që ngulmojnë me durim për të arritur dashurinë e Zotit të tyre dhe falin me rregull namazin; ata që japin haptazi dhe fshehtazi nga ajo që u kemi dhënë Ne dhe të keqen e kthejnë me të mirë - këtyre u takon shpërblimi në Shtëpinë e përjetshme, ²³. (Për ta janë përgatitur) Xhenetet e Adnit, ku do të hyjnë ata dhe prindërit, gratë dhe fëmijët e tyre, të cilët kanë qenë vepërmirë. Melekët do t'i vizitojnë ata, duke u hyrë nga çdo portë:

24. “Selamun alejkum! Me durimin tuaj gjetët shpëtimin. Sa e mirë është Shtëpia e tyre e përjetshme!”

25. Ndërsa ata që e shkelin besën e dhënë Allahut, pasi e kanë dhënë, i shkëpusin ato lidhje për të cilat Allahu ka urdhëruar të mbahen fort dhe bëjnë shkatërrime në tokë, ata janë të mallkuar dhe për ta është Shtëpia e tmershme. 26. Allahu i jep me mbushulli atij që Ai dëshiron dhe po Ai kufizon. Ata (jobesimtarët) janë të gëzuar me jetën e kësaj bote. Por jeta e kësaj bote ndaj botës tjetër është veçse një përjetim mashtrues.

27. Jobesimtarët thonë: “Përse nuk i jepet atij ndonjë Shenjë nga Zoti i tij?” Thuaj: “Allahu lë të humbur atë që Ai do dhe udhëzon në rrugë të drejtë ata që kthehen tek Ai, 28. Ata që besojnë dhe zemrat e të cilëve qetësohen kur kujtojnë Allahun. Dijeni, se me përkujtimin e Allahut, zemra gjen qetësi. 29. Ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, do të kenë çdo mirësi dhe vende të bukura.

30. Kështu, Ne të dërguam ty te një popull, para të cilit kanë kaluar shumë popuj tjerë, që t’u lexosh atë që Ne ta shpallëm, sepse ata janë duke e mohuar të Gjithëmëshirshmin. Thuaj: “Ai është Zoti im. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Tij. Vetëm Atij i jam mbështetur dhe vetëm tek Ai kthehem.”.

31. Edhe pse ky Kur’an është ai (Libër) me të cilin malet do të lëviznin, toka do të çahet dhe të vdekurit do të flisnin (Idhujtarët përsëri nuk do të besonin). Por, sigurisht e gjithë çështja i takon vetëm Allahut. Vallë, a nuk e dinë ata që besojnë se, sikur të donte Allahu, do t’i drejtonte të gjithë njerëzit tek e Drejta? Por ata që nuk besojnë, për shkak të veprave të tyre, do t’i godasë vazhdimisht shkatërrimi ose do t’u vijë pranë shtëpive të tyre, derisa të vijë Premtimi i Allahut. Allahu nuk e shkel kurrë premtimin. 32. Edhe me të dërguarit para teje janë tallur (mohuesit). Por atyre që nuk besuan, Unë u dhashë afat dhe pastaj i ndëshkova. Eh, si ishte ai dënim!

³³. Vallë, kush mund të krahasohet me Atë (Allahun) që mbikëqyr çdokënd se çfarë vepron? Dhe megjithatë, ata i përshkruajnë Allahut ortakë. Thuaj: “Na i tregoni ata!” Mos, vallë, ju po i tregoni Atij diçka që Ai nuk e ditka, qoftë ajo nga gjërat që janë në tokë, qoftë ajo fjalë prej fjalëve që ju thoni?!” Jo, por atyre që nuk besojnë u duket e mirë dredhia e tyre, prandaj janë të penguar nga rruga e drejtë. Dhe ata që Allahu i lë të humbur, askush nuk mund t’i udhëzojë. ³⁴. Për ata ka dënim në jetën e kësaj bote, por dënimi i botës tjetër është shumë më i rëndë. Ata nuk ka kush t’i mbrojë prej ndëshkimit të Allahut.

³⁵. Xheneti që u është premtuar të devotshmëve është si një kopsht i bukur, nëpër të cilin rrjedhin lumenj, ku ushqimi dhe hija janë të përhershme. Ky do të jetë fundi i lumtur i atyre që janë të devotshëm, ndërsa fundi i jobesimtarëve do të jetë Zjarri.

³⁶. Ata të cilëve Ne u kemi dhënë Librin gëzohen me atë që t’u shpall ty. Por ka grupime që e mohojnë një pjesë të tij. Thuaj: “Unë jam urdhëruar që të adhuroj vetëm Allahun, pa i bërë shok Atij. Unë vetëm tek Ai ftoj dhe vetëm tek Ai është kthimi im.” ³⁷. Kështu, Ne e kemi shpallur atë (Kur’anin) në gjuhën arabe, për të qenë një Ligj i përkryer. Por, nëse ndjek dëshirat e tyre, pas diturisë së madhe që të ka ardhur, ti nuk do të kesh as ndihmë e as mbrojtje prej Allahut.

³⁸. Ne edhe para teje dërguam profetë, të cilëve u mundësuam të kenë gra e fëmijë. Asnjë i dërguar nuk solli argument, përveçse me lejen e Allahut. Çdo kohë ka Librin e vet (ku përcaktohet caku i saj). ³⁹. Allahu fshin çfarë të dojë dhe përforcon çfarë të dojë. Tek Ai është Nëna e Librit.

⁴⁰. Edhe nëse do të të mundësojmë ta shohësh (sa je gjallë) një pjesë të asaj që ua kemi premtuar atyre, apo të ta marrim shpirtin (para se të përfundojë e gjitha), detyra jote është vetëm kumtimi i qartë (i shpalljes), kurse gjykimi për ta i Yni. ⁴¹. A nuk shohin ata se Ne po ua ngushtojmë tokën nga skajet e saj? Allahu gjykon dhe

askush nuk mund ta kundërshtojë gjykimin e Tij. Ai është i Shpejtë në llogari. ⁴² Edhe ata, që kanë qenë para tyre, thurën intriga, por çdo intrigë është në dorën e Allahut. Ai e di se çfarë vepron çdo njeri dhe mohuesit do ta kuptojnë mirë se për kë do të jetë Fundi i lumtur.

⁴³ Ata që mohojnë thonë: “Ti nuk je i dërguar.” Thuaj: “Mjafton që Allahu është dëshmues midis meje dhe jush, por edhe midis meje dhe atyre që kanë njohuri për Librin”.

SURJA 14 - IBRAHIM

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹ *Elif, Lam, Ra.* Ky është një Libër, të cilin Ne ta shpallëm ty, që, me lejen e Zotit, t’i nxjerrësh njerëzit prej errësirave në dritë, në Rrugën e Ngadhënjimitarit të Lavdëruarit...

² ... Në rrugën e Allahut, të Cilit i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë. Mjerë mohuesit, për dënimin e ashpër (që i pret)!

³ Mjerë ata që e duan më shumë jetën e kësaj bote se atë të botës tjetër, që i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut dhe që kërkojnë në të diçka të shtrembëruar! Ata janë shumë larg rrugës së drejtë.

⁴ Ne e kemi dërguar çdo profet veçse me gjuhën e popullit të vet, për t’ua qartësuar gjërat. Allahu e lë në humbje atë që dëshiron dhe udhëzon në rrugë të drejtë atë që dëshiron. Ai është Ngadhënjimtari dhe i Urti.

⁵ Ne e dërguam Musanë me argumentet Tona (dhe me urdhrin): “Nxirre popullin tënd prej errësirave në dritë dhe kujtoju atyre Ditët e Allahut. Vërtet, këtu ka argumente për çdo durimtar e mirënjohës.

⁶ Musai i tha popullit të vet: “Kujtoni mirësitë e Allahut ndaj jush, kur ju shpëtoi prej njerëzve të Faraonit, të cilët ju ndëshkonin me format më të këqija, ju thernin bijtë tuaj dhe linin gjallë bijat

tuaja. Kjo ishte një sprovë e madhe nga Zoti juaj. ⁷ Zoti juaj shpalli: “Nëse tregoheni mirënjohës, Unë do t’ju shtoj të mirat, por nëse do të tregoheni mosmirënjohës, të jeni të bindur se dënimi Im është, vërtet shumë i rëndë.” ⁸ Dhe Musai tha: “Nëse ju dhe të gjithë ata që janë në tokë nuk janë mirënjohës, Allahu është i Panevojë dhe i Lavdëruar”.

⁹ A nuk ju kanë ardhur lajmet për ata që ishin para jush - për popullin e Nuhut, të Adit, të Themudit dhe atyre që erdhën më pas? Askush nuk di për ta përveç Allahut. Tek ata shkuan të dërguarit e tyre me Argumente të qarta. Por ata i vinin duart në gojë dhe thoshin: “Ne e mohojmë atë me të cilën jeni dërguar dhe dyshojmë shumë për atë ku na ftoni”.

¹⁰ Të dërguarit u thanë: “E si mund të keni dyshim për Allahun, Krijuesin e qiejve dhe të Tokës?! Ai ju fton për t’ju falur gjynahet dhe ju jep afat deri në kohën e caktuar.” Ata ua kthenin: “Ju jeni veçse njerëz, ashtu siç jemi edhe ne. Ju dëshironi të na largoni nga ajo (zotat) që adhuronin prindërit tanë. Atëherë na sillni ndonjë fakt të qartë!”

¹¹ Të dërguarit u thanë: “Ne jemi veçse njerëz, sikurse edhe ju, por Allahu ia dhuron mirësinë kujt të dojë nga robërit e Vet. Nuk na takon ne t’ju sjellim ndonjë argument, përveçse me dëshirën e Allahut. Vetëm Allahut le t’i mbështeten besimtarët.” ¹² E përse të mos i mbështetemi Allahut, kur Ai na ka udhëzuar në rrugën tonë? Ne kemi për t’i duruar mundimet që na bëni. Vetëm Allahut le t’i mbështeten vazhdimisht ata që kërkojnë mbështetje!”

¹³ Mohuesit u thoshin të dërguarve të tyre: “Ne do t’ju dëbojmë nga vendi ynë, ose ju do të ktheheni në fenë tonë.” Atëherë, Zoti shpalli: “Ne do t’i shkatërrojmë keqbërësit...” ¹⁴ Dhe do t’ju vendosim të banoni në atë tokë pas tyre. Kjo është për ata që i frikësohen qëndrimit para Meje dhe i frikësohen dënimit Tim.”

¹⁵ Ata kërkuar ndihmë dhe çdo kryelartë e inatçor përfundoi në

shkatërrim. ¹⁶. Përpara tyre është Xhehenemi, në të cilin u jepet për të pirë ujë i valë i qelbët. ¹⁷. Ata do ta gjerbojnë atë, po nuk do të mund ta gëlltisin. Vdekja u vjen nga të gjitha anët, po nuk vdesin. Ata i pret një dënim shumë i rëndë.

¹⁸. Ja si është shembulli i atyre që mohojnë Zotin e tyre. Veprat e tyre janë si pluhuri, të cilin era e shpërndan në një ditë të stuhishme. Ata nuk do të përfitojnë asgjë nga veprat që kanë bërë. Kjo është një humbje e madhe. ¹⁹. A nuk e shikon ti se Allahu i krijoi qiejt dhe Tokën me urtësi? Nëse dëshiron, Ai ju zhduk ju dhe sjell një Krijim të ri. ²⁰. Dhe kjo nuk është aspak e vështirë për Allahun.

²¹. Ata të gjithë do të dalin sheshas para Allahut. Atëherë, të nënshtruarit do t'i thonë parisë së tyre: “Ne ishim pasuesit tuaj. A mund të na e lehtësoni pak Dënimin e Allahut?” Ata do të përgjigjen: “Sikur ta kishim marrë udhëzimin e Allahut, ne do t’ju kishim udhëzuar edhe ju. Por tashmë është njëlloj: Shprehim dëshpërim apo durojmë, për ne nuk ka më rrugë për shpëtim!”.

²². “Kur gjithçka të jetë vendosur, Shejtani do të thotë: “Allahu ju dha një premtim të vërtetë. Edhe unë ju premtova, por unë nuk e mbajta premtimin. Unë nuk pata fuqi imponuese mbi ju, përveçse t’ju bëja thirrje dhe ju më dëgjonit. Për këtë arsye, mos më qortoni mua, por qortoni veten! Unë nuk mund të jem shpëtimtari juaj e as ju nuk mund të jeni shpëtimtarët e mi. Unë distancohem nga shirku juaj në të shkuarën.” Nuk ka dyshim, jobesimtarët kanë një dënim të dhembshëm.”

²³. Ndërsa ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira vendosen në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ku do të jenë përgjithmonë, me lejen e Zotit të tyre. Përshëndetja e tyre atje është “Selam!”.

²⁴. A mund ta kuptosh, vallë, shembullin që Allahu jep për fjalën e mirë? Një fjalë e mirë është si një pemë e mirë, rrënjët e së cilës janë të thella dhe degët e saj ngjiten deri në qiell. ²⁵. Me vullnetin e Zotit, ajo i jep frutat e saj në çdo kohë. Allahu u jep njerëzve

shembuj, me qëllim që ata të mendojnë. ²⁶ Ndërsa shembulli i fjalës së keqe është si një pemë e keqe, me rrënjë të shkulura dhe të paqëndrueshme në tokë.

²⁷ Allahu i forcon besimtarët me Fjalën e fortë, në jetën e kësaj bote dhe në Botën Tjetër; ndërsa të padrejtët Allahu i lë në humbje. Allahu bën gjithçka që dëshiron.

²⁸ A nuk i ke kthyer sytë nga ata që, mirësinë e Allahut e këmbëjnë me mosbesimin, ndërsa popullin e vet e çojnë në vendin e shkatërrimit? ²⁹ Xhehenemi është vendi ku do të hidhen. Eh, sa vend i tmerrshëm është ai! ³⁰ Ata kanë ngritur idhuj, si të barabartë me Allahun, për t'i larguar njerëzit nga rruga e Tij. Thuaj: “Kënaquni, por, jeni drejtuar për në Zjarr!”

³¹ Thuaju robve të Mi, që kanë besuar, që ta falin rregullisht namazin dhe, nga ajo që u kemi dhënë, le të japin fshehtazi dhe haptazi, para se të vijë ajo Ditë, kur nuk do të ketë më as kompensim e as miqësi.

³² Allahu është Ai që i ka krijuar qiejt dhe Tokën dhe që lëshon ujë prej së larti dhe me të bëhen fruta, si ushqim për ju. Është Ai që ju ka vënë në shërbim anijet, që lundrojnë në det me urdhrin e Tij. Edhe lumenjtë, është Ai që i ka vënë në shërbimin tuaj. ³³ Ai e krijoi për ju Diellin dhe Hënën, që vazhdimisht lëvizin, dhe bëri për ju natën dhe ditën. ³⁴ Ai ju jep nga gjithçka që kërkon. Edhe në qoftë se përpiqeni t'i numëroni të mirat e Allahut, nuk do të mund të arrini t'i numëroni ato. Vërtet, njeriu është i padrejtë dhe shumë mosmirënjohës.

³⁵ Kujtoni kur Ibrahim i tha: “O Zoti im! Bëje këtë qytet të qetë e të sigurt dhe më ruaj mua e bijtë e mi nga adhurimi i idhujve!

³⁶ O Zoti im! Ata, vërtet kanë devijuar shumë njerëz. Atëherë kush më pason mua, ai është i imi e kush nuk më bindet mua (ai meriton ndëshkimin) - por Ti je me të vërtetë Falës i Madh e Mëshirëplotë.

³⁷ O Zoti ynë! Unë e vendosa një pjesë të familjes sime në një

luginë, ku nuk ka bimë, pranë Shtëpisë Sate të Shenjtë, që ta falin rregullisht namazin, o Zoti ynë! Prandaj bëj që zemrat e njerëzve të mbushen me dashuri për ta, dhe furnizoji me mirësi, për të të lavdëruar me mirënjohje!”.

³⁸. O Zoti ynë! S’ka dyshim se Ti e di atë që ne e fshehim dhe atë që ne e shfaqim haptazi. Allahut nuk mund t’i fshihet asgjë në Tokë dhe në qiell. ³⁹. Falënderimi i qoftë Allahut, i Cili më dhuroi mua, në pleqëri, Ismailin dhe Is’hakun! Vërtet, Zoti im është Dëgjuesi i lutjes. ⁴⁰. O Zoti im! Më bëj mua dhe pasardhësit e mi nga ata që kryejnë namazin rregullisht, dhe pranoje lutjen time, o Zoti ynë! ⁴¹. O Zoti ynë! Na mbulo me faljen tënde mua, prindërit e mi dhe të gjithë besimtarët Ditën kur të jepet llogaria.

⁴². Kurrresi mos mendo se Allahu është i pakujdesshëm ndaj veprimeve të keqbërësve! Ai vetëm është duke u dhënë afat deri në Ditën, kur sytë të shtangen nga tmerri. ⁴³. Ata janë duke vrapuar me kokat lart, me sytë e tyre të hapur e të papulitur me zemrat e tyre të zbrazëta.

⁴⁴. Prandaj paralajmëroji njerëzit për Ditën kur do t’u vijë Dënimi dhe kur keqbërësit do të thonë: “Zoti ynë! Na lër edhe për pak kohë që t’i përgjigjemi thirrjes Sate dhe t’i pasojmë të dërguarit!” Po, a nuk e kishit zakon të betoheshit më parë se nuk kishit për t’u larguar kurrë (nga mirësitë e kësaj dynjaje)? ⁴⁵. Ju banuat në vendbanimet e atyre që shkatërruan vetveten dhe e mësuat qartë se si vepruam me ta. Ne ju sollëm shembuj të qartë. ⁴⁶. Të fuqishme qenë, vërtet kurthet që përgatitën ata; por kurthet e tyre ishin në dorë të Allahut, edhe sikur të ishin të tilla që të shkulin malet.

⁴⁷. Kurrresi mos mendo se Allahu nuk do ta mbante premtimin që u dha të dërguarve të Tij. Allahu është Ngadhënjimtar dhe ka ndëshkim të ashpër. ⁴⁸. Një ditë Toka do të shndërrohet në tjetër Tokë, e po kështu edhe qiejt dhe të gjithë do të dalin para Allahut, të Vetmit Ngadhënjimtarit. ⁴⁹. Dhe ti do t’i shohësh idhujtarët atë ditë

të lidhur në pranga. ⁵⁰. Rrobat e tyre janë prej katrani, kurse fytyrat e tyre do t'i mbulojë Zjarri. ⁵¹. Kështu Allahu ka për ta shpërblyer çdo shpirt për gjithçka që ka bërë. Vërtet, Allahu është i Shpejtë në llogari. ⁵². Ky është një mesazh për njerëzit, që ata të marrin këshillë dhe ta dinë mirë se Ai është i Vetmi i Adhuruar, dhe që të nxjerrin mësim ata që kuptojnë.

SURJA 15 - HIXHR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Ra*. Këto janë ajetet e Librit - këtij Kur'ani që qartëson gjithçka.

². Ata që nuk besojnë do të donin të ishin myslimanë. ³. Le t'i gëzojnë (të mirat e kësaj bote) dhe të kënaqen! Le të defrehen me shpresa të kota, se më vonë do ta kuptojnë. ⁴. Ne kurrë nuk kemi shkatërruar ndonjë popull jashtë afatit të caktuar për ta. ⁵. Dhe asnjë popull nuk mund ta shpejtojë apo ta shtyjë për më vonë afatin e vet.

⁶. Ata thonë: "O ti që po të shpallet Mesazhi! Ti je, vërtet i çmendur!" ⁷. Përse nuk na sjell melekë, nëse je i sinkertë?" ⁸. Por (thotë Zoti) Ne i dërgojmë melekët veçse kur duhet dhe atëherë, atyre (mosbesimtarëve) nuk u jepet më afat.

⁹. Ne e shpallëm Mesazhin (Kur'anin) dhe sigurisht, Ne do të jemi mbrojtës të tij.

¹⁰. Ne kemi çuar të dërguar edhe në popujt e mëhershëm.

¹¹. Por, nuk ka ndodhur kurrë që atyre t'u ketë shkuar një i dërguar e ata të mos jenë tallur me të. ¹². Kështu e fusim atë (mosbesimin) në zemrat e keqbërësve. ¹³. Ata nuk e besojnë (shpalljen) dhe ky është një ligji i pandryshueshëm që në popujt e hershëm (keqbërës).

¹⁴. Edhe sikur Ne t'u hapnim atyre një derë në qiell, që ata të

ngjiteshin vazhdimisht lart, ¹⁵. Ata do të thoshin: “Neve na kanë qenë bllokuar sytë, madje kemi qenë të magjepsur.”.

¹⁶. Ne kemi krijuar rrugë yjesh në qiell dhe e kemi zbukuruar, për ata që e shikojnë me vëmendje. ¹⁷. Ne e kemi ruajtur atë (qiellin) prej çdo shejtani të mallkuar, ¹⁸. Por kushdo që i kap veshi diçka vjedhurazi, edhe atë e kapin shkëndijat e zjarrrta.

¹⁹. Ne e kemi shtruar tokën dhe kemi vendosur male të forta e të palëvizëshme në të dhe kemi bërë që të prodhohen në të të gjitha llojet e gjërave në masën e duhur. ²⁰. Në të, Ne krijuam mjetet e jetesës për ju dhe për ata për furnizimin e të cilëve nuk jeni përgjegjës.

²¹. Nuk ka asgjë që të mos e ketë burimin e pashtershëm te Ne. Ne japim veçse me masë të caktuar. ²². Ne i lëshojmë erërat mbarështuese, ndërsa nga qielli lëshojmë shi, nga i cili pini e nuk mund t'i ruani burimet e tij.

²³. Ne japim jetë e vdekje dhe Ne jemi trashëguesit. ²⁴. Nuk ka dyshim se Ne dimë për ata që ishin para jush dhe për ata që vijnë më pas. ²⁵. Zoti yt është Ai që do t'i mbledhë të gjithë ata. Ai është, vërtet i Urtë dhe i Ditur.

²⁶. Ne e krijuam njeriun nga një baltë e ndenjur për një kohë të gjatë, ²⁷. ndërsa xhindët i krijuam më parë nga flaka e një zjarri shumë të fortë (e pa tym).

²⁸. Zoti yt u tha melekëve: “Unë po krijoj njeriun nga një baltë e ndenjur për një kohë të gjatë. ²⁹. Kur t'i kem dhënë formë dhe t'i fryj shpirt prej Meje, atëherë ju do t'i përkuleni atij në sexhde.”.

³⁰. Kështu, të gjithë melekët së bashku u përkulën në sexhde,

³¹. Përveç Iblisit, që refuzoi të ishte me ata që u përkulën. ³². Ai i tha: “O Iblis! Cila është arsyeja që ti nuk je me ata që bënë sexhde?”

³³. Ai u përgjigj: “Nuk më takon mua t'i bëj sexhde një njeriu, që e krijoje nga balta e ndenjur për një kohë të gjatë.”.

³⁴. Ai i tha: “Atëherë dil prej aty, sepse ti je i mallkuar! ³⁵. Dhe

mallkimi kundër teje do të jetë deri në Ditën e Gjykimit.”. ³⁶. Ai (iblisi) tha: “Zoti im, më jep afat deri ditën kur ata të ringjallen!”

³⁷. Ai (Allahu) tha: “Po, ke afat, ³⁸. deri kur të vijë dita e caktuar.”.

³⁹. (iblisi) Tha: “O Zoti im! Për shkak se më çove në humbje, unë do t’ua zbukuroj ligësinë atyre sa të jenë në tokë dhe do t’i largoj të gjithë nga rruga e drejtë. ⁴⁰. Përveç robve të Tu të sinqertë.

⁴¹. Ai (Allahu) tha: “Kjo (rruga e të sinqertëve) është rruga Ime e drejtë. ⁴². Mbi robërit e Mi ti nuk ke aspak fuqi, përveç mbi të humburit, që vijnë pas teje.” ⁴³. Dhe nuk ka dyshim se Xhehenemi është vendi i premtuar për të gjithë ata. ⁴⁴. Ai ka shtatë dyer dhe çdonjëra prej tyre ka shtegun e caktuar (për gjynahqarët).

⁴⁵. Ndërsa të devotshmit do të jenë në kopshte, mes burimeve. ⁴⁶. (Përsëritetja për ta do të jetë:) “Hyni në to, të shpëtuar e të siguruar!” ⁴⁷. Dhe Ne do të heqim prej zemrave të tyre çdo ndjenjë urrejtjeje e ata do të jenë si vëllezër në shtretër dhe përballë njëritjetrit. ⁴⁸. Asnjë lodhje nuk do t’i kapë ata dhe nuk do t’u thuhet kurrë të largohen prej andej. ⁴⁹. Thuaju robve të Mi se vërtet, Unë jam Falësi i Madh e Mëshirëplotë. ⁵⁰. Por edhe dënimi Im është Dënim i dhembshëm.

⁵¹. Thuaju edhe për mysafirët e Ibrahimit. ⁵². Ata hynë tek ai dhe thanë: “Selamen!” Ai tha: “Po na trembni kështu.” ⁵³. Ata i thanë: “Mos u tremb, sepse ne kemi ardhur të të japim lajmin e mirë për një djalë të ditur!” ⁵⁴. Ai tha: “Po më jepni këtë sihariq, kur unë jam tashmë në moshë të shtyrë?! Atëherë, ç’është ky përgëzim kështu?!” ⁵⁵. Ata thanë: “Ne po të përgëzojmë për diçka që është e sigurt. Prandaj ti mos u trego i pashpresë!” ⁵⁶. Ai tha: “Askush nuk e humb shpresën në mëshirën e Zotit të vet, përveç atyre që janë të humbur”.

⁵⁷. Ai tha: “Cili është qëllimi juaj, o të dërguar (të Allahut)?”

⁵⁸. Ata thanë: “Ne jemi dërguar për një popull të zhytur në poshtërsi.

⁵⁹. Me përjashtim të familjes së Lutit, që do t’i shpëtojmë të gjithë,

⁶⁰. përveç gruas së tij.” Ne vendosëm që ajo të mbetej me të dënuarit.

⁶¹. Kur të dërguarit shkuan te shtëpia e Lutit, ⁶². ai u tha: “Ju jeni njerëz të panjohur.” ⁶³. Ata thanë: “Kemi ardhur tek ti për të përmbushur atë që ata e dyshonin.” ⁶⁴. Të kemi sjellë të vërtetën dhe ne themi të vërtetën. ⁶⁵. Prandaj ti dil me familjen tënde pasi të kalojë një pjesë e natës dhe rri pas tyre. Asnjëri prej jush të mos shohë pas dhe shkoni andej nga të urdhëroheni! ⁶⁶. Dhe Ne i kumtuam atij atë që do të ndodhte: zhdukja e tyre, deri tek i fundit, do të bëhej në mëngjes.

⁶⁷. Banorët e qytetit shkuan tek ai gjithë gëzim, duke njoftuar njëri-tjetrin (për mysafirët e Lutit). ⁶⁸. Ai u tha: “Këta janë mysafirët e mi, prandaj mos më turpëroni! ⁶⁹. Kijeni frikë Allahun e mos më turpëroni!” ⁷⁰. Ata i thanë: “A nuk të kemi thënë që të mos përzihesh me njerëz?” ⁷¹. Ai tha: “Ja ku janë bijat e mia, nëse doni.”

⁷². Betohem në jetën tënde, nuk ka dyshim se ata ishin humbur në dehjen e tyre. ⁷³. Në kohën e lindjes së diellit, ata i përfshiu një ushtimë e tmerrshme. ⁷⁴. Dhe Ne i përmbysëm (Qytetet) dhe lëshuam mbi ta reshje si deltinë e pjekur. ⁷⁵. Tek e gjithë kjo ka, vërtet Argumente për ata që kuptojnë. ⁷⁶. Dhe ato (qytete) ishin mu në xhade. ⁷⁷. Për ata që besojnë, ky është Argument.

⁷⁸. Edhe populli i Ejkes qenë keqbërës. ⁷⁹. Prandaj Ne i ndëshkuam edhe ata; të dyja këto vende ishin pranë një rruge të gjerë. ⁸⁰. Edhe populli i Hixhrit i kundërshtoi të dërguarit. ⁸¹. Ne u parashtruam Argumentet Tona, por ata i kundërshtuan. ⁸². Ata i gdhendnin shtëpitë në shkëmbinj, për të qenë më të sigurt. ⁸³. Në mëngjes, ata i goditi gjëmimi i tmerrshëm e shkatërrues. ⁸⁴. Atyre nuk u shërbeu aspak puna që kishin bërë.

⁸⁵. Ne i krijuam qiejt dhe Tokën veçse me urtësi. Nuk ka dyshim se Ora do të vijë, por ti sillu me butësi e duke i falur hijshëm. ⁸⁶. Zoti yt është Krijuesi i Gjithëditur.

⁸⁷. Ne të kemi dhënë një shtatëshe (ajetesh) që përsëritet dhe Kur'anin e Madh. ⁸⁸. Mos ua hidh sytë kënaqësive që Ne u kemi

dhënë disave prej tyre e as mos u brengos për ta (dhe mohimin e tyre)! Shtrihe dorën e mëshirës dhe të butësisë ndaj besimtarëve!⁸⁹ Dhe thuaj: “Unë jam vërtet ai që paralajmëron qartë.”⁹⁰ Ne i ndëshkuam ata që u përçanë në grupe (rreth përshkrimit të Kur’anit),⁹¹ Ata të cilët e bënë Kur’anin të ndarë në pjesë.⁹² Betohe me për Zotin tënd, Ne do t’i marrim të gjithë ata në pyetje,⁹³ për të gjitha veprat e tyre.

⁹⁴ Prandaj thuaje haptas mesazhin që të është urdhëruar dhe rri larg idhujtarëve!⁹⁵ Nuk ka dyshim se Ne të mjaftojmë ty kundër atyre që tallen,⁹⁶ Kundër atyre që i shoqërojnë Allahut zot tjetër. Dhe së shpejti ata do të arrijnë ta kuptojnë.⁹⁷ Ne e dimë mirë se ti ngushtohesh shpirtërisht prej gjërave që thonë ata.⁹⁸ Por ti madhëroje me lavdërime Zotin tënd e bëhu prej atyre që bien në sexhde!⁹⁹ Dhe, adhuroje Zotin tënd, derisa të vijë Ora e sigurt (vdekja)!

SURJA 16 - NAHL

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹ Erdhi (është afruar) urdhri i Allahut (kijameti). Pra mos e kërkoni ngutjen e tij! I Pastër (nga çdo mangësi) dhe i Lartësuar është Ai në krahasim me atë (idhujt) që ata i shoqërojnë.² Me urdhrin e Tij ia zbret melekët me shpallje atij që Ai dëshiron nga robërit e vet, (duke u thënë) t’ua tërhiqni vërejtjen se nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Meje, pra të më ruheni.³ Ai i krijoi qiejt e Tokën me një urtësi të madhe. I lartësuar qoftë Ai mbi gjithçka që ata (idhujtarët) i shoqërojnë!

⁴ Ai e krijoi njeriun prej një pike (fare) dhe ja, ai (njeriu) kthehet në një kundërshtar të hapët.⁵ Edhe kafshët Ai i krijoi për ju. Nëpërmjet tyre ju siguron mjetet për ngrohje dhe dobi të tjera dhe prej tyre ushqeheni.⁶ Ju shihni pamje të bukura kur i ktheni

ato në mbrëmje (nga kullota) dhe kur i lëshoni në mëngjes (për në kullotë). ⁷ Ato bartin ngarkesat tuaja (të rënda) në vende të largëta, ku ju do të arrinit me shumë vështirësi. Vërtet, Zoti juaj është shumë Bamirës dhe Mëshirëplotë. ⁸ Edhe kuajt, mushkat dhe gomarët i krijoi që ti përdorni si kafshë bare dhe si zbukurim. Ai krijon edhe gjëra që ju nuk i dini.

⁹ Udhëzimi për në Rugën e Drejtë është në dorë të Allahut. Por ka edhe rrugë devijuese (nga e Vërteta). Sikur të kishte dashur Ai, do t'ju kishte udhëzuar që të gjithëve.

¹⁰ Ai zbriti për ju ujë nga qielli. Prej tij keni për të pirë dhe prej tij ujitet bimësia, ku kullotni bagëtinë. ¹¹ Me atë (shiun) mbijnë, për të mirën tuaj, të lashtat, ullinjë, hurmat, vreshtat dhe nga të gjitha llojet e frutave. Në të gjitha këto ka Argumente për njerëzit që meditojnë.

¹² Ai i nënshtroi për ju natën dhe ditën, Diellin dhe Hënën. Edhe yjet janë nënshtuar me urdhrin e Tij. Vërtet, në këto ka Argumente për njerëzit që mendojnë. ¹³ Edhe në ato (bagëti, bimë, pemë, minerale etj.) që Ai krijoi në tokë me ngjyra të ndryshme, ka fakte për njerëzit që kujtojnë (mirësitë e Zotit).

¹⁴ Është Ai që e nënshtroi detin, që ju të hani prej (gjallesave të) tij mish të freskët e të nxirrni nga ai stoli të shumta që ju i mbani. Ju i shihni anijet si çajne (lundrojnë) nëpër të, që të kërkonin nga begatitë e Tij dhe të jeni falënderues (për Zotin).

¹⁵ Dhe vuri në Tokë male (të forta), që ajo të mos lëkundet me ju dhe bëri lumenj e rrugë që të mund të orientoheni. ¹⁶ Vuri edhe shenja të shumta (për orientim ditën) dhe me anën e yjeve karvanet orientohen (natën).

¹⁷ Atëherë, a është njëlloj Ai që krijon si ai që nuk krijon? A nuk po kujtoni? ¹⁸ Edhe nëse do t'i numëronit mirësitë e Allahut, nuk do të mund t'i llogarisnit ato. Allahu është Falës i Madh e

Mëshirëplotë. ¹⁹. Allahu di gjithçka që ju e fshihni dhe gjithçka që ju e shfaqni haptazi.

²⁰. Idhujt që ata i adhurojnë veç Allahut, nuk mund të krijojnë asgjë sepse edhe vetë ata janë të krijuar. ²¹. Ata (idhujt) janë të vdekur, jo të gjallë dhe as që e dinë se kur do të ringjallen (krijesat).

²². Zoti juaj është një Zot i vetëm (që meriton adhurimet). Ata që nuk besojnë në Ahiret, i kanë zemrat të mbushura me mohim dhe janë kryeneçë. ²³. Nuk ka dyshim se Allahu di gjithçka që ata e fshehin dhe gjithçka që e shfaqin haptazi. Ai nuk i do kryeneçët.

²⁴. Kur atyre (mohuesve) u thuhet “Çfarë ka shpallur Zoti juaj?”, ata thonë: “Mite të popujve të hershëm.” ²⁵. Ata kanë për t’i bartur të plota gjynahet e veta në Ditën e Gjykimit e do të bartin edhe një pjesë të gjynaheve të atyre që i devijuan (nga e Vërteta) pa kurrfarë ditorie. Sa e keqe është ajo që do të bartin!

²⁶. Edhe ata që ishin para tyre thurën intriga të shumta (kundër së Vërtetës). Por Allahu e rrënoi që në themel atë (intrigë) që ndërtuan dhe ua shembi mbi kokë kulmin e saj. Atyre u erdhi dënimi pa u ndier. ²⁷. Pastaj, në Ditën e Gjykimit Ai do t’i poshtërojë ata dhe do t’u thotë: “Ku janë ata që m’i bënit shokë Mua dhe për hir të tyre luftonit (kundër së Vërtetës)?” Ata që u qe dhënë dituria do të thonë: “Vërtet, poshtërimi dhe e keqja i ka përfshirë sot jobesimtarët.”

²⁸. Janë ata të cilëve melekët ua marrin shpirtrat e mbushur plot padrejtësi. Ata shprehin dorëzimin (në momentin e vdekjes), duke thënë: “Ne nuk bëmë ndonjë të keqe.” Por Allahu e di shumë mirë atë që e bëtë ju. ²⁹. Prandaj, hyni në dyert e Xhehenemit ku do të jeni përjetë! Sa vend i keq është ai i kryeneçeve!”

³⁰. Kur atyre që ishin të devotshëm u thuhej “Çfarë shpalli Zoti juaj?”, ata thoshin: “Shpalli çdo të mirë.” Ata që bënë vepra të mira, edhe në këtë jetë kanë shpërblim të mirë. Por shpërblimi i tyre në Jetën Tjetër është shumë më i mirë. Eh sa vend i mirë është ai i të devotshmëve! ³¹. Ai (vend i mrekullueshëm) është në Xhenetet e

Adnit, ku ata do të hyjnë (të lumtur) e nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Aty do të kenë gjithçka që dëshirojnë. Ja, kështu i shpërblen Allahu të devotshmit. ³². Janë ata, të cilëve melekët ua marrin shpirtrat e mirë (e të pastër) duke u thënë: “Selamun alejkum! Hyni në Xhenet, për ato (punë të mira) që keni bërë!

³³. Mos vallë po presin ata (idhujtarët) diçka tjetër përveç se t’u vijnë melekët (për t’ua marrë shpirtin) ose t’u vijë urdhri (dënimi) i Zotit tënd? Kështu bënë ata që ishin para tyre. Allahu nuk u bëri padrejtësi atyre, por ishin ata që i bënë padrejtësi vetvetes. ³⁴. Ata i goditi ndëshkimi për të këqijat që bënë dhe i përfshiu ai (dënimi i Zotit), me të cilin talleshin.

³⁵. Ata që i bënë shok Zotit thanë: “Sikur të kishte dashur Allahu, as ne e as prindërit tanë nuk do të adhuronim asgjë përveç Tij dhe nuk do të bënim haram asgjë përveç ndalesave të Tij. Kështu bënë edhe ata që ishin para tyre. Por, a mos kanë të dërguarit detyrë tjetër, përveç kumtimit të qartë të shpalljes?

³⁶. Ne çuam në çdo popull të dërguar që t’u thonë: “Adhuroni vetëm Allahun, e largojuni shejtanëve (adhurimit të tyre)!” Por pati nga ata që Allahu i udhëzoi dhe pati nga ata që merituan të mbeten në humbje. Pra, udhëtoni nëpër botë dhe shihni se si ishte fundi i gënjeshtarëve! ³⁷. Edhe nëse ti (o Muhammed) përpiqesh për t’i vënë në rrugë të drejtë ata, (dije se) Allahu nuk e udhëzon atë që e ka humbur dhe për ata nuk ka asnjë ndihmëtar.

³⁸. Ata u betuan në Allahun, me betimin e tyre më të fortë se Allahu nuk ka për ta ringjallur atë që vdes. Përkundrazi, (Ringjallja) është premtimi i Tij i prerë, por shumica e njerëzve nuk e dinë. ³⁹. Ai do t’i ringjallë ata për t’ua bërë të qartë të vërtetën e asaj, për të cilën ranë në kundërshti dhe për t’a ditur mirë jobesimtarët se ishin gënjeshtarë. ⁴⁰. Kur Ne dëshirojmë diçka, vetëm i themi: “Bëhu!” e ajo menjëherë bëhet.

⁴¹. Atyre, që migruan për hir të Allahut, pasi iu bë padrejtësi,

kemi për t'u dhënë vendbanim të mirë në këtë jetë. Por shpërblimi i Jetës Tjetër është edhe më i madh. Veç sikur ta dinin! ⁴². Janë ata që bënë durim dhe vetëm Zotit të tyre iu mbështetën.

⁴³. Ne edhe para teje dërguam veçse burra, të cilëve u dhamë Shpallje. Pyesni, pra dijetarët nëse nuk dini! ⁴⁴. (I patëm dërguar ata) me Argumente e me libra të shenjtë. Ndërsa ty ta shpallëm Kur'anin që t'u shpjegosh njerëzve atë që u është shpallur atyre, që ata të mendojnë (në këtë shpallje).

⁴⁵. Mos vallë janë të sigurt ata që përgatitën kurthe se Allahu nuk do t'ua shembë tokën nën këmbë e nuk do t'u vijë dënimi andej nga nuk e mendojnë, ⁴⁶. ose se nuk do t'i rrëmbejë ata (me ndëshkimin e Tij) gjatë udhëtimeve të tyre, e ata nuk do të mund t'i shpëtojnë; ⁴⁷. ose se nuk do t'i rrëmbejë ata (me ndëshkimin e Tij) edhe kur të jenë të mbushur me frikë? Por, nuk ka dyshim se Zoti juaj është i Butë e Mëshirëplotë.

⁴⁸. A nuk po shohin ata (mohuesit e Zotiti) se çdo gjë që e krijoi Allahu, e sjell hijen e vet djathtas dhe majtas, duke i bërë sexhde Allahut dhe duke qenë e përulur? ⁴⁹. Vetëm Allahut i bën sexhde çdo gjë që është në qiej e që është në tokë. Edhe melekët (i bëjnë sexhde) e ata nuk tregohen kryeneçë. ⁵⁰. I frikësohen Zotit të tyre, që është mbi ta dhe bëjnë gjithçka për të cilën urdhërohen.

⁵¹. Allahu ka thënë: “Mos adhuronit dy zota, sepse Ai është Një Zot i Vetëm (që meriton adhurimin)! Vetëm Mua të më keni frikë!”.

⁵². Vetëm e Tij është gjithçka në qiej e në Tokë dhe vetëm Atij i takon adhurimi. A mos po i frikësoheni dikujt tjetër veç Allahut?

⁵³. Çdo të mirë që zotëroni, e keni prej Allahut. Edhe kur ju godet e keqja, ju vetëm tek Ai e ngrini zërin (me lutje). ⁵⁴. Pastaj, kur jua largon dënimin, shumë prej jush i përshkruajnë shok Zotit të tyre.

⁵⁵. Ja, kështu ata tregojnë mosmirënjohje për ato (mirësi të shumta) që Ne u kemi dhënë. Shfrytëzojini ato (për një kohë të shkurtër) se më vonë do ta kuptoni! ⁵⁶. Nga ajo, me të cilën Ne i furnizuem, ata

ndajnë një pjesë për ata (idhujt) që nuk kuptojnë asgjë. Betohem në Allahun, ju do të merreni në pëgjegjësi për atë që trillonit!

⁵⁷. Ata shpifin se Allahu ka (si fëmijë) vajzat - I pastër qoftë Ai nga përshkrimet e tyre! - ndërsa për veten e tyre zgjedhin çfarë ua ka ënda (djemtë). ⁵⁸. Kur ndonjëri prej tyre përgëzohet se i ka lindur vajzë, fytyra i nxihet dhe ai mbushet plot dëshpërim. ⁵⁹. Fshihet prej njerëzve për shkak të së keqes që ja njoftuan. A ta mbajë atë, ashtu i turpëruar, apo ta mbulojë atë (të gjallë) në dhe? Sa i keq është gjykimi i tyre! ⁶⁰. Përshkrimi më i keq është për ata që nuk besojnë në Jetën e përjetshme (Ahiret). Ndërsa Allahu i takon përshkrimi më i lartë. Ai është Ngadhënjimtari, i Urti.

⁶¹. Sikur Allahu t'i dënonte njerëzit për shkak të padrejtësive së tyre, nuk do të linte mbi Tokë asnjë të gjallë. Por, Ai i lë ata për më vonë, deri në afatin e caktuar. Kur të vijë afati i tyre, ata as nuk mund ta përngadalësojnë e as ta përshpejtojnë atë.

⁶². Ato (vajzat) që i urrejnë për vete, ia veshin Allahut (si fëmijë) dhe gjuhët e tyre mashtroese shpifin se ata do të kenë më të mirën (Xhenetin). S'ka dyshim, ata i pret Zjarri dhe në të do të mbeten të braktisur (të harruar).

⁶³. Betohem për Allahun! Ne dërguam para teje të dërguar ndër popuj të shumtë, por shejtani ua hijeshoi veprat e tyre (të këqija). Prandaj sot (në Ditën e Kiametit) ai është miku i tyre dhe ata (të gjithë bashkë) do të kenë një dënim të dhembshëm. ⁶⁴. Ne ta shpallëm Kur'anin, veçse që t'u sqarosh atyre atë, për të cilën u përçanë dhe që të jetë udhëzim e mëshirë për njerëzit që besojnë.

⁶⁵. Allahu zbret ujë prej qiellit dhe me të e ngjall tokën pas vdekjes së saj. Në këtë fakt ka Shenja (të qarta) për njerëzit që dëgjojnë (e kuptojnë).

⁶⁶. Edhe në bagëtitë ju keni shembuj të shumtë (për të menduar). Ne, nga ajo që prodhohet nga barqet e tyre mes ushqimit të përtypur dhe gjakut, ju japim të pini qumësht të pastër e të shijshëm, për ata

që e pinë. ⁶⁷. Edhe nga frutat e hurmës dhe të rrushit ju nxirrni pije (lëngje) dhe ushqim të mirë. S'ka dyshim se edhe në këtë fakt ka Shenja (të qarta) për njerëzit që mendojnë.

⁶⁸. Zoti yt e udhëzoi bletën që të ndërtojë koshere nëpër male, nëpër drurë dhe nëpër ndërtesat që ata (njerëzit) ngrenë. ⁶⁹. Ushqehu me të gjitha llojet e frutave dhe udhëto nëpër rrugët që Zoti yt i lehtësoi për ty! Nga barqet e tyre (të bletëve) del një lëng me ngjyra të ndryshme, në të cilin ka shërim për njerëzit. Edhe në këtë fakt ka Shenja (të qarta) për njerëzit që mendojnë.

⁷⁰. Allahu ju krijon dhe pastaj jua merr shpirtin. Disa prej jush lihen të jetojnë deri në moshën më të vjetër, aq sa të mos dijnë më asgjë nga ajo që kanë pasë ditur më parë. Allahu është i Gjithëdituri, i Gjithëpushtetshmi.

⁷¹. Allahu i dalloi disa prej jush mbi disa të tjerë në pasuri. Por ata që u dalluan mbi të tjerët (në pasuri), kurrë nuk do t'a ndanin pasurinë me ata që i kanë nën vete, për të qenë (të gjithë) të barabartë. Atëherë, si i mohojnë mirësitë e Allahut?!

⁷². Allahu krijoi për ju bashkëshorte nga vetë lloji juaj, e prej bashkëshorteve tuaja - fëmijë e nipa dhe ju dhuroi të mira. A po besojnë të pavërtetën dhe të mirat e Allahut po i mohojnë? ⁷³. Ata (idhujtarët) adhurojnë përveç Allahut krijesa, të cilat nuk janë në gjendje t'u sjellin asnjë rizik as nga qiejt, as nga toka dhe as që kanë mundësi. ⁷⁴. Mos i përshkruani Allahut shembuj! Allahu di gjithçka e ju nuk dini.

⁷⁵. Allahu sjell si shembull një skllav që është pronë e dikujt tjetër dhe që nuk ka në dorë asgjë dhe një tjetër, të cilin ne e kemi begatuar me një rizik të mirë e ai jep nga ai (që i kemi dhënë) fshehtas e haptas. A janë këta të dy të barabartë?! Të gjitha lavdërimet i takojnë vetëm Allahut, por shumica e tyre nuk e dinë.

⁷⁶. Allahu sjell shembull edhe dy njerëz. Njëri prej atyre të dyve është memec, që nuk ka aftësi për asgjë (as për vete as për të tjerët).

Ai është barrë për kujdestarin e tij e ngado që ta orientojë, ai nuk sjell ndonjë dobi. A është ai njëlloj me atë që udhëzon për drejtësi dhe është në Rrugën e Drejtë?

⁷⁷. Vetëm Allahu i di fshehtësitë e qiejve dhe të Tokës. Çështja e Orës së kijametit është sa hap e mbyll sytë ose edhe më shpejt. Allahu është i Gjithëfuqishëm për gjithçka.

⁷⁸. Allahu ju nxori nga barqet e nënave (si foshnja) dhe ju nuk dinit asgjë. Ai Ju dha të dëgjuarit, të parët dhe zemrat, që të jeni falënderues.

⁷⁹. A nuk i shohin ata shpendët fluturues në kupë të qiellit? Ata nuk i mban kush, përveç Allahut. Edhe në këto ka fakte për njerëzit që besojnë. ⁸⁰. Allahu i bëri shtëpitë tuaja vendbanim të qetë dhe nga lëkurët e kafshëve ju mundësoi të keni tenda që lehtësisht i bartni me vete gjatë udhëtimeve dhe (kur qëndroni) në vendin tuaj. Ndërsa nga leshi ose gëzofi i tyre, ju bëni veshje, që t'i shfrytëzoni për një kohë të caktuar.

⁸¹. Allahu ju bëri hije (të freskëta) nga ajo që Ai krijoi për ju dhe nëpër kodra ju gjeni vendstrehime. Ai ju mundësoi të keni veshje që ju mbrojnë prej të nxehtit dhe veshje që ju mbrojnë në luftë. Kështu i plotëson Allahu të mirat e Tij ndaj jush, në mënyrë që të dorëzoheni (në besimin e vërtetë). ⁸². Por, nëse ata të kthejnë shpinën, atëherë detyra jote është veçse komunikimi i qartë (i besimit të drejtë). ⁸³. Ata i njohin të mirat e Allahut, pastaj i mohojnë ato dhe shumica e tyre janë jubesimtarë.

⁸⁴. Atë Ditë, kur prej secilit popull do të sjellim dëshmitarë, atyre që nuk besuan, nuk do t'u jepet leje për shfajsim, e as nuk do të kërkohet prej tyre (të arsyetohen). ⁸⁵. Kur keqbërësit të shohin dënimin, atëherë as nuk do t'u lehtësohet dhe as nuk do t'u jepet afat.

⁸⁶. Kur idhujtarët do t'i shohin idhujt e vet, do të thonë: "O Zoti ynë, këta janë idhujt tanë, të cilët ne i patëm adhuruar veç Teje." Ata

(idhujt) do t'ua kthejnë fjalën e do t'u thonë: “Ju jeni gënjeshtarë.”⁸⁷ Atë ditë ata (idhujtarët) do t'i dorëzohen Allahut dhe ajo që ata trillonin do t'i lërë në baltë.⁸⁸ Atyre, që nuk besuan dhe penguan nga rruga e Allahut, do t'u shtojmë dënim mbi dënim për shkak se bënë shkatërrime.

⁸⁹. Atë Ditë, kur në secilin popull Ne do të sjellim dëshmitar kundër tyre, edhe ty do të sjellim dëshmitar kundër këtyre (popullit tënd). Ne ta shpallëm ty Librin si sqarim për çdo gjë, si udhëzim e mëshirë dhe si përgëzim për myslimanët.

⁹⁰. Allahu urdhëron për drejtësi, për bamirësi e për ndihmë ndaj të afërmve dhe i ndalon imoralitetin, poshtërsitë dhe padrejtësinë. Ai ju këshillon që ju të kujtoni (kumtet e Tij).

⁹¹. “Zbatoheni premtimin që ia keni dhënë Allahut, e mos i thyeni betimet pasi i keni bërë (e përforcuar) ato, dhe Allahun e keni marë si dëshmues mbi ju! Vërtet, Allahu di gjithçka që bëni ju.”⁹² Mos u bëni (në çështjet e betimit) si ajo që e prish endjen e saj pasi e ka thurrur fort! Dhe mos i përdorni betimet tuaja për dredhi mes jush për shkak se një grup është më i madh (e më i pushtetshëm) se tjetri! Allahu ju ka sprovuar me këtë dhe në ditën e gjykimit Ai do t'ju njoftojë për çdo gjë rreth së cilës kundërshtoheshit.

⁹³. Sikur të kishte dashur, Allahu do t'ju kishte bërë një popull të vetëm, por Ai e lë të humbur atë që do, dhe e udhëzon atë që do. Pa dyshim, ju do të përgjigjeni për atë që keni bërë.

⁹⁴. Mos i përdorni betimet tuaja për të bërë dredhi mes jush e kështu, t'ju rrëshqasin këmbët nga rruga e drejtë pas forcimit në të! Kështu ju do të përjetoni (në këtë jetë) të keqen (e merituar) për pengimin e njerëzve nga Rruga e Allahut dhe (në Ahiret) do të keni një dënim të madh.⁹⁵ Mos e shitni besën që i keni dhënë Allahut për një vlerë të paktë! Ajo që ju pret tek Allahu është shumë më e dobishme për ju, nëse e dini.

⁹⁶. Ajo që e keni pranë vetes, është e përkohshme, kurse ajo që

është tek Allahu është e përjetshme. Ne do t'u japim durimtarëve shpërblimin më të mirë për atë që bënë. ⁹⁷ Kujtdo që bën një vepër të mirë, qoftë mashkull ose femër, duke qenë besimtar, Ne do t'i japim një jetë të mirë (në këtë botë), e (në botën tjetër) do t'i japim shpërblimin më të mirë për veprat e mira.

⁹⁸ Kur të lexosh Kur'anin, kërko mbrojtjen e Allahut kundër (sherrit të) shejtanit të mallkuar. ⁹⁹ Vërtet, ai (shejtani) nuk ka kurrfarë fuqie kundër atyre që besuan dhe që vetëm Zotit të tyre i janë mbështetur. ¹⁰⁰ Ai mund të kontrollojë vetëm ata që e përkrahin atë dhe ata që, për shkak të tij, bëhen idhujtarë.

¹⁰¹ Kur Ne e zëvendësojmë një ajet me një tjetër - e Allahu di më së miri se çfarë shpall - , ata thonë: “Ti (Muhammed) je veçse një trillues”. Jo. Por shumica e tyre nuk dinë. ¹⁰² Thuaj: “Atë (Kur'anin) e solli “Ruhul Kudus” - Shpirti i Shenjtë (Xhibrili) - plot vërtetësi nga Zoti yt, për t'i përforcuar ata që besuan dhe për të qenë udhërrëfyes e përgëzim për myslimanët.

¹⁰³ Ne e dimë shumë mirë se ata thonë: “Atë (Muhammedin) është duke e mësuar një njeri.” Mirëpo, gjuha e atij, për të cilin aludojnë ata është joarabe dhe kjo (e Kur'anit) është një gjuhë arabe e stilit të lartë e të qartë. ¹⁰⁴ S'ka dyshim se ata që nuk i besojnë ajetet e Allahut, nuk ka për t'i udhëzuar Allahu në Rrugën e Drejtë dhe ata do të kenë një dënim të dhembshëm. ¹⁰⁵ Gënjeshtra trillojnë vetëm ata që nuk besojnë në Argumentet e Allahut dhe pikërisht ata janë gënjeshhtarët e vërtetë.

¹⁰⁶ Ai që e mohon Allahun pasi ka besuar në Të - përveç atij që dhunohet (për të mohuar), e zemra e tij është e bindur plotësisht në besim - dhe ia hap gjoksin mosbesimit, mbi të do të bjerë zemërimi i Allahut dhe do të ketë një dënim të madh. ¹⁰⁷ Këtë (dënim të madh) e merituan sepse ata e deshën më shumë jetën e kësaj bote se sa Jetën e Botës Tjetër dhe Allahu nuk i udhëzon (në Udhën e Drejtë) njerëzit që e refuzojnë besimin (e vërtetë). ¹⁰⁸ Këta janë ata,

të cilëve Allahu ua vulosi zemrat, të dëgjuarit dhe të parët dhe këta janë të shkujdesurit (nga e Vërteta). ¹⁰⁹ Është e vërtetë se në Botën Tjetër, ata janë më të humburit.

¹¹⁰ Zoti yt është Falës i Madh e Mëshirëplotë për të gjithë ata, të cilët, pasi u sprovuan (në besimin e tyre), mërguan (për hir të Tij) dhe më pas luftuan dhe qëndruan të palëkundur (në besimin e drejtë). ¹¹¹ Ditën kur çdo njeri do të vijë (i vetëm) e do të polemizojë për (të mbrojtur) vetveten, çdokush do të shpërblehet plotësisht për atë që ka bërë dhe nuk do t'i bëhet asnjë padrejtësi.

¹¹² Allahu sjell si shembull një vendbanim që ishte i sigurt dhe i qetë, të cilit i vinte rizku nga të gjitha anët me mbushulli, kurse ata (banorët) i mohuan të mirat e Allahut. Atëherë, Allahu, për shkak të sjelljes së tyre, ua veshi petkun e urisë dhe të frikës. ¹¹³ Atyre u pati ardhur i Dërguari nga mesi i tyre dhe e përgënjeshtroan atë. Ata i përpiu dënimi sepse ishin keqbërës.

¹¹⁴ Hani nga të mirat, që ju ka dhënë Allahu, të lejuara e të pastra! Jini mirënjohës për mirësitë e Allahut, nëse jeni adhurues të singertë të Tij! ¹¹⁵ Ai jua ndaloi vetëm të ngordhurën, gjakun, mishin e derrit dhe atë që nuk theret në emër të Allahut. Por, kush detyrohet (t'i hajë) pa bërë padrejtësi e pa e tepruar (në ngrënie), Allahu është Falës i Madh, Mëshirëplotë.

¹¹⁶ Mos thoni me gjuhët tuaja mashtruese “Kjo është hallall e kjo është haram.” e të shpifni gënjeshtër kundër Allahut! Vërtet, ata që shpifin gënjeshtër kundër Allahut, nuk kanë shpëtim. ¹¹⁷ Ata do të kenë një përjetim të vogël (në këtë jetë) por do të kenë një Dënim të dhembshëm.

¹¹⁸ Judejve ua patëm ndaluar atë që të kemi treguar më parë. Ne nuk u bëmë atyre asnjë padrejtësi, por ata i patën bërë padrejtësi vetvetes. ¹¹⁹ Zoti yt është Falës i Madh e Mëshirëplotë për të gjithë ata, të cilët, nga padituria, bëjnë punë të këqija e pastaj pendohen dhe përmirësohen (duke bërë punë të mira).

^{120.} Vërtet, Ibrahim i ishte shembull i së mirës, adhures i Allahut, besimtar i drejtë (monoteist) dhe nuk ka qenë kurrë nga idhujtarët.

^{121.} Ai ishte mirënjohës për të mirat e Tij (e Allahut). Allahu e dalloi atë (si profet) dhe e udhëzoi në Rugën e Drejtë. ^{122.} Ne e bekuam atë me shumë të mira në këtë botë dhe në Botën Tjetër ai është me më të mirët. ^{123.} Prandaj, Ne të shpallëm ty “Ndiqe fenë e drejtë të Ibrahimit! Ai nuk ka qenë kurrë prej idhujtarëve.

^{124.} Rregulli i së shtunës (Sabathit) iu bë detyrë vetëm atyre që ranë në kundërshtime. Zoti yt do t’i gjykojë ata në Ditën e Gjykimit për çështjet që ata kundërshtoheshin.

^{125.} Thirr për në Rugën e Zotit tënd me urtësi e këshillë të mirë dhe polemizo me ata (kundërshtarët) me mënyrën më të mirë! Zoti yt e di më së miri për atë që është larguar nga rruga e Tij dhe për të udhëzuarit.

^{126.} Nëse zgjidhni të ndëshkoni (sipas ligjit), atëherë bëjeni po në atë masë sa jeni dëmtuar ju! E nëse duroni (dhe falni), pa dyshim që kjo është më e mira për durimtarët. ^{127.} Bëj durim dhe durimi yt të jetë vetëm për hir të Allahut! Mos u pikëllo për ata e as mos u brengos për dredhitë e tyre! ^{128.} Allahu është me ata që janë të devotshëm (që ruhen prej të këqijave) dhe me ata që janë bamirës.

SURJA 17 - ISRA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} I Dëlirë (e i Lavdëruar) qoftë Ai, që e mbarti adhuresin e Tij (Muhamedin a.s.) natën nga Xhamia e Shenjtë (Qabeja) drejt xhamisë “Aksa” (në Palestinë), rrethinat e së cilës Ne i kemi bekuar, për t’i treguar atij disa nga Shenjat Tona! Vërtet, Ai Dëgjon e Sheh gjithçka.

^{2.} Ne i dhamë Musait Librin (Teuratin) dhe e bëmë atë udhërrëfyes për bijtë e Izraelit. (Ne u thamë) “Mos merrni asnjë mbrojtës tjetër

përveç Meje (që t'ia besoni çështjet tuaja), ³. O pasardhës të atyre që Ne i bartëm (i shpëtua) së bashku me Nuhun!" Vërtet, ai ishte shumë mirënjohës (ndaj Allahut).

⁴. Ne u kumtuam bijve të Izraelit në Libër se "Ju do të bëni dy herë shkatërrime në Tokë dhe do t'i kaloni kufijtë duke bërë padrejtësi në të." ⁵. Kur erdhi koha për shkatërrimin e parë, Ne dërguam kundër jush disa nga robërit Tanë - luftëtarë të fuqishëm e të ashpër, të cilët e shkelën (dhe e shkatërruan) çdo cep të vendit tuaj. Kështu u përmbush ai premtim. ⁶. Pastaj, Ne jua kthyem juve sërish sundimin kundër tyre, ju mbështetëm me pasuri e me djem dhe ju shtuam shumë në numër.

⁷. Nëse bëni mirë, atë e keni për veten tuaj. E nëse bëni keq, atë e bëni kundër vetes. Por kur të vijë koha e fundit, fytyrat tuaja do të shëmtohen kur ata të hyjnë në tempull sikurse hynë herën e parë dhe të shkatërrojnë gjithçka që shkelin (dhe e pushtojnë). ⁸. Shpresohet që Zoti juaj t'ju mëshirojë (nëse pendoheni), por, nëse ju ktheheni (në gjynahe), edhe Ne do të kthehemi (me ndëshkime). Ne e kemi bërë Xhehenemin burg për jobesimtarët.

⁹. Ky Kur'an (madhështor) udhëzon në rrugën më të drejtë dhe i përgëzon besimtarët që bëjnë vepra të mira se do të kenë, vërtet një shpërblim të madh. ¹⁰. Kurse për ata që nuk besojnë në Jetën Tjetër, Ne kemi përgatitur një dënim të dhembshëm.

¹¹. Njeriu lutet për keq, ashtu sikurse lutet për mirë. Njeriu është, vërtet i ngutshëm. ¹². Ne i bëmë natën dhe ditën dy Shenja madhështore (të Pushtetit Tonë). Natën e errësua dhe ditën e bëmë të shndritshme që ju të kërkonit begati nga Zoti juaj dhe që të mësoni numrin e viteve dhe llogaritjen (e kohës). Ne e kemi sqaruar çdo gjë në mënyrë të hollësishme.

¹³. Asnjë njeriu nuk kemi për t'ia ndarë nga qafa librin e tij (të veprave) dhe në Ditën e Gjykimit, Ne do t'ia paraqitim atë si një libër të hapur. ¹⁴. (çdokujt do t'i thuhet:) "Lexoje librin tënd! Sot

mjafton të jesh vetë gjykues i vetvetes”. ¹⁵. Kush ndjek udhëzimin në rrugën e drejtë ka udhëzuar vetveten dhe kush devijon ka devijuar veçse veten e vet. Askush nuk do ta bartë barrën e tjetrit. Ne nuk kemi dënuar askënd para dërgimit të Profetëve.

¹⁶. Kur duam ta shkatërrojmë ndonjë vend (popull), i urdhërojmë pasanikët e atij vendi (për të pasuar rrugën e drejtë); por ata kundërshtojnë; atëherë, dënimi kundër tyre bëhet i merituar dhe Ne i shkatërrojmë ata krejtësisht. ¹⁷. Sa e sa breza kemi shkatërruar pas Nuhut. Mjafton që Zoti yt i di dhe i sheh të gjitha gjynahet e robve të Tij.

¹⁸. Atij, që ka për qëllim vetëm këtë botë, Ne do t’i japim në të aq sa duam dhe pastaj ai do të hyjë në Xhehenem i përçmuar dhe i përbuzur. ¹⁹. Ndërsa ai që ka për qëllim Botën Tjetër, duke qenë besimtar dhe përpjek për të ashtu si i takon asaj, përpjekjet e tij do të jenë të shpërblyeshme.

²⁰. Çdokujt prej tyre do t’i japim nga të mirat e Zotit tënd dhe dhënia e Zotit tënd nuk është e kufizuar. ²¹. Shiko se si i kemi dalluar Ne disa mbi disa të tjerë! Por, në Jetën Tjetër ka grada më të larta dhe dallimi në të është më i madh.

²². Mos adhuro asnjë zot tjetër me Allahun, se do të bëhesh i qortuar e i braktisur! ²³. Zoti yt ka dhënë urdhër të prerë që të mos adhuronit asnjë (dhe asgjë) tjetër përveç Tij dhe të silleni mirë ndaj prindërve. Nëse njërin prej tyre, ose që të dy, i ka kapur pleqëria pranë kujdesit tënd, atëherë mos u thuaj atyre as “of” e as mos u sill vrazhdë ndaj tyre, por thuaju vetëm fjalë të mira! ²⁴. Dhe shtriye mbi ta krahun e butësisë dhe të mëshirës dhe thuaj (lutu): “Zoti im! Mëshiroji ata të dy, siç më edukuan mua kur isha i vogël!”.

²⁵. Zoti juaj e di më së miri atë që fshihni brenda shpirtit tuaj. Nëse jeni bamirës, atëherë (dijeni se) Ai është Falës i Madh ndaj atyre që pendohen.

²⁶. Jepi të afërmit, të varfrit dhe udhëtarit të drejtën që i takon,

por mos shpenzo tepër e më kot! ²⁷. Pa dyshim, ata që e teprojnë janë vëllezër të shejtanëve dhe shejtani është mohues i madh i Zotit të Tij. ²⁸. Nëse nuk mund t'i ndihmosh (të afërmit, të varfrit etj.) dhe i kthen ata, duke shpresuar mëshirë nga Zoti yt, atëherë thuaju atyre fjalë të mira!

²⁹. Mos e shtrëngo dorën tënde e as mos e lësho atë pa fre dhe të mbetesh i qortuar dhe duarthatë! ³⁰. S'ka dyshim se është Zoti yt Ai që i jep me mbushulli atij, që do dhe ia kufizon atij, që do. Ai di dhe sheh gjithçka mbi robërit e Tij.

³¹. Mos i vrisni fëmijët tuaj nga frika e varfërisë, se Ne ua sigurojmë furnizimin atyre dhe juve! Vrasja e tyre është, vërtet një krim i madh. ³². Mos iu afroni imoralitetit! Ai është, vërtet një vepër e shëmtuar dhe një rrugë shumë e keqe.

³³. Mos e vrisni njeriun, që Allahu e ka ndaluar të vritet, përveç se me drejtësi (sipas Ligjit). Nëse dikush vritet pa të drejtë, Ne i kemi dhënë të drejtë kujdestarit të tij (të kërkojë drejtësi). Por edhe ai të mos e kalojë kufirin në (shpagimin për) vrasje, sepse ai është i ndihmuar (prej Zotit).

³⁴. Mos iu afroni pasurisë së jetimit, përveçse kur keni qëllim të mirë (për t'ia shtuar), derisa ai ta arrijë pjekurinë e vet! Zbatojini premtimet tuaja, sepse për premtimin ka përgjegjësi! ³⁵. mbusheni mirë masën kur matni (me enë) dhe peshoni me peshore të saktë! Kjo është më e dobishme për ju dhe ka përfundim më të mirë.

³⁶. Mos iu afro asaj për të cilën nuk ke njohuri! Dëgjimi, shikimi dhe zemra – për të gjitha ato ka përgjegjësi. ³⁷. Mos ec nëpër tokë me mburrje, sepse ti as nuk mund ta çash tokën, as nuk mund të arrish lartësinë e maleve! ³⁸. E keqja e të gjitha këtyre është e urryer nga Zoti yt.

³⁹. Këto (ajete) janë nga urtësia, që Zoti yt ta shpalli ty. Mos adhuro veç Allahut ndonjë zot tjetër që pastaj të hidhesh në Xhehenem si fajtor dhe i dëbuar.

⁴⁰. A mos ju dalloj Zotit juaj me djem e për vete zgjodhi melekë që ju i mendoni femra? Ju jeni duke thënë fjalë (trillime), vërtet të mëdha. ⁴¹. Ne i sqaruam Argumentet në këtë Kur'an, që ata të kujtojnë, por kjo nuk u shtoi atyre asgjë tjetër, vetëm se largimin (nga e Vërteta). ⁴². Thuaj: "Sikur të kishte zota të tjerë përveç Atij, sikundër thonë ata, atëherë ata (zotat) do të kërkonin rrugë për mbizotërim ndaj Zotit të Arshit (për t'ia marrë pushtetin)". ⁴³. I Dëlirë dhe i Lartësuar është Ai nga ato (gënjeshtra) që thonë ata! ⁴⁴. Atë e madhërojnë (me tesbih) shtatë qiejt, Toka dhe gjithçka në to. Nuk ka gjë që nuk e madhëron Atë (me tesbih), duke e lavdëruar, por ju nuk e kuptoni madhërimin (tesbihun) e tyre. Ai është i Butë dhe Falës i madh.

⁴⁵. Kur ti e lexon Kur'anin, në mes teje dhe atyre që nuk e besojnë Botën Tjetër, Ne vëmë një perde të padukshme. ⁴⁶. Në zemrat e tyre kemi vënë mbulesë, që të mos e kuptojnë atë (Kur'anin) dhe në veshët e tyre ka shurdhim të thellë. E, kur ti (O Muhamed) e përmend në Kur'an Zotin tënd, si Një të Vetëm, ata kthejnë shpinën dhe largohen.

⁴⁷. Ne e dimë mirë përse e dëgjojnë ata atë (Kur'anin) kur vijnë të dëgjojnë ty dhe (qëllimet e tyre) kur ata bisedojnë fshehtazi dhe keqbërësit thonë: "Ju jeni duke pasuar veçse një njeri të magjepsur." ⁴⁸. Shih se si të veshin ty epitete (i çmendur, poet, i magjepsur)! Ata kanë humbur (shumë larg) dhe nuk mund ta gjejnë Rrugën (e Vërtetë).

⁴⁹. Ata thanë: "Mos vallë pasi të bëhemi eshtra të kalbura, dhe e pluhur, do të ringjallemi në një krijim të ri?" ⁵⁰. Thuaj: "Po. Edhe sikur të ishit gurë a hekur, ⁵¹. Ose ndonjë krijesë që ju duket e madhe (ju do të ringjalleni). Ata do të thonë: "Kush do të na rikthejë (në jetë)?" Thuaj: "Ai që ju krijoi për të parën herë." Por ata do të tundin kokën e do të thonë: "Kur do të ndodhë ajo (Ringjallja)?" Thuaj: "Ndoshta është afër." ⁵². Ditën, kur Ai t'ju thërrasë dhe ju t'i

përgjigjeni të përlurur e duke e lavdëruar, do t'ju duket se qëndruat (në Dunja) veçse për pak kohë.

⁵³. Thuaju robve të Mi që të thonë (gjithmonë) atë që është më e mira! Me të vërtetë, shejtani ndërsen (armiqësi) mes tyre. Shejtani është armik i betuar kundër njeriut.

⁵⁴. Zoti i juaj di gjithçka për ju. Nëse do, Ai ju mëshiron dhe nëse do, Ai ju dënon. Ne nuk të kemi dërguar ty (o Muhammed) si rojë mbi ta. ⁵⁵. Zoti yt di gjithçka për ato që janë në qiej e në Tokë. Ne i patëm dalluar disa profetë mbi të tjerët dhe Daudit i dhamë Zeburin.

⁵⁶. Thuaj: “Thërrisni (për ndihmë) ata, të cilët i menduat si zota përveç Tij! Ata nuk mund t’ju largojnë fatkeqësitë dhe as nuk mund t’i (lehtësojnë e) zhvendosin ato (diku tjetër)”. ⁵⁷. Edhe vetë idhujt të cilëve këta po u luten (përveç Allahut), kërkojnë afrimin (tek Allahu), shpresojnë në mëshirën e Tij dhe i frikësohen dënimit të Tij. Vërtet, dënimit të Zotit tënd është për t’iu ruajtur. ⁵⁸. Ne kemi për ta shkatërruar para Ditës së Kijametit çdo popull e vendbanim (që e mohojnë të Vërtetën), ose do ta ndëshkojmë atë me një dënim të ashpër. Kjo është e shkruar në Libër (Lehvi Mahfudh).

⁵⁹. Ne nuk na pengon asgjë që t’ju sjellim Shenja, por popujt e parë i përgënjeshtroan ato. Ne i dhamë Themudit devenë si një Shenjë të qartë, por ata e mohuan atë. Shenjat Ne i dërgojmë si paralajmërim (për t’u larguar nga e keqja).

⁶⁰. Kujto kur Ne të thamë: “Zoti yt i ka përfshirë të gjithë njerëzit. Atë pamje që ta treguam dhe pemën e mallkuar të përmendur në Kur’an, Ne i bëmë veçse si sprovë për njerëzit. Ne i frikësojmë ata, po kjo nuk u shton atyre asgjë tjetër, përveç rebelimit.

⁶¹. Kur Ne u thamë melekëve: “Bëni sexhde për Ademin!”, ata ranë në sexhde, përveç Iblisit. Ai tha: “A të bie në sexhde para atij që Ti e krijove nga balta?!” ⁶². Pastaj tha: “A e sheh këtë, që Ti e vlerësove mbi mua? Nëse më jep afat deri në Ditën e Kijametit, unë do t’i devijoj pasardhësit e tij, përveç një pakice.”.

63. Zoti tha: “Ik! Kushdo që të vjen pas, xhehenemi do të jetë shpërblimi juaj - një shpërblim i plotë.”. 64. Mashtroje me zërin tënd kë të mundesh prej tyre dhe mbli dhe gjithë kalorësinë e këmbësorinë tënde kundër tyre! Merr pjesën tënde në pasurinë dhe në fëmijët e tyre dhe mbushi me premtimet e tua (boshe)! Por shejtani nuk u premtonte gjë tjetër, përveç mashtrimit. 65. Në të vërtetë, ti nuk ke kurrfarë fuqie mbi robërit e Mi. Mjafton që Zoti është mbrojtësi i tyre.

66. Është Zoti juaj Ai që mundësoi lundrimin e anijeve në det, që të kërkonin nga të mirat e Tij. Vërtet, Ai është Mëshirëplotë ndaj jush. 67. Kur gjendeni në rrezik në mes të detit, harrohen ata të cilëve ju u luteni zakonisht, përveç Atij (Allahut). Por pasi Ai ju shpëton e ju nxjerr në tokë, ju sërish i ktheni shpinën. Njeriu është mohues i madh.

68. A mos jeni të sigurt vallë që Ai nuk do t’ju fundosë në tokë ose nuk do t’ju dërgojë ndonjë rrebesh gurësh e ju të mos gjeni asnjë që t’ju mbrojë? 69. Apo jeni të sigurt se Ai nuk do t’ju kthejë përsëri (në det), e t’ju lëshojë ndonjë furtunë shkatërrimtare që t’ju fundosë për shkak të mosbesimit tuaj e ju të mos gjeni asnjë që të ankohej kundër Nesh për ju.

70. Ne i nderuam pasardhësit e Ademit (njerëzit), u mundësuam të udhëtojnë në tokë e në det, i begatuam me ushqime të mira dhe i dalluam ata me një dallim të madh mbi shumë prej krijesave që Ne krijuam.

71. (Kujto) Ditën kur Ne do t’i thërrasim të gjithë njerëzit, bashkë me prijësin e tyre. Ata, që libri i tyre do t’u jepet nga e djathta, do ta lexojnë (me kënaqësi) librin e tyre dhe nuk do t’u bëhet asnjë padrejtësi. 72. Dhe kush ka qenë i verbër në këtë botë, i verbër do të jetë edhe në botën tjetër dhe i humbur nga rruga e drejtë.

73. Ata (idhujtarët) synuan të të largojnë ty nga ajo që Ne ta shpallëm, që ti të trilloje diçka krejt tjetër nga ajo (Shpallja). Nëse

do ta kishe bërë këtë atëherë ata do të të merrnin për mik (të afërt).

⁷⁴. Nëse nuk do të të kishim forcuar, ti do të kishe anuar pak nga ta. ⁷⁵. Atëherë, Ne do të të bënim të vuaje mundimin e dyfishtë në këtë jetë dhe pas vdekjes dhe pastaj nuk do të gjeje asnjë ndihmëtar kundër Nesh.

⁷⁶. Ata të shtrënguan në tokë, me qëllim që të të dëbonin prej saj. Por, atëherë, edhe ata nuk do të mbeteshin gjatë pas teje. ⁷⁷. Ky ka qenë ligji për të gjithë të dërguarit para teje; në ligjin Tonë nuk gjen ndryshime.

⁷⁸. Fale namazin kur nis e ulet dielli dhe kur erret nata. Gjithashtu, lexoje Kur'anin e agimit. Vërtet, leximi i Kur'anit të agimit është i dëshmuar. ⁷⁹. Dhe në një pjesë të natës falu me të (me këndimin e Kur'anit) si shtesë për ty! Zoti yt do të të ngrejë në një gradë të lavdishme.

⁸⁰. Dhe thuaj: “O Zoti im! Më fut në një vend të mirë (në Medine) dhe më nxirr (prej Mekes) në mënyrë të ndershme dhe më dhuro nga ana Jote fuqi ndihmëtare (kundër çdo armiku)” ⁸¹. Dhe thuaj: “Erdhi e Vërteta e u zhduk e kota.”. Vërtet, e kota gjithnjë ka qenë e zhdukur.

⁸². Ne të shpallëm Kur'anin, që është shërim dhe mëshirë për besimtarët, kurse jobesimtarëve u shton veçse dëshpërim.

⁸³. Kur e begatojmë njeriun (me të mira), ai prapësohet (nga besimi) dhe largohet (nga Rruga e Drejtë). Kur e godet e keqja, ai e humb shpresën. ⁸⁴. Thuaj: “Secili vepron sipas rrugës së vet por Zoti juaj e di më së miri kush është në rrugën më të drejtë.”.

⁸⁵. Të pyesin ty për shpirtin. Thuaj: “Shpirti është çështje që i përket vetëm Zotit tim dhe juve ju është dhënë shumë pak dituri.”

⁸⁶. Po të kishim dashur, Ne do të ta merrnim ty (nga zemra) atë që ta shpallëm dhe ti nuk do të gjeje asnjë mbrojtës që të të ruante nga Ne. ⁸⁷. Por kjo është mëshirë nga Zoti yt dhe mirësia e Tij ndaj teje është, vërtet e madhe. ⁸⁸. “Thuaj (o Muhamed): “Sikur njerëzit dhe

xhindet të bashkoheshin të gjithë bashkë, për të sjellë një Kur'an si ky, nuk do të mund t'ia arrinin kurrë të sillnin as një të ngjashëm me të edhe po ta ndihmonin njëri tjetrin”.

⁸⁹. Ne u sqaruam njerëzve në këtë Kur'an shembuj të çdo lloji, por shumica e njerëzve zgjedhin veçse mohimin. ⁹⁰. Ata thanë: “Ne nuk do të të besojmë ty, derisa të na nxjerrësh burime prej tokës; ⁹¹. Ose të kesh kopshte me hurma e me rrush, e të bësh që mes tyre të rrjedhin vazhdimisht lumenj; ⁹². Ose, ashtu sikurse mëton ti (se do të na dënojë Zoti), le të bjerë mbi ne qielli copa-copa; ose derisa të na sjellësh Allahun dhe melekët pranë nesh (t'i shohim haptazi); ⁹³. Ose të kesh një shtëpi prej ari, ose të ngjitesh lart në qiell. Madje, edhe sikur të ngjitesh lart në qiell, ne nuk do të të besojmë, derisa të na sjellësh një libër që ta lexojmë.” Thuaj: “I madhëruar qoftë Allahu!” A mos jam unë tjetër, përveçse një njeri profet?”

⁹⁴. Njerëzit nuk i pengoi asgjë që të besojnë, kur u erdhi shpallja, por ata thoshin: “A thua Allahu e dërgoi njeriun si profet?!” ⁹⁵. Thuaj: “Sikur të kishte në Tokë melekë që ecin qetë (si njerëzit), Ne do t'u çonim atyre nga qielli melekët si profetë.” ⁹⁶. Thuaj: “Mjafton Allahu si dëshmitar mes meje dhe jush, Ai di dhe sheh gjithçka për robërit e vet”.

⁹⁷. Atë që Allahu e drejton në Rrugë të Drejtë, ai është i udhëzuar e atë, që Ai e lë të humbur, për ata nuk do të gjesh asnjë ndihmëtar përveç Tij. Në Ditën e Kijametit Ne do t'i tubojmë ata duke i tërhequr zvarrë me fytyra përmbys, të verbër, memecë dhe të shurdhët. Vendi i tyre është xhehenemi. Sa herë që duket se flaka po shuhet, Ne do t'ia shtojmë flakërimin. ⁹⁸. Ai është dënimi i tyre i merituar, sepse ata mohuan Argumentet tona dhe thanë: “A pasi të bëhemi eshtra e pluhur do të ringjallemi si krijesë e re?!”

⁹⁹. A nuk e shohin ata se Allahu i Cili krijoi qiejt e Tokën, është i Plotfuqishëm që të krijojë të ngjashëm me ta? Ai u ka caktuar një afat (për vdekjen e ringjalljen) për të cilin nuk ka dyshim; por

keqbërësit dinë veç të refuzojnë.¹⁰⁰ Thuaj: “Sikur t’i kishit në dorën tuaj depot e begative të Zotit tim, përsëri do të ishit koprracë nga frika se po shpenzohen. Njeriu është dorështrënguar.”

¹⁰¹. Ne i patëm dhënë Musait nëntë Shenja (mrekulli) të qarta. Pyeti (o Muhammed) bijtë e Izraelit, kur ai (Musai) ishte mes tyre dhe faraoni i tha: “O Musa, unë mendoj se ti je i magjepsur.”

¹⁰². Ai (Musai) tha: “Ti e di me siguri të plotë se ato (mrekullitë) nuk i zbriti askush tjetër përveç Zotit të qiejve e të Tokës. Ai i zbriti ato të dukshme, e unë besoj, o faraon, se ti je i shkatërruar.”

¹⁰³. Ai (faraoni) deshi t’i dëbonte ata nga vendi (Egjipti), por Ne i përmbytëm atë dhe të gjithë ata që ishin me të. ¹⁰⁴. Pas tij (Musait) Ne u thamë bijve të Izraelit: “Banoni në këtë vend! Por, kur të vijë Dita e Fundit, Ne do t’ju sjellim të gjithëve në një turmë të përzierë”.

¹⁰⁵. Ne e zbritëm atë (Kur’anin) plot urtësi dhe me të vërtetën (e besnikërisht) është zbritur. Ne të dërguam ty veçse si përgëzues dhe qortues. ¹⁰⁶. Ne e shpallëm Kur’anin si dallues (të së vërtetës nga e kota), për t’ua lexuar njerëzve dalëngadalë, dhe ashtu e shpallëm atë, pjesë pas pjesë.

¹⁰⁷. Thuaj: “Besoni në atë (Kur’anin) apo jo, atyre që u është dhënë dituri (nga librat e parë) para tij, kur u lexohet (Kur’ani) lëshohen me fytyrë përdhe, duke bërë sexhde.”. ¹⁰⁸. Dhe thonë: “I Lartësuar qoftë Zoti ynë! Premtimi i Zotit tonë është përmbushur.”

¹⁰⁹. Ata lëshohen me fytyrë në tokë duke qarë dhe ai (Kur’ani) ua shton edhe më shumë përlujen.

¹¹⁰. Thuaj: “Lutuni (me emrin) Allah ose lutuni (me emrin) Er Rrahman - me cilindo (prej emrave) që t’i luteni, emrat e Tij janë më të bukurit. E ti mos e ngri zërin (duke kënduar) në namazin tënd dhe as mos e ul tepër në të, por kërko mes kësaj një rrugë mesatare”.

¹¹¹. Dhe thuaj: “I Lavdëruar qoftë Allahu, i Cili nuk ka fëmijë dhe nuk ka shok në sundim! Ai nuk ka nevojë për ndihmëtarë. Dhe madhëroje Atë me madhërinë që i takon!”.

SURJA 18 - KEHF

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Të gjitha lavdërimet i takojnë vetëm Allahut i Cili i ka shpallur Robit të Vet (Muhamedit) Librin (Kur'anin) dhe nuk ka lejuar në të asnjë shtrembërim! ². (Një Libër) Të drejtë (e pa kundër-thënie), për të paralajmëruar një dënim të rëndë prej Tij (për femohuesit), e për t'i përgëzuar besimtarët që bëjnë vepra të mira, se do të kenë një Shpërblim të mrekullueshëm (Xhenetin) ³. Në të cilin do të qëndrojnë përgjithmonë. ⁴. Si edhe për t'i paralajmëruar ata që thonë se Allahu ka bir. ⁵. Kurrfarë dijenie nuk kanë ata për këtë dhe as etërit e tyre nuk kishin. Sa e rëndë është ajo fjalë që del nga gojët e tyre! Ajo që thonë ata është veçse gënjeshtëri.

⁶. Mos vallë do të shkatërrosh veten nga pikëllimi, nëse ata nuk besojnë në këtë Fjalë (Kur'an)? ⁷. Gjithçka në Tokë, Ne e kemi bërë vetëm si stoli, për t'i provuar se cili prej tyre do të jetë më vepërmirë. ⁸. Çfarë ka Në Tokë do ta bëjmë pluhur e dhe.

⁹. A mos mendove ti se shokët e shpellës së Rekimit ishin nga Shenjat Tona më të çuditshme? ¹⁰. Kur djelmoshat u strehuan në shpellë, thanë: “O Zoti ynë! Na dhuro mëshirë nga ana Jote dhe na jep udhëzim të drejtë në tërë çështjen tonë!” ¹¹. Ne ua mbyllëm veshët (i vumë në gjumë) në shpellë për shumë vite me radhë (që të mos dëgjonin). ¹². Pastaj i zgjuam për të parë se cili prej dy grupeve do të ishte më i mirë në llogaritjen e viteve të qëndrimit (në gjumë).

¹³. Ne po të tregojmë historinë e tyre me saktësi. Ata qenë djelmosha që kishin besuar në Zotin e tyre dhe Ne ua shtuam atyre udhëzimin. ¹⁴. Ne i forcuam zemrat e tyre (me besim të qëndrueshëm) dhe ja ata u ngritën dhe thanë: “Zoti ynë është Zoti i qiejve dhe i Tokës. Ne kurrë nuk do të adhurojmë asnjë zot tjetër përveç Tij. Po ta bënim këtë do të thoshim një gënjeshtëri të shëmtuar.” ¹⁵. Këta njerëzit tanë kanë adhuruar zota të tjerë përveç Atij. Përse nuk

sjellin ata një argument të qartë e bindës për atë që bëjnë? A ka më keqberës se ai që shpif gënjeshtra ndaj Allahut?

¹⁶. Përderisa jeni larguar prej tyre dhe prej asaj që ata adhurojnë përveç Allahut, atëherë strehohuni në Shpellë! Zoti juaj do t'ju dhurojë nga mëshira e Tij e gjerë dhe do t'ju lehtësojë çështjen tuaj dhe çdo gjë që është në dobinë tuaj.

¹⁷. Dhe ti e shihje diellin. Kur agonte, anonte prej shpellës së tyre nga ana e djathtë, e kur perëndonte largohej nga ana e majtë e tyre dhe ata ishin në një vend të gjerë në mes të saj. Kjo është një nga shenjat e Allahut. Atë që e udhëzon Allahu, ai është i udhëzuar dhe atë që Ai e lë në humbje, ti nuk do të gjesh për të asnjë Mbështetës që do ta çonte në Rrugën e Drejtë.

¹⁸. Ti do të mendoje se ata janë zgjuar, ndërsa ishin duke fjetur. Ne i rrotullonim herë në krahun e djathtë e herë në të majtin. Qeni i tyre i kishte shtrirë këmbët e para pranë hyrjes. Sikur të kishe hasur në ta, me siguri do të kishe ikur i mbushur me frikë prej tyre.

¹⁹. Kështu, Ne i zgjuam ata që të mund ta pyesnin njëri-tjetrin (se sa gjatë kishin fjetur). Njëri prej tyre foli e tha: “Sa keni ndejur këtu?” Ata thanë: “Kemi ndejur (ndoshta) një ditë ose një pjesë të ditës.” (Më në fund) ata thanë: “Zoti juaj e di më së miri se sa keni ndejur këtu. Tani dërgojeni njërin prej jush me këto monedha (argjendi) në qytet, që të zgjedhë ushqimin më të mirë dhe t'ju sjellë juve. Dhe le të ketë shumë kujdes e mirësjellje e të mos i japë të kuptojë askujt për ju!” ²⁰. Sepse nëse ata (të qytetit) vijnë te ju, do t'ju vrasin me gurë, ose do t'ju kthejnë në fenë e tyre, e atëherë kurrë nuk keni për të shpëtuar.

²¹. Dhe kështu e bëmë rastin e tyre të njohur te njerëzit që të kuptojnë se premtimi i Allahut (për ringjalljen) është i sigurt dhe se nuk mund të ketë asnjë dyshim për Orën e Gjykimit. Dhe ja, ata bisedonin për çështjen e tyre me njëri tjetrin. Disa thanë: “Ndërtojuni atyre një ndërtesë (si shenjë)!”. Zoti i tyre di më së

miri për ta. Ndërsa ata që ishin me të pushtetshëm thanë: “Do të ndërtojmë një vend adhurimi (tempull) në hyrjen e tyre.”

²². Disa thonë: “Ishin tre dhe i katërti ishte qeni”. (Të tjerë) thonë: “Ishin pesë dhe i gjashti ishte qeni.”. Këto janë hamendësi. Ka (edhe të tjerë) që thonë: “Ishin shtatë dhe i teti ishte qeni.” Thuaj: “Zoti im e di më së miri numrin e tyre. Janë vetëm pak që e dinë çështjen e tyre. Prandaj mos polemizo për ta (o Muhammed), përveçse me atë që është e qartë, dhe mos pyet askënd për ta!” ²³. Dhe mos thuaj kurrsesi për diçka: “Unë do ta bëj patjetër këtë e atë nesër.” ²⁴. Pa shtuar: “Në dashtë Allahu.”! E, kur të harrosh, përmende Zotin tënd dhe thuaj: “Shpresoj se Zoti im do të më japë një udhëzim edhe më të mirë.”

²⁵. Ata qëndruan në shpellën e tyre treqind vjet (diellorë) duke shtuar nëntë (për vitet hënore). ²⁶. Thuaj: “Allahu e di më së miri sa kanë qëndruar. Atij i takon fshehtësia e qiejve dhe e tokës. Sa qartë shikon Ai (gjithçka) dhe sa mirë dëgjon Ai (gjithçka)! Përveç Tij (Allahut) ata (njerëzit) nuk kanë asnjë Mbrojtës. Në Vendimin e Tij nuk mund t’i përzihet askush.

²⁷. Lexo atë që të është shpallur ty nga Libri i Zotit tënd! Askush nuk mund t’i ndryshojë fjalët e Tij dhe ti nuk do të mund të gjesësh asnjë strehë (e mbrojtje) përveçse tek Ai. ²⁸. Bëj durim e qëndro vetëm me ata që e lusin Zotin e tyre mëngjes e mbrëmje e që kanë për qëllim (shikimin në) Fytyrën e Tij dhe mos i hiq sytë prej tyre e të kërkosh stolitë e kësaj bote! Mos iu bind atij që ia kemi shkujdesur zemrën prej përmendjes Sonë dhe i është dhënë epshit të vet, sepse puna e tij ka mbaruar!

²⁹. Dhe thuaj: “E vërteta është nga Zoti juaj e kush të dojë, le të besojë, e kush të dojë, le të mohojë. Për jobesimtarët, Ne kemi përgatitur një Zjarr muret e të cilit do t’i rrethojnë ata, e nëse kërkojnë shpëtim, do t’u jepet ujë (i nxehtë) si bakër i shkrirë që do

t'ua përvëlojë fytyrat. Sa e tmershme është ajo pije! Sa vend i keq është ai!”

³⁰. Le ta dinë Ata që besuan dhe bënë vepra të mira, se Ne nuk do ia humbim shpërblimin atij që është bamirës. ³¹. Ata e kanë vendin në xhenetin e Adnit, nëpër të cilin rrjedhin lumenj. Ata do të stolisen me byzylykë floriri dhe do të veshin rroba të gjelbra prej mëndafshi të hollë e të trashë (të qëndisur). Atje do të qëndrojnë të mbështetur në shtretër (të lartë). Sa shpërblim i mrekulleshëm! Sa vend i bukur është ai!

³². Tregoju atyre si shembull historinë e dy njerëzve! Njërit prej tyre Ne i dhamë dy kopshte rrushi (vreshta) dhe ato i rrethuam me hurma, e midis tyre kishte (fusha me) bimë të tjera. ³³. Të dy kopshtet jepnin frutat e veta pa asnjë mangësi. Midis tyre Ne bëmë të rrjedhë një lumë. ³⁴. Ai pati prodhime të shumta. Duke iu krenuar, i tha shokut të vet (besimtar): “Unë kam pasuri më shumë sesa ti dhe kam krah më të fortë.” ³⁵. Kur ai hyri në kopshtin e vet (së bashku me besimtarin), duke dëmtuar vetveten (me mosbesim) tha: “Unë nuk mendoj se kjo (pasuri) do të shkatërrohet ndonjëherë. ³⁶. Unë nuk besoj se Ora (e kjametit) do të vijë ndonjëherë. Por edhe nëse do të më kthejnë te Zoti im, pa dyshim do të gjej diçka edhe më të mirë se kjo (pasuri).”.

³⁷. Shoku i vet (besimtar) - duke e qortuar - i tha: “A e mohove Atë që të krijoi nga dheu, pastaj nga një pikë uji dhe pastaj të bëri njeri të plotë?” ³⁸. Por unë besoj se Allahu është Zoti im dhe unë nuk i bëj shok Zotit tim askënd.” ³⁹. Përse nuk the kur hyre në kopshtin tënd: “Ma shaell-llah, la ku-ueete il-la bil-lah.” - “Çfarë do Allahu bëhet, s’ka fuqi pa ndihmën e Allahut.”. Edhe pse me sheh se unë kam më pak pasuri dhe fëmijë sesa ty, ⁴⁰. Unë pres që Zoti im të më japë diçka më të mirë se kopshti yt. Ndërsa për kopshtin tënd pres ndonjë fatkeqësi nga qielli e ai të gdhijë i rrafshuar. ⁴¹. Ose t’i shterojë uji dhe ti mos e gjesh më kurrë.”

⁴². Dhe kopshtet e tij u shkatërruan vërtet. Ai përplaste shuplakat për shpenzimet që kishte bërë në to. Ato u shkatërruan që në rrënjë, prandaj ai thoshte: “O i mjeri unë, sikur të mos i kisha bërë shok Zotit tim!” ⁴³. Atij nuk i doli ndonjë krah, që ta ndihmonte nga dënimi i Allahut, ndërkohë që edhe vetë nuk mundi ta ndalonte. ⁴⁴. Në të tilla sprova ndihma vjen vetëm nga Allahu, Zoti i Vërtetë. Ai është më i miri shpërblyes dhe Ai jep përfundimin më të mirë.

⁴⁵. Tregoju atyre shembullin e jetës së kësaj bote! Ajo është si uji që Ne e lëshojmë nga qielli dhe bima e tokës e thith atë. Por më pas ajo bëhet si bar i thatë që e shpërndajnë erërat. Allahu ka fuqi për gjithçka. ⁴⁶. Pasuria dhe fëmijët janë stoli e jetës së kësaj bote. Por veprat e mira që mbeten gjithmonë, janë më të mira te Zoti yt dhe janë shpresa më e mirë.

⁴⁷. Një Ditë Ne do t’i shkulum malet dhe do ta shohësh Tokën të sheshtë (e të shkretë) dhe Ne do t’i tubojmë të gjithë, pa lënë askënd pas. ⁴⁸. Ata do të sillen të gjithë para Zotit tënd të rreshtuar (e do t’u thuhet): “Tashmë keni ardhur para Nesh ashtu, siç ju patëm krijuar herën e parë. Por ju (o mohues) mendonit se Ne nuk do të caktonim për ju një Ditë takimi (për gjykim).”.

⁴⁹. “Kur Libri (i punëve) do t’u vihet përpara, ti do t’i shohësh gjynahqarët të frikësuar nga shënimet në të, që do të thonë: “Të mjerët ne! Çfarë është ky libër, që nuk ka lënë asnjë vepër - të madhe apo të vogël -, pa e shënuar.” Aty do të gjejnë të shënuar gjithçka që kanë bërë. Zoti yt nuk i bën padrejtësi askujt.

⁵⁰. Kur u thamë melekëve: “Bëni sexhde për Ademin!”, ata ranë në sexhde, përveç Iblisit. Ai qe një nga xhindet dhe nuk e respektoi Urdhrin e Zotit të vet.”. “Vallë, a në vend Tim, do ta konsideroni si mik atë dhe pasardhesit e tij, ndërsa ata janë armiq të tuaj?! Sa këmbim i shëmtuar dhe i padrejtë është ky!

⁵¹. Unë nuk i bëra ata (shejtanët) dëshmitarë të krijimit të qiejve

e të Tokës e as të krijimit të vetë atyre. Unë kurrë nuk do të merrja për ndihmëtarë ata që çojnë njerëzit në humbje.

⁵². Një Ditë Ai do t'u thotë: "Thirrini (për ndihmë) ata, për të cilët pretenduat se janë shokët e Mi!". Ata do t'i thërrasin, por (idhujt) nuk do t'u përgjigjen. Ne do të fusim urrejtje (si dënim) mes tyre.

⁵³. Keqbërësit do ta shohin zjarrin dhe do të binden se do të hidhen në të dhe se nuk do të gjejnë shtegdalje prej tij.

⁵⁴. Në këtë Kur'an, Ne u kemi shpjeguar njerëzve çdolloj shembulli, por njeriu kundërshton më shumë se çdo kush tjetër.

⁵⁵. Pas ardhjes së udhëzimit, njerëzit nuk i pengon asgjë që të besojnë dhe t'i kërkojnë falje Zotit të tyre. Ata veç presin t'u bien edhe atyre fatkeqësitë e popujve të parë ose t'u vijë dënimi ballë për ballë.

⁵⁶. Ne i dërgojmë profetët veçse si përgëzues e qortues. Por ata që mohojnë përdorin të pavërtetat në polemikat e tyre, me qëllim që, përmes tyre, të dobësojnë të vërtetën. Ata tallen me argumentet e Mia dhe atë që kërcënohen. ⁵⁷. E kush është më i padrejtë se ai, i cili pasi këshillohet me argumentet e Zotit të vet ua kthen shpinën atyre dhe harron atë që bëri me duart e veta? Ne kemi vënë mbi zemrat e tyre mbulesë që të mos e kuptojnë atë (Kur'anin), dhe në veshët e tyre shurdhërinë. Prandaj edhe nëse i thërret në rrugë të drejtë, ata nuk do ta pranojnë kurrë udhëzimin.

⁵⁸. Por, Zoti yt fal shumë dhe ka mëshirë të madhe. Sikur t'i ndëshkonte (menjëherë) për atë që kanë vepruar, do t'ua përsheptonte dënimin. Por ata i pret koha e premtuar (për llogari), nga e cila nuk kanë për të gjetur strehim. ⁵⁹. Ne i shkatërruam ata popuj kur bënë padrejtësi dhe për shkatërrimin e tyre patëm caktuar një afat (të pakthyesëm).

⁶⁰. Musai i tha djaloshit që e shoqëronte: "Nuk do të ndalem derisa ta arrij në vendtakimin e dy deteve, edhe sikur të më duhet të udhëtoj shumë gjatë." ⁶¹. Kur arritën në vendin ku bashkoheshin

dy detet, ata harruan fare për peshkun e tyre, i cili mori rrugën vetë e u fut në det. ⁶². Pasi e kaluan atë vend, ai i tha djaloshit: “Na jep ushqimin, se na lodhi shumë ky udhëtim!”

⁶³. Ai (djaloshi) i tha: “E sheh? Kur qëndruam te shkëmbi, unë e harrova fare peshkun. Përveç shejtanit, askush tjetër nuk më pengoi që të ta kujtoja peshkun, që, në mënyrë krejt të çuditshme, u nis e fut vetë në det.” ⁶⁴. “Atëherë, - tha Musai, - ai atje është vendi që ne po kërkojmë.” E kështu, ata u kthyen edhe njëherë andej nga kishin ardhur. ⁶⁵. Ata gjetën një nga robërit Tanë, të cilit i kishim dhuruar mëshirë dhe i kishim mësuar dituri të veçantë nga ana Jonë.

⁶⁶. Musai i tha atij (Hidrit): “A pranon të vij me ty, që të më mësosh diçka nga udhëzimi i drejtë që të është mësuar ty (nga Zoti)?” ⁶⁷. Ai (Hidri) tha: “Sigurisht, ti nuk do të mund të kesh durim me mua. ⁶⁸. E si mund të durosh për gjëra për të cilat nuk ke dituri?” ⁶⁹. (Musai) Tha: “Në dashtë Allahu, do të shohësh se do të jem durimtar dhe nuk do të të kundërshtoj për asgjë.” ⁷⁰. Ai (Hidri) i tha: “Nëse më shoqëron, atëherë mos më pyet për asgjë, derisa unë vetë të të flas për të!”

⁷¹. Dhe kështu ata u nisën. Kur hipën në anije, ai (Hidri) hapi një vrimë në të. Ai (Musai) tha: “Mos vallë e hape vrimën që t’i fundosësh udhëtarët e saj? Me të vërtetë bëre një punë shumë të keqe.” ⁷². (Hidri) Tha: “A nuk të thashë se nuk do të mund të kesh durim me mua?” ⁷³. Mos më qorto për faktin që harrova - i tha ai (Musai) - dhe mos ma vështirëso këtë shoqërim!” ⁷⁴. Ata vazhduan rrugën, derisa takuan një fëmijë, të cilin ai (Hidri) e vrau. Ai (Musai) i tha: “Si e vrave një njeri të pafajshëm, që nuk kishte vrarë asnjë? Kjo që bëre është vepër shumë e shëmtuar.”

⁷⁵. Ai (Hidri) tha: “A nuk të thashë se vërtet ti nuk do të mund të kesh durim me mua?” ⁷⁶. (Musai) Tha: “Nëse pas kësaj të pyes për ndonjë gjë, atëherë mos më lejo të të shoqëroj! Tashmë ke arsyetim ndaj meje (të mos më lejosh të të shoqëroj).” ⁷⁷. Vazhduan

udhëtimin derisa arritën te banorët e një qyteti e u kërkuan t'u jepnin ushqim. Por, ata nuk i pranuan si mysafirë. Aty gjetën një mur që gati po rrëzohej, e ai (Hidri) e ngriti atë. (Musai) Tha: “Sikur të kishe dashur, do t'u merrje shpërblim për këtë.”⁷⁸ Ai (Hidri) tha: “Kjo është koha e ndarjes mes nesh. Tani unë do të të tregoj për domethënien e atyre gjërave për të cilat nuk munde të kesh durim!”

⁷⁹. Sa i përket anijes, ajo ishte pronë e disa të varfërve që punonin në det. Unë e bëra atë me cen, sepse përpara tyre ishte një sundues, që rrëmbente çdo anije (të rregullt).

⁸⁰. Sa i përket djaloshit, dy prindërit e tij ishin besimtarë, prandaj patëm frikë se ai do t'i çonte ata në humbje e në mosbesim.

⁸¹. Kështu deshëm që Zoti t'u jepte një tjetër fëmijë më të mirë, më të respektueshëm dhe më të dashur.

⁸². Përsa i përket murit, ai ishte i dy djelmoshave jetimë të atij qyteti, e nën të ishte një thesar dhe babai i tyre kishte qenë njeri i mirë. Prandaj, Zoti yt dëshiroi që ata dy (jetimë) ta arrinin pjekurinë e tyre dhe ta nxirrnin vetë thesarin e tyre. Kjo ishte mëshira e Zotit tënd (ndaj tyre). Dhe unë nuk bëra asgjë sipas dëshirës sime (por sipas udhëzimit të Zotit). Ky, është sqarimi për ato gjëra, për të cilat nuk pate durim.

⁸³. Ata të pyesin për Dhulkarnejnin. Thuaju: “Do t'ju tregoj disa gjëra rreth tij”. ⁸⁴. Ne i dhamë pushtet në Tokë dhe mjete për çdo gjë.

⁸⁵. Kështu, ai ndërmoi një udhëtim. ⁸⁶. Vazhdoi rrugën, derisa arriti atje ku perëndonte dielli. Ai pa se dielli perëndonte në një burim të zi dhe atje gjeti një popull. Ne i thamë: “O Dhulkarnejn! Ata mund t'i dënosh ose mund t'i trajtosh mirë.” ⁸⁷. Ai (Dhulkarnejni) tha: “Atë që vazhdon me padrejtësi, ne do ta dënojmë. Pastaj, ai do të kthehet te Zoti i vet, i Cili do ta dënojë me një ndëshkim të tmerrshëm. ⁸⁸. Ndërsa ai që beson dhe bën vepra të mira, do të ketë shpërblimin më të mirë dhe ne do t'i japim lehtësira.”

⁸⁹. Më pas, ai u nis sërish për udhë. ⁹⁰. Vazhdoi derisa arriti atje ku lindte dielli. Ai pa se dielli lindte atje ku ishte një popull, të cilin e kishim bërë të pambrojtur prej tij (diellit). ⁹¹. Kështu ndodhi dhe Ne dinim gjithçka për të (për forcën dhe sundimin e tij të drejtë).

⁹². Pastaj mori një rrugë tjetër. ⁹³. Vazhdoi derisa arriti mes dy maleve. Atje gjeti një popull, që thuajse nuk kuptonte asnjë gjuhë tjetër. ⁹⁴. Ata i thanë: “O Dhulkarnejn! Jexhuxhët dhe maxhuxhët po sjellin shkatërrime në tokë. A pranon që të të paguajmë dhe të na ngresh një mur mes nesh dhe atyre?”

⁹⁵. Ai tha: “Ajo që më ka dhënë Zoti im është shumë herë më e mirë, por ju më ndihmoni me fuqi punëtore, që të ngre një mur të fortë mes jush dhe mes atyre”!. ⁹⁶. Më sillni hekur! Pasi e ngriti në nivel me dy shpatet e maleve, tha: “Ndizeni tani!” Kur nisi të vlonte, tha: “Më sillni bakër të shkrirë, që ta hedh këtu!” ⁹⁷. Në këtë mënyrë, ata nuk mund ta kapërcenin e (kurrësesi) nuk mund ta çanin më. ⁹⁸. Ai tha: “Kjo ishte mirësi nga Zoti im. Megjithatë, kur të vijë çasti i vendimit të Zotit tim, Ai do ta bëjë rrafsh atë. Vendimi i Zotit tim është i sigurt.”

⁹⁹. Atë ditë, Ne do t’i bëjmë ata të përzihen si valët njëra me tjetrën. Pastaj do t’i fryhet Surit dhe do të tubohen bashkë të gjithë.

¹⁰⁰. Atë ditë, Ne do t’ua tregojmë haptazi Xhehenemin jobesimtarëve,

¹⁰¹. atyre që i kishin sytë të verbuar ndaj paralajmërimeve të Mia dhe që nuk dëgjonin.

¹⁰². Vallë, mendonin jobesimtarët se, përveç Meje, mund të merrnin si mbrojtës robërit e Mi?! Ne e kemi përgatitur Xhehenemin si vendpritis të jobesimtarëve.

¹⁰³. Thuaj: “A t’ju tregoj për më të dëshpëruarit me veprat e tyre?” ¹⁰⁴. Janë ata, veprat e të cilëve asgjësohen që në jetën e kësaj bote, por ata mendojnë se janë duke bërë mirë. ¹⁰⁵. Janë ata të cilët nuk i besojnë argumentet e Zotit të tyre e as takimin me Të, prandaj veprat e tyre asgjësohen dhe në Ditën e Gjykimit nuk do t’u japim

asnjë peshë atyre.¹⁰⁶ Shpërblimi i tyre është Xhehenemi, për shkak se nuk besojnë dhe i marrin për tallje argumentet dhe të dërguarit e Mi.

¹⁰⁷. Nuk ka dyshim se për ata që besojnë dhe bëjnë punë të mira, vendpritis janë kopshtet e Firdeusit.¹⁰⁸ Aty do të jenë përgjithmonë dhe kurrë nuk do të kërkojnë të largohen nga ai.

¹⁰⁹. Thuaj: “Sikur deti të ishte bojë për të shkruar fjalët e Zotit tim, deti do të shterej para se të përfundonin fjalët e Zotit tim, madje edhe sikur të merrnim edhe një tjetër si ai.”

¹¹⁰. Thuaj: “Unë jam thjesht një njeri, sikurse edhe ju. Mua më është shpallur se Zoti juaj, që meriton të adhurohet, është Një dhe i vetëm. Kush shpreson takimin me Zotin e vet, le të bëjë vepra të mira dhe në adhurimin ndaj Zotit të tij të mos përziejë asnjë!”.

SURJA 19 - MERJEM

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Kaf, Ha, Ja, ‘Ajn, Sad.*

². Ky është një tregim për mëshirën e Zotit tënd ndaj robit të Vet, Zekerijait. ³. (Kujto) Kur ai iu lut Zotit të vet me një zë të ulët

⁴. “O Zoti im! Vërtet, mua më janë dobësuar eshtrat e më është zbardhur koka nga thinjat. O Zoti im! Unë asnjëherë nuk kam qenë i dëshpëruar me lutjet e mia drejtuar Ty.” ⁵. Unë kam frikë për popullin tim (se do të mbeten pa udhëheqës) pas meje dhe gruaja ime është beronjë. Më dhuro nga mirësia Jote një trashëgimtar (të denjë) ⁶. (Një që) të jetë trashëgimtari im dhe i familjes së Jakubit dhe bëjë atë, o Zoti im, të mirë!”

⁷. (Përgjigja ishte:) O Zekerija! Ne po të përgëzojmë ty me një djalë, emri i të cilit do të jetë Jahja. Askush para tij nuk është

emërtuar me këtë emër. ⁸. Ai tha: “O Zoti im! Si do të kem unë djalë kur gruaja ime nuk lind dhe unë kam arritur pleqëri të thellë?!”

⁹. Ai (Allahu) tha: “Ja, kështu ka thënë Zoti yt: “Kjo është e lehtë për Mua. Unë të krijova ty më parë kur ti nuk ishe asgjë.” ¹⁰. Ai (Zekerija) tha: “O Zoti im! Më jep mua një Shenjë!” Ai (Allahu) tha: “Shenja jote do të jetë që nuk do të mund t’i flasësh akujt për tri net”. ¹¹. Dhe Zekeria doli prej faltores para popullit të vet dhe u tha me shenja: “Madhërojeni Allahun mëngjes e mbrëmje!

¹². (Djalit të tij i erdhi urdhri) O Jahja! Merre librin (dhe zbatoje) me shumë kujdes! Dhe Ne i dhamë atij urtësi që kur ishte fëmijë. ¹³. Ne i falëm atij butësi e pastërti dhe e bëmë të devotshëm. ¹⁴. Dhe e bëmë bamirës ndaj prindërve të vet dhe nuk ishte mendjemadh e i padëgjueshëm. ¹⁵. Dhe paqja qoftë mbi të që ditën kur u lind, ditën kur do të vdesë dhe ditën kur do të ngrihet i gjallë!

¹⁶. Përmendju në këtë Libër (tregimin për) Merjemen kur ajo u largua prej familjes së saj në një vend në Lindje! ¹⁷. Ajo u veçua prej tyre. Pastaj Ne dërguam tek ajo Xhibrilin dhe ai iu paraqit asaj si njeri i vërtetë (pa të meta). ¹⁸. Ajo tha: “Unë i kërkoj mbrojtje të Gjithëmëshirshmit prej teje, nëse e ke frikë Atë.” ¹⁹. Ai (Xhibrili) tha: “Unë jam vetëm një i dërguar (melek) i Zotit tënd për të të dhuruar ty një djalë të pastër.” ²⁰. Ajo tha: “Si do të kem unë djalë, kur mua nuk më ka prekur asnjë burrë e as nuk kam qenë e pamoralshme?”. ²¹. Ai (Xhibrili) tha: “Ja, kështu, Zoti yt thotë: “Kjo është e lehtë për Mua” dhe ta bëjmë atë (djalin e krijuar pa baba) Shenjë për njerëzit dhe Mëshirë nga Ne. Kjo është punë e mbaruar.”

²². Pasi mbeti shtatzanë ajo u veçua në një vend të largët. ²³. Kur dhembjet (e lindjes) e mbështetën atë pranë trungut të një hurme ajo tha: “Ah sikur të kisha vdekur para kësaj e të isha harruar qëmoti!”

²⁴. Por një zë i thirri nga poshtë (hurmës): “Mos u brengos! Zoti yt bëri të rrjedhë pranë teje një përrua.” ²⁵. Shkunde trupin e hurmës dhe do të bien hurma (të pjekura) të freskëta! ²⁶. Ha, pi dhe qetësohu

(në paqe)! Dhe nëse sheh ndonjë njeri thuaj: “Unë jam betuar të hesht për hir të të Gjithëmëshirshmit dhe sot nuk i flas asnjë njeriu.”

²⁷. Duke e mbajtur atë (Isanë) në krah, shkoi tek të afërmit e vet. Ata i thanë: “O Merjeme! Ke bërë një punë, vërtet shumë të keqe.”

²⁸. Oj motra e Harunit! Babai yt nuk ishte njeri i keq e as nëna jote nuk qe e pamoralshme.

²⁹. Por, ajo u bëri shenjë për nga foshnja. Ata thanë: “Si mund t’i flasim atij që është foshnjë në djep?!” ³⁰. Ai (Isai) tha: “Unë jam rob i Allahut. Ai më ka dhënë mua Librin dhe më ka bërë profet. ³¹. Më ka bërë të bekuar kudo që të jem dhe më ka urdhëruar për namaz dhe për zekat sa të jem gjallë. ³². Më ka bërë të dashur ndaj nënës sime e nuk më ka bërë mendjemadh e as të padëgjueshëm. ³³. Paqja (e Allahut) është me mua ditën kur u lindi, ditën kur të vdes dhe ditën kur të dal (prej varrit) i gjallë.”

³⁴. Kjo është e vërteta për Isanë, birin e Merjemes, për të cilën ata (më kot) rragaten (polemizojnë). ³⁵. Nuk i shkon (madhështisë së) Allahut që të ketë bir. I pastër është Ai (nga çdo mangësi)! Kur Ai vendos për një çështje, vetëm thotë: Bëhu!”, dhe ajo bëhet.

³⁶. (Isai i tha popullit të vet) Dhe Allahu është Zoti im dhe Zoti juaj, prandaj vetëm Atë adhuron! Kjo është rrugë e drejtë. ³⁷. Por grupet e kundërshtojnë njëri-tjetrin (rreth Isait). Mjerë ata që nuk besuan se ç’kanë për të parë në Ditën e madhe! ³⁸. Sa mirë do të dëgjojnë dhe do të shohin ata, Ditën kur do të vijnë te Ne! Por sot (në këtë jetë) keqbërësit janë në humbje të thellë.

³⁹. Paralajmëroi ata për ditën e dëshpërimit, kur çdo çështje të ketë marrë fund! Ata janë të pavëmendshëm dhe nuk besojnë.

⁴⁰. Jemi Ne Ata që e trashëgojnë Tokën dhe gjithçka në të dhe te Ne do të kthehen të gjithë.

⁴¹. Përmendju në Libër (Kur’an) Ibrahimin! Ai qe vërtet njeri i sinqertë dhe Profet (i zgjedhur). ⁴². (Kujto) kur ai i tha të atit: “O babai im! Përse adhuron atë që as nuk dëgjon, as nuk sheh dhe nga

i cili nuk ke asnjë dobi? ⁴³. O babai im! Mua më është dhënë një dituri, që nuk të është dhënë ty. Prandaj më ndiq se unë të udhëzoj në rrugë të drejtë! ⁴⁴. O babai im! Mos adhuro shejtanin sepse shejtani është kundër të Gjithëmëshirshmit! ⁴⁵. O babai im! Unë kam frikë se do të të godasë ndonjë dënim prej të Gjithëmëshirshmit e kështu do të bëhesh mik me shejtanin.”

⁴⁶. Ai (babai) tha: “Ti po urren zotat e mi, o Ibrahim? Nëse nuk ndalesh do të të vras me gurë. Tani largohu prej meje për një kohë të gjatë!” ⁴⁷. Ai (Ibrahimi) tha: “Paqja qoftë mbi ty! Unë do t’i lutem Zotit tim të të falë ty. Ai (Allahu) kujdeset gjithmonë për mua. ⁴⁸. Unë po largohem prej jush dhe prej asaj që ju adhuron përvëç Allahut dhe do ti lutem vetëm Zotit tim. Unë shpresoj se me lutjet drejtuar Zotit tim nuk do të jem i humbur.”

⁴⁹. Pasi u largua prej tyre dhe prej asaj që ata adhuronin përvëç Allahut, Ne i dhuruam atij Is’hakun dhe Jakubin dhe që të dy i bëmë profetë. ⁵⁰. Dhe të gjithë atyre u dhamë (të mira) nga Mëshira Jonë dhe i bëmë që të kujtohen gjithmonë për mirë (ndër njerëz).

⁵¹. Përmendju në Libër edhe Musanë! Ai ishte nga të zgjedhurit (e Zotit) dhe ishte i dërguar dhe Profet (i dalluar). ⁵². Ne e thirrëm atë nga ana e djathtë e Turi Sinaut dhe e afruam për t’i folur nga afër. ⁵³. Nga mëshira Jonë i dhamë (si ndihmëtar) edhe vëllanë e tij Harunin, (gjithashtu) Profet.

⁵⁴. Përmendju në Libër edhe Ismailin! Ai qe shumë besnik në premtime dhe ishte i dërguar dhe Profet (i dalluar). ⁵⁵. Ai e urdhëronte familjen e vet për të falur namazin dhe për të dhënë zekatin dhe Zoti ishte i kënaqur prej tij. ⁵⁶. Përmendju në Libër edhe Idrisin! Ai ishte njeri i sinkertë dhe Profet (i nderuar). ⁵⁷. Ne e ngritëm atë në një gradë të lartë.

⁵⁸. Këta ishin ata që Allahu i dalloj nga profetët pasardhës të Ademit, pasardhës të atyre që i patëm bartur (në anije) bashkë me Nuhun, pasardhës të Ibrahimit dhe të Jakubit (Israilët) dhe prej

atyre, që i udhëzuam dhe i bëmë të zgjedhur. Kur atyre u lexoheshin ajetet e Zotit ata binin në sexhde dhe qanin.

⁵⁹. Por, pas tyre (të mirëve) erdhën pasardhës të këqij, që e lanë namazin dhe u dhanë pas kënaqësive (trupore). Ata do të vuajnë në ndëshkime (të Xhehenemit). ⁶⁰. Me përjashtim të atyre që pendohen, besojnë dhe bëjnë vepra të mira. Ata do të hyjnë në Xhenet dhe nuk u bëhet kurrëfarë padrejtësie.

⁶¹. Ato janë xhenetet e Adnit që i Gjithmëshirëshmi ua pat premtuar robve të vet, që besuan në të fshehtën dhe premtimi i Tij është i sigurt. ⁶². Aty nuk dëgjojnë fjalë të kota, por vetëm përshëndetje paqeje dhe do t'u jepen mirësi të shumta mëngjes e mbrëmje. ⁶³. Këto janë xhenetet që Ne do t'ua japim robve Tanë që ishin të devotshëm.

⁶⁴. Ne (thonë melekët) zbresim veçse me urdhrin e Zotit tënd. Në dorën e Tij është ajo që na pret, ajo që lamë pas dhe gjithçka mes tyre dhe Zoti yt nuk harron asgjë. ⁶⁵. Ai është Zoti i qiejve dhe i Tokës dhe çfarë ka midis tyre. Prandaj, vetëm Atë adhuroje dhe bëhu i qëndrueshëm në adhurimin për Të! A di ndonjë të ngjashëm me Të?”

⁶⁶. Njeriu thotë: “Mos vallë, pasi të vdes, do të ngrihem i gjallë (do të ringjallem)?” ⁶⁷. Po, a nuk po e mendon njeriu se Ne e krijuam atë më parë, kur ai nuk ishte fare? ⁶⁸. Beto hem në Zotin tënd! Ne do t'i tubojmë ata së bashku me shejtanët dhe do t'i afrojmë rreth Xhehenemit të gjunjëzuar.

⁶⁹. Pastaj, nga secili grup do të kapim më të pabindurit ndaj të Gjithmëshirëshmit. ⁷⁰. Dhe Ne e dimë më së miri se cili prej tyre e meriton më shumë të hidhet në të (Xhehenem). ⁷¹. Të gjithë ju do të kaloni pranë tij (Xhehenemit) dhe ky është një vendim i prerë i Zotit tënd. ⁷². Pastaj, Ne do t'i shpëtojmë ata që ishin të devotshëm, kurse keqbërësit do t'i lëmë të gjunjëzuar në të (xhehenem).

⁷³. Kur u lexohen ajetet tona të qarta, jobesimtarët u thonë atyre

që kanë besuar: “Cili nga dy grupet ka pozitë më të lartë dhe rreth më të mirë?”⁷⁴ Por, sa e sa breza kemi shkatërruar para tyre, të cilët qenë edhe më të pasur dhe më të pashëm.

⁷⁵. Thuaj: “Atë që është në humbje, le ta lërë i Gjithëmëshirshmi për një kohë të gjatë (në këtë jetë). Por, kur ta shohin atë që u premtohet - ose dënimin ose kijametin -, atëherë, do ta kuptojnë se kush ka pozitë më të ulët dhe rreth më të dobët.”

⁷⁶. Allahu ua shton udhëzimin atyre që e kërkojnë udhëzimin e Tij. Veprat e mira që mbesin (gjithmonë), kanë shpërblim më të madh te Zoti yt dhe (sjellin) një përfundim më të mirë.

⁷⁷. A e ke parë atë që i mohon Argumentet Tona dhe thotë: “Mua do të më jepet pasuri e fëmijë (edhe në botën tjetër).”⁷⁸ A thua ka zbuluar fshehtësinë, apo mos ka marrë prej Allahut ndonjë premtim?⁷⁹ Kurrresi! Ne do ta shënojmë atë që thotë dhe do t’i japim dënim pas dënimi.⁸⁰ Te Ne do të kthehet gjithçka për të cilën ai flet dhe ka për të ardhur te Ne i vetmuar.⁸¹ Ata adhuruan në vend të Allahut zota të tjerë, për t’u dhënë fuqi e lavdi.⁸² Por ata (idhujt) do ta mohojnë adhurimin e tyre dhe do të bëhen armiq të tyre.

⁸³. A nuk e shikon ti se Ne i kemi lëshuar shejtanët kundër jobesimtarëve për ti nxitur pandërprerë në vepra të këqija?⁸⁴ Por ti mos u ngut kundër tyre sepse Ne jemi duke ua numëruar ditët.⁸⁵ Ditën, kur Ne do t’i tubojmë të devotshmit te i Gjithëmëshirshmi si mysafirë të nderuar⁸⁶. Dhe keqbërësit do t’i shtyjme drejt Xhehenemit si tufë e etur për ujë,⁸⁷ askush nuk do të ketë të drejtë ndërmjetësimi, përveç atij që e ka lejuar i Gjithëmëshirshmi.

⁸⁸. Ata thanë: “I Gjithëmëshirshmi ka bir!”⁸⁹. Vërtet, ju keni thënë një fjalë shumë të shëmtuar.⁹⁰ Qiejt janë gati të copëtohen, toka është gati të çahet dhe malet janë gati të shemben e të thërmohen nga ajo (shpifje),⁹¹ që trilluan se i Gjithëmëshirshmi ka bir.⁹² Të Gjithëmëshirshmit nuk i shkon të ketë fëmijë.⁹³ Çdo qenie në qiej e në Tokë ka për t’iu paraqitur Të Gjithëmëshirshmit si rob.

⁹⁴. Me diturinë e vet, Ai i ka përfshirë të gjitha dhe i ka numëruar (e shënuar) të gjitha në mënyrë të saktë. ⁹⁵. Në Ditën e Kijametit çdokush do t'i paraqitet Atij i vetmuar. ⁹⁶. Nuk ka dyshim se atyre që besuan dhe bënë vepra të mira i Gjithëmëshirshmi do t'u japë dashuri.

⁹⁷. Kështu, Ne e bëmë atë (Kur'anin) të lehtë në gjuhën tënde, që nëpërmjet tij t'i përgëzosh të devotshmit dhe t'i tërheqësh vërejtjen atyre, që janë (të devijuar) kryeneçë. ⁹⁸. Sa e sa breza kemi shkatërruar Ne para tyre! Vallë a po vëren ndonjë prej tyre dhe a po dëgjon ndonjë pëshpërimë (nga ata)?

SURJA 20 - TA HA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

1. *Ta, Ha.*

². Ne nuk ta kemi shpallur Kur'anin për t'u dëshpëruar. ³. Por veçse si këshillë për ata që e kanë frikë Allahun. ⁴. (Kjo është) Shpallje nga Ai që krijoi Tokën dhe qiejt e lartë. ⁵. (Ai është) I Gjithëmëshirshmi që qëndroi mbi Fron (Arsh). ⁶. E Tij është çfarë është në qiej dhe në Tokë, gjithçka që është midis tyre dhe gjithçka që është nën dhe.

⁷. Edhe nëse ti e ngre zërin (në lutjet e tua), Ai e di të fshehtën dhe atë që është më e fshehtë (se e fshehta). ⁸. Allahu! Nuk ka zot tjetër (të denjë për adhurim) përveç Tij. Ai ka Emrat më të Bukur.

⁹. A ka mbërritur tek ti historia e Musait? ¹⁰. Ja. Ai pa një zjarr dhe i tha familjes së vet: "Rrini ku jeni, se vërejtja një zjarr! Ndoshta mund t'ju sjell ndonjë dru të ndezur prej tij, ose të gjej pranë zjarrit ndonjë udhërrëfyes."

¹¹. Por, kur shkoi te zjarri, u dëgjua një zë: "O Musa!" ¹². Jam Unë Zoti yt. Hiqi nallanet sepse ndodhesh në luginën e shenjtë të Tuvasë! ¹³. Unë të kam zgjedhur ty. Prandaj dëgjoje mirë atë që

po të shpallet! ¹⁴. Jam Unë Allahu. Nuk ka zot tjetër (të denjë për adhurim) përveç Meje. Pra vetëm Mua më adhuro dhe fale namazin rregullisht për të më kujtuar Mua! ¹⁵. Pa dyshim, Ora (e kijametit) do të vijë patjetër, por Unë e kam fshehur atë, që çdokush të shpërblehet sipas përpjekjeve që ka bërë. ¹⁶. Prandaj, mos e lejo atë që nuk beson në të (Ditën e Kijametit) dhe që është dhënë pas dëshirave të tij të devijojë (nga rruga e drejtë), se atëherë do të shkatërrohet.

¹⁷. Ç'është ajo në të djathtën tënde, o Musa? ¹⁸. Ai (Musai) tha: "Ai është shkopi im, me të cilin mbahem dhe u shkund gjethe dhenve të mia; me të kryej edhe punë të tjera. ¹⁹. Ai (Allahu) i tha: "Hidhe atë, o Musa!" ²⁰. Ai e hodhi atë, dhe ja! Ai u bë gjarpër (i madh) që lëvizte me shpejtësi. ²¹. (Allahu i) Tha: "Merre atë, e mos u frikëso! Ne do ta kthejmë atë menjëherë në gjendjen e tij të mëparshme." ²². Fute dorën nën sqetullën tënde dhe ajo do të dalë e bardhë (dhe e ndritshme) pa asnjë të keqe (sëmundje)! Kjo është një Shenjë tjetër, ²³. Për të treguar ty (dy) nga Shenjat Tona më të mëdha. ²⁴. Shko te faraoni sepse, ai vërtet i ka kaluar të gjithë kufijtë!

²⁵. Musai tha: "O Zoti im! Zgjeroma gjoksin, ²⁶. Lehtësoma këtë punë ²⁷. Dhe zgjidhma nyjën e gjuhës (pengesën që kam kur flas), ²⁸. Që ta kuptojnë fjalën time! ²⁹. Më jep një ndihmëtar nga familja ime, ³⁰. Harunin, timvëlla! ³¹. Ma shto fuqinë me të ³². Dhe bëma shok në punën time, ³³. Që të të lavdërojmë Ty shumë e më shumë ³⁴. Dhe të të kujtojmë Ty shumë e më shumë! ³⁵. Vërtet, Ti je Ai që i sheh gjithmonë punët tona." ³⁶. Ai (Allahu) tha: "T'u dha ajo që kërkove, o Musa."

³⁷. Ne të kemi bërë mirësi një herë tjetër më parë. ³⁸. Ja. Atëherë, kur nënën tënde e frymëzuam ³⁹. (dhe i thamë) "Vëre (fëmijën) në arkë dhe hidhe (arkën) në lumë! Lumi do ta nxjerrë në breg dhe atë do ta marrë armiku Im dhe i tij. Por Unë hodha (në zemra të njerëzve) dashuri ndaj teje, që të edukoheshe nën Syrin (kujdesin)

Tim.”⁴⁰. Dhe ja. Motra jote ecte (pas teje) e thoshte: “A doni t’ju tregoj dikë që do të kujdeset për të?” Kështu, Ne të kthyem te nëna jote, që të gëzohej e të mos mbetej e pikëlluar. Ti e pate vrarë një njeri dhe Ne të shpëtuan nga trishtimi dhe të sprovuan me sprovë të mëdha. Ti qëndrove me vite ndër banorët e Medjenit, e pastaj erdhe, o Musa, siç u urdhërove, në kohën e caktuar.”

⁴¹. Dhe Unë të kam përgatitur ty për Vete (për të më shërbyer).

⁴². Prandaj, ti dhe vëllai yt, shkoni me argumentet e Mia, e mos harroni të me kujtoni Mua! ⁴³. Shkoni që të dy te Faraoni, sepse ai vërtet e ka tepruar! ⁴⁴. Por, i flisni me fjalë të buta! Ndoshta ai mendohet e frikësohet.

⁴⁵. Ata të dy (Musai e Haruni) thanë: “O Zoti ynë! Ne kemi frikë se do të na ndëshkojë menjëherë, ose do t’i kalojë të gjithë kufijtë kundër nesh.” ⁴⁶. Ai (Allahu) tha: “Mos u frikësoni, sepse Unë jam me ju, dëgjoj dhe shoh (gjithçka)”. ⁴⁷. Kështu, shkoni e i thoni atij: “Ne jemi të dërguar të Zotit tënd. Lëri bijtë e Israelit të vijnë me ne dhe mos i mundo! Ne kemi ardhur me argumente nga Zoti yt dhe shpëtimi është për atë që ndjek Rugën e Drejtë. ⁴⁸. Neve na është shpallur se dënimi është për atë që përgënjeshtrohet (të dërguarit) dhe ia kthen shpinën besimit”.

⁴⁹. Faraoni tha: “E kush është, atëherë Zoti juaj, o Musa?”

⁵⁰. Musai Tha: “Zoti ynë është Ai që çdo gjëje i ka dhënë formën e vet (të krijimit) dhe pastaj e ka udhëzuar.” ⁵¹. Faraoni tha: “Si është, atëherë gjendja e popujve të hershëm?” ⁵². Musai Tha: “Dija për ata është te Zoti im, e shënuar, ashtu siç duhet, në një libër. Zoti im nuk gabon asnjëherë e as nuk harron asnjëherë”.

⁵³. (Zoti im) është Ai, i cili e ka bërë Tokën si qilim për ju dhe për të mirën tuaj hapi rrugë nëpër të. Ai e ka zbritur ujin prej qielli dhe me të mbijnë në çift bimë të llojeve të ndryshme. ⁵⁴. Hani (nga mirësitë e Tij) dhe kulloteni bagëtinë tuaj (në atë bimësi). Vërtet, në të gjitha këto ka Shenja për ata që mendojnë. ⁵⁵. Prej asaj (tokës)

ju krijuam, në të do t'ju kthejmë përsëri e prej saj do t'ju nxjerrim edhe një herë tjetër.

⁵⁶. Ne ia treguam atij (Faraonit) të gjitha Argumentet Tona, por ai i përgënjeshtroi dhe i refuzoi ato. ⁵⁷. Faraoni tha: “O Musa! Mos vallë, na ke ardhur që me magjinë tënde të na nxjerrësh prej tokës sonë (prej Egjiptit)? ⁵⁸. Por, Ne do të të sjellim ty një magji të ngjashme. Cakto midis nesh e teje një kohë dhe vend të përshtatshëm takimi, që nuk do ta thyenim as ne e as ti!”

⁵⁹. Musai tha: “Koha e caktuar le të jetë Dita e Festës, që njerëzit të tubohen paradite.” ⁶⁰. Kështu, Faraoni u kthye, tuboi magjistarët e vet dhe doli në kohën (dhe vendin) e caktuar. ⁶¹. Musai u tha atyre (magjistarëve): “Mjerë ju! Mos trilloni gënjeshtra kundër Allahut sepse do t'ju shkatërrojë me ndonjë dënim. Nuk ka dyshim, se ai që trillon (gënjeshtra kundër Allahut), ka për të dështuar.”

⁶². Ata (magjistarët) diskutuan (mes tyre) për këtë çështje, por e mbajtën të fshehtë bisedën. ⁶³. Pastaj (sipas urdhrat të Faraonit) thanë: “Këta të dy janë magjistarë, që duan t'ju nxjerrin nga toka juaj me magjinë e tyre dhe ta zhdukin rrugën tuaj që, pa dyshim, është më e drejta.” ⁶⁴. Prandaj vendosni seriozisht për çështjen tuaj dhe dilni në shesh tok e të bashkuar! Ai që triumfon sot, ai ka fituar.

⁶⁵. Ata thanë: “O Musa! A do të hedhësh ti, apo të hedhim ne të parët?” ⁶⁶. Musai tha: “Hidhni ju!” Dhe ja, atij iu duk, nga magjia e tyre se litarët dhe shkopinjtë (e magjistarëve) po lëviznin (si gjarpërinj). ⁶⁷. Kështu, Musai ndjeu në vetvete njëfarë frike. ⁶⁸. Ne i thamë atij: “Mos ki frikë! Sepse është e sigurt se ti do të jesh triumfues.” ⁶⁹. Tani hidhe atë që e ke në dorën tënde të djathtë (shkopin) që t'i gëlltisë menjëherë ato që bënë ata! Ajo që bënë ata nuk është asgjë tjetër, përveçse mashtrim magjistari dhe magjistari kurrë nuk fiton, kudo qoftë. ⁷⁰. Atëherë, magjistarët u hodhën në sexhde dhe thanë: “Ne besojmë në Zotin e Harunit dhe të Musait.”

⁷¹. Faraoni tha: “A i besuat atij para se unë t'ju jap leje?! Ai

(Musai) është prijësi juaj, ai që jua mësoi magjinë! Unë do t'jua pres duart e këmbët në të kundërtën e njëra-tjetrës e do t'ju mbërthej në trungjet e hurmave. Atëherë do ta kuptoni se cili prej nesh ka dënim më të ashpër e të pandërprerë.”

⁷². Ata thanë: “Ne kurrë nuk do të të japim përparësi ty ndaj Argumentave të qarta, që na erdhën dhe ndaj Atij që na krijoi. Prandaj, gjyko për ne si të duash! Ti mund të gjykos (dhe të dënosh) vetëm në jetën e kësaj bote.” ⁷³. Ne besuam në Zotin tone. Ai na i faltë gabimet tona dhe magjitë që ti na detyrove (t'i bënim). Allahu është më i Miri dhe i Përrjetshmi.

⁷⁴. Atë që do të dalë para Zotit të vet si keqbërës e pret Xhehenemi, ku as nuk do të vdesë dhe as nuk do të jetojë. ⁷⁵. Ndërsa ata që do të dalin para Tij si besimtarë dhe kanë bërë vepra të mira, i presin grada të larta. ⁷⁶. Ato janë Xhenetet e Adnit, nëpër të cilët rrjedhin lumenj e ku do të jenë përjetë. Ky është shpërblimi i atyre që janë pastruar (nga mosbesimi).

⁷⁷. Ne i kumtuam Musait: “Udhëto natën me robërit e Mi dhe hapu atyre një rrugë të tharë nëpër det! Dhe mos ki frikë se do të të kapë Faraoni dhe as se do të fundosesh!” ⁷⁸. Pastaj, Faraoni iu vu pas atyre (bijve të Izraelit) me ushtrinë e vet, por ata i mbuloi ajo që i mbuloi. ⁷⁹. Faraoni e çoi në humbje popullin e vet në vend që ta udhëzonte në rrugë të drejtë.

⁸⁰. O bijt e izraelit! Ne ju shpëtuaam prej armikut tuaj, ju dhamë një premtim (për shpalljen e Teuratit) në anën e djathtë të Turi Sinait dhe ju furnizuaam me rrëshirë dhe me shkurtëza. ⁸¹. (Dhe ju thamë): Hani nga të mirat që ju dhuruam, e mos i kaloni kufijtë dhe t'ju godasë Zemërimi Im! Dhe ata që i godet zemërimi Im shkatërrohen, vërtet. ⁸². Por, pa dyshim, Unë jam Ai që e fal përsëri e përsëri atë që pendohet, beson, bën vepra të mira dhe përqendrohet në rrugën e drejtë.

⁸³. (Kur Musai u ngjiti në mal, Allahu i tha): Përse nxitove para

popullit tënd, o Musa?”⁸⁴. Musai tha: “Ja, ata po vijnë fill pas gjurmëve të mia dhe unë nxitova të vij tek ti, o Zoti im, që të jesh i kënaqur me mua.”⁸⁵. Allahu tha: “Ne e vumë në provë popullin tend kur ti nuk ishe me ta dhe Samiriu i çoi ata në humbje.”

⁸⁶. Musai u kthye te populli i vet i zemëruar e i pikëlluar dhe tha: “O populli im! A nuk ju premtoi Zoti juaj një premtim të mirë? Apo mos vallë ju duk kohë e gjatë e ju e harruat premtimin? Apo dëshiruat të zbresë zemërimi nga Zoti juaj dhe e thyet besën që më patët dhënë?”

⁸⁷. Ata thanë: “Ne nuk e thyem besën, që të patëm dhënë me vullnetin tonë. Por, Ne ishim ngarkuar rëndë me stolitë e popullit (të Faraonit) dhe i hodhëm ato (në zjarr). Dhe këtë e bëmë se na tha Samiriju”.⁸⁸. Ai (Samiriju) nxorri përpara njerëzve imazhin e një viçi me trup (të gdhendur) që dukej se pëlliste, e ata thanë: “Ky është zoti juaj dhe Zoti i Musait, po ai (Musai) e ka harruar”.⁸⁹. A nuk e kuptonin ata se ai (viçi) as nuk mund t’u thoshte atyre një fjalë (si pëgjigje), e as mund t’u bënte as dobi e as dëm?

⁹⁰. Haruni u pat thënë më parë: “O populli im! Ju po sprovoheni me të (me viçin e gdhendur). Nuk ka dyshim se Zoti juaj është i Gjithëmëshirshmi, prandaj ejani pas meje dhe bindjuni urdhrit tim!”.⁹¹. Ata i thanë: “Ne nuk do t’i ndahemi këtij adhurimi (të viçit) derisa Musai të kthehet te ne.”

⁹². Musai tha: “O Harun! Ç’ të pengoi ty që të vije pas meje, kur pe se ata morën rrugën e gabuar?”⁹³. Mos vallë edhe ti e kundërshtove urdhrin tim?”⁹⁴. Haruni tha: “O bir i nënës sime! Mos më kap as për mjekre, as për flokësh! Në të vërtetë pata frikë se do të thoshe: “I përçave beni israilët dhe nuk e respektove fjalën time?”

⁹⁵. Musai tha: “Si është, atëherë puna jote, o Samiri?”⁹⁶. Samiriu tha: “Unë pashë atë që ata nuk e panë. Unë mora një grusht (dhe) nga gjurma e të dërguarit (Xhibrilit) dhe ia hodha atij (viçit). Ja, kështu më tha vetja ime.”⁹⁷. Musai tha: “Atëherë ik! Sa të jesh gjallë ke

për të thënë: “Mos më prekni!” Përveç kësaj ty të pret edhe një afat (dënimi), që nuk do të thyhet. Tani shikoje zotin tend, që e adhurove me përkushtim! Ne do ta djegim atë dhe do ta shpërhapim nëpër det”. ⁹⁸. Por Zoti juaj (që meriton adhurimet) është vetëm Allahu. Përveç Tij nuk ka zot tjetër (të denjë për adhurim) dhe dituria e Tij përfshin çdo gjë.

⁹⁹. Ja kështu, Ne po të tregojmë ty disa nga historitë që kanë ndodhur dhe Ne të kemi dërguar, nga ana Jonë, një shpallje (Kur'anin) plot këshilla (e përkujtime). ¹⁰⁰. Kush i kthen shpinën këtij (Kur'anit), ai do të bartë në Ditën e Kijametit barrën më të rëndë. ¹⁰¹. Nën atë (barrë) do të qëndrojnë përgjithmonë. Sa e keqe është ajo barrë që do të mbajnë në ditën e Kijametit! ¹⁰². Ditën kur do t'i fryhet Surit, Ne do t'i tubojmë keqbërësit të nxirosur. ¹⁰³. Ata i pëshpërisin njëri tjetrit: Nuk qëndruat (në Dunja) më shumë se dhjetë ditë. ¹⁰⁴. Ne e dimë shumë mirë çfarë do të flasin ata, kur më i mençuri prej tyre do të thotë: “Nuk qëndruat më shumë se një ditë!”

¹⁰⁵. Të pyesin ty për malet. Thuaj: “Zoti im do t'i shkulë ato dhe do t'i shpërndajë si pluhur.” ¹⁰⁶. Dhe vendin e tyre ta bëjë rrafsh e pa kurfarë bimësie. ¹⁰⁷. As ultësira e as lartësira nuk do të shohësh në vendin e tyre. ¹⁰⁸. Atë Ditë ata do të shkojnë pas thirrësit e nuk do të mund t'i largohen atij. Të gjitha zërat do të ulen para të Gjithëmëshirshmit dhe nuk do të dëgjohet asgjë përveçse pëshpërimë.

¹⁰⁹. Atë ditë nuk bën dobi ndërmjetësimi, përveçse atyre për të cilët e ka lejuar i Gjithëmëshirshmi (të ndërmjetësojnë) dhe fjala e të cilëve është e pranueshme tek Ai. ¹¹⁰. Ai i di gjithçka para tyre dhe ato që vijnë pas, por dija e tyre nuk mund ta përfshijë Atë. ¹¹¹. Të gjitha fytyrat do t'i përuken të Gjallit, të Përrjetshmit të Gjithfuqishëm. Nuk ka dyshim se ka humbur ai që mbart padrejtësinë (në shpinë). ¹¹². Por kush bën vepra të mira dhe është besimtar, ai nuk i frikësohet ndonjë padrejtësie e as ndonjë cenimi (në shpërbtim).

¹¹³. Kështu Ne e shpallëm këtë Kur'an në gjuhën arabe dhe

shpjeguam me hollësi disa nga paralajmërimet, që ata të mund të ruhen ose që ai (Kur'ani) t'i bëjë ta kujtojnë (Atë). ¹¹⁴. I lartësuar qoftë Allahu, Sunduesi i vërtetë! Mos nxito (o Muhamed!) për ta lexuar Kur'anin para se të përfundojë shpallja e tij dhe thuaj: “Zoti im, më shto dituri!”

¹¹⁵. Ne e patëm urdhëruar Ademin (të mos i afrohej pemës), por ai harroi. Ne nuk gjetëm vendosmëri tek ai. ¹¹⁶. Kujto kur Ne u thamë melekëve: “Bini në sexhde para Ademit!” Dhe ata ranë në sexhde të gjithë, përveç Iblisit, ai refuzoi.” ¹¹⁷. Pastaj Ne i thamë: “O Adem! Ky është armiku yt dhe i bashkëshortes sate. Prandaj ruhuni që të mos ju nxjerrë nga Xheneti, e t’ju futë në dëshpërim.”

¹¹⁸. “Aty (në Xhenet) ti nuk ke për të qenë i uritur e as ke për të mbetur i zhveshur. ¹¹⁹. Aty (në xhenet) nuk ke për të pasur etje e as nuk do të kesh vapë.” ¹²⁰. Por, atë e ngacmoi shejtani, duke i thënë: “O Adem! A do të të çoj te Pema e përjetësisë dhe te sundimi që nuk shkatërrohet asnjëherë?” ¹²¹. Ata hëngrën që të dy nga ajo pemë dhe kështu i’u zbulua aureti (vendet e turpshme). Pastaj, nisën të mbulonin veten me gjethe nëpër Xhenet. Kështu, Ademi e theu urdhrin e Zotit të vet dhe gaboi. ¹²². Por, Zoti i Tij e bëri atë prej të zgjedhurve, ia pranoi pendimin dhe e vuri në rrugën e drejtë.

¹²³. Ai (Allahu) u tha: “Zbritni prej tij (xhenetit) që të gjithë! Ju do të jeni armiq të njëri-tjetrit. Por, nëse ju vjen prej meje udhëzim (libër e profet), kush i përmbahet udhëzimit Tim, nuk ka për ta humbur rrugën e tij, e as nuk do të bjerë në dëshpërim.” ¹²⁴. Por, kush ia kthen shpinën udhëzimit Tim, do të ketë jetë të vështirë dhe Ditën e Kijametit do ta ringjall të verbër.” ¹²⁵. Ai (që nuk besoi) do të thotë: “Zoti im, përse më ngrite të verbër, kur unë isha me sy?”

¹²⁶. Ai (Allahu) do të thotë: “Ashtu sikurse i shpërfille ti argumentet Tona kur të erdhën, ashtu edhe ti sot do të jesh i shpërfillur”.

¹²⁷. Dhe kështu e shpërblejmë Ne atë që i tejkalon të gjitha kufijtë

dhe nuk beson në Argumentet e Zotit të vet. Por dënimi në Botën Tjetër është edhe më i ashpër dhe i përjetshëm.

¹²⁸. A nuk është paralajmërim për ata (që të kujtojnë) se sa e sa breza para tyre i kemi shkatërruar, nëpër vendbanimet e të cilëve (tani) janë duke ecur? Sigurisht, në këtë ka Argumente për ata që kanë arsye të shëndoshë. ¹²⁹. Sikur të mos ishte vendimi dhe afati i caktuar më herët nga Zoti yt, edhe këta do t'i kapte i njëjti dënim (si popujt e shkuar). ¹³⁰. Prandaj, ti bëhu i durueshëm ndaj asaj që thonë ata, dhe lavdëroje dhe falenderojë Zotin tënd, para se të lindë dielli dhe para se të perëndojë, edhe në orët e natës dhe në skajet e ditës, që të mund të gjesh kënaqësi.

¹³¹. Dhe mos ia ngul sytë bukurisë së kësaj jete me të cilën i bëmë të kënaqen disa prej tyre (jobesimtarë), për t'i sprovuar me të! Shpërblimi i Zotit tënd është më i mirë dhe është i përjetshëm.

¹³². Urdhëroje familjen tënde që të falë namaz, dhe ji i qendrueshëm në këtë! Ne nuk kërkojmë prej teje ndonjë furnizim (as për ty, as për familjen tënde). Ne të furnizojmë ty (dhe ata). Përfundimi i mirë vjen nga devotshmëria.

¹³³. Ata thonë: “Përse nuk na sjell ai ndonjë Argument nga Zoti i vet? A nuk u erdhi atyre (në Kur'an) Argument i qartë për gjithçka që qe në Librat e mëparshëm të shpalljeve?” ¹³⁴. Dhe sikur Ne t'i ndëshkonim ata me ndonjë dënim para këtij (Kur'anit), ata do të thoshin: “O Zoti ynë! Sikur të na kishe çuar ndonjë të dërguar, ne do ta kishim ndjekur me siguri shpalljen Tënde, para se të poshtëroheshim e të turpëroheshim.” ¹³⁵. Thuaj: “Të gjithë janë duke pritur. Prisni atëherë edhe ju! Së shpejti ju do ta dini se kush ishin ndjekësit e rrugës së drejtë dhe se kush ishin ata që u udhëzuan në të vërtetën.”

SURJA 21 - ENBIJA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Gjithnjë e më shumë po u afrohet njerëzve Dita e Llogarisë, por ata nuk i kushtojnë vëmendje dhe i shmangen (besimit të vërtetë). ². Sa herë që u vjen ndonjë këshillë e re nga Zoti i tyre, ata e dëgjojnë atë si me tallje. ³. Zemrat e tyre kanë devijuar nga e Vërteta. Keqbërësit duke biseduar fshehtas, thonë: “A mos është ky (Muhammedi) më shumë se njeri, siç jeni edhe ju? A do të shkoni te magjia e tij me sy hapur?” ⁴. Ai (Muhammedi) tha: “Zoti im di për çdo fjalë që thuhet në qiell e në tokë. Ai Dëgjon dhe Di gjithçka.”

⁵. Ata thonë për të (Kur'anin): “Janë ëndrra të përziera.” Gjithashtu, thonë: “Ai e ka trilluar vetë, madje ai është poet. Le të na sjellë ndonjë mrekulli, ashtu si sollën të mëparshmit!” ⁶. Banorët e mëhershëm të qyteteve nuk besuan, prandaj Ne i shkatërruam ata. Vallë, do të besojnë këta?

⁷. Edhe para teje dërguam veçse burra, të cilëve u dhamë shpallje. Nëse nuk e dini këtë, atëherë pyesni njerëzit e ditur! ⁸. Ne nuk i bëmë ata (profetët) njerëz që nuk hanë e as nuk ishin të pavdekshëm. ⁹. Ne e plotësuam premtimin Tonë ndaj tyre dhe i shpëtuam ata dhe kë dëshiruam Ne. Ndërsa ata që kaluan çdo kufi, Ne i shkatërruam.

¹⁰. Ne shpallëm Librin (Kur'anin) në të cilin gjendet krenaria juaj. A nuk e kuptoni? ¹¹. Sa e sa popuj që ishin keqbërës, Ne i shkatërruam, e në vend të tyre sollëm popuj të tjerë. ¹². Ata kur e vinin re fuqinë e dënimit tonë, iknin me të shpejtë. ¹³. Mos ikni, po kthehuni në pasuritë dhe në banesat tuaja, se ndoshta do të mund të merreni vesh! ¹⁴. Ata thonin: “O të mjerët ne, që ishim zullumqarë!” ¹⁵. Shkatërrimi i tyre vazhdoi, derisa i bëmë trupa të rrëzuar e të ftohur.

¹⁶. Ne nuk e krijuam qiellin, tokën e çdo gjë mes tyre pa një qëllim. ¹⁷. Po të kishim dashur argëtim, Ne do ta bënim si i shkon

madhështisë Sonë (pa e ditur ju), por nuk e bëmë diçka të tillë.
¹⁸ Ne e godasim të pavërtetën me të vërtetën, e cila triumfon mbi të dhe e zhduk fare. Mjerë ju për ato që trilloni!

¹⁹ Atij i përket çdo gjë që është në qiej e në Tokë! Ata që janë pranë Tij nuk tregohen kryeneçë duke e lënë adhurimin e Tij dhe as nuk lodhen. ²⁰ Ata e lartësojnë natë e ditë Atë dhe kurrë nuk pushojnë.

²¹ Mos, vallë, i gjejnë në tokë zotat që mund të ringjallin? ²² Sikur të kishte në to zota të tjerë veç Allahut, ato do të shkatërroheshin. Larg asaj që i përshkruajnë është Allahu, Zoti i Fronit! ²³ Ai nuk pyetet çfarë bën, ndërsa ata do të pyeten.

²⁴ Mos, vallë, kanë gjetur zota të tjerë veç Tij? Thuaj: “Sillni argumentet tuaja! Ndërsa ky është argument për këta që janë me mua dhe për ata që ishin para meje.” Megjithatë, shumica e tyre nuk e dinë të vërtetën, prandaj edhe nuk vështrojnë. ²⁵ Ne nuk dërguam asnjë të dërguar para teje e të mos i kemi shpallur atij se: Nuk ka zot tjetër (që meriton adhurimin) përveç Meje, prandaj vetëm Mua më adhuroni!”

²⁶ Ata thonë se i Gjithëmëshirshmi ka fëmijë!” I Lartësuar qoftë Ai! Jo, ata (melekët) janë veçse rob adhurues të nderuar! ²⁷ Ata kurrë nuk flasin para se të flasë Ai dhe veprojnë (për gjithçka) veçse me urdhrin e Tij. ²⁸ Ai (Allahu) e di çfarë ka para dhe çfarë ka pas tyre dhe ata (melekët) nuk ndërmjetësojnë (për askënd) përveçse për ata me të cilët është i kënaqur Ai. Dhe ata nga frika prej Tij janë shumë të kujdesshëm. ²⁹ Nëse dikush prej tyre do të thoshte “Unë jam zot (e meritoj adhurime) veç Tij, këtë do ta ndëshkonim me Xhehenem. Kështu i ndëshkojmë Ne keqbërësit.

³⁰ A nuk e dinë jobesimtarët se qiejt e Toka ishin bashkë (si një e tërë), pastaj Ne i ndamë dhe ujin e bëmë bazë të jetës së çdo gjallese? Atëherë a nuk do të besojnë?

³¹ Dhe në Tokë Ne kemi vënë male të paluhatshme që ajo (Toka)

të mos lëkundet. Në to (male) kemi bërë lugina e rrugë të gjera, për të kaluar nëpër to, që ata të dinë të orientohen.³² Dhe Qiellin e kemi bërë si një mbulesë të sigurt. Megjithatë, ata u kthejnë shpinën Shenjave që këto objekte tregojnë.³³ Është Allahu Ai që krijoi Natën dhe Ditën, Diellin dhe Hënën. Të gjithë (trupat qiellorë) notojnë - secili në orbitën e tij (të caktuar).

³⁴. Ne, askujt (prej njerëzve) para teje nuk i dhamë përjetësinë (o Muhamed). Atëherë nëse ti vdes mos vallë ata do të jetojnë përgjithmonë?³⁵ Çdo njeri do ta shijojë vdekjen. Dhe Ne ju sprovojmë (në këtë botë) me të keqen e me të mirën. Dhe të gjithë ju te Ne do të ktheheni.

³⁶. E kur të shohin ty ata që nuk besojnë, të marrin me tallje. “Ky është (thonë ata) ai që përgojon zotat tuaj?” Dhe ata blasfemojnë kur përmendet i Gjithmëshirëshmi (Rrahmani).

³⁷. Njeriu është (krijuar si) një qenie e ngutshme. Unë do t’jua tregoj së shpejti Shenjat e Mia; prandaj ju nuk do të më kërkonit t’u vijë më shpejt (dënimi).³⁸ Ata thonë: “Kur do të jetë ai premtim (me dënim), nëse thoni të vërtetën?”³⁹ Ah sikur ta dinin jobesimtarët (kohën) kur nuk do të mund ta largojnë zjarrin nga fytyrat dhe as nga shpinat e tyre dhe (kur) asnjë ndihmë nuk do t’u vijë atyre!⁴⁰ Po, po. Ai (Kjameti) do t’u vijë atyre krejt befas dhe do t’i tronditë ata. Asnjë forcë nuk do të kenë ata ta shmangin dhe as nuk do t’u jepet afat.⁴¹ Janë përqeshur shumë të dërguar të tjerë para teje. Por, përqeshësit i përfshiu vetë ajo që përqeshnin.

⁴². Thuaj: “Kush ju mbron ju gjatë natës dhe ditës prej (Dënimit të) të Gjithmëshirshmit?” Megjithatë, ata ua kthejnë shpinën këshillave të Zotit të tyre.⁴³ Apo kanë ata zota të tjerë që mund t’i mbrojnë prej Nesh?! Ata nuk kanë fuqi të ndihmojnë as vetveten dhe as Ne nuk do t’i mbrojmë.

⁴⁴. Ne u dhamë atyre dhe paraardhësve të tyre jetë të gjatë e

mirësi të shumta. A nuk e vërejnë ata se Ne ua pakësojmë ca nga ca tokën nga anët e saj? Atëherë, mos vallë ata do të dalin të fituar?

⁴⁵. Thuaj: “Unë veçse po ju paralajmëroj me anën e kësaj shpalljeje.” Por, i shurdhëti nuk do ta dëgjojë thirrjen, edhe kur paralajmërohet.” ⁴⁶. Nëse ata do t’i godiste ndonjë e keqe nga dënimi i Zotit tënd, ata do të thoshin: “Të mjerët ne! Ne i bëmë vetes padrejtësi.”.

⁴⁷. Ditën e Gjykimit, Ne do të vëmë peshore të sakta, prandaj askujt nuk do t’i bëhet padrejtësi. Edhe sikur të jetë diçka që peshon sa një kokërr meli, Ne do ta sjellim atë aty (në peshore). Mjaftojmë Ne si llogaritës të drejtë (të punëve).

⁴⁸. Ne u patëm dhënë Musait dhe Harunit Furkanin (Teuratin), që ishte dritë e këshillë për të devotshmit, ⁴⁹. të cilët i frikësohen Zotit të tyre, edhe pse nuk e shohin, dhe që i druhen Orës (së gjykimit). ⁵⁰. Edhe ky Kur’an që Ne e shpallëm, është plot këshilla dhe bekime. Atëherë, si nuk po e pranoni?

⁵¹. Ne ia dhamë Ibrahimit udhëzimin e tij më herët dhe dinim gjithçka për të. ⁵². Kur ai i tha babait dhe popullit të vet: “Ç’janë këto statuja që adhuron?” ⁵³. Ata i thanë: “Kështu pamë të parët tanë, që i adhuronin ato.”. ⁵⁴. Atëherë, ai u tha: “Ju dhe të parët tuaj keni qenë të humbur.”

⁵⁵. Ata ia kthyen: “Po flet seriozisht apo po tallesh?” ⁵⁶. Atëherë, ai tha: “Zoti juaj është Zoti i qiejve e i Tokës; është Ai që i krijoi ato dhe unë dëshmoj për këtë. ⁵⁷. Për Allah, sa të largoheni ju, unë kam për t’i dërrmuar këto statuja!” ⁵⁸. Dhe i bëri ato copë e çikë, përveç idhullit të tyre më të madh, që ata t’i drejtoheshin atij.

⁵⁹. “Kush e bëri këtë me zotat tanë?” - thanë ata. - “Ai qenka kriminel!” ⁶⁰. Disa thanë: “Kemi dëgjuar për një djalë, që i përçmonte ato, i cili quhej Ibrahim.”. ⁶¹. “Atëherë, - thanë ata, - silleni atë këtu në sy të njerëzve, që ta shohin të gjithë!” ⁶². Ata e pyetën: “Ti e bërë

këtë me zotat tanë, o Ibrahim?”⁶³. Ibrahim u përgjigj: “Atë e ka bërë i madhi i tyre. Pyesni vetë ata, nëse mund të flasin!”

⁶⁴. Ata u ndalën pak dhe, pasi u menduan, i thanë njëri tjetrit: “Vërtet, keqbërësit jeni ju vetë..”⁶⁵. Por pastaj iu kthyen sërish mosbesimit dhe i thanë atij (Ibrahimit): “Po ti e di shumë mirë se këta nuk flasin..”⁶⁶. Ai u tha: “A po adhuron në vend të Allahut ata që nuk ju sjellin asnjë dobi e as dëm?”⁶⁷. Mjerë për ju dhe për ata që ju adhuron veç Allahut! A nuk e kuptoni?”

⁶⁸. Atëherë, ata thanë: “Digjeni atë dhe ndihmoni zotat tuaj, nëse doni t’u bëheni krah!”⁶⁹. Ne urdhëruam: “O zjarr, bëhu i ftohtë dhe i rehatshëm për Ibrahimin!”⁷⁰. Ata thurën kurthe kundër tij, por Ne i bëmë ata të dështonin.

⁷¹. Ne e shpëtuam atë së bashku me Lutin, për t’i vënë në atë tokë, që e kemi bekuar për njerëzit.⁷². Ne i falëm atij Is’hakun dhe më pas edhe Jakubin, si dhuratë. Që të gjithë i bëmë të mirë.⁷³. Ne i bëmë ata shembuj të mirë, që udhëzonin sipas urdhrit Tonë. Ne i orientuam në vepra të mira, në faljen e namazit dhe në dhënien e zekatit. Ata ishin adhures të sinqertë.

⁷⁴. Edhe Lutin e bëmë profet dhe të ditur. Ne e shpëtuam atë prej atij vendi që bënte vepra të ndyra. Ata ishin një popull i keq dhe i shfrenuar.⁷⁵. Atë e shpëtuam dhe e përfshimë në mëshirën Tonë. Ai ishte vërtet prej më të mirëve.

⁷⁶. (Kujto) Nuhun, kur na pati thirrur dikur e Ne iu përgjigjëm atij dhe e shpëtuam atë dhe familjen e tij nga tmerri i madh (përmbytja).⁷⁷. Ne e mbrojtëm atë prej popullit që i përgënjeshtronte argumentet Tona. Me të vërtetë ai ishte një popull i dhënë pas së keqes, prandaj Ne i përmbytëm që të gjithë.

⁷⁸. (Kujto) Daudin e Sulejmanin, kur gjykonin për çështjen e tokës së mbjellë në të cilën kishin kullotur natën delet e disa njerëzve! Ne e dëshmuam gjykimin e tyre.⁷⁹. Ne ia mundësuam Sulejmanit të kuptonte (përgjigjen e saktë) për çështjen. Secilit (prej

tyre) u patëm dhënë urtësi e dituri. Ne bëmë që malet dhe shpendët të Na madhërojnë (bëjnë tesbih) së bashku me Daudin. Ishim Ne që i bëmë (të gjitha këto). ⁸⁰. Ne i mësuam atij (Daudit) punimin e parzmoreve (të hekurta) për ju, që t'ju mbrojnë në raste lufte. Atëherë a nuk do të jeni mirënjohës për këtë?

⁸¹. Për Sulejmanin bëmë që era e furishme të frynte sipas dëshirës së tij duke e shoqëruar atë, drejt tokës që Ne e kemi bekuar. Ne Dimë gjithçka. ⁸². Disa nga shejtanët zhyteshin për të (në thellësi të ujërave) dhe bënë edhe punë të tjera për të. Dhe ishim Ne që i ruanim ata (të mos shmangeshin).

⁸³. (Kujto) Edhe Ejubin, kur iu drejtua Zotit të vet me lutje: “Mua më ka gjetur një e keqe dhe Ti je më Mëshiruesi ndër mëshiruesit.”

⁸⁴. Ne iu përgjigjëm atij, ia larguam ato vuajtje dhe ia bëmë familjen e tij dyfish nga Mëshira Jonë. Ne e bëmë atë si përkujtim për të gjithë adhuruesit (e devotshëm).

⁸⁵. (Kujto) Edhe Ismailin, Idrisin dhe Dhulkiflin! Që të gjithë ishin durimtarë. ⁸⁶. Ne i përfshimë ata në mëshirën Tonë, sepse ishin prej të mirëve.

⁸⁷. (Kujto) Edhe Dhen-nunin (Junusin) kur iku i zemëruar (prej popullit të tij) dhe mendoi se nuk do ta dënonim! Por, në thellësitë e errësirës ai tha: “Nuk ka Zot tjetër (të denjë për adhurim) përveç Teje. Ti je i Lavdëruar! Unë i bëra vërtet, padrejtësi vetes sime.”

⁸⁸. Ne iu përgjigjëm atij dhe e shpëtuan nga trishtimi. Kështu i shpëtojmë Ne besimtarët.

⁸⁹. (Kujto) Edhe Zekirijan kur iu lut Zotit të vet: “O Zoti im! Mos më lër të vetëm (pa fëmijë)! Ti je trashëgimtari më i mirë.”. ⁹⁰. Ne ia pranuan lutjen dhe i dhuruan Jahjanë. Ne e shëruam shterpësinë e bashkëshortes së tij për të. Ata përpiqeshin për punë të mira, Na luteshin duke shpresuar dhe duke u frikësuar dhe ishin respektues ndaj Nesh.

⁹¹. (Kujto) Edhe atë (Merjemen) që e ruajti nderin e saj! Ne

frymuam brenda saj një shpirt (të krijuar) nga Ne dhe e bëmë atë dhe të birin Shenjë për të gjithë njerëzit.

⁹². Kjo është feja juaj, e vetmja fe dhe Unë jam Zoti juaj. Pra, vetëm Mua më adhuron! ⁹³. Ata u përçanë në çështjen e fesë, por tek Ne do të kthehen të gjithë. ⁹⁴. Kush bën një vepër të mirë dhe është besimtar, mundi i tij nuk do të mohohet. Ne i shënojmë ato (vepra) për të.

⁹⁵. Është e pamundur që banorët e një vendi, të cilët i kemi shkatërruar, të kthehen sërish në këtë botë. ⁹⁶. Kur të hapet (penda e) Jexhuxhëve dhe Mexhuxhëve, ata do të vërshojnë me shpejtësi nga çdo bregore. ⁹⁷. Kur të jetë shumë afër premtimi i vërtetë, sytë e jobesimtarëve do të ngrijnë: “Të mjerët ne! Ne vërtet kemi qenë të shkujdesur për këtë. Madje, është e vërtetë se ne ishim keqbërës të mëdhenj.”

⁹⁸. Pa dyshim ju dhe ato që ju i adhuron veç Allahut, keni për të qenë lëndë djegëse e xhehenemit. Ju atje (pranë tij) do të kaloni. ⁹⁹. Sikur këta të kishin qenë zota, nuk do të futeshin në të (në xhehenem). Por ata që të gjithë do të jenë aty përgjithmonë. ¹⁰⁰. Atje ata do të gulçojnë dhe as nuk do të dëgjojnë. ¹⁰¹. Ndërsa ata të cilëve u priu e mbara nga ana Jonë, do të jenë larg tij (Xhehenemit). ¹⁰². Ata nuk do ta dëgjojnë as zhurmën më të vogël të tij, dhe do të jenë “të përjetshëm” atje ku ua dëshiron shpirti. ¹⁰³. Frika e Madhe nuk do t’i shqetësojë ata. Dhe melekët do t’i presin (duke i uruar): “Kjo është dita juaj që ju qe premtuar.”

¹⁰⁴. Atë Ditë, Ne e palosim qiellin, siç palosen fletët e një libri. Ashtu siç e filluam krijimin, ashtu e rikthejmë atë. Ky është premtimi Ynë dhe Ne do ta përmbushim atë.” ¹⁰⁵. Ne e kemi shënuar në Zebur sipas shënimit (në Leuhi Mahfudh) se tokën do ta trashëgojnë robërit e Mi të mirë. ¹⁰⁶. Në këtë (Kur’an) ka mjaft mësimë për ata që adhurojnë Zotin.

¹⁰⁷. Ne të dërguam ty (o Muhammed) vetëm si mëshirë për

të gjitha botët. ¹⁰⁸. Thuaj: “Mua më është shpallur se Zoti i juaj (që meriton adhurimin) është Një Zot i Vetëm. Atëherë a nuk po i dorëzoheni?” ¹⁰⁹. Por, nëse ata refuzojnë (besimin e vërtetë), ti thuaju: “Unë jua kumtova (shpalljen e Zotit) të gjithëve njëllor; por unë nuk e di, a është afër apo larg ajo që ju premtohet.” ¹¹⁰. Ai (Allahu) e di atë që e thoni haptazi dhe atë që e mbani të fshehtë (në zemrat tuaja). ¹¹¹. Unë nuk e di, nëse kjo (vonesa e dënimit) është sprovë për ju, apo kënaqësi e përkohshme. ¹¹². Ai (Muhammedi) tha: “O Zoti im! Gjyko me të vërtetën! Zoti ynë, i Gjithmëshirshmi, është Ai, prej të cilit duhet të kërkohet ndihma kundër asaj që ju trilloni.”

SURJA 22 - HAXH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. O njerëz! Frikësojuni Zotit tuaj! Me të vërtetë, dridhja e Orës (së Kijametit) do të jetë një ngjarje e tmerrshme. ². Atë Ditë, kur ta shihni atë, çdo nënë do të braktisë foshnjën që ka për gjiri dhe çdo shtatzënë do ta nxjerrë para kohe barrën e vet. Ju do t'i shihni njerëzit që duken si turmë të dehurish, ndonëse nuk janë të dehur. Dhe shumë i ashpër do të jetë dënimi i Allahut. ³. Dhe megjithatë, ka prej njerëzve që diskutojnë (polemizojnë) për Allahun pa kurrfarë dije dhe ndjekin çdo shejtan kryeneç (në rebelimin e tij). ⁴. Është e shkruar se kushdo që i nënshtrohet atij (shejtanit), ai ka për ta çuar në humbje dhe në Dënimin e zjarrit (të ndezur fort).

⁵. O njerëz! Nëse ju dyshoni në Ringjalljen, atëherë (dijeni se) Ne ju krijuam prej dheu, pastaj prej një pike fare, pastaj prej një droçke gjaku, pastaj sa një copë mishi e përtypur, që mund të bëhet një krijesë e plotë ose e paplotë, për t'jua bërë të qartë (Fuqinë Tonë). Ne e bëjmë që të rrijë në mitër atë që dëshirojmë deri në kohën e caktuar (për lindje). Pastaj Ne ju nxjerrim si foshnja (pastaj ju japim

jetë) në mënyrë që të arrini moshën e pjekurisë. Ka prej jush që vdesin herët, e disa të tjerë jetojnë deri në pleqëri të thellë, aq sa të mos dijnë asgjë nga dija që kanë pasur. Ti e sheh tokën të tharë e pa jetë. Por, kur Ne i lëshojmë shiun ajo trazohet (nga bimët), mbufatet gjelbërohet dhe nxjerr gjithfarë çifte bimësh të këndshme. ⁶ Kjo është kështu sepse Allahu është e Vërteta, se Ai i ringjall të vdekurit dhe se është Ai që ka Fuqi për gjithçka. ⁷ Nuk ka dyshim se Ora (Kijameti) do të vijë patjetër dhe Allahu do t'i ngjallë të gjithë ata që janë në varre (të vdekurit).

⁸ E megjithatë ka prej njerëzve që polemizojnë rreth Allahut, pa kurrfarë ditorije, pa udhëzim dhe pa Libër të Ndritur. ⁹ Ata kthejnë kokën mënjanë (me mospërfillje), e përpiqen t'i largojnë njerëzit nga rruga e Allahut. Ata do të poshtërohen në këtë jetë, ndërsa në Ditën e Kijametit Ne do t'i bëjmë që të shijojnë dënimin e djegies (nga zjarri i ndezur fort). ¹⁰ (E do t'u thuhet) Këtë (e merituat), për shkak të asaj që bënë duart tuaja dhe Allahu nuk është i padrejtë ndaj robve.

¹¹ Ka prej njerëzve nga ata që e adhurojnë Allahun luhatshëm. Nëse u vjen ndonjë e mirë ata qetësohen me të. Por nëse u vjen ndonjë sprovë, ata kthehen në fytyrën e vet të vërtetë dhe e humbasin edhe dynjanë, edhe ahiretin. Kjo është humbja e qartë.

¹² Në vend të Allahut, ata u luten atyre që nuk mund t'u bëjnë as dëm e as dobi. Kjo është humbja e qartë. ¹³ Ata i luten atij, dëmi i të cilit është më afër se dobia e tij. Një ndihmëtar dhe shok shumë i keq (për ndihmë). ¹⁴ Ata të cilët besuan dhe bënë vepra të mira, sigurisht Allahu do t'i çojë në xhenete, nëpër cilët rrjedhin lumenj. Allahu bën gjithçka që dëshiron.

¹⁵ Kush mendon se Allahu nuk do ta ndihmojë atë (Muhamedin) në këtë jetë dhe në jetën tjetër, le të ngjitet me ndonjë mjet deri në qiell dhe le ta këpusë atë (ndihmën)! Pastaj le të shikojë nëse intriga e tij po ia largon atë që po e mbush me mllef? ¹⁶ Kështu Ne kemi

zbritur argumente të qarta, dhe Allahu e udhëzon në rrugë të drejtë atë që Ai dëshiron.

¹⁷. Ditën e Kijametit, Allahu do të bëjë dallimin midis atyre që besuan (në Kur'an) dhe atyre që ishin jehudinj, sabejë, të krishterë, mexhusë dhe idhujtarë. Allahu di dhe sheh gjithçka.

¹⁸. A nuk e shikon ti se Allahut i nënshtrohet (i bën sexhde) gjithçka që është në qiej dhe gjithçka që është në Tokë. Dielli, Hëna, yjet, kodrat, drurët, kafshët dhe një numër i madh njerëzish. Por, janë shumë prej tyre që e meritojnë dënimin. Atë që e poshtëron Allahu askush nuk mund ta nderojë. Allahu bën atë që dëshiron.

¹⁹. Këta janë dy kundërshtarë (besimtarë dhe jobesimtarë) që polemizojnë rreth Zotit të tyre. Por, atyre që nuk besuan, do t'u qepen rroba prej zjarri dhe mbi kokat e tyre u hidhet ujë i valë.

²⁰. Me atë do t'u digjet (e shkrihet) krejt ç'ka brenda trupit të tyre dhe lëkurat. ²¹. Për ata janë edhe topuzët e hekurt. ²². Sa herë që përpiqen të dalin prej tij nga vuajtjet e padurueshme, do të kthehen me dhunë në të dhe (do t'u thuhet): "Vuajeni Dënimin Përvëlues!"

²³. Allahu i vendos në xhenete, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, ata që besuan dhe bënë vepra të mira. Aty do të stolisen me byzylykë të artë e me margaritarë dhe veshjet e tyre do të jenë të mëndafshta.

²⁴. Ata u udhëzuan për (të folur) fjalët më të mira dhe u udhëzuan në rrugën e Atij që i meriton (të gjitha) lavdërimet.

²⁵. E sa për ata që kanë mohuar (Allahun) dhe që pengojnë (njerëzit) prej rrugës së Allahut dhe prej xhamisë së shenjtë (Qabes), të cilën Ne e bëmë (vend adhurimi) për të gjithë njerëzit pa dallim, - qofshin vendës ose të ardhur dhe ata, qëllimi i të cilëve është të bëjnë ndonjë të keqe e padrejtësi në të -, ata Ne kemi për t'i bërë të shijojnë një dënim të dhembshëm.

²⁶. (Kujto) kur Ne ia treguam Ibrahim it vendin e Shtëpisë (dhe i thamë) "Mos adhuro askënd e asgjë tjetër veç Meje dhe pastroje

shtëpinë Time për ata që e vizitojnë (bëjnë tauaf), ose që qëndrojnë në këmbë, që përkulen dhe që bëjnë sexhde (kur falen).

²⁷. Thirr ndër njerëz për haxh: ata do të vijnë në këmbë e (hipur) në deve të rraskapitura ngaqë vijnë prej rrugëve të thella e vendeve të largëta, ²⁸. për të parë të mirat që u janë falur atyre dhe për të madhëruar emrin e Allahut në ditë të njohura për bagëtitë të cilat Ai ua ka dhënë (për kurban). Hani pra prej tyre (kurbaneve) dhe ushqeni nevojtarin (që nuk lyp). ²⁹. Pastaj le të plotësojnë ritet e tyre, le t'i përmbushin premtimet e veta (ndaj Zotit) dhe le të sillen (bëjnë tauaf) rreth Shtëpisë së Lashtë.

³⁰. Ja, kështu. Kush madhëron Shenjtëritë e Allahut, kjo është më e mirë për të te Zoti i vet. Juve ju janë lejuar kafshët (për ushqim), përveç atyre që ju janë thënë (në këtë Shpallje). Largohuni nga ndytësia e idhujve dhe largohuni nga shpifjet!

³¹. Jini të singertë në besimin tek Allahu, dhe mos i bëni Atij shok! Kush i bën shok Allahut, është sikur ai të ketë rënë nga qielli e ta kenë rrëmbyer shpendët (grabitqarë), ose sikur ta ketë rrëmbyer era e ta ketë hedhur në ndonjë vend të humbur.

³². Ja, kështu. Kush madhëron Simbolet e (fesë së) Allahut, kjo është shenjë e devotshmërisë së zemrave. ³³. Ju përfitonit nga ato (kafshët e shenjuara për kurban) për një kohë të caktuar, ndërsa vendi i kurbanit është afër shtëpisë së lashtë.

³⁴. Ne i kemi caktuar çdo populli vendin e kurbaneve, që ta përmendin emrin e Allahut, që i furnizoi me kafshë. Zoti juaj është një Zot i Vetëm (që meriton të adhurohet), ndaj vetëm Atij dorëzojuni! Dhe përgëzoji të bindurit! ³⁵. Ata, të cilët, kur përmendet Allahu, u frikësohen zemrat, që janë durimtarë kur i gjen ndonjë e keqe, që e falin namazin rregullisht dhe japin (për hir të Zotit) nga ajo që u kemi dhënë Ne.

³⁶. Edhe devetë për kurban jua kemi bërë prej simboleve të (fesë së) Allahut e ju keni shumë dobi prej tyre. Prandaj përmendeni

emrin e Allahut kur ato janë në këmbë (gati për kurban) dhe kur të shtrihen në tokë (pas therjes). Hani prej tyre dhe jepini nevojtarit dhe atij që lyp! Ja, kështu, jua vumë kafshët në shërbimin tuaj, që ju të jeni mirënjohës. ³⁷ Tek Allahu nuk mbërrin as mishi e as gjaku i tyre (i kurbaneve); është devotshmëria juaj që mbërrin tek Ai. Ai jua nënshtroi ato (bagëtitë për kurban) që ta madhëroni Allahun, i Cili ju udhëzoi në Rrugën e Drejtë. Dhe përgëzoji besimtarët!

³⁸ Allahu i mbron (nga e keqja) ata që besuan. Me të vërtetë, Allahu nuk e do askënd që është tradhtar e mohues (i besimit të drejtë). ³⁹ Atyre që po sulmohen me luftë, u është dhënë leje (të luftojnë), për shkak se u është bërë padrejtësi. Allahu ka fuqi për t'i ndihmuar ata (muslimanët), ⁴⁰ Ata, të cilët vetëm pse thanë "Allahu është Zoti ynë." u dëbuan prej shtëpive të tyre pa kurrfarë të drejte. Sikur Allahu të mos i mbrapste disa me disa të tjerë, do të rrënoheshin manastiret, kishat, sinagogat dhe xhamitë ku përmendet shumë emri i Allahut. Allahu do t'i ndihmojë ata që ndihmojnë rrugën e Tij. Allahu është i Plotfuqishëm dhe Ngadhënjimtar.

⁴¹ (Ai ndihmon) ata, të cilët, kur Ne u mundësojmë të vendohen në një vend, e falin rregullisht namazin, japin zekatin, urdhërojnë për të mirë dhe ndalojnë të keqen. Allahut i takon përfundimi dhe vendimi për (të gjitha) çështjet.

⁴² Ata po të mohojnë ty, por edhe të tjerët para tyre mohuan, si populli i Nuhut, Adit dhe Themudi, ⁴³ populli i Ibrahimit dhe populli i Lutit, ⁴⁴ edhe banorët e Medjenit, gjithashtu. Kështu u mohua edhe Musai. Unë u pata dhënë afat jobesimtarëve dhe më pas i dënova. Por (a e di) si ishte dënim Im?

⁴⁵ Sa e sa fshatra keqbërësish kemi goditur, që janë rrënuar tërësisht. Puset janë braktisur e pallatet e larta janë shkretuar. ⁴⁶ A nuk udhëtojnë ata nëpër tokë, që zemrat e tyre të mund të mësojnë urtësinë dhe veshët e tyre të mund të dëgjojnë (të mirën)?! Vërtet, nuk verbohen sytë, por verbohen zemrat në kraharor.

⁴⁷. Megjithatë ata kërkojnë prej teje t'ua përshpejtosh Dënimin! Por Allahu nuk e thyen premtimin e Vet. Një ditë te Zoti yt është sa një mijë vjet sipas llogaritjes tuaj. ⁴⁸. Sa e sa popuj që ishin në rrugë të gabuar, Unë ua pata shtyrë dënimin për një kohë. Por, në fund unë i dënova ato. Tek Unë është përfundimi (i të gjithëve).

⁴⁹. Thuaj: “O ju njerëz! Unë jam veçse një paralajmërues i qartë.”. ⁵⁰. Ata që besuan dhe bënë vepra të mira, do të kenë falje dhe rizik të begatshëm. ⁵¹. Ndërsa, ata që u përpoqën t'i hedhin poshtë Argumentet Tona, do të jenë banorë të Zjarrit të madh.

⁵². Kurrë nuk dërguam Ne para teje asnjë të dërguar (resul) dhe asnjë lajmëtar (nebij) që shejtani të mos i ndërhynte në leximin e tij. Por, Allahu e zhduk atë që hedh shejtani dhe i forcon argumentet e Veta. Allahu është i Gjithëditur dhe i Urtë. ⁵³. Për ta bërë atë (ngatërresën) që hedh shejtani si sprovë për ata në zemrat e të cilëve kanë sëmundje (munafikët) dhe për ata që i kanë zemrat e ngurta. Vërtet, njerëzit e padrejtë janë në një përçarje të madhe. ⁵⁴. Dhe ata, të cilëve u është dhënë dije, të mësojnë se ai (Kur'ani) është e vërteta e sigurt prej Zotit tënd dhe kështu të besojnë në të dhe zemrat e tyre të mund t'i nështrohen Atij. Allahu është Udhëzuesi i atyre që besojnë (në rrugën e drejtë).

⁵⁵. Ata që nuk besojnë do të vijnë në të jenë në dyshim për të (për Kur'anin), derisa t'u vijë befasi Ora (e Kjetimit) ose Dënimi i një Dite shkatërrimtare. ⁵⁶. Atë ditë i tërë sundimi i takon vetëm Allahut dhe Ai do të gjykojë mes tyre. Sa u përket atyre që besuan dhe bënë vepra të mira, ata do të jenë në xhenetet e kënaqësive. ⁵⁷. Ndërsa, ata që nuk besuan dhe përgënjeshtroan Argumentet Tona, do të kenë një Dënim poshtërues.

⁵⁸. Ata që mërguan për hir të Allahut e më pas u vranë (duke luftuar) ose vdiqën (në shtrat), Allahu do t'i shpërblejë me shpërblimin më të mirë. Nuk ka dyshim se Allahu është më i Miri Shpërblyes. ⁵⁹. Ai

(Allahu) do t'i fusë në një vend (në xhenet) ku do të jenë të kënaqur. Allahu është i Gjithëditur dhe shumë i Mëshirshëm.

⁶⁰. Ja, kështu (do të jetë). Dhe kush e kërkon shpagimin me të njëjtën masë, me të cilën është dëmtuar dhe pastaj përsëri i bëhet padrejtësi, Allahu patjetër do ta ndihmojë atë. Allahu është Mbulues i gjynaheve dhe Falës i Madh.

⁶¹. Ja, kështu (do të jetë), sepse Allahu është Ai që e fut natën te Dita dhe Ai që e fut Ditën te Nata (duke shkurtuar herë njëren e herë tjetrën) dhe sepse Allahu është Ai që dëgjon dhe sheh gjithçka.

⁶². Ja, kështu (do të jetë), sepse Allahu, Ai është i Vërteti dhe se ata, të cilëve u luten përveç Tij janë veçse gënjeshtër e kotë. Allahu është Ai, i Lartësuar, i Madhëruar.

⁶³. A nuk e sheh ti se si e lëshon Allahu shiun prej qiellit dhe toka vishet me gjelbërim? Vërtet, Allahu është shumë i Mëshirshëm dhe i Gjithëditur. ⁶⁴. Vetëm e Tij është çfarë ka në qiej dhe çfarë ka në Tokë. Allahu është Ai, i Pasuri (i Panevojë) i Lavdëruar.

⁶⁵. A nuk sheh se Allahu e ka nënshtuar çdo gjë që gjendet në tokë për të mirën tuaj dhe se anijet lundrojnë në det me urdhrin e Tij? Ai e mban qiellin të mos bjerë në Tokë, veç nëse dëshiron Ai. Sepse Allahu është i Butë e Mëshirëplotë me njerëzit. ⁶⁶. Është Ai që jua dha jetën, pastaj do t'ju bëjë të vdisni dhe pastaj do t'ju japë përsëri jetë (do t'ju ringjallë). Vërtet, njeriu është mosmirënjohës i madh.

⁶⁷. Çdo populli Ne i dhamë rite (e ligje) fetare të cilat ata duhet t'i zbatonin. Atëherë, të mos polemizojnë (popujt e tjerë) me ty për këtë çështje (sheriatin islam). Por ftoji (ata) te Zoti yt, sepse ti je në Rrugën e Drejtë! ⁶⁸. E, nëse ata të kundërshtojnë ty, thuaju: "Allahu e di më së miri për gjithçka që bëni ju; ⁶⁹. Allahu do të gjykojë mes jush Ditën e Kijametit për çdo gjë që kundërshtoheshit." ⁷⁰. A nuk e ke ditur se Allahu di për gjithçka që është në qiell e në tokë? E gjithë kjo është e shënuar në Libër dhe kjo është shumë lehtë për Allahun.

⁷¹. Ata (idhujtarët) adhurojnë përveç Allahut idhuj për të cilët nuk u ka ardhur kurrfarë fakti dhe për të cilët nuk kanë kurrfarë dijeje. Për ata që bëjnë padrejtësi nuk ka asnjë ndihmëtar. ⁷². Kur u lexohen ajetet tona të qarta, në fytyrat e jobesimtarëve do të vërsh mohim. Ata janë gati t'u vërsulen atyre që ua lexojnë ajetet tona. Thuj: "A t'ju tregoj për diçka edhe më të keqe se kjo? Është Zjarri (i Xhehenemit), të cilin Allahu ua ka premtuar jobesimtarëve.". Sa i keq është vendi ku do të shkojnë.

⁷³. O njerëz! Ja një shembull! Dhe dëgjojeni me vëmendje! Ata të cilët ju i adhuron në vend të Allahut, nuk mund të krijojnë asnjë mizë, edhe nëse tubohen të gjithë për të. Dhe nëse miza ua rrëmben diçka, ata nuk do të mund ta rimarrin atë prej saj. Të dobët janë edhe lutësit edhe të luturit. ⁷⁴. Ata nuk e kanë madhëruar Allahun me madhërinë e Tij të vërtetë, ashtu siç e meriton. Dhe Allahu është i Plotfuqishëm, Ngadhënjimtar.

⁷⁵. Allahu i zgjedh të dërguarit prej melekëve dhe prej njerëzve. Allahu dëgjon e sheh gjithçka. ⁷⁶. Ai e di atë që e bënë më parë dhe atë që do të bëjnë më vonë dhe vetëm tek Allahu kthehen të gjitha çështjet.

⁷⁷. O ju që keni besuar! Falni namazin me ruku e sexhde dhe vetëm Zotin tuaj adhurojeni! Bëni punë të mira se do të gjeni shpëtim! ⁷⁸. Luftoni me një luftë të denjë për hir të Allahut! Ai ju zgjodhi ju dhe nuk ju obligoi me ndonjë vështirësi në fe, në fenë e babait tuaj, Ibrahimit. Ai ju quajti myslimanë edhe më parë (në Shkrimet e Shenjta), edhe në këtë (Kur'an), që i Dërguari të jetë dëshmitar mbi ju dhe që ju të jeni dëshmitarë mbi njerëzit. Pra faleni rregullisht namazin, jepeni zekatin dhe mbështetjuni Allahut se Ai është Mbrojtësi juaj - më i Madhi Mbrojtës dhe më i Miri Ndihmëtar.

SURJA 23 - MU'MINUN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Është e sigurt se kanë fituar besimtarët ². Ata, të cilët gjatë faljes së namazit janë të përlulur; ³. Ata, të cilët i shmangen së kotës (fjalë a punë), ⁴. Ata, të cilët janë të rregullt në dhënien e zekatit; ⁵. Ata, që e ruajnë ndershmërinë e vet ⁶. dhe shkojnë vetëm me gratë e veta ose me robërshat, që kanë në zotërim, për të cilat nuk fajsohen. ⁷. Ndërsa ata që kërkojnë më tepër - ata janë të shfrenuarit. ⁸. Edhe ata, të cilët janë besnikë ndaj amanetit, që u është besuar dhe ndaj premtimit të dhënë. ⁹. Edhe ata që ndaj namazit të tyre janë të kujdesshëm - ¹⁰. Këta janë trashëgimtarët e vërtetë, ¹¹. Që do ta trashëgojnë Xhenetin Firdeus dhe aty do të jenë përgjithmonë.

¹². Ne e krijuam njeriun prej një balte të përzgjedhur (nga e gjithë toka). ¹³. Pastaj atë (njeriun) e bëmë (të shumëhet) nga një pikë (fare), që vendoset në një vend të sigurt (në mitër). ¹⁴. Më pas, atë pikë (fare) e bëmë një droçkë gjaku dhe atë droçkë gjaku e bëmë copë mishi (fetus). Pastaj atë copë mishi e shndërruam në eshtra dhe më pas, eshtrat i veshëm me mish. Pastaj atë e bëmë një krijesë tjetër (me shpirt). I lartësuar qoftë Allahu, më i miri Krijues! ¹⁵. Pas kësaj, në fund ju do të vdisni ¹⁶. Dhe përsëri, në ditën e Kijametit ju do të ringjalleni.

¹⁷. Dhe Ne kemi krijuar shtatë palë (qiej) mbi ju dhe Ne nuk jemi të pakujdesshëm ndaj asaj që krijuam. ¹⁸. Dhe Ne lëshojmë ujë nga qielli me masë të caktuar dhe Ne e bëjmë atë (ujin) të futet në Tokë për ju. Por Ne, sigurisht mund ta bëjmë atë (ujin) që të humbë (në thellësi të tokës). ¹⁹. Me anë të tij (ujit) Ne rrisim për ju kopshte hurmash e rrushi. Në ato kopshte ju keni fruta me mbushulli me të cilat ju ushqeheni. ²⁰. Dhe (krijuam) një dru (ullirin) që rritet në Turi Sina e që jep vaj dhe mëlmesa për ata që e përdorin për ushqim. ²¹. Dhe te bagëtitë ka (gjithashtu) shenja për të medituar. Nga barqet

e tyre Ne ju japim të pini (qumësht). Ju keni edhe shumë dobi të tjera dhe prej mishit të tyre ju ushqeheni. ²². Dhe mbi to ashtu si edhe mbi anije ju (ngarkoni dhe) udhëtoni.

²³. Ne e dërguam Nuhun te populli i tij dhe ai i tha: “O populli im! Adhuroni vetëm Allahun! Nuk ka zot tjetër (që meriton adhurimin) veç Tij. A nuk i frikësoheni (dënimit të Tij)?” ²⁴. Paria e jobesimtarëve nga populli i tij thanë: “Ky nuk është gjë tjetër veçse një njeri, sikurse ju, që dëshiron të tregojë se është më lart se ju. Po të dëshironte, Allahu do të dërgonte melekë. Ne kurrë nuk e kemi dëgjuar një gjë të tillë nga të parët tanë.” ²⁵. (Disa të tjerë thanë:) Ai nuk është gjë tjetër veçse një njeri i sëmurë mendërisht (i çmendur). Ndaj prisni (e kini durim) edhe për pak kohë (që vdekja ta marrë)!

²⁶. Ai (Nuhu) tha: “O Zoti im! Më ndihmo kundër atyre që më përgënjeshtrojnë!”. ²⁷. Kështu, Ne i shpallëm Nuhut: “Ndërtoje anijen nën mbikëqyrjen Tonë dhe sipas urdhrit Tonë! Pastaj, kur të vijë urdhri Ynë dhe të shpërthejnë burrimet e Tokës, atëherë ngarko në të nga një çift prej secilit lloj – mashkull dhe femër. Le të hipë edhe familja jote, me përjashtim të atyre, për të cilët tashmë është marrë vendimi. Dhe mos kërko (falje) prej Meje për ata që janë keqbërës, sepse ata do të mbyten.

²⁸. E, kur të hipësh në anije së bashku me ata që janë me ty, thuaj: “I lavdëruar qoftë Allahu, i Cili na shpëtoi prej popullit keqbërës (mohues)!” ²⁹. Dhe thuaj: “O Zoti im! Më zbrit me bekimin tënd! Sepse Ti je më i miri i atyre që na zbresin.” ³⁰. Sigurisht, në këto (ngjarje të popujve) ka Argumente (për njerëzit që kuptojnë). Kështu, Ne gjithmonë i kemi vënë ata (njerëzit) në provë.

³¹. Pas tyre Ne sollëm një popull tjetër. ³². Dhe u dërguam një profet nga mesi i tyre (që u tha): “Adhuroni vetëm Allahun! Nuk ka zot tjetër (që meriton adhurimin) veç Tij. A nuk i frikësoheni (dënimit)?” ³³. Paria e atij populli që nuk besoi dhe e mohoi Takimin në Jetën tjetër dhe të cilëve Ne u patëm falur begati në jetën e kësaj

bote, thanë: “Ky (Salihu) nuk është gjë tjetër, veçse një njeri, sikurse edhe ju. Ai ha (ushqim), ashtu siç hani ju dhe pi ashtu si pini ju.
³⁴. Nëse i nështroheni (dhe i bindeni) një njeriu që është si ju, atëherë ju do të jeni të humbur.

³⁵. Mos vallë ai po ju premton se pasi të vdisni, të bëheni dhe e eshtra, do të nxirreni sërish (të gjallë)?” ³⁶. Sa e largët (dhe e pamundur) është ajo që ju premtohet! ³⁷. Nuk ka asgjë tjetër përveç jetës sonë në këtë botë. Në të do të vdesim e do të jetojmë (brez pas brezi) dhe kurrë nuk kemi për t’u ringjallur. ³⁸. Ai (Salihu) nuk është tjetër veçse një njeri që trillon gënjeshtër për Allahun dhe ne nuk i besojmë atij.

³⁹. Ai (Salihu) tha “O Zoti im! Më ndihmo kundër atyre që më përgënjeshtrojnë!” ⁴⁰. Allahu tha: “Së shpejti ata do të dëshpërohen.”.

⁴¹. Atëherë ata i rrëmbeu oshëtima (dënimi) dhe Ne i bëmë ata sikur të ishin hedhurina gjetshesh të thara. Larg mëshirës së Zotit qoftë populli keqbërës!

⁴². Pas tyre Ne sollëm popuj të tjerë. ⁴³. Asnjë popull nuk mundi ta shpejtojë e as ta vonojë afatin e vet. ⁴⁴. Më pas, Ne i dërguam profetët Tanë njëri pas tjetrit. Por, çdoherë që një populli i vinte profeti i vet, ata e përgënjeshtrojnë atë. Prandaj, Ne i dënuam ata popuj njëri pas tjetrit dhe i bëmë që të përmenden në tregime. Larg mëshirës së Zotit qoftë një popull që nuk beson!

⁴⁵. Më pas Ne dërguam Musanë dhe vëllanë e tij Harunin me mrekullitë dhe Argumentet tona të qarta, ⁴⁶. te Faraoni dhe rrethi i tij. Por ata u treguan kryeneçë, sepse ishin popull arrogant. ⁴⁷. Ata thanë: “E, si t’u besojmë dy njerëzve që janë si ne, kur populli i tyre është në shërbimin tonë?!” ⁴⁸. Ata i përgënjeshtrojnë që të dy (profetët) dhe u bënë nga ata që u shkatërruan. ⁴⁹. Ne i dhamë Musait Librin në mënyrë që ata (populli i Israilit) të gjenin Rrugën e Drejtë.

⁵⁰. Ne i bëmë të birin e Merjemes dhe nënën e tij si Shenjë

(mrekulli) dhe i venduam në një vend të lartë të qetë e të sigurt plot me burime uji.

⁵¹. (Ne u patëm thënë): “O ju të dërguar (të Allahut)! Hani (të gjitha) gjërat që janë të mira dhe të pastra dhe bëni vepra të mira! Unë di gjithçka që ju bëni. ⁵². Kjo është feja juaj. Ajo është një fe e vetme (e pranuar tek Zoti) dhe (vetëm) Unë jam Zoti juaj. Prandaj më kini frikë Mua (e askënd tjetër)!

⁵³. Por, më vonë njerëzit u përçanë në grupe rreth fesë së tyre dhe secili grup krenohej me atë të vetën. ⁵⁴. Por, lëri ata edhe për pak kohë në vetëmashtrimin e tyre! ⁵⁵. Mos vallë ata po mendojnë se meqë u kemi dhënë me mbushulli pasuri dhe fëmijë, ⁵⁶. Ne do t’u ofronim të gjitha të mirat? Jo, kurrësi! Por, ata nuk kuptojnë.

⁵⁷. Vërtet, ata të cilët nga frika prej Zotit të tyre, janë të përulur, ⁵⁸. Ata, të cilët i besojnë Argumentet e Zotit të tyre; ⁵⁹. Ata, që nuk i përshkruajnë shok Zotit të tyre ⁶⁰. Dhe ata, të cilët japin nga ajo që u është dhënë me zemrat plot frikë, ngaqë e dinë se do të kthehen te Zoti i tyre, - ⁶¹. Këta janë ata që nxitojnë drejt të mirave dhe që do t’i arrijnë ato të parët. ⁶². Ne nuk e detyrojmë askënd përtej mundësive të tij. Te Ne është libri që shënon gjithçka me saktësi dhe atyre nuk do t’u bëhet asnjë padrejtësi.

⁶³. Por zemrat e tyre (e mohuesve) janë të verbuara dhe ata do të vazhdojnë të bëjnë vepra të këqija. ⁶⁴. Kur Ne t’i dënojmë ata që kanë qenë të shfrenuar, ata do të ngrenë zërat me lutje (për ndihmë). ⁶⁵. (do t’u thuhet) Mos e ngreni zërin sot, sepse ju nuk keni për t’u ndihmuar nga Ne! ⁶⁶. Sepse, kur ju lexoheshin ajetet e Mia, ju u kthenit shpinën dhe iknit. ⁶⁷. Tregoheshit arrogantë ndaj tij e me fyerje kundër tij natën bisedonit.

⁶⁸. A nuk mendojnë ata thellë mbi fjalën e Allahut (Kur’anin), apo mos u ka ardhur diçka (e re), që të parëve të tyre të lashtë nuk u pati ardhur? ⁶⁹. Apo mos nuk e njohin të Dërguarin e tyre (Muhamedin), prandaj edhe e refuzojnë atë? ⁷⁰. Apo mos thonë për të se “është

i çmendur”? Jo, kurrësesi! Ai u ka sjellë atyre të Vërtetën, por shumica e tyre e urrejnë të Vërtetën. ⁷¹. Sikur e vërteta të kishte qenë sipas dëshirave të tyre, sigurisht do të ishin shkatërruar qiejt e Toka dhe çdo gjë që gjendet në to. Ne u sollëm atyre Këshillën (Kur'anin), por ata i kthyen shpinën.

⁷². Mos, vallë po u kërkon atyre ndonjë shpërblim? Por shpërblimi i Zotit tënd është më i miri dhe Ai është Furnizuesi më i Mirë.

⁷³. Me të vërtetë, ti po i fton ata në Rrugë të Drejtë. ⁷⁴. Por, ata që nuk besojnë në Botën Tjetër, i shmangen Rrugës së Drejtë.

⁷⁵. Sikur Ne t'i mëshironim ata dhe t'ua largonim fatkeqësinë që u ka rënë, ata do të ngulmonin me kryeneçësi në shfrenimin e tyre.

⁷⁶. Ne i sprovuam ata me Dënim, po ata nuk iu përlulën Zotit të tyre e as nuk iu drejtuan Atij me lutje. ⁷⁷. (kështu do të vazhdojnë) Derisa t'ua hapim portën që të çon te dënimi i ashpër - atëherë ata do të mbesin aty me shpresa të humbura.

⁷⁸. Është Allahu, Ai që ju dhuroi të dëgjuarit, të parët dhe aftësinë e të menduarit, por shumë pak mirënjohje po tregoni ndaj Tij.

⁷⁹. Dhe është Ai, që ju krijoi e ju shumoi në Tokë dhe vetëm tek Ai do të tuboheni. ⁸⁰. Dhe është Ai, që jep jetën dhe vdekjen dhe bën ndërrimin e natës dhe të ditës. A nuk do të kuptoni?

⁸¹. Edhe këta flasin (kotësira), ashtu siç flisnin ata para tyre.

⁸². Ata thonë: “Mos vallë, pasi të vdesim e të bëhemi dhe e eshtra, do të ringjallemi?” ⁸³. Të tilla gjëra na janë premtuar neve dhe prindërve tanë më parë! Ato nuk janë gjë tjetër, veçse tregime të lashta.

⁸⁴. Thuaj: “E kujt është Toka dhe çdo gjë në të? (Thuajeni) nëse e dini!” ⁸⁵. Ata do të thonë: “Të Allahut.”. Atëherë, thuaju: “Dhe megjithatë, nuk po mendoni?” ⁸⁶. Thuaj: “Kush është Zoti i shtatë qiejve dhe Zoti i Arshit të Madh?” ⁸⁷. Ata do të thonë: “Allahu.”. Thuaju: “Atëherë, a nuk po frikësoheni (e t'i ruheni dënimit të Tij)?” ⁸⁸. Thuaj: “Në dorën e kujt është pushteti për gjithçka? Dhe kush është Ai që i mbron (të gjithë), e prej të Cilit askush nuk mund

të të mbrojë dot? Thuajeni nëse e dini!”⁸⁹. Ata do të thonë: “Në dorë të Allahut.” Thuaj: “Atëherë, si po mashtroheni (nga e kota)?”

⁹⁰. Ne u kemi sjellë atyre të Vërtetën (të qartë). Por, ata (që mohojnë ringjalljen) janë, me të vërtetë gënjeshtarë.⁹¹. Allahu nuk ka lindur kurrfarë biri (as nga melekët, e as nga njerëzit) dhe përveç Tij nuk ka ndonjë zot tjetër (që meriton adhurimin). (Po të kishte shumë zota) secili zot do të kishte marrë atë që kishte krijuar, dhe disa do të kishin mbisunduar mbi të tjerët. I lartë dhe i Dëllirë është Allahu nga shpifjet e tyre.⁹². Ai e di të fshehtë e të dukshmen. Ai është shumë lart nga ajo që ata i atribuojnë.

⁹³. Thuaj: “O Zoti im! Nëse Ti do të ma tregosh (sa jam gjallë) atë (dënim) për të cilën ata janë paralajmëruar,⁹⁴. Atëherë, o Zoti im, mos më përfshi mua (në ndëshkim) me atë popull keqbërës!”

⁹⁵. Dhe sigurisht, Ne kemi fuqi të ta tregojmë ty atë (dënim), që ua kemi premtuar atyre.

⁹⁶. Ktheje të keqen me atë që është më e mira! Ne e dimë më së miri atë që shpifin ata.⁹⁷. Dhe thuaj: “O Zot i im! Unë kërkoj mbrojtje tek Ti prej cytjeve të shejtanëve.”⁹⁸. Dhe mbështetem tek Ti, o Zoti im, që ata të mos më afrohen.”

⁹⁹. E kur ndonjërit prej tyre i vjen vdekja, ai thotë: “O Zoti im! Më kthe (në jetë),¹⁰⁰. që të bëj vepra të mira e ta kompensoj atë që shpërfilla!” Jo, kurrsesi (nuk ka kthim pas). Këto janë vetëm fjalë që ai (jobesimtari) i thotë (me dëshpërim). Ata i pret jeta e varrit (Berzahu) deri në ditën kur do të ringjallen.¹⁰¹. Pastaj kur t'i fryhet Surit (herën e dytë), atë Ditë nuk do të ketë më lidhje familjare mes tyre e as që do të pyesin më për njëri-tjetrin.¹⁰². Atëherë, ata të cilëve u rëndojnë peshojat (e veprave të mira) - ata janë të shpëtuarit.¹⁰³. Ndërsa, ata peshojat e të cilëve janë të lehta - ata e kanë humbur vetveten dhe janë në Xhehenem përgjithmonë.

¹⁰⁴. Zjarri do t'ua djegë atyre fytyrat dhe ata do të duken (të shëmtuar) pa buzë e me dhëmbë jashtë.

^{105.} (atyre do t'u thuhet): A nuk u janë lexuar juve Ajetet e Mia; e ju veçse i përgënjeshtruat? ^{106.} “Ata do të thonë: “O Zoti ynë! Ne na mundën të këqijat, prandaj u bëmë njerëz të humbur. ^{107.} O Zoti ynë! Na nxirr prej këtu! E, nëse gabojmë përsëri, atëherë, vërtet jemi të padrejtë.” ^{108.} Ai do t'u thotë: “Heshtni aty e mos më flisni! ^{109.} Disa prej robve të Mi thanë: “O Zoti ynë, ne besojmë. Prandaj na fal dhe na mëshiro, sepse Ti je më i miri i mëshiruesve!” ^{110.} Por ju i tallët ata, saqë ajo tallje ju bëri të harronit Mesazhin Tim. Ju qeshnit me ta. ^{111.} Unë do t'i shpërblej ata sot, sepse u treguan të durueshëm. Ata janë, vërtet fitimtarët.”

^{112.} Atyre do t'u thuhet: “E sa vjet keni qëndruar në tokë?” ^{113.} Ata do të thonë: “Kemi qëndruar një ditë ose një pjesë të ditës. Por pyeti ata që dinë të llogarisin!” ^{114.} Pastaj do t'u thuhet: “Me të vërtetë keni qëndruar pak, veç sikur ta dinit!”

^{115.} A menduat atëherë, ju se Ne ju patëm krijuar kot dhe se ju nuk do të ktheheshit te Ne (për llogari)? ^{116.} I lartësuar qoftë Allahu, Sunduesi, i Vërteti! Nuk ka zot tjetër (të denjë për adhurim) përveç Tij. Ai është Zoti i Arshit të Nderuar. ^{117.} Kush adhuron përveç Allahut ndonjë zot tjetër, për të cilin nuk ka kurrfarë fakti, do të përgjigjet vetëm para Zotit të vet. Dhe mohuesit nuk do të shpëtojnë kurrë. ^{118.} Prandaj thuaj: “O Zoti im! Më fal e më mëshiro! Sepse Ti je më i Miri i mëshiruesve.”

SURJA 24 - NUR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} Kjo është një Sure, të cilën Ne e zbritëm dhe e bëmë detyrë (zbatimin e dispozitave të saj). Në të kemi zbritur Argumente të Qarta, në mënyrë që të merrni mësim. ^{2.} (Është ligj që) Laviren dhe lavirin t'i rrihni, secilin prej tyre me nga njëqind kamxhikë, dhe mos u tregoni zemërbutë ndaj tyre, kur zbatoni dispozitat e Allahut,

nëse, vërtet besoni në Allahun dhe në Botën Tjetër! E gjatë zbatimit të ndëshkimit të tyre, le të jenë të pranishëm një numër besimtarësh!³ Laviri nuk mund të martohet veçse me një lavire ose idhujtare. Dhe me laviren nuk mund të martohet kush, veçse një lavir ose idhujtar. Ajo (imoraliteti ose martesë me ta) është e ndaluar për besimtarët.

⁴ Edhe ata të cilët bëjnë shpifje për gratë e nderhme dhe nuk sjellin katër dëshmitarë, t'i rrihni me nga tetëdhjetë kamxhikë dhe atyre mos ua pranoni kurrë dëshminë! Sepse ata janë keqbërës (e nuk u pranohet dëshmia).⁵ Me përjashtim të atyre që më pas pendohen dhe përmirësohen. Me të vërtetë, Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

⁶ Sa për ata që shpifin për gratë të veta dhe nuk kanë dëshmitar tjetër përveç vetvetes, ata duhet të betohen katër herë në Allahun se po thonë solemnisht të vërtetën.⁷ Dhe për herë të pestë ai duhet të thotë: “Mallkimi i Allahut qoftë mbi mua nëse po them gënjeshtër!”⁸ Ndërsa gruaja e akuzuar mund ta largojë dënimin nga vetja e saj, duke u betuar katër herë në Allahun se ai (i shoqi) gënjen.⁹ Për herë të pestë duhet të thotë: “Zemërimi i Allahut qoftë mbi mua nëse ai (im shoq) ka thënë të vërtetën!”¹⁰ Dhe, sikur të mos ishin mirësia dhe mëshira e Allahut për ju, (ju do të shkatërroheshit). Pa dyshim, Allahu e pranon pendimin dhe është i Urtë.

¹¹ Ata që e trilluan shpifjen, janë një grup brenda jush. Ju, kurrësesi mos e mendoni (këtë) se është një e keqe për ju! Përkundrazi, ajo është për të mirën tuaj. Secili prej tyre do të dënohet sipas pjesëmarrjes në këtë gjynah. Dhe ai që i priu (shpifjes), do të ketë një dënim të madh.

¹² Përse vallë, kur besimtarët dhe besimtare e dëgjuan atë (shpifje), të mos mendonin të mirën si për vete dhe të thoshin: “Kjo është një shpifje e qartë?”¹³ Përse nuk sollën katër dëshmitarë për

ta provuar këtë? Përderisa nuk sollën dëshmitarë, atëherë ata janë gënjeshtarë para Allahut.

¹⁴. Dhe, sikur të mos ishin mirësia dhe mëshira e Allahut për ju në këtë botë dhe në Botën Tjetër, ju do t'ju kapte një dënim shumë i madh për shkak të asaj (shpifjeje) në të cilën u përfshitë si pa të keq. ¹⁵. Dhe ju e përcillnit atë (shpifjen) me gjuhën tuaj dhe flisnit për diçka për të cilën nuk kishit kurrfarë dijeje. Dhe ju e mendonit atë si diçka të vogël, por tek Allahu ajo është e madhe. ¹⁶. E përse vallë, kur e dëgjuat atë (shpifjen), nuk thatë: “Nuk është mirë të flasim për këtë. I Dëlitë je Ti (o Zot). Kjo është një shpifje, vërtet e madhe.” ¹⁷. Allahu ju këshillon që një sjellje e tillë të mos përsëritet kurrë, nëse jeni besimtarë (të vërtetë). ¹⁸. Dhe Allahu i sqaron për ju Argumentet dhe Ai është i Gjithëditur dhe i Urtë.

¹⁹. Ata, të cilët dëshirojnë që mes besimtarëve të përhapet imoraliteti, i pret dënimi i dhembshëm në këtë botë dhe në Botën Tjetër. Allahu i di (të fshehtat) e ju nuk i dini. ²⁰. Dhe, sikur të mos ishin mirësia dhe mëshira e Allahut për ju, (do t'ju kapte një dënim i madh). Por Allahu është shumë i Butë dhe Mëshirëplotë.

²¹. O ju që keni besuar! Mos shkoni pas gjurmëve të shejtanit! Kush ndjek gjurmët e shejtanit ai do ta urdhërojë veç për punë të shëmtuara e të këqia. Dhe, sikur të mos ishin mirësia dhe mëshira e Allahut për ju, askush prej jush nuk do të pastrohej ndonjëherë (prej gjynaheve). Por Allahu pastron atë që do Ai. Allahu Dëgjon e Di gjithçka.

²². Bamirësit dhe të pasurit të mos betohen se nuk do t'u japin të afërmve, të varfërve dhe atyre që i lanë shtëpitë e tyre për hir të Allahut, por le t'ua falin (gabimin) dhe të mos ua vënë re. A nuk dëshironi që Allahu t'ju falë ju? Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.

²³. Vërtet, ata që shpifin për gratë e ndershme, për ato besimtare të pafajshme, janë të mallkuar në këtë botë dhe në Botën Tjetër

dhe ata i pret një Dënim shumë i madh, ²⁴. Ditën, kur kundër tyre do të dëshmojnë gjuhët e tyre, duart e tyre dhe këmbët e tyre për atë që kanë bërë. ²⁵. Atë ditë Allahu do t'ua japë të plotë (gjithë) shpërblimin e merituar. Dhe ata e dinë mirë se Allahu është i Vërteti, i Qarti.

²⁶. Gratë e këqija janë për burra të këqij dhe burrat e këqij janë për gratë e këqija, ndërsa të ndershmet janë për të ndershmit dhe të ndershmit janë për të ndershmet. Këta janë të pastër nga shpifjet që thuhën për ta. Për ta ka falje dhe shpërblim të begatshëm.

²⁷. O ju që keni besuar! Mos hyni në shtëpi të huaja pa kërkuar leje dhe pa u përshëndetur me njerëzit në to! Kjo është më e mira për ju, në mënyrë që të kujtoni (atë që ju sjell mirësi). ²⁸. Por, nëse nuk gjeni aty asnjë, atëherë mos hyni derisa t'u jepet leje! E, nëse ju thuhet të ktheheni, kthehuni! Kjo është më e ndershme për ju. Dhe Allahu e di mirë gjithçka që bëni ju. ²⁹. Nuk është gjynah për ju, nëse hyni në shtëpi të pabanuara, nëse keni ndonjë përfitim në to. Dhe Allahu e di atë që e shfaqni haptas dhe atë që e mbani të fshehtë.

³⁰. Thuaju besimtarëve të ulin sytë (para asaj që është e ndaluar) dhe të ruajnë nderin e tyre, sepse kjo është më e pastër për ta! Allahu Di çdo gjë që bëjnë ata.

³¹. Thuaju besimtareve të ulin sytë (para asaj që është e ndaluar) dhe të ruajnë nderin e tyre, të mos i zbulojnë stolitë e tyre, përveç atyre që janë të dukshme! Le të hedhin shamitë mbi krahatorin e tyre dhe të mos ua tregojnë bukuritë e tyre askujt, përveçse burrave të vet, etërve të vet ose etërve të burrave të vet, djemve të vet ose djemve të burrave të vet, vëllezërve të vet ose djemve të vëllezërve të vet, djemve të motrave të veta, ose grave të tyre dhe robërshave, të cilat i kanë në zotërimin e tyre, ose shërbëtorëve që nuk ndiejnë nevojë për femrat, ose fëmijët që nuk e kanë arritur pjekurinë për gra. Dhe të mos përplasnin këmbët për të tërhequr vëmendjen e të

tjerëve për stolitë e tyre të fshehta. O ju që keni besuar! Pendohuni të gjithë tek Allahu, që të gjeni shpëtim!

³². Dhe martojini të pamartuarit e të pamartuarat, robërit tuaj të ndershëm e robëreshat tuaja të ndershme! Nëse janë të varfër, Allahu i begaton nga mirësitë e Tij. Allahu është Bujar i Madh dhe i Gjithëditur. ³³. Ata që nuk kanë mundësi për martesë, le të përmbahen derisa Allahu t'i begatojë me të mirat e veta! Dhe nëse ndonjë nga ata që i keni në zotërimin tuaj kërkon prej jush ta lironi kundrejt një kompensimi të caktuar, atëherë ia jepni këtë mundësi me marrëveshje mes jush, nëse e dini se është i besueshëm dhe jepini nga pasuria që ju ka dhënë Allahu! Mos i detyroni robëreshat tuaja të bëjnë imoralitet, kur duan ndershmërinë, me qëllim që të fitoni nga të mirat e kësaj bote! E kush i detyron ato (për imoralitet), Allahu i fal ato për shkak të atij detyrimi. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ³⁴. Ne ju kemi zbritur argumente të qarta, shembuj nga historia e atyre që ishin para jush dhe këshilla për ata që e kanë frikë Allahun.

³⁵. Allahu është Drita e qiejve dhe e tokës. Shembulli i Dritës së Tij i gjason një kandili të vendosur në një zgavër të errët. Kandili është brenda një qelqi e qelqi, si të ishte yll i shndritshëm. Ai (kandili) ndizet prej (vajit të) një Druri të bekuar, - prej ullirit, që nuk mund të quhet as i Lindjes e as i Perëndimit e vaji i të cilit gati ndriçon edhe pa e prekur zjarri. Dritë mbi dritë. Allahu udhëzon drejt Dritës së Vet atë që do Ai. Ja kështu, Allahu sjell shembuj për njerëzit dhe Allahu Di gjithçka për çdo gjë.

³⁶. (Ajo dritë) Është në shtëpitë (xhamitë), që Allahu i lejoji të ngrihen, e të përmendet emri i Tij. Në to lavdërohet emri i Tij mëngjes e mbrëmje. ³⁷. Ata janë njerëz që nuk i pengon as tregtia e largët e as shitblerja në vend, për ta përmendur Allahun, për ta falur rregullisht namazin dhe për ta dhënë zeqatin. Ata i frikësohen një Dite kur do të tronditen zemrat dhe sytë. ³⁸. (Ata luten) që Allahu t'i

shpërblejë më së miri për veprat e tyre dhe për t'ua shtuar të mirat prej (bujarisë së) Tij. Allahu i dhuron pa masë atij që do.

³⁹. Kurse ata që nuk besuan, - veprat e tyre janë si mirazhi në një rrafshinë të cilin i eturi e merr për ujë, derisa kur i afrohet e sheh se është asgjë. Por ai e ka Allahun (gjithnjë) pranë tij dhe Ai do t'ia bëjë të plotë llogarinë. Allahu është i shpejtë në bërjen e llogarisë (së robve). ⁴⁰. Dhe (gjendja e tyre) është si errësitat në një det të thellë, të cilin e mbulojnë dallgët mbi dallgë dhe mbi ato janë retë e zeza - Errësira të thella njëra përmbi tjetrën, sa që njeriu nuk mund ta shohë as dorën e vet. Atij të cilit Allahu nuk i jep dritë, nuk ka për të pasur dritë.

⁴¹. A nuk e sheh ti se Allahun e lartësojnë të gjitha qeniet në qiej e në Tokë edhe shpendët krahhapur? Secila (qenie) e di mënyrën si t'i lutet dhe si ta lartësojë Atë. Dhe Allahu Di gjithçka që bëjnë ata.

⁴². Po. Vetëm Allahut i takon sundimi i qiejve dhe i Tokës dhe te Allahu do të kthehen të gjithë.

⁴³. A nuk e shikon ti se si Allahu i bën rete të lëvizin me të butë, pastaj i bashkon dhe i bën grumbull? Pastaj do të shohësh shiun se si pikon prej tyre. Ai lëshon breshër prej së larti nga retë e mëdha si male dhe me të godet atë që do dhe ia largon atij që do. Shkëlqimi i dritës së vetëtimës së Tij gati sa s't'i merr sytë. ⁴⁴. Është Allahu Ai që bën ndërrimin e Natës dhe të Ditës. Në të gjitha këto ka fakte për ata që shohin qartë (Shenjat e Allahut).

⁴⁵. Dhe Allahu ka krijuar çdo gjallesë prej ujit. Ka prej tyre që ecin duke u zvarritur me bark, disa që ecin me dy këmbë dhe disa që ecin me katër këmbë. Allahu krijon çfarë të dojë. Allahu ka Fuqi për çdo gjë. ⁴⁶. Ne kemi shpallur Argumente të Qarta dhe Allahu e udhëzon në Rrugën e Drejtë atë që do.

⁴⁷. Ata (hipokritët) thonë: “Ne besojmë në Allahun dhe në të Dërguarin e Tij dhe u bindemi.” Por më pas, një grup prej tyre mbrapsen. Këta nuk janë besimtarë. ⁴⁸. E, kur thirren që ndërmjet

tyre të gjykojë Allahu dhe i Dërguari i Tij, një grup prej tyre nuk i përgjigjen ftesës. ⁴⁹ Por, nëse (në atë gjykim) e drejta u takon atyre, ata i shkojnë atij krejt të bindur e me respekt. ⁵⁰ A thua kanë sëmundje në zemrat e tyre? Apo mos dyshojnë (në të dërguarin)?! Apo mos kanë frikë se Allahu dhe i dërguari i Tij do të gjykojnë padrejtësisht kundër tyre?! Por jo. Ata dhe pikërisht ata janë vetë të padrejtët.

⁵¹ Kur besimtarët ftohen, që ndërmjet tyre të gjykojë Allahu dhe i dërguari i Tij, e vetmja fjalë që thonë, është: “Dëgjuam dhe bindemi.” Ata janë të shpëtuarit. ⁵² Kush i bindet Allahut dhe të dërguarit të Tij dhe kush ka frikë Allahun dhe i përmbahet udhëzimit të Tij, - ata do të jenë fitimtarët (që do të arrijnë çdo të mirë).

⁵³ Ata (hipokritët) betohen me betime të forta në Allahun se nëse do t’i urdhëroje ti, ata do të dilnin në luftë. Thuaj: “Mos u betoni! Dihet bindja juaj. Nuk ka dyshim se Allahu e di mirë atë që bëni ju.”

⁵⁴ Thuaj: “Bindjuni Allahut dhe bindjuni të dërguarit!” Por, nëse ju refuzojnë, atëherë ai (i dërguari) është përgjegjës vetëm për atë që është i ngarkuar dhe ju jeni përgjegjës për atë që ju është ngarkuar. Nëse ju i bindeni atij, atëherë e keni gjetur të Vërtetën. I dërguari ka për detyrë vetëm ta kumtojë qartë (Mesazhin).

⁵⁵ Allahu u ka premtuar atyre që besuan dhe bënë vepra të mira se do t’i bëjë sundues në tokë, ashtu si i pati bërë sundues ata (besimtarë të mirë) që ishin para tyre. Ai do ta forcojë fenë - atë që Ai e ka zgjedhur për ta dhe në vend të frikës do t’u dhurojë siguri dhe paqe. Ata më adhurojnë vetëm Mua e nuk më shoqërojnë askënd e asgjë. Por, kushdo që mohon pas kësaj, - ata janë të prishur (që kalojnë çdo kufi).

⁵⁶ Atëherë faleni rregullisht namazin dhe jepeni zekatin dhe bindjuni të Dërguarit që të mëshiroheni! ⁵⁷ Kurrsezi mos mendo ti se ata, që nuk besuan, do të shpëtojnë në këtë botë. Vendi i tyre është zjarri. Eh sa përfundim i keq është ai!

58. O ju që keni besuar! Ata të cilët i keni në zotërimin tuaj (shërbëtorët) dhe ata (fëmijët) që nuk kanë arritur moshën e pjekurisë, duhet të kërkojnë leje prej jush në tri raste: para namazit të sabahut, në drekëherë kur hiqni rrobat (për të pushuar) dhe pas namazit të jaciesë. Këto janë tri kohë, kur ju nuk jeni të veshur. Përveç këtyre tri kohëve, nuk është gjynah as për ju e as për ata, që të vizitoni njëri-tjerin. Kështu jua qartëson Allahu Argumentat e Tij. Allahu është i Gjithëditur, i Urtë.⁵⁹ Dhe kur fëmijët tuaj të arrijnë moshën e pjekurisë, le të kërkojnë leje (për të hyrë te ju) ashtu siç kërkojnë ata që janë më të mëdhenj (në moshë se ata). Kështu jua qartëson Allahu Argumentat e Tij. Allahu është i Gjithëditur, i Urtë.⁶⁰ Dhe për gratë e moshuara, të cilat nuk dëshirojnë më martesë, nuk është gjynah që ta heqin petkun e tyre (të jashtëm), por pa i zbuluar stolitë. Dhe do të ishte më mirë për to që të jenë të përmbajtura. Dhe Allahu Dëgjon dhe di gjithçka.

61. Nuk është gjynah për të verbrin, as për të çalin, as për të sëmurin dhe as për ju vetë, që të hani në shtëpitë tuaja, ose në shtëpitë e etërve tuaj, në shtëpitë e nënave tuaja, në shtëpitë e vëllezërve tuaj dhe të motrave tuaja, në shtëpitë e xhaxhallarëve, të hallave, të dajave tuaj, në shtëpitë e tezeve tuaja ose të atyre që jua kanë besuar çelësat e tyre, ose në shtëpitë e miqve tuaj. Nuk është gjynah të hani bashkërisht ose veças. Kur të hyni në ndonjë shtëpi përshëndetini (ata që janë në to) me një përshëndetje të caktuar nga Allahu (Es-selamu alejkum!) që është e bekuar dhe e bukur. Kështu jua qartëson Allahu urdhëresat e Tij që ju t'i kuptoni.

62. Besimtarë (të vërtetë) janë vetëm ata që besojnë në Allahun dhe në të Dërguarin e Tij dhe, kur janë me të (të dërguarin) për ndonjë çështje të përbashkët (të rëndësishme), nuk largohen pa i kërkuar leje atij. S'ka dyshim se ata që kërkojnë leje nga ti, besojnë në Allahun dhe në të Dërguarin e Tij. E kur të kërkojnë leje për

ndonjë punë të tyre, lejo kë të duash, e kërkoji falje Allahut për ta! Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.

^{63.} Mos iu drejtoni të Dërguarit, sikurse i drejtoheni njëritjetrit! Allahu i di ata që largohen tinëz. Prandaj le të ruhen ata që kundërshtojnë rrugën e tij (të të dërguarit) sepse do t'i përfshijë ndonjë sprovë, ose do t'i godasë një dënim i dhembshëm. ^{64.} Nën pushtetin e Allahut është gjithçka në qiej dhe në Tokë. Ai e di gjendjen tuaj dhe ditën kur të ktheheni te Ai, do t'u njoftojë për atë që vepruat. Allahu Di gjithçka.

SURJA 25 - FURKAN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} I Madhëruar qoftë Ai, që ia zbriti Dalluesin (Kur'ânin) robit të vet (Muhamedit), që të jetë paralajmërues për të gjithë botën!

^{2.} Ai, të Cilit i takon sundimi i qiejve dhe i Tokës. Asnjë bir nuk ka lindur Ai e asnjë ortak nuk ka në sundimin e Tij. Ai krijoi çdo gjë, duke e përcaktuar në mënyrë të qartë e me urtësi. ^{3.} Megjithatë ata (idhujtarët) adhuruan në vend të Tij zota të tjerë, të cilët nuk mund të krijojnë asgjë, sepse edhe vetë janë të krijuar. Ata nuk kanë në dorë për veten as dëm e as dobi; nuk kanë në dorë as vdekje as jetë e as ringjallje.

^{4.} Ata që nuk besojnë, thonë: “Ky (Kur'ani) është veçse një gënjeshtër, që ai (Muhamedi) e trilloi dhe për këtë e kanë ndihmuar edhe njerëz të tjerë.”. Në të vërtetë janë ata që bënë një padrejtësi të madhe dhe një shpifje (të ulët). ^{5.} Dhe ata thonë (për Kur'anin): “Këto janë legjenda të popujve të lashtë, të cilat ai (Muhamedi) kërkoi që t'i shkruhen dhe i lexohen atij mëngjes e mbrëmje”.

^{6.} Thuaj: “Kur'ani është zbritur nga Ai, që e di të fshehtën në qiej e në tokë. Ai është Falës i Madh e Mëshirëplotë.”.

^{7.} Ata thonë, gjithashtu: “Ç'është ky i dërguar, i cili ha ushqim

dhe ecën nëpër tregje?! Përse nuk i është dërguar atij një melek dhe të bëhet me të paralajmërues?! ⁸. Ose, përse nuk i është zbritur një thesar, ose përse nuk ka një kopësht për t'u kënaqur me të?! Të ligjtë thonë: “Ju, vërtet po pasoni një njeri të magjepsur. ⁹. Shiko çfarë shembujsh sjellin për ty! Por (me këtë) ata humbën (shumë larg) dhe ata kurrë nuk mund ta gjejnë rrugën e drejtë.

¹⁰. I lartësuar qoftë Ai, i cili po të dëshironte mund të të jepte ty mirësi më të mëdha nga ç'thonë ata - kopshte në të cilat rrjedhin lumenj; Ai mund të të dhuronte edhe kështjella të shumta (e madhështore). ¹¹. Jo. Ata nuk e besojnë Ditën e Gjykimit. Dhe Ne kemi përgatitur zjarr flakërues, për ata që nuk e besojnë Ditën e Gjykimit. ¹². Kur ai (Xhehenemi) t'i shohë ata (mohuesit e Zotit) prej një vendi të largët, ata do të dëgjojnë furinë (e xhehenemit) dhe zërin e tij (të tmershëm). ¹³. E kur të flaken në të, në një vend të ngushtë të lidhur në pranga (zjarri), aty do të lutën për shkatërrimin e tyre (do lutën për t'u asgjësuar). ¹⁴. Këtë Ditë, mos u lutni për shkatërrimin vetëm një herë, por lutuni shumë herë! ¹⁵. Thuaj: “A është më i mirë zjarri i xhehenemit apo xheneti i përjetshëm, i cili u është premtuar si shpërblim të devotshmëve?! Ai është përgatitur (e stolitur për ta) si shpërblim (për adhurimin dhe bindjen ndaj Allahut) dhe ai do të jetë vendqëndrimi i tyre (i përjetshëm). ¹⁶. Ata do të kenë në të gjithëka që dëshirojnë, e aty do të banojnë përjetë. Ky është, për Zotin tënd, një premtim (i rëndësishëm) që nuk e thyen.

¹⁷. Ditën kur Ai do t'i tubojë ata dhe idhujt, që ata adhuruan veç Allahut, do t'u thotë (idhujve): “A ju qetë ata që i udhëzuat robërit e Mi që t'ju adhurojnë, apo ata vetë e braktisën rrugën (e drejtë)?” ¹⁸. Ata do të përgjigjen: “Lavdia qoftë për ty! Kurrë nuk do të parapëlqenim që përveç Teje të kemi ndonjë mbrojtës tjetër, por Ti i begatove me të mira ata dhe të parët e tyre dhe ata i harruan paralajmërimet e tua dhe u bënë popull i shkatërruar.”

¹⁹. (idhujtarëve do t'u thuhet) Këta e përgënjeshtroan atë që thatë ju, dhe tashmë ju as nuk keni mundësi të shpëtoni as do të ndihmoheni. Dhe cilido prej jush që bën padrejtësi, Ne do t'i japim një dënim të madh.

²⁰. Ne edhe para teje çuam të dërguar, por edhe ata ishin njerëz që hanin ushqim dhe ecnin nëpër tregje. Ne ju bëmë të jeni sprovë për njëri-tjetrin: A do të jeni të durueshëm? Allahu është Ai që sheh çdo gjë.

²¹. Ata që nuk shpresojnë takimin me Ne, thanë: “Përse të mos na dërgohen melekë (si profetë në vend të njerëzve), ose përse të mos e shohim Zotin tonë?” Vërtet, ata e tejçmuan shumë lart veten e tyre dhe e tejkaluan me arrogancën e tyre të madhe. ²². Ditën kur të shohin melekët (kur t'u meret shpirti, ose në varr, ose në ringjallje), nuk do të ketë gëzim për keqbërësit. Ata (melekët) do t'u thonë: “Ju është ndaluar gjithçka e mirë.” ²³. E Ne do t'i kthehemi ndonjë vepre që ata e bënë (në këtë botë) dhe do ta bëjmë atë hi e pluhur. ²⁴. Banorët e xhenetit do të jenë mirë atë Ditë në banesën e tyre dhe do të kenë vendin më të mirë për pushim.

²⁵. “Ditën kur qielli do të çahet nga rete dhe melekët do të zbresin rradhë-rradhë ²⁶. Atë Ditë, sundimi i vërtetë i takon krejtësisht të Gjithëmëshirshmit. Për jobesimtarët ajo do të jetë një ditë e vështirë. ²⁷. Atë ditë, keqbërësi do të kafshojë duart e veta dhe do të thotë: “Oh, i mjeri unë! Sikur të kisha ndjekur udhën e drejtë së bashku me Profetin!” ²⁸. Ah! I mjeri unë! Sikur të mos e kisha bërë mik aksh njeri! ²⁹. Në të vërtetë, ai më largoi mua prej udhës së drejtë (të Zotit) pasi më pati ardhur (qartësisht dhe plotësisht). Shejtani është veçse tradhëtar për njeriun. ³⁰. I Dërguari tha: “O Zot im! Vërtet, populli im e braktisi këtë Kur'an.” ³¹. Ja kështu, Ne lejuam që, çdo profet të ketë një armik prej keqbërësve. Por majfton që Zoti yt të jetë Udhërrëfyesi dhe Ndihmëtari yt.

³². “Ata që nuk besojnë thonë: “Përse të mos i zbriste Kur'ani

atij (Muhamedit) i gjithi përnjëherë?” Ne e shpallëm ashtu (pjesë-pjesë), në mënyrë që të forcojmë zemrën tënde nëpërmjet tij. Ne ta sollëm atë ca nga ca, ajet pas ajeti. ³³. Dhe ata nuk të bëjnë ndonjë pyetje që Ne të mos ta zbresim të vërtetën dhe shpjegimin më të mirë.” ³⁴. Ata që do të tubohen me fytyrat e tyre përmbys në Xhehenem, pikërisht atyre u përket vendi më i keq, dhe mu ata janë më të humburit nga Rruga e Drejtë.

³⁵. (Përpara këtij) Ne i patëm dhënë Musait librin dhe i caktuam vëllanë e vet, Harunin, si ndihmëtar. ³⁶. U thamë: “Shkoni të dy te populli që ka mohuar Argumentet Tona!” Ne, vërtet i shkatërruam ata krejtësisht. ³⁷. Edhe popullin e Nuhut (e shkatërruam ashpër) kur i mohuan të dërguarit. Ne i përmbytëm ata dhe i bëmë argument për njerëzimin. Për keqbërësit Ne kemi përgatitur dënim shumë të dhembshëm. ³⁸. Edhe Adët, Themudët, banorët e Res-it e shumë e shumë breza ndërmjet tyre (i shkatërruam). ³⁹. Secilit prej tyre u patëm sjellë Argumente për të marë mësim dhe secilin prej tyre i shkatërruam krejtësisht. ⁴⁰. Dhe ata (idhujtarët) me siguri kanë kaluar pranë vendbanimit, i cili u shkatërrua me atë shiun e tmershëm. Atëherë, a nuk e vështrojnë ata (me sytë e vet) atë (ndëshkim të madh)? Jo, porse ata nuk e kanë frikë ringjalljen.

⁴¹. E kur të shohin ty, të marin vetëm për tallje: “A ky është ai që Allahu e dërgoi si profet?” ⁴². Ai gati do të na kishte zmbarsur prej zotave tanë sikur të mos kishim qenë qëndrestarë e besnikë ndaj tyre.” (Të mjerët!) Shpejt do ta mësojnë, kur ta shohin qartazi dënimin, se kush ishte më larg së vërtetës.

⁴³. A e ke parë ti atë, që si të adhuroarin e tij ka zgjedhur pasionin e vet? Mos vallë, ti do të bëhesh mbrojtës për të?! ⁴⁴. A mendon ti se shumica e tyre dëgjojnë ose kuptojnë? Ata janë si bagëti. Madje ata janë edhe më të humbur nga Udha e Drejtë.

⁴⁵. A nuk e sheh ti se si Zoti yt e përzgjat hijen?! Sikur të kishte dashur do ta bënte atë të palëvizshme. Dhe Ne, e bëjmë diellin

drejtues të saj (të hijes), ⁴⁶. Pastaj Ne e tërheqim atë (hijen) pranë vetes pak nga pak. ⁴⁷. Dhe është Ai që Natën jua bën si mbulesë dhe Gjumin si pushim, ndërsa Ditën e bën si ringjallje (për kërkimin e mirësive). ⁴⁸. Dhe është Ai, që i lëshon Erërat si lajmëtare për gëzim përpara se të vijë mëshira e Tij (shiu). Dhe Ne lëshojmë ujë të pastër prej qiellit, ⁴⁹. Me të cilin Ne i japim jetë një toke të vdekur dhe ua shuajmë etjen atyre që kemi krijuar, - kafshë e njerëz të shumtë.

⁵⁰. Ne e shpërndajmë atë (shiu) që ata të mendojnë, por shumica e njerëzve nuk deshën gjë tjetër veç refuzimit. ⁵¹. Sikur të kishim dashur Ne, do të kishim dërguar në çdo vendbanim qortues (profetë). ⁵². Prandaj, ti mos i dëgjo jobesimtarët e lufto kundër tyre me përpjekjet më të mëdha me të (me Kur'an).

⁵³. Është Ai që lejoi të bashkohen dy dete, njëri i pijshëm e i shijshëm, e tjetri i njelmët e i idhët dhe bëri pengesë mes tyre dhe një ndarje që të mos përzihen. ⁵⁴. Është Ai që e krijoi njeriun nga uji (fara), dhe e vuri në lidhje gjaku dhe gjini. Zoti yt është i Gjithëfuqishëm.

⁵⁵. E megjithatë ata adhurojnë në vend të Allahut gjëra që nuk u sjellin as dobi, as dëm atyre. Me të vërtetë, jobesimtari bëhet palë (me shejtanin) kundër Zotit të vet. ⁵⁶. Por Ne nuk të dërguam ty për qëllim tjetër, përveçse si përgëzues dhe si qortues. ⁵⁷. Thuaj: “Unë nuk kërkoj kurrëfarë shpërblimi prej jush për këtë. Por (vetëm) kush të dëshirojë, të marrë rrugën (që e shpie) drejt Zotit të tij”.

⁵⁸. Dhe mbështetju të Përrjetshmit që Jeton e nuk vdes kurrë dhe madhëroje me lavdinë që i takon! Dhe mjafton Ai, që t'i dijë gjynahet e robve të vet. ⁵⁹. Ai krijoi qiejt, tokën dhe gjithçka që gjendet ndërmjet tyre brenda gjashtë ditësh, e pastaj u ngrit (e qëndroi) mbi Arsh. Ai është i Gjithëmëshirshmi. Atëherë, pyete për Të ndonjë të ditur! ⁶⁰. Kur u thuhet atyre: “Bëjini sexhde të Gjithëmëshirshmit!”, ata thonë: “E kush është Rrahmani - i

Gjithëmëshirshmi? A t'i bëjmë sexhde sepse na urdhëron ti?!" dhe kjo ua shtoi edhe më shumë largimin (nga besimi i drejtë).

⁶¹. I madhëruar është Ai i cili vendosi në qiell yje dhe vendosi në të Diell (që ndriçon dhe ngroh) e Hënë të shndritshme. ⁶². Është Ai që krijoi Natën dhe Ditën që ndjekin njëra-tjetrën për këdo që dëshiron të mendojë (në madhërinë e Tij) a dëshiron të jetë mirënjohës.

⁶³. Adhuresit e të Gjithëmëshirshmit janë ata që ecin nëpër Tokë të qetë, e kur injorantët u drejtohen atyre me fjalë (fyese), ata thonë: "Paqe (selâm)!" ⁶⁴. Janë ata, që për hir të Zotit të tyre, natën e kalojnë duke bërë sexhde dhe duke qëndruar në këmbë (duke falur namaz). ⁶⁵. Janë ata që thonë: "O Zoti ynë! Largoje prej nesh vuajtjen e Xhehenemit sepse vuajtja në të është, vërtet gjëja më e rëndë!". ⁶⁶. Shumë i keq është, vërtet ai (Xhehenemi), si vendbanim dhe vendqëndrim. ⁶⁷. (Adhuresit e të Gjithëmëshirshmit) Janë ata që kur shpenzojnë nuk e teprojnë e as nuk janë dorështrenguar, por mbajnë mesataren e janë të matur. ⁶⁸. Janë ata që veç Allahut, nuk i luten asnjë zoti tjetër dhe nuk e vrasin atë, të cilin Allahu e ka ndaluar të vritet, veçse kur e meriton në bazë të drejtësisë dhe nuk bëjnë imoralitet. Kush i bën këto, e pret ndëshkimi. ⁶⁹. Atij i dyfishohet dënimi Ditën e Kjametit dhe aty mbetet përgjithmonë i poshtëruar. ⁷⁰. Përveçse nëse pendohet, beson (me besimin e drejtë) dhe bën vepra të mira. Këtyre Allahu ua shndërron të këqijat në të mira. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ⁷¹. Dhe kushdo që pendohet dhe bën vepra të mira, ai është kthyer, me të vërtetë tek Allahu me një pendim të sinqertë.

⁷². (Adhuresit e të Gjithëmëshirshmit janë) Edhe ata që nuk dëshmojnë duke gënjyer dhe, kur (rastësisht) kalojnë pranë të keqes, kalojnë duke e shmangur me dinjitet. ⁷³. Edhe ata që, kur këshillohen me Ajetet e Kur'anit të Zotit të tyre, nuk u kthejnë shpinën sikur të ishin të shurdhër e të verbër. ⁷⁴. Edhe ata që thonë: "O Zoti ynë!

Na dhuro kënaqësinë që gratë tona dhe pasardhësit tanë të jenë kënaqësia e syve tanë, e na bëj udhëheqës të të devotshmëve!”.

⁷⁵. Këta janë ata që do të shpërblehen me vendin më të lartë në qiell për shkak se ishin durimtarë dhe aty do të priten me përshëndetje dhe selam. ⁷⁶. Aty (në kënaqësitë e përjetshme) do të jenë përgjithmonë. Eh sa vendbanim dhe vendqëndrim i mirë është ai! ⁷⁷. Thuaju (mohuesve): “E si të kujdeset për ju Zoti im, nëse ju nuk i luteni Atij?! Por ju e keni mohuar Atë, prandaj dënimi do të jetë i pashmangshëm.”.

SURJA 26 - SHUARA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ta, Sin, Mim.*

². Këto janë Ajete të Librit (Kur'anit) të qartë. ³. Mos vallë do ta shkatërrosh veten (o Muhamed) pse ata nuk bëhen besimtarë? ⁴. Sikur të donim Ne, do të zbrisnim mbi ata një Shenjë (mrekulli) nga qielli dhe qafat e tyre do të përuleshin para saj. ⁵. Sa herë që atyre u vjen ndonjë Mesazh i ri nga i Gjithmëshirshmi, ata ia kthejnë shpinën. ⁶. Vërtet, ata e përgënjeshtrojnë Mesazhin, por së shpejti do t'u vijë e vërteta e asaj me të cilën talleshin.

⁷. A nuk e shohin ata tokën se sa shumë lloje bimësh të dobishme kemi bërë që të mbijnë në të? ⁸. Sigurisht, në këtë ka Argumenta, por shumica e tyre nuk besojnë. ⁹. Dhe sigurisht Zoti yt është Ai Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

¹⁰. (Kujto) Kur Zoti yt e thirri Musanë: “Shko tek ai popull i padrejtë - ¹¹. tek Populli i Faraonit!” A nuk e kanë frikë Allahun? ¹². Musai tha: “O Zoti im! Unë kam frikë se do të më trajtojnë si gënjeshtar, ¹³. Do të më shtrëngohet kraharori dhe mund të më lidhet gjuha (e të mos flas rrjedhshëm). Prandaj dërgoma Harunin

si ndihmëtar (e profet)! ¹⁴. Dhe (përveç kësaj) ata më akuzojnë mua për vrasje dhe kam frikë se do të më vrasin (për hakmarrje).”

¹⁵. Allahu tha: “Kurrsesi! Vazhdoni, atëherë që të dy me argumentet Tona! Ne jemi me ju dhe dëgjojmë gjithçka. ¹⁶. Prandaj, shkoni te Faraoni të dy dhe i thoni: ‘Ne jemi të dërguarit e Zotit të botëve.’ ¹⁷. Lëri Bijtë e Israilit të vijnë me ne!” ¹⁸. Faraoni tha: “A nuk të rritëm si fëmijë në mesin tonë për shumë vjet të jetës sate? ¹⁹. dhe ti bëre atë veprën që ti e di. E, pra edhe ti je një mohues (i të mirave që të kemi bërë).

²⁰. Musai tha: “Unë e bëra atë, atëherë kur isha i paditur. ²¹. Prandaj edhe ika kur u frikësova nga ju. Por, Zoti im më dhuroi urtësi dhe më bëri Profet. ²². E çfarë të mire më përmend, kur ti i robërove Bijtë e Israilit?” ²³. Faraoni tha: “E cili është Zoti i botëve (që ju dërgoi)?” ²⁴. Musai i tha: “Ai është Zoti i qiejve dhe i Tokës dhe ç’ka ndërmjet tyre, nëse doni të jeni të sigurt.” ²⁵. Faraoni u tha atyre që ishin përreth: “A nuk po e dëgjoni çfarë thotë?” ²⁶. Musai tha: “Ai është Zoti juaj dhe Zoti i të parëve tuaj.” ²⁷. Faraoni tha: “Profeti që është dërguar ndër ju është, vërtet i çmendur.” ²⁸. Musai tha: “Ai është Zoti i Lindjes dhe i Perëndimit dhe ç’ka ndërmjet tyre, nëse kuptoni.” ²⁹. Faraoni tha: “Nëse ti beson zot tjetër përveç meje, do të të fut në burg.” ³⁰. Musai tha: “Po nëse të sjell ndonjë argument të qartë?” ³¹. Faraoni tha: “Sille pra, nëse thua të vërtetën!” ³². Atëherë, ai (Musai) e hodhi shkopin e vet, i cili u shndërrua në një gjarpër të vërtetë. ³³. Pastaj e nxori dorën prej xhepit, dhe ja, ajo flakëronte nga bardhësia në sytë e shikuesve. ³⁴. Faraoni i tha parisë që e rrethonin: “Vërtet, ky qenka magjistar shumë i aftë ³⁵. dhe me magjinë e vet dëshiron t’ju dëbojë nga toka juaj. Atëherë çfarë më këshilloni?”

³⁶. Ata i thanë: “Lëre atë dhe vëllanë e tij për më vonë dhe dërgo lajmëtarë nëpër qytete ³⁷. Që t’i sjellin të gjithë magjistarët e ditur këtu! ³⁸. Dhe, magjistarët u tubuan ditën e caktuar. ³⁹. Edhe

popullit iu tha: “A jeni mbledhur ⁴⁰. që t’u shkojmë pas magjistarëve nëse ata do të dalin fitimtarë?”. ⁴¹. Kështu, kur erdhën magjistarët i thanë Faraonit: “A do të ketë shpërblim për ne, nëse dalim ngadhënjimtarë?”. ⁴². Ai tha: “Po. Dhe ju atëherë do të jeni prej më të afërmve të mi.”

⁴³. Musai u tha atyre (magjistarëve): “Hidheni atë që keni për të hedhur!” ⁴⁴. Dhe ata i hodhën litarët e tyre dhe shkopinjtë e tyre dhe thanë: “Për hir të madhërisë së faraonit, do të jemi ne ata që me siguri do të fitojnë.” ⁴⁵. Atëherë, edhe Musai e hodhi shkopin e vet. Dhe ja, ai menjëherë gëlltiste gjithçka që kishin hedhur ata. ⁴⁶. Atëherë, magjistarët ranë në sexhde. ⁴⁷. Dhe thanë: “Ne besojmë në Zotin e botëve, ⁴⁸. Në Zotin e Musait dhe të Harunit.”

⁴⁹. Faraoni tha: “A i besuat atij (Musait), para se t’ju lejoja unë?!” S’ka dyshim se ai (Musai) është prijësi juaj që jua ka mësuar juve magjinë. Por keni për ta marrë vesh shpejt. Do t’jua këput duart dhe këmbët në anët e kundërta dhe do t’ju kryqëzoj që të gjithëve.”. ⁵⁰. Ata (magjistarët) thanë: “Asgjë (nga këto kërcënime) nuk ka rëndësi. Ne do të kthehemi veçse te Zoti ynë. ⁵¹. Ne shpresojmë se Zoti ynë do të na i falë gjynahet tona, sepse ne ishim të parët besimtarë (nga populli ynë).”

⁵². Ne e urdhëruam Musanë: “Nise udhëtimin me robërit e Mi natën herët dhe dijeni se do t’ju ndjekin!”. ⁵³. Faraoni dërgoi lajmëtarë nëpër qytete për të tubuar njerëz, ⁵⁴. (Duke u thënë se) “Këta (israelitët) janë veçse një grup i vogël ⁵⁵. Që e kanë ndezur me të vërtetë zemërimin tonë. ⁵⁶. Por ne jemi shumica e gjithnjë të gatshëm.” ⁵⁷. Kështu (-thotë Zoti -), Ne i nxorëm ata prej kopshteve e burimeve, ⁵⁸. Prej thesareve dhe vendbanimeve të bukura. ⁵⁹. Ja kështu, Ne ua lamë ato Bijve të Israilit.

⁶⁰. Ata (ushtria e Faraonit) i arritën (Bijtë e Israilit) në agim.

⁶¹. Kur dy grupet e panë njëri-tjetrin, njerëzit e Musait thanë: “Ata na zunë, me të vërtetë.” ⁶². Musai tha: “Kurrsesi! Zoti im është me

mua dhe Ai do të më udhëzojë.”⁶³. Pastaj Ne i shpallëm Musait: “Bjeri detit me shkopin tënd!”. Dhe deti u nda dhe çdo pjesë e tij u bë si mal i madh.⁶⁴ Ne e afuam palën tjetër (ata të faraonit) atje.⁶⁵ Ne i shpëtuan Musanë dhe të gjithë ata që ishin me të.⁶⁶ Ndërsa të tjerët i përmbytëm në ujë.⁶⁷ Vërtet, në këtë (ngjarje) ka Argument. Por shumica e tyre (e njerëzve) nuk besojnë.⁶⁸ Nuk ka dyshim se Zoti yt, Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

⁶⁹. Dhe tregoju atyre diçka nga historia e Ibrahimit.⁷⁰ Kur i tha babait dhe popullit të vet: “Çfarë jeni duke adhuruar?”⁷¹. Ata i thanë: “Ne adhurojmë idhuj dhe vazhdimisht u jemi besnikë atyre.”⁷². Ibrahim tha: “A ju dëgjojnë ata kur u luteni?!”⁷³. Dhe: “A ju sjellin juve ndonjë dobi apo dëm?!”⁷⁴. Ata thanë: “Jo. Por, kështu vepronin edhe prindërit tanë.”

⁷⁵. Ai tha: “A po shihni se çfarë po adhuroni⁷⁶. Ju dhe etërit tuaj të hershëm? ⁷⁷. Në të vërtetë, ata (që adhuroni ju) - që të gjithë janë armiq të mi, por jo Zoti i botëve.⁷⁸ I Cili më krijoi mua, dhe është Ai që më udhëzon.⁷⁹ I Cili më jep ushqim dhe më jep të pi.⁸⁰ Dhe kur sëmurem është Ai që më shëron,⁸¹ Dhe është Ai që do të më bëjë të vdes e pastaj do të më ringjallë,⁸² Dhe Ai është i Vetmi, tek i Cili kam shpresë se do të m’i falë gjynahet e mia në Ditën e Gjykimit.

⁸³. O Zoti im! Më dhuro urtësi dhe më bashko me të mirët!⁸⁴. Bëj që të më përmendin për mirë ata që do të vijnë pas!⁸⁵. Më bëj prej trashëgimtarëve të Xhenetit të mirësive!⁸⁶. Dhe fale babain tim, se ai është, vërtet nga të humburit!⁸⁷. E mos më turpëro Ditën kur (njerëzit) do të ringjallen,⁸⁸. Ditën, kur nuk bën dobi as pasuria dhe as fëmijët,⁸⁹. Ditën kur do të shpëtojë vetëm ai që i paraqitet Zotit me zemër të shëndoshë!”

⁹⁰. Dhe Xheneti do t’u afrohet atyre që qenë të devotshëm.⁹¹. Dhe Xhehenemi do t’u dëftohet plotësisht atyre që qenë të humbur.⁹² Dhe atyre do t’u thuhet: “Kujtoni ata (zotat) që ju i

adhuronit, ⁹³. Veç Allahut? A mund t'ju ndihmojnë ata ju ose a mund të ndihmojnë veten e vet? ⁹⁴. Pastaj ata do të hidhen në të (në Xhehenem) njëri mbi tjetrin - ata (idhujt) dhe adhuruesit e tyre, ⁹⁵. Dhe e tërë ushtria e Iblisit (shejtanit), të gjithë së bashku. ⁹⁶. Aty brenda (në Xhehenem), ata do të grinden mes tyre, e do të thonë: ⁹⁷. “Betohemi në Allahun! Ne, me të vërtetë kemi qenë krejtësisht të humbur, ⁹⁸. Kur ju barazuam me Zotin e botëve. ⁹⁹. Dhe nuk na mashtroi nga e vërteta askush tjetër përveç të ligjve. ¹⁰⁰. Dhe tani, për ne nuk ka asnjë ndërmjetësues për tek Allahu ¹⁰¹. Dhe as edhe një mik të vetëm të sinqertë. ¹⁰². Ah sikur të mund të ktheheshim (në Dynja) edhe një herë, ne do të bëheshim, vërtet nga ata që besuan!” ¹⁰³. Vërtet, në këtë ka Argument. Por, shumica e tyre (e njerëzve) nuk besojnë. ¹⁰⁴. Nuk ka dyshim se Zoti yt, Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

¹⁰⁵. Edhe populli i Nuhut i përgënjeshtroi (dhe mohoi) të dërguarit. ¹⁰⁶. Vëllai i tyre, Nuhu u tha: “A nuk e keni frikë (Allahun)?” ¹⁰⁷. Unë jam një Profet i besuar i dëguar (veç) për ju. ¹⁰⁸. Prandaj, kijeni frikë Allahun dhe m'u bindni mua! ¹⁰⁹. Unë nuk kërkoj prej jush asnjë shpërblim për këtë. Shpërblimi për mua është vetëm prej Zotit të Botëve. ¹¹⁰. Prandaj, kijeni frikë Allahun dhe m'u bindni mua! ¹¹¹. Ata i thanë: “E si të të besojmë ty, kur ty të pasojnë më të ulët?” ¹¹². Nuhu tha: “Unë nuk e di se çfarë kanë bërë ata (që ju i quani të ulët)”. ¹¹³. Përgjegjësia e tyre është vetëm para Zotit tim, nëse kuptoni (këto që po ju them). ¹¹⁴. Unë nuk kam për t'i përzënë kurrë ata që besojnë. ¹¹⁵. Unë jam dërguar vetëm si një paralajmërues i qartë.

¹¹⁶. Ata thanë: “O Nuh! Nëse nuk heq dorë (nga kjo që po bën), do të të vrasim me gurë.”. ¹¹⁷. Nuhu tha: “O Zoti im! Populli im më ka mohuar. ¹¹⁸. Gjyko, atëherë me drejtësinë tënde ndërmjet meje dhe atyre dhe më shpëto mua dhe besimtarët që vijnë pas meje!” ¹¹⁹. Dhe Ne i shpëtuan atë dhe të gjithë ata që ishin me të

në anijen e mbushur plot. ¹²⁰. Dhe i mbytëm në ujë ata që mbetën pas. ¹²¹. Vërtet, në këtë (ngjarje) ka Argument. Por shumica e tyre (e njerëzve) nuk besojnë. ¹²². Nuk ka dyshim se Zoti yt, Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

¹²³. Edhe populli Ad nuk i besoi të dërguarit. ¹²⁴. Vëllai i tyre, Hudi u tha: “A nuk e keni frikë (Allahun)?” ¹²⁵. Unë jam një Profet i besuar i dëguar (veç) për ju. ¹²⁶. Prandaj, kijeni frikë Allahun dhe mu bindni mua! ¹²⁷. Unë nuk kërkoj prej jush asnjë shpërblim për këtë. Shpërblimi për mua është vetëm prej Zotit të Botëve. ¹²⁸. A po ndërtoni në çdo kodër përmendore sa për lojë ¹²⁹. Dhe a po ndërtoni pallate të fortifikuara me shpresë se do të jetoni përgjithmonë. ¹³⁰. E, kur ndëshkoni, ju ndëshkoni mizorisht? ¹³¹. Prandaj, kijeni frikë Allahun dhe m’u bindni mua! ¹³². Po. Kijeni frikë Atë që ju dhuroi bujarisht të gjitha ato që i dini mirë. ¹³³. Ju dhuroi bujarisht begati dhe me djem. ¹³⁴. Dhe kopshte e burime uji. ¹³⁵. Vërtet, unë i frikësohem dënimit tuaj në një Ditë të Madhe.

¹³⁶. Ata thanë: “Për ne është njëlloj, na këshillove apo nuk na këshillove.” ¹³⁷. Kjo nuk është gjë tjetër vetëm se një traditë e popujve të lashtë. ¹³⁸. Dhe ne, kurrë nuk kemi për t’u dënuar. ¹³⁹. Kështu, ata e mohuan atë (Hudin) dhe Ne i shkatërruam ata. Vërtet, në këtë (ngjarje) ka Argument. Por shumica e tyre (e njerëzve) nuk besojnë. ¹⁴⁰. Nuk ka dyshim se Zoti yt, Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

¹⁴¹. Edhe popull Themud nuk u besoi të dërguarve ¹⁴². Vëllai i tyre, Salihu u tha: “A nuk e keni frikë (Allahun)?” ¹⁴³. Unë jam një Profet i besuar i dëguar (veç) për ju. ¹⁴⁴. Prandaj, kijeni frikë Allahun dhe mu bindni mua! ¹⁴⁵. Unë nuk kërkoj prej jush asnjë shpërblim për këtë. Shpërblimi për mua është vetëm prej Zotit të Botëve. ¹⁴⁶. A jeni të sigurt se do të mbeteni (përgjithmonë) të sigurt në gjithçka keni këtu (në këtë botë)? ¹⁴⁷. Mes kopshteve dhe burimeve ¹⁴⁸. dhe mes të mbjellave dhe hurmave me frutat e tyre

të freskëta? ¹⁴⁹. Dhe ju me mjeshtëri gdhendni shtëpi nëpër male shkëmbore. ¹⁵⁰. Pra, kijeni frikë Allahun dhe m'u bindni mua! ¹⁵¹. Dhe mos shkoni pas atyre që janë të shfrenuar (kalojnë çdo kufi), ¹⁵². Që bëjnë shkatërtime në tokë dhe nuk përmirësojnë.

¹⁵³. Ata i thanë: "Ti je veçse një i magjepsur!" ¹⁵⁴. Ti je veçse një njeri sikurse edhe ne. Sille, pra një argument, nëse thua të vërtetën!"

¹⁵⁵. Ai tha: "Ja, kjo është një Deve. Ajo do të pijë (ujë) në një ditë të caktuar, kurse ju në një ditë tjetër. ¹⁵⁶. Dhe mos e prekni për ta dëmtuar, se do t'ju godasë Dënimi i Ditës së Madhe!" ¹⁵⁷. Por, Ata e therën atë, por u penduan shumë (për atë që bënë) ¹⁵⁸. Dhe i përfshiu dënimi i premtuar. Vërtet, në këtë (ngjarje) ka Argument. Por shumica e tyre (e njerëzve) nuk besojnë. ¹⁵⁹. Nuk ka dyshim se Zoti yt, Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

¹⁶⁰. Populli i Lut-it nuk i besoi të dërguarit. ¹⁶¹. Kur vëllai i tyre, Luti i tha: "A nuk e keni frikë (Allahun)?" ¹⁶². Unë jam një Profet i besuar i dëguar (veç) për ju. ¹⁶³. Prandaj, kijeni frikë Allahun dhe mu bindni mua! ¹⁶⁴. Unë nuk kërkoj prej jush asnjë shpërblim për këtë. Shpërblimi për mua është vetëm prej Zotit të Botëve. ¹⁶⁵. (Të mjerët ju!) Nga të gjitha krijesat e kësaj bote, ju po shkoni pas meshkujve ¹⁶⁶. Dhe i lini mënjatë ato, të cilat Zoti juaj i krijoi si bashkëshorte për ju?! Ju jeni, vërtet një popull që kalon çdo kufi (të së keqes)."

¹⁶⁷. Ata thanë: "O Lut! Nëse nuk ndalesh (nga kjo që na thua), me siguri do të jesh nga të dëbuarit." ¹⁶⁸. Ai (Luti) tha: "Unë e urrej atë që bëni ju. ¹⁶⁹. O Zoti im! Më shpëto mua dhe familjen time nga ajo që bëjnë ata!" ¹⁷⁰. Kështu, Ne e shpëtuam atë dhe tërë familjen e tij, ¹⁷¹. Përveç një plake (gruas së tij), që mbeti me ata (në dënim). ¹⁷². Më pas i shkatërruam të tjerët. ¹⁷³. Dhe u lëshuam atyre një breshëri (gurësh nga qielli). Eh sa i keq ishte ai rrebesh për ata që u paralajmëruan (por nuk ia vunë veshin). ¹⁷⁴. Vërtet, në këtë (ngjarje) ka Argument. Por shumica e tyre (e njerëzve) nuk besojnë. ¹⁷⁵. Nuk ka dyshim se Zoti yt, Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

¹⁷⁶. Edhe populli i Ejkes i mohuan të dërguarit. ¹⁷⁷. Shuajbi u tha atyre: “A nuk e keni frikë (Allahun)?” ¹⁷⁸. Unë jam një Profet i besuar i dëguar (veç) për ju. ¹⁷⁹. Prandaj, kijeni frikë Allahun dhe m’u bindni mua! ¹⁸⁰. Unë nuk kërkoj prej jush asnjë shpërblim për këtë. Shpërblimi për mua është vetëm prej Zotit të Botëve. ¹⁸¹. Plotësojeni masën (kur matni) e mos u bëni prej atyre që u hyjnë në hak të tjerëve! ¹⁸². Dhe peshoni me peshore të saktë! ¹⁸³. Kurrë mos ua hani hakun njerëzve dhe mos bëni shkatërrime në tokë! ¹⁸⁴. Frikësojuni Atij që ju krijoi ju dhe brezat e mëparshëm!

¹⁸⁵. Ata thanë: “Ti je nga ata të magjepsurit!” ¹⁸⁶. Ti je veçse një njeri (vdekatar) ashtu si edhe ne. Ne mendojmë se ti je një gënjeshtar! ¹⁸⁷. Nëse je nga të vërtetët, atëherë bëj që të bjerë mbi ne një copë nga qielli! ¹⁸⁸. Shuajbi tha: “Zoti im e di më së miri atë që bëni ju.” ¹⁸⁹. Por, ata e përgënjeshtroan atë. Atëherë ata i goditi dënimi i “Ditës së Hijës” (së reve plot ndëshkim). Vërtet, ai ishte dënimi i një Dite të Madhe. ¹⁹⁰. Vërtet, në këtë (ngjarje) ka Argument. Por shumica e tyre (e njerëzve) nuk besojnë. ¹⁹¹. Nuk ka dyshim se Zoti yt, Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

¹⁹². “Pa dyshim, ky (Kur’ani) është shpallje e Zotit të Botëve. ¹⁹³. Atë e solli Shpirti Besnik (Xhibrili) ¹⁹⁴. në zemrën tënde (o Muhamed), për t’u bërë paralajmërues (i gjithë botës), ¹⁹⁵. (Ai e solli) me një gjuhë të kulluar arabe. ¹⁹⁶. Pa dyshim, ai (Kur’ani) është i përmendur edhe në Librat e mëparshëm.” ¹⁹⁷. A nuk ishte Argument për ata (për jobesimtarët mekas), se atë (Kur’anin) e dinin edhe dijetarët e Bijve të Israilit?

¹⁹⁸. Sikur Ne t’ia kishim shpallur atë (Kur’anin) ndonjë joarabi ¹⁹⁹. Dhe ai t’ua lexonte atyre, ata nuk do t’i besonin atij. ²⁰⁰. Ja, kështu e futim Ne atë (mohimin e Kur’anit) në zemrat e keqbërësve, ²⁰¹. Dhe ata nuk do të besojnë në të (Kur’an), derisa ta shohin Dënimin e dhembshëm. ²⁰². Dhe ai (Dënimi) do t’u vijë befaz dhe pa e ndier ²⁰³. Dhe atëherë, ata do të thonë: “A do të na jepet afat?”

^{204.} A mos po kërkojnë ata vallë shpejtimin e Dënimit Tonë?!
^{205.} Por edhe nëse Ne i lëmë të jetojnë (këtë jetë) për pak vjet
^{206.} Prapë do t'u vijë më në fund dënimi që u është premtuar, ^{207.} Dhe
 për çfarë do t'u vlejë atyre ajo jetë që gëzuan? ^{208.} Ne kurrë nuk e
 kemi ndëshkuar ndonjë popull pa i dërguar më parë paralajmërues.
^{209.} Që t'u kumtojnë të Vërtetën. Dhe Ne nuk bëjmë kurrë padrejtësi.
^{210.} Atë (Kur'anin) nuk e kanë zbritur shejtanët. ^{211.} Atyre as nuk u
 takon (kjo mirësi) e as nuk kanë mundësi ta bëjnë këtë. ^{212.} Dhe ata
 janë penguar edhe për ta dëgjuar atë.

^{213.} Prandaj, mos iu lut asnjë zoti tjetër përveç Allahut! Ndryshe
 do të jesh prej të dënuarve. ^{214.} Dhe paralajmëroje farefisin tënd më
 të afërt! ^{215.} Dhe ji i butë me besimtarët që të pasojnë ty! ^{216.} Por,
 nëse ata nuk të binden, ti thuaj: “Unë distancohem nga ajo që bëni
 ju.” ^{217.} Dhe mbështetu në të Plotfuqishmin, Mëshirëplotin, ^{218.} I
 Cili të sheh kur qëndron në këmbë (për namaz) ^{219.} dhe lëvizjet e tua
 në mesin e atyre që bien në sexhde. ^{220.} Sepse është Ai që Dëgjon
 dhe Di gjithçka.

^{221.} A t'ju tregoj (o njerëz) se kujt i vijnë shejtanët? ^{222.} Ata i
 vijnë çdo gënjeshtari e çdo të mbushuri me gjynahe. ^{223.} Bëhen sy
 e veshë (për çdo gjë) dhe shumica e tyre janë gënjeshtarë. ^{224.} Dhe
 poetët (gënjeshtarë) pasohen nga ata që janë të humbur. ^{225.} A nuk e
 sheh ti se ata hidhen në çdo anë (herë lavdërojnë, e herë përqeshin)
^{226.} Dhe flasin atë që nuk e bëjnë? ^{227.} Përveç atyre që besojnë, që
 bëjnë vepra të mira, që e përmendin shumë Allahun dhe që mbrohen
 kur u bëhet padrejtësi. Ata që bëjnë padrejtësi, do ta kuptojnë shpejt
 fundin që i pret.

SURJA 27 - NEML

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

1. *Ta, Sin.*

Këto janë ajete të Kur'anit, Librit të qartë. ² Janë udhërrëfyes dhe lajm i mirë për besimtarët - ³ Për ata që e falin rregullisht namazin dhe e japin zekatin dhe janë të bindur për botën tjetër. ⁴ Sa për ata që nuk besojnë Botën Tjetër, Ne ua kemi hijeshuar veprat (e këqia) në sytë e tyre dhe ata janë të hutuar. ⁵ Këta janë ata që do të dënohen me dënimin e rëndë dhe do të jenë më të humburit në Botën Tjetër. ⁶ Nuk ka dyshim se ti (o Muhamed) po e merr Kur'anin nga Ai që është i Urtë dhe i Gjithëditur.

⁷ Kujto kur Musai i tha familjes së vet: “Unë shoh një zjarr e shpresoj t’ju sjell nga ai ndonjë lajm ose t’ju sjell një dru të ndezur që të ngrohëni.” ⁸ Dhe kur arriti tek zjarri u dëgjua një zë: “I bekuar është Ai pranë zjarrit dhe ata përreth Tij. I lavdëruar qoftë Allahu, Zot i Botëve!

⁹ O Musa! Unë jam Allahu, i Plotfuqishmi, i Urti. ¹⁰ Dhe ti hidhe shkopin tënd! Por, kur e pa atë që lëvizte si të ishte gjarpër, (nga frika) ai u kthye prapa duke mos vështruar pas. (I’u tha) O Musa! Mos u frikëso, se të dërguarit nuk frikësohen pranë Meje!

¹¹ Por në qoftë se ndonjë ka bërë gjynah e pastaj e zëvendëson të keqen me të mirën, atëherë s’ka dyshim se Unë jam Falës i Madh e Mëshirëplotë. ¹² Fute dorën nën gjoksin tënd dhe ajo do të dalë e bardhë, pa kurrfarë njolle! Këto janë dy nga nëntë Shenjat për te Faraoni dhe populli i tij, sepse me të vërtetë, ata janë një popull keqbërës (që shkelin çdo kufi). ¹³ Dhe, kur u erdhën Argumentet Tona të qarta, ata thanë: “Kjo është, pa dyshim magji.” ¹⁴ Ata i mohuan ato në mënyrë të padrejtë e me mendjemadhësi edhe pse shpirtrat e tyre ishin të bindur për to (se ishin nga Zoti). Dhe shikoje se si qe fundi i shkatërrimtarëve!

¹⁵. Ne u patëm dhënë Daudit dhe Sulejmanit dituri e ata të dy thanë: “Të gjitha lavdërimet qofshin vetëm për Allahun që na dalloi (me të mira) mbi shumë rob të Tij besimtarë!”. ¹⁶. Sulejmani qe trashëgimtari i Daudit. Ai tha: “O njerëz! Ne na ka mësuar Allahu gjuhën e shpendëve e na është dhuruar nga çdo mirësi. Vërtet kjo është një mirësi e madhe (nga Allahu)”.

¹⁷. Sulejmanit i ishin rreshtuar ushtritë e veta, - xhindet, njerëzit dhe shpendët dhe të gjitha mbanin rregullin dhe disiplinën. ¹⁸. Më në fund, kur mbërritën në Luginën e Milingonave, një milingonë tha: “O ju milingona, hyni në foletë tuaja që të mos ju shtypin (e thyejnë) Sulejmani dhe ushtritë e tij pa dashje!”. ¹⁹. Sulejmani vuri buzën në gaz dhe qeshi me fjalët e saj dhe tha: “O Zoti im! më jep forcë që të të falënderoj për të mirat e Tua që m’i ke dhuruar mua dhe prindërve të mi dhe që të bëj vepra të mira, që Ti i pëlqen! Dhe me mëshirën Tënde më fut në mesin e robve të Tu të mirë!”

²⁰. Dhe ai bëri shikimin rreshtor të shpendëve e tha: “Përse nuk po e shoh pupëzën? Apo është ndër mungestarët?” ²¹. Unë do ta dënoj atë me një dënim të ashpër ose do ta ther, në qoftë se nuk më sjell arsye të fortë (për mungesën). ²². Por nuk zgjati shumë dhe ajo (pupëza) erdhi dhe tha: “Unë kam qenë në ato vende që ti nuk ke qenë dhe kam ardhur nga Sebei me lajme të vërteta”. ²³. Atje pashë një grua që i sundonte ata (popullin e Sebe-it). Asaj i ishte dhënë (mirësi) nga çdo gjë dhe kishte një fron madhështor. ²⁴. (Atje) pashë që ajo dhe populli i saj adhuronin Diellin e jo Allahun. Shejtani ua kishte hijeshuar veprat e tyre në sytë e tyre dhe i kishte larguar nga Rruga, kështu që ata nuk e gjenin udhën e drejtë. ²⁵. (Shejtani i kishte mashtruar) Që të mos i përulëshin Allahut i Cili zbulon çdo të fshehtë në qiej e në Tokë dhe që e di atë që fshihni dhe atë që e shfaqni haptazi. ²⁶. Allahu. Nuk ka zot tjetër (që e meriton të adhurohet) përveç Tij. Ai është Zoti i Arshit të Madh.

²⁷. Ai (Sulejmani) tha: “Do të shohim shpejt nëse ke thënë të

vërtetën apo ke gënjyer.”²⁸ Shko me këtë letrën time dhe jepua atyre! Pastaj largohu (pak) nga ata dhe përgjo se çfarë do të thonë!”²⁹ Ajo (mbretëresha) tha: “O ju pari! Mua më ka ardhur një mesazh i rëndësishëm.”³⁰ Ai është prej Sulejmanit dhe ai është (si më poshtë) “Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.” (Bismil-lahir-Rahmanir-Rahim)³¹. (Dhe më tej): “Mos ngrini krye kundër meje, por ejani të bindur në fenë e vërtetë!”³² Ajo tha: “O ju pari! Më këshilloni për këtë çështje! Për asnjë çështje nuk kam vendosur pa ju (pa pëlqimin tuaj).”³³ Ata (paria) i thanë: “Ne jemi të fuqishëm dhe jemi luftëtarë të rreptë, por vendimi të takon ty. Prandaj vendos se çfarë urdhri do të na japësh!”³⁴ Ajo tha: “Mbretërit - kur e pushtojnë një vend, e shkatërrojnë atë dhe i poshtërojnë fisnikët e atij vendi. Ja, kështu veprojnë ata.”³⁵ Po unë do t’i dërgoj atij një dhuratë të madhe dhe do të shoh se çfarë (përgjigje) do të më sjellin të dërguarit (e mi).

³⁶ Kur (të dërguarit) mbërritën te Sulejmani, ai tha: “Vallë, me pasuri do të më joshni mua? Ajo që ma ka dhënë Allahu mua, është shumë më e mirë se ajo që jua ka dhënë juve. Jeni ju ata që gëzoheni me dhurata.”³⁷ Kthehu tek ata, - u tha të dërguarve - , dhe të jeni të sigurt, ne do t’u vijmë me aq ushtri, sa nuk do të mund t’i bëjnë ballë dhe do t’i dëbojmë prej aty të poshtëruar e të përlur!

³⁸ (Njerëzve të tij) Sulejmani u tha: “O ju pari! Cili prej jush do të ma sjellë fronin e saj (Belkisës), para se ata të më vijnë të dorëzuar?”³⁹ Ifriti, - një prej xhindeve - , tha: “Unë do të ta sjell atë para se të ngrihesh nga vendi ku je ulur. Unë kam fuqi të plotë për këtë (detyrë) dhe jam besnik (i sprovuar).”⁴⁰ E një që kishte dituri nga Libri tha: “Unë ta sjell atë ty sa hap e mbyll sytë.” E kur Sulejmani e pa atë (fron) para vetes, tha: “Kjo është mirësia e Zotit tim që të më sprovtojë mua a do të jem mirënjohës apo mosmirënjohës. Kush është mirënjohës, është për të mirën e vet

dhe kush është mosmirënjohës (ta dijë se), Zoti im është i Pasur e Bujar!”

⁴¹. Ai (Sulejmani) tha: “Ndryshojani asaj fronin që ta shohim a do (do të ketë mprehtësinë) ta dallojë atë, apo është nga ata që nuk (kanë zgjuarsi të) kuptojnë.” ⁴². Kur ajo (Belkisa) erdhi, e pyetën: “Kështu është froni yt?” Ajo tha: “Si të ishte vetë ai?!” (Sulejmani tha:) “Neve na është dhënë dituria përpara kësaj dhe ne kemi qenë besimtarë të nështruar (ndaj Zotit).” ⁴³. Atë (Belkisen) e kishte penguar (nga besimi i drejtë) ajo që adhuronte përveç Allahut. Ajo ishte nga një popull jobesimtar. ⁴⁴. Asaj i’u tha: “Hyr në pallat!”. Por, kur e pa atë (dyshtimë e kristaltë) mendoi se ishte ujë (që dallgëzonte) dhe i zbuloi kërcinjtë e saj (duke ngritur robën). Ai (Sulejmani) tha: “Ky është një pallat i shtruar me pllaka të lëmuara prej xhami.” Ajo tha: “O Zoti im! Unë kam qenë, vërtet e padrejtë ndaj vetes sime dhe tani, së bashku me Sulejmanin, po i dorëzohem Allahut, Zotit të Botëve.”

⁴⁵. Ne dërguam te populli i Themudit vëllanë e tyre (nga gjaku), Salihun (që u tha): “Adhurojeni Allahun!”. Por ja, ata u përçanë në dy grupe kundërshtare. ⁴⁶. Ai (Salihu) tha: “O populli im, përse nguteni e kërkonit të keqen (dënimin) përpara së mirës? Përse nuk i kërkonit falje Allahut që të mund të mëshiroheni?” ⁴⁷. Ata thanë: “Ne ju shohim ogurzinj ty dhe ata që janë me ty.” Ai tha: “E mira dhe e keqja është prej Allahut (me drejtësi prej Tij), por ju jeni një popull që jeni vënë në provë.”

⁴⁸. Në qytet ishin nëntë veta që bënin shkatërtime në tokë dhe nuk donin të përmirësonin. ⁴⁹. Ata thanë: “Të betohemi në Allahun, se do ta vrasim atë dhe familjen e tij gjatë natës dhe pastaj do t’u themi të afërmeve të tij: “Ne nuk morëm pjesë në vrasjen e familjes së tij dhe ne po themi të vërtetën.” ⁵⁰. Ata përgatitën një kurth por edhe Ne u bëmë një kurth dhe ata nuk e dinin. ⁵¹. Dhe shiko se si qe përfundimi i dredhisë së tyre! Ne i shkatërruam të gjithë ata dhe

popullin e tyre.⁵² Këto janë gërmadhat e shtëpive të tyre. Ata u shkretuan për shkak të padrejtësive të tyre. Nuk ka dyshim se në gjithë këtë (ndodhi) ka argument për njerëzit që kuptojnë.⁵³ Dhe Ne i shpëtuam ata që besuan dhe që ishin të devotshëm.

⁵⁴. (Kujto) Lutin kur ai i tha popullit të vet: “Si e bëni atë punë të shëmtuar që edhe vetë ju e kuptoni (se është e keqe)?”⁵⁵ Ju, nga epshi kontaktoni me meshkujt dhe i braktisni gratë tuaja. Ju jeni një popull shumë injorant.⁵⁶ Por përgjigjja e popullit të tij nuk qe gjë tjetër veçse kjo: “Dëbojeni familjen e Lutit nga vendi juaj, sepse ata janë njerëz që ruajnë pastërtinë!”⁵⁷ Ne e shpëtuam atë dhe familjen e tij, përveç gruas së tij. E kishim përcaktuar që ajo të mbetej me të dënuarit.⁵⁸ Dhe u lëshuam një rrebesh (gurësh). Sa i keq ishte ai shi (si dënim) për ata të cilëve u erdhi paralajmërimi (dhe nuk ia vunë veshin).⁵⁹ Thuaj (o i Dërguar): “Lavderimi i qoftë Allahut dhe shpëtimi qoftë me robërit e Tij që Ai i ka zgjedhur (për mesazhin e tij)! Kush është më i mirë, - Allahu, apo zotat e rremë që ia bëjnë shok Atij?”

⁶⁰. Është Ai që ka krijuar qiejt e Tokën dhe që lëshon për ju shi nga qielli. Ne bëjmë që me të (ujin) të lulëzojnë kopshte të bukura. Për ju do të ishte e pamundur që ta bënit bimësinë që të mbijë (e të rritet). A ka ndonjë zot tjetër (që meriton adhurimet) përveç Allahut? Jo. Por, ata janë një popull që dredhon (nga e vërteta).⁶¹ Është Ai që e ka bërë tokën vendqëndrim për ju e nëpër të bëri të rrjedhin lumenj. Ai vuri në të (tokë) male të palëvizshëm, dhe në mes dy deteve vuri një ndarje. A ka ndonjë zot tjetër (që meriton të adhurohet) përveç Allahut? Jo. Por, shumica e tyre nuk e dinë.

⁶². Është Allahu Ai që i përgjigjet nevojtarit kur ai i lutet, dhe Ai që ia largon të keqen dhe ju bën ju sundues në tokë. A ka ndonjë zot tjetër (që meriton adhurimin) përveç Allahut? Jo. Por, ju shumë pak po kujtoni (mesazhin e Tij).⁶³ Është Ai që ju orienon në errësirat e tokës e të detit dhe Ai që dërgon erërat si përgëzim përpara mëshirës

së Tij (shiut). A ka ndonjë zot tjetër (që meriton adhurimin) përveç Allahut? I dëlirë dhe i lartësuar qoftë Ai nga ajo që ia përshkruajnë si shok! ⁶⁴. Është Ai që e fillon krijimin (e njeriut) e pastaj e përsërit atë (pas vdekjes) dhe Ai që ju furnizon nga qielli dhe nga Toka. A ka ndonjë zot tjetër (që meriton adhurimin) përveç Allahut? Thuaj: “Sillni argumentin tuaja, nëse thoni të vërtetën!”

⁶⁵. Thuaj: “Askush në qiejt dhe në Tokë nuk e di të fshehtë, përveç Allahut dhe as nuk e dinë se kur do të ringjallen (për gjykim)!” ⁶⁶. E edhe më e pakët është dija e tyre për botën tjetër? Por, ata janë në dyshim (e në pasiguri) për atë. Madje, ata janë të verbër ndaj saj. ⁶⁷. Ndërsa ata, të cilët nuk besuan, thanë: “Vallë, pasi ne dhe prindërit tanë të bëhemi dhe e pluhur, (a thua) do të ringjallemi?” ⁶⁸. Kjo na është premtuar neve dhe prindërve tanë para nesh. Por këto nuk janë gjë tjetër veçse përralla të të parëve.” ⁶⁹. Thuaj: “Udhëtoni nëpër tokë dhe shikoni se si ishte përfundimi i mohuesve (të besimit të vërtetë)!”

⁷⁰. Po ti (o Muhamed) mos u trishto për ta dhe as mos u ngushto nga komplotet që ata bëjnë! ⁷¹. Ata thonë, gjithashtu: “E kur do të përmbushet ky premtim, thuajeni nëse jeni në të vërtetën?” ⁷². Thuaju: “Tanimë ju është afuar një pjesë e atij premtimi që ju kërkoni t’ju vijë shpejt.” ⁷³. Me të vërtetë, Zoti yt është shumë bamiresh ndaj njerëzve. Megjithatë, shumica e tyre nuk janë mirënjohës. ⁷⁴. Nuk ka dyshim se Zoti yt e di mirë çfarë fshehin zemrat e tyre dhe çfarë shfaqin haptazi. ⁷⁵. Nuk ka asgjë të fshehur në qiell e as në Tokë që të mos jetë e shënuar në Librin e saktë.

⁷⁶. Vërtet, ky Kur’an u tregon Bijve të israilit më të shumtën e asaj, për të cilën ata u përçanë. ⁷⁷. Dhe pa dyshim, ai është udhërrëfyes e mëshirë për besimtarët. ⁷⁸. Zoti yt, do të gjykojë mes tyre me drejtësinë e Tij dhe Ai është i Gjithfuqishmi, i Gjithëdituri. ⁷⁹. Prandaj, mbështetu tërësisht dhe vetëm në Allahun sepse ti je në të Vërtetën e sigurt! ⁸⁰. Ti nuk mund t’i bësh të vdekurit të dëgjojnë,

e as nuk mund ta bësh të shurdhëtin ta dëgjojë thirrjen (sidomos) kur ata të kthejnë shpinën. ⁸¹ E as që mund të jesh udhërrëfyes për të verbërit e t'i largosh nga humbja e tyre. Ti nuk mund ta bësh të dëgjojë asnjë tjetër, përveç atyre që besojnë në argumentet Tona dhe ata janë muslimanë.

⁸² Dhe kur dënimi kundër tyre të përmbushet, Ne do të nxjerrim një Shtazë nga toka që do t'u flasë (ballas), sepse njerëzit nuk besonin në Argumentet Tona. ⁸³ Një ditë Ne do të tubojmë prej secilit popull grupe nga ata që i kanë mohuar argumentet tona dhe do t'i bashkojmë të gjithë, të mbahen në rresht. ⁸⁴ Derisa kur të vijnë (para Gjykimit), Allahu do t'u thotë: "A i mohuat argumentet e Mia pa pasur asnjë dije për to? Çfarë bëtë ju ashtu (në dunja)?" ⁸⁵ Dhe kundër tyre do të zbatohet Vendimi (i Dënimit) për shkak të padrejtësive të tyre dhe ata nuk do të mund të flasin. ⁸⁶ A nuk e shohin ata se Ne ua bëmë Natën që të pushojnë, kurse Ditën të ndritshme? Në këtë ka argument për njerëzit që besojnë.

⁸⁷ Dhe ditën, kur do t'i fryhet surit do t'u hyjë lemeria atyre që janë në qiej dhe atyre që janë në tokë, përveç atyre që do Allahu dhe të gjithë do të vinë para Atij të përulur. ⁸⁸ I sheh malet dhe mendon se ato janë të palëvizshme. Por, ato lëvizin siç lëvizin retë. Ky është krijimi i Allahut, që e ka përkryer çdo gjë. Ai e Di mirë gjithçka që bëni ju. ⁸⁹ Kush ka bërë mirë, atij do t'i takojë një shpërblim edhe më i mirë se ajo që bëri dhe ata do të jenë të sigurt (e të ruajtur) prej tmerrit të asaj Dite. ⁹⁰ Dhe kush ka bërë të këqija, do të hidhet përmbys me fytyrë drejt Zjarrit. (Atyre do t'u thuhet) Ju do të shpërbleheni veçse me atë që keni fituar me veprat që keni bërë.

⁹¹ Unë jam urdhëruar që të adhuroj vetëm Zotin e këtij Qyteti (Mekës), të cilin Ai e bëri të shenjtë. Atij i takon gjithçka dhe unë jam urdhëruar të jem prej atyre që i përulen vetëm Allahut. ⁹² Dhe jam urdhëruar të këndoj Kur'anin. Kush e pranon udhëzimin e tij, ka gjetur udhëzimin për veten e vet. Kush e ka humbur rrugën,

ti thuaji: “Unë jam veçse një paralajmërues.”⁹³ Dhe thuaj: “Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut! Ai do t’jua tregojë (së shpejti) argumentet e veta dhe ju do t’i kuptoni mirë ato. Zoti yt nuk është i pakujdesshëm ndaj gjithçkaje që bëni ju.”.

SURJA 28 - KASAS

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ta, Sin, Mim.*

². Këto janë Ajetet e Librit (Kur’anit) të qartë. ³. Ne po të tregojmë ty pjesë nga historia e Musait dhe e faraonit, që është e vërtetë për njerëzit që besojnë. ⁴. Me të vërtetë, faraoni madhështoj në tokë dhe e ndau popullin në grupe. Një grup prej tyre i shtyp. Ua vrau djemtë e tyre dhe vajzat ua la të jetojnë. Vërtet, ai qe prej shkatërrimtarëve. ⁵. E Ne donim t’i lartësonim ata që u shtypën në tokë, t’i bënim udhëheqës dhe trashëgimtarë. ⁶. Dhe t’u jepnim atyre pushtet në tokë. Ndërsa faraonit, Hamanit dhe ushtrisë së atyre të dyve t’ua tregonim atë nga e cila druhashin (ia kishin frikën).

⁷. Kështu, Ne e frymëzuam nënën e Musait: “Jepi atij gji! Dhe kur të kesh frikë për të, atëherë hidhe në lumë dhe mos u frikëso e as mos u pikëllo sepse Ne do ta kthejmë atë tek ti dhe do ta bëjmë nga të dërguarit Tanë.” ⁸. Atë (Musanë) e nxorri nga lumi familja e faraonit, që në fund ai të bëhej armik e dëshpërim për të. Vërtet, faraoni, Hamani dhe ushtritë e tyre ishin keqbërës. ⁹. Gruaja e faraonit tha: “Gëzimi i syve tanë për mua dhe për ty. Mos e mbytni atë! Ndoshta do të na sjellë dobi ose mund ta birësojmë.”. Dhe ata nuk e dinin çfarë po bënin.

¹⁰. Zemra e nënës së Musait ndjeu një zbrazëti (kur kuptoi se djali kishte rënë në duar të faraonit) dhe gati sa nuk e zbuloi atë (fëmijën), sikur Ne të mos ia kishim forcuar zemrën (me besim)

dhe të mbetej (një besimtare) e palëkundur. ¹¹. Ajo i tha motrës së Musait: “Shkoji pas!” Kështu ajo (e motra) e vrojtonte atë prej së largu dhe ata nuk e diktonin. ¹². Ne patëm bërë që ai të mos pranonte asnjë gjidhënese (përveç nënës së vet) dhe ajo (motra e Musait) tha: “A doni t’ju tregoj për një familje që do të kujdesen për të dhe që do të jenë të përkushtuar ndaj tij?” ¹³. Kështu, Ne e kthyem atë tek e ëma që t’i kënaqej syri e të mos pikëlluhej dhe që ta kuptonte se premtimi i Allahut është i vërtetë. Por, shumica e tyre nuk e dinë. ¹⁴. Kur (Musai) arriti moshën madhore dhe u bë i pjekur, Ne i dhamë urtësi dhe dituri. Kështu i shpërblejmë Ne bamirësit.

¹⁵. Musai hyri në qytet në një kohë kur banorët e tij nuk shikonin dhe gjeti dy veta që po ziheshin. Njëri ishte prej popullit të tij (izraelit) dhe tjetri ishte prej armiqve të tij. Izraeliti i kërkoi ndihmë kundër armikut të tij dhe Musai e shtyu atë me forcë dhe ai vdiq. Ai (Musai) tha: “Kjo është prej veprave të shejtanit. Nuk ka dyshim se ai është armik i betuar që të çon në humbje.” ¹⁶. Ai (Musai) u lut: “O Zoti im! Unë e ngarkova, vërtet vetveten me padrejtësi. Atëherë, më fal!” Dhe Allahu e fali atë. Sepse Ai është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ¹⁷. Ai (Musai) tha: “O Zoti im! Beto hem në Ty se për të gjitha ato të mira që m’i ke dhuruar mua, unë kurrë nuk do të jem në ndihmë të keqbërësve.”

¹⁸. Musai agoi në qytet i frikësuar dhe duke u ruajtur. Kur ja, ai i cili i kishte kërkuar ndihmë dje, e thirri (sërish për ndihmë). Musai i tha: “Vërtet ti qenke ngatërrestar i madh.” ¹⁹. Pastaj, kur vendosi ta sulmonte atë që ishte armik i të dyve, ai burri i tha (Musait): “O Musa! A do të më vrasësh edhe mua siç vrave atë të djeshmin? Ti kërkon të tregohesh arrogant në tokë dhe nuk dëshiron të jesh nga ata që rregullojnë punët.” ²⁰. Nga ana më e largët e Qytetit erdhi me nxitim një njeri dhe tha: “O Musa! Paria është duke vendosur për vrasjen tënde. Largohu nga qyteti! Unë të këshilloj çiltërsisht dhe të

dua të mirën.”²¹. Dhe ai doli prej andej i frikësuar e duke u ruajtur dhe tha: “O Zoti im! Më shpëto prej popullit keqbërës!”

²². Dhe kur u drejtua për nga Medjeni tha: “Shpresoj që Zoti im do të më udhëzojë Rugës së drejtë.”²³. Kur arriti në burimet e Medjenit, gjeti një grumbull njerëzish që po u jepnin ujë bagëtisë. Pak më larg vërejti dy gra që po përpiqeshin të ndalnin tufën e tyre dhe u tha: “Si e keni punën ju të dyja?” Ato i thanë: “Ne nuk mund t’u japim ujë (bagëtive tona) derisa të largohen barinjtë dhe babai ynë është shumë i vjetër (për të ardhur vetë).”²⁴. Atëherë ai u dha ujë bagëtive të tyre, pastaj u largua të ulej nën një hije dhe tha: “O Zoti im! Unë kam (shumë) nevojë për gjithçka që do të më japësh Ti!”²⁵. Njëra prej tyre erdhi te ai (Musai), duke ecur me turp dhe i tha: “Babai im të thërret që të shpërblejë që u dhe ujë bagëtive tona.” Kur (Musai) shkoi tek ai dhe ia tregoi atë që i kishte ndodhur (në Egjipt), ai tha: “Mos ki frikë! Tashmë ke shpëtuar nga populli keqbërës.”²⁶. Njëra prej atyre të dyjave tha: “O babai (i dashur)! Merre në punë me pagë! Më i miri që do të merrje në punë është ai që është i fuqishëm dhe i besuar.”²⁷. Ai (Babai i vajzave) tha: “Unë dëshiroj të të martoj ty me njërën prej dy vajzave të mia, me kusht që të më shërbesh për tetë vjet. Por nëse i plotëson dhjetë, ai është vullneti yt e unë nuk dua të të rëndo ty. Por (sido që të vendosësh), ti do të gjesh tek unë një njeri të mirë, në dashtë Allahu.”²⁸. Ai (Musai) tha: “Kjo le të mбетet mes meje e teje. Cilindo afat që të plotësoj, të mos ketë keqdashje ndaj meje. Allahu le të jetë garant për këtë që po themi.”

²⁹. Kur Musai e plotësoi afatin dhe u nis në udhëtim me familjen e vet, vërejti anash (malit të) Turi Sinasë një zjarr. I tha familjes së vet: “Rrini këtu! Unë dalloj një zjarr. Shpresoj t’ju sjell nga ai ndonjë lajm (për rrugëtimin tonë) ose ndonjë dru të ndezur që të ngrohemi.”³⁰. Por, kur arriti tek ai (zjarri) u dëgjua një zë nga një pemë nga ana e djathtë e luginës së atij vendi të bekuar: “O Musa!

Unë jam Allahu, Zoti i botëve.”³¹ Dhe hidhe shkopin tënd! Por, kur Musai e pa se po lëvizte si të ishte një gjarpër i shpejtë, u kthye të ikte e nuk vështroi prapa. O Musa (i tha Zoti)! Kthehu ku ishe e mos u frikëso se ti je nga ata që janë të sigurt (nga çdo e keqe).³² Fute dorën në gjoks e ajo do të dalë e bardhë pa ndonjë të metë dhe shtrëngoje krahun për trupi që të mos frikësohesh. Këto janë dy mrekulli nga Zoti yt për te faraoni dhe hordhia tij, sepse me të vërtetë ata janë njerëz të ligj.

³³ Ai (Musai) tha: “O Zoti im! Unë kam vrarë një njeri të tyre e kam frikë se mos më vrasin.”³⁴ Vëllai im, Haruni, është më gojëtar se unë. Prandaj, dërgoje atë me mua si ndihmëtar që t’i vërtetojë (dhe t’i përforcojë) fjalët e mia. Unë kam frikë se nuk do të më besojnë.”³⁵ (Allahu) Tha: “Ne do të ta forcojmë krahun me vëllanë tënd dhe të dyve do t’ju japim fuqi, që ata të mos ju afrohen (e t’ju lëndojnë). Me shenjat tona, ju të dy dhe ata që ju pasojnë, do të jeni ngadhënjimtarë”.

³⁶ Kur Musai shkoi tek ata me argumentet Tona të qarta, ata thanë: “Kjo nuk është asgjë tjetër veçse një magji e trilluar dhe kurrë nuk kemi dëgjuar asgjë për këtë nga etërit tanë të hershëm.”

³⁷ Musai tha: “Zoti im e di më së miri kush është ai që vjen me udhëzim të qartë prej Tij dhe se kujt do t’i takojë fundi më i mirë. Keqbërësit me siguri nuk do të kenë shpëtim.”³⁸ Faraoni tha: “O ju pari! Unë nuk di për ju ndonjë zot tjetër përveç meje. O Haman! Më ndiz një zjarr (për të pjekur tulla) e më ndërto një kullë të lartë, ndoshta do të arrij ta shoh Zotin e Musait. Unë mendoj se ai është gënjeshtar.”

³⁹ Ja, kështu, ai dhe ushtria e tij u treguan kryeneçë në tokë pa asnjë të drejtë dhe menduan se nuk do të kthehen te Ne.⁴⁰ Prandaj Ne e kapëm atë dhe ushtrinë e tij dhe e hodhëm në det. Tani shiko se si qe përfundimi i keqbërësve!⁴¹ Ne i bëmë ata (veçse) prijës që ftojnë për në zjarr dhe Ditën e Kijametit ata nuk do të ndihmohen.

⁴². Edhe në këtë botë Ne i bëmë që t'i ndjekë mallkimi, kurse Ditën e Kijametit ata do të jenë të përbuzur. ⁴³. Pasi i shkatërruam popujt e mëparshëm, Ne i dhamë Musait Librin, që është dritë për njerëzit dhe Udhëzim e Mëshirë që ata të mund të marrin mësim.

⁴⁴. Dhe ti nuk ishe në anën perëndimore (të vendit, ku Allahu i foli Musait), kur Ne ia besuam Musait shpalljen dhe as nuk ishe dëshmitar në atë ngjarje. ⁴⁵. Ne krijuam breza të shumtë dhe koha (mes teje dhe Musait) është shumë e largët. Dhe ti nuk ishe banor në mesin e popullit të Medjenit, që të mund t'u tregoje këtyre (saktësisht) Argumentet Tona. Por, jemi Ne që dërgojmë profetë (dhe i njoftojmë për gjithçka). ⁴⁶. Ti nuk ke qenë as pranë malit Tur, kur Ne i thirrëm (Musait). Por, (ti je dërguar) si mëshirë nga Zoti yt, për t'ia tërhequr vërejtjen një populli tek i cili nuk pati ardhur ndonjë profet para teje, që ata të marrin mësim. ⁴⁷. Dhe kur t'i godasë ndonjë e keqe e papritur, të cilën e kanë merituar vetë, të mos thonë: “O Zoti ynë! Përse nuk na dërgove ndonjë profet, që të pasonim argumentet e Tua e të bëheshim besimtarë?” ⁴⁸. Por, (tani) kur atyre u erdhi e vërteta nga ana Jonë, ata thonë: “Përse nuk i jepen argumente atij (Muhamedit) sikurse iu dhanë Musait! Por, a nuk po i mohojnë ata argumentet që iu dhanë Musait më parë? Ata thonë (për Kur'anin dhe Teuratin): “Këto janë dy magji që mbështesin njëra-tjetrën.” Dhe thonë: “Ne i mohojmë që të dyja.”

⁴⁹. Thuaj: “Atëherë, nëse është e vërtetë ajo që pretendoni, silleni një libër prej Allahut që është udhëzues më i mirë se këta të dy (Teurati e Kur'ani), që t'i përmbahem edhe unë atij!” ⁵⁰. E nëse ata nuk të përgjigjen, atëherë dije se ata ndjekin vetëm epshet e veta. E kush është më i humbur se ai që ndjek epshin e vet pa asnjë argument prej Allahut? S'ka dyshim se Allahu nuk i udhëzon njerëzit keqbërës. ⁵¹. Ndërsa Ne pandërprerë u dërguam atyre shpalljen, që të mendojnë.

⁵². Ata të cilëve Ne u dhamë Librin përpara këtij, besojnë edhe

në këtë (Kur'an). ⁵³. Dhe kur atyre u këndohet ai (Kur'ani) ata thonë: “Ne besojmë në të, sepse ai është e vërteta prej Zotit tonë. Ne vërtet, edhe para tij kemi qenë muslimanë (të dorëzuar një Zoti të vetëm).” ⁵⁴. Atyre do t'u jepet shpërblim i dyfishtë sepse kanë qenë durimtarë. Ata e largojnë të keqen me të mirë dhe japin nga ajo që Ne u kemi dhënë. ⁵⁵. Dhe kur dëgjojnë ndonjë bisedë të kotë, i kthejnë shpinën dhe thonë: “Ne kemi veprat tona e ju, tuajat. Paqe keni prej nesh. Ne nuk e duam paditurinë (e kotësinë).” ⁵⁶. Ti nuk do të mund ta udhëzosh çdokënd që do ti, por është Allahu Ai që udhëzon kë të dojë dhe Ai i Di më së miri atë që e marrin (dhe e meritojnë) udhëzimin.

⁵⁷. Ata thanë: “Nëse do të ndiqnim atë që na udhëzon ti, do të na dëbonin prej vendit tonë.” Po a nuk u siguruam Ne atyre një Vend të Shenjtë të sigurt, ku sillen fruta të të gjitha llojeve si furnizim prej Nesh?! Por shumica e tyre nuk e dinë.

⁵⁸. Dhe sa e sa popuj kemi ndëshkuar më parë, të cilët u shkatërruan në jetën e tyre (me padrejtësi e gjynahe)? Dhe ja, tani ato vendbanime shumë pak janë banuar nga njerëz të tjerë. Dhe jemi Ne që trashëgojmë gjithçka. ⁵⁹. Zoti yt kurrë nuk do ti shkatërronte popujt para se të kishte dërguar në kryeqendrën e tyre (Meke) Profet që t'u lexonte atyre Argumentet Tona. Dhe Ne kurrë nuk do ti shkatërronim popujt, përveçse kur ata bëjnë padrejtësi.

⁶⁰. Dhe çdo gjë që ju është dhënë është veçse kënaqësi e jetës së kësaj bote dhe stoli e saj; kurse ajo që ju pret tek Allahu është shumë më e mirë dhe e përhershme. A nuk po mendoni ju, atëherë? ⁶¹. E si mund të jetë ai, të cilit Ne i kemi premtuar një premtim të mirë (për Xhenet), njëlloj si ai të cilit i kemi dhënë kënaqësi të kësaj jete, por që Ditën e Kijametit do të jetë prej të dënuarve?

⁶². Atë Ditën kur Ai (Allahu) do t'i thërrasë ata dhe do t'u thotë: “Ku janë ortakët të cilët m'i shoqëronit?” ⁶³. Ata, të cilët e merituan dënimin, do të thonë (për ata që i çuan në humbje): “O Zoti ynë!

Këta janë ata që ne i devijuar (nga e vërteta). Ne i devijuar ata siç devijuar edhe veten tonë. Ne tashmë distancohemi para Teje (e dëshmojmë) se ata nuk na adhuronin ne.”

64. Atyre do t’u thuhet: “Lutjuni zotave tuaj!”. Ata do t’u luten atyre, por ata nuk do t’u përgjigjen dhe do të shohin Dënimin. Ah, sa do të dëshirojnë të kishin qenë në Rrugën e Drejtë! 65. Atë Ditë, Ai (Allahu) do t’u thërrasë atyre e do t’u thotë: “Ç’përgjigje u keni dhënë të dërguarve të Mi?” 66. Atë ditë, ata nuk do të mund të gjejnë përgjigje dhe nuk do të mund as të pyesin njëri-tjetrin. 67. E, për sa i përket atij që është penduar (në këtë jetë), që ka besuar dhe ka bërë vepra të mira, ai le të shpresojë se është nga të shpëtuarit.”

68. Zoti yt krijon dhe zgjedh çfarë të dojë. Nuk u takon atyre të zgjedhin. I Pastër dhe i Lartësuar qoftë Allahu nga çfarë i përshkruajnë për shok! 69. Dhe Zoti yt e di mirë gjithçka që fshehin zemrat e tyre dhe gjithçka që e shfaqin haptazi. 70. Dhe Ai është Allahu, veç të Cilit nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë. Vetëm Atij i takon i gjithë lavdërimi në këtë botë dhe në botën tjetër. Vetëm Atij i takon Gjykimi dhe tek Ai do të ktheheni të gjithë.

71. Thuaj: “Sikur Allahu t’jua bënte natën të përhershme deri në ditën e Kijametit, cili zot përveç Allahut do t’ju sillte juve dritë? A nuk po dëgjoni?” 72. Thuaj: “Pa mendoni, Po ta bënte Allahu ditën të vazhdueshme deri në Ditën e Kijametit, cili zot përveç Allahut mund t’ju sjillte Natën që të pushoni? A nuk shihni?” 73. Prej Mëshirës së Tij jua bëri Natën dhe Ditën - për të pushuar dhe për të përfituar nga Begatitë e Tij dhe që të jeni mirënjohës.

74. Ditën kur Ai do t’i thërrasë ata, do t’u thotë: “Ku janë ortakët, të cilët m’i shoqëronit?” 75. Dhe prej çdo populli Ne do të nxjerrim një dëshmitar e do t’u themi: “Sillni argumentin tuaj!” Atëherë do ta kuptojnë se e vërteta i takon (vetëm) Allahut dhe çdo trillim i tyre do të dështojë.

76. “Karuni ishte nga populli i Musait, por ai i kaloi kufijtë (në

padrejtësi) kundër tyre. Ne i patëm dhënë aq shumë pasuri, saqë çelësat e tij mezi i mbartnin edhe njerëzit më të fuqishëm. Populli i vet i tha atij: “Mos u gëzo tej mase, sepse Allahu nuk i do ata që e teprojnë në gëzim!” ⁷⁷. Por me atë (pasurinë) që të ka dhënë Allahu, kërko (të fitosh) Botën Tjetër dhe mos e harro atë që të takon në këtë botë! Bëj mirë, ashtu siç të ka bërë mirë Allahu ty dhe mos bëj të këqija në tokë, sepse Allahu nuk i do keqbërësit!

⁷⁸. Ai (Karuni) tha: “(Kjo pasuri) më është dhënë vetëm në sajë të dijes sime.” Po a nuk e dinte ai se Allahu ka shkatërruar para tij breza të tërë që ishin edhe më të fuqishëm se ai dhe që kishin bërë pasuri më shumë se ai? Por, keqbërësit as që do të pyeten për gjynahet e tyre.

⁷⁹. Ai (Karuni) doli para popullit të tij me gjithë stolinë e tij. Ata, që kishin synim jetën e kësaj bote, thanë: “Ah, të kishim pasur edhe ne si ajo (pasuri) që ka Karuni! Ai është, vërtet me fat të madh!”

⁸⁰. Por, ata të cilëve u ishte dhuruar dituri e vërtetë thanë: “Të mjerët ju! Shpërblimi i Allahut është shumë më i mirë për ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira; por këtë nuk mund ta arrijë askush përveç durimtarëve.”

⁸¹. Pastaj Ne bëmë që t’i përpinte dheu atë dhe pallatin e tij. Dhe ai nuk pati as edhe një që ta mbronte nga Allahu dhe as veten nuk mundi ta mbronte. ⁸². Dhe ata që dje patën lakmuar të ishin në vendin e tij, filluan të thoshin: “A nuk shihni se Allahu me të vërtetë i jep me mbushulli atij që do nga robërit e vet dhe ia pakëson atë atij që do? Sikur Allahu të mos tregonte mëshirë për ne, do ta bënte dheun të na përpinte edhe ne. Ata që mohojnë Allahun kurrë nuk gjejnë shpëtim.”

⁸³. Botën tjetër (Xhenetin) Ne do t’ua japim atyre që nuk duan mendjemadhësi e as të këqia në Tokë. Dhe Fundi i mirë u takon atyre që i frikësohen Allahut. ⁸⁴. Kush vjen (para Nesh) me punë të mira, atij do t’i jepet shpërblim edhe më i madh se puna që ka bërë

dhe kush vjen (para Nesh) me punë të këqija, do t'i jepet dënimi vetëm për aq sa e ka merituar.

⁸⁵. S'ka dyshim se Ai që ta urdhëroi Kur'anin ty, Ai do të të kthejë ty në Vendin e Premtuar. Thuaj: “Zoti im e di më sëmiri kush është ai që sjell udhëzimin e vërtetë dhe kush është në humbje të sigurt”.

⁸⁶. Dhe ti nuk ke shpresuar (ndonjëherë) se do të të shpallej Libri (Kur'ani), por kjo është mëshirë e Zotit tënd. Prandaj ti kurrë mos u bëj ndihmëtar i jobesimtarëve. ⁸⁷. Dhe kurrë mos të të shmangin ata (mohuesit) nga ajetet e Allahut pasi ato të janë shpallur ty! Dhe fto (njerëzit) për te Zoti yt dhe kurrë mos ndiq dëshirat e idhujtarëve!

⁸⁸. Dhe veç Allahut mos adhuro asnjë zot tjetër! Nuk ka të adhuruar tjetër (të merituar) veç Tij. Çdo gjë, përveç Fytyrës së Tij do të zhduket. Vetëm Atij i takon i gjithë Gjykimi dhe tek Ai do të ktheheni të gjithë!

SURJA 29 - ANKEBUT

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

1. *“Elif, Lâm, Mîm.*

2. Vërtet mendojnë njerëzit se do të lihen vetëm të thonë “Ne besojmë” pa u vënë në provë?! ³. Ne i kemi sprovuar ata që kanë qenë para tyre, dhe Allahu do t'i nxjerrë në pah ata që thonë të vërtetën dhe ata që gënjejnë.

⁴. A mos mendojnë ata që bëjnë vepra të këqija se do t'i shpëtojnë dënimit Tonë?! Sa keq që gjykojnë ata! ⁵. Kush shpreson takimin me Allahun (në Botën Tjetër), ta dijë se Dita e caktuar nga Ai do të vijë. Dhe Ai Dëgjon dhe Di gjithçka. ⁶. Kush përpiqet, përpiqet vetëm për të mirën e vetvetes se Allahu, në të vërtetë nuk ka nevojë për asgjë. ⁷. Atyre, që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, me siguri që

do t'ua shlyejmë të këqijat dhe do t'u japim shpërblim më të mirë se veprat që kanë bërë.

⁸. Ne e kemi urdhëruar njeriun, që të sillet mirë me prindërit e vet. Por, nëse ata përpiqen të të detyrojnë ty që të më shoqërosh Mua (në adhurim) atë, për të cilin ti nuk di asgjë, atëherë mos i dëgjo ata! Tek Unë do të ktheheni të gjithë e do t'jua them gjithçka që keni bërë. ⁹. Ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, Ne do t'i radhisim në mesin e të mirëve.

¹⁰. Ka disa njerëz, që thonë: “Ne besojmë në Allahun”. Por, kur vuajnë për çështjen e Allahut, e quajnë shtypjen e njeriut sikur të ishte dënim nga Allahu. Ndërsa, kur u vjen ndihma prej Zotit tënd, ata thonë: “Ne kemi qenë gjithmonë me ju”. Vallë, a nuk e di Allahu më së miri se ç'ka në zemrat e çdokujt? ¹¹. Dhe sigurisht, Allahu do t'i nxjerrë në pah ata që kanë besuar dhe ata që janë hipokritë.

¹². Ata që nuk besojnë u thonë atyre që besojnë: “Ejani në rrugën (në fenë) tonë, se gjynahet tuaja do t'i bartim ne! Por, ata kurrë nuk do të bartin asgjë nga mëkatet e tyre. Në të vërtetë, ata janë gënjeshtarë. ¹³. Ata do të bartin veç barrën e vet, e bashkë me atë të vetën edhe barrë të tjera dhe Ditën e Kijametit do të japin llogari për atë që kanë trilluar.”

¹⁴. Ne e dërguam Nuhun te populli i vet dhe ai qëndroi ndër ata një mijë vjet pa pesëdhjetë vjet; por ata i përfshiu përmbytja sepse ishin keqbërës. ¹⁵. Ne i shpëtuan atë dhe të tjerët që ishin në Anije së bashku me të, dhe Ne e bëmë (Anijen) Argument për tërë botën.

¹⁶. (Kujto) Edhe Ibrahimin kur ai i tha popullit të vet: “Adhurojeni Allahun dhe kijeni frikë Atë! Kjo është më e mira për ju, nëse e kuptoni. ¹⁷. Përveç Allahut ju jeni duke adhuruar idhuj dhe trilloni gënjeshtër. Nuk ka dyshim se ata që ju i adhuron përvëç Allahut, nuk kanë asgjë në dorë për riskun tuaj. Prandaj vetëm tek Allahu kërkojeni riskun, vetëm Atë adhurojeni dhe vetëm Atë falënderoni! Tek Ai do të ktheheni të gjithë.”. ¹⁸. Por, nëse ju përgënjeshtroini,

dijeni se edhe popuj para jush patën përgënjeshtuar dhe të dërguarit nuk i takon gjë tjetër përveç kumtimit të qartë.

¹⁹. A nuk shohin ata se si e nis Allahu krijimin e pastaj e përsërit atë? Pa dyshim, kjo është e lehtë për Allahun. ²⁰. Thuaj: “Udhëtoni nëpër tokë e shiko-ni se si filloi krijimi! Kështu, (në ditën e ringjalljes) do ta bëjë Allahu krijimin tjetër. Allahu ka Fuqi për gjithçka. ²¹. Ai ndëshkon atë që do dhe mëshiron atë që do dhe tek Ai do të ktheheni të gjithë. ²². Ju nuk mund t’i shpëtoni Atij (Allahut) as në Tokë e as në qiell dhe përveç Allahut, nuk keni për të gjetur asnjë mbrojtës e asnjë ndihmëtar”. ²³. Ata që nuk besojnë në argumentet e Allahut dhe në takimin me Të (në Botën Tjetër), e kanë humbur shpresën për mëshirën Time dhe i pret një Dënim i dhembshëm.

²⁴. Përgjigjja e popullit (të Ibrahimit) nuk qe gjë tjetër përveçse: “Vriteni atë (Ibrahimin) ose digjeni atë!” Por, Allahu e shpëtoi atë prej Zjarrit. Këtu ka, vërtet argumente për njerëzit që besojnë.

²⁵. Dhe Ai (Ibrahimi) tha: “Përveç Allahut, ju adhuronit idhujt, vetëm për të kënaqur njëri-tjetrin në jetën e kësaj bote. Por, në Ditën e Kijametit ju do ta mohoni dhe do ta mallkoni njëri-tjetrin. Fundi juaj do të jetë zjarri dhe për ju nuk do të ketë asnjë ndihmëtar.”

²⁶. Luti besoi në të (ibrahimin) dhe ai tha: “Unë do të mërgoj për atje ku më udhëzoi Zoti im. Ai është i Gjithfuqishmi, i Urti”. ²⁷. Dhe Ne i dhuruam Ibrahimit Is’hakun dhe Jakubin dhe ndër pasardhësit e tij i zgjodhëm Profetët dhe shpallëm Librat e Shenjtë. Ne i dhamë atij shpërblimin në këtë botë dhe në botën tjetër ai do të jetë ndër më të mirët.

²⁸. Dhe kujtoni Lutin! Ja, ai i tha popullit të vet: “Ju bëni një punë shumë të shëmtuar, që askush para jush nuk e ka bërë në tërë botën.”

²⁹. Ju kontaktoni me meshkujt, sulmoni njerëzit në rrugë, dhe në vendtubimet tuaja bëni punë të liga. Por, përgjigjja e popullit të tij ishte: “Na e sill dënimin nga Allahu, nëse thua të vërtetën!” ³⁰. Ai

tha: “O Zoti im! Më ndihmo kundër këtij populli që ka kaluar çdo kufi (në gjynahe)!”

³¹. Kur të Dërguarit Tanë (melekët) i sollën Ibrahimit lajmin e mirë, i thanë: “Ne kemi për t’i shkatërruar banorët e këtij qyteti, sepse ata janë keqbërës.” ³². Ibrahim tha: “Por, aty është Luti!” Ata i thanë: “Ne e dimë më mirë se kush është aty. Ne do ta shpëtojmë atë dhe familjen e tij, përveç gruas së tij, që do të mbetet me të zhdukurit”. ³³. Dhe kur të dërguarit tanë shkuan te Luti, ai u shqetësua dhe e ndieu veten të pafuqishëm (për t’i mbrojtur ata). Por, ata i thanë: “Mos ki frikë, as mos u trishto! Ne do të të shpëtojmë ty dhe familjen tënde, përveç gruas sate që do të mbetet me të dënuarit.” ³⁴. Ne do të lëshojmë mbi banorët e këtij qyteti një Dënim nga qielli për shkak se ata bëjnë punë të liga. ³⁵. Dhe Ne kemi lënë një Argument të qartë nga ai vend, për çdo popull që mendon.

³⁶. Edhe në Medjen Ne dërguam vëllanë e tyre Shuajbin i cili u tha: “O populli im! Adhurojeni Allahun dhe kijeni frikë Ditën e Fundit e mos përhapni në tokë shkatërrimin!” ³⁷. Por ata e përgënjeshtruan. Atëherë, i përfshiu tërmeti i madh dhe kështu aguan në shtëpitë e tyre kufoma të shtrira.

³⁸. Ne i shkatërruam edhe Adët e Themudët, venbanimet e të cilëve ju i dini. Shejtani ua zbukuroi veprat e tyre dhe i shmangu nga e vërteta, edhe pse arritën ta shihnin (e kuptonin) qartë atë.

³⁹. (Kujtoni) Edhe Karunin, Faraonin dhe Hamanin. Musai u solli atyre Argumente të qarta por ata u treguan kryeneçë, prandaj nuk mundën t’i shptonin dënimit. ⁴⁰. Secilin prej tyre e dënuam për krimin e vet. Disa prej tyre Ne i dënuam me furtunë të fuqishme (me rrebesh gurësh), disa i shkatërruam me krisma (të forta) nga qielli, kurse disa të tjerë i fundosëm në tokë dhe disa i mbytëm në ujë. Nuk qe Allahu Ai që u bëri atyre padrejtësi, por ata i bënë padrejtësi vetvetes.

⁴¹. Shembulli i atyre, që marrin idhujt për mbrojtës veç Allahut,

është si shembulli i merimangës që thur (për vete) një shtëpi. Por, më e dobëta shtëpi është e shtëpia e merimangës, nëse do ta dinin.⁴² Allahu e di çfarë (kotësirash) adhurojnë ata veç Tij. Ai është Ngadhënjimtari, i Urti.⁴³ Këta janë shembuj që Ne i sjellim për njerëzit, por vetëm ata që kanë dije i kuptojnë ato.⁴⁴ Allahu i krijoi qiejt dhe tokën me një (qëllim) urtësi të madhe. Në këtë (krijim) ka Argumenta për ata që besojnë.

⁴⁵. Kumtoje (e pasoje me përpikmëri) atë që po të shpallet nga libri (Kur’ani) dhe fale (rregullisht) namazin! Me të vërtetë, namazi të largon nga punët e këqia dhe padrejtësitë. Përmendja e Allahut është më e madhja (e adhurimeve). Dhe Allahu i di të gjitha veprat që bëni ju.

⁴⁶. Dhe mos polemizoni me Ithtarët e librit, (kur i ftoni në fenë tuaj), veçse ashtu si është më së miri, përveç atyre që janë të padrejtë, dhe thuajuni: “Ne i besojmë shpalljes që na u zbrit neve dhe shpalljes që ju zbriti juve. Zoti ynë dhe Zoti juaj është Një dhe ne vetëm Atij i jemi dorëzuar.

⁴⁷. Dhe ja, kështu (siç i zbritëm librat e mëparshëm) Ne ta zbritëm edhe ty Librin. Ata, të cilëve Ne ua kemi dhënë librin më parë, besojnë në këtë Kur’an. Edhe nga këta (fiset arabe) ka të tillë që besojnë në këtë Kur’an. Argumentet tona i refuzojnë veçse jobesimtarët.”⁴⁸ Ti (Muhamed) nuk pate mundësi të lexoje ndonjë Libër para këtij (Kuranit), e as nuk pate mundësi të shkruaje ndonjëherë me dorën tënde të djathtë. Po ta kishe bërë këtë, atëherë ata që e refuzojnë të vërtetën, do të kishin trilluar dyshime.⁴⁹ Por ja. Ai (Kur’ani) është plot me Argumente të qarta që ruhen në zemrat e atyre të cilëve u është dhënë dituria. Dhe argumentet Tona nuk i mohon kush, përveç të padrejtëve.

⁵⁰. Ata thanë: “Përse të mos i ketë zbritur atij ndonjë Shenjë (mrekulli) nga Zoti i tij?” Thuaj: “Çështja e Shenjave (mrekullive) është vetëm në dorë të Allahut dhe unë jam veçse një paralajmërues

i qartë.”! ⁵¹. Po a nuk u mjaftoi atyre që Ne të shpallëm ty një Libër, që u këndohet atyre (besnikërisht)? Nuk ka dyshim se kjo është mëshirë e këshillë për njerëzit që besojnë.” ⁵². Thuaj: “Mjafton që Allahu është dëshmitar ndërmjet meje dhe jush.” Ai e di ç’ka në qiej e në Tokë. Dhe ata që besuan në të kotën e nuk besuan në Allahun, pikërisht ata janë të humburit.”

⁵³. Ata kërkojnë prej teje përsheptimin e Dënimit (për ta). Sikur të mos ishte afati i caktuar (nga Allahu), Dënimi do t’u vinte menjëherë. Por ai sigurisht do t’u vijë, por do t’u vijë befas, atëherë kur ata nuk e presin. ⁵⁴. Ata kërkojnë shpejtimin e Dënimit (dhe ai do t’u vijë). Dhe, sigurisht Xhehenemi ka për ti rrethuar jobesimtarët nga të gjitha anët. ⁵⁵. Ditën kur ata do t’i mbulojë dënimi (i zjarrit) prej së larti dhe prej së poshtmi nën këmbët e tyre, do t’u thuhet: “Shijojeni Dënimin për atë që keni bërë!”

⁵⁶. O robërit e Mi, që keni besuar! Toka Ime është e gjerë, prandaj vetëm Mua më adhuroni! ⁵⁷. Çdo njeri do ta shijojë vdekjen dhe në fund te Ne do të ktheheni të gjithë. ⁵⁸. Por, atyre që besuan dhe bënë vepra të mira, Ne do t’u japim në Xhenet banesa (të larta), poshtë të cilave rrjedhin lumenj, ku do të jenë përgjithmonë - një shpërblim i shkëlqyer për ata që bëjnë punë të mira - ⁵⁹. Për ata të cilët bëjnë durim dhe vetëm Zotit të tyre i mbështeten. ⁶⁰. Sa e sa gjallesa nuk kanë mundësi ta gjejnë riskun. Dhe është Allahu Ai që i ushqen edhe ato edhe ju. Sepse Ai Dëgjon dhe Di gjithçka.

⁶¹. Nëse i pyet ata se kush i krijoi qiejt e Tokën dhe kush i nënshtroi Diellin dhe Hënën, ata do të thonë sigurisht: “Allahu.”. Atëherë, si po u shkoni pas trillimeve? ⁶². Allahu ia shton riskun atij që do nga robërit e vet dhe ia pakëson atij që do. Sepse Allahu Di gjithçka. ⁶³. Dhe nëse i pyet ata se kush e zbret shiun nga qielli dhe me të e ngjall tokën pasi ishte shkretuar, ata do të thonë: “Allahu.” Thuaj: “I gjithë lavdërimi i qoftë Allahut!”, por shumica e tyre nuk llogjikojnë.

⁶⁴. Jeta e kësaj bote është veçse dëfrim e lojë, kurse jetë e vërtetë është vetëm jeta e Botës Tjetër (ahireti), sikur ta dinin. ⁶⁵. Kur ata hipin në anije, i luten sinqerisht Allahut. Por, kur Ai i nxjerr ata në tokë (shëndoshë e mirë), ja, ata përsëri i bëjnë shok Atij! ⁶⁶. Ja, kështu ata do t'i mohojnë (me mosmirënjohje) ato të mira që u kemi dhënë dhe do të vazhdojnë të kënaqen me to. Por, shpejt do ta kuptojnë.

⁶⁷. A nuk e shohin ata se Ne e kemi bërë një vend të shenjtë e të sigurt (Mekën), kurse përreth saj, njerëzit rrëmbehen (plaçkiten dhe vriten)? Atëherë a po besojnë atë që është e kotë dhe të mirat e Allahut po i mohojnë?! ⁶⁸. E kush është më i padrejtë se ai që shpif gënjeshtër kundër Allahut dhe përgënjeshtroi të vërtetën, pasi ka ardhur (e qartë)? A nuk është, atëherë Xhehenemi vendi i jobesimtarëve? ⁶⁹. E ata, të cilët luftuan për lartësimin e Fjalës Tonë, Ne do t'i drejtojmë patjetër në rrugët Tona. Sepse, sigurisht Allahu është me bamirësit.

SURJA 30 - RUM

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Mim.*

². Bizantinët (romakët) u mundën, ³. në tokën më të afërt (me tokën e arabëve), por pas disfatës së tyre, ata do të ngadhënjëjnë shpejt, ⁴. Brenda pak viteve. Çështja është në Dorë të Allahut, fillim e mbarim. E atë ditë besimtarët do të gëzohen, ⁵. për ndihmën e Allahut. Ai ndihmon atë që do dhe Ai është i Gjithëfuqishëm, Mëshirëplotë. ⁶. Ky është Premtimi i Allahut dhe Allahu nuk e thyen premtimin e Vet, por shumica e njerëzve nuk e dinë. ⁷. Ata njohin vetëm anën e jashtme nga jeta e kësaj bote; por ndaj Jetës Tjetër (ndaj Ahiretit) janë të pavëmendshëm.

⁸. A nuk meditojnë ata me veten e tyre? Allahu i krijoi qiejt dhe Tokën dhe çdo gjë që gjendet ndërmjet tyre për një qëllim të madh dhe për një kohë të përcaktuar; por shumë njerëz e mohojnë takimin me Zotin e tyre (Ditën e ringjalljes). ⁹. A nuk udhëtojnë ata nëpër Tokë e të shohin se si qe Fundi i atyre që ishin më parë? Ata ishin edhe më të fortë se këta dhe e punuan dhe e ndërtuan tokën më shumë se sa e ndërtuan këta. Atyre u patën ardhur të dërguarit me Argumente të qarta. Allahu nuk u bëri asnjë padrejtësi atyre, por ata i bënë padrejtësi vetvetes. ¹⁰. Në fund, përfundimi i atyre që bënë punë të keqija do të jetë më i keqi, për shkak se ata i përgënjeshtrojnë Argumentet e Allahut dhe talleshin me to.

¹¹. Është Allahu Ai që e fillon krijimin, pastaj e përsërit atë dhe në fund tek Ai do të ktheheni të gjithë. ¹². Dhe Ditën, kur do të vijë Ora (e kijametit), keqbërësit do të humbin çdo shpresë. ¹³. Asnjë ndërmjetësues prej idhujve të tyre nuk do të gjejnë dhe ata (vetë) kanë për t'i mohuar. ¹⁴. Dhe Ditën, kur të vijë Ora (e kijametit) - ajo është Dita e ndarjes (së njerëzve). ¹⁵. Sa u përket atyre që besuan dhe bënë vepra të mira, ata do të jenë të gëzuar nëpër kopshte (të Xhenetit). ¹⁶. E sa u përket atyre që nuk besuan dhe i përgënjeshtrojnë argumentet Tona dhe takimin në Botën Tjetër, ata do të jenë në një ndëshkim të pandërprerë. ¹⁷. Madhërojeni Allahun kur vjen mbrëmja dhe kur agon mëngjesi! ¹⁸. I lavdëruar qoftë Ai në qiej dhe në tokë! Lavdërojeni Atë gjatë natës dhe gjatë ditës (kur dielli ngrihet lart).

¹⁹. Është Ai që e nxjerr të gjallin prej të vdekurit dhe të vdekurin prej të gjallit dhe që e ngjall tokën pasi është shkretuar. Dhe po kështu do të nxirreni të gjallë edhe ju (prej varreve). ²⁰. Nga Argumentet e Tij është edhe ky që Ai ju krijoi prej dheu, dhe pastaj - ja, ju u bëtë popuj (të shumtë) që jeni shpërndarë (gjithandej) nëpër Tokë. ²¹. Dhe nga Argumentet e Tij është edhe ky që Ai krijoi për ju bashkëshorte nga lloji juaj, që të gjeni prehje tek ato dhe bëri që

mes jush të ketë dashuri dhe mëshirë. Në këtë ka Argumente për njerëzit që mendojnë.

²². Nga argumentet e Tij është krijimi i qiejve e i Tokës, ndryshimet në gjuhët tuaja dhe në ngjyrat tuaja. Edhe në këtë ka Argumente për njerëzit e ditur. ²³. Nga argumentet e Tij është edhe gjumi juaj gjatë natës dhe ditës, edhe përpjekja juaj për të fituar nga të mirat e Tij. Në këtë ka argumente për njerëz që dëgjojnë. ²⁴. Nga argumentet e Tij është edhe vetëtimja që Ai jua tregon ju edhe për t'ju frikësuar, edhe për të shpresuar dhe nga qielli zbret shi me të cilin e ngjall tokën pasi ka vdekur. Në këtë ka argumente për ata që mendojnë.

²⁵. Nga argumentet e Tij është edhe ky që Ai i bën qiellin dhe Tokën të qëndrojnë me urdhrin e Tij. Pastaj, kur Ai t'ju thërrasë me thirrjen e Tij (për ringjallje), ju menjëherë do të dilni prej tokës.

²⁶. Atij i përket gjithçka që ndodhet në qiej e në Tokë dhe vetëm Atij i është nënshtruar çdo gjë. ²⁷. Dhe është Ai që e fillon krijimin dhe pastaj e përsërit atë, dhe ajo (përsëritja) është edhe më e lehtë për Të. Atij i takon përsëritja më i lartë në qiej e në Tokë dhe Ai është Ngadhënjimtari, i Urti.

²⁸. Ai (Allahu) ju jep një shembull nga vetë ju. Mos vallë ju i konsideroni ortakë në pasurinë që Ne jua kemi dhënë juve ata (robërit), që i keni në zotërimin tuaj? A i keni frikë ata (robërit) ashtu siç keni frikë nga njëri tjetri (atëherë si më përshkruani Mua ortak)? Kështu u sqarojmë Ne faktet njerëzve që mendojnë. ²⁹. Por, ata që e ngarkuan veten me padrejtësi, u shkuan pas epsheve të tyre pa kurrfarë diturie. E kush mund ta sjellë në rrugë të drejtë atë që Allahu e ka lënë të humbur? Për ata nuk do të ketë asnjë ndihmëtar.

³⁰. Përkushtohu me gjithë qënien tënde në fenë e drejtë monoteiste, - natyrën e pastër fillestare, në të cilën Allahu i krijoi njerëzit. Askush nuk mund ta tjetërsojë atë që ka krijuar Allahu. Ajo është feja e drejtë, por shumë nga njerëzit nuk e kuptojnë.

³¹. Kthehuni tek Ai (me pendim e bindje)! Kijeni frikë Atë dhe faleni rregullisht namazin e mos u bëni si idhujtarët, ³². Ata të cilët e përçanë fenë e tyre dhe u ndanë në sekte, ku secili sekt i gëzohet idesë së vet.

³³. Kur njerëzit i prek ndonjë e keqe, ata me përulje i luten Zotit të tyre, duke iu drejtuar vetëm Atij me pendim. Por, kur Allahu u jep atyre nga të mirat e Tij, ja, një grup prej tyre i vënë shok Atij. ³⁴. Le të mohojnë atë që Ne u kemi dhënë dhe le të kënaqen (për pak kohë), se më vonë do ta kuptojnë. ³⁵. A mos vallë u kemi shpallur atyre ndonjë Argument, që u flet për atë (idhujt) që ata më përshkruajnë Mua?

³⁶. Kur Ne u japim njerëzve (begati e të mira) nga mëshira Jonë, ata gëzohen me to. Dhe kur ata i godet ndonjë e keqe për shkak të veprave të tyre, atëherë, ja, ata e humbin çdo shpresë. ³⁷. Po, a nuk shohin ata se Allahu ia shton rizkun atij që do dhe ia pakëson atij që do? Në gjithë këtë ka Argumente për njerëzit që besojnë. ³⁸. Prandaj, jepja të afërmit atë që i takon, edhe të varfrit, edhe udhëtarit! Kjo është shumë më e mirë për ata që kërkojnë kënaqësinë e Allahut. Dhe ata janë të shpëtuarit. ³⁹. Ajo pasuri, nga pasuritë e njerëzve, që e jepni për ta shtuar (me kamatë), nuk ka për t'u shtuar tek Allahu. Dhe ajo pasuri që e jepni si zekat me qëllim që të kënaqni Allahun (do të shtohet). Këta janë ata të cilëve do t'u shumëfishohet shpërblimi.

⁴⁰. Është Allahu Ai që ju ka krijuar ju, që ju ka dhënë rizkun, që ju bën të vdisni e pastaj do t'ju ringjallë. A ka ndonjë prej zotave tuaj që mund të bëjë diçka nga këto? I pastër dhe i lartësuar është Ai nga ajo që ata i shoqërojnë. ⁴¹. E keqja është shfaqur në tokë e në det për shkak të asaj që bënë duart e njerëzve, që ata të shijojnë një pjesë të ndëshkimit që meritojnë dhe me shpresë që të kthejnë rrugë (nga e keqja). ⁴². Thuaj: “Udhëtoni nëpër tokë dhe shikoni se

si qe përfundimi i atyre që ishin më parë! Shumica prej tyre ishin idhujtarë.”

⁴³. Prandaj, përqendrohu në Fenë e drejtë, para se të vijë Dita (e Kجامetit), e caktuar nga Allahu, të cilën askush nuk mund ta pengojë (që të ndodhë). Atë ditë njerëzit do të ndahen (në dy - të shpëtuar e të dënuar). ⁴⁴. Çdokush që nuk beson (në Allahun), do të përgjigjet për mosbesimin e vet, e çdokush që bën punë të mira, ai po përgatitet për veten e vet. ⁴⁵. Ai (Allahu) ka për t'i shpërblyer me Mirësinë e Tij ata që besuan dhe bënë vepra të mira. Me të vërtetë, Ai nuk i do jobesimtarët.

⁴⁶. Nga Argumentet e Tij janë edhe erërat, që Ai i dërgon si përgëzim (para shiut), që ju të mund të përfitonit mirësi (të shumta) nga mëshira e Tij; që anijet të lundrojnë me vullnetin e Tij në kërkim të mirësive të Tij dhe që të jeni mirënjohës. ⁴⁷. Ne edhe para teje dërguam ndër popuj profetë, të cilët u sollën atyre Argumente të qarta dhe i ndëshkuam ata që bënë padrejtësi e ligësi. Është Detyrimi Ynë që të ndihmojmë besimtarët.

⁴⁸. Është Allahu Ai që i dërgon erërat për të ngritur rete. Pastaj i shpërndan nëpër qiell si të dojë dhe i ndan në pjesë dhe ja, nga mesi i tyre filllonë të dalin pikat e shiut. Ai ia zbrat atë kujt të dojë prej robve të vet, dhe ja, ata gëzohen ⁴⁹. Edhe pse para se t'u zbriste (shiu), ata ishin shpresëhumbur. ⁵⁰. Shikoji o njeri gjurmët e mëshirës së Allahut se si Ai e ngjall tokën pasi është shkretuar! Kështu do t'i ngjallë Ai të vdekurit dhe Ai ka Fuqi për gjithçka. ⁵¹. Dhe nëse Ne lëshojmë ndonjë furtunë mbi të mbjellat e tyre dhe ata i shohin ato të zverdhura - ja, pas kësaj, ata do të nxitojnë të mohojnë besimin (në Zot). ⁵². Ti (o Muhamed) nuk mund t'i bësh të vdekurit të dëgjojnë dhe as nuk mund t'i bësh të shurdhët që ta dëgjojnë thirrjen, kur ata të kthejnë shpinën. ⁵³. Dhe as nuk mund t'i udhëzosh të verbrit që të shpëtojnë nga rruga e humbjes. Ti mund t'i

bësh të dëgjojnë veçse ata që besojnë në Argumentet Tona dhe janë nështruar në islam (për t'i zbatuar ato).

⁵⁴. Është Allahu Ai që ju krijoi në një gjendje të dobët, pastaj, pas asaj dobësie ju dha fuqi dhe pas fuqisë, Ai sjell dobësi e thinja në kokë (pleqëri). Ai krijon siç dëshiron Ai. Ai është i Gjithëdituri, i Plotpushtetshmi. ⁵⁵. Ditën kur të vijë Ora (e Gjykimit), (për t'u shfajsuar) keqbërësit do të betohen se nuk paskan qëndruar (në këtë Botë), veçse një orë. Ja, kështu gënjenin ata edhe më parë (në dynja). ⁵⁶. Kurse ata të cilëve u qe dhënë dituri dhe besim, do të thonë: “Ju keni qëndruar aq sa e pati caktuar Allahu, deri në ditën e ringjalljes. Dhe ja, kjo është dita e ringjalljes, por ju nuk e pranoni”. ⁵⁷. Kështu atë ditë atyre që bënë padrejtësi, asnjë pendesë nuk u bën dobi e as që kërkohet të arsyetohen.

⁵⁸. Ne u kemi sjellë njerëzve në këtë Kur'an çdolloj shembulli. Por, çfarëdo Argumenti që t'u sillje atyre, ata që nuk besojnë gjithmonë do të thonë: Ju nuk bëni gjë tjetër, veçse thoni kotësira (e gënjeshtër). ⁵⁹. Ja, kështu i vulos Allahu zemrat e atyre, që nuk duan të kuptojnë. ⁶⁰. Prandaj, bëj durim, sepse premtimi i Allahut është i vërtetë e kurrë mos lejo të të lëkundin vendosmërinë ata që kanë dyshime (për Ringjalljen para Zotit).

SURJA 31 - LUKMAN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Mim.*

². Këto janë ajetet e një Libri plot urtësi. ³. Ato janë një udhëzim i plotë e mëshirë për ata që janë punëmirë. ⁴. Për ata që e falin namazin rregullisht, e japin zekatin dhe janë plotësisht të bindur (në zemrat e tyre) për Jetën tjetër (Ahiretin). ⁵. Vetëm ata janë të

udhëzuar në Rugën e Drejtë nga Zoti i tyre dhe vetëm ata janë të shpëtuarit.

⁶. Dhe ka prej njerëzve nga ata që sajojnë tregime të kota që t'i largojnë njerëzit prej rrugës së Allahut pa kurrfarë ditorie dhe tallen me Ajetet e Librit (të Allahut). Për ta është përgatitur një Dënim poshtërues. ⁷. E kur Ajetet Tona i këndohen ndonjërit prej tyre, ai i kthen shpinën me mëndjemadhësi dhe bën sikur nuk i dëgjon ato dhe sikur në të dy veshët e tij ka një shurdhim të rëndë. Përgëzoji ata me një dënim të dhembshëm! ⁸. Nuk ka dyshim se për ata që besuan dhe bënë vepra të mira, janë përgatitur Xhenetet plot mirësi. ⁹. Ata do të jenë atje përgjithmonë dhe ky është premtimi i vërtetë i Allahut. Ai është i Gjithfuqishmi, i Urti.

¹⁰. Ai i krijoi qiejt pa shtylla që të mund të shihen nga ju dhe vendosi në Tokë male të palevizshëm që të mos luajë vendi së bashku me ju dhe shpërndau nëpër të (në tokë) nga të gjitha gjallesat. Ne e zbresim ujin nga qielli dhe bëjmë që të mbijnë në tokë nga çdo lloj bime të dobishme në çift. ¹¹. I tillë është krijimi i Allahut. Më tregoni, atëherë (o ju idhujtarë), çfarë kanë krijuar ata të tjerët (që ju i adhuron) veç Tij? Jo, asgjë (nuk kanë krijuar), por idhujtarët janë në një humbje të qartë.

¹². Ne i dhamë Lukmanit urtësi dhe e urdhëruam të ishte mirënjohës ndaj Allahut. Çdokush që është mirënjohës këtë e bën për veten e vet dhe çdo kush që është mosmirënjohës, le ta dijë se Allahu është i Pasur dhe i Lavdëruar. ¹³. Lukmani, duke e këshilluar, i tha të birit: “O biri im! Mos i bëj shok Allahut, sepse idhujtaria është, vërtet padrejtësia më e madhe!”

¹⁴. Dhe Ne e kemi urdhëruar njeriun që të jetë bamirës ndaj prindërve të tij. Nëna e vet e barti atë mund pas mudi dhe pas dy vjetësh ia ndau gjirin. (E porositëm) “Të jesh mirënjohës ndaj Meje dhe ndaj dy prindërve të tu. Vetëm tek Unë është kthimi juaj. ¹⁵. E nëse ata të dy të shtyjnë që ti të më bësh Mua shok (në adhurimin

për mua), për çka ti nuk ke kurrfarë dijeje, atëherë mos iu bind atyre, por në çështjet e jetës së kësaj bote të sillesh mirë me ta. Pasoje (me përkushtim) rrugën e atij që është kthyer (i penduar e i nënshtruar) drejt Meje. Në fund, ju tek Unë do të ktheheni të gjithë dhe Unë do t'ju tregoj atë që keni bërë.

¹⁶. O biri im (, - tha Lukmani)! (Ditën e Gjykimit) Allahu ka për ta sjellë (prej veprave të robit) edhe një thërmijë të vogël sa një fare sinapi edhe në qoftë ajo e fshehur nën një rrasë guri, ose (diku) në qiej ose në tokë. Vërtet, Allahu është shumë i Mëshirshëm dhe i Gjithëditur. ¹⁷. O biri im! Fale namazin rregullisht, urdhëro për çfarë është e drejtë dhe ndalo nga çfarë është e keqe dhe bëj durim në çfarëdo që të të godasë! Vërtet, këto janë nga çështjet më të vyera (e të shpërblyeshme). ¹⁸. Dhe mos ua kthe shpinën njerëzve me mëndjemadhësi dhe mos ec nëpër tokë si kryeneç, sepse Allahu nuk e do atë që tregohet mendjemadh e mburravec! ¹⁹. Dhe ji modest në ecjen tënde dhe fol me zë të ulët, sepse zëri më i vrazhdë është pallma e gomarit.

²⁰. A nuk e shihni ju se si Allahu e nënshtroi për të mirën tuaj gjithçka në qiej e në tokë dhe i plotësoi ndaj jush mirësitë e Tij, - të dukshme e të padukshme! E megjithatë, ka prej njerëzve të tillë që polemizojnë për Allahun pa kurrëfarë dijeje, pa udhëzim të qartë dhe pa ndonjë Libër të ndritshëm. ²¹. Dhe kur atyre u thuhet: “Ndiqni shpalljen e Allahut!”, ata thonë: “Jo. Ne do të ndjekim atë që e gjetëm te prindërit tanë.”, edhe pse shejtani është duke i ftuar për në dënimin e zjarrit.

²². Kush i dorëzohet Allahut (me gjithë shpirt) dhe është bamiër, ai është kapur pas lidhjes më të fortë. Dhe vetëm tek Allahu do të kthehen të gjitha çështjet. ²³. Por ti (o Muhamed) mos u brengos për ndonjë që nuk beson! Tek Ne do të kthehen të gjithë dhe Ne do t'ua tregojmë gjithçka që ata kanë bërë. Allahu e Di mirë atë që fshihet

në zemra. ²⁴. Ne do t'i lëmë ata të kënaqen për pak (në këtë botë) dhe pastaj do t'i ndëshkojmë ata me një dënim të tmershëm.

²⁵. Nëse ti i pyet se kush i krijoi qiejt dhe Tokën, ata me siguri do të thonë: “Allahu!” Atëherë thuaj: “I lavdëruar qoftë Allahu!” Por, shumica e tyre nuk dinë. ²⁶. Vetëm të Allahut janë ç’ka në qiej dhe në tokë. Allahu është Ai, i Pasuri (i Panevojë) i Lavdëruari. ²⁷. Sikur të gjithë drurët në tokë të ishin pena dhe detet bojë dhe sikur detit t'i shtoheshin edhe shtatë dete të tjera, ato do të shteronin, kurse fjalët e Allahut nuk do të shteronin kurrë (së shkruari). Allahu është Ngadhënjimtar e i Urtë.

²⁸. Krijimi dhe ringjallja juaj (e ju të gjithëve), është njëlloj si krijimi dhe ringjallja e një një njeriu të vetëm. Allahu dëgjon dhe sheh gjithçka. ²⁹. A nuk e sheh ti se është Allahu Ai që e fut natën te Dita dhe Ai që e fut Ditën te Nata (duke shkurtuar herë njëren e herë tjetrën) dhe është Ai që i ka nënshtuar Diellin e Hënën, që lëvizin sipas një afati të caktuar dhe se Allahu e di mirë gjithçka që ju bëni? ³⁰. Po, kështu, sepse Allahu është e Vërteta, dhe se çfarëdo tjetër që ata adhurojnë veç Tij është gënjeshtër dhe se Allahu - Ai është i Lartësuari, i Madhëruari.

³¹. A nuk i ke parë ti anijet se si lundrojnë (në det) në saje të mirësisë së Allahut? Me to Ai ju tregon juve disa nga Shenjat e (pushtetit të) Tij. Me të vërtetë, në këto ka Argumente për çdo durimtar e mirënjohës. ³². E kur ata i mbulon ndonjë valë si reja, i drejtohen Allahut me besim të singërtë vetëm tek Ai. Por, kur Ai i shpëton ata e i nxjerr në tokë, ka prej tyre që nuk janë mirënjohës (ashtu si duhet), e faktet Tona nuk i refuzon kush përveç të pabesëve dhe mohuesve (mosmirënjohës).

³³. O ju njerëz! Kijeni frikë Zotin tuaj dhe kijeni frikë atë Ditë kur prindi nuk do të mund t'i bëjë asnjë dobi fëmijës së vet dhe as fëmija nuk mund t'i bëjë dobi prindit të vet. Premtimi i Allahut është i vërtetë, prandaj mos lejoni që t'ju mashrojë jeta e kësaj bote

dhe mos lejoni që Kryemashtuesi (shejtani) t'ju largojë nga Allahu (me mashtrimet e tij). ³⁴ Vetëm Allahu e di se kur do të ndodhë Kjameti dhe është Ai që e zbret shiun. Ai e di se ç'ka në mitra (të nënave). Askush nuk e di se çfarë do të fitojë nesër dhe askush nuk e di se në ç'vend do të vdesë. Allahu është i Gjthëdituri që e di mirë çdo fshehtësi.

SURJA 32 - SEXHDE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Elif, Lam, Mim.*

² Kjo është shpallja e Librit (e Kuranit), për të cilin nuk ka asnjë dyshim se është (shpallje) nga Zoti i botëve. ³ Ata thonë se Ai (Muhammedi) e ka trilluar vetë atë (Kur'anin). Jo, ai është e vërteta (e sigurt e shpallur) prej Zotit tënd, që të mund t'i tërheqësh vërejtjen një populli, të cilit nuk i erdhi ndonjë qortues para teje, që ata të mund të gjejnë Rrugën e Drejtë.

⁴ Është Allahu Ai që krijoi qiejt, Tokën dhe gjithçka që gjendet ndërmjet tyre brenda gjashtë ditësh, e pastaj u ngrit (e qëndroi) mbi Arsh. Ju nuk keni asnjë përveç Atij që t'ju mbrojt ose të ndërmjetësujë për ju. Vallë a nuk mendoni (a nuk e kujtoni këtë fakt)?! ⁵ Ai drejton të gjitha çështjet (e të gjitha krijesave) që nga qielli e deri në Tokë. Në fund të gjitha çështjet ngjiten te Ai në një Ditë, gjatësia e së cilës është sa një mijë vjet, sipas llogaritjes suaj. ⁶ Ai është i gjithëdituri për gjithçka, - të fshehtë apo të dukshme, Ngadhënjimtari, Mëshirëploti. ⁷ Është Ai i cili e përsosi gjithçka që ka krijuar, dhe krijimin e njeriut e filloi nga balta. ⁸ Dhe i bëri pasardhësit e tij prej një pike uji të përbuzur. ⁹ Por, Ai e formoi atë plotësisht (në barkun e nënës) dhe i fryu prej shpirtit të (krijuar prej)

Tij. Është Ai që ju pajisi me dëgjim, me shikim dhe me zemër. Por ju, shumë pak falënderoni.

¹⁰. Ata thonë: “Çfarë! Pasi të tretemi e humbasim në tokë, a thua ne do të krijohemi rishtazi?” Por, ata mohojnë takimin me Zotin e tyre! ¹¹. Thuaj: “Ka për t’ju marrë shpirtat Meleku i vdekjes që është caktuar për ju, e pastaj, te Zoti juaj do të ktheheni të gjithë” (për gjykimin dhe shpërblimin me drejtësi)”. ¹². Veç sikur të mund t’i shohësh mëkatarët (atë Ditë të dëshpëruar) kur kokëulur para Zotit të tyre, thonë: “O Zoti ynë! Tani pamë dhe dëgjuam. Na kthe edhe një herë (në dynja) që të bëjmë vepra të mira. Tani ne jemi tërësisht të bindur”. ¹³. Sikur të kishim dashur, çdokujt do t’i kishim dhënë udhëzimin (e plotë), por fjala ime do të vërtetohet: “Do ta mbush Xhehenemin me xhinde e njerëz së bashku. ¹⁴. Atëherë shijoni dënimin, sepse ju e harruat takimin e kësaj dite prandaj edhe Ne do t’ju harrojmë ju - ndaj shijojeni dënimin e përjetshëm për shkak të veprave tuaja të këqia. ¹⁵. Argumentet tona i besojnë vetëm ata, të cilët kur u lexohen ato (si këshillë), bien me fytyra përtokë dhe e madhërojnë dhe lavdërojnë Zotin e tyre me tesbih dhe ata kurrë nuk tregohen kryeneç. ¹⁶. Trupat e tyre largohen prej dyshekëve, (e qëndrojnë në këmbë e në sexhde) duke iu lutur Zotit të tyre me frikë dhe me shpresë (për dashurinë dhe mëshirën e Tij), dhe nga ajo që u kemi dhënë, ata japin. ¹⁷. Askush nuk di për atë kënaqësi (të zemrës e të shpirtit), që u është caktuar atyre si shpërblim për veprat e tyre të mira (në dynja).

¹⁸. Atëherë a është vallë besimtari, njëlloj si ai që ishte jashtë rrugës (së adhurimit dhe bindjes ndaj Allahut)? Jo! Këta kurrësesi nuk mund të jenë të barabartë. ¹⁹. Për sa u përket atyre që besuan dhe bënë vepra të mira, ata i pret Xheneti, (si shpërblim) për veprat e tyre të mira. ²⁰. Ndërsa ata që kaluan çdo kufi (në gjynahe ndaj Allahut), vendbanimi i tyre është Zjarri. Sa herë që përpiqen të dalin nga ai, kthehen në të dhe u thuhet: “Shijojeni Dënimin e

Zjarrit, që ju e konsideronit gënjeshtër!”²¹. Ne do t’i bëjmë ata që të shijojnë një pjesë prej dënimit më të afërt, para dënimit të madh (në Zjarr), me qëllim që (të mund të pendohen dhe) të tërhiqen (prej të këqijave).²² E kush është më i padrejtë se sa ai të cilit i lexohen ajetet e Zotit të vet e pastaj u kthen shpinën atyre?! Pa dyshim, Ne do të hakmerremi kundër keqbërësve.

²³. Ne edhe Musait i patëm dhënë Librin më parë. Prandaj, ti (O Muhamed) mos ki dyshim në takimin e tij (Musait) me Të (me Zotin)! Ne e bëmë Atë (librin e Musait) udhëzim (dhe dritë) për bijtë e Izraelit.²⁴ Ne nxorrëm ndër ta prijës që me urdhrin Tonë udhëzojnë njerëzit (në udhën e drejtë). Ja kështu ndodhi, sepse ata ishin durimtarë dhe kishin dituri të madhe (e të sigurt) për argumentet Tona.²⁵ S’ka dyshim se është Zoti yt Ai, i cili do të gjykojë mes tyre në Ditën e Kijametit për çdo gjë rreth së cilës kundërshtoheshin.²⁶ A nuk marrin mësim ata (mohuesit e profetëve) nga gjithë ato breza që kemi shkatërruar para tyre, nëpër vendbanimet e të cilëve shpesh kalojnë? Me të vërtetë në ato (vende të shkretuara) ka argumenta të shumta. A nuk po dëgjojnë me vëmendje?!

²⁷. A nuk e shohin ata se Ne çojmë ujin në tokën e shkretuar dhe me të nxjerrim bimë prej të cilave ushqehen kafshët e tyre dhe ata vetë. A nuk kanë sy të shohin (e të kuptojnë)?!²⁸ Ata thonë: “Kur do të përmbushet ai premtim (i Zotit), nëse po thoni të vërtetën?!”²⁹ Thuaj: “Ditën e Gjykimit, mohuesve nuk do t’u bëjë dobi besimi i tyre e as që do t’u jepet afat”.³⁰ Prandaj, ti largohu prej tyre dhe prit, edhe ata, janë duke pritur gjithashtu.

SURJA 33 - AHZAB

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. O Profet! Kije frikë Allahun, e mos u shko pas jobesimtarëve dhe hipokritëve! Allahu është i Gjithëditur dhe i Urtë.² Dhe zbatoje me

besnikëri atë që po të shpallet nga Zoti yt! Allahu e Di mirë gjithçka që bëni ju. ³ Dhe mbështetju Allahut! Mjafton që Allahu të jetë Mbrojtësi yt.

⁴ Allahu nuk ka bërë dy zemra në gjoksin e asnjë njeriu dhe as nuk jua lejoi që gratë tuaja, - prej të cilave largoheni me dhihar -, t'i konsideroni si nënat tuaja. Ai nuk ju lejon që djemtë tuaj të adoptuar të kenë përkatësinë tuaj (atërore). Këto janë vetëm fjalë që ju i shqiptoni me gojët tuaja dhe është Allahu Ai që thotë të vërtetën, dhe është Ai që udhëzon (atë që do) në rrugën e drejtë.

⁵ U jepni atyre përkatësinë e vërtetë atërore! Kjo është më e drejtë para Allahut. Nëse nuk ua dini se kush janë etërit e tyre, atëherë ata janë vellëzërit tuaj në fe dhe mbështetësit tuaj. Ju nuk keni gjynah për diçka që e bëni gabimisht, porse për ato që zemrat tuaja i bëjnë qëllimisht. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

⁶ Profeti është më i mëshirshëm (e i kujdesshëm) për besimtarët se sa ata vetë për veten e tyre, ndërsa gratë e tij janë si nënat e tyre (pra nuk lejohet martesë me to). Në ligjin e Allahut, farefisi juaj ka më shumë të drejta mbi ju (në çështjen e trashëgimisë) sesa besimtarët e tjerë dhe muhaxhirët (të mërguarit). Megjithatë, lini çfarë të jetë e mirë për miqtë tuaj të ngushtë (nëpërmjet testamentit, dhuratës etj). Kjo është e shkruar në Libër.

⁷ Dhe (kujto) Kur Ne morëm prej profetëve një premtim (solemn), siç morëm prej teje, prej Nuhut, Ibrahimit, Musait dhe Isait, birit të Merjemes. Ne morëm prej tyre një besë soleme. ⁸ Për t'i marrë në pyetje (dhe shpërblyer) të sinqertët për sinqeritetin e tyre. Dhe për jobesimtarët Ai ka përgatitur një Ndëshkim të dhembshëm.

⁹ O ju që keni besuar! Kujtojeni Mirësinë e Allahut, kur ju erdhi një ushtri (për t'ju sulmuar) dhe Ne lëshuam kundër tyre një furtunë dhe forca që ju nuk i shihnit. Allahu e sheh mirë gjithçka që bëni ju. ¹⁰ Kur ata ju erdhën prej së larti dhe prej së poshtmi, shikimet tuaja u shtangën, zemrat erdhën në fyt (nga frika) dhe ju sajoni për

Allahun lloj lloj mendimesh (të kota).¹¹ Atje u sprovuan besimtarët dhe u tronditën me një tronditje të fortë.

¹². (Kujto) kur hipokritët dhe ata që në zemrat e tyre kishin sëmundje, thoshin: “Allahu dhe i dërguari Tij, nuk na premtuan gjë tjetër veçse mashtrim,”¹³ Dhe (kujto) kur një grup prej tyre thanë: “O burra të Jethribit! Sot nuk do të mund ti bëni ballë (luftës), ndaj kthehuni (në Medine)!” Një grup prej tyre i kërkonin leje Profetit, duke thënë: “Shtëpitë tona janë të pambrojtura.”, edhe pse ato nuk ishin të pambrojtura. Në të vërtetë ata nuk donin gjë tjetër por veçse të iknin.¹⁴ Nëse (armiqtë) do t’u hynin atyre nga anët e saj (Medines) dhe prej tyre të kërkohej tradhtia (e besimit të drejtë e kthimi në idhujtari), ata me siguri do të tradhtonin pa u vonuar aspak.¹⁵ Dhe ishin ata që më parë i patën dhënë besën Allahut se kurrë nuk do të bënin prapa (në luftë). Dhe për premtimin që i jepet Allahut (sigurisht) duhet përgjigjur.¹⁶ Thuaj: “Ikja për t’i shpëtuar vdekjes ose vrasjes (në luftë) nuk ju sjell asnjë dobi. Edhe po të shpëtoni atëherë, nuk do të jetoni veçse për pak kohë.”¹⁷ Thuaj: “Kush është ai që mund t’ju mbrojë prej Allahut, nëse Ai dëshiron (t’ju godasë me) ndonjë të keqe, ose (kush mund ta ndalë të mirën e tij) nëse Ai dëshiron ndonjë të mirë? Përveç Allahut ata nuk do të gjejnë asnjë mbrojtës e asnjë ndihmëtar”.

¹⁸. Vërtet, Allahu i di mirë ata që i pengojnë vëllezërit e tyre (nga lufta) dhe u thonë: “Ejani me ne!” Ata vijnë në luftë vetëm për pak kohë.¹⁹ Por edhe atëherë vrapojnë të marrin veç për vete. Pastaj, kur i pushton frika, do t’i shohësh se si të shikojnë me ata sytë e tyre që rrotullohen si të atij që është në agoni. Dhe kur u largohet frika, ata ju sulmojnë me ato gjuhë therrëse, duke lakmuar për pasuri (plaçkë lufte). Të tillë njerëz nuk kanë besuar prandaj Allahu ua asgjësoi veprat, dhe kjo për Allahun është lehtë.²⁰ Ata mendonin (nga frika e madhe) se ushtritë (armike) ende nuk ishin larguar. Dhe nëse ushtritë (armike) do të ktheheshin edhe njëherë,

ata (hipokritët) do të dëshironin të kishin qenë mes beduinëve dhe të sigurt atje larg të merrnin lajme për ju. Por, edhe sikur të ishin në mesin tuaj, shumë pak do të luftonin.

²¹. Vërtet, i Dërguari i Allahut është shembulli më i mirë për ata që shpresojnë tek Allahu dhe Dita e Fundit dhe e përmendin shumë shpesh Allahun. ²². Dhe kur panë ushtritë armike, besimtarët thanë: “Kjo është ajo që Allahu dhe i Dërguari i Tij na premtuan dhe Allahu dhe i Dërguari i Tij na thanë të vërtetën”. Dhe ajo (ushtria e armikut) vetëm se ua shtoi atyre edhe më shumë besimin dhe mbështetjen (tek Allahu). ²³. Prej besimtarëve pati burra të tillë që e mbajtën besën e dhënë Allahut. Disa prej tyre e përmbushën premtimin duke dhënë jetën dhe ka të tjerë që janë duke pritur (për ta përmbushur) dhe ata kurrë nuk sprapsen aspak (nga rruga e Allahut). ²⁴. Që Allahu t’i shpërblejë të sinqertët për sinqeritetin e tyre dhe t’i ndëshkojë, nëse do, hipokritët, ose t’ua pranojë pendimin atyre. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

²⁵. Dhe Allahu i zmbropsi ata që nuk besuan bashkë me tërë mllefën e tyre, dhe ata nuk fituan asgjë të mirë. Dhe Allahu ua largoi luftën besimtarëve. Allahu është i Plotfuqishëm, Ngadhënjimtar.

²⁶. Ai (Allahu) i nxori prej fortesave ata ithtarë të librit (jehudinj), që i ndihmuan ato (ushtritë armike), dhe hodhi frikë në zemrat e tyre. Kështu, një grup prej tyre i vratë, kurse disa të tjetër i robëruat.

²⁷. Dhe Ai ju bëri ju trashëgimtarë të tokave, shtëpive dhe pasurive të tyre si edhe të një toke që ende nuk e kishit shkelur (më parë). Allahu është i Gjithfuqishëm për çdo gjë.

²⁸. O Profet! Thuaju grave të tua: “Në qoftë se lakmoni jetën e kësaj bote dhe shkëlqimin e saj, atëherë unë do t’ju siguroj kënaqësinë dhe do t’ju ndaj (divorcoj) si është më mirë. ²⁹. Por, në qoftë se e doni Allahun, të Dërguarin e Tij dhe Botën Tjetër, atëherë të jeni të sigurt se Allahu ka përgatitur shpërblim të madh për cilëndo prej jush që bën punë të mira. ³⁰. O gratë e Profetit! Në

qoftë se ndonjëra prej jush do të bënte ndonjë të keqe, do t'i shtohet Dënimi dyfish. Dhe kjo për Allahun është shumë e lehtë.

³¹. Kurse cilëso prej jush, që i përkushtohet adhurimit të Allahut, bindjes ndaj të dërguarit të Tij dhe bën punë të mira, Ne do t'i japim shpërblim të dyfishtë dhe për të kemi përgatitur një Shpërblim bujar.

³². O gratë e Profetit! Ju nuk jeni si asnjë grua tjetër, nëse e keni frikë Allahun. Prandaj mos u llastoni në të folur që t'ju lakmojë ai që ka sëmundje në zemrën e tij, por flisni me fjalë të matura.

³³. Dhe rrini qetësisht në shtëpitë tuaja dhe mos e shfaqni bukurinë tuaj ashtu siç shfaqej në injorancën e hershme! Faleni namazin, jepeni zekatin dhe bindjuni Allahut dhe të Dërguarit të Tij! Allahu dëshiron që të largojë nga ju, o familja e shtëpisë (së Profetit) papastërtinë e gjynaheve dhe t'ju pastrojë me një pastrim të madh. ³⁴. Kujtojeni atë që lexohet në shtëpitë tuaja nga ajetet e Allahut dhe urtësisë (traditës profetike dhe dispozitat e fesë)! Me të vërtetë, Allahu është shumë i Mëshirshëm dhe i Gjithëditur.

³⁵. Nuk ka dyshim se për muslimanët e muslimanet, për besimtarët e besimtares, për adhuresit e adhureset, për të singertit e të singertat, për durimtarët e durimtares, për të përvuajturit e të përvuajturat, për sadakadhënësit e sadakadhënëset, për agjëruesit e agjërueset, për të ndershmit e të ndershmet, për ata që e përmendin shumë Allahun dhe ato që e përmendin shumë Allahun, Allahu ka përgatitur falje dhe shpërblim të madh. ³⁶. Kur Allahu ose i dërguari i Tij kanë vendosur për një çështje, nuk i takon (nuk i lejohet) besimtarit dhe besimtares që të gjejnë ndonjë gjykim tjetër në të. Kush e kundërshton Allahun dhe të dërguarin e Tij, është në rrugë krejt të gabuar.

³⁷. (Kujto) Kur ti (o Muhamed) i thojë atij që Allahu i pati bërë mirësi (me besim) por edhe ti vetë i pate bërë mirësi: “Mbaje bashkëshorten tënde dhe kije frikë Allahun!” Por ti fshihje në zemrën tënde diçka që Allahu dëshironte ta zbulonte. Dhe ti po

u frikësoheshe njerëzve, por më e drejtë është që t'i frikësohesh Allahut. Pastaj, kur Zejdi e kishte kryer divorcin me të (gruan e tij), Ne ta dhamë ty për bashkëshorte, në mënyrë që besimtarët ta dinë se nuk ka gjynah për ta që të martohen me gratë e të birësuarve të tyre, nëse ata janë divorcuar. Vendimi i Allahut duhet gjithmonë të përmbushet. ³⁸ Për Profetin nuk ka asnjë qortim kur bën atë që ia ka urdhëruar vetë Allahu. Ky ka qenë ligji i Allahut edhe për popujt që kanë qenë më parë. Dhe urdhri (kaderi) i Allahut gjithmonë do të përmbushet. ³⁹ Ata, që i kumtojnë shpalljet e Allahut (ndër njerëz), i frikësohen vetëm Allahut e askujt tjetër përveç Tij. Dhe mjafton Allahu si llogaritës (i veprave të robit). ⁴⁰ Muhamedi nuk është babai i asnjërit prej burrave tuaj por (ai është) i dërguari i Allahut dhe vula e të gjithë Profetëve. Dhe Allahu është i Gjithëditur për gjithçka.

⁴¹. O ju që keni besuar! Kujtojeni Allahun sa më shpesh ⁴². Dhe madhërojeni Atë mëngjes e mbrëmje! ⁴³. Është (Allahu) Ai që ju mëshiron ju (me faljen e me mëshirën e Tij). Edhe melekët e Tij luten për ju (që Allahu t'ju falë), për t'ju nxjerrë prej errësirave në dritë. Dhe Ai është Mëshirëplotë me besimtarët. ⁴⁴. Ditën kur ta takojnë Atë (Allahun), përshëndetja e tyre do të jetë "Selam!" (paqe) dhe Ai ka përgatitur për ta një shpërblim bujar.

⁴⁵. O Profet! Ne të kemi dërguar ty si dëshmues, si përgëzues dhe si qortues. ⁴⁶. Dhe si thirrës në rrugën e Allahut (për të udhëzuar njerëzinë) me lejen e Tij, dhe si fener ndriçues. ⁴⁷. Atëherë, ti përgëzoji besimtarët se do t'u vijë nga Allahu një mirësi e madhe. ⁴⁸. Mos iu bind (fjalëve të) jobesimtarëve e hipokritëve dhe mos ua vër veshin mundimeve që të sjellin ty! Mbështetju Allahut sepse të mjafton Allahu si Mbrojtës dhe Ndihmëtar.

⁴⁹. O ju që keni besuar! Nëse jeni martuar me një grua besimtare e pastaj e ndani para kontaktit (intim) me të, ju nuk keni të drejtë të

kërkoni nga ajo përmbushjen e afatit të pritjes (iddeh). Por, jepini diçka (si dhuratë) dhe ndajeni në mënyrë të njerëzishme!

⁵⁰. O Profet! Ne ta kemi lejuar ty martesën me gratë, të cilave u ke dhënë dhuratën martesore (mehr-in), dhe ato që me ndihmën e Allahut hynë në zotërimin tënd (robëreshat e luftës) dhe me vajzat e xhaxhait, me vajzat e hallës, me vajzat e dajës, me vajzat e tezes, të cilat mërguan (nga Meka) së bashku me ty, si edhe me një grua besimtare, nëse ajo ia fal veten Profetit (pa kërkuar dhuratën martesore) dhe nëse Profeti dëshiron të martohet me të - por ky rast është vetëm për ty, jo për (të gjithë) besimtarët -. Ne e dimë mirë se çfarë u kemi caktuar atyre në lidhje me gratë dhe me robinjat, që i kanë në pronësinë e vet kështu, që ti të mos kesh asnjë rëndesë (në përmbushjen e detyrave të Zotit). Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

⁵¹. Ti je i lirë të largosh kë të duash dhe të afrosh kë të duash prej tyre. Dhe nuk është gjynah për ty ta kthesh atë, nga e cila ke qenë larguar. Kjo është më e mira, që ato të qetësohen shpirtërisht, të mos brengosen dhe të jenë të kënaqura me atë që ti u jep të gjithave. Allahu e di mirë atë që fshihet në zemrat tuaja. Allahu është i Gjithëditur e shumë i Mëshirshëm. ⁵². Prej tani e mbrapa ty nuk të lejohen më gra (të tjera) e nuk të lejohet që të zëvendësosh ndonjërin nga gratë e tua me ndonjë grua tjetër, edhe sikur të të mahnisë bukuria e tyre, përveç atyre që i ke në zotërim (robinjat). Allahu është Mbikqyrës i çdo gjëje.

⁵³. O ju që keni besuar! Mos hyni në shtëpitë e Profetit, veçse nëse thirreni për ndonjë gosti dhe (edhe atëherë) jo aq herët sa të rrini duke pritur sa të përgatitet ushqimi! Por, kur të thirreni, hyni dhe kur të keni mbaruar së ngrëni, shpërndahuni e mos qëndroni për biseda me njëri-tjetrin! Vërtet, këto (pritja, qëndrimi dhe bisedat e gjata) e mundojnë Profetin, por atij i vjen turp (t'ju thotë shkoni), kurse Allahu nuk turpërohet t'ju thotë të vërtetën. E kur të kërkoni diçka

prej tyre (grave të Profetit), kërkojeni pas perdes, sepse kjo është më e pastër për zemrat tuaja dhe për zemrat e tyre! Ju nuk duhet ta mundoni të dërguarin e Allahut, e nuk ju lejohet të martoheni kurrë me gratë e tij, pas tij. Këto janë gjynah shumë i madh tek Allahu.

⁵⁴. Allahu di gjithçka, - e bëtë haptazi ose e mbajtët fshehur.

⁵⁵. Nuk është gjynah për gratë të dalin (pa mbulesë) para etërve të tyre, para djemve të tyre, para vëllezërve të tyre, para djemve të vëllezërve të tyre, para djemve të motrave të tyre, para grave të tyre, ose para robërve të tyre. Kijeni frikë Allahun, sepse Allahu është Mbikëqyrës i gjithçkaje.

⁵⁶. Është e vërtetë se Allahu dhe melekët e Tij çojnë salavate mbi Profetin. O ju që keni besuar! Çoni salavate mbi të (Profetin) dhe përshëndeteni me selam! ⁵⁷. Ata që fyejnë (përmes veprave e fjalëve të ulëta) Allahun dhe të dërguarit e Tij, i ka mallkuar Allahu në këtë jetë e në jetën tjetër dhe ka përgatitur për ta një dënim poshtërues. ⁵⁸. Dhe ata që i mendojnë besimtarët dhe besimtare pa të drejtë, e kanë ngarkuar veten me një gjynah shumë të madh.

⁵⁹. O Profet! Thuaju grave e bijave të tua dhe grave besimtare që të hedhin mbulesën! Kjo është mënyra më e mirë që ato të njihen (se janë të ndershme) dhe që askush të mos i ngacmojë. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ⁶⁰. Sigurisht, nëse hipokritët, ata që kanë sëmundje në zemrat e tyre dhe ata që përhapin gënjeshtria në Medine, nuk ndalen, Ne do të bëjmë që ti të dominosh mbi ta e pastaj ata nuk do të rrinë më në të, vetëm se për një kohë të shkurtër. ⁶¹. Ata do të jenë të mallkuar. Kudo që të ndeshen, do të kapen dhe do të vriten (pa mëshirë). ⁶². Ky qe Ligji i Allahut edhe ndër popujt e hershëm. Ligjin e Allahut askush nuk mund ta ndryshojë.

⁶³. Njerëzit të pyesin për Orën (e Kijametit). Thuaj: “Atë e di vetëm Allahu.” E ku mund ta dish ti, ajo (Ora) ndoshta është afër!

⁶⁴. Allahu i ka mallkuar jobesimtarët dhe për ta ka përgatitur një zjarr të ndezur fort. ⁶⁵. Aty do të mbesin përgjithmonë dhe nuk do të

gjejnë asnjë që t'i mbrojë a t'i ndihmojë. ⁶⁶. Ditën kur fytyrat e tyre të përmbysen në Zjarr ata do të thonë: “Të mjerët ne! Ah sikur t'i ishim nënshtruar Allahut dhe t'i ishim bindur të Dërguarit!” ⁶⁷. Dhe do të thonë: “O Zoti ynë! Ne iu bindëm udhëheqësve dhe të parëve tanë dhe ata na humbën nga rruga (e drejtë).” ⁶⁸. O Zoti ynë! Jepu atyre Dënim të dyfishtë dhe mallkoji ata me Mallkimin më të madh!

⁶⁹. O ju që keni besuar! Mos u bëni si ata që e munduan Musain! Allahu dëshmoi pastërtinë e tij nga ajo që ata thanë. Ai qe me pozitë të lartë tek Allahu. ⁷⁰. O ju që keni besuar! Kijeni frikë Allahun dhe thoni fjalë të drejta! ⁷¹. Që Ai (Allahu) t'iu mundësojë të bëni vepra të mira dhe t'jua falë gjynahet! Kush i bindet Allahut dhe të dërguarit të Tij, ka arritur mirësinë më të madhe.

⁷². Ne ua ofruam Amanetin qiejve, Tokës dhe Maleve, por nuk pranuan ta merrnin përsipër atë dhe u frikësuan prej tij. E mori njeriu. Pa dyshim, ai qe i padrejtë dhe i paditur. ⁷³. Allahu do t'i ndëshkojë hipokritët dhe hipokritet, idhujtarët dhe idhujtaret, dhe do t'i falë besimtarët dhe besimtare. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

SURJA 34 - SEBE'

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. I lavdëruar qoftë Allahu, të Cilit i përket ç'ka në qiej dhe ç'ka në Tokë! I lavdëruar qoftë Ai në Botën Tjetër! Ai është i Urti i Gjithëdituri. ². Ai e di çfarë hyn në tokë dhe çfarë del prej saj dhe çfarë zbret prej qiellit e çfarë ngjitet në të; Ai është Mëshirëploti, Falësi i Madh.

³. Ata që nuk besojnë, thonë: “Ora (e Kijametit) nuk ka për të ardhur kurrë!” Thuaj: “Po, betohem në Zotin tim. Atë patjetër do t'jua sjellë Ai që e di të fshehtë. Atij nuk mund t'i fshihet asnjë thërmijë në qiej e as në tokë dhe as më e vogël e as më e madhe

se ajo. Çdo gjë është shënuar në Librin e qartë (Leuhi Mahfudh)".

⁴. Që Ai t'i shpërblejë ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira. Për këta ka falje dhe shpërblim bujar. ⁵. Ndërsa ata që luftojnë kundër Argumenteve Tona, do të kenë dënimin më të keq dhe të dhembshëm. ⁶. Ndërsa ata të cilëve u është dhënë dituria, e shohin qartë se kjo që të është shpallur ty nga Zoti yt, është e vërteta dhe ajo të udhëzon për në rrugën e Ngadhënjimtarit, të Lavdëruarit.

⁷. Ata që nuk besojnë thonë: "A doni t'ju tregojmë një njeri, që do t'ju thotë se, pasi (të keni vdekur e) të jeni copëtuar plotësisht, ju do të krijoheni rishtazi (për jetën e përjetshme)? ⁸. A është duke trilluar (me vetëdije) gënjeshtër kundër Allahut, apo e kanë kapur xhindet?" Jo. Por, ata që nuk besojnë në jetën e përjetshme janë të dënuar dhe janë në humbje të thellë. ⁹. A nuk shohin ata çfarë ka para dhe pas tyre në qiell dhe në tokë? Nëse do të dëshironim, Ne do t'ua shembnim tokën nën këmbë ose do të bënim që të binin copa (dënimi) nga qielli mbi ta. Me të vërtetë, në këtë ka argument për çdo rob që kthehet (tek Allahu) i penduar e i bindur.

¹⁰. Ne i dhamë Daudit një dhunti të madhe nga ana Jonë: "O male dhe shpendë! Thurni lavde (për Allahun) së bashku me të (me Daudin)!" Ne e zbutëm hekurin për të (për ta punuar). ¹¹. (Ne i thamë) "Puno parzmore (hekuri) të gjëra dhe thuri me saktësi ato! Dhe bëni vepra të mira se Unë e shikoj atë që bëni ju.

¹². Kurse për Sulejmanin Ne bëmë që t'i nënshtrohej era, me të cilën udhëtimin e një muaji (me mjetet e zakonshme) e bënte për një paradite dhe kthimin brenda një pasditeje. Ne bëmë që të rridhte për të një burim bakri (i shkrirë). Dhe ia nënshtroam xhindet që, me urdhrin e Zotit, të punonin sipas dëshirës së tij. Dhe kush largohej prej tyre nga urdhri Ynë, Ne e bënim të shijonte Dënimin e zjarrit përvëlues. ¹³. Ata (xhindet) bënin për të gjithçka që ai dëshironte: Tempuj, skulptura, legena të gjera si rezervuare dhe kazanë (gatimi)

të mëdhenj e të palëvizshëm. Tregohuni mirënjohës o familje e Daudit! Por, pak nga robërit e Mi janë mirënjohës.

¹⁴. Kur Ne vendosëm që ai të vdiste, askush nuk i njoftoi ata (xhindet) për vdekjen e tij, përveç një krimbi të vogël që brejti shkopin e tij. Kështu, vetëm kur ai u rrëzua, e panë xhindet qartë se sikur ata (xhindet) të dinin të fshehtë, nuk do të kishin vazhduar të qëndronin nën mundimin e rëndë.

¹⁵. Në vendbanimet e Popullit të Sebe-it pati shenja të shumta (të mirësive të Allahut). Atje ndodheshin dy kopshte - nga ana e djathtë (e luginës) dhe nga ana e majtë. Hani nga begatitë e Zotit tuaj dhe jini mirënjohës ndaj Tij! Ky është një vend i mirë dhe Zoti është Falës i Madh. ¹⁶. Po ata i kthyen shpinën (Allahut) dhe Ne lëshuam kundër tyre vërshimën e Digës dhe dy kopshtet e tyre ua kthyem në “kopshte” me fruta të idhëta, kopër dhe pak sidër të egër. ¹⁷. Ky qe shpërblimi që u dhamë atyre për shkak të mosbesimit (e mosmirënjohjes). Me këtë lloj shpërblimi Ne dënojmë veçse mohuesit (mosmirënjohës).

¹⁸. Dhe, mes tyre dhe qyteteve që i patëm bekuar (në Sham), Ne patëm vendosur qytete në vende të dukshme dhe jua bëmë udhëtimin të lehtë: “Udhëtoni të sigurt nëpër to natën e ditën!”

¹⁹. Por ata (të velur nga mirësitë) thanë: “Zoti ynë! Bëji udhëtimet tona më të largëta!” dhe kështu e ngarkuan veten me padrejtësi. Ne i bëmë ata rrefenja (që tregohen gojë më gojë) dhe i përnamë plotësisht. Në këtë ka argumente për çdo durimtar e mirënjohës.

²⁰. Në të vërtetë, shejtani e realizoi mendimin e vet në lidhje me ta dhe ata e pasuan atë, përveç një pakicë besimtarësh. ²¹. Ai (Iblisi) nuk kishte asnjë pushtet mbi ta por, Ne dëshiruam që të dallohet ai që beson në botën tjetër, prej atij që ka dyshim për të. E Zoti yt është Mbikëqyrës mbi gjithçka.

²². Thuaj (o Muhamed): “Thërrisni ata, të cilët i menduat për zota veç Allahut!” Ata nuk kanë pushtet as sa një grimë as në qiej e as

në tokë dhe as kanë pjesë në to. Dhe Ai nuk ka nevojë për ndonjë ndihmëtar prej tyre.²³ Dhe asnjë ndërmjetësim nuk bën dobi te Ai përveç atyre që Ai u jep leje (për të ndërmjetësuar). Dhe, kur të largohet frika (në ditën e gjykimit) nga zemrat e tyre (melekëve), ata do të thonë: “Çfarë tha (e urdhëroi) Zoti juaj?”. Ata (melekët e lartë) do të thonë: “Të vërtetën (dhe të drejtën).” Ai është më i Larti, më i Madhi.

²⁴. Thuaj: “Kush ju furnizon ju nga qiejt e nga toka?” Thuaj: “Allahu”. Atëherë, ose ne ose ju jemi në rrugë të drejtë, ose në një humbje të dukshme.²⁵ Thuaj: “Ju nuk do të gjykoheni për gjynahet tona, e as ne nuk do të gjykohe mi për atë që bëni ju.”²⁶ Thuaj: “Zoti ynë do të na tubojë ne dhe ju e pastaj do të gjykojë me drejtësi mes nesh (e jush). Dhe Ai është Gjykatës i drejtë e i Gjithëditur.²⁷ Thuaj: “M’i tregoni ata (idhuj) që ia keni shoqëruar Atij si ortakë!” Jo, Ai nuk ka shok. Ai është Allahu, i Gjithëfuqishmi, i Urti!”

²⁸. Ne të kemi dërguar ty veçse si përgëzues dhe qortues për të gjithë njerëzit, por shumica e njerëzve nuk e dinë.²⁹ Ata thonë: “Kur do të vijë ky premtimi, nëse thoni të vërtetën?”³⁰ Thuaj: “Ju ju pret afati i një Dite, që nuk mund të shtyhet për më vonë e as nuk do të shpejtohet që të vijë më parë.”!

³¹. Dhe ata që nuk besojnë thonë: “Ne nuk kemi për të besuar as në këtë Kur’an dhe as në ndonjë (Libër) që ka ardhur para tij.” Eh sikur veç t’i shihje keqbërësit kur të ndalen para Zotit të tyre dhe t’i kthejnë fjalën (fajsuere) njëri-tjerit! Ata që patën qenë të dobët (e të përbuzur) do t’u thonë kryeneçëve: “Sikur të mos ishit ju, ne do të kishim qenë me siguri besimtarë!”³² Dhe kryeneçët do t’u thonë atyre që patën qenë të dobët (e të përbuzur): “Pse, ne ju penguam nga udhëzimi i drejtë pasi ju pati ardhur? Jo, por ju ishit keqbërës (dhe refuzuat të besoni).”³³ Ata që patën qenë të dobët (e të përbuzur) do t’u thonë kryeneçëve: “Jo, qe dredhia juaj natë e

ditë. Ja, ju na urdhëronit të mohonim (besimin e drejtë në) Allahun dhe t'i bënim shokë Atij. Kur ta shohin dënimin ata do ta fshehin (për pak) dëshpërimin e vet. Ne do të vëmë pranga në qafat e atyre që nuk besuan. Ata do të dënohen veçse për atë (të keqe) që kanë bërë.

³⁴. Sa herë që Ne kemi dërguar Profet në ndonjë vend, pasanikët e tij thoshin: "Ne nuk i besojmë asaj me të cilën jeni dërguar."

³⁵. Ata thoshin: "Ne kemi më shumë pasuri e fëmijë (se sa ju) dhe kurrë nuk kemi për t'u ndëshkuar." ³⁶. Thuaj: "Zoti im ia shton rizkun atij që do dhe ia pakëson atij që do, por shumica e njerëzve nuk e dinë." ³⁷. Nuk janë pasuria juaj dhe as fëmijët tuaj që mund t'ju afrojnë te Ne. Afër Nesh janë vetëm ata që besojnë dhe bëjnë punë të mira." Këta janë ata që do të shpërblehen shumëfish për veprat e tyre dhe ata janë në banesa të larta, të sigurt (e të shpëtuar) nga çdo e keqe. ³⁸. Ndërsa, ata që luftuan kundër Argumenteve Tona, për t'i penguar ato - ata do të dënohen (në Xhehenem). ³⁹. Thuaj: "Me të vërtetë, Zoti im është Ai që ia shton rizkun kujt të dojë nga robërit e vet dhe Ai ia pakëson kujt të dojë. Dhe çdo gjë që jepni (për Hir të Tij), Ai do ta kompensojë. Ai është më i Miri Furnizues".

⁴⁰. Një Ditë, Ai do ti tubojë të gjithë dhe do t'u thotë melekëve: "Ju ishit ata që këta njerëz ju adhuronin?" ⁴¹. Ata (melekët) do të thonë: "I Madhëruar qofsh Ti! Ti je Zoti ynë, dhe ne distancohemi prej tyre. Jo. Por ata adhuronin xhindet dhe shumica e tyre besonin në to". ⁴². Kështu, atë ditë ata nuk do të kenë asgjë në dorë t'i bëjnë dobi e as dëm njëri-tjetrit. Dhe keqbërësve do t'u themi: "Shijojeni dënimin e zjarrit - atë që e quanit gënjeshtër!"

⁴³. E, kur atyre u lexohen ajetet Tona të qarta, ata thonë: "Ky është veçse një njeri që dëshiron t'ju shmangë nga ajo që adhuronin prindërit tuaj" dhe: "Ky (Kur'ani) është veçse një gënjeshtër e trilluar!" Dhe, kur u vjen e vërteta, jobesimtarët thonë: "Kjo (feja islame / Kur'ani) është veçse një magji e qartë." ⁴⁴. Dhe Ne nuk u

kemi dhënë atyre ndonjë libër që të mund ta studionin dhe as nuk dërguam tek ata ndonjë paralajmërues (profet) para teje. ⁴⁵ Edhe të parët e tyre i patën mohuar Shpalljet Tona. Këta (të sotmit) nuk kanë arritur as një të dhjetën e asaj që Ne ua patëm dhënë atyre, e megjithatë i përgënjeshtroan të dërguarit e Mi. A e dini se si ishte dënimi Im!

⁴⁶. Thuaj: “Unë ju këshilloj vetëm me një gjë: Ngrihuni sinqerisht për Allahun, dy nga dy ose një nga një dhe mendoni me kujdes (që ta kuptoni) se shoku juaj (Muhamedi) nuk është i çmendur! Ai është dërguar ndër ju veç që t’ju para-lajmërojë para një dënimi të ashpër.” ⁴⁷. Thuaj “Unë nuk kërkoj ndonjë shpërblim prej jush. Ai le t’ju mbetet juve. Shpërblimi im është vetëm prej Allahut dhe Ai është Dëshmitar për gjithçka”.

⁴⁸. Thuaj: “Zoti im e sjell të vërtetën dhe Ai është i Gjithëdituri për (të gjitha) të fshehtat.” ⁴⁹. Thuaj: “E vërteta ka ardhur, dhe e kota u zhduk pa kthim!” ⁵⁰. Thuaj: “Nëse unë kam humbur, atëherë kjo do të ishte vetëm në dëmin tim, por nëse e kam gjetur të vërtetën, atëherë ajo është me ndihmën e Zotit tim. Ai dëgjon gjithçka dhe është afër.”

⁵¹. Eh sikur vetëm t’i shihje ata kur të dridhen nga tmerri! Ata nuk kanë për të gjetur asnjë shpëtim dhe do të rrembehen prej një vendi të afërt. ⁵². Dhe ata do të thonë: “Ne besojmë (tani) në të (Kur’anin, Muhamedin).” Por si mund ta arrijnë ata (Besimin) prej këtij vendi (kaq) të largët, ⁵³. Kur ata më parë e mohonin (tërësisht) atë (Besimin) dhe hamendësonin (se s’ka ringjallje) duke u endur larg (së vërtetës). ⁵⁴. Dhe ata do të privohen nga ajo që e dëshironin, ashtu sikurse ndodhi më parë me të ngjashmit e tyre. Vërtet, ata ishin plot dyshime e pasiguri.

SURJA 35 - FATIR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. I lavdëruar qoftë Allahu, Krijuesi i qiejve e i tokës (nga asgjëja), i Cili i bëri melekët të dërguar me nga dy, tre dhe katër palë krahë. Ai shton në krijim çfarë të dojë. Me të vërtetë, Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka. ². Atë që Allahu ua dhuron njerëzve nga Mëshira e Tij, askush nuk mund ta pengojë e atë (mirësi) që Ai e ndal, askush përveç Tij nuk mund ta japë; Ai është Ngadhënjimtari, i Gjithëdituri.

³. O njerëz! Kujtoni me mirënjohje të mirat e Allahut për ju! A ka ndonjë zot tjetër që ju furnizon ju nga qielli e nga toka? Nuk ka zot tjetër (që e meriton adhurimin) përveç Tij. Atëherë si po largoheni nga e vërteta? ⁴. Dhe nëse ata të mohojnë ty, dije se edhe të dërguarit para teje janë mohuar. Por, vetëm te Allahu do të kthehen (për gjykim) të gjitha çështjet.

⁵. O njerëz! Nuk ka dyshim se premtimi i Allahut është i vërtetë. Prandaj mos lejoni që t'ju mashrojë jeta e kësaj bote dhe mos lejoni që Kryemashtuesi (shejtani) t'ju largojë nga Allahu (me mashtrimet e tij). ⁶. Shejtani është armiku juaj. Prandaj edhe ju konsiderojeni si armik! Ai i fton ithtarët e vet, për t'i bërë banorë të zjarrit. ⁷. Ata që mohuan (Allahun) do të kenë një dënim të ashpër kurse ata që besuan dhe bënë vepra të mira, do të kenë falje (të gjynaheve) dhe shpërblim të madh.

⁸. Atëherë a është i njëjtë ai të cilin e joshin veprat e keqia dhe i sheh ato si të mira me atë, që e sheh qartë të vërtetën? Allahu e lë në humbje atë që dëshiron dhe e udhëzon atë që dëshiron. Prandaj ti mos u dëshpëro për ta! Allahu e di mirë atë që bëjnë ata.

⁹. Është Allahu Ai që i lëshon erërat të cilat formojnë retë (plot ujë) dhe Ne i drejtojmë ato në një vend të vdekur (të thatë) dhe e ngjallim tokën pasi është shkretuar. Ja, kështu do të jetë edhe

Ringjallja. ¹⁰. Kush dëshiron krenarinë (le ta dijë se), e tërë krenaria i takon Allahut (pra, vetëm prej Tij le ta kërkojë)! Tek Ai ngjiten (të gjitha) fjalët e mira. Është Ai që i ngre lart punët e mira. Ata që kurdisin komplete të së keqes, ata do të kenë një dënim të rëndë dhe komplotet e tyre do të dështojnë. ¹¹. Allahu ju krijoi prej dheu, pastaj prej një pike uji (sperme) e pastaj ju bëri çift. Çdo femër mbetet shtatzanë dhe lind veçse me dijen e Tij. Askujt nuk i jepet të jetojë gjatë ose t'i shkurtohet jeta, pa qenë kjo e shënuar në Libër (Leuhi Mahfudh). Dhe kjo është e lehtë për Allahun.”

¹². Nuk janë njëlloj dy dete - ky është i ëmbël, i pijshëm dhe i këndshëm dhe ky tjetri është i kripur dhe i hidhur. Prej tyre ju (nxirrni e) hani mish të njomë e të freskët dhe nxirrni edhe stoli, që i mbani si zbukurime. Dhe ti i sheh anijet se si çajnë dallgët zhurmshëm, që ju të mund të kërkonin nga të mirat e Tij dhe të bëheni mirënjohës. ¹³. Është Allahu Ai që e fut natën te Dita dhe Ditën te Nata (duke shkurtuar herë njërën e herë tjetrën) dhe i ka nënshtuar Diellin dhe Hënën që lëvizin sipas një afati të caktuar. Ky është Allahu, Zoti juaj dhe vetëm Atij i takon i gjithë Sundimi. Dhe ata që ju u luteni përveç Atij, nuk posedojnë as një cipë të hollë (si ajo e farës së hurmës). ¹⁴. Nëse u luteni atyre, ata nuk e dëgjojnë lutjen tuaj; por, edhe sikur ta dëgjonin, ata nuk mund t'i përgjigjen (lutjes suaj). Në Ditën e Kijametit, ata do ta mohojnë adhurimin tuaj. Dhe askush nuk mund të ta thotë ty (o njeri), të vërtetën, siç ta thotë Ai, që është i Gjithëditur.”

¹⁵. O njerëz! Ju keni nevojë për Allahun, kurse Allahu është i Pasur dhe i Lavdëruar. ¹⁶. Nëse do të dëshironite Ai mund t'ju zhdukte e të sillte krijesa të tjera. ¹⁷. Dhe kjo nuk është aspak e vështirë për Allahun. ¹⁸. Askush nuk do të ngarkohet me barrën (gjynahet) e tjetrit. Edhe nëse i rënduari me gjynahe thërret ndonjë për t'ia bartur ato, askush nuk do të mund t'ia bartë ato, edhe nëse është nga të afërmit e tij. Ti mund t'u tërheqësh vërejtjen veçse

atyre që e kanë frikë Zotin e tyre në fshehtësi dhe e falin rregullisht namazin. Dhe kush e pastron veten, e ka për të mirën e vet dhe tek Allahu do të kthehen të gjithë.

¹⁹. I verbri dhe ai që sheh nuk janë njëlloj. ²⁰. Dhe as errësiat dhe drita. ²¹. Dhe as hija (e freskët) dhe nxehtësia. ²². Dhe nuk janë njëlloj të gjallët dhe të vdekurit. Allahu bën të dëgjojë atë që Ai do, kurse ti nuk mund ta bësh të dëgjojë atë që është në varr. ²³. Ti je veçse një qortues. ²⁴. Ne të dërguam ty me të vërtetën, si përgëzues e qortues. Dhe në çdo popull Ne kemi dërguar qortues. ²⁵. Nëse këta të përgënjeshtrojnë ty, dije se kështu përgënjeshtroan (të vërtetën) edhe paraardhësit e këtyre, edhe pse të dërguarit e tyre u patën ardhur me argumente të qarta, me Mesazhe dhe Libër të ndritshëm. ²⁶. Në fund Unë i shkatërrova ata që nuk besuan dhe a e di si ishte ai ndëshkim?

²⁷. A nuk e sheh se si Allahu lëshon shi nga qielli? Dhe me të Ne bëjmë që të dalin në dritë prodhime e bimësi të shumta me ngjyra të ndryshme? Edhe nëpër male bëri shtresa të bardha e të kuqe dhe me nuanca të ndryshme ngjyrash. Ka edhe shtresa shumë të zeza. ²⁸. Edhe te njerëzit, kafshët dhe bagëtitë ka ngjyra të ndryshme. Nga robërit e Tij Allahut i frikësohen vetëm ata që kanë dije. Allahu është Ngadhënjimtar dhe Falës i Madh.

²⁹. Ata që e lexojnë (dhe e pasojnë) Librin e Allahut, e falin rregullisht namazin dhe nga mirësitë që Ne u kemi dhënë, japin fshehtëzi dhe haptazi, shpresojnë, vërtet në një Tregëti që kurrë nuk do t'u dalë me humbje. ³⁰. Sepse Ai (Allahu) do t'ua japë të plotë shpërblimin e tyre dhe do t'ua shtojë edhe më shumë nga mirësia e Tij. Me të vërtetë Ai është Falës i Madh dhe shumë Mirënjohës. ³¹. Ajo që Ne ta kemi shpallur ty nga Libri, është e vërteta, që vërtetëson çfarë është shpallur para tij (Kur'anit). Allahu Di mirë dhe Sheh gjithçka që bëjnë robërit e Tij.

³². Pastaj Ne ua kemi dhënë librin trashëgim atyre robve Tanë që

i kemi zgjedhur. Por ka disa prej tyre që i bëjnë keq vetes së tyre; ka që janë mesatarë, e ka prej tyre që, me ndihmën e Allahut, garojnë në punë të mira. Kjo është ajo mirësia më e madhe. ³³ Në xhenetet e Adnit do të hyjnë ata e do të stolisen me byzylykë ari e margaritari dhe veshjet e tyre do të jenë prej mëndafshi. ³⁴ Dhe ata do të thonë: “I lavdëruar qoftë Allahu që na i largoi të gjitha brengat! Zoti ynë është Falës i Madh dhe shumë Mirënjohës.” ³⁵ Është Ai, që me mirësinë e Tij na vendosi në Shtëpinë e përjetshme, ku nuk do të kemi asnjë mundim dhe ku nuk do të kemi asnjë lodhje.

³⁶ Ata që mohuan (Alahun) i pret zjarri i xhehenemit. Atyre as nuk u jepet fund e të vdesin (të rehatohen), e as nuk u lehtësohet ndëshkimi. Kështu e ndëshkojmë Ne çdo mohues. ³⁷ Dhe atje (në Zjarr) ata do të klithin (për ndihmë): “O Zoti ynë! Na nxirr (prej këtu). Ne do të bëjmë vepra të mira, jo si ato që bënim më parë.” Por, a nuk ju dhamë Ne jetë aq sa të mund të merrte mësim cildo që dëshironte të merrete mësim dhe ju pati ardhur edhe paralajmëruesi i qartë? Shijojini frytet e veprave tuaja! Për keqbërësit nuk ka asnjë ndihmëtar.

³⁸ Nuk ka dyshim se Allahu e di gjithë të fshehtën e qiejve e të tokës dhe Ai e Di mirë gjithçka që fshihet në zemrat (e njerëzve). ³⁹ Është Ai që ju bëri ju trashëgimtarë (të njëri-tjetrit) në Tokë. Kush nuk besoi (në Allahun), mosbesimin e ka kundër vetvetes dhe mosbesimi nuk u shton jobesimtarëve asgjë tjetër te Zoti, vetëm se urrejtje. Dhe mosbesimi, nuk u shton jobesimtarëve asgjë tjetër, vetëm se dëshpërim.

⁴⁰ Thuaj: “A i keni parë (këta) zotat tuaj që ju i adhuron veç Allahut? Më tregoni çfarë është ajo që kanë krijuar ata në Tokë? Apo mos kanë ndonjë pjesë në qiej? Mos vallë u kemi dhënë atyre ndonjë Libër dhe ata mbështeten në të?” Jo. Keqbërësit i premtojnë njëri-tjetrit veçse mashtrime. ⁴¹ Është Allahu Ai që i mban qiejt dhe

tokën që të mos bien. Po të binin, s'ka asnjë veç Tij që mund t'i mbajë; Ai është i Butë dhe Falës i Madh.

⁴². Ata u betuan me betimin më të fortë në Allahun se, nëse do t'u vinte ndonjë Profet, ata do të ishin më të udhëzuar (më besimtarë) se çdo popull tjetër (jehudët e krishterët). Por, kur atyre u erdhi Profeti, kjo u shtoi veçse largimin (nga e Vërteta) ⁴³. Për shkak të mendjemadhësisë së tyre dhe të dredhive të tyre për të keqen. Por, dredhia për të keqen nuk godet askënd tjetër veç atyre që e kurdisën. A janë duke pritur ata ndonjë ligj tjetër veç ligjit të Allahut ndër popujt e hershëm? Në ligjin e Allahut nuk do të gjesht asnjë ndryshim. ⁴⁴. A nuk udhëtojnë ata nëpër tokë e të shohin se si qe fundi i atyre që ishin më parë? Ata ishin më të fuqishëm se këta (të sotmit). Allahut kurrë nuk mund t'i shmanget asgjë në qiej dhe as në tokë. Ai është i Gjithëditur, i Gjithëfuqishëm.

⁴⁵. Nëse Allahu do t'i dënonte njerëzit sipas veprave (të këqija) të tyre, nuk do të linte mbi faqen e dheut asnjë gjallesë. Por, Ai i lë ata deri në afatin e caktuar. Por kur të vijë afati i tyre, (le ta dinë se) Allahu Shikon gjithçka nga robërit e vet.

SURJA 36 - JA SIN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ja, Sin!*

². Beto hem në Kur'anin plot urtësi. ³. se ti (o Muhammed) je prej të dërguarve. ⁴. Ti je në një rrugë të drejtë. ⁵. (Kur'ani është) Shpallje e të Plotfuqishmit, Mëshirëplotit ⁶. Që të mund të paralajmërosh një popull, të parët e të cilëve nuk qenë paralajmëruar dhe ata mbetën të pavëmendshëm (ndaj Argumentave të Allahut).

⁷. Tashmë ka marrë fund vendimi kundër shumicës së tyre, prandaj dhe ata nuk besojnë. ⁸. Ne u kemi vënë pranga në qafë që u

arrijnë deri në nofulla, kështu që ata mbeten me kokën lart. ⁹. Ne u kemi vënë pengesë edhe para edhe prapa tyre dhe ua kemi mbuluar shikimin, prandaj ata nuk mund të shohin. ¹⁰. Nuk ka dyshim se për ata (që mohojnë Besimin), është njëlloj - i paralajmërove apo nuk i paralajmërove, ata nuk besojnë. ¹¹. Ti mund të paralajmërosh veçse atë që e ndjek Mesazhin (Kur'anin) dhe i frikësohet të Gjithëmëshirshmit në fshehtësi. Pra, përgëzoje atë për falje dhe shpërblim bujar.

¹². Ne do t'i ngjallim të vdekurit dhe Ne i shkruajmë veprat e tyre dhe gjurmët që lanë pas. Dhe çdo gjë Ne e kemi regjistruar në Librin e ruajtur (Leuhi Mahfudh).

¹³. Përmendju atyre si shembull banorët e fshatit, kur atyre u patën ardhur të dërguarit! ¹⁴. Kur Ne dërguam tek ata (në fillim) dy të dërguar ata i përgënjeshtroan që të dy. Atëherë Ne i fuqizuam ata me një të tretë dhe këta u thanë: “Ne jemi dërguar (si Profetë) te ju.” ¹⁵. Njerëzit thanë: “Ju jeni veçse njerëz si ne dhe Allahu nuk dërgon asnjë lloj shpalljeje. Ju jeni veçse gënjeshtarë. ¹⁶. Ata thanë: “Zoti ynë e di se ne jemi dërguar (si Profetë) te ju. ¹⁷. Dhe detyra jonë është vetëm ta kumtojmë qartë Mesazhin (e Tij).” ¹⁸. Ata (mohuesit) thanë: “Ne parandiejmë ogur të keq me ju dhe nëse nuk tërhiqeni, do t’ju vrasim me gurë dhe do të përjetoni një ndëshkim të dhimbshëm nga ne”. ¹⁹. Ata (të dërguarit) thanë: “Ndjellazinë e keni nga vetja juaj (nga padrejtësitë tuaja). Mos vallë (jemi ndjellakeqë) për shkak se ju këshilluam?! Jo. Por ju jeni një popull që e kaloni çdo kufi.”

²⁰. Prej skajit më të largët të qytetit erdhi një burrë duke vrapiuar dhe tha: “O populli im! Bindjuni të dërguarve!” ²¹. Bindjuni atyre që nuk kërkojnë asnjë shpërblim prej jush dhe janë të udhëzuar (nga Zoti)!

²². E si të mos e adhuroj Atë që më krijoi mua dhe tek i Cili ju do të ktheheni të gjithë. ²³. A të pranoj zota të tjerë përveç Tij? Nëse i Gjithëmëshirshmi do të më sprovonte me ndonjë të keqe,

ndërmjetësimi i tyre nuk do të më vlente asgjë dhe as nuk do të mund të më shpëtonin. ²⁴. Po të veproja kështu do të isha, vërtet në një humbje të hapët. ²⁵. Unë i kam besuar Zotit tuaj. Prandaj më dëgjoni!” ²⁶. Atij iu tha: “Ti hyr në xhenet! Ai tha: “Ah, sikur ta dinte populli im, ²⁷. Përse më fali Zoti im dhe më bëri prej të nderuarve!”

²⁸. Pas tij, Ne nuk zbritëm kundër popullit të tij ndonjë ushtri nga qielli. Ne nuk zbritëm asgjë tjetër, ²⁹. përveç një britme të tmerrshme. Dhe ja ata mbetën të heshtur e të ftohtë (pa jetë). ³⁰. Ah! Mjerë robërit (e Mi)! Sa herë që u vjen ndonjë i dërguar, ata veçse tallen me të. ³¹. A nuk shohin ata se sa e sa breza para tyre i shkatërruam, dhe ata kurrë nuk u kthyen (në dynja). ³². Dhe secili prej tyre - të gjithë do të sillen para Nesh (për gjykim).

³³. Argument për ata është toka e vdekur, kur Ne i japim jetë dhe bëhen drithërat nga të cilët ju hani. ³⁴. Dhe Ne kemi bërë në të kopshte hurmash e rrushi dhe bëjmë që të shpërthejmë burime (uji). ³⁵. Që ata të hanë nga ato fruta dhe nga ajo që e prodhojnë me duart e tyre. Atëherë a nuk po tregohen mirënjohës? ³⁶. I lavdëruar qoftë Ai që i krijoi në çift të gjitha gjërat - ato që rriten në tokë, ata vetë (njerëzit) dhe shumë gjëra që ata nuk i dinë.

³⁷. Argument për ata është edhe nata, prej së cilës tërheqim ditën dhe ata zhyten në errësirë. ³⁸. Edhe Dielli udhëton për në kufirin e vet (përfundimtar). Ky është përcaktimi i Ngadhënjimtarit, i të Gjithëditurit. ³⁹. Edhe Hënës ia kemi caktuar fazat e saj, derisa të kthehet në formën e harkut (hurmës së tharë). ⁴⁰. As dielli nuk mund ta arrijë hënën, e as nata nuk mund ta kalojë ditën. Secili (trup qiellor) noton në orbitën e vet.

⁴¹. Argument për ta është edhe ajo që Ne i bartëm pasardhësit e tyre (gjatë përmytjes) në anijen e ngarkuar (të Nuhut). ⁴². Dhe Ne kemi krijuar për ta (mjete) të ngjashme me të, me të cilat udhëtojnë. ⁴³. Po të donim, Ne mund t'i përmytnim ata dhe askush nuk do

t'i dëgjonte kur të kërkonin ndihmë dhe as nuk do të mund të shpëtonin, ⁴⁴. Përveçse me Mëshirën Tonë, për t'i lënë të jetonin deri në një kohë të caktuar.

⁴⁵. Dhe kur atyre u thuhet: “Kijeni frikë atë që është para jush dhe atë që do të vijë pas jush, që të mëshiroheni (ata nuk dëgjojnë).

⁴⁶. Sa herë që u vjen atyre ndonjë argument nga argumentet e Zotit të tyre, ata i kthejnë shpinën. ⁴⁷. Dhe kur u thuhet: “Jepni nga ajo, me të cilën Allahu ju begatoi!” mohuesit (e besimit) u thonë besimtarëve: “Pse, ne do t'i ushqejmë ata, të cilët, nëse do të donte Allahu, do t'i kishte ushqyer (Vetë)? Ju jeni në një humbje të qartë.”

⁴⁸. Dhe thonë: “Kur do të përmbushet ky premtim, nëse ajo që thoni është e vërtetë?” ⁴⁹. Ata nuk kanë për të pritur gjë tjetër veçse një zë të fuqishëm që do t'i rrëmbejë ata, kur janë duke u zënë njëri me tjetrin. ⁵⁰. Dhe nuk do të mund të lënë as porosi e as nuk do të mund të kthehen në familjet e tyre. ⁵¹. Pastaj do t'i fryhet Surit dhe ja ata do të dalin prej varreve me të shpejtë për te Zoti i tyre. ⁵². Ata do të thonë: “Ah! Të mjerët ne! Po kush na ka ngritur prej shtretërve ku qemë shtrirë?” Kjo është ajo që ka premtuar i Gjithëmëshirshmi dhe e vërtetë që fjala e të dërguarve. ⁵³. Ai do të jetë veçse një zë i fuqishëm dhe ja, ata do të sillen të gjithë para Nesh.

⁵⁴. Sot askujt nuk do t'i bëhet asnjë padrejtësi dhe ju do të merrni shpërblimin e veprave tuaja. ⁵⁵. Banorët e xhenetit sot janë të preokupuar mes kënaqësive. ⁵⁶. Ata dhe bashkëshortet e tyre janë nën hije të gjera e të mbështetur në kolltukë. ⁵⁷. Aty u shërbehen fruta dhe do t'u jepet gjithçka që kërkojnë. ⁵⁸. “Selam” është Fjala që do t'u thotë (atyre) Zoti Mëshirëplotë.

⁵⁹. Dhe ju o keqbërës (mohues të besimit)! Veçohuni sot (nga besimtarët)! ⁶⁰. A nuk ju pata paralajmëruar ju, o bijtë e Ademit, që të mos e adhuronit shejtanin, sepse ai ishte armiku juaj i hapët?

⁶¹. dhe që Të më adhuronit vetëm Mua sepse kjo ishte rruga e drejtë?

⁶². Dhe ai çoi në humbje shumë prej jush. A nuk e kuptonit atëherë?

⁶³. Ky është xhehenemi për të cilin ju jeni paralajmëruar. ⁶⁴. Hyni sot në të, për shkak të mohimit tuaj! ⁶⁵. Sot Ne do t'ua vulosim gojë. Por do të na flasin duart e tyre; ndërsa këmbët e tyre do të dëshmojnë për gjithçka që bënë.

⁶⁶. Sikur të kishim dashur Ne mund t'ua kishim verbuar sytë. Atëherë ata do ta kërkonin rrugën, por si vallë do të mund ta shihnin?

⁶⁷. Sikur të kishim dashur Ne do t'i kishim shndërruar ata (në krijesa të tjera) në vendet e tyre dhe ata nuk do të mund të shkonin e as nuk do të mund të ktheheshin. ⁶⁸. Nëse dikë e bëjmë të jetojë gjatë, Ne e kthejmë pas (nga forca) në dobësinë e tij. A nuk mendojnë ata për këtë? ⁶⁹. Ne nuk ia kemi mësuar atij (Muhamedit) poezinë dhe ajo as nuk është për të. Ky (Libër) është veçse një Mesazh dhe një Kur'an i qartë. ⁷⁰. Për të paralajmëruar këdo që është i gjallë dhe që të përmbushet fjala e Tij për jobesimtarët.

⁷¹. A nuk e shohin ata se jemi Ne që kemi krijuar për ta kafshë që ata i kanë nën zotërimin e tyre? ⁷². Dhe jemi Ne që ua nështruam ato për t'i përdorur. Disa i mbajnë si kafshë barre dhe disa i mbajnë për ushqim. ⁷³. Ata kanë prej tyre edhe dobi të tjera dhe pije të këndshme (qumësht). A nuk do të jenë mirënjohës? ⁷⁴. Ata adhurojnë zota të tjerë në vend të Allahut, me shpresë se do të mund të ndihmohen prej tyre. ⁷⁵. Ata (idhujt) as që mund t'u vijnë në ndihmë dhe të gjithë bashkë do të sillen para Nesh si një trupë (për t'u dënuar). ⁷⁶. Atëherë mos u brengos për fjalët e tyre! Ne dimë atë, që e mbajnë të fshehtë dhe atë, që e shfaqin haptas.

⁷⁷. A nuk e sheh njeriu se Ne e krijuam atë prej një pike (fare)? Por, ja! Ai bëhet një kundërshtar i hapur. ⁷⁸. Dhe Ai (njeriu) bën krahasime për Ne dhe e harron se si është krijuar. Ai thotë: "Kush i ngjall eshtrat pasi të jenë kalbur? ⁷⁹. Thuaj: "Do t'i ngjallë Ai që i krijoi për herë të parë. Ai, për çdo krijim, është i Gjithëditur. ⁸⁰. Ai nxjerr për ju zjarrin prej drurit të gjelbër dhe ja, ju prej tij (drurit) ndizni (zjarre)". ⁸¹. A nuk mundet Ai, që krijoi qiejt e tokën

t'i rikrijojë ata (njerëzit)? Po, Ai është Krijuesi, i Gjithëdituri.
⁸². Kur Ai dëshiron diçka, mjafton vetëm të thotë: “Bëhu!” Dhe ajo menjëherë bëhet. ⁸³. I madhëruar qoftë Ai në dorën e të Cilit është pushteti mbi gjithçka! Dhe vetëm tek Ai do të ktheheni ju (për tu gjykuar dhe shpërblyer me drejtësi).

SURJA 37 - SAFFAT

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Beto hem në ata (melekët), që rreshtohen në rreshta. ². Dhe në nxituesit, që me nxitim shtyjnë retë. ³. Dhe në lexuesit, që lexojnë Këshillën (Kur'anin). ⁴. Është e vërtetë se Zoti juaj (që meriton të adhurohet) është vetëm Një. ⁵. Zoti i qiejve dhe i Tokës e çfarë ka mes tyre dhe Zoti i lindjeve.

⁶. Vërtet, Ne e kemi stolisur qiellin më të ulët (të Dunjasë) me bukurinë e yjeve. ⁷. Dhe e bëmë të ruajtur prej çdo shejtani të rebeluar. ⁸. Ata nuk mund të përgjojnë Parinë më të Lartë (melekët më të zgjedhur), dhe qëllohen (me shkëndija të zjarra) nga të gjitha anët. ⁹. Ata janë të dëbuar dhe do të kenë një dënim të përhershëm. ¹⁰. Ka prej atyre (shejtanëve) që rrëmbejnë diçka (nga lajmet e qiellit), por edhe ata i ndjek shkëndija (e zjarrit) që djeg.

¹¹. Vetëm pyeti ata (idhujtarët)! A është më i vështirë krijimi i tyre, apo ajo që Ne kemi krijuar? Ata, Ne i kemi krijuar prej baltës ngjitëse. ¹². Sigurisht, ti çuditesh kur ata të përqeshin. ¹³. Dhe, kur qortohen, ata nuk ia venë veshin qortimit. ¹⁴. Dhe kur shohin ndonjë shenjë (nga Zoti), ata e kthejnë atë në tallje. ¹⁵. Dhe thonë: “Ky (Kur'ani) nuk është gjë tjetër, vetëm se një magji e qartë. ¹⁶. Vallë, pasi të vdesim e të bëhemi pluhur dhe eshtra, ne do të ringjallemi? ¹⁷. Vallë, edhe etërit tanë të hershëm (do të ringjallen)? ¹⁸. Thuaj: “Po. Dhe ju do të jeni të poshtëruar.”

¹⁹. Atëherë ajo do të jetë një britmë e vetme, dhe ja, ata do të

ngrihen (nga varret) e do të shohin.²⁰ Dhe do të thonë: “Ah! Të mjerët ne! Kjo është Dita e Gjykimit.”²¹ (Atyre do t’u thuhet) Kjo është dita e ndarjes që ju e konsideroni gënjeshtër.²² Mblidhni bashkë – do t’u thuhet - të gjithë keqbërësit, sivëllezërit e tyre (në besim e vepra) dhe gjërat që ata adhuronin²³ përveç Allahut dhe i çoni drejt rrugës së Zjarrit (të ndezur fort)!²⁴ Por i ndaloni ata! Sepse ata do të merren në pyetje.²⁵ Ç’është me ju që nuk po e ndihmoni njëri-tjetrin?²⁶ Ata sot janë dorëzuar plotësisht.

²⁷ Dhe ata do t’i drejtohen njëri-tjetrit e do të pyesin njëri-tjetrin.

²⁸ Ata (pasuesit) do të thonë: “Ishit ju ata që na vinit nga e djathta (e na pengoni nga e vërteta).²⁹ Ata (paria) do të thonë: “Jo! Ju vetë nuk kishit besim.³⁰ Ne nuk kemi pasur asnjë pushtet mbi ju. Ishit ju vetë ata që i shkelnit kufijtë (porositë e Zotit).³¹ Tani, urdhri i Zotit tonë kundër nesh është përmbushur dhe ne duhet të shijojmë dënimin (e merituar).³² Ne ju devijuam nga ruga (e Zotit) sepse edhe vetë ishim të humbur”.³³ Dhe atë ditë ata do të jenë në dënim të gjithë bashkë.³⁴ Ja, kështu bëjmë Ne me keqbërësit.³⁵ Kur atyre u thuhej: “Nuk ka Zot tjetër që meriton adhurimin përveç Allahut.”, ata tregoheshin kryeneçë.³⁶ Dhe thoshin: “Mos vallë do t’i braktisim zotat tanë për një poet të çmendur?”³⁷ Jo! Por, ai u solli të Vërtetën (e sigurt) dhe ai vërtetëson Mesazhin e të dërguarve (para tij).³⁸ Dhe ju keni për të shijuar, Dënimin më të Ashpër.³⁹ Dhe ju do të shpërbleheni veçse për atë që keni bërë.

⁴⁰ Kurse për robërit e singertë të Allahut⁴¹ Për ata ka mirësi të përcaktuara (nga vetë Zoti),⁴² Ka fruta të llojllojshme dhe ata do të jenë të nderuar,⁴³ Në xhenetet e mirësisë,⁴⁴ Të mbështetur në kolltukë përballë njëri-tjetrit.⁴⁵ Atyre u shërbehet me gota (me pije) të mbushura nga burimet (e xhenetit).⁴⁶ E bardhë kristal (është ajo pije), me shije të mrekullueshme për ata që e pinë,⁴⁷ Ajo nuk i dëmton ata dhe as nuk dehen prej saj,⁴⁸ Pranë tyre qëndrojnë

(hyritë) symëdhatë me shikim të përlur, ⁴⁹. Sikur të ishin vezë delikate të ruajtura mirë.

⁵⁰. Ata (besimtarët) qëndrojnë përballë njëri-tjetrit e bisedojnë, ⁵¹. Njëri prej tyre (do të nisë bisedën e) do të thotë: “Unë kam pasur një shok (që nuk më ndahej), ⁵². Ai më thoshte: “Çfarë! Ti je prej atyre që besojnë se ⁵³. kur të kemi vdekur e të jemi bërë pluhur dhe eshtra, do të marrim shpërblime e dënime (sipas veprave)?” ⁵⁴. Ai (besimtari) thotë: “A do të donit të shikojmë jashtë (të dënuarit)?” ⁵⁵. Ai shikon dhe e vëren atë (shokun që nuk i ndahej) në mes të Zjarrit. ⁵⁶. Dhe thotë: “Betohem në Allahun! Për pak më rrëzove edhe mua (në Zjarr). ⁵⁷. Sikur të mos kishte qenë mirësia e Zotit tim, unë do të kisha qenë bashkë me ata që janë atje (në zjarr). ⁵⁸. Dhe ne nuk do të vdesim më, ⁵⁹. Përveç vdekjes sonë të parë. Dhe ne nuk kemi për t’u dënuar.” ⁶⁰. Vërtet, ky është suksezi më i madh, ⁶¹. Ja, për një mirësi të tillë le të punojnë të gjithë punëmirët!

⁶². A është më i mirë ky premtim (në xhenet), apo Pema e Zekumit? ⁶³. Ne e kemi bërë atë sprovë për keqbërësit. ⁶⁴. Ajo është një pemë që mbën në fund të Xhehenemit. ⁶⁵. Frutat e saj janë si koka shejtanësh. ⁶⁶. Ata do të hanë dhe do të mbushin barqet prej saj. ⁶⁷. Pastaj, pas kësaj, atyre do t’u jepet një përzierje me ujë të valë. ⁶⁸. Pastaj, kthimi i tyre do të jetë në Zjarrin flakërues. ⁶⁹. Ata i gjetën etërit e tyre në humbje (të plotë) ⁷⁰. Dhe kështu u turrën pas hapave të tyre. ⁷¹. Edhe para këtyre (popullit tënd) shumë nga popujt e lashtë shkuan në humbje. ⁷². Ne u patëm dërguar atyre profetë për t’i paralajmëruar. ⁷³. Dhe shih se si qe fundi i atyre që u paralajmëruan! ⁷⁴. (Të gjithë u dënuan) Përveç robve të Allahut që ishin të singertë.

⁷⁵. (Herët) Ne na pati thirrur (në ndihmë) Nuhu. Dhe Ne jemi më të mirët që i përgjigjemi lutjes. ⁷⁶. Dhe Ne e shpëtuam atë dhe familjen e tij prej Katastrofës së madhe. ⁷⁷. E pasardhësit e tij i bëmë ata që vazhduan jetën. ⁷⁸. Dhe Ne e lamë këtë (histori) si kujtim

për popujt e ardhshëm.⁷⁹ Paqja qoftë mbi Nuhun në mbarë botën!⁸⁰ Kështu i shpërblejmë Ne vepërmirët.⁸¹ Vërtet, ai ishte nga robërit Tanë besimtarë.⁸² Të tjerët (që nuk besuan) i përmbytëm.

⁸³ Nga ata që pasuan rrugën e tij, qe Ibrahimimi.⁸⁴ Ja, ai shkoi te Zoti i vet me zemër të pastër.⁸⁵ Ai i tha të atit dhe popullit të vet: “Ç’është ajo që ju po adhuron? ⁸⁶ Vallë, në vend të Allahut po merrni zota të trilluar? ⁸⁷ Atëherë, çfarë mendoni ju për Zotin e botëve?”

⁸⁸ Pastaj, ai u hodhi një vështrim yjeve,⁸⁹ Dhe tha: “Unë jam i sëmurë.”⁹⁰ Ata i kthyen shpinën dhe u larguan.⁹¹ Iu kthye zotave të tyre dhe tha: “A nuk po hani ju?”⁹² Ç’është me ju, që nuk po flisni?”⁹³ Pastaj iu kthye atyre e i gjuajti me dorën e djathtë.⁹⁴ Ata (populli) iu afruan atij me të shpejtë.⁹⁵ Ai (Ibrahimi) tha: “Po adhuronit atë që vetë e keni gdhendur?”⁹⁶ Por, është Allahu Ai që ju ka krijuar ju dhe atë që ju bëni.⁹⁷ Ata thanë: “Bëni për të një furrë dhe hidheni në zjarrin përvëlues!”⁹⁸ Ata thurën kurthe kundër tij, por Ne bëmë që ata të jenë më të poshtëruarit.”⁹⁹ Ai (Ibrahimi) tha: “Unë do të shkoj te Zoti im dhe Ai do të më udhëzojë.”¹⁰⁰ O Zoti im! Më dhuro mua pasardhës të mirë!¹⁰¹ Ne e gëzuam atë me një djalë të butë (Ismailin).

¹⁰² Dhe kur ai (djali) u rrit aq sa të punonte së bashku me të atin, ai (Ibrahimi) i tha: “O biri im! Unë kam parë në ëndërr se duhet të të bëj kurban. Çfarë mendon ti?” Ai (Ismaili) tha: “O babai im! Bëj siç je urdhëruar! Në dashtë Allahu unë do të jem durimtar.”

¹⁰³ E kur ata të dy iu dorëzuan urdhrin (të Allahut) dhe ai (Ibrahimi) e shtriu (Ismailin) përmbys.¹⁰⁴ Ne i thirrëm atij: “O Ibrahim!¹⁰⁵ Tashmë ti e përmbushe ëndrrën. Kështu i shpërblejmë Ne të mirët.¹⁰⁶ Kjo ishte, vërtet një sprovë e madhe.¹⁰⁷ Dhe Ne e zëvendësuam atë (Ismailin) me një kurban shumë të madh.¹⁰⁸ Dhe Ne lamë një kujtim të mirë për të ndër popujt e ardhshëm.¹⁰⁹ Paqja qoftë mbi Ibrahimin!¹¹⁰ Kështu i shpërblejmë Ne vepërmirët.

¹¹¹. Vërtet, ai ishte nga robërit Tanë besimtarë. ¹¹². Dhe Ne i dhamë atij lajmin e mirë për lindjen e Is'hakut - profet e një prej njerëzve punëmirë. ¹¹³. Ne e bekuam atë dhe Is'hakun. Ndër pasardhësit e tyre do të ketë njerëz punëmirë, por do të ketë edhe nga ata që e ngarkojnë shpirtin dukshëm me gjynahe.

¹¹⁴. Ne i dhamë Musait e Harunit mirësi të shumta. ¹¹⁵. Dhe i shpëtuaam ata dhe popullin e tyre prej mjerimit të madh. ¹¹⁶. Ne i ndihmuam, prandaj ata ngadhënjyen. ¹¹⁷. Ne u dhamë atyre të dyve një Libër të qartë. ¹¹⁸. Dhe i udhëzuam në rrugën e drejtë. ¹¹⁹. Ne kemi lënë për ta një kujtim të mirë ndër brezat e mëvonshëm. ¹²⁰. Paqja qoftë mbi Musain dhe Harunin. ¹²¹. Kështu i shpërblejmë Ne vepërmirët. ¹²². Vërtet, ata të dy ishin nga robërit Tanë besimtarë.

¹²³. Edhe Iljasi qe prej të dërguarve Tanë. ¹²⁴. Kujto, kur ai i tha popullit të vet: “A nuk keni frikë (Allahun)?” ¹²⁵. A “Bea’l-it” (idhull) po i luteni dhe e braktisni më të mirin Krijues- ¹²⁶. Allahun, Zotin tuaj dhe Zotin e etërve tuaj të hershëm?!” ¹²⁷. Por ata e përgënjeshtroan atë, prandaj të gjithë do të jenë në Xhehenem. ¹²⁸. Përveç robve të singertë të Allahut. ¹²⁹. Dhe Ne lamë një kujtim të mirë për të ndër popujt e ardhshëm. ¹³⁰. Paqja qoftë mbi Iljasin! ¹³¹. Kështu i shpërblejmë Ne vepërmirët. ¹³². Vërtet, ai ishte nga robërit Tanë besimtarë.

¹³³. Edhe Luti qe prej të dërguarve Tanë. ¹³⁴. Kujto, kur Ne e shpëtuaam atë dhe familjen e tij! ¹³⁵. Përveç një plake (gruas së tij) që mbeti me të dënuarit. ¹³⁶. Pastaj Ne i shkatërruam të tjerët. ¹³⁷. Ju (o banorë të Mekës) me siguri kaloni aty pranë (rrënojave) ditën ¹³⁸. dhe natën (gjatë udhëtimeve). Atëherë, a nuk po llogjikoni?

¹³⁹. Edhe Junusi qe nga të dërguarit Tanë. ¹⁴⁰. Kujto kur ai vrapoi (si një rob i aratisur) drejt anijes që ishte e mbushur plot e përplot (me udhëtarë)! ¹⁴¹. Dhe hodhi short (me udhëtarët se kush duhej flakur nga anija), por humbi (ndaj e hodhën në det). ¹⁴². Atë e gëlltiti peshku i madh dhe e meritoi atë dënim. ¹⁴³. E sikur të mos kishte

qenë prej atyre që e madhërojnë shumë Zotin (me tesbih), ^{144.} Ai do të mbetej në barkun e peshkut deri në Ditën e Ringjalljes. ^{145.} Ne e nxorëm atë në një breg të zhveshur e të shkretë, ashtu të sëmurë. ^{146.} Dhe bëmë që të mbijë pranë tij një bimë kungulli. ^{147.} Pastaj, Ne e dërguam atë (me detyrë) te njëqind mijë e më shumë (njerëz) ^{148.} Dhe ata i besuan. Ne i lamë të jetonin për një kohë.

^{149.} Tani pyeti ata (o Muhamed): “Vallë Zotit tënd i takojnë vajzat, kurse atyre u takojnë djemtë?” ^{150.} Mos vallë Ne i krijuam melekët femra dhe ata ishin dëshmitarë? ^{151.} Vini re se si trillojnë e thonë: ^{152.} “Allahu ka lindur fëmijë.” Nuk ka dyshim se ata janë gënjeshtarë. ^{153.} Mos vallë Ai i ka bërë vajzat më të zgjedhura se djemtë? ^{154.} Ç’është me ju? Si gjykoni kështu? ^{155.} A nuk po mendoni? ^{156.} Apo mos vallë keni ndonjë provë të sigurt për atë që thoni?! ^{157.} Atëherë silleni librin tuaj, nëse thoni të vërtetën!

^{158.} Ata (idhujtarët) kanë trilluar edhe lidhje farefisnore mes Tij dhe xhindeve. Por, xhindet e dinë mirë se ata (idhujtarët) do të jenë në zjarr. ^{159.} I madhëruar qoftë Allahu nga ajo që ata i përshkruajnë. ^{160.} (Të gjithë ata trilluan gënjeshtër) Përveç robve të sinqertë të Allahut. ^{161.} E, as ju dhe as ata që ju i adhuron (idhujt), ^{162.} Nuk mund ta çoni në humbje askënd, ^{163.} Përveç atyre që do të hidhen në Xhehenem. ^{164.} Çdonjëri prej nesh (melekëve) ka një vend (e detyrë) të caktuar. ^{165.} Ne (melekët) qëndrojmë të rreshtuar në rreshta (në adhurim për Zotin), ^{166.} Dhe ne e lavdërojmë Atë (Allahun) me tesbih (duke thënë subhanall-llah).

^{167.} Dhe kishte nga ata (idhujtarët mekas) që thoshin: ^{168.} “Sikur të kishim pasur ndonjë libër nga të parët, ^{169.} Ne, me siguri do të kishim qenë rob të sinqertë të Allahut.” ^{170.} Ata e mohojnë atë (Kur’anin). Por, shpejt do ta mësojnë (çfarë i pret). ^{171.} Tashmë, Fjala Jonë u është dhënë më parë robërve tanë të dërguar, ^{172.} se ata, pa dyshim do të ndihmohen (nga Ne) ^{173.} dhe se Forcat Tona - ato me siguri do të jenë ngadhënjimtare. ^{174.} Prandaj, largohu prej tyre

për njëfarë kohe, ¹⁷⁵. Dhe vështro (kur t'i përfshijë ndëshkimi) se edhe ata do ta shohin (ndihmën tonë për besimtarët).

¹⁷⁶. Mos vallë, ata duan ta shpejtojnë ndëshkimin tonë (për ta)?

¹⁷⁷. Kur, ai (dënimi) të zbresë, i keq do të jetë mëngjesi i atyre që qenë paralajmëruar. ¹⁷⁸. Prandaj, largohu prej tyre për njëfarë kohe!

¹⁷⁹. Dhe vështro (kur t'i përfshijë ndëshkimi) se edhe ata do ta shohin (ndihmën tonë për besimtarët). ¹⁸⁰. I lartësuar qoftë Zoti yt, Zoti i Krenarisë! Ai është i pastër nga ajo çfarë i përshkruajnë ata.

¹⁸¹. Paqja (e çdo mirësi) qoftë mbi të Dërguarit (e Allahut). ¹⁸². Dhe të gjitha lavdërimet qofshin për Allahut, Zotin e gjithësisë!

SURJA 38 - SAD

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

1. *Sad*.

Betohem në Kur'anin plot këshilla. ². Por ata, që nuk besojnë, janë kryeneçë e kundërshtarë të hapur. ³. Sa e sa breza kemi shkatërruar Ne para tyre. Në fund, ata u lutën për (mëshirë e) shpëtim, por nuk kishte më kohë për shpëtim.

⁴. Ata u habitën që nga gjiri i tyre u erdhi një paralajmërues. Jobesimtarët thonë: “Ky është magjistari e mashtrues.” ⁵. A po i zëvendëson zotat me një Zot të vetëm?! Kjo është vërtet, shumë e çuditshme. ⁶. Paria e tyre i thanë njëri-tjetrit: “Vazhdoni të jeni të qëndrueshëm në adhurimin e zotave tuaj! Sepse kjo (largimi nga feja e të parëve tuaj) është një gjë e kurdisur (kundër jush).” ⁷. Ne kurrë nuk kemi dëgjuar për diçka të tillë (monoteizëm) nga njerëzit këto kohët e fundit. Kjo nuk është gjë tjetër, veçse një trillim. ⁸. Vallë, ky është ai që u zgjodh nga mesi ynë, për t'iu dërguar Mesazhi?! Ata qenkan në dyshim për Mesazhin Tim?! Nuk e kanë shijuar ende dënimin Tim.

⁹. Apo mos kanë ata vallë Thesaret e mëshirës së Zotit tënd – Ngadhënjimtarit, Dhuruesit të të gjitha mirësive? ¹⁰. Apo mos kanë ata vallë pushtetin e qiejve e të tokës dhe ç’ka ndërmjet tyre? Le të përpiqen atëherë me çdo rrugë e mjet (e të sundojnë)! ¹¹. Edhe ata janë një ushtri e mposhtur si të gjitha ushtritë e tjera (që luftuan kundër së vërtetës). ¹². Para tyre mohuan (të dërguarit) populli i Nuhut, ai i Adit dhe Faraoni me ushtrinë e tij, ¹³. Edhe Themudët, edhe populli i Lutit dhe Banorët e Ejkes. Ato ishin grupe të mëdha (mohuesish). ¹⁴. Të gjithë ata i mohuan të dërguarit, prandaj e bënë hak dënimin Tim. ¹⁵. Edhe këta nuk janë duke pritur gjë tjetër veçse një ushtimë të vetme që nuk ka (nevojë për) të dytë (për t’i shkatërruar). ¹⁶. Dhe ata (jobesimtarët) thanë: “O Zoti ynë! Përshejtoje pjesën tonë (të dënimit) përpara ditës së Gjykimit!”

¹⁷. Por ti bëj durim ndaj asaj, që ata thonë dhe kujto robin Tonë, Daudin, të fuqishmin (në fe e në trup)! Ai gjithmonë kthehej tek Allahu (me pendim të singertë e bindje të plotë). ¹⁸. Ne bëmë që edhe malet - së bashku me të (Daudin) - të bënin tesbih (lavdërime për Allahun) në mbrëmje e në mëngjes. ¹⁹. Edhe shpendët mblidheshin tufë dhe të gjithë, së bashku me të (Daudin) i drejtoheshin Allahut (me lavdërime e madhërime). ²⁰. Ne e forcua sundimin e tij dhe i dhamë urtësinë dhe drejtësi në gjykim.

²¹. A të ka mbërritur Historia e dy kundërshtarëve? Ja, ata u ngjitën fshehurazi në dhomën e tij (Daudit) të lutjeve. ²². Kur ata hynë tek Daudi, ai u frikësua prej tyre. Por ata i thanë: “Mos ki frikë! Ne jemi dy palë kundërshtarë. Njëri (nga ne) i ka bërë padrejtësi tjetrit. Prandaj ti gjyko mes nesh me drejtësi e mos devijoj (nga e drejta)! Dhe na udhëzo në rrugë të drejtë!”

²³. Ky burrë është vëllai im. Ai ka nëntëdhjetë e nëntë dele ndërsa unë kam vetëm një. Ai më thotë: “Ma jep mua atë!” dhe më munda me fjalë. ²⁴. Daudi tha: “Ai është treguar i padrejtë me ty duke të kërkuar delen tënde (të vetme) ta bashkojë me tufën e deleve të

veta. Është e vërtetë, shumë prej ortakëve i bëjnë padrejtësi njëri-tjetrit. Por nuk veprojnë kështu ata që kanë besuar dhe bëjnë vepra të mira. Por, sa të pakët janë ata!”. Dhe Daudi e kuptoi se Ne e vumë në provë atë. Prandaj i kërkoi falje Zotit të vet, u përkul (ra në sexhde) dhe u kthye (tek Allahu i penduar). ²⁵ Ne ia falëm atë (gabim). Dhe ai është tek Ne nga më të afërit dhe ka një fund (e shpërblim) të mirë.

²⁶ O Daud! Ne të kemi bërë sundimtar në tokë. Prandaj, gjyko me drejtësi mes njerëzve dhe mos u shko pas dëshirave (të padrejta) e kështu të devijosh prej rrugës së Allahut! Ata që largohen nga rruga e Allahut i pret një dënim i rëndë për shkak se e harruan ditën e llogarisë.”

²⁷ “Ne nuk e krijuam qiellin dhe tokën dhe ç’ka mes tyre, pa qëllim. Kështu mendojnë ata që nuk besojnë. Mjerë ata që nuk besojnë nga Zjarri (i Xhehenemit).” ²⁸ Mos vallë, do t’i trajtojmë njëllor ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira me ata që bëjnë shkatërime në tokë? Apo mos vallë do t’i konsiderojmë njëllor si të devotshmit dhe ata që janë gjynahqarë? ²⁹ Ky është një Libër plot bekime. Ne ta zbritëm ty atë, që ata të meditojnë në argumentet e tij dhe që të marrin mësim njerëzit që kuptojnë.

³⁰ Ne i dhuruam Daudit (një djalë,) Sulejmanin - rob shumë i mirë dhe i kthyer te Zoti. ³¹ Ja. Një pasdite u prunë para tij kuajt të racës më të mirë e shumë të shpejtë. ³² Dhe ai tha: “Unë nga dashuria për kuajt, harrova të përmend Zotin tim, derisa dielli u fsheh në vellon e natës.” ³³ “M’i ktheni ata (kuajt)!” Atëherë filloi t’u mësojë këmbëve e qafave (të tyre).

³⁴ Ne e sprovuam Sulejmanin dhe bëmë që në fronin e tij të ulet një shejtan. Pastaj ai u kthye (nga Ne me pendim e përkushtim).

³⁵ Tha: “O Zoti im! Më fal dhe më dhuro një sundim që të mos e ketë askush tjetër pas meje! Me të vërtetë, Ti je Dhuruesi më i madh. ³⁶ Ne ia nënshtroam erën që të frynte lehtë me urdhër të tij

nga të dëshironte ai.³⁷ Ne ia nënshtruam edhe shejtanët – të gjitha llojet e ndërtuesve dhe të zhytësve.³⁸ Edhe të tjerë (shejtanë), të lidhur në pranga.³⁹ Këto janë të mirat Tona (për ty). Dhe ti jep (prej pasurisë) ose mos jep (prej saj) se për këtë nuk do të kesh asnjë përgjegjësi.⁴⁰ Dhe ai është tek Ne nga më të afruarit dhe ka një fund (e shpërblim) të mirë.

⁴¹. Kujto edhe robin tonë Ejubin! Ja, ai iu drejtua Zotit të vet me lutje dhe tha: “Shejtani më ka goditur me mundim e vuajtje.”!
⁴². (Atij iu tha:) Bjeri tokës me këmbë! Ky është ujë i ftohtë, për t’u larë dhe për të pirë.⁴³ Ne ia rikthyem familjen e tij, duke ia shtuar dyfish, si mëshirë nga Ne dhe si mësim për të gjithë ata që kuptojnë.
⁴⁴. Dhe merre me dorën tënde një tufë thuprash dhe bjeri lehtë me to (gruas tënde) dhe mos e thyej betimin tënd! Vërtet, Ne e gjetëm atë durimtar. Sa rob i mirë ishte ai! Ai ishte i kthyer (me përunjësi) te Zoti.

⁴⁵. Kujto robërit tanë, - Ibrahimin, Is’hakun dhe Jakubin! Ata ishin të fortë dhe të ditur.⁴⁶ Ne i dalluam ata me një virtyt të veçantë - të kujtonin gjithmonë Botën tjetër.⁴⁷ Nuk ka dyshim se ata ishin te Ne prej të zgjedhurve më të mirë.⁴⁸ Kujto Ismailin, Eljesan dhe Dhulkiflin! Që të gjithë ishin prej të zgjedhurve.

⁴⁹. Ky është Mesazh paralajmërimi. Dhe është e sigurt se të devotshmit kanë një përfundim të mirë -⁵⁰. Xhenetet e Adnit me dyer të hapura për ta.⁵¹ Aty do të jenë të mbështetur në kolltukë dhe kërkojnë fruta e pije të ndryshme.⁵² Ata do të kenë pranë vetes (hyri) syperulura të një moshe.⁵³ Këto janë ato mirësi që ju premtohen për ditën e llogarisë.⁵⁴ Ky është rizku Ynë, - ai nuk ka të mbaruar.

⁵⁵. Ja, kështu do të jetë. Por keqbërësit (që kaluan çdo kufi) do të kenë fundin më të keq -⁵⁶. Xhehenemin, ku do të hidhen (për dënim). Ai është vendi më i shëmtuar.⁵⁷ Ja, kështu do të jetë. Pastaj, ata do të shijojnë ujë të valë dhe të ndyrë.⁵⁸ Ata do të kenë

edhe dënime të tjera të ngjashme me to.⁵⁹ Ky - (i thuhet parisë së jobesimtarëve) - është një grup që do të bashko-het me ju (në zjarr). Mos qofshin të mirëpritur - (thotë paria e jobesimtarëve) - ata do të digjen në zjarr.⁶⁰ Ata (pasuesit) do të thonë: “Ju mos qofshi të mirëpritur! Jeni ju ata që na e bëtë këtë!” Sa vendqëndrim i keq që është!⁶¹ O Zoti ynë! – do të thonë pasuesit - “Atyre që na e bënë këtë, shtoja dyfish dënimin në Zjarr!”⁶² Dhe do të thonë: “Ç’ka ndodhur me ne që nuk po i shohim disa burra, që ne i numëronim prej të këqijve?”⁶³ “Ngaqë ne talleshim me ta. Apo, vallë, na kanë humbur nga sytë?”⁶⁴ Kjo polemikë mes banorëve të zjarrit është, pa dyshim, e vërtetë.

⁶⁵. Thuaj: “Unë jam vetëm paralajmërues. Nuk ka zot tjetër (që meriton adhurimin) përveç Allahut që është Një i Vetëm e Ngadhënjimtar (mbi gjithçka).⁶⁶ Zoti i qiejve, i tokës dhe i gjithë ç’ka mes tyre, Ngadhënjimtari, Mëkatfalësi”.⁶⁷ Thuaj: “Ky (Kur’ani) është një Lajm i madh⁶⁸ të cilit ju i ktheni shpinën.⁶⁹ Unë nuk kam asnjë dije për elitën e lartë (melekët) kur ata polemizonin (rreth Ademit).⁷⁰ Mua më është shpallur se jam veçse një paralajmërues i qartë.”

⁷¹. (Kujto) Kur Zoti yt u tha melekëve: “Unë po krijoj një njeri nga balta.⁷² Kur t’i kem dhënë formë dhe t’i kem fryrë shpirt prej Meje, përlujni atij në sexhde.”⁷³ Kështu, të gjithë melekët së bashku u përlunë në sexhde,⁷⁴ përveç Iblisit. Ai refuzoi, tregoi mendjemadhësi dhe u bë prej atyre që mohojnë (besimin).⁷⁵ Allahu tha: “O Iblis! Çfarë të pengoi ty që të biesh në sexhde para atij që Unë e krijova me dy Duart e Mia? A je mendjemadh, apo je nga ata që ngrenë krye?”⁷⁶ Ai (Iblisi) tha: “Unë jam më i mirë se ai. Mua më ke krijuar nga zjarri, kurse atë e krijove nga balta!”⁷⁷ Zoti tha: “Atëherë dil prej këtej (prej xhenetit) sepse ti je i mallkuar!”⁷⁸ Dhe Mallkimi Im ka për të ndjekur deri në Ditën e Gjykimit.”

⁷⁹. Ai (Iblisi) tha: “O Zoti im! Më jep afat deri në ditën kur (të

vdekurit) do të ringjallen!”⁸⁰. Allahu tha: “Ti je prej të afatizuarve,⁸¹. Deri në Ditën e Kohës së Caktuar.”⁸². Ai (Iblisi) tha: “Betohem në Fuqinë Tënde se kam për t’i humbur që të gjithë prej rrugës së drejtë,⁸³. Përveç atyre robve të Tu, që janë të sinqertë.”⁸⁴. Allahu Tha: “Betohem në të vërtetën dhe Unë them vetëm të vërtetën -⁸⁵. Se Unë do ta mbush xhehenemin me ty dhe me të gjithë ata që vijnë pas teje.”

⁸⁶. Thuaj (o Muhamed): “Unë nuk kërkoj prej jush për këtë (Kur’an) ndonjë shpërblim dhe unë nuk jam prej atyre që hiqen për çfarë nuk janë.”.⁸⁷ Ky (Kur’ani) nuk është tjetër veç një Mesazh për Botët.⁸⁸ Dhe ju do ta shihni shumë shpejt gjithë të vërtetën e tij.

SURJA 39 - ZUMER

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

1. Shpallja e këtij Libri është prej Allahut, Ngadhënjimtarit, të Urtit.² Jemi Ne që ta shpallëm ty Librin me të Vërtetën (e sigurt). Prandaj adhuroje Allahun, duke qenë i sinqertë në adhurimin e Tij!³. Vetëm Allahut i takon adhurimi i sinqertë. Por ata që në vend të Tij (Allahut), marrin mbrojtës të tjerë, thonë: “Ne i adhurojmë ata vetëm që të na afrojnë më shumë tek Allahu.”. Nuk ka dyshim se Allahu do të gjykojë mes tyre për atë që ata ishin në kundërshtim. Allahu nuk e udhëzon në rrugë të drejtë atë që është gënjeshtar e refuzues (i besimit të drejtë).

⁴. Sikur Allahu të dëshironte të merrte një fëmijë për Vete, Ai do të mund të kishte zgjedhur kë të donte nga ata që Ai krijon. Por i pastër është Ai (nga të tilla përshkrime). Ai është Allahu, i Vetmi, Ngadhënjimtari (që nuk ka nevojë për fëmijë).⁵. Ai krijoi qiejt dhe Tokën me urtësi. Ai bën që nata ta mbulojë (mbështjellë) ditën dhe që dita ta mbulojë (mbështjellë) natën; Ai e nënshtroi Diellin e

Hënën, që lëvizin sipas një afati të caktuar. Ai është Ngadhënjimtari, Falësi i Madh.

⁶. Ai ju krijoi ju të gjithëve prej një njeriu të vetëm (Ademit); pastaj prej (brinjës së) tij krijoi bashkëshorten e tij (Hauua-në) dhe Ai krijoi për ju tetë nga çiftet e kafshëve. Ai ju krijon ju në barqet e nënave tuaja, etapë pas etape në tri errësira. Ky është Allahu, Zoti juaj. Në dorën e Tij është i gjithë pushteti. Nuk ka zot tjetër (që e meriton adhurimin) përveç Atij. Atëherë, si i shmangeni (adhurimit të Tij)?

⁷. Nëse ju mohoni, Allahu nuk ka asnjë nevojë për ju. Ai nuk është i kënaqur që robërit e Tij të mohojnë (besimin). Nëse jeni mirënjohës ndaj Tij, kjo është ajo që Ai e pëlqen për ju. Dhe askush nuk do të bartë barrën e tjetrit. Në fund, vetëm te Zoti juaj do të ktheheni të gjithë dhe Ai do t'ju tregojë për atë që keni bërë (në këtë jetë). Ai e di mirë gjithçka që fshihet në zemra.

⁸. E, kur e godet njeriun ndonjë e keqe (ndonjë dëm), ai i lutet Zotit të vet, duke iu kthyer Atij me pendesë. Por, kur Ai (Allahu) i jep ndonjë të mirë, njeriu harron se më parë i është lutur Atij dhe i përshkruan shokë Allahut e kështu, i largon të tjerët nga rruga e Allahut. Thuaj: “Kënaqu për pak kohë me mohimin tënd, se ti pa dyshim je nga banorët e Zjarrit!” ⁹. A është njëlloj (me mohuesit) ai që kohën e natës e kalon në adhurim, duke bërë sexhde e duke qëndruar në këmbë, që i ruhet (dënimet të) botës tjetër dhe shpreson në mëshirën e Zotit të vet? Thuaj: “A janë njëlloj ata që dinë dhe ata që nuk dinë?” Por, vetëm të mençurit marrin mësim.

¹⁰. Thuaj: “O ju robërit e Mi që keni besuar! Kijeni frikë Zotin tuaj! Ata që bënë mirë në këtë jetë, do të kenë mirësi. Me të vërtetë, Toka e Allahut është e gjerë. Durimtarëve do t'u jepet shpërblim pa masë.”

¹¹. Thuaj: “Unë jam urdhëruar ta adhuroj Allahun, me përkushtim të singertë.” ¹². Dhe jam i urdhëruar të jem i pari i muslimanëve.

¹³. Thuaj: “Unë i frikësohem Dënimit të një Dite të Madhe, nëse nuk i bindem Zotit tim. ¹⁴. Thuaj: “Është Allahu Ai që unë e adhuroj, me përkushtimin tim të sinqertë. ¹⁵. Adhuroni përveç Tij çfarë të doni!” Thuaj: “Të dështuar në ditën e kijametit janë ata që e humbën veten dhe familjen e tyre. Dhe ky është ai dështimi i qartë. ¹⁶. Ata do të kenë shtresa zjarri nga sipër dhe nga poshtë. Me këtë i frikëson Allahu robërit e Vet: “O robërit e Mi, kini frikë (dënimin)!”

¹⁷. Ata që iu larguan adhurimit të idhujve dhe u kthyen të penduar (e të bindur) tek Allahu do të kenë një gëzim të madh. Përgëzoji pra robërit e Mi! ¹⁸. Janë ata që e dëgjojnë me vëmendje fjalën (shpalljen) dhe pasojnë më të mirën. Këta janë ata që Allahu i udhëzoi në rrugën e drejtë dhe këta janë të diturit.

¹⁹. Mos vallë mund ta shpëtosh ti prej zjarrit atë që i është përcaktuar vendimi për dënim? ²⁰. Por, ata që iu frikësuan Zotit të tyre do të jenë në dhoma të ndërtuara njëra mbi tjetrën, poshtë të cilave rrjedhin lumenj. Ky është një premtim nga Allahu dhe Allahu nuk e thyen premtimin.

²¹. A nuk e sheh se si e lëshon Allahu ujin nga qielli dhe e shpërndan atë në tokë nëpër burime? Pastaj, me të mbijnë bimë të llojeve dhe të ngjyrave të ndryshme, të cilat më pas thahen dhe ti i sheh të rreshkura dhe të shpërbëra. S’ka dyshim se këtu ka fakte për njerëzit e ditur. ²². Ai të cilit Allahu ia ka zgjeruar gjoksin për besimin islam është në një dritë të sigurt prej Zotit të vet. Mjerë ata që, nga zemërngurtësia e tyre, nuk e përmendin Allahun! Ata janë në një humbje të qartë.

²³. Allahu e shpalli më të mirën Fjalë, - këtë Libër, pjesët e të cilit janë të ngjashme me njëra tjetrën (në urtësi e bukuri), dhe që përsëriten herë pas here (me këshilla e dispozita). Prej (dëgjimit të) tij rrëqethet lëkura (dhe zemrat) e atyre që e kanë frikë Zotin. Pastaj lëkura dhe zemrat e tyre qetësohen kur kujtojnë Allahun. Ky (libër)

është udhëzimi i Allahut, me të cilin Ai udhëzon atë që do. E atë që Allahu e lë të humbur, nuk ka kush ta udhëzojë.

²⁴. A është njësoj (me të shpëtuarin) ai që në ditën e kijametit do të mundohet të mbrohet nga dënimi i tmershëm (i zjarrit) me fytyrën e vet? Keqbërësve do t'u thuhet: "Shijoni atë (dënimin) që vetë e fituat!" ²⁵. Edhe brezat para tyre përgënjeshtroan (të vërtetën), por ndëshkimi u erdhi nga nuk e mendonin. ²⁶. Allahu bëri që ata të përjetojnë poshtërimin në këtë jetë dhe dënimi i jetës tjetër është edhe më i madh. Ah sikur ta dinin!

²⁷. Ne u kemi sjellë njerëzve në këtë Kur'an shembuj për çdo gjë, që ata të marrin mësim. ²⁸. Ne e bëmë atë një Kur'an në arabisht dhe pa shtrembërime, me qëllim që të bëhen të devotshëm.

²⁹. Allahu sjell si shembull një njeri (skllav) nën zotërimin e shumë ortakëve pa marrëveshje mes tyre dhe një njeri tjetër (skllav), që është në zotërimin e një njeriu të vetëm. A janë ata të dy njëloj? Lavdërimi i takon vetëm Allahut, por shumica e tyre nuk e dinë. ³⁰. Ti do të vdesësh dhe ata, gjithashtu, do të vdesin. ³¹. Pastaj, Ditën e Kijametit, ju do të dilni (për gjykim) para Zotit tuaj dhe do të grindeni me njëri tjetrin.

³². E kush është më i padrejtë (e keqbërës) se ai që trillon gënjeshtër kundër Allahut dhe ai që, kur i erdhi e vërteta (Kur'ani), e quajti gënjeshtër? A nuk është në Xhehenem vendqëndrimi i merituar për jobesimtarët? ³³. Ata që sjellin të vërtetën (nga Zoti) dhe e besojnë atë (me bindje të plotë), pikërisht ata janë të devotshmit. ³⁴. Ata kanë te Zoti i tyre gjithçka që dëshirojnë. Ky është shpërblimi i vepërmirëve. ³⁵. Allahu do t'i falë ata për të këqijat (gjynahet) që kanë bërë dhe do t'u japë shpërblimet më të mira për ato që kanë bërë.

³⁶. A nuk i mjafton Allahu (si Mbrojtës) robët të vet? Dhe ata të frikësojnë ty me zotat e tjerë (që i adhurojnë) veç Tij. Atë që e ka humbur Allahu askush nuk mund ta udhëzojë. ³⁷. Dhe atë që

Allahu e udhëzon, askush nuk mund ta humbë. A nuk është Allahu Ngadhënjimtari që ndëshkon me drejtësi?

³⁸. Nëse i pyet ata se kush i krijoi qiejt dhe tokën, ata me siguri do të thonë: “Allahu.” Thuaju atyre: “Më tregoni për ata që ju i adhuron veç Allahut! Nëse Allahu më sprovon me ndonjë të keqe, a mund ta largojnë ata atë të keqe? Po nëse Allahu dëshiron të më dhurojë (ndonjë të mirë) nga mëshira e Tij, a mund ta pengojnë ata mëshirën e Tij?” Thuaju: “Mua më mjafton Allahu. Vetëm Atij i mbështeten ata që dinë të kërkojnë mbështetje.” ³⁹. Thuaj: “O populli im! Veproni si të doni, se edhe unë do të veproj sipas times dhe më vonë do ta mësoni, ⁴⁰. se kujt do t’i vijë dënimi poshtërues dhe do ta përpijë dënimi i përjetshëm!” ⁴¹. Ne ta shpallëm ty librin për njerëzit me të vërtetën e sigurt. Kush drejtohet për në rrugën e vërtetë, ai e ka për vete, e kush devijon, ai i bën dëm vetëm vetes dhe ti nuk je kujdestari i tyre.

⁴². Allahu i merr shpirtrat kur është çasti i vdekjes së (trupave të) tyre dhe atij që është në gjumë e nuk ka vdekur. Atë që i është caktuar vdekja e mban (nuk e kthen), ndërsa tjetrin (që nuk i është caktuar vdekja) e lëshon (të kthehet), deri në afatin e caktuar. Vërtet, në këto çështje ka argumente për njerëz që mendojnë.

⁴³. Mos vallë kanë gjetur ndonjë ndërmjetësues për (t’i afruar) tek Allahu? Thuaj: “Edhe pse ata nuk posedojnë asgjë e as nuk kuptojnë?!” ⁴⁴. Thuaj: “I tërë ndërmjetësimi është në Dorë të Allahut. Në Dorë të Tij është pushteti i qiejve dhe i tokës dhe vetëm te Ai do të ktheheni të gjithë.” ⁴⁵. Kur përmendet vetëm Allahu, zemrat e atyre që nuk besojnë në Jetën Tjetër ndiejnë neveri. Dhe kur përmenden të tjerët, përveç Tij, ata gëzohen. ⁴⁶. Thuaj: “O Allah! Ti je Krijuesi i qiejve dhe i Tokës, i Gjithëdituri për të fshehtat dhe të dukshmet. Ti do të gjykosësh robërit e Tu për atë gjë, që ata kishin konflikte.” ⁴⁷. Edhe sikur e tërë ajo që është në tokë dhe një herë aq sa ajo, të ishte pronë e atyre që nuk besuan, ata do ta

jepnin si kompensim për t'i shpëtuar dënimit të tmerrshëm në ditën e kijametit. Atyre do t'u vijë prej Allahut diçka (një dënim), që as nuk kanë mundur ta mendojnë.”⁴⁸ Ata u përballën me të këqijat që me duart e tyre i fituan dhe për ta, u bë i meritueshëm dënimi (i Allahut) për shkak të asaj me të cilën talleshin (besimit)

⁴⁹. Kur e godet njeriun ndonjë e keqe, ai na lutet Neve. Por, kur Ne ia shndërrojmë atë (të keqen) në të mira, ai thotë: “Këtë e kam arritur në sajë të diturisë sime!” Jo, ajo është një sprovë, por shumica e tyre nuk e dinë.⁵⁰ Ashtu patën thënë edhe popujt e hershëm, por atyre nuk u solli asnjë dobi ajo që bënë.⁵¹ Ata u goditën (me dënime) nga të këqijat që bënë. Edhe ata që bëjnë padrejtësi nga këta të sotmit do të goditen (me dënime) për shkak të veprave të këqija dhe nuk do të mund të shpëtojnë.⁵² A nuk e dinë ata se është Allahu Ai që i jep me mbushulli atij që do dhe ia kufizon rizkun atij, që do. Edhe në këtë ka argumente për një popull që beson.⁵³ Thuaj: “O robërit e Mi, të cilët e keni ngarkuar veten tuaj me shumë gabime, mos e humbni shpresën në mëshirën e Allahut, sepse Allahu i fal të gjitha gjynahet! Ai është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.”⁵⁴ Dhe, kthehuni te Zoti juaj (me pendim dhe bindje) dhe dorëzohuni Atij para se t'ju vijë dënimi, se pastaj nuk do të ketë kush t'ju ndihmojë.

⁵⁵. Dhe përmbajuni më të mirës që ju është shpallur nga Zoti juaj, para se t'ju vijë dënimi befas e ju të mos e ndjeni.⁵⁶ Dhe askush të mos thotë: “O i mjeri unë që e shpërfilla adhurimin dhe bindjen ndaj Allahut dhe isha prej atyre që talleshin (me besimin dhe besimtarët)”⁵⁷. Ose të thotë: “Ah, sikur të më kishte udhëzuar Allahu (në rrugë të drejtë) e të kisha qenë prej të devotshmëve!”⁵⁸ Apo, kur ta shohë dënimin të thotë: “Sikur të isha kthyer edhe një herë (në dynja) e të isha bërë prej vepërmirëve!”⁵⁹ Jo, ty të patën ardhur argumentet e Mia, e ti i përgënjeshtrove ato, u tregove kryeneç dhe ishe prej atyre që mohuan (besimin e vërtetë).⁶⁰ Ata që

trilluan gënjeshtër kundër Allahut, do t'i shohësh në ditën e kijametit me fytyra të nxira. A nuk është në xhehenem vendi i kryeneçëve (mohues të besimit)? ⁶¹. Dhe Allahu do t'i shpëtojë të devotshmit me devotshmërinë e tyre. Ata nuk do t'i kapë asnjë e keqe dhe as nuk do të jenë të shqetësuar.

⁶². Allahu është Krijuesi i çdo gjëje dhe Ai është Mbikëqyrës mbi gjithçka. ⁶³. Vetëm te Ai janë çelësat e qiejve e të tokës, ndërsa ata që nuk i besuan argumentet e Allahut - ata janë të humburit.

⁶⁴. Thuaj: "O ju të paditur! Mos vallë po më ftoni të adhuroj dikë tjetër veç Allahut?" ⁶⁵. Ty, dhe atyre (që u dërguan) para teje, të është shpallur se: "Nëse do t'i bëje shok Allahut, veprat e tua do të asgjësoheshin dhe ti do të ishe prej të humburve." ⁶⁶. Prandaj, vetëm Allahun adhuroje dhe ji mirënjohës!"

⁶⁷. Ata nuk e madhëruan Allahun me madhësitinë që i takon dhe në Ditën e Kijametit e tërë toka do të jetë në grushtin e Tij, ndërsa qiejt do jenë të mbështjellë në të djathtën e Tij. I lavdëruar dhe i lartësuar qoftë Ai nga ajo që ata i shoqërojnë!" ⁶⁸. Dhe do t'i fryhet Surit! Dhe menjëherë do të mbesin të vdekur çka ka në qiej dhe çka ka në tokë, përveç atyre që do Allahu (të mos vdesin). Pastaj do t'i fryhet atij një herë tjetër, dhe ja, të gjithë do të qëndrojnë në këmbë duke pritur (urdhrin e Zotit). ⁶⁹. Toka do të ndriçohet me dritën e Zotit të saj dhe Libri (mbi veprat) do të hapet. Dhe do të sillen për të dëshmuar profetët e dëshmitarët. Mes tyre do të gjykohet me të vërtetën dhe atyre nuk do t'u bëhet asnjë padrejtësi. ⁷⁰. Dhe çdo kush do të shpërblehet për atë që ka vepruar dhe Ai (Allahu) e di më së miri se çfarë bënin ata (robërit).

⁷¹. Dhe ata që nuk besojnë do të sillen në Xhehenem grupe-grupe. Kur arrijnë tek ai, dyert e tij hapen dhe roja e tij do t'u thotë: "A nuk ju erdhën të dërguar nga mesi juaj, që t'ju lexonin shpalljet e Zotit tuaj dhe t'ju paralajmëronin për takimin tuaj në këtë ditë?!" Ata do thonë: "Po". Por vendimi i dënimit për jobesimtarët

tashmë është bërë realitet! ⁷². Atyre do t'u thuhet: “Hyni në dyert e Xhehenemit! Aty do të jeni përgjithmonë! Eh, sa vend i keq është ai për kryeneçët!”

⁷³. Ata që kanë qenë të devotshëm ndaj Zotit të tyre, do sillen në Xhenet grupe-grupe. Kur të arrijnë aty, dhe dyert e tij të hapen, roja e tij do t'u thotë: “Selamun alejkum! Ishit të pastër, prandaj hyni në të! Aty do të jeni përgjithmonë”. ⁷⁴. Ata (të xhenetit) do të thonë: “Lavdëruar qoftë Allahu, i cili e përmbushi premtimin e Vet dhe na bëri trashëgimtarë të xhenetit. Ne mund vendosemi ku të duam në të. Sa i mirë është shpërblimi i atyre që bëjnë punë të mira!”. ⁷⁵. Dhe do t'i shohësh atë ditë melekët të rreshtuar përreth Arshit, duke madhëruar me lavdërime Zotin e vet. Mes tyre (robve) do të gjykohet me drejtësi dhe do të thuhet: “Te gjitha Lavdërimet i takojnë vetëm Allahut, Zotit të botëve!”

SURJA 40 - GAFIR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ha, Mim.*

². Shpallja e këtij Libri është prej Allahut, Ngadhënjimtarit, të Gjithëditurit, ³. Falësit të gjynahit dhe Pranuesit të pendimit, që ndëshkon ashpër por është dhe Bamirës i madh. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Tij dhe tek Ai do të kthehen të gjithë.

⁴. Argumentet e Allahut nuk i kundërshton askush, përveç atyre që nuk besojnë. Prandaj mos u mashtro nga bredhja e tyre nëpër botë! ⁵. Përpara tyre mohuan populli i Nuhut dhe ata që erdhën më pas. Të gjithë ata u përpoqën ta asgjësonin të Dërguarin e tyre dhe polemizonin me të me kotësira, nëpërmjet të cilave synonin të zhduknin të Vërtetën; prandaj Unë i ndëshkova ata, por a e dini ju

si ishte ai ndëshkim? ⁶. Kështu, Urdhri i Zotit tënd kundër atyre që nuk besojnë u përmbush: ata janë banorë të Zjarrit.

⁷. Ata që mbajnë Fronin (e Allahut) dhe ata që janë përreth tij e lartësojnë me lavde (dhe e madhërojnë) Zotin e tyre, i besojnë Atij dhe kërkojnë falje për besimtarët: “O Zoti ynë! Ti, me Mëshirën dhe me Diturinë Tënde përfshin gjithçka. Prandaj fali ata që pendohen dhe ndjekin rrugën Tënde dhe ruaji ata nga dënimi i Zjarrit Flakërues (xhahimit)!” ⁸. Zoti ynë, futi ata (që pendohen dhe ndjekin rrugën Tënde) në xhenetet e Adnit, të cilat ua ke premtuar, së bashku me të mirët prej etërve të tyre, bashkëshorteve të tyre dhe pasardhësve të tyre. Vërtet, Ti je Ngadhënjimtari, i Urti. ⁹. Dhe ruaji ata prej të këqijave, sepse atë që Ti e mbron atë Ditë prej të këqijave, vërtet e ke mëshiruar! Ky është shpëtimi i madh”.

¹⁰. Mohuesve do t’u thuhet: “Urrejtja e Allahut ndaj jush, kur ftoheshit të besonit e ju refuzonit, ishte më e madhe se urrejtja juaj sot ndaj vetvetes”. ¹¹. Ata do të thonë: “O Zoti ynë! Na bëre të vdesim dy herë dhe na ngjalle dy herë. Ne i pranojmë gjynahet tona tani. Prandaj, a ka për ne ndonjë rrugëdalje (nga ndëshkimi)?”

¹². (Përgjigja do të jetë): “Këtë ndëshkim e merituat vetë, sepse kur ishte fjala për ta adhuruar Allahun si Një të Vetëm, ju e refuzonit. Por kur i bëheshin ortakë Atij (në adhurim), ju e pranoni. Por i tërë sundimi i përket Allahut, të Lartit, të Madhëruarit!

¹³. Është Ai që ju tregon Shenjat e Tij dhe ju zbret riskun prej qiellit, por askush nuk e përkujton këtë (me mirënjohje), përveç atyre që kthehen tek Ai të penduar. ¹⁴. Atëherë, drejtojuni Allahut me lutje të sinqertë e me përkushtim (në fenë e drejtë islame), edhe nëse këtë e urrejnë jobesimtarët! ¹⁵. Ai është Zotëruesi i pozitës më të lartë dhe Zoti i Fronit (Arshit). Ai, me Urdhrin e Vet, ia jep shpalljen atij që Ai do nga robërit e Vet, për t’i paralajmëruar (njerëzinë) për Ditën e Takimit. ¹⁶. Për Ditën kur ata do të dalin në shesh e kur Allahut nuk mund t’i fshihet asgjë e tyre. I kujt është

Sundimi Sot?, - (Do të thotë Zoti në ditën e gjykimit) - . I Allahut, të Vetmit, Ngadhnjimitarit, - (Do të përgjigjet po Vetë Zoti) - ¹⁷. Atë Ditë gjithkush shpërblehet për atë që ka vepruar. Atë Ditë nuk ka padrejtësi. Me të vërtetë Allahu është Llogaritës i shpejtë.

¹⁸. Paralajmëroji ata për Ditën që afrohet gjithnjë e më shumë, kur zemrat do të vijnë në fyt për t'u zënë frymën. Për keqbërësit nuk ka mik të afërt e as ndërmjetësues që i shkon fjala. ¹⁹. Allahu e di shikimin e hedhur fshehtas dhe për gjithçka që fshehin zemrat (e njerëzve). ²⁰. Allahu gjykon me të vërtetën, ndërsa ata që adhurohen veç Tij, nuk kanë në dorë të gjykojnë për asgjë. Me të vërtetë, Allahu dëgjon dhe sheh gjithçka.

²¹. A nuk shëtisin ata nëpër botë e të shohin se si ka qenë përfundimi i popujve të shkuar? Ata kanë qenë edhe më të fuqishëm dhe kanë lënë më shumë gjurmë në tokë; por përsëri Allahu i dënoi për shkak të gjynaheve të tyre. Ata nuk patën askënd që t'i mbronte prej dënimit të Allahut. ²². Kjo ndodhi sepse, kur profetët u shkonin atyre me Argumente të qarta, ata i mohonin ato. Allahu i ndëshkoi ata. Ai është i Fuqishëm dhe ndëshkon rreptë.

²³. Ne e dërguam Musain me Argumentet Tona e me fakte të qarta ²⁴. Te Faraoni, te Hamani dhe te Karuni, por ata e quajtën: "Magjistat e gënjeshtar"! ²⁵. Kur ai ua çoi të Vërtetën nga Ne, ata thanë: "Vritini djemtë e atyre që besojnë si ai dhe lërinin të jetojnë vajzat e tyre!" Por kurthet e mohuesve janë të dështuara.

²⁶. Faraoni tha: "Më lini ta vras Musain, dhe le ta thërrasë ai Zotin e vet!" Unë druham se ai po ndryshon fenë tuaj e po nxit shkatërrimin në tokë!" ²⁷. Musai tha: "Unë i jam mbështetur Zotit tim dhe Zotit tuaj, që të më mbrojë prej çdo kryeneçi, që nuk i beson Ditës së Llogarisë!"

²⁸. Një besimtar nga familja e Faraonit, që e fshihte besimin e vet, tha: "A doni ta vrisni një njeri vetëm pse thotë: 'Zoti im është Allahu', ndërkohë që ju ka sjellë Argumente të Qarta prej Zotit tuaj?"

Po të jetë gënjeshtar, mbi të do të rëndojë gjynahu për gënjeshtren e vet. Por nëse thotë të vërtetën, juve do t'ju godasë diçka nga ajo me të cilën ai ju paralajmëron. Por të jeni të bindur se Allahu nuk e udhëzon në rrugë të drejtë atë që i shkel kufijtë dhe është gënjeshtar.

²⁹. “O populli im, sot ju keni sundimin në tokë. Por kush do të na mbrojë nga dënimi i Allahut kur Ai të godasë mbi ne?” Faraoni tha: “Unë po ju tregoj veçse atë që shoh (vetë) dhe po ju udhëzoj veçse në rrugën e drejtë!”

³⁰. Ndërkaq, ai që kishte besuar, tha: “O populli im! Unë kam frikë se do t'ju godasë ndonjë denim, ashtu si popujt e mëparshëm.

³¹. Diçka si dënimi i popullit të Nuhut, të Adit, të Themudit dhe të brezave që erdhën pas tyre. Allahu kurrë nuk dëshiron padrejtësi për robërit e Tij.

³². O populli im! Unë kam frikë për ju Ditën kur do ti thërrisni njëri-tjetrit,

³³. Ditën kur, nga frika, do të sprapseni për të gjetur shpëtim, por nuk do të gjeni asnjë që t'ju mbrojë prej Allahut. Askush nuk mund ta udhëzojë atë që Allahu e lë në humbje.

³⁴. Më parë ju erdhi Jusufi me argumente të qarta, por ju nuk rreshtët së dyshuari për mesazhin që ju solli ai. Më në fund, kur vdiq ai, ju thatë: “Asnjë Profet nuk do të dërgojë Allahu pas tij.” Kështu, Allahu e lë në humbje këdo që e tepron dhe jeton me dyshime.

³⁵. Ata që polemizojnë rreth Argumenteve të Allahut, pa pasur asnjë fakt, janë shumë të urreyer për Allahun dhe për besimtarët. Kështu e vulos Allahu çdo zemër mendjemadhi e keqbërësi.

³⁶. Faraoni tha: “O Haman, më ndërto një kullë, që t'i gjej rrugët,

³⁷. Rrugët e qiejve, (që të ngjitem) e të shoh Zotin e Musait, sepse unë mendoj se ai është gënjeshtar”. Kështu, Faraonit iu duk e mirë vepra e tij e keqe dhe u shmang prej rrugës së drejtë. Sigurisht që kurthi i Faraonit që (për të) veçse shkatërrim.

³⁸. Ai që kishte besuar tha: “O populli im, më pasoni mua, sepse do t'ju udhëzoj në Rrugën e Drejtë!

³⁹. O populli im, jeta e kësaj bote është veçse një përjetim i shkurtër. Jeta Tjetër, ajo është Shtëpia e

perhershme. ⁴⁰. Kush bën ndonjë vepër të keqe, do të ndëshkohet për aq sa meriton, e kush bën ndonjë vepër të mirë, qoftë mashkull a femër, e është besimtar, do të hyjë në Xhenet, ku do të shpërblehet pa masë. ⁴¹. O populli im! Ç'është kështu, unë ju thërras në shpëtim, ndërsa ju më thërrisni për në Zjarr? ⁴². Ju më thërrisni që të mohoj Allahun dhe të adhuroj veç Tij zota të tjerë, për të cilët nuk kam asnjë dije, ndërsa unë ju ftoj të adhurojmë të Gjithëfuqishmin, Falësin e Madh. ⁴³. Është e vërtetë se ata zota, tek të cilët ju më ftoni, nuk meritojnë t'u lutesh as në këtë botë e as në Botën Tjetër. Kthimi ynë është tek Allahu. Nuk ka dyshim se ata, që i shkelin kufijtë (me gjynahe), do të jenë banorë të Zjarrit. ⁴⁴. Shumë shpejt, ju do t'i kujtoni këto që po ju them. Unë çështjen time ia besoj Allahut, sepse Allahu i sheh robërit e Vet!"

⁴⁵. Dhe Allahu e mbrojti atë prej të këqijave e kurtheve që i kurdisën, ndërsa ithtarët e Faraonit i përfshiu dënimi më i rëndë. ⁴⁶. Ata do të sillen para zjarrit mëngjes e mbrëmje, ndërsa kur të vijë Ora, do të thuhet: "Futini pasuesit e Faraonit në dënimin më të rëndë!"

⁴⁷. Dhe ja! Ata do të grinden mes njëri-tjetrit në Zjarr. Të dobëtit do t'u thonë parisë që mbahej me të madh: "Ne kemi qenë ithtarët tuaj. Atëherë, a mund të na e lehtësoni disi dënimin e Zjarrit?" ⁴⁸. Ata që krekoseshin, do të thonë: "Ne jemi të gjithë këtu (në këtë Zjarr)! Tashmë, Allahu e ka përfunduar gjykimin mes robve (të Tij)". ⁴⁹. Ata që janë në Zjarr, do t'u thonë rojtarëve të Xhehenemit: "Luteni Zotin tuaj të na e lehtësojë, qoftë edhe një ditë, dënimin!" ⁵⁰. Ata do t'u thonë: "A nuk ju erdhën të dërguarit tuaj me argumente të qarta?" Ata përgjigjen: "Po!". - "Atëherë, (do t'u thonë:) lutuni vetë tani!" Por lutja e jobesimtarëve është e kotë.

⁵¹. Ne, patjetër do t'i ndihmojmë të dërguarit Tanë dhe ata që besuan edhe në jetën e kësaj bote edhe në Ditën kur të paraqiten dëshmitë. ⁵². Atë Ditë, keqbërësve nuk do t'u bëjnë dobi shfajësimet.

Ata i pret Mallkimi dhe një vendbanim i keq.⁵³ Ne i dhamë Musait Udhëzimin, ndërsa bijve të Israilit u lamë në trashëgim Librin,⁵⁴ Si Udhërrëfyes e Përkujtues për njerëzit që kuptojnë.⁵⁵ Ti ngulmo me durim, sepse premtimi i Allahut është i vërtetë. Kërko falje për gjynahet e tua dhe lartësoje me lavde Zotin tënd, mbrëmje e mëngjes!

⁵⁶. Ata që kundërshtojnë Shpalljen e Allahut pa pasur argument, kanë në zemrat e tyre veçse mendjemadhësi, me të cilën nuk do t'ia arrijnë kurrë qëllimit. Kërko mbrojtje tek Allahu, sepse Ai dëgjon dhe shikon gjithçka.⁵⁷ S'ka dyshim se krijimi i qiejve dhe i Tokës është çështje më e madhe se krijimi i njerëzve, por shumica e njerëzve nuk e dinë.⁵⁸ Nuk është i barabartë i verbri dhe ai që sheh qartë; as ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira nuk janë të barabartë me të këqijtë. Sa pak që mësoni ju nga këshillimi!⁵⁹ Sigurisht që Ora do të vijë. Për këtë s'ka dyshim, por shumica e njerëzve nuk besojnë.

⁶⁰. Zoti juaj ka thënë: “M’u lutni Mua, që Unë t’ju përgjigjem! Por ata që, nga mendjemadhësia, i shmangen adhurimit Tim, do të hyjnë në Xhehenem të poshtëruar”.⁶¹ Është Allahu Ai që natën e bëri për ju për të pushuar dhe ditën e bëri të ndritshme (për të parë). Allahu është Bamirës i madh për njerëzit, por shumica e njerëzve nuk falënderojnë.⁶² I tillë është Allahu, Zoti juaj, Krijuesi i çdo gjëje. Nuk ka të adhuruar me meritë përveç Tij. Atëherë, si i largoheni së vërtetës?⁶³ Kështu sprapsen ata që i mohojnë argumentet e Allahut.

⁶⁴. Është Allahu Ai që jua bëri Tokën vendbanim e qiellin çati. Ai ju dha formë. Ai e përkreu formën tuaj dhe ju begatoi me të mira. I tillë është Allahu, Zoti juaj. I Lartësuar qoftë Allahu, Zoti i botëve!

⁶⁵. Ai është i Përjetshmi. Askush nuk meriton të adhurohet veç Tij. Prandaj vetëm Atij lutjuni, duke iu përkushtuar me adhurime të singërta! Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, Zotit të Gjithësisë!

⁶⁶. Thuaj: “Mua më është ndaluar të adhuroj ata që ju i adhuron

veç Allahut, sepse më kanë ardhur argumente të qarta nga Zoti im dhe jam urdhëruar t'i dorëzohem e nënshtrohem vetëm Zotit të botëve". ⁶⁷. Është Allahu Ai që ju ka krijuar fillimisht prej dheu, pastaj prej një pikë fare e pastaj, prej gjaku të ngjizur. Pastaj, Ai ju bën të lindni si foshnjë, e më pas (ju bën të rriteni e) të arrini pjekurinë e pastaj të plakeni, ndërsa disa prej jush vdesin më herët. Ai bën që të gjithë të plotësoni afatin e përcaktuar dhe që të arrini të kuptoni. ⁶⁸. Është Allahu Ai që jep jetë dhe sjell vdekje. Kur dëshiron diçka, Ai vetëm thotë: "Bëhu", e ajo menjëherë bëhet.

⁶⁹. A nuk i sheh ata që kundërshtojnë argumentet e Allahut se si largohen nga e Vërteta? ⁷⁰. Ata që mohojnë Librin (Kuranin) dhe mesazhet që u kemi dhënë të dërguarve Tanë, shpejt do ta kuptojnë të Vërtetën, ⁷¹. Atëherë, kur zinxhirët t'u shtrëngohen te qafa e të tërhiqen zvarrë, ⁷². Në ujë të valë dhe kur të hidhen në Zjarr. ⁷³. Pastaj do të pyeten: "Ku janë ata që i adhuronit në vend të Allahut? ⁷⁴. Ata do të thonë: "Na kanë humbur sysh! Jo, ne nuk kemi adhuruar asgjë më parë (që meriton të adhurohet)." Ja, kështu i çon Allahu në humbje jobesimtarët. ⁷⁵. Këtë e keni për shkak se gëzoheshit në tokë me padrejtësitë tuaja dhe mburreshit me to. ⁷⁶. Hyni tani në dyert e Xhehenemit! Aty do të jeni përgjithmonë. Sa i shëmtuar është vendi i kryeneçëve!

⁷⁷. Bëhu durimtar sepse Premtimi i Allahut është i Vërtetë! Ne ose do të bëjmë të shohësh (në këtë jetë) diçka nga dënimi që u kemi premtuar atyre, ose do ta marrim shpirtin tënd (para ndëshkimit të tyre). Sidoqoftë, ata tek Ne do të kthehen.

⁷⁸. Ne, edhe para teje kemi dërguar profetë. Për disa prej tyre të kemi treguar, e për disa prej tyre nuk të kemi treguar. Asnjë profet nuk mund të sillte ndonjë argument përveçse me lejen e Allahut. Por kur vinte urdhri i Allahut, çështja vendosej me drejtësi e atëherë, ithtarët e së kotës shkatërroheshin.

⁷⁹. Është Allahu Ai që i krijoi kafshët për ju, që disa t'i përdorni

për ngarkesë e disa të tjera për ushqim.⁸⁰ Ju keni edhe dobi të tjera nga ato dhe përmes tyre plotësoni ndonjë nevojë. Nëpërmjet tyre dhe anijeve ju udhëtoni.⁸¹ Ai ju mundëson t'i shihni gjithmonë Shenjat e Tij. Atëherë cilën shenjë të Allahut mohoni ju?

⁸². A nuk udhëtojnë ata nëpër Tokë dhe të shohin se si qe fundi i atyre që jetuan më parë? Ata qenë më shumë dhe më të fortë për gjurmët që kanë lënë në tokë, por atyre nuk u bënë aspak dobi ato që kishin fituar.⁸³ Kur u erdhën të dërguarit me Shenja të qarta, ata u mburën me diturinë e vet, por atëherë i goditi ai (dënimi i Zotit) me të cilin talleshin.⁸⁴ Dhe kur e panë Dënimin Tonë, thanë: “Ne i besojmë Allahut, që është Një dhe i mohojmë ata që i adhuronim veç Tij”.⁸⁵ Por besimi i tyre pasi panë dënimin Tonë, nuk u bëri dobi. I tillë është ligji i Allahut që ka vepruar ndaj robve të Tij. Dhe kështu u shkatërruan mohuesit e Allahut.”

SURJA 41 - FUSSILET

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ha, Mim.*

². Kjo është Shpallje prej të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

³. Një Libër, ajetet e të cilit janë shpjeguar me hollësi, një Kur'an në arabisht, për njerëzit që kuptojnë, ⁴. Që jep sihariqe dhe paralajmërime, por shumica e tyre (njerëzve) i kthejnë shpinën dhe nuk dëgjojnë. ⁵. Ata thonë: “Zemrat tona janë të mbyllura për (të pranuar) atë që ti na fton, veshët tanë janë shurdhuar keq dhe ndërmjet nesh dhe teje ka një perde. Prandaj ti vepro siç do vetë, kurse ne do vazhdojmë me tonën!”

⁶. Thuaj: “Unë jam veçse një njeri, sikurse edhe ju. Mua më shpallet se Ai që meriton adhurimin tuaj është Allahu Një dhe i Vetëm. Prandaj përqendrohuni në rrugën drejt Tij dhe kërkonti

falje prej Tij! Mjerë për ata, që adhurojnë zota të tjerë veç Tij, ⁷ e që nuk e japin zekatin dhe mohojnë edhe Jetën Tjetër. ⁸ Nuk ka dyshim se ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira kanë shpërblim të pandërprerë.

⁹ Thuaju: “A ju jeni ata që nuk i besoni Atij, që e krijoi Tokën për dy Ditë dhe i shoqëroni Atij shok?! Ai është Zoti i botëve. ¹⁰ Është Ai që vuri në Tokë male të fuqishme, e bekoj atë (Tokën) me të mira dhe brenda katër Ditëve përcaktoi të gjitha kushtet për të jetuar në të.” Ky është shpjegimi për ata që pyesin. ¹¹ Më pas, Ai iu drejtua qiellit, i cili ishte si tym dhe i tha atij dhe Tokës: “Bindjuni urdhrit Tim, me hir a me pahir!” Të dy (Qielli dhe Toka) thanë: “Po, i bindemi me dëshirë.” ¹² Ai krijoi shtatë qiej brenda dy Ditëve, duke i caktuar secilit qiell detyrën dhe urdhrin e tij. Dhe Ne e zbukuruam Qiellin më të afërt me drita dhe e bëmë të mbrojtur. I tillë është Krijimi (e përcaktimi) i të Plotfuqishmit të Gjithëditur.

¹³ Por në qoftë se ata shmangen, ti thuaju: “Ju paralajmëroj për një rrufe, si rrufeja e Adit dhe Themudit.” ¹⁴ Kur atyre u erdhën të dërguarit në çdo kohë, duke i këshilluar: “Mos adhuroni asgjë tjetër përveç Allahut”, ata thanë: “Po të donte Zoti ynë, do të dërgonte melekë (të na këshillonte). Prandaj ne nuk i besojmë mesazhit që përcillni ju.”

¹⁵ Sa i përket popullit Ad, ata u treguan arrogantë në tokë kundër të vërtetës dhe thanë: “Kush është më i fortë se ne?” A nuk e dinin ata se Allahu, i Cili i krijoi, është më i fortë se ata?! Por ata vazhduan t’i refuzonin shenjat Tona. ¹⁶ Prandaj Ne lëshuam kundër tyre një Erë të furishme për disa ditë shkatërruese, për t’i bërë ata ta ndienin shijen e dënimit poshtërues që në jetën e kësaj bote; por në botën tjetër Dënimi do të jetë edhe më poshtërues dhe ata nuk do të gjejnë asnjë ndihmë. ¹⁷ Sa u përket (popullit të) Themudit, Ne ia treguam udhën e drejtë, por ata parapëlqyen verbërinë (e zemrës) kundrejt Udhëzimit. Prandaj i kapi tmerri i dënimit poshtërues për shkak të

asaj që kishin vepruar.¹⁸ Por Ne i shpëtuam ata që kishin besuar dhe që ishin ruajtur (nga të këqiat).

¹⁹ Ditën kur armiqtë e Allahut do të tubohen për në Zjarr, ata do të shtyhen të gjithë në të.²⁰ Kur t'i afrohen Zjarrit, kundër tyre do dëshmojnë veshët e tyre, sytë e tyre dhe lëkurat e tyre për (të gjitha) veprat e tyre.²¹ Ata do t'u thonë lëkurave të veta: "Përse dëshmoni kundër nesh?" Ato do thonë: "Është Allahu Ai që na ka bërë të flasim, Ai që ia ka dhënë të folurit gjithçkaje. Është Ai që ju krijoi ju herën e parë dhe vetëm tek Ai do të ktheheni".²² Ju fshiheshit (kur bënit gjynahe) jo nga frika se kundër jush do të dëshmonin veshët tuaj, sytë tuaj dhe lëkurat tuaja. Por ju menduat se Allahu nuk i dinte, për shumë nga gjërat që ju vepronit.²³ Por pikërisht ky mendim që ju patët për Zotin tuaj, ju shkatërroi, dhe ju u bëtë prej të dëshpëruarve.²⁴ E durojnë apo jo, Zjarri do të jetë Shtëpia e tyre, e nëse kërkojnë falje, nuk kanë për ta arritur.

²⁵ Ne u patëm caktuar atyre shokë të këqij, që vazhdimisht ua hijeshonin (gjynahet e kryera në) të shkuarën dhe të ardhmen e tyre. Dhe dënimi i tyre u bë realitet, ashtu si ai i brezave të mëparshëm të xhinëve dhe të njerëzve. Ata ishin krejtësisht të humbur.

²⁶ Ata që nuk besojnë thonë: "Mos e dëgjoni këtë Kur'an dhe, kur të lexohet, llototitni, se ndoshta ia dilni mbanë!"²⁷ Por, sigurisht Ne do të bëjmë që jobesimtarët të shijojnë një dënim të ashpër. Ne do t'i ndëshkojmë ata për veprat më të këqija që punuan.²⁸ Ky është ndëshkimi për armiqtë e Allahut: Zjarri. Atje është Shtëpia e tyre e Përhershme, si shpërblim për refuzimin e padrejtë të argumenteve Tona.

²⁹ Jobesimtarët do të thonë: "O Zoti ynë, na i trego ato xhinde dhe ata njerëz që na përhumben (nga e vërteta), që t'i shtypim me këmbët tona e të jenë më të poshtëruarit."³⁰ S'ka dyshim se atyre që thonë "Allahu është Zoti ynë" dhe pastaj qëndrojnë të palëkundur në këtë, do t'u zbresin melekët (e do t'u thonë): "Mos u

frikësoni e mos u pikëlloni, por gëzohuni me Xhenetin, që ju është premtuar! ³¹. Ne jemi miqtë tuaj, si në jetën e kësaj bote, ashtu edhe në Botën Tjetër. Atje ju do të keni atë që dëshirojnë shpirtrat tuaja dhe gjithçka që kërkon. ³². Kjo është dhuratë nga Ai që është Falës e Mëshirëplotë.”

³³. E kush është më fjalëmirë se ai që thërret njerëzit në rrugën e Allahut, që bën vepra të mira dhe që thotë: “Unë jam musliman.”?

³⁴. E mira nuk mund të jetë e barabartë me të keqen. Largoje atë (të keqen) me çfarë është më e mirë, sepse atëherë, edhe ai, me të cilin ke njëfarë armiqësie, do të të bëhet mik i afërt. ³⁵. Mirëpo këtë nuk mund ta arrijë askush, përveç atyre që janë durimtarë; dhe askush, përveç atyre që kanë fat të madh. ³⁶. E, nëse ndonjëherë ty të bëhet ndonjë ngacmim prej Shejtanit, kërko mbrojtjen e Allahut, sepse Ai është Gjithëdhëguesi e i Gjithëdituri.

³⁷. Ndër Shenjat e Tij janë nata, dita, Dielli e Hëna. Mos i bëni sexhde as Diellit, as Hënës! Sexhde i bëni vetëm Allahut, i Cili i krijoi ato, nëse e adhuron vetëm Atë! ³⁸. Po nëse ata (jobesimtarët) refuzojnë, atëherë ata që janë pranë Zotit tënd i thurin lavde Atij, natën e ditën dhe kurrë nuk lodhen.

³⁹. Nga Shenjat e Tij është edhe toka, që ti e sheh të thatë e të shkretë e, kur Ne i lëshojmë asaj shiun, ajo gjallërohet e (prodhimi) shtohet. Nuk ka dyshim se Ai që e gjallëron atë, do t'i ngjallë të vdekurit, sepse Ai është i Plotpushtetshëm për çdo gjë. ⁴⁰. Ata që i shtrembërojnë ajetet Tona, nuk munden kurrë të na fshihen. Si mendoni, a është më i mirë ai që hidhet në Zjarr, apo ai që në Ditën e Gjykimit vjen i sigurt? Veproni si të dëshironi, por ta dini se Ai shikon gjithçka që ju punoni.

⁴¹. Ata që e mohojnë Mesazhin (Kur'anin), kur ai u vjen, do të dënohen rëndë. Ai është vërtet një Libër madhështor. ⁴². Atij (Kur'anit) nuk mund t'i atribuohet e pavërteta nga asnjë anë. Ai është Shpallje prej të Urtit, të Lavdëruarit. ⁴³. Ty nuk po të thuhet gjë

tjetër, veç asaj që u është thënë të dërguarve para teje. Me të vërtetë Zoti yt është Falës i madh, por edhe ndëshkimi e ka të dhembshëm.

⁴⁴ Sikur ta kishim shpallur Kur'anin në një gjuhë të huaj (e jo në arabisht), ata do të thoshin: “Përse nuk janë të kuptueshme ajetet e tij? Përse, vallë, ai është në gjuhë të huaj, ndërkohë që ai është arab?!” Thuaju: “Ai, për besimtarët, është udhëzim e shërim. Ndërsa ata që nuk besojnë, i kanë veshët të shurdhuar, dhe për ta ai është verbëri. Këta janë njëlloj si të thirren prej një vendi të largët”.

⁴⁵ Ne i dhamë edhe Musait një libër, për të cilin pati kundërshtime. Sikur të mos ishte vendimi i Zotit tënd, i vendosur më parë, gjykimi ndaj tyre do të kryhej menjëherë. Me të vërtetë, ata janë në një dyshim të thellë rreth tij. ⁴⁶ Kush bën mirë, bën mirë për veten e vet e kush bën keq, ai vepron kundër vetes së vet. Zoti yt nuk u bën padrejtësi robërve.

⁴⁷ Vetëm tek Ai është dituria për Orën e Kijametit. Asnjë fryt nuk del prej lëvozhgës së vet dhe asnjë femër nuk mbetet shtatzanë e as nuk lind pa dijen e Tij. Ditën, kur Ai t’i thërrasë njerëzit e t’u thotë: “Ku janë ata që i konsideronit si ortakët e Mi?”, ata do thonë: “Ne të kemi njohur vetëm Ty, e nuk ka ndonjë që dëshmon se ke shok.”

⁴⁸ Kështu zhduken ata që adhuroheshin më parë e ata binden se nuk kanë më shpëtim.

⁴⁹ Njeriu nuk lodhet së luturi për mirë, por, kur atë e godet e keqja, ai ligështohet shumë dhe e humb shpresën. ⁵⁰ Nëse pas të këqijave që e godasin, Ne i dhurojmë mëshirë nga ana Jonë, ai padrejtësisht thotë: “Këtë e kam merituar vetë. Nuk besoj se do të ndodhë ndonjëherë Kijameti. Por edhe sikur të kthehem te Zoti im, sigurisht që Ai do të më japë mua më shumë të mira.” Por Ne, patjetër, do t’ua tregojmë mohuesve se çfarë kanë bërë dhe do ti bëjmë të vuajnë një ndëshkim të rëndë.

⁵¹ Kur Ne e begatojmë njeriun, ai nuk falënderon, por kthen shpinën. Por, kur e godet e keqja, ai përulet dhe lutet shumë.

⁵². Thuaj: “Më tregoni! Nëse ky (Kur’an) është vërtet prej Allahut, por ju e mohoni atë, atëherë, kush është në humbje më të madhe se ata që janë në kundërshtim të hapur me të?”

⁵³. Ne do t’ua bëjmë atyre të mundshme që t’i shohin Shenjat Tona në horizont dhe në veten e tyre, derisa t’u bëhet e qartë se Ai (Kur’ani) është i Vërtetë. A nuk mjafton që Zoti yt është Dëshmues për çdo gjë? ⁵⁴. Vërtet, ata janë në dyshim për takimin me Zotin e tyre, por le ta dinë se pushteti i Tij përfshin gjithçka.

SURJA 42 - SHÛRÂ

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ha, Mim.* ². *Ajn, Sin, Kaf.*

³. Kështu të jep shpalljen ty, – ashtu si atyre që ishin para teje, – Allahu, Krenari, i Urti. ⁴. Vetëm e Tij është ç’ka në qiej dhe ç’ka në tokë; Ai është i Larti, Madhështori. ⁵. Qiejt e lartë mbi ta gati pëlcasin (prej frikës ndaj Zotit). Ndërkaq, melekët i thurin lavde, duke e falënderuar Zotin e tyre dhe kërkojnë falje të gjynaheve për ata që janë në Tokë. Ta dini se me të vërtetë, Allahu është Falësi i Madh e Mëshirëplotë. ⁶. Sa për ata që përveç Tij adhurojnë zota të tjerë, Allahu është Mbikëqyrës i tyre. Ti nuk je përgjegjës për ta.

⁷. Ne ta shpallëm ty këtë Kur’an në arabisht, që t’i këshillosh Kryeqendrën (Mekën) dhe ata përreth saj dhe t’u tërheqësh vërejtjen për Ditën e Tubimit, për të cilën nuk ka dyshim. Një grup do të jetë për në Xhenet dhe një grup për në Zjarr.

⁸. Po të dëshironte, Allahu do t’i bënte ata një bashkësi të vetme, por Ai fut në mëshirën e Vet atë që do. Për jobesimtarët nuk ka as miq dhe as ndihmëtarë. ⁹. Mos vallë, ata zgjedhin mbrojtës të tjerë veç Atij?! Vetëm Allahu është Mbrojtësi. Është Ai që ngjall të vdekurit dhe është i Plotfuqishëm për gjithçka. ¹⁰. Për çdo çështje

për të cilën nuk pajtoheni, gjykimin për të e gjeni tek Allahu. Ai është Allahu, Zoti im. Vetëm tek Ai mbështetem dhe vetëm Atij i drejtohem.

¹¹. Ai është Krijuesi i qiejve e i Tokës. Nga lloji juaj Ai krijoi për ju bashkëshorte; edhe nga kafshët krijoi çifte, që t'ju shumojë. Nuk ka të ngjashëm me Të. Ai është Gjithëdëgjuesi, Gjithëshikuesi. ¹². Të Tij janë çelësat e qiejve e të Tokës. Ai ia shton riskun atij që Ai do dhe po Ai ia pakëson. Ai është i Gjithëdijshtëm për gjithçka.

¹³. Ai ka caktuar për ju si fe, atë me të cilën urdhëroi Nuhun, atë që ta shpalli ty, si dhe atë me të cilën e patëm urdhëruar Ibrahimin, Musain dhe Isain. (Porosia ishte) Nënshetrohuni në fenë e drejtë dhe mos u përçani në të! Për idhujtarët është e rëndë ajo në të cilën ju i ftoni. Allahu përzgjedh për këtë (fe) atë që Ai do dhe e udhëzon në të atë që i kthehet Atij.

¹⁴. Ata u përçanë mes njëri-tjetrit vetëm pasi u erdhi e Vërteta, për shkak të zilisë mes tyre. Sikur të mos ishte vendimi i hershëm i Zotit tënd për t'i lënë deri në një afat të caktuar, çështja e tyre do të kishte përfunduar. Nuk ka dyshim se ata, që e kanë trashëguar deri tani Librin, kanë dyshime të thella për të.

¹⁵. E, pikërisht për këtë ti fto të tjerët, përqendrohu në rrugën e drejtë, ashtu si të është urdhëruar dhe kurrë mos shko pas dëshirave të tyre! Thuaju: “Unë u besoj Librave që ka shpallur Allahu dhe jam urdhëruar që të mbaj drejtësi mes jush. Allahu është Zoti ynë dhe Zoti juaj. Ne kemi përgjegjësi për veprat tona e ju për veprat tuaja. Nuk ka polemika mes nesh e jush. Allahu do të na mbledhë të gjithëve dhe vetëm tek Ai është përfundimi.” ¹⁶. Ata që kundërshtojnë fenë e Allahut, pasi është pranuar (ndër njerëz), sjellin argumente që janë të pavlefshme te Zoti i tyre. Mbi ta do të bjerë zemërimi i Tij dhe do të kenë një dënim të rëndë.

¹⁷. Allahu është Ai që e zbriti Librin me të vërtetën e sigurt dhe me drejtësinë. Ti nuk mund ta dish: Ndoshta çasti i Shkatërrimit

është afër. ¹⁸. Ata që nuk e besojnë atë (Kiametin), kërkojnë që ai të vijë sa më shpejt, ndërsa ata që i besojnë, i druhen atij çasti dhe janë të bindur se ai është i vërtetë. Ta dini se ata që bëjnë polemika, duke vënë në dyshim Ditën e Kiametit, janë në një humbje të thellë.

¹⁹. Allahu është Bamirës me robërit e Vet dhe begaton atë që Ai do. Ai është i Gjithëfuqishmi, Ngadhnjimtari. ²⁰. Atij që dëshiron të fitojë Botën Tjetër, Ne do t'ia shtojmë shpërblimet (e punëve të tij), ndërsa atij që dëshiron vetëm këtë botë, Ne kemi për t'i dhënë (diçka) prej saj, por në Botën Tjetër ai nuk ka pjesë (në shpërblimin e Zotit).

²¹. Ata pasojnë idhuj, të cilët u përcaktojnë atyre një fe që nuk e ka lejuar Allahu. Sikur të mos ishte Përcaktimi i hershëm (i Zotit), mbi ta do të urdhërohej dënimi (menjëherë). Dhe, pa dyshim, mohuesit do të kenë dënim të dhembshëm. ²². Ke për t'i parë jobesimtarët të tmerruar nga veprat e veta, ndërkohë që ndëshkimi Ynë do të bjerë mbi ta. Kurse ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, do të jenë në kopshtet e Xheneteve. Ata do të kenë gjithçka që dëshirojnë tek Zoti i tyre. Kjo është mirësia e madhe. ²³. Kjo është ajo, me të cilën Allahu i përgëzon adhuruesit e Tij, të cilët besojnë dhe bëjnë vepra të mira. Thuaju: “Unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim për thirrjen time, përveç dashurisë për hir të farefisnisë.”. Kush bën ndonjë të mirë, Ne ia shtojmë shpërblimin për të. Vërtet, Allahu është Falës e Mirënjohës i Madh.

²⁴. A mos thonë ata se ai (Muhammedi a.s.) trillon gënjeshtër ndaj Allahut?! Po të donte, Allahu do ta vuloste zemrën tënde (O Muhammed). Allahu e zhduk të pavërtetën dhe e forcon të vërtetën me Fjalët e Tij. Ai e di shumë mirë çfarë përmbajnë zemrat. ²⁵. Është Ai që e pranon pendimin e robve të Tij, që i fshin gjynahet dhe që e di se çfarë punoni. ²⁶. Atij i përgjigjen ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, të cilëve Ai ua shton shpërblimet nga bujaria e Tij. Ndërsa jobesimtarët do të dënohen ashpër.

27. Sikur Allahu t'ua shtonte tej mase riskun robve të Vet, ata do t'i kalonin kufijtë, por Ai i furnizon me masën që dëshiron. Ai di dhe sheh gjithçka te robërit e Tij. ^{28.} Është Ai që, pasi ata i kanë humbur shpresat, u lëshon shiun dhe shpërndan mëshirën e Vet. Ai është (Kujdestari) Mbikëqyrësi, i Lavdëruari. ^{29.} Nga Shenjat e Tij është krijimi i qiejve dhe i Tokës, bashkë me gjallesat e shpërndara në ato të dyja. Me Fuqinë e Tij, Ai mund t'i grumbullojë ato kur të dëshirojë.

^{30.} Çfarëdo e keqe që ju godet, është pasojë e veprave tuaja dhe për shumë të tjera, Ai ju fal. ^{31.} Ju nuk mund t'i shpëtoni dënimit në Tokë dhe nuk mund të gjeni ndonjë ndihmëtar e mbrojtës tjetër përveç Allahut.

^{32.} Ndër Shenjat e Tij janë edhe anijet, të cilat lundrojnë në det dhe ngjajnë me malet. ^{33.} Po të dojë Ai, e ndal erën, dhe ato (anijet) ngelin të palëvizshme mbi sipërfaqen e ujit. S'ka dyshim se këto fakte vlejnë për çdo durimtar e mirënjohës. ^{34.} Ai edhe mund t'i fundosë ato (anijet), për shkak të veprave që bëjnë njerëzit, por Ai është Falës i Madh i shumë gjynaheve. ^{35.} Ata që i kundërshtojnë argumentet Tona, le ta dinë se nuk kanë shpëtim.

^{36.} Gjërat që ju janë dhënë, janë bukuri të kësaj bote, ndërsa ato që janë tek Allahu, janë më të mira dhe të përjetshme. Ato janë për ata që besojnë dhe që i mbështeten vetëm Zotit të tyre. ^{37.} Ata u ruhen gjynaheve të mëdha e veprave të shëmtuara dhe kur zemërohen, ata falin. ^{38.} Ata i përgjigjen thirrjes së Zotit të tyre dhe e falin namazin rregullisht. Ata këshillohen me njëri-tjetrin për çështje të përbashkëta dhe japin (lëmoshë) prej asaj që u kemi dhënë Ne. ^{39.} Por, kur u bëhet padrejtësi, ata kundërveprojnë. ^{40.} Ndëshkimi i së keqes (lejohet të) bëhet me një të keqe në të njëjtën masë; por kush fal e përmirëson, shpërblimin e ka tek Allahu. Vërtet, Ai nuk i do të padrejtët. ^{41.} Për ata, që hakmerren për padrejtësinë, që u është bërë, nuk ka ndonjë masë. ^{42.} Masat janë vetëm për ata, që u bëjnë

njerëzve padrejtësi dhe për ata, që bëjnë çrregullime në Tokë. Ata do të kenë një dënim të dhembshëm.⁴³ Por kush bën durim dhe fal, s'ka dyshim se ato (falja dhe durimi) janë nga virtytet më të larta.

⁴⁴. Atë që Allahu e lë të humbur, nuk ka kush ta udhëzojë përveç Atij. Do t'i shohësh keqbërësit që, kur ta vërejnë dënimin, do të thonë: “A ka ndonjë rrugë për t'u kthyer (në jetën tokësore)?”⁴⁵. Do t'i shohësh ata duke iu afruar Zjarrit të përulur nga nënshtrimi, se si e shikojnë tinëz me bisht të syrit. Ata që kanë besuar do të thonë: “Vërtet, të humbur në Ditën e Kijametit janë ata që e humbën veten dhe familjen e tyre!” Ta dini, se të padrejtët do të jenë në dënim të përhershëm.⁴⁶ Ata nuk do të gjejnë ndonjë mbrojtës që t'i shpëtojë prej (ndëshkimit të) Allahut. Për atë që Allahu e lë në humbje, nuk ka asnjë rrugë shpëtimi.

⁴⁷. Përgjigjuni thirrjes së Zotit tuaj, para se të vijë Dita kur Allahu nuk do të lejojë më kthim prapa. Atë ditë, ju nuk do të gjeni strehim dhe as nuk do të mund të mohoni (padrejtësitë tuaja).

⁴⁸. Nëse ata refuzojnë, dije (o Muhamed) se Ne nuk të kemi dërguar ty si përgjegjës të tyre. Ti ke për detyrë vetëm kumtimin (e shpalljes). Vërtet, kur Ne i dhurojmë njeriut nga ana Jonë ndonjë të mirë, ai gëzohet për të e kur e godet ndonjë e keqe, që e ka merituar vetë, atëherë njeriu bëhet mohues (i të mirave të Zotit).

⁴⁹. Vetëm Allahut i takon pushteti i qiejve e i Tokës. Ai krijon çfarë të dojë. Ai i fal vajza atij që Ai do, e i fal djem, atij që Ai do.

⁵⁰. Ose fal edhe djem, edhe vajza. Ndërsa atë, që Ai dëshiron, e lë pa fëmijë. Ai është i Gjithëditur, i Plotpushtetshëm.

⁵¹. Allahu nuk i ka folur njerëzve përveçse me anë të (frymëzimit të) shpalljes, ose pas një perdeje, ose me anë të një të dërguari (meleku), që i shpall – me lejen e Tij – atë që Ai do. Vërtet, Ai është më i Larti, më i Urti.⁵² Po kështu Ne të shpallëm ty Shpirt (Libër jetëdhënës) prej Nesh. Ti nuk dije çfarë ishte Libri dhe as ç'ishte imani, por Ne e bëmë atë dritë, me të cilën e udhëzojmë në rrugë

të drejtë atë që Ne dëshirojmë prej robve Tanë. Pa dyshim, edhe ti udhëzon në rrugën e drejtë, ⁵³. Në rrugën e Allahut, të Cilit i takon ç'ka në qiej dhe ç'ka në Tokë. Ta dini, se tek Allahu kthehen të gjitha çështjet.

SURJA 43 - ZUHRUF

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ha, Mim.*

². Betohem në Librin e qartë. ³. Ne e shpallëm Kuranin në arabisht, që ju ta kuptoni. ⁴. Nuk ka dyshim se në Pllakën e Ruajtur (Levhi Mahfudh) te Ne, ai (Kur'ani) është i lartë dhe plot urtësi.

⁵. Vallë, a do ta ndalim Ne paralajmërimin tuaj (përmes shpalljes), ngaqë jeni popull i shfrenuar?! ⁶. Sa e sa profetë kemi dërguar në popujt e mëparshëm?! ⁷. Por sa herë që u vinte një profet, ata talleshin me të. ⁸. Ne kemi shkatërruar edhe më të fuqishëm se këta. Tashmë jua kemi treguar shembullin e popujve të shkuar.

⁹. Nëse ti i pyet ata “Kush i krijoi qiejt e Tokën?”, me siguri do të thonë: “I krijoi i Gjithëfuqishmi, i Gjithëdituri!” ¹⁰. Është Ai që e bëri Tokën si shtrat për ju dhe ju mundësoi të keni rrugë e të orientoheni në të. ¹¹. Është Ai që lëshon shi nga qielli me masë, me të cilin i jep jetë tokës së shkretuar. Ja, kështu do të ringjalleni edhe ju (prej varreve). ¹². Është Ai që ka krijuar gjithçka në çift dhe që ju ka mundësuar anije dhe kafshë, që të udhëtoni me to. ¹³. Kur të uleni mbi to, përkujtojeni këtë të mirë që jua ka dhënë Zoti juaj dhe, pasi të qëndroni mbi to, thoni: “I Lavdëruar qoftë Ai, që i nënshtroi këto për ne, sepse përndryshe, vetë ne nuk do të kishim mundësi ta bënim!” ¹⁴. Ne, te Zoti ynë do të kthehemi!”

¹⁵. Ata (jobesimtarët) i konsiderojnë disa krijesa (melaiket) si pjesë (vajza) të Tij. Me të vërtetë, njeriu është mohues i hapur.

¹⁶. Mos vallë, nga ato që krijoi, Ai zgjodhi për vete vajza, kurse juve ju fali djem?! ¹⁷. Kur ndonjëri prej tyre lajmërohet për lindjen e asaj (vajzës) që ia përshkruanin të Gjithëmëshirshmit (si pjesën e Tij), fytyra i nxihet dhe fryma i zihet. ¹⁸. E si mund të jetë vallë (pjesa e Zotit) ajo që rritet me stoli e që kur polemizon ka argumentim të dobët? ¹⁹. Edhe melekët, të cilët janë adhuruesit e të Gjithëmëshirshmit, ata (jobesimtarët) pretenduan se janë femra. A ishin të pranishëm ata në krijimin e tyre?! Dëshmia e tyre do të regjistrohesh dhe ata do të merren në pyetje.

²⁰. Ata thonë: “Sikur të kishte dashur Rahmani, ne nuk do t’i adhuronim ata!” Por ata nuk kanë ndonjë provë për këtë. Ata, në të vërtetë, vetëm gënjejnë. ²¹. A mos u kemi dhënë ndonjë libër para këtij, të cilit ata i përmbahen? ²². Jo. Por ata thonë: “Ne i kemi gjetur të parët tanë në këtë fe, prandaj do t’i ndjekim gjurmët e tyre me këmbëngulje.” ²³. Ne nuk kemi dërguar para teje profet në ndonjë vendbanim, që paria e shfrenuar e tij të mos i ketë thënë: “Ne i kemi gjetur të parët tanë në këtë fe, prandaj do t’i ndjekim gjurmët e tyre me këmbëngulje”. ²⁴. Ai (Profeti) u thoshte: “Vallë, edhe pse ju kam sjellë një udhëzim më të mirë nga ai që ju keni gjetur tek të parët tuaj?” Ata thoshin: “Ne e mohojmë atë gjë, për të cilën ju jeni dërguar.”. ²⁵. Atëherë, Ne i goditëm me ndëshkime. Shih tani se si qe përfundimi i mohuesve!

²⁶. (Kujto) Kur Ibrahim i tha të atit dhe popullit të vet: “Unë i urrej dhe u qëndroj larg atyre që ju adhuroni, ²⁷. Përveç Atij që më krijoi dhe më tregon udhën e drejtë.”! ²⁸. Ai e bëri këtë fjalë të kujtohet ndër pasardhësit e tij, me qëllim që ata gjithmonë të kthehen (në besimin e vërtetë). ²⁹. Unë (thotë Zoti) i lashë këta dhe etërit e tyre të kënaqen, derisa u erdhi e Vërteta dhe i Dërguari me fakte. ³⁰. Po, kur u erdhi e Vërteta, ata thanë: “Kjo është magji, prandaj nuk i besojmë asaj!”

³¹. Pastaj (mohuesit kurejshë) thanë: “Përse të mos i zbriste

ky Kur'an një njeriu të madh (me famë) në këto dy qytete (Meke dhe Taif)?!"³². Mos vallë janë ata që përcaktojnë mëshirën e Zotit tënd?! Ne kemi përcaktuar për ta se si do të jetojnë në këtë botë. Ne i kemi ngritur disa më lart se të tjerët, që të përfitojnë me shërbimet ndaj njëri-tjetrit. Mëshira e Zotit tënd është shumë më e vlefshme sesa çfarë grumbullojnë ata.³³ E, sikur të mos ishte për njerëzit, që priren drejt një besimi, atyre që nuk e besojnë Mëshiruesin, Ne do t'ua bënim prej argjendi tavanet e shtëpive edhe shkallët mbi të cilat ata ngjiten,³⁴ Madje edhe dyert e shtëpive apo kolltukët mbi të cilët mbështeten³⁵. E shumë stoli të tjera. Por të jeni të sigurt se të gjitha këto nuk janë gjë tjetër, veçse kënaqësi e jetës së kësaj bote, kurse Bota e Ardhsme te Zoti yt është për të devotshmit.

³⁶. Kush i kthen shpinën përmendjes të Zotit, Ne i shoqërojmë nga një shejtan, i cili nuk i ndahet kurrë.³⁷ Ai (shejtani) e pengon nga rruga e drejtë, ndërkohë që ai (jobesimtari) mendon se është i udhëzuar mirë.³⁸ Kur të vijë para Nesh, ai (jobesimtari) do të thotë: "Oh, mjerë për mua! Ah, sikur mes meje dhe teje (o shejtan) të kishte një largësi sa lindja prej perëndimit! Sa shok i keq paske qenë ti!"³⁹. Ju bënit padrejtësi të shumta (do t'u thuhet), prandaj sot nuk do t'ju lehtësojë aspak fakti se nuk jeni të vetmit që po ndëshkoheni.

⁴⁰. Vallë, ti do ta bësh të shurdhërin të dëgjojë? Ti do ta drejtosh të verbërin dhe atë që është në humbje të qartë?⁴¹. Edhe nëse të marrim ty, Ne do të hakmerremi ndaj tyre.⁴² Ne mund edhe të bëjmë që ti ta shohësh të plotësuar premtimin që u kemi dhënë atyre. Ne jemi të Plotfuqishëm mbi ta.⁴³ Atëherë, ti përmbaju fort Shpalljes që po të jepet! Ti je në rrugë të drejtë.⁴⁴ Me të vërtetë, ai (Kur'ani) është lëvdatë e madhe për ty dhe për popullin tënd, dhe për këtë (mirësi) do të përgjigjeni.⁴⁵ Pyeti ata që i dërguam para teje: A kemi lejuar që, në vend të Allahut, të adhurohen zota të tjerë?

⁴⁶. Ne e dërguam Musanë me shenjat Tona te Faraoni dhe rrethi i tij. Ai (Musai) u tha: "Unë jam i dërguari i Zotit të botëve!"⁴⁷. Por kur

ua shpalosi shenjat Tona, ata u tallën dhe qeshën me to. ⁴⁸. Ne nuk u treguam asnjë mrekulli, që të mos ishte më e madhe se paraardhësja e saj. Ndaj tyre zbritëm edhe ndëshkime, që të largoheshin nga rruga e humbjes. ⁴⁹. Por ata (Faraoni dhe mbështetësit e tij) thanë: “O magjistar! Lute për ne Zotin tënd, (ta largojë ndëshkimin) sipas premtimit që ta ka dhënë. Atëherë, ne do të gjejmë udhën e drejtë.”! ⁵⁰. Por, kur Ne ua hoqëm ndëshkimet, ata përsëri e thyen besën.

⁵¹. Ndërkohë, Faraoni thirri popullin e vet e u tha: “O populli im! A nuk janë nën pushtetin tim Egjipti dhe këta lumenj, që rrjedhin nën pallatin tim?! A nuk po shikoni? ⁵². Atëherë, cili është më i mirë? A nuk jam unë, apo është ai qyqar, që mezi flet?! ⁵³. Përse nuk i janë dhënë atij bylyzykë floriri? Përse nuk kanë ardhur melekë bashkë me të, si shoqërues?” ⁵⁴. “Ai (Faraoni) e përçmoi popullin e vet (i mori për mendjelehtë), kurse ata e dëgjuan. Ata ishin një popull i shkatërruar.” ⁵⁵. Kur ata shkaktuan zemërimin Tonë, Ne i ndëshkuam, duke i përmbytur të gjithë. ⁵⁶. Kështu, Ne i bëmë ata shembull e mësim për të tjerët.

⁵⁷. Kur popullit tënd iu përmend si shembull Biri i Merjemes, ngritën zërat (të kënaqur) ⁵⁸. dhe thanë: “A janë më të mirë zotat tanë apo ai?!” Ata e thanë këtë veçse për polemikë, sepse ata janë njerëz ngatërrestarë. ⁵⁹. Ai (Isai) ka qenë veçse një adhurues, të cilit i dhuruam mirësi dhe e bëmë shembull (mrekulli) për bijtë e Israilit. ⁶⁰. Po të donim, Ne mund të bënim melekë në vendin tuaj, që t’ju zëvendësonin në tokë. ⁶¹. Ai (Isai) është parashenjë e Kjametit, prandaj kurrse si mos dyshoni në të (në Ditën e kjametit), por pasoni rrugën time. Kjo është rruga e drejtë! ⁶². Të mos ju pengojë Shejtani! Ai është armiku juaj i hapur.

⁶³. Kur erdhi Isai me shenja të qarta, tha: “Erdha te ju me urtësinë e madhe dhe që t’ju sqaroj një pjesë të çështjeve, për të cilat keni mospajtime. Kijeni frikë Allahun dhe bindmuni mua! ⁶⁴. Allahu është Zoti im dhe Zoti juaj, prandaj vetëm Atë adhurojeni! Kjo është

rruga e drejtë!”⁶⁵. Por palët u përçanë mes tyre. Mjerë keqbërësit për dënimin e Ditës së Dhembshme!

⁶⁶. A mos presin gjë tjetër ata, përveçse t’u vijë Ora befas dhe pa e ndier?!⁶⁷. Atë ditë, edhe miqtë e ngushtë do të jenë armiq të njërit-tjetrit, përveç të devotshmëve.⁶⁸ (Allahu do tu thotë): “O adhuresit e Mi, sot nuk ka pse të frikësoheni e as pse të brengoseni!”⁶⁹. Atyre që besuan shpalljet Tona dhe ishin muslimanë (të nënshtuar ndaj Zotit) do t’u thuhet:⁷⁰. “Hyni në Xhenet, ju dhe bashkëshortet tuaja, për tu gëzuar!”⁷¹. Aty do t’u shërbejnë me enë e kupa të arta. Aty ka çdo gjë që shpirti e dëshiron dhe syri e pëlqen. Aty do të jeni të përjetshëm.⁷² Ky është Xheneti që ju dhurua për veprat që keni bërë.⁷³ Aty keni plot fruta, nga të cilat do të hani!”

⁷⁴. Kriminelët do të jenë në ndëshkimin e Xhehenemit përjetësisht.⁷⁵. Për ta nuk do të ketë asnjë lehtësim. Të pashpresë do të mbeten në të (xhehenem) përgjithmonë!⁷⁶. Ne nuk u bëmë asnjë padrejtësi atyre, por ishin ata që bënë padrejtësi (kundër vetes).⁷⁷. Ata do të thërrasin: “O Malik! Le të na e marrë shpirtin Zoti yt!”. Ai u thotë: “Aty do të jeni përgjithmonë.”⁷⁸. Ne jua sollëm të vërtetën, por shumica juaj treguan urrejtje ndaj saj.”⁷⁹. A mos po ngrenë ndonjë kurth ata?! Por edhe Ne ngremë kurthe.⁸⁰. A mendojnë ata se Ne nuk ua dëgjojmë të fshehtat dhe bisedat mes tyre? Po, i dëgjojmë, ndërsa të dërguarit Tanë, që janë pranë tyre, i mbajnë shënim ato.

⁸¹. Thuaju (o Muhammed): “Sikur i Gjithmëshirshmi të kishte fëmijë, unë do të isha i pari adhures i tij.”⁸². I Lartësuar dhe larg të metave është Zoti i qiejve e i Tokës, Zoti i Fronit, nga ajo që ata i përshkruajnë.⁸³. Lëri ata të zhyten më thellë (në padrejtësitë e tyre) dhe të argëtohen, derisa të arrijnë ditën (e dënimit) që u është kërcënuar.

⁸⁴. Ai është i vetmi Zot (që e meriton të adhurohet) në qiell dhe i vetmi Zot (që e meriton të adhurohet) në Tokë. Ai është i Urti e i Gjithëdituri.⁸⁵. I Lartësuar qoftë Ai, në dorën e të Cilit është

sundimi i qiejve e i Tokës dhe i çfarë gjendet ndërmjet tyre! Vetëm Ai e di çastin e Kijametit dhe tek Ai do të ktheheni.

⁸⁶. Ata të cilëve u luteni në vend të Allahut nuk kanë në dorë ndonjë mundësi për ndërmjetësim (tek Zoti), përveçse për ata (besimdrejtë) që dëshmuar të vërtetën dhe ishin të ditur (rreth saj).

⁸⁷. Nëse ti i pyet se kush i krijoi, ata, me siguri, do të thonë: “Allahu.” Përse, atëherë, i kthejnë shpinën Atij? ⁸⁸. Ai (Muhamedi) tha: “O Zoti im! Vërtet, këta janë njerëz që nuk besojnë.” ⁸⁹. Largohu prej tyre dhe thuaj: “Selam!” Ata do ta kuptojnë më vonë.

SURJA 44 - DUHAN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ha, Mim.*

². Betohe në Librin e qartë. ³. Ne e zbritëm atë në një Natë të bekuar. Ne gjithmonë kemi paralajmëruar (popujt). ⁴. Atë Natë vendoset në mënyrë të prerë çdo çështje e urtë, ⁵. Me urdhër nga ana Jonë. Ne kemi dërguar gjithmonë profetë. ⁶. Kjo është mëshirë nga Zoti yt. Ai është Gjithëdëgjuesi, i Gjithëdituri. ⁷. Ai është Zoti i qiejve, i Tokës dhe i gjithçkaje që gjendet mes tyre, nëse jeni të bindur. ⁸. Nuk ka zot tjetër (që meriton të adhurohet) përveç Tij. Ai jep jetën dhe sjell vdekjen. Ai është Zoti juaj dhe Zoti i etërve tuaj të lashtë. ⁹. Kurse ata dyshojnë e luajnë (me të vërtetën). ¹⁰. Qëndro në pritje të ditës kur qielli të lëshojë një tym të qartë. ¹¹. Ai do t’i mbulojë njerëzit e ky do të jetë një ndëshkim i dhembshëm. ¹². “Zoti ynë! Largoje dënimin prej nesh! Ne tashmë jemi besimtarë.” ¹³. E si mund të përfitojnë më ata nga këshillat, kur atyre u erdhi Profeti me mesazh të qartë, ¹⁴. Ndërsa ata i kthyen shpinën atij, duke thënë: “Ai është një i mësuar i çmendur.” ¹⁵. Ne do t’jua largojmë dënimin

për pak kohë, por ju do t'i ktheheni përsëri të kotës. ¹⁶. Ditën kur të godasë Dënimi i madh, Ne do të ndëshkojmë (mohuesit)!

¹⁷. Përpara tyre, Ne sprovuam popullin e Faraonit dhe atyre u erdhi një i dërguar i zgjedhur. ¹⁸. (Musai u tha:) “M’i lini mua robërit e Allahut! Unë jam për ju një i dërguar besnik. ¹⁹. Mos u tregoni arrogantë ndaj Allahut, sepse unë po vij te ju me shenja të qarta. ²⁰. Unë i jam mbështetur Zotit tim dhe Zotit tuaj, që ju të mos më vrisni me gurë. ²¹. Nëse nuk më besoni, atëherë largohuni prej meje!”

²². Ai (Musai) iu lut Zotit të vet: “Këta janë vërtet një popull keqbërës!” ²³. (Zoti tha:) “Bashkë me adhuresit e Mi udhëtoni gjatë natës! Ata do t’ju ndjekin nga pas! ²⁴. Lëre detin pas, ashtu si është (i hapur), sepse ushtria e tyre do të mbytet.” ²⁵. Sa e sa kopshte e burime lanë pas (Faraoni e pasuesit e tij)! ²⁶. Sa ara të mbjella e vende të bukura! ²⁷. Sa begati e stoli, me të cilat argëtoheshin! ²⁸. Të gjitha ato Ne ua lamë trashëgim një populli tjetër. ²⁹. Për ta nuk vajtuan as qielli e as Toka dhe as nuk patën kohë (që ti shpëtonin ndëshkimit).

³⁰. Ne i shpëtuam bijtë e Israilit prej dënimit poshtërues, ³¹. Prej Faraonit, i cili qe mizor dhe i shfrenuar. ³². Ne, me dije të plotë, i zgjodhëm ata ndër popujt e tjerë ³³. E u dhamë shenja, në të cilat kishte prova të qarta.

³⁴. Ata thonë: ³⁵. “Ajo që ekziston vërtet është veçse vdekja jonë e parë dhe ne nuk kemi për t’u ringjallur. ³⁶. Përndryshe, na i sillni këtu etërit tanë, nëse thoni të vërtetën!” ³⁷. A janë këta më të mirë se populli i Tubbeit apo se pararendësit e mëhershëm të tyre, të cilët Ne i shkatërruam?! Ata ishin keqbërës!

³⁸. Ne nuk i krijuam qiejt, Tokën dhe ç’ka ndërmjet tyre për kotësi. ³⁹. Ne i krijuam ato veçse me një qëllim të madh, por shumica e tyre nuk dinë. ⁴⁰. Dita e Kijametit është premtimi i pakthyeshëm për të gjithë. ⁴¹. Atë ditë, miku nuk mund ta mbrojë

dot mikun (nga ndëshkimi) dhe as nuk mund ta ndihmojë (për të arritur shpërblimin), ⁴². Përveç atyre që Allahu i ka mëshiruar. Ai është Ngadhënjimtari, Mëshirëploti.

⁴³. Është e vërtetë se pema e Zekumit, ⁴⁴. Do të jetë ushqim i keqbërësve. ⁴⁵. Si tunxh i shkrirë, ajo u vlon në bark, ⁴⁶. Ashtu siç vlon uji i nxehtë. ⁴⁷. “Rrëmbejeni atë (mosbesimtarin) dhe flakeni në mes të Zjarrit, ⁴⁸. Pastaj, mbi kokën e tij derdhni ujin e valë të ndëshkimit!” ⁴⁹. Shijoje dënimin (i thuhet mosbesimtarit), ti krenari e fisniku (i pamposhtur)! ⁵⁰. Ky është ai (dënim) për të cilin ishit në dyshim.

⁵¹. Të devotshmit do të jenë në një vend të sigurt, ⁵². Në kopshte e burime që rrjedhin. ⁵³. Ata do të veshin rroba mëndafshi të hollë dhe të trashë e do të qëndrojnë ulur ballë për ballë njëri-tjetrit. ⁵⁴. Ja, kështu do të jetë. Ne do t’i martojmë ata me hyri symëdha. ⁵⁵. Atje do të kërkojnë që t’ju sjellin çdolloj frute e do të ndihen të sigurt. ⁵⁶. Atje nuk do ta provojnë më vdekjen, përveç vdekjes së parë. Ai (Allahu) i ka ruajtur ata prej dënimit të Xhehenemit. ⁵⁷. Kjo është dhuratë nga Zoti yt. Ky është shpëtimi i madh!

⁵⁸. Ne ua bëmë të lehtë atë (Kur’anin) në gjuhën tënde, që të mund të përkujtojnë (mësimet e Zotit). ⁵⁹. Prandaj ti prit, sepse edhe ata janë duke pritur.

SURJA 45 - XHATHIJE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ha, Mim.*

². Zbritja e Librit është prej Allahut, të Gjithëfuqishmit, të Urtit!

³. Vërtet, në qiej dhe në Tokë ka plot Shenja për besimtarët. ⁴. Edhe në krijimin tuaj dhe të gjallesave të kudogjendura ka fakte për njerëzit që janë të bindur (në besimin e drejtë). ⁵. Edhe në shkëmbimin e

natës me ditën, në reshjet që Allahu lëshon prej qiellit, si furnizim dhe si gjallërues të tokës pas vdekjes së saj, ashtu edhe në lëvizjen e erërave ka fakte për njerëzit që mendojnë. ⁶ Këto janë ajetet e Allahut, të cilat po t'i lexojmë me vërtetësi. Atëherë, çfarë fjale tjetër, veç fjalës së Allahut dhe fakteve të Tij besojnë ata?!

⁷ Mjerë për çdo gënjeshtar e gjynahqar të madh, ⁸ Që i dëgjon faktet e Allahut kur i lexohen, e pastaj vazhdon sërish të tregohet mendjemadh, sikur nuk i ka dëgjuar ato! Paralajmëroji ata për një ndëshkim të dhembshëm. ⁹ Kur mësojnë diçka prej ajeteve Tona, ata i marrin me tallje. Ata do të kenë një dënim poshtërues. ¹⁰ Përpara tyre ndodhet Xhehenemi. Atyre nuk do t'u bëjnë aspak dobi ato që kanë grumbulluar dhe as ata, të cilëve u kërkojnë ndihmë në vend të Allahut. Ata do të vuajnë një dënim të ashpër. ¹¹ Ky (Kur'an) është një udhëzim madhështor. Ndërsa ata që nuk i pranojnë faktet e Zotit të tyre, i pret një dënim poshtërues dhe i mundimshëm.

¹² Allahu është Ai që nënshtroi detin për ju, në mënyrë që mbi të, me lejen e Tij, të lundrojnë anijet. Kështu ju mund të kërkonit prej mirësive të Tij dhe të jeni mirënjohës. ¹³ Për ju, Ai nënshtroi gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë; të gjitha janë prej Tij. Në to ka fakte madhështore për njerëzit që mendojnë thellë.

¹⁴ Thuaju besimtarëve që t'i tolerojnë (e falin) ata që nuk besojnë në shpërblimin (e ndëshkimin) e Allahut, që Ai vetë t'i gjykojë njerëzit sipas veprave që bëjnë. ¹⁵ Kush bën vepra të mira, bën për vete e kush bën vepra të këqia, bën kundër vetes. Në fund, te Zoti juaj do të ktheheni.

¹⁶ Ne u dhamë bijve të Israilit Librin, gjykimin me drejtësi dhe profetësinë. Ne i furnizuam ata me të mira, duke i dalluar mbi të gjithë njerëzit (e asaj kohe). ¹⁷ U dhamë edhe fakte të qarta për çështjet fetare. Por edhe pasi iu dha dituria, ata u përçanë për shkak të zilisë që kishin ndërmjet tyre. Në Ditën e Kijametit, Zoti yt do të gjykojë mes tyre për çdo gjë që ata kundërshtoheshin. ¹⁸ Më pas,

Ne të udhëzuam ty në një Ligj të drejtë, prandaj ndiqe atë e mos ndiq dëshirat e atyre që nuk dinë.¹⁹ Ata nuk mund të të mbrojnë prej Allahut. Keqbërësit janë miq të njëri-tjetrit, kurse Allahu është mbrojtësi i besimtarëve të devotshëm.²⁰ Ky (Kur'an) është Dritë, udhëzim e mëshirë për njerëzit që besojnë me siguri të plotë.

²¹. A mos mendojnë ata që e teprojnë me të këqija se do t'i trajtojmë si të barabartë me ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, si në jetë, edhe në vdekje?! Sa i ulët është gjykimi i tyre!²² Allahu i ka krijuar qiejt dhe Tokën me urtësi të madhe, me qëllim që çdo njeri të shpërblehet për veprat e veta. Askujt nuk do t'i bëhet padrejtësi.

²³. A e ke parë atë që, me vetëdije, dëshirat e veta i konsideron si zot?! Allahu, me urtësinë e Tij, e ka humbur atë nga rruga e drejtë, ia ka bllokuar të dëgjuarit dhe zemrën dhe mbi sytë e tij ka vënë perde. Përveç Allahut, kush tjetër mund ta udhëzojë atë?! A nuk e kuptoni?!

²⁴. Ata (mosbesimtarët) thonë: “Nuk ka jetë tjetër, veç jetës sonë në këtë botë. Ne vdesim dhe jetojmë dhe asgjë tjetër përveç kohës nuk na shkatërron.” Ata nuk kanë asnjë lloj diturie për këtë, por vetëm hamendësojnë.²⁵ Kur atyre u lexohen ajetet Tona të qarta (për ringjalljen), argumentimi i tyre i vetëm është: “Ringjallini prindërit tanë, nëse thoni të vërtetën!”²⁶ Thuaju: “Allahu jua jep jetën dhe më pas ju bën të vdisni. Pastaj, Ai do t'ju grumbullojë Ditën e Kijametit, për të cilën nuk ka dyshime, por shumica e njerëzve nuk kanë dituri”.

²⁷. Vetëm Allahut i përket sundimi i qiejve dhe i Tokës. Atë Ditë, kur të vijë Ora (e llogarisë), refuzuesit (e së vërtetës) do të dëshpërohen shumë.²⁸ (Atë Ditë) Çdo popull do ta shohësh të gjunjëzuar (në pritje të llogarisë). Çdo popull do të thirret (për tu tubuar) te Libri i vet (i veprave). Sot do të shpërbleheni për ato që keni punuar.²⁹ Ky është Libri Ynë, që dëshmon të vërtetën rreth jush. Ne kemi urdhëruar të shkruhet gjithçka që ju vepronit.

³⁰. Për sa u përket atyre që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, Zoti i tyre do t'i përfshijë ata në mëshirën e Vet. Ky është shpëtimi më i madh. ³¹. Ndërsa atyre që nuk besojnë (do t'u thuhet): “A nuk ju janë lexuar shpalljet e Mia? Por ju tregonit arrogancë dhe ishit një popull keqbërës.” ³². Edhe kur ju thuhej: “Premtimi i Allahut është i vërtetë, Ora (e Kjametit) do të vijë dhe për të s'ka dyshim.”, ju përgjigjeshit: “Ne nuk e dimë se ç'është Ora (e Kjametit)! Ne mendojmë se është vetëm një hamendje dhe nuk jemi të bindur.”

³³. Atyre (që nuk besojnë) do t'u dalin në shesh të këqijat që kanë bërë dhe do t'i përfshijë ai (dënimi i Zotit) me të cilin talleshin.

³⁴. Atyre (që nuk besojnë) do t'u thuhet: “Sot po ju lëmë të harruar, ashtu sikurse ju e harruat takimin e kësaj Dite. Vendi juaj është Zjarri dhe nuk ka se kush t'ju shpëtojë. ³⁵. Kjo, për shkak se ju u tallët me shpalljet e Allahut dhe u mashtruat me jetën e kësaj bote.” Atë ditë nuk do të nxirren prej tij e as nuk do t'u jepet mundësi që të kthehen (në dynja).

³⁶. E gjithë Lavdia i qoftë vetëm Allahut, Zotit të qiejve, Zotit të Tokës, Zotit të gjithësisë! ³⁷. Vetëm Atij i takon gjithë Krenia në qiej e në Tokë. Ai është Ngadhënjimtari e i Urti.

SURJA 46 - AHKAF

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Ha, Mim.*

². Shpallja e Librit është prej Allahut, Ngadhënjimtarit, të Urtit.

³. Ne i krijuam qiejt e Tokën dhe gjithçka që ekziston ndërmjet tyre, veçse me një qëllim të drejtë dhe për një afat të caktuar. Megjithatë, ata që nuk besojnë, janë mospërfillës ndaj paralajmërimeve që u bëhen.

⁴. Thuaju atyre: “A nuk i shihni ata që i lusni në vend të Allahut?

Më tregoni, çfarë kanë krijuar ata në Tokë? Apo, vallë, kanë marrë pjesë në krijimin e qiejve?! Më sillni ndonjë libër tjetër para këtij ose ndonjë gjurmë diturie (nga Zoti), nëse flisni të vërtetën!”⁵ Kush është më i humbur se ata të cilët, në vend të Allahut, u luten atyre që nuk mund t’u përgjigjen (edhe sikur t’u luten) deri në Kijamet?! Ata janë të paditur (e të pafuqishëm t’u përgjigjen) për lutjet e tyre.⁶ Dhe kur të mblidhen bashkë të gjithë njerëzit (në ditën e Llogarisë), ata (idhujt) do të jenë armiq të tyre dhe do t’ua mohojnë adhurimin që u përkushtuan.

⁷ Kur u lexohen ajetet Tona të qarta, mohuesit thonë për të vërtetën, që u ka ardhur: “Kjo është magji e qartë!”⁸ Ose thonë: “Ai (Muhammedi) e ka trilluar vetë atë.” Ti thuaju: “Nëse unë e kam trilluar atë, ju nuk keni asnjë mundësi që të më mbroni prej Allahut. Ai është më i Dituri për të gjitha shpifjet tuaja rreth tij (Kur’anit). Por mjafton që Ai është dëshmitar ndërmjet meje dhe jush. Ai është Falësi e Mëshirëploti.”!

⁹ Thuaju: “Unë nuk jam i pari i dërguar e nuk e di se çfarë do të ndodhë me mua e as me ju. Unë zbatoj vetëm atë që më shpallet dhe unë jam veçse një i dërguar, që jep paralajmërime të qarta.”!

¹⁰ Thuaju: “Më tregoni se ç’do të bëhet me ju, nëse ai (Kur’ani) është prej Allahut, kurse ju e mohoni, ndërkohë që një dëshmitar nga bijtë e Israilit dëshmoi për vërtetësinë e tij dhe e besoi, kurse ju tregoheni kryeneçë?!” Allahu nuk i udhëzon në rrugën e shpëtimit njerëzit e padrejtë.

¹¹ Jobesimtarët thonë për besimtarët: “Sikur të ishte besimi (ne Muhamedin) ndonjë gjë e mirë, ata (besimtarët) nuk do ta besonin para nesh.” Ata (mosbesimtarët) nuk e pranuan udhëzimin (e Kuranit), prandaj thonë: “Ai (Kur’ani) është një mashtrim i vjetër!”.

¹² Para Kur’anit është shpallur Libri i Musait, si udhërrëfyes dhe mëshirë. Kur’ani është një Libër që e vërteton atë (Teuratin) dhe është shpallur në gjuhën arabe, për t’u tërhequr vërejtjen atyre që

bëjnë gjynahe dhe si lajm i mirë për vepërmirët. ¹³. Ata që thonë: “Zoti ynë është Allahu” dhe pastaj qëndrojnë të palëkundur, nuk do të kenë frikë dhe as do të brengosen. ¹⁴. Ata do të jenë banorë të Xhenetit, ku do të qëndrojnë përgjithmonë, si shpërblim për atë që kanë punuar.

¹⁵. Ne e kemi urdhëruar njeriun për bamirësi ndaj prindërve të vet. Nëna e ka bartur me mundim dhe me vështirësi e ka lindur. Barra dhe ushqimi me gji zgjasin tridhjetë muaj. Kur arrin pjekurinë e vet dhe mbush dyzet vjeç, ai thotë: “Zoti im, më mundëso që të të falënderoj Ty për mirësitë që na ke falur mua dhe prindërve të mi! Më mundëso që të bëj vepra të mira, me të cilat Ti të jesh i kënaqur! M’i bëj të mirë pasardhësit e mi! Unë pendohem tek Ti dhe të jam dorëzuar.” ¹⁶. Këta janë njerëzit, të cilëve Ne ua pranojmë veprat në mënyrën më të mirë, ua mbulojmë të këqijat dhe i bëjmë banorë të Xhenetit. Ky është premtimi i vërtetë, që u është dhënë.

¹⁷. Dikush u thotë prindërve të vet: “Uf, ju të dy! A më premtoni se do të ringjallem, kur sa e sa breza kanë kaluar para meje?!” Ata të dy e lusin Allahun që ta udhëzojë (dhe e porosisin): “I mjeri ti, beso, se premtimi i Allahut është i vërtetë!” Por ai thotë: “Këto nuk janë gjë tjetër, por veçse përralla të popujve të hershëm!” ¹⁸. Këta janë ata njerëz, kundër të cilëve u përmbush Fjala (e dënimit) sikurse u veprua me popujt e xhindeve dhe të njerëzve që kaluan para tyre. Të gjithë ata ishin të humbur.

¹⁹. Të gjithë ata do të kenë gradën e merituar, sipas asaj që kanë punuar. Shpërblimi për veprat e tyre do t’u jepet i plotë e nuk do t’u bëhet padrejtësi. ²⁰. Ditën, kur ata që nuk besuan (në Zotin) do të sillen para Zjarrit, do t’u thuhet: “Ju i shfrytëzuat të gjitha të mirat në jetën tuaj tokësore dhe u kënaqët me to. Por sot do të shpaguheni me një dënim poshtërues, për shkak se jeni treguar kryeneçë në Tokë pa kurrfarë të drejtë dhe për shkak se nuk keni respektuar urdhrat e Zotit!”.

²¹. Kujto vëllanë e fisit Ad (Hudin), kur e paralajmëroi popullin e vet në Ahkafl Para dhe pas tij, pati paralajmërues të shumtë. Ai u tha: “Të mos adhuronit asgjë tjetër veç Allahut! Unë kam frikë se do t’ju godasë dënimi i Ditës së Madhe!” ²². Ata i thanë: “A mos ke ardhur që të na largosh prej zotave tanë?! Na e sill tani atë me të cilën na kërcënon, nëse thua të vërtetën!” ²³. Ai tha: “Dijeninë për të e ka vetëm Allahu. Unë thjesht ju kumtoj atë për të cilën jam dërguar. Megjithatë, po shoh se qenkeni njerëz krejt pa dije.”.

²⁴. Kur ata panë një re, që u duk se vinte në drejtim të luginave të tyre, thanë: “Kjo re po sjell shiun!” - “Jo, por kjo është ajo që ju e kërkonit me ngut. Ajo është një stuhi, që mbart një dënim të dhembshëm. ²⁵. Me urdhrin e Zotit të saj, ajo shkatërroi çdo gjë. Kur agoi, nuk shihej gjë tjetër, përveç banesave të tyre. Kështu i ndëshkojmë Ne popujt keqbërës.

²⁶. Ne u patëm mundësuar atyre gjëra që nuk jua mundësuam juve. Ne u dhamë atyre dëgjim, shikim dhe zemër, por as dëgjimi, as shikimi e as zemrat e tyre nuk u bënë dobi, sepse ata i refuzonin ajetet e (Shpalljeve të) Allahut. Ata i përfshiu dënimi me të cilin talleshin. ²⁷. Edhe më parë Ne kemi shkatërruar vendbanimet përreth jush dhe ua kemi shpjeguar Shpalljet Tona që ata të mund të ktheheshin (në rrugën e drejtë). ²⁸. Përse nuk u erdhën në ndihmë idhujt, të cilët i adhuronin veç Allahut dhe u përkushtonin flijime? Idhujt nuk kanë për t’iu përgjigjur (kurrë) atyre. Ata (idhujt) janë veçse sajesa dhe mashtrime të tyre.

²⁹. Kujto, kur drejtuam disa xhinde tek t’i, që të dëgjonin Kur’anin. Kur u afruan (të dëgjojnë) thanë: “Heshtni!” Në përfundim, ata u kthyen te populli i vet si këshillues. ³⁰. Ata thanë: “O populli ynë! Ne dëgjuam një Libër të shpallur pas Musait, që vërteton Shpalljet para tij, që udhëzon tek e Vërteta dhe tregon rrugën e drejtë! ³¹. O populli ynë! Përgjigjuni thirrësit të Allahut dhe besojini atij! Allahu ju fal gjynahet dhe ju shpëton prej ndëshkimit të dhembshëm.

³². Ata, që nuk i përgjigjen thirrësit në rrugën e Allahut, nuk kanë për t'i shpëtuar dënimit në Tokë dhe askush nuk mund t'u mbrojë nga ndëshkimi i Tij. Këta janë në humbje të sigurt.”

³³. A nuk e dinë ata se Allahu, i Cili krijoi qiejt dhe Tokën dhe nuk u lodh me krijimin e tyre, është i Plotfuqishëm që t'i ngjallë të vdekurit?! Po, Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka. ³⁴. Ditën kur jobesimtarët të përballen me Zjarrin, do t'u thuhet: “A nuk është ky (Zjarr që po shihni) i vërtetë?!” Ata do të thonë: “Po, për Zotin tonë!” Atëherë do t'u thuhet: “Vuani dënimin që e merituat për shkak të mohimit tuaj!”

³⁵. Prandaj, t'i bëhu i durueshëm, ashtu sikurse duruan të dërguarit e vendosur dhe mos kërko shpejtimin e dënimit për ta! Ditën kur të shohin atë që u është premtuar, atyre do t'u duket sikur kanë jetuar (në Tokë) vetëm se një çast të ditës. Ky (Kur'an) është kumtim i qartë. E kush tjetër meriton të shkatërrohet, përveç atyre që janë të pabindur?

SURJA 47 - MUHAMED

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Allahu do t'ua asgjësojë veprat atyre që nuk besojnë (me besimin e drejtë) dhe që pengojnë njerëzit nga rruga e Tij. ². Ndërsa atyre që besojnë, bëjnë vepra të mira dhe e besojnë atë që iu shpall Muhamedit, e cila është e Vërteta prej Zotit të tyre, do t'ua mbulojë të këqijat dhe do t'ua përmirësojë gjendjen. ³. Kjo, sepse ata që nuk besojnë ndjekin të pavërtetën, ndërsa ata që besojnë ndjekin të Vërtetën që ka ardhur prej Zotit të tyre. Kështu ua sjell Allahu shembujt njerëzve.

⁴. Kur të ndesheni me jobesimtarët, goditini në qafë, derisa t'i mposhtni! Më pas, lidhini mirë, e kështu mund t'i lironi falas ose mund të kërkon çmim për ta, derisa të përfundojë lufta. Po të

donte, Allahu do t'i shkatërronte ata (pa ju), por Ai dëshiron që t'ju sprovtojë me njëri-tjetrin. Allahu nuk do ua humbë veprat atyre që bien dëshmorë në rrugën e Tij. ⁵ Ai do t'i udhëzojë (drejt lumturisë) dhe do t'ua përmirësojë gjendjen e tyre. ⁶ Ai do t'i fusë ata në Xhenet, të cilin ua ka bërë të njohur më parë.

⁷ O ju që keni besuar! Nëse ju ndihmoni Allahun, Ai do t'ju ndihmojë dhe do t'jua forcojë këmbët tuaja. ⁸ Ndërsa ata që nuk besojnë, qofshin të shkatërruar! Ai do t'ua asgjësojë veprat e tyre. ⁹ Ata e urrejtën Shpalljen e Allahut, prandaj Ai ua asgjësoi veprat e tyre. ¹⁰ A nuk udhëtojnë ata nëpër Tokë, për të parë se si qe përfundimi i popujve para tyre?! Allahu i shkatërroi ata plotësisht, e po kështu do të përfundojnë të gjithë jobesimtarët. ¹¹ Allahu është Miku i atyre që besojnë, kurse për jobesimtarët nuk ka miq!

¹² Ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, Allahu do t'i fusë në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Ndërsa për ata që nuk besojnë, të cilët dëfrenë dhe hanë ashtu si hanë kafshët, Zjarri është vendi i tyre! ¹³ Sa e sa qytete, që ishin shumë më të fortë se qyteti që të dëboi ty, Ne i shkatërruam dhe askush nuk u erdhi për ndihmë.

¹⁴ Vallë, a është i njëjtë ai që i përmbahet udhëzimit të qartë prej Zotit të vet, me atë, të cilit i janë zbukuruar veprat e këqija dhe ndjek epshet e veta?! ¹⁵ Ja përshkrimi i Xhenetit, i cili u është premtuar të devotshmëve: Në të ka lumenj me ujë gjithmonë të pastër e të freskët, lumenj me qumësht që nuk prishet, lumenj me verë të këndshme për ata që pinë dhe lumenj me mjaltë të kulluar. Ata do të kenë aty lloj-lloj frutash dhe do të jenë të falur nga Zoti i tyre. A mund të konsiderohen këta njëlloj me ata që do të rrinë përgjithmonë në Zjarr, ku etja do t'u shuhet me ujë të valë, që ua copëton zorrët?!

¹⁶ Prej tyre (hipokritëve) ka që bëjnë sikur të dëgjojnë ty (O Muhamed); por, kur largohen prej teje, u drejtohen të diturve (sahabëve) e u thonë: “Çfarë tha ai (Muhamedi) pak më parë?”

Këta janë ata, zemrat e të cilëve i ka vulosur Allahu dhe të cilët janë dhënë pas dëshirave të veta.¹⁷ Kurse atyre që ndjekin rrugën e drejtë, Ai (Allahu) ua shton edhe më shumë udhëzimin në rrugën e drejtë dhe i bën të devotshëm.

¹⁸. Vallë, a po presin ata gjë tjetër veç Kijametit, i cili do t'u vijë befaz, ndërkohë që parashenjat e tij tashmë kanë ardhur?! E si presin t'u bëjnë dobi këshillat kur Kijameti të ketë ardhur?!¹⁹ Dije se nuk ka të adhuruar tjetër me meritë përveç Allahut! Kërko falje për gjynahet e tua, për besimtarët e për besimtare! Allahu i di mirë lëvizjet dhe vendqëndrimin tuaj.

²⁰. Disa besimtarë thonë: “Sikur të ishte shpallur një sure (për luftën)!” Por kur shpallet ndonjë sure e qartë që flet për luftë, ata që kanë zemra të sëmura, të shikojnë sikur të ishin në agoninë e vdekjes. Më të volitshme për ta do të ishin²¹. Bindja dhe fjala e mirë. Por, kur merret vendimi (për luftë), do të ishte më mirë për ata që të jenë besnikë ndaj Allahut.²² Nëse ju i ktheni shpinën besimit, atëherë prej jush nuk pritet gjë tjetër, veç të përhapni shkatërrimin në Tokë dhe të ndërprisni lidhjet farefisnore.²³ Këta janë ata të cilët Allahu i ka mallkuar, i ka bërë të shurdhër dhe ua ka verbuar shikimin.

²⁴. A nuk meditojnë ata për Kur'anin, apo i kanë zemrat të kyçura?²⁵ Me të vërtetë, ata që kthehen në mosbesim, pasi u është bërë e qartë Rruga e drejtë, Shejtani i ka joshur dhe i mban me shpresa të kota.²⁶ Kjo, për shkak se ata (hipokritët) u thoshin atyre (jehudëve të Medines) të cilët e urrenin Shpalljen e Allahut: “Ne do t'ju bindemi për disa çështje!” Por Allahu i di sekretet e tyre.²⁷ Si do të jetë gjendja e tyre (hipokritëve) kur melekët t'ua marrin shpirtin, duke i goditur në fytyrat dhe në shpinat e tyre?²⁸ Kjo, për shkak se ata i shkuan pas asaj që sjell zemërimin e Allahut dhe e urrejtën atë (rrugë të mbarë) që sjell kënaqësinë e Tij. Prandaj, Ai i zhvlerësoi veprat e tyre.

²⁹. Vallë, a mendojnë ata që i kanë zemrat e sëmura (me hipokrizi), se Allahu nuk do t'ua nxjerrë në shesh urrejtjen (ndaj besimit të vërtetë)?! ³⁰. Po të donim, Ne do të mundësonim t'i shihje ata (hipokritë), dhe pastaj, me siguri, do t'i njihje nga shenjat e tyre. Ti do t'i njohësh ata përmes fjalëve të tyre. Allahu i di mirë veprat tuaja.

³¹. Ne do t'ju sprovovjmë, me qëllim që të dalin në pah luftëtarët nga mesi juaj dhe durimtarët. Ne kemi për t'ju vënë në provë (për sinqeritetin) në veprat tuaja. ³². Ata që nuk besojnë, që i pengojnë të tjerët nga Rrugja e Allahut dhe që kundërshtojnë të Dërguarin, pasi u është bërë i qartë udhëzimi i vërtetë, ata nuk mund ta dëmtojnë aspak Allahun. Ai do t'i zhvlerësojë veprat e tyre.

³³. O ju që keni besuar! Bindjuni Allahut, bindjuni të Dërguarit e mos i çoni dëm veprat tuaja! ³⁴. Ata që nuk besojnë dhe pengojnë të tjerët nga Rrugja e Allahut, pastaj vdesin duke qenë jobesimtarë, Allahu nuk do t'i falë kurrë. ³⁵. Mos u tregoni të dobët e të kërkoni paqe, kur ju jeni më të lartët dhe Allahu është me ju! Ai (Allahu) nuk do t'jua pakësojë kurrë (shpërblimin për) veprat tuaja.

³⁶. Vërtet, jeta e kësaj bote është vetëm lojë e dëfrim. Nëse besoni dhe ruheni prej të këqijave, Ai do t'jua japë (të plotë) shpërblimin tuaj. Ai nuk kërkon prej jush (ta shpenzoni tërësisht) pasurinë tuaj. ³⁷. Sikur t'ua kërkonte të gjithën dhe t'ju shtrëngonte, ju do të tregoheshin koprracë dhe do të shfaqnit urrejtje. ³⁸. Ju ftoheni për të shpenzuar në rrugën e Allahut, por ka prej jush që tregohen koprracë. Kush bëhet koprrac, e bën kundra vetes. Allahu është i Pasuri, ndërsa ju jeni të varfrit. Nëse ju i ktheni shpinën, Ai do t'ju zëvendësojë me një popull tjetër, që nuk do të jetë si ju.

SURJA 48 - FET'H

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Ne të dhamë ty (o Muhamed) një fitore të madhe, ². që Allahu të t'i falë gabimet e kaluara dhe ato të mëvonshme, ta plotësojë mirësinë e Tij ndaj teje dhe të të udhëzojë në rrugë të drejtë. ³. Dhe që Allahu të të dhurojë ty një mbështetje të fuqishme.

⁴. Është (Allahu) Ai që zbriti prehjen në zemrat e besimtarëve, për t'ua shtuar edhe më shumë besimin. Të Allahut janë ushtritë e qiejve dhe të Tokës. Allahu është i Gjithëditur dhe i Urtë. ⁵. Ai (Allahu) ka për t'i çuar Besimtarët dhe besimtarët në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Ata do të jenë të përjetshëm në to dhe Ai do t'ua falë Gjynahet e tyre. Kjo tek Allahu është një fitore e madhe. ⁶. Ai (Allahu) do t'i ndëshkojë hipokritët dhe hipokritet, idhujtarët dhe idhujtarët, të cilët kanë për Allahun mendime të këqia. Ata meritojnë më të keqen. Allahu është zemëruar me ta, i ka mallkuar dhe u ka bërë gati Xhehenemin, që është vendi më i keq. ⁷. Të Allahut janë ushtritë e qiejve dhe të Tokës. Allahu është Ngadhënjimtari e i Urti.

⁸. Ne të dërguam ty si dëshmitar, si përgëzues dhe paralajmërues, ⁹. Që ju ta besoni Allahun dhe të Dërguarin e Tij, të cilin ta përkrahni e ta respektoni, dhe që ta lartësoni (Allahun) mëngjes e mbrëmje. ¹⁰. Ata që të japin besën ty, në të vërtetë i japin besën Allahut. Dora e Allahut është mbi duart e tyre. Kush e shkel besën, e shkel vetëm në dëm të vetes, ndërsa kush e mban besën që i ka dhënë Allahut, Ai (Allahu) ka për t'i dhënë shpërblim të madh.

¹¹. Beduinët, që nuk morën pjesë në luftë, do të thonë: “Na penguan pasuria dhe familjet tona, ndaj kërko falje për ne!” Ata thonë me gojë gjëra që nuk i kanë në zemër. Thuaju: “Kush mund ta pengojë Allahun, nëse Ai dëshiron që t'ju përfshijë ndonjë gjëmë ose t'ju vijë ndonjë e mirë?!” Nuk është ashtu. Allahu e di shumë mirë

se çfarë veproni ju. ¹². Ju pandehët se i Dërguari dhe besimtarët nuk do të ktheheshin më te familjet e veta, dhe kjo, thellë në zemër, ju duk gjë e mirë. Ju patët mendim të keq, sepse jeni njerëz të prishur. ¹³. Nëse dikush nuk i beson Allahut dhe të Dërguarit të Tij, atëherë Ne, sigurisht, kemi përgatitur për jobesimtarët një zjarr shumë të fortë. ¹⁴. Vetëm Allahut i takon pushteti i qiejve dhe i Tokës. Ai fal kë të dojë dhe ndëshkon kë të dojë. Allahu është Falësi i gjynaheve, Mëshirëploti.

¹⁵. Kur ju të shkoni për të mbledhur plaçkën e luftës, ata që ngelën pas, do të thonë: “Na lini të vijmë edhe ne me ju!” Kështu, ata duan të ndryshojnë urdhrin e Allahut. Ti thuaju: “Kurrsesi! Ju nuk keni për të ardhur me ne. Kështu ka thënë Allahu më herët.” Kurse ata do t’ju thonë: “Nuk është ashtu. Ju na keni zili.” Por ata mendojnë shumë pak.

¹⁶. Atyre beduinëve që ngelën pas, thuaju: “Ju do të thirrreni të dilni kundër një populli luftarak e të fuqishëm, që ose do të luftohen, ose do të dorëzohen. Nëse i përgjigjeni thirrjes, Allahu do t’ju japë shpërbllim të mirë e nëse nuk dilni, - sikurse nuk dolët edhe më parë, - Ai do t’ju ndëshkojë me një dënim të dhembshëm”. ¹⁷. Por nuk marrin gjynah të verbrit, të çalët e të sëmurët. Kush i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij, Ai do ta futë në kopshtet e Xhenetit, ku rrjedhin lumenj. E kush kthen shpinën, Ai do ta ndëshkojë me një dënim të dhembshëm.

¹⁸. Vërtet, Allahu u kënaq me besimtarët, kur ata, nën hijen e asaj peme, të jepnin besën ty (O Muhamed). Ai e dinte mirë çfarë kishin në zemër ata, prandaj u dhuroi qetësi dhe i përgëzoi me një fitore të afërt, ¹⁹. edhe me një plaçkë (luftë) të madhe, që do ta fitojnë. Allahu është Ngadhënjimtari dhe i Urti. ²⁰. Allahu ju premton plaçkë të madhe, që do ta fitoni, kurse këtë jua dha më shpejt. Ai i pengoi duart e njerëzve kundër jush, që të shihej si shenjë e mirë nga besimtarët dhe që t’ju udhëzonte në Rrugë të Drejtë. ²¹. Por do

të keni edhe të tjera, të cilat nuk keni pasur mundësi t'i arrinit, sepse Allahu i ka të gjithë nën sundim. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka.

^{22.} Nëse jobesimtarët ju hapin luftë, do të jenë ata që do të sprapsen, pa mundur të gjejnë më pas as mbrojtës e as ndihmës.

^{23.} I tillë ka qenë ligji i Allahut edhe më herët. Në ligjin e Allahut nuk ke për të gjetur ndryshime. ^{24.} Është Ai që, brenda në Mekë, pengoi duart e tyre kundër jush dhe duart tuaja kundër tyre, pasi ju dhuroi fitoren kundër tyre. Allahu shikon gjithçka që veproni.

^{25.} Ata janë mohuesit e besimit të drejtë dhe ju pengojnë t'i afroheni Shtëpisë së Shenjtë, duke ndaluar edhe kurbanet të arrijnë në vendin e vet. Sikur të mos ishin ata besimtarë dhe ato besimtare, që ju nuk i njihnit e që mund t'i sulmonit duke mos e ditur, duke u turpëruar kështu me vrasjen e ndonjërit prej tyre, Allahu do t'ju urdhëronte për t'i luftuar ata (mosbesimtarët e Mekes). Por Allahu dëshiroi ta merrte në mëshirën e Vet atë që Ai do. Po të ishin ata (banorët e Mekës) të ndarë veç e veç, Ne do t'i ndëshkonim jobesimtarët me një dënim të rëndë.

^{26.} Kur në zemrat e jobesimtarëve u ndez fodullëku pagan, Allahu zbriti qetësinë e Vet mbi të Dërguarin e Tij dhe mbi besimtarët. Për ata zgjodhi Fjalën e Devotshmërisë, sepse ata dhe njerëzit e saj e meritonin më shumë dhe ishin më të denjë për të. Allahu di gjithçka.

^{27.} Allahu e vërtetoi ëndrrën e të Dërguarit të Tij dhe e bëri realitet: "Do të hyni në Shtëpinë e Shenjtë të sigurt, me vullnetin e Allahut. Kokat tuaja do të jenë të rruara ose të qethura dhe nuk do të keni frikë." Ai dinte atë që ju nuk e dinit. Para kësaj, Ai ju dha një fitore të shpejtë.

^{28.} Është Ai që e dërgoi Profetin e Tij me udhëzim të plotë dhe me fenë e vërtetë, që të triumfojë mbi çdo fe. Mjafton Allahu si dëshmitar.

^{29.} Muhamedi është profet i Allahut. Ata që e shoqërojnë atë janë

të ashpër me jobesimtarët dhe të mëshirshëm me njëri-tjetrit. Ata i sheh të bëjnë ruku dhe sexhde, duke kërkuar mirësi prej Allahut dhe kënaqësinë e Tij. Në fytyrat e tyre shihen gjurmët e sexhdes. Këto janë cilësitë e tyre, që përshkruhen në Teurat. Ndërsa në Ungjill ata përshkruhen si një farë e mbjellë, nga e cila shpërthen filizi. Kur ai trashet, përforcohet dhe qëndron vetë në kërcellin e tij, ai e mahnit mbjellësin. Kështu, u shtohet dëshpërimi jobesimtarëve. Atyre që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, Allahu u premton falje të gjynaheve dhe shpërblim të madh.

SURJA 49 - HUXHURAT

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. O ju që keni besuar! Mos u ngutni e të dilni para Allahut dhe të Dërguarit të Tij dhe kijeni frikë Allahun! Allahu është Gjithdëgjues e i Gjithëditur.

². O ju që keni besuar! Mos e ngrini zërin tuaj mbi zërin e Profetit dhe mos iu drejtoni atij me zë të lartë, sikurse i drejtoheni njëri-tjetrit e kështu t'ju asgjësohen veprat tuaja pa e ndier! ³. Me të vërtetë, ata që e ulin zërin pranë të Dërguarit të Allahut, Allahu ua ka sprovuar zemrën për të parë devotshmërinë. Për ta ka falje gjynahesh dhe shpërblim të madh. ⁴. Sa u përket atyre që të thërrasin nga jashtë mureve, shumica nuk kanë logjikë. ⁵. Sikur ata të bënin durim, derisa të dilje vetë, do të ishte më mirë për ta. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë.

⁶. O ju që keni besuar! Nëse ndonjë i padrejtë ju sjell ndonjë lajm, ju shqytojeni mirë, në mënyrë që të mos e lëndoni ndonjë njeri pa dashje, e pastaj të pendoheni për atë që keni bërë. ⁷. Dijeni se mes jush është i Dërguari i Allahut. Sikur ai t'ju dëgjonte ju në shumë çështje, ju do të rëndoheshit; por është Allahu Ai që jua bën të dashur besimin dhe jua zbukuron atë në zemrat tuaja, ndërsa mosbesimin,

shfrenimin dhe kundërshtimin, jua bën që t'i urreni. Këta dhe vetëm këta janë të udhëzuarit (në Rugën e Drejtë). ⁸ Kjo është mirësi (e dhuruar) prej Allahut. Allahu është i Gjithëditur e i Urtë.

⁹ Nëse dy grupe besimtarësh bëjnë luftë midis tyre, ju pajtojini ata! Nëse njëri prej tyre e sulmon tjetrin, atëherë ju luftoni atë grup që ka sulmuar pa të drejtë, derisa t'i bindet udhëzimit të Allahut! Nëse kthejnë rrugë, atëherë bëni pajtimin e tyre me drejtësi dhe paanësi! Allahu i do të drejtët. ¹⁰ Besimtarët janë vëllezër. Prandaj pajtojini vëllezërit tuaj dhe kini frikë Allahun, që të mëshiroheni!

¹¹ O ju që keni besuar! Nuk është mirë të tallet një popull me një popull tjetër, sepse të tallurit mund të jenë më të mirë nga ata që tallin; as gratë me gratë e tjera, sepse mund të ndodhë që ato të jenë më të mira se ato që tallin. Mos tallni veten tuaj e mos i vini njërit-tjetrit nofka tallëse! Sa e shëmtuar është të vësh nofka tallëse, pasi ke besuar! Ata që nuk pendohen, janë vërtet keqbërës.

¹² O ju që keni besuar! Largohuni nga paragjykimet! Vërtet paragjykimet (e pabaza) janë padrejtësi. Mos rrëmoni për zbulimin e të metave të tjetrit dhe mos përgojoni! Vallë, a ka ndonjë prej jush që dëshiron të hajë mishin e vëllait të vet të vdekur?! Sigurisht, për ju kjo është e neveritshme. Ruhuni nga ndëshkimi i Allahut! Me të vërtetë, Allahu është Pranues i madh i pendimit e Mëshirëplotë.

¹³ O njerëz! Ne ju krijuam prej një mashkulli dhe një femre dhe ju bëmë popuj e fise, që të njiheni mes jush. Nuk ka dyshim se më i miri tek Allahu është më i devotshmi mes jush. Pa dyshim, Allahu është i Gjithëditur dhe Njohës i çdo gjëje.

¹⁴ Beduinët thanë: “Ne kemi besuar.” Thuaju: “Ju ende nuk keni besuar, prandaj thoni ‘Hymë në Islam’, sepse besimi nuk ka hyrë ende në zemrat tuaja. Nëse i bindeni Allahut dhe të Dërguarit të Tij, Ai nuk ju pakëson asgjë nga veprat tuaja. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë”. ¹⁵ Besimtarë janë vetëm ata që i besojnë Allahut,

të Dërguarit e Tij, e pastaj nuk luhaten, por luftojnë me pasurinë dhe me jetën e tyre në Rrugën e Allahut. Këta janë besimtarët e vërtetë.

¹⁶. Thuaju: “Vallë, ju do t’i tregoni Allahut për fenë tuaj, ndërkohë që Allahu di ç’ka në qiej dhe ç’ka në Tokë dhe kur Allahu Di gjithçka?!” ¹⁷. Ata të lavdërohen ty që u bënë muslimanë. Thuaju: “Me pranimin tuaj të Islamit, mos më thoni se ma dini për faleminderit mua, sepse Ai që e meriton falënderimin tuaj për udhëzimin në besim, është vetëm Allahu, nëse jeni të sinqertë”. ¹⁸. S’ka dyshim se Allahu i di të fshehtat e qiejve e të Tokës. Allahu sheh gjithçka që ju punoni.

SURJA 50 - KAF

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. *Kaf.*

Betohem në Kur’anin e lavdishëm. ². Po. Ata u habitën që nga gjiri i tyre u erdhi një profet. Jobesimtarët thonë: “Kjo është, vërtet shumë e habitshme. ³. Vallë, (a do të ringjallemi) pasi të vdesim e të bëhemi dhe?” ⁴. Ne dimë se ç’ha toka prej tyre. Te Ne është Libri që ruan gjithçka. ⁵. Ata e mohojnë të Vërtetën, kur ajo u vjen dhe janë vazhdimisht të luhatur.

⁶. A nuk e vështrojnë qiellin sipër tyre, se si e kemi ndërtuar dhe zbukuruar, pa lejuar në të asnjë të çarë?! ⁷. Edhe Tokën e kemi shtrirë dhe kemi vendosur në të male përforcuese. Ne kemi bërë që në të të mbijnë larmi bimësh të bukura. ⁸. Këto janë dëshmi të dukshme dhe përkujtuese për çdo adhurues që kthehet i penduar e i bindur. ⁹. Ne e lëshojmë nga qielli shiun e bekuar dhe me të bëjmë të mundur që të mbijnë e të lulëzojnë kopshte e të korra, ¹⁰. Edhe palma të larta hurmash, me vile frutash të vendosura njëra

mbi tjetrën, ¹¹. Si furnizim për njerëzit. Ne e ngjallim me të (ujin) tokën e vdekur. Kështu do të jetë edhe ringjallja juaj.

¹². Para tyre mohuan populli i Nuhut, banorët e Ressit, populli i Themudit, ¹³. Adi, Faraoni, vëllezërit e Lutit, ¹⁴. Banorët e Ejkes dhe populli i Tubbeit. Të gjithë mohuan profetët, prandaj merituan ndëshkimin Tim. ¹⁵. Vallë, a mos u lodhëm Ne me krijimin e parë?! Jo, por ata kanë dyshim për krijimin e ri.

¹⁶. Ne e kemi krijuar njeriun dhe Ne dimë se ç'pëshpërit ai në vetvete. Ne jemi më afër tij se damari i qafës së vet. ¹⁷. Dy melekë qëndrojnë pranë tij, në të djathtë dhe në të majtë. ¹⁸. Njeriu nuk thotë ndonjë fjalë pa pasur pranë një regjistruer të gatshëm.

¹⁹. Kur të vijë agonia e vdekjes me të vërtetën (robit do t'i thuhet): Kjo është ajo së cilës i largoheshe! ²⁰. Ditën kur t'i fryhet Surit, ajo do të jetë Dita e Dënimit! ²¹. Çdo njeri do të vijë bashkë me shoqëruesin dhe dëshmitarin vet. ²². Ti (do t'i thuhet njeriut) ke qenë i papërgatitur për këtë Ditë. Ne tani po ta heqim perden dhe shikimi yt sot është shumë i qartë. ²³. Shoqëruesi i tij (prej melekëve) do të thotë: "Ky (libri i punëve të rob-it) në dorën time është gati!" ²⁴. (Atëherë do të thuhet:) "Hidheni në Xhehenem çdo mohues kryeneç, ²⁵. Që ka qenë pengues i mirësisë, i padrejtë e dyshues! ²⁶. Atë që, krahas Allahut, adhuronte zota të tjerë, hidheni në ndëshkimin më të rëndë!" ²⁷. Ndërsa shoqëruesi i tij (prej djajve) do të thotë: "Zoti ynë, atë nuk e largova unë prej rrugës së drejtë, por ai ishte vetë në humbje të largët". ²⁸. Ai (Allahu) do thotë: "Mos u grindni para Meje, se Unë ju kam paralajmëruar me kohë. ²⁹. Vendimi Im nuk ndryshon tashmë. Unë nuk jam i padrejtë me robërit."

³⁰. Atë ditë, Ne do t'i themi Xhehenemit: "A u mbushe?" Ndërsa ai do të thotë: "A ka edhe më?" ³¹. Besimtarëve të devotshëm do t'u afrohet Xheneti pranë. ³². (Atyre do t'u thuhet) Ky është premtimi për çdo të penduar që ka pëmbushur (besnikërisht) detyrimet, ³³. Që

i është druajtur të Gjithëmëshirshmit edhe fshehtazi, dhe që është kthyer tek Allahu me zemër të penduar. ³⁴ Hyni (në Xhenet) në paqe dhe të sigurt! Kjo është dita e përjetësisë. ³⁵ Atje kanë çfarë të dëshirojnë, por prej Nesh ka edhe më shumë.

³⁶ Sa e sa breza kemi shkatërruar para tyre, të cilët ishin shumë më të fortë e më të pushtetshëm se këta. Ata u përhapën nëpër Tokë, por a gjetën shpëtim?! ³⁷ Të gjitha këto janë fakte për cilindo që ka zemër, që dëgjon me vëmendje dhe dëshmon.

³⁸ Ne krijuam qiejt e Tokën dhe gjithçka që gjendet ndërmjet tyre brenda gjashtë ditësh, pa ndier aspak lodhje. ³⁹ Por ti ji i durueshëm ndaj fjalëve të tyre dhe madhëroje Zotin tënd në agim dhe në muzg! ⁴⁰ Edhe në një pjesë të natës madhëroje Atë, ashtu si edhe pas namazeve!

⁴¹ Dëgjo thirrësin, kur ai të thërrasë nga ndonjë vend i afërt!

⁴² Dita kur të dëgjohet thirrja për të vërtetën, është dita e daljes.

⁴³ Sigurisht, Ne e japim jetën dhe vdekjen dhe vetëm tek Ne është kthimi. ⁴⁴ Ditën kur toka të çahet e ata të nguten për të dalë, tubimi do të jetë i lehtë për Ne.

⁴⁵ Ne e dimë shumë mirë se çfarë thonë ata, ndërsa ti nuk mund t'i detyrosh dot. Ti përkujto me këtë Kuran atë që i druhet kërcënimit Tim!

SURJA 51 - DHARIJAT

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹ Betohem për erërat, që ngrenë grimcat dhe i shpërndajnë, ² Për retë e ngarkuara rëndë, ³ Për lundruarit, që lëvizin lehtë, ⁴ dhe për melekët, që zbatojnë urdhrat. ⁵ S'ka dyshim se ajo që ju premtohet është e vërtetë. ⁶ S'ka dyshim se gjykimi (dhe shpërblimi) me drejtësi do të ndodhin. ⁷ Betohem për qiellin plot hulli. ⁸ Ju

vërtet jeni zhytur në gjithfarë mendimesh kontradiktore.⁹ Nga ai (Kur'ani) largohen ata që shpërfillin të Vërtetën.

¹⁰. Mallkuar qofshin gënjeshtarët, ¹¹. ata që janë të zhytur në humbje dhe në çoroditje! ¹². Ata pyesin: “Kur është Dita e Gjykimit?”

¹³. Ajo është Dita, kur ata do të digjen në zjarr. ¹⁴. (Do t’u thuhet) “Shijojeni dënimin tuaj! Ky është ai që e kërkonit t’ju shpejtohej!”

¹⁵. Vërtet, të devotshmit janë mes kopshteve e burimeve, ¹⁶. Duke marrë (me kënaqësi) atë që u jep Zoti i tyre. Në fakt, ata ishin vepërmirë edhe më parë. ¹⁷. Ata flinin pak natën, ¹⁸. ndërsa në agim, ata kërkonin falje. ¹⁹. Në pasurinë e tyre kishin përcaktuar pjesë për lypësit dhe për nevojtarët.

²⁰. Në Tokë ka shenja për ata që besojnë me bindje, ²¹. por edhe në vetet tuaja. A nuk i shihni, vallë? ²². Në qiell janë furnizimi juaj dhe ato që ju premtohen. ²³. Për Zotin e qiellit e të Tokës! Ky (kumtim) është i vërtetë, ashtu siç është e vërtetë që ju flisni!

²⁴. A e ke dëgjuar ngjarjen me mysafirët e nderuar të Ibrahimit? ²⁵. Ata hynë tek ai dhe thanë: “Selami qoftë me ty!” Ai tha: “Selami qoftë gjithnjë me ju, o njerëz të panjohur!” ²⁶. Pa u vënë re, ai shkoi te familja e vet, duke sjellë më pas një viç të majmë. ²⁷. Pasi ua vuri përpara, u tha: “A nuk po hani tani?” ²⁸. Ai u druajt prej tyre, por ata i thanë: “Mos ki frikë!”. Më pas, ata i dhanë sihariqin për një djalë të ditur. ²⁹. E shoqja klithi dhe, duke i rënë fytyrës së vet, tha: “Unë jam e moshuar, që nuk mund të lind!” ³⁰. Ata i thanë: “Kështu ka thënë Zoti yt, i Cili është i Urti e i Gjithëdituri”.

³¹. Ai i pyeti: “Cili është misioni juaj, o të dërguar?” ³². Ata thanë: “Ne jemi të dërguar për një popull të padrejtë, ³³. Që të hedhim gurë prej balte të pjekur mbi ta, ³⁴. Të shënuar nga Zoti yt, për secilin nga ata që ka kaluar kufijtë.” ³⁵. Ne i larguam të gjithë besimtarët që ishin në atë vend, ³⁶. ndonëse aty gjetëm veçse një shtëpi (të vetme) muslimanësh. ³⁷. Ne kemi lënë aty shenja për ata që ia kanë frikën dënimit të dhembshëm.

³⁸. Edhe Musanë, Ne e dërguam te Faraoni me fakte të qarta.
³⁹. Por ai, me parinë e vet, ia ktheu shpinën dhe tha: “Është magjistar ose i çmendur.” ⁴⁰. Prandaj Ne e ndëshkuam atë dhe ushtrinë e tij, duke e hedhur në det të poshtëruar. ⁴¹. (Kujto) Edhe Adin, kur Ne lëshuam kundër tyre furtunën shkatërrimtare, ⁴². që nuk la gjë pa e shndërruar në mbeturinë. ⁴³. (Kujto) Edhe Themudin, kur atyre iu tha: “Kënaquni edhe për pak kohë!” ⁴⁴. Por ata nga kryelartësia, nuk e respektuan urdhrin e Zotit të tyre, prandaj i kapi rrufeja, ndërkohë që e shihnin. ⁴⁵. Por nuk mundën as të ngrihen e as të kundërvihen. ⁴⁶. (Kujto) Edhe popullin e Nuhut, që ishte më parë. Vërtet, ai ishte një popull i prishur.

⁴⁷. Ne e ngritëm qiellin me fuqinë Tonë dhe Ne e zgjerojmë atë. ⁴⁸. Edhe Tokën e kemi shtruar. Sa shtrues të mirë që jemi Ne! ⁴⁹. Çdo gjë e kemi bërë në çift, që ju të përkujtoni. ⁵⁰. Atëherë, nxitoni për tek Allahu! Unë vij te ju si paralajmërues i qartë prej Tij. ⁵¹. Mos adhuronit veç Allahut zot tjetër! Unë vij te ju si paralajmërues i qartë prej Tij.

⁵². Po kështu, edhe ata që ishin më parë, sa herë që u shkonte ndonjë profet, thoshin: “Është magjistar ose i çmendur.” ⁵³. A mos kishin mësuar njëri-tjetrin kështu? Jo, por ata ishin njerëz që kalonin kufijtë. ⁵⁴. Atëherë, largohu prej tyre, sepse t’i nuk fajsohesh për ta! ⁵⁵. Por t’i këshillo, sepse këshilla u bën dobi besimtarëve!

⁵⁶. Unë nuk i krijova xhindët dhe njerëzit për gjë tjetër, por veç që të më adhurojnë. ⁵⁷. Unë nuk kërkoj prej tyre ndonjë furnizim e as kërkoj që të më ushqejnë. ⁵⁸. Allahu, Ai është Furnizuesi i madh i Gjithëfuqishmi e Fuqiploti. ⁵⁹. Sigurisht, ata që bëjnë padrejtësi meritojnë të njëjtin lloj dënimi si sivëllezërit e tyre. Prandaj të mos e kërkojnë shpejtimin e tij! ⁶⁰. Mjerë ata që nuk e besojnë ditën që u është premtuar!

SURJA 52 - TUR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për malin Tur ². dhe për Librin e shkruar në rreshta, ³. në pergamenë të shpalosur. ⁴. Betohem për Shtëpinë plot vizitorë. ⁵. Betohem për kupën e ngritur lart ⁶. dhe për detin e mbushur plot. ⁷. Vërtet, dënimi i Zotit tënd do të ndodhë. ⁸. Atë askush nuk mund ta pengojë. ⁹. Atë Ditë, qielli do të lëkundet fuqishëm ¹⁰. e malet do të shkulen nga vendi e do të lëvizin. ¹¹. Ajo Ditë është mjerim i madh për mohuesit, ¹². të cilët, të zhytur në gënjeshtër, argëtohen. ¹³. Ditë, kur me rrëmbim, do tërhiqen për në zjarrin e Xhehenemit. ¹⁴. Ky është zjarri, që ju e mohonit. ¹⁵. Mos është kjo ndonjë magji, apo ju nuk shihni?! ¹⁶. Digjuni në të! E duroni apo nuk e duroni, njësoj është për ju. Ky është i vetmi “shpërblim” për atë që e merituat me veprat tuaja.

¹⁷. Vërtet, të devotshmit do të jenë në kopshtet e Xhenetit dhe në begati, ¹⁸. Të kënaqur me ato që u ka dhuruar Zoti i tyre. Zoti i tyre i ruajti ata nga vuajtjet në Zjarrin flakërues. ¹⁹. “Hani e pini duke u kënaqur, për hir të veprave që keni bërë!” ²⁰. Ata do të rrinë të mbështetur në shtretër të rregulluar mirë. Ne do t’i martojmë ata me hyri sybukura.

²¹. Besimtarët e vërtetë do t’i bashkojmë me ata pasardhës të tyre që i pasojnë në besim, duke mos u pakësuar asgjë nga veprat e veta. Çdokush është peng i punës së vet. ²². Ne do t’ua shtojmë të mirat atyre: fruta e mish, si t’ua ketë ënda. ²³. Atje do t’ia kalojnë njëritjetrit kupat e mbushura e nuk do të ketë fjalë të kota e as gjynahe. ²⁴. Mes tyre do të sillen djelmoshat shërbyes, si të ishin margaritarë të fshehur. ²⁵. Ata (besimtarët) do të afrohen duke biseduar me njëritjetrin. ²⁶. Ata thonë: “Ne, edhe në gjirin e familjeve tona druheshim (nga Frika e Zotit). ²⁷. Por Allahu na dhuroi të mira dhe na ruajti prej

dënimit në afshin përcëllues të Zjarrit. ²⁸. Ne i jemi lutur Atij edhe më parë. Vërtet, Ai është Bamirësi e Mëshirëploti.”

²⁹. Atëherë, përkujto, sepse ti, me mirësinë e Zotit tënd, nuk je as falltar e as i çmendur. ³⁰. Ata (idhujtarët) thonë: “Ai është veçse një poet, prandaj po presim derisa vdekja ta zhdukë!”. ³¹. Thuaju: “Prisni, sepse edhe unë po pres bashkë me ju!”. ³². Vallë, mendja e tyre po i detyron, apo janë njerëz pa fre? ³³. Në fakt, ata thonë: “Ai e trilloi atë (Kur’anin).” Jo, kurrsesi nuk është ashtu, por ata nuk besojnë. ³⁴. Le ta sjellin një libër si ai, nëse është e vërtetë ajo që thonë!

³⁵. A mos vallë, ata u krijuan prej asgjëje, apo ata vetë janë krijues?! ³⁶. Vallë, ata i krijuan qiejt e Tokën?! Jo, nuk është ashtu, por ata nuk janë bindur. ³⁷. A mos zotërojnë thesaret e Zotit tënd?! Apo mos janë ata mbizotëruesit?! ³⁸. A mos kanë ata shkallë të larta, mbi të cilat përgjojnë? Atëherë, le të sjellë përgjuesi i tyre ndonjë provë të sigurt! ³⁹. Vallë, për Atë janë vajzat, kurse për ju djemtë?!

⁴⁰. A mos po u kërkon atyre shpërblim, e ata janë të rënduar nga shpenzimet? ⁴¹. A mos njohin ata fshehtësitë, që të mund t’i shkruajnë?! ⁴². A mos po kurdisin kurthe kundër teje? Le ta dinë atëherë se në kurth do të bien vetëm ata që nuk besojnë. ⁴³. A mos kanë ata ndonjë zot tjetër, veç Allahut? I lartë është Allahu nga gjithçka që ata i shoqërojnë.

⁴⁴. Edhe sikur të shihnin ndonjë send duke rënë nga qielli, ata do të thoshin: “Është veç një grumbull resh.” ⁴⁵. Prandaj, lëri ata derisa të përrjetojnë Ditën kur ata të shtangin, ⁴⁶. Ditën kur dredhitë e tyre nuk u bëjnë më asnjë dobi e kur nuk do të ndihmohen. ⁴⁷. Është e vërtetë se për ata që bëjnë padrejtësi, ka një dënim më të afërt se ai, por shumica e tyre nuk e dinë.

⁴⁸. Bëj durim me gjykimin e Zotit tënd, se t’i je nën mbikëqyrjen Tonë! Madhëroje me falënderim Zotin tënd, kur të ngrihesh!

⁴⁹. Edhe gjatë natës adhuroje Atë, si edhe kur yjet nuk duken më.

SURJA 53 - NEXHM

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Beto hem në yllin kur perëndon, ². se shoku juaj (Muhamedi) nuk ka humbur dhe nuk ka devijuar. ³. Ai nuk flet sipas dëshirës, ⁴. por ato janë veçse shpallje, që i vijnë atij. ⁵. Atë ia mësoi Ai, i Fuqishmi (Xhibrili), ⁶. që ka mendje të lartë dhe që u shfaq në formën e vet reale, ⁷. në pikën më të lartë të horizontit. ⁸. Pastaj u lëshua dhe iu afrua atij, ⁹. sa largësia mes dy harqeve a edhe më afër ¹⁰. dhe i shpalli robit të Tij (Allahut) atë që i shpalli. ¹¹. Zemra nuk e kundërshtoi atë që ai pa. ¹². Vallë, ju po e kundërshtoni për atë që ka pare?! ¹³. Në të vërtetë, ai e ka parë atë edhe një herë tjetër, ¹⁴. te Sidretul Munteha, ¹⁵. pranë së cilës është Xheneti Me'ua, ¹⁶. kur Sidrën e mbulonte çfarë e mbulonte. ¹⁷. Shikimi i tij nuk u shmang e as nuk e tejkaloi masën. ¹⁸. Ai pa, vërtet disa nga Shenjat më të mëdha të Zotit të vet. ¹⁹. A i shihni Latin dhe Uzzanë? ²⁰. Dhe atë të tretin e të fundit, Menatin? ²¹. A mendoni se meshkujt janë tuajt e të Atij femrat? ²². Atëherë kjo është një ndarje vërtetë e padrejtë. ²³. Ata nuk janë gjë tjetër, vetëm se emra, që ju dhe prindërit tuaj i caktuat. Allahu nuk zbriti për ta ndonjë fakt. Por ata ndjekin vetëm hamendësimet dhe dëshirat e veta, megjithëse prej Zotit të tyre u ka ardhur udhëzimi i qartë. ²⁴. A do ta arrijë njeriu gjithçka që dëshiron?! ²⁵. Vetëm Allahut i takon Bota Tjetër dhe kjo botë.

²⁶. Sa melekë ka në qiej, ndërmjetësimi i të cilëve nuk bën asnjë dobi, vetëm nëse Allahu i jep leje atij që Ai dëshiron dhe është i kënaqur me të. ²⁷. Vërtet, ata që nuk e besojnë Jetën Tjetër, i emërtojnë melekët me emra femrash. ²⁸. Ata nuk kanë asnjë njohuri për këtë, por ndjekin veçse hamendësimet dhe hamendësimi nuk mund ta zëvendësojë aspak të vërtetën. ²⁹. Largohu prej atyre që i kanë kthyer shpinën Kur'anit dhe që synojnë veçse jetën e kësaj bote! ³⁰. Aq është e tërë dituria që ata kanë arritur. Zoti yt di gjithçka

për ata që janë larguar nga rruga e Tij dhe Ai di gjithçka për ata që janë në rrugën e drejtë.

³¹. Allahut i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë. Ai ka për t'i dënuar ata që bëjnë keq sipas veprave të veta e ka për t'u dhënë shpërblimin më të mirë atyre që bëjnë vepra të mira.³² Për ata që largohen prej gjynaheve të mëdha dhe poshtërsive, përveç ndonjë gjynahu të vogël, s'ka dyshim se Zoti yt e ka faljen të gjërë. Ai di gjithçka rreth jush, qysh kur e filloi krijimin tuaj nga dheu dhe qysh kur ishit fetus në bark të nënës suaj. Atëherë, mos e mburni veten, sepse Ai e di më mirë se cili është, vërtet i devotshëm.

³³. A e ke vënë re atë që kthen shpinën, ³⁴. i cili jep pak, e pastaj e ndërpret? ³⁵. Mos vallë, ai ka njohuri për të fshehtën dhe e sheh atë? ³⁶. Vallë, a nuk ka dëgjuar ai për atë që thuhet në Fletët e Musait ³⁷. dhe të Ibrahimit - i cili i plotësoi të gjitha detyrimet (e Zotit): ³⁸. Askush nuk do të bartë barrën e tjetrit ³⁹. dhe njeriu meriton vetëm atë që ka bërë vetë. ⁴⁰. Puna e tij, pa dyshim që do të shihet, ⁴¹. dhe pastaj ai do të marrë shpërblimin më të plotë; ⁴². Pa dyshim, te Zoti yt do të jetë kthimi. ⁴³. Ai sjell buzëqeshjen dhe lotët. ⁴⁴. Ai jep vdekjen dhe jetën. ⁴⁵. Është Ai që i krijoi llojet në çift - mashkull dhe femër, ⁴⁶. nga një pikë lëngu, që hidhet. ⁴⁷. Është detyrë e Tij Ringjallja tjetër. ⁴⁸. Është Ai që pasuron dhe varfëron. ⁴⁹. Ai është Zoti i Yllit Polar.

⁵⁰. Është Ai që i shkatërroi adët e lashtë ⁵¹. Dhe themudët, prej të cilëve nuk mbeti asnjë. ⁵². Edhe popullin e Nuhut më herët. Vërtet, ata ishin edhe më keqbërës dhe të shfrenuar. ⁵³. edhe mu'tefikët, të cilët i përplasi prej së larti. ⁵⁴. Ata i përfshiu ajo që i përfshiu. ⁵⁵. Atëherë, për cilën mirësi të Zotit tënd ke dyshime?

⁵⁶. Ky është një paralajmërues, si gjithë paralajmëruesit e mëparshëm. ⁵⁷. E afërta është afruar. ⁵⁸. Askush nuk mund ta largojë atë, veç Allahut. ⁵⁹. Vallë, prej këtyre fjalëve po habiteni ⁶⁰. dhe po

qeshni, e nuk po qani, ^{61.} Madje, zhyteni me thellë në shkujdesje?!
^{62.} Bini në sexhde për Allahun dhe adhurojeni Atë!

SURJA 54 - KAMER

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} U afrua Ora dhe Hëna u ça. ^{2.} E, megjithatë, sa herë që ata shohin ndonjë mrekulli, kthejnë shpinën e thonë: “Kjo është magji e vazhdueshme.” ^{3.} Ata e mohojnë të Vërtetën dhe ndjekin dëshirat e veta, por çdo çështje do të plotësohet në cakun e fundit. ^{4.} Atyre u kanë ardhur shpallje, në të cilat ka mjaft qortime! ^{5.} Kjo është urtësi e përsosur. Por atyre nuk u bëjnë dobi qortimet. ^{6.} Prandaj largohu prej tyre deri në ditën kur Lajmëtari (Israfilë) t’i thërrasë drejt tmerrit! ^{7.} Të tmerruara do të jenë shikimet e tyre. Ata do të dalin prej varreve si karkaleca të shpërndarë, ^{8.} Duke shpejtuar drejt Lajmëtarit. Jobsimtarët do të thonë: “Kjo është ditë e vështirë”.

^{9.} Para tyre mohoi populli i Nuhut. Ata nuk e pranuan robin Tonë dhe i thanë: “I marrë!”. Ai u mundua dhe u kërcënua prej tyre. ^{10.} Prandaj ai iu drejtua Zotit të vet: “Unë jam i mundur, prandaj më ndihmo!” ^{11.} Atëherë, Ne, me një shi të vrullshëm, hapëm dyert e qiellit, ^{12.} Ndërsa nga toka shpërthyem burime uji, dhe kështu uji u bashkua siç ishte caktuar. ^{13.} Ndërsa atë e hipëm në një anije prej dërrasash dhe gozhdësh, ^{14.} Që lundronte nën Sytë Tanë. Kjo, si shpagim për atë që u mohua. ^{15.} Ne e lamë atë si shenjë, por a ka ndonjë që merr mësim? ^{16.} (A e dini) Si ishte ndëshkimi dhe paralajmërimi Im! ^{17.} Ne e bëmë Kur’anin të lehtë për t’u kujtuar, po a ka ndonjë që merr mësim?

^{18.} Adët mohuan, por si ishte ndëshkimi dhe paralajmërimi Im?
^{19.} Ne u lëshuam atyre një erë të fortë në një ditë ndëshkimi të ashpër dhe të vazhdueshëm. ^{20.} Ajo i shtynte njerëzit sikur të ishin trupa hurmash të shkulura. ^{21.} (A e dini) Si ishte ndëshkimi dhe

paralajmërimi Im? ²². Ne e bëmë Kuranin të lehtë për t'u kujtuar, po a ka ndonjë që merr mësim?

²³. Themudët mohuan të dërguarit. ²⁴. Ata thanë: “A të shkojmë pas një njeriu të vetëm, që doli nga mesi ynë?! Ne, atëherë, do të ishim vërtet të humbur dhe të marrë!” ²⁵. Vallë, vetëm atij iu dha Shpallja ndër ne? Jo, ai është një gënjeshtar mendjemadh.” ²⁶. Do ta kuptojnë nesër se kush është gënjeshtari mendjemadh. ²⁷. Ne do t'u dërgojmë devenë si sprovë, por ti vetëm vështroji me durim! ²⁸. Lajmëroi ata se uji është i ndarë për ta veç e veç, e secili do të paraqitet për të pirë sipas rregullit. ²⁹. Ata thirrën shokun e tyre, i cili e mori dhe e theri atë (devenë). ³⁰. (A e dini) Si ishte ndëshkimi dhe paralajmërimi Im? ³¹. Ne lëshuam kundër tyre një ushtimë të vetme, dhe ata u bënë si shtrojë vathi. ³². Ne e bëmë Kur'anin të lehtë për t'u kujtuar, po a ka ndonjë që merr mësim?

³³. Populli i Lutit i mohoi porositë e Profetit të vet. ³⁴. Ne dërguam mbi ta një furtunë me gurë, përveç familjes së Lutit, të cilën e shpëtuan para se të agonte. ³⁵. Kjo ishte mirësi nga ana Jonë. Kështu i shpërblejmë Ne ata që falënderojnë. ³⁶. Ai u tërhoqi vërejtjen atyre për dënimin Tonë të rëndë, por ata dyshuan në këto paralajmërime. ³⁷. Ata deshën t'u afroheshin mysafirëve të tij, por Ne ua verbuam sytë. Vuani, atëherë, ndëshkimin dhe paralajmërimin Tim! ³⁸. Ata i kapi dënimi i përhershëm në befasi herët në mëngjes. ³⁹. Vuani, atëherë, ndëshkimin dhe paralajmërimin Tim! ⁴⁰. Ne e bëmë Kuranin të lehtë për t'u kujtuar, po a ka ndonjë që merr mësim?

⁴¹. Edhe palës së Faraonit i patën ardhur paralajmërime. ⁴². Ata i mohuan të gjitha argumentet Tona, prandaj Ne i dënuam ashtu siç dënon Ngadhënjimtari, i Plotfuqishmi.

⁴³. Vallë, jobesimtarët tuaj janë më të vlefshëm se ata që u përmendën, apo keni ndonjë premtim shpëtimi në Librat e qiellit? ⁴⁴. Mos vallë po thonë: “Ne jemi një grup, të bashkuar dhe ngadhënjyes?!” ⁴⁵. Ai grup shpejt do të pësojë disfatë dhe ata do të

ikin me të shpejtë (të tmerruar). ^{46.} Por Kijameti është premtim i pakthyeshtëm për ta. Kijameti është edhe më i vështirë, edhe më i hidhur. ^{47.} S'ka dyshim se idhujtarët keqbërës janë në humbje dhe në zjarr të madh. ^{48.} Atë Ditë, kur të tërhiqen zvarrë me fytyrat e tyre në Zjarr, do t'u thuhet: "Vuajeni dënimin në Sekar (Zjarrin përvëlues)!"

^{49.} Ne e kemi krijuar çdo gjë me masë të caktuar. ^{50.} Puna Jonë është e shpejtë, sa hap e mbyll sytë. ^{51.} Ne i shkatërroam ata që ishin si ju, por a ka ndonjë që merr mësim? ^{52.} Çdo gjë që bënë ata gjendet e shënuar. ^{53.} Çdo vepër, qoftë e vogël a e madhe, është e shënuar në rreshta. ^{54.} Është e vërtetë se të devotshmit do të jenë në kopshte e në lumenj, ^{55.} Në një vend të kënaqshëm, te një Sundues i Plotfuqishëm.

SURJA 55 - RAHMAN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} I Gjithmëshirshmi. ^{2.} Ai ua mësoi Kur'anin. ^{3.} Ai e krijoi njeriun. ^{4.} Ai e mësoi të shprehet qartë. ^{5.} Dielli dhe Hëna udhëtojnë sipas një përcaktimi të saktë. ^{6.} Edhe yjet dhe drurët i përlulen Atij. ^{7.} Qiellin e ngriti lart dhe vendosi drejtësinë, ^{8.} Që ju të mos e shkëlmoni atë. ^{9.} Prandaj matni me drejtësi e mos hani në peshë!

^{10.} Tokën e bëri për krijesat. ^{11.} Në të ka fruta të larmishme: hurma me degët plot, ^{12.} Drithëra me gjethe e kërcëj (si ushqim për kafshët) dhe rejhan (bimë aromatike). ^{13.} Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ^{14.} Ai e krijoi njeriun nga deltina e tharë, ^{15.} Kurse xhindët i krijoi nga flaka e zjarrit. ^{16.} Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ^{17.} (Ai është) Zoti i dy lindjeve dhe Zoti i dy perëndimeve. ^{18.} Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ^{19.} Ai i lejoi dy dete që të takohen, ^{20.} Mes të cilëve është një pengesë, që nuk e kapërcejnë. ^{21.} Atëherë, cilën të mirë të

Zotit tuaj po e mohoni?! ²². Prej atyre të dyve nxirren margaritarë e korale. ²³. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

²⁴. Atij i përkasin anijet që lundrojnë në det dhe që duken si male.

²⁵. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

²⁶. Çdo gjë që ndodhet në të ka për t'u zhdukur, ²⁷. E do të mbetet vetëm Fytyra e Zotit tënd, që është i Madhëruar e Bujar. ²⁸. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

²⁹. Atij i drejtohet me lutje çfarë është në qiej e në Tokë. Në çdo çast, Ai merret me shumë çështje. ³⁰. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

³¹. Ne do të merremi veçmas me ju, o dy të rëndësishmit (njerëz e xhinde). ³². Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

³³. O turma e xhindeve dhe e njerëzve, nëse keni mundësi të dilni përtej kufijve të qiejve e të Tokës, dilni! Por ju nuk mund ta bëni këtë, veçse me ndonjë fuqi të madhe. ³⁴. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

³⁵. Mbi ju të dy (njerëz e xhinde) do të dërgohet flakë zjarri dhe tym përvëlues, e nuk do të keni mundësi të mbroheni. ³⁶. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

³⁷. Kur qielli të çahet e të skuqet si plumb i shkrirë. ³⁸. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

³⁹. Atë Ditë nuk pyetet për gjynahet e veta as njeriu, as xhindi. ⁴⁰. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

⁴¹. Keqbërësit njihen nga tiparet e tyre. Prandaj me forcë do të rrëmbehen për flokësh dhe për këmbësh. ⁴². Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

⁴³. Ja, ky është Xhehenemi, të cilin keqbërësit e mohonin. ⁴⁴. Ata do të sillen vërdallë ndërmjet atij dhe ujit të valuar. ⁴⁵. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

⁴⁶. Për atë që i është druajtur daljes para Zotit të vet, janë përgatitur dy Xhenete. ⁴⁷. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

⁴⁸. Plot pemë, që bëjnë hije. ⁴⁹. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

⁵⁰. Tek ata të dy ndodhen dy burime, që rrjedhin.

⁵¹. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?!

⁵². Tek ata të

dy, prej të gjitha frutave ka nga dy lloje. ⁵³. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁵⁴. Ata (banorët e Xhenetit) do të jenë të mbështetur në shtroje, mbulesat e brendshme të të cilave janë prej mëndafshi të stolisur, dhe frutat e pemëve të të dy Xheneteve janë shumë pranë. ⁵⁵. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁵⁶. Aty janë ato (Hyri) që i përqendrojnë shikimet e tyre e të cilat nuk i ka prekur kush më parë, as njerëz, as xhinde. ⁵⁷. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁵⁸. Ato janë si rubinët e koralet. ⁵⁹. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁶⁰. A nuk është shpërblimi i veprës së mirë veçse e mira?! ⁶¹. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?

⁶². E nën ata të dy (Xhenete) janë edhe dy Xhenete të tjera. ⁶³. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁶⁴. Me gjelbërim shumë të dendur. ⁶⁵. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁶⁶. Aty janë dy burime, që gjithnjë vrundullojnë. ⁶⁷. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁶⁸. Në ata të dy, ka fruta të shumta, hurma dhe shegë. ⁶⁹. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁷⁰. Aty janë ato të mirat e të bukurat. ⁷¹. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁷². Ato janë hyri symëdha, që qëndrojnë nëpër tenda. ⁷³. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁷⁴. Ato nuk i ka prekur askush më parë, as njeri e as xhind. ⁷⁵. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁷⁶. Aty rrinë të mbështetur në shtroje të gjelbra e qilima të bukur. ⁷⁷. Atëherë, cilën të mirë të Zotit tuaj po e mohoni?! ⁷⁸. I lartësuar qoftë emri i Zotit tënd të Madhëruar e Bujar!

SURJA 56 - UAKIA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Kur të ndodhë Ngjarja, ². Askush nuk do ta mohojë ardhjen e saj. ³. Disa do t'i ulë e disa do t'i lartësojë. ⁴. Kur toka të tundet me

dridhje të forta, ⁵. Kur malet të thërrmohen e të bëhen copë-copë, ⁶. Kur ato të bëhen si pluhur i shpërndarë, ⁷. Atëherë ju do të ndaheni në tri grupe:

⁸. Njerëzit e të djathtës. E cilët do të jenë ata të djathtët se?! ⁹. Njerëzit e të majtës. E cilët do të jenë ata të majtët se?! ¹⁰. Pastaj janë të dalluarit (në besim). Ata do të jenë të dalluarit (edhe në shpërblim). ¹¹. Ata janë më të afruarit (te Zoti) ¹². Ata do të jenë në kopshtet e mirësive. ¹³. (Nga ata) Shumë janë prej të hershmëve ¹⁴. E pak prej të mëvonshmëve. ¹⁵. Ata janë në shtretër të stolisur me ar e gurë të çmuar. ¹⁶. Të mbështetur qëndrojnë në ta, përballë njëritjetrit. ¹⁷. Atyre u shërbejnë djelmossa të përjetshëm (në rininë e tyre), ¹⁸. Me kupa, ibrikë dhe me gota plot me pije të kulluar, prej një burimi që rrjedh, ¹⁹. Pije prej së cilës as nuk u dhemb koka, as nuk dehen; ²⁰. Dhe me fruta sipas përzgjedhjes së tyre, ²¹. Dhe me mish shpendësh, si ua ka ënda. ²². Atje do të kenë edhe hyri symëdha. ²³. Ato duken si perla të ruajtura. ²⁴. Ky është shpërblimi për veprat e tyre. ²⁵. Atje nuk dëgjojnë fjalë të kota e as fjalë gjynahesh. ²⁶. Por vetëm fjalë të mira, selam pas selami.

²⁷. Po njerëzit e të djathtës? E kush janë të djathtët se?! ²⁸. Ata qëndrojnë mes lotusve pa gjemba, ²⁹. Bananeve me fruta palë-palë, ³⁰. Nën hije të gjera, ³¹. Pranë një uji që rrjedh, ³². Mes frutave të shumëllojshme, ³³. Që as nuk mbarohen, as nuk janë të ndaluara. ³⁴. Ata qëndrojnë në shtretër të lartë (me hyritë symëdha). ³⁵. Ne i kemi bërë ato (hyritë e xhenetit) me një krijim të ri (të përjetshme), ³⁶. Ne i kemi bërë ato virgjëresha, ³⁷. Të dashura për bashkëshortët e tyre dhe të një moshe, ³⁸. Për njerëzit e së djathtës, ³⁹. Ata janë shumë nga të hershmit ⁴⁰. E shumë nga më të vonshmit.

⁴¹. Po njerëzit e të majtës? E kush janë ata të majtët se?! ⁴². Ata janë në afshin përvëlues të zjarrit dhe në ujë të valë, ⁴³. Nën një hije tymi, ⁴⁴. As të freskët e as të këndshme. ⁴⁵. Më përpara, ata kanë qenë të dhënë pas kënaqësive (të ndaluara) ⁴⁶. Dhe vazhdimisht

bënin gjynahe të mëdha. ⁴⁷. Ata thoshin: “Vallë, pasi të vdesim e të bëhemi dhe e eshtra, vërtet do të ringjallemi?! ⁴⁸. Vallë, edhe etërit tanë të hershëm?” ⁴⁹. Thuaju: “Të jeni të sigurt se, edhe të parët edhe të fundmit, ⁵⁰. Keni për t’u tubuar në një ditë të caktuar. ⁵¹. Atëherë, ju, o të humbur e jobesimtarë, ⁵². Keni për të ngrënë prej pemës Zekum. ⁵³. Prej saj keni për ta mbushur barkun. ⁵⁴. E menjëherë pas saj do të pini prej ujit të vluar, ⁵⁵. Do të pini si deveja e etshme.” ⁵⁶. Kjo është “gostia” e tyre në Ditën e Gjykimit.

⁵⁷. Ne ju kemi krijuar ju. Përse nuk e pranoni, atëherë? ⁵⁸. A e shini farën (spermën), që e derdhni? ⁵⁹. Vallë, ju e krijoni atë, apo jemi Ne që e krijojmë? ⁶⁰. Ne e kemi përcaktuar vdekjen ndër ju dhe Ne askush nuk mund të na pengojë ⁶¹. Që t’ju zëvendësojmë me të tjerë si ju dhe t’ju krijojmë rishtazi, ashtu si nuk e dini. ⁶². Ju e dini mirë krijimin e parë, atëherë përse nuk mendoni? ⁶³. A nuk e shihni atë që e mbillni? ⁶⁴. Vallë, ju e bëni atë të mbijë, apo Ne e bëjmë të mbijë? ⁶⁵. Sikur Ne të dëshironim, do ta bënim atë të thahej, e ju do të mbeteshit gjithmonë të habitur (duke thënë:). ⁶⁶. “Ne u dëmtuam, ⁶⁷. Madje, mbetëm krejtësisht të privuar”. ⁶⁸. A e shihni ujin që pini? ⁶⁹. Vallë, ju e lëshoni atë prej reve, apo jemi Ne që e lëshojmë? ⁷⁰. Nëse dëshirojmë, Ne e bëjmë atë të kripur. A nuk falënderoni?! ⁷¹. A e keni parë zjarrin, që ju e ndizni? ⁷². Vallë, ju e krijuat drurin e tij, apo Ne jemi Krijuesi? ⁷³. Ne e bëmë atë si kujtim dhe të dobishëm për ata që kanë nevojë. ⁷⁴. Atëherë, lartësoje emrin e Zotit tënd të Madh!

⁷⁵. Jo. Betohem në çastin e perëndimit të yjeve, ⁷⁶. Ky është një betim i madh, sikur ta dinit, ⁷⁷. se, me të vërtetë, ai është Kur’ani i nderuar ⁷⁸. Në Librin e Ruajtur. ⁷⁹. Atë nuk e prek kush, përveç atyre që janë të pastër. ⁸⁰. Ai është Shpallje prej Zotit të botëve. ⁸¹. Atëherë, si e mohoni këtë Fjalë? ⁸². dhe në vend të falënderimit (të Zotit) për furnizimin tuaj, ju e mohoni?

⁸³. Kur shpirti arrin në fyt, ⁸⁴. E ju në atë çast shikoni (njeriun

në agoni), ⁸⁵. Ne jemi më afër tij sesa ju, por ju nuk e shihni. ⁸⁶. Përse atëherë, nëse nuk besoni se do të gjykoheni, ⁸⁷. nuk e ktheni atë mbrapsht? ⁸⁸. E nëse ai është prej të zgjedhurve, ⁸⁹. atëherë do të ketë mëshirë, kënaqësi dhe (përjetësi në) Xhenetin e mirësive. ⁹⁰. Në qoftë se është nga të djathtët (i thuhet:) ⁹¹. “Selam të qoftë ty prej të djathtëve!” ⁹². E në qoftë se është prej gënjeshtarëve të humbur, ⁹³. mirëseardhja e tij është “gosti” me ujë të valë ⁹⁴. dhe kredhje në zjarrin e Xhehenemit. ⁹⁵. Nuk ka dyshim se kjo është e Vërteta e sigurt. ⁹⁶. Lartësoje Zotin tënd të Madhëruar!

SURJA 57 - HADID

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Allahun e lartëson me adhurim gjithçka që është në qiej e në Tokë. Ai është i Gjithëfuqishmi, i Urti. ². Atij i takon pushteti në qiej e në Tokë. Ai jep jetë dhe Ai jep vdekje dhe Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka. ³. Ai është i Pari dhe i Fundit, i Larti, i Afërti dhe Ai di çdo gjë. ⁴. Është Ai që i krijoi qiejt dhe Tokën vetëm për gjashtë ditë, pastaj u ngrit (e qëndroi) mbi Arsh. Ai di gjithçka që futet në Tokë dhe gjithçka që del prej saj, çfarë zbret prej qiellit dhe çfarë ngrihet në të. Ai është me ju kudo që të jeni. Allahu vështrohet gjithçka që bëni ju. ⁵. Vetëm Atij i përket sundimi i qiejve dhe i Tokës dhe vetëm tek Allahu kthehen të gjitha çështjet. ⁶. Ai e ndërfit natën në ditë dhe e ndërfit ditën në natë. Ai i di të fshehtat që mban krahavori.

⁷. Besojini Allahut dhe të Dërguarit të Tij dhe jepni nga ajo që Ai jua ka lënë ta trashëgoni! Për ata që besojnë dhe shpenzojnë për hir të Zotit, ka shpërblim të madh. ⁸. Ç’është me ju, që nuk i besoni Allahut, kur i Dërguari i Tij ju fton t’i besoni Zotit tuaj, i Cili ka marrë besën nga ju?! Mbajeni fjalën, nëse jeni besimtarë (të vërtetë)! ⁹. Ai i shpalli robët të Vet Shenja të qarta, për t’ju nxjerrë prej errësirave në dritë. Nuk ka dyshim se Allahu është i Butë e i

Mëshirshëm me ju. ¹⁰. Ç'ndodh me ju, që nuk shpenzoni në rrugën e Allahut, kur dihet se Allahut i mbesin trashëgim qiejt e Toka?! Nuk janë të barabartë ata që kanë shpenzuar nga pasuria e tyre dhe kanë luftuar para Çlirimit. Këta kanë vlerë më të madhe sesa ata që shpenzuan dhe luftuan më pas. Por të gjithëve Allahu u ka premtuar mirësi. Allahu di për gjithçka që ju punoni.

¹¹. Kush është ai që i jep Allahut një hua të mirë, që Ai t'ia shumëfishojë atë (pasurinë) dhe ti japë një shpërblim të mirë.

¹². Atë Ditë do t'i shihni besimtarët dhe besimtare tek u ndriçon drita përpara dhe në të djathtë të tyre. (Atyre do t'u thuhet:) "Përgëzim për ju sot janë kopshtet, nëpër të cilët rrjedhin lumenj e ku do të jeni përgjithmonë. Kjo është fitorja e madhe." ¹³. Atë Ditë munafikët dhe munafiket do t'u thonë besimtarëve: "Na prisni pak, që edhe ne të ndriqohemi prej dritës suaj!" Atyre do t'u thuhet: "Kthehuni pas (në dynja) dhe kërkoni atje ndonjë dritë!" Atëherë, ndërmjet tyre vendoset një mur, që ka një derë. Nga brenda tij është mëshira, ndërsa nga jashtë tij është dënimi. ¹⁴. Ata (munafikët) u thërrasin (besimtarëve): "A nuk kemi qenë edhe ne së bashku me ju!?" - "Po,

por ju e shkatërruat veten, sepse ju prisnit kob të zi për besimtarët, dyshonit në çështjet e fesë dhe ju mashtroi jeta e dynjasë, derisa ju erdhi kaderi i Zotit. Kryemashtguesi ju mashtroi rreth Allahut. ¹⁵. Sot prej jush (o munafikë) nuk pranohet asnjë lloj kompensimi dhe as prej jobesimtarëve. Zjarri është vendi juaj, sepse atë meritoni. Sa përfundim i keq është ai!"

¹⁶. A nuk është koha për besimtarët, që zemrat e tyre të zbuten me kujtimin e Allahut e me të Vërtetën që u zbriti dhe të mos bëhen si ata të cilëve iu dha libri më parë e pasi kaloi një kohë e gjatë, zemrat e tyre u ngurtësuan e shumë prej tyre janë jashtë rrugës? ¹⁷. Dijeni se është Allahu Ai që e ngjall tokën pas vdekjes së saj. Ne jua kemi sqaruar argumentet, që të kuptoni.

¹⁸. S'ka dyshim se atyre që japin sadaka dhe që i japin Allahut një

hua të mirë, atyre do t'u shumëfishohet ajo (pasuri) dhe do të marrin shpërblim të madh. ¹⁹ Ata që besojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij, pikërisht ata janë të sinqertët. Dhe dëshmorët, ata janë te Zoti i tyre. Ata (të gjithë) do të kenë shpërblimin dhe dritën e vet. Ndërsa ata që i mohojnë shenjat (shpalljet) Tona janë banorë të Xhahimit (Xhehenemit).

²⁰ Dijeni se jeta e kësaj bote është veçse një lojë, kalim kohe në argëtim, stoli e krenari mes jush dhe përpjekje për shtimin e pasurisë dhe të fëmijëve. Ajo i ngjan atij shiu, prej të cilit bima i habit bujqit, por pastaj ajo thahet dhe e sheh të verdhë, pastaj përthyeret dhe kalbet. Ndërsa në Botën Tjetër ka dënim të rëndë, por edhe falje gjynahesh dhe dhurim kënaqësie nga Allahu. Jeta e kësaj bote nuk është gjë tjetër, vetëm se një përjetim mashtrues. ²¹ Shpejtoni që të fitoni faljen prej Zotit tuaj dhe Xhenetin, gjerësia e të cilit është sa gjerësia e qiellit dhe e Tokës dhe që është përgatitur për ata që i besojnë Allahut dhe të dërguarve të Tij! Ai është mirësia e Allahut, që ia jep kujt të dojë. Allahu është Dhurues i madh.

²² Nuk ndodh asnjë sprovë në Tokë e as në veten tuaj, që të mos jetë (e regjistruar) në Libër para se të ndodhë. Kjo për Allahun është e lehtë. ²³ Kështu, të mos dëshpëroheni tepër për atë që ju ka kaluar, e as të mos gëzoheni tepër (e të mburreni) me atë që Ai ju ka dhënë. Allahu, me të vërtetë, nuk e do asnjë arrogant, që u lavdërohet të tjerëve, ²⁴ Që tregohet koprrac dhe po për koprraci i porositi njerëzit. E kush kthen shpinën (porosive të Zotit), le ta dijë se Allahu është i Pasur e i Lavdishëm.

²⁵ Ne i çuam të dërguarit Tanë me shenja të qarta dhe Ne u shpallëm atyre Librin dhe drejtësinë, që njerëzit t'i përmbahen së drejtës. Ne e kemi zbritur edhe hekurin, i cili është i fortë dhe i dobishëm për njerëzit, për t'u dalluar qartë para Allahut se kush e ndihmon Atë dhe të dërguarit e Tij, duke i besuar të fshehtës. Allahu është i Fuqishëm e Ngadhënjimtar.

^{26.} Ne i zgjodhëm Nuhun dhe Ibrahimin si të dërguar dhe mes pasardhësve të tyre vendosëm profetësinë dhe Librin. Prej tyre pati të udhëzuar në Rrugën e Drejtë, por shumë prej tyre kanë qenë të shfrenuar. ^{27.} Pastaj, në gjurmët e tyre, vazhduam me të dërguarit Tanë e pas tyre dërguam Isain, të birin e Merjemes. Atij i dhamë Ungjillin, ndërsa në zemrat e ithtarëve të tij futëm butësi e mëshirë. Megjithatë, murgërinë ata e shpikën vetë. Ne nuk ua bëmë detyrim murgërinë, me të cilën edhe pse synuan të arrinin kënaqësinë e Allahut, ata nuk iu përmbajtën ashtu si duhet t'i përmbaheshin. Prandaj, atyre që besuan drejt, Ne ua dhamë shpërblimin, po shumë prej tyre janë të padrejtë.

^{28.} O ju që keni besuar! Kijeni frikë Allahun dhe besoni të Dërguarin e Tij! Allahu ju jep dyfish nga mëshira e Tij, ju dhuron dritë, që të ecni me të, dhe ju fal gjynahet. Allahu është Falës i Madh e Mëshirëplotë. ^{29.} Le ta dinë ithtarët e Librit, se ata nuk kanë asgjë në dorë nga mirësia e Allahut. E gjithë mirësia është në dorë të Allahut dhe Ai ia jep kujt të dojë. Allahu është Dhurues i madh.

SURJA 58 - MUXHADELE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} Vërtet, Allahu i dëgjoi fjalët e asaj që bisedoi me ty lidhur me bashkëshortin e saj dhe u ankua tek Allahu. Allahu e dëgjoi bisedën tuaj. Allahu është Gjithë-dëgjues e Gjithëvështues.

^{2.} Ata të cilët u largohen bashkëshorteve, duke u thënë se iu duken si nënat e veta, le ta dinë se ato nuk janë nënat e tyre. Nënat e tyre janë ato që i kanë lindur. Në fakt, ata thonë fjalë të urryera dhe të pavërteta. Allahu është vërtet Falës i madh dhe Mbulues i gjynaheve. ^{3.} Ata të cilët u largohen bashkëshorteve, duke u thënë se iu duken si nënat e veta, e pastaj tërhiqen nga ajo që kanë thënë, janë të detyruar që, para se të kontaktojnë me to, të lirojnë një rob.

Ky është ligji i urdhëruar për ju. Allahu është i Gjithëditur rreth punëve tuaja. ⁴ E kush nuk ka mundësi (të lirojë një rob), le të agjërojë dy muaj rresht, para se të kryejë marrëdhënie. Kush nuk mundet as për këtë, atëherë le të ushqejë gjashtëdhjetë të varfër. Kjo, për të treguar se ju besoni Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Këta janë kufijtë e Allahut dhe mohuesit kanë dënim të dhembshëm.

⁵ Nuk ka dyshim se ata që i kundërvihen Allahut dhe të Dërguarit të Tij janë të poshtëruar, ashtu siç u poshtëruan ata përpara tyre. Ne u shpallëm atyre fakte të qarta. Për mohuesit është përgatitur një dënim poshtërues. ⁶ Ditën, kur Allahu t'i ringjallë të gjithë, do t'i njoftojë se çfarë kanë punuar. Allahu i ka shënuar të gjitha, edhe pse ata i kanë harruar. Allahu është Mbikëqyrësi i gjithçkaje.

⁷ A nuk e di ti se Allahu di për gjithçka që gjendet në qiej dhe për gjithçka që gjendet në Tokë?! Nuk bëhet bisedë e fshehtë mes tre vetave, që Ai të mos jetë i katërti e as mes pesë vetave, që Ai të mos jetë i gjashti e as mes më pak dhe as mes më shumë vetave, që Ai të mos jetë me ta, kudo që të jenë. Më pas, Ditën e Kijametit, Ai do t'i njoftojë ata për çfarë kanë bërë. Allahu Di gjithçka. ⁸ A nuk i sheh ata të cilët, edhe pse u është ndaluar të bisedojnë fshehtas (për gjynahe), i kthehen përsëri së ndaluarës dhe pëshpërisin për gjynahe, nxitje armiqësish dhe mosbindje ndaj të Dërguarit? Kur vijnë tek ti, ata të përshëndesin jo ashtu si të përshëndet Allahu dhe thonë me vete: “Përse nuk na dënon Allahu për këto fjalë që po themi?” Mjafton për ta Xhehenemi, ku do të hidhen. Eh, sa vend i tmerrshëm është ai!

⁹ O ju që keni besuar! Kur bisedoni fshehtas me njëri-tjetrin, mos bisedoni për gjynahe, nxitje armiqësish dhe mosbindje ndaj Profetit, por bisedoni për punë të mira e devotshmëri! Gjithmonë ta keni frikë Allahun, tek i Cili do të tuboheni të gjithë (për llogarinë me drejtësi)! ¹⁰ Bisedat e fshehta (për gjynahe) i nxit vetëm Shejtani, për t'u sjellë shqetësime atyre që besojnë. Por ato nuk mund t'i

dëmtojnë ata aspak, pa lejen e Allahut. Prandaj, vetëm Allahut le t'i mbështeten besimtarët!

¹¹. O ju që keni besuar! Nëse ju thuhet “Lironi pak vend” në tubime, lirojeni, që Allahu të sjellë lirim për ju. E nëse ju thuhet “Ngrihuni”, atëherë ngrihuni! Allahu i lartëson ata që besojnë, ndërsa të begatuarit me dituri i ngre në grada të larta. Allahu e di hollësisht çfarë veproni ju.

¹². O ju që keni besuar, nëse dëshironi të bisedoni me të Dërguarin, jepni një sadaka para bisedës suaj. Kjo është më mirë dhe më e pastër për ju. Nëse nuk keni çfarë të jepni, Allahu është Falës e Mëshirëplotë. ¹³. A mos po frikësoheni (nga varfëria) të jepni sadaka në prag të bisedës suaj (me Profetin)? Kur ju nuk e bëtë këtë, e Allahu jua pranoi pendimin, atëherë, përkryeni namazin, jepni zekatin dhe bindjuni Allahut dhe të Dërguarit të Tij! Allahu i di në hollësi veprat tuaja.

¹⁴. A nuk i sheh ata (hipokritët) që miqësohen me njerëz, me të cilët Allahu është i zemëruar? Ata nuk janë as prej jush (o besimtarë), as prej atyre (idhujtarëve) dhe me vetëdije betohen në mënyrë të gënjeshtër. ¹⁵. Allahu ka përgatitur për ta ndëshkim të ashpër. Vërtet, ajo çfarë veprojnë ata është shumë e keqe. ¹⁶. Ata i përdorin betimet si mburojë, teksa pengojnë të tjerët prej Rrugës së Allahut, prandaj i pret një dënim poshtërues.

¹⁷. Para Allahut atyre nuk do t'u bëjë dobi as pasuria e as fëmijët e tyre. Ata janë banorët e Xhehenemit, ku do të jenë përgjithmonë.

¹⁸. Ditën kur Allahu t'i ringjallë të gjithë, ata do t'i betohen Atij, sikurse ju betohen juve, duke pandehur se kështu do të arrijnë diçka. Në fakt, ata janë veç gënjeshtarë. ¹⁹. Ata i ka vënë poshtë Shejtani dhe i ka bërë që të harrojnë porositë e Allahut. Ata janë palë me Shejtanin, e dijeni se palë me Shejtanin janë vetëm të humburit. ²⁰. S'ka dyshim se ata që e kundërshtojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij, ata do të jenë më të poshtëruarit. ²¹. Allahu e ka shkruar: “Unë

dhe të dërguarit e Mi patjetër do të ngadhënjejnë.” Allahu është i Fuqishëm e Ngadhënjimtar.

²². Nuk gjen popull që beson Allahun dhe Ditën e Gjykimit e të dojë ata që e kundërshtojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij, edhe sikur ata të jenë prindërit, fëmijët, vëllezërit ose farefisi i tyre. Të tillë janë ata, në zemrat e të cilëve Ai ka shkruar besimin, e ka forcuar me shpirt nga ana e Tij dhe do t’i futë në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Aty do të jenë përgjithmonë. Allahu është i kënaqur me punën e tyre dhe ata janë të kënaqur me shpërblimin e Tij. Këta janë pala e Allahut. Ta dini se pala e Allahut janë të shpëtuarit.

SURJA 59 - HASHR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Allahun e madhëron me (tesbih) përlëvdim gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë. Ai është Ngadhënjimtari, i Urti. ². Është Ai që i nxori prej shtëpive të tyre ata ithtarë të Librit që nuk besuan, në kohën e dëbimit të parë. Ju nuk menduat se ata do të dilnin, ndërsa ata menduan se fortifikatat e tyre do t’i mbronin prej ndëshkimit të Allahut. Por dënimi i Allahut u erdhi andej nga nuk e prisnin. Ai hodhi frikë në zemrat e tyre. Ai i bëri që t’i prishnin shtëpitë e veta me duart e tyre, si edhe me duart e besimtarëve. Prandaj mësoni nga kjo, o ju që mendoni!

³. Sikur Allahu të mos kishte caktuar për ta shpërnguljen, do t’i ndëshkonte që në këtë jetë, ndërsa në Jetën Tjetër ata i pret dënimi i Zjarrit. ⁴. Këtë, për shkak se ata iu kundërvunë Allahut dhe të Dërguarit të Tij. Kushdo që i kundërvihet Allahut, le të jetë i sigurt se Allahu e ka ndëshkimin të ashpër. ⁵. Çdo palmë (të armikut) që e keni prerë apo e keni lënë në këmbë, e keni bërë veçse me lejen e Allahut, për t’i poshtëruar e mposhtur të pabindurit.

⁶. Për atë që Allahu i dhuroi të Dërguarit të Tij si plaçkë (të fituar) prej tyre, ju nuk u hipët as kuajve e as deveve (për ta fituar). Është Allahu Ai që i bën të dërguarit e Vet triumfues kundër kujt të dojë. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka. ⁷. Çfarëdo pasurie që Allahu ia dhuroi pa luftë të Dërguarit të Tij si plaçkë nga jobesimtarët, i takon Allahut, të Dërguarit, farefisit të tij, jetimëve, të varfërve e udhëtarëve të mbetur në rrugë, që ajo të mos mbetet vetëm ndërmjet pasanikëve tuaj. Çfarë t'ju japë Profeti, merreni, e çfarë t'ju ndalojë, largojuni prej saj dhe kijeni frikë Allahun! Me të vërtetë, Allahu është Ndëshkues i ashpër. ⁸. Ajo u takon muhaxhirëve të varfër, të cilët u dëbuan prej shtëpive dhe pasurisë së tyre, për shkak se kërkonin mirësinë e kënaqësinë e Allahut dhe që të ndihmonin Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Pikërisht këta janë të drejtët!

⁹. Edhe atyre që përgatitën vendin dhe besimin para tyre, të cilët i duan ata që emigruan tek ata dhe nuk ndiejnë në gjoks smirë për çfarë u jepet atyre. Madje ata u japin përparësi atyre para vetvetes, edhe sikur të kenë vetë nevojë të domosdoshme. Kush u ruajt prej koprracisë së vetes, ata janë të fituarit! ¹⁰. Edhe atyre që kanë ardhur më pas e thonë: “Zoti ynë, falna ne dhe vëllezërit tanë, që u pajisën me besim para nesh, dhe mos lejo në zemrat tona urrejtje ndaj atyre që besojnë! Zoti ynë, Ti je i Butë e Mëshirëplotë!”

¹¹. A i ke parë ata dyfytirësha, se si u thanë vëllezërve të vet nga ithtarët e Librit, që nuk besonin: “Nëse ju dëboheni, edhe ne do të dalim me ju dhe nuk do t'i bindemi askujt kundër jush. Nëse luftoheni prej dikujt, të jeni të sigurt se ne do t'ju ndihmojmë.” Por Allahu dëshmon se ata janë gënjeshtarë. ¹². Nëse ata do të dëbohen, këta nuk do të dalin së bashku me ta; edhe sikur ata të luftohen, këta nuk do t'i ndihmojnë. Por edhe sikur t'i ndihmojnë, shpejt do të kthejnë shpinën e kështu, miqtë e tyre do të mbeten pa ndihmë.

¹³. Ju, në zemrat e tyre, jeni frikë më e madhe se Allahu. Kjo për

shkak se ata janë njerëz që nuk kuptojnë. ¹⁴. Ata, të gjithë së bashku, nuk kanë guxim t'ju luftojnë, vetëm kur gjenden në ndonjë vend të fortifikuar ose pas mureve. Pasiguria mes tyre është e madhe. Të duket sikur janë të bashkuar, por në fakt, janë me zemra të përçara, sepse janë njerëz që nuk logjikojnë.

¹⁵. Ashtu si populli jo shumë larg më parë, të cilët vuajtën pasojat e veprimeve të tyre, edhe ata do të kenë një dënim të rëndë. ¹⁶. Ata i përngjajnë Shejtanit, që i thotë njeriut “Moho (Zotin!)”, e kur ky mohon, ai tërhiqet duke thënë: “Unë distancohem prej teje. Unë i frikësohem Allahut, Zotit të gjithësisë!” ¹⁷. Dhe kështu, përfundimi i të dyja palëve është në Zjarr, ku do të jenë përgjithmonë. Ky është ndëshkimi i zullumqarëve!

¹⁸. O ju që keni besuar! Jini të devotshëm ndaj Allahut dhe le të shikojë njeriu se çfarë ka përgatitur për nesër! Kini frikë Allahun! Nuk ka dyshim se Allahu di në detaje gjithçka që ju bëni! ¹⁹. Mos u bëni si ata që e harruan Allahun e prandaj Allahu i bëri që të harrojnë vetveten! Ata janë të shfrenuarit. ²⁰. Nuk janë njëlloj banorët e Xhenetit me banorët e Xhehenemit! Banorët e Xhenetit janë të fituarit.

²¹. Sikur ta zbrisnim këtë Kuran mbi ndonjë mal, do ta shihje atë të strukur e të çarë prej frikës nga Allahu. Këta janë shembuj që ua shkoqisim njerëzve, që ata të mendojnë. ²². Ai është Allahu, veç të Cilit nuk ka të adhurar tjetër me meritë. Ai është I gjithëdituri për të fshehtën dhe të dukshmen. Ai është i Gjithmëshirëshmi Mëshirëploti. ²³. Ai është Allahu, veç të Cilit nuk ka të adhurar tjetër me meritë. Ai është Sunduesi i përgjithshëm, i Pastër nga çdo e metë, Shpëtimtari, Siguruesi, Mbikëqyrësi, Ngadhënjimtari, Mbizotëruesi, Krenari. I Lartësuar është Allahu nga çka i shoqërojnë. ²⁴. Ai është Allahu, Krijuesi, Shpikësi, Formëdhënësi! Atij i takojnë emrat më të bukur. Atë e madhëron çfarë ka në qiej e në Tokë. Ai është Ngadhënjimtari, i Urti!

SURJA 60 - MUMTEHINE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. O ju që keni besuar! Mos i bëni miq armiqtë e Mi dhe armiqtë tuaj, duke treguar dashuri ndaj tyre, sepse ata e mohojnë të vërtetën që ju ka ardhur! Ata kanë dëbuar të Dërguarin dhe ju, vetëm se besoni Allahun, Zotin tuaj. Mos u miqësoni me ta, nëse vërtet keni dalë për hir të luftës në rrugën Time, duke kërkuar kënaqësinë Time ndaj jush! Ju u shprehni fshehurazi atyre miqësi, por Unë e di shumë mirë se çfarë mbani të fshehur dhe çfarë shfaqni haptazi. Kush vepron kështu, ka devijuar nga rruga e drejtë. ². Nëse ata ju mundin, do të jenë armiqtë tuaj e do t'ju godasin me duart dhe gjuhën e tyre. Ata do të dëshironin shumë që edhe ju të bëheshit jobesimtarë. ³. Nuk do t'ju bëjnë dobi farefisi e as fëmijët tuaj. Ditën e Kijametit Allahu do të bëjë ndarjen mes jush. Allahu sheh gjithçka që punoni ju.

⁴. Një shembull i mirë për ju janë Ibrahim i dhe ata që ishin me të, kur i thanë popullit të vet: “Ne distancohemi prej jush dhe prej çfarë adhuron ju veç Allahut. Ne ju mohojmë dhe armiqësia ndërmjet nesh është e hapur, derisa ju ta besoni Allahun si Një e të Vetëm!”. Por mos e merrni si shembull fjalën e Ibrahimit drejtuar babait të vet (mosbesimtar) “Unë do të kërkoj falje për ty, por nuk kam asnjë mundësi për ty para Allahut!”. (Thoni) “Zoti ynë, vetëm Ty të mbështetemi, vetëm para Teje pendohe mi dhe vetëm tek Ti është kthimi ynë. ⁵. Zoti ynë, mos na bëj sprovë të atyre që nuk besojnë dhe falna, o Zoti ynë! Ti je Ngadhënjimtari, i Urti.” ⁶. Vërtet, këta njerëz janë një shembull i mirë për ata që shpresojnë tek Allahu dhe Dita e Fundit. Kushdo që kthen shpinën, le ta dijë se Allahu është Jonevojtar i Lavdëruari! ⁷. Ndoshta Allahu do të vendosë miqësi ndërmjet jush dhe atyre me të cilët kishit armiqësi. Allahu është i Plotfuqishëm. Allahu është Falës e Mëshirues.

⁸. Allahu nuk ju ndalon të bëni mirë dhe të mbani drejtësi me ata

që nuk ju luftojnë për shkak të fesë e që nuk ju dëbojnë prej shtëpive tuaja. Allahu i do ata që mbajnë drejtësinë. ⁹ Allahu ju ndalon t'u afroheni vetëm atyre që ju luftojnë për shkak të fesë, që ju nxjerrin prej shtëpive tuaja dhe që ndihmojnë në dëbimin tuaj. Ai ju ndalon të miqësoheni me ta. Kushdo që miqësohet me ta, është zullumqar!

¹⁰ O ju që keni besuar! Kur t'ju vijnë besimtare e shpërngulura, provojeni besimin e tyre, ndonëse Allahu e di më së miri se çfarë besimi kanë! Nëse vërtetoni se ato janë besimtare, atëherë mos i ktheni ato te jobesimtarët, sepse as ato nuk janë të lejuara (si bashkëshorte) për ta e as ata nuk janë të lejuar (si bashkëshortë) për to! Por kthejuani atyre shpenzimet që kanë bërë për to! Ju nuk jeni të ndaluar të martoheni me to, pasi t'u keni dhënë (mehr-in) dhuratën martesore. Mos i mbani si bashkëshorte idhujtarët, por kërkon t'ju kthehen shpenzimet që keni bërë për to! Edhe ata le të kërkojnë prej jush t'u ktheni shpenzimet që kanë bërë për to! Këto janë ligjet e Allahut, me të cilat Ai ju gjykon. Allahu është i gjithëditur dhe i Urtë. ¹¹ Në qoftë se ndonjëra prej grave tuaja shkon tek idhujtarët, e më vonë ju fitoni plaçkë lufte prej tyre, atëherë, atyre që u kanë shkuar gratë jepuni aq sa ata kanë shpenzuar për to! Kijeni frikë Allahun, të Cilin e besoni!

¹² O Profet, kur të vijnë tek ty besimtare e të japin besën se nuk do t'i shoqërojnë Allahut asgjë, nuk do të vjedhin, nuk do të bëjnë imoralitet, nuk do t'i vrasin fëmijët e tyre, nuk do të gënjejnë e nuk do të shpifin dhe nuk do të kundërshtojnë në atë që është e drejtë dhe e arsyeshme, atëherë ti pranoje zotimin e tyre dhe lute Allahun t'i falë ato! Vërtet, Allahu është Falës e Mëshirëplotë.

¹³ O ju që keni besuar! Mos zini miqësi me njerëz që kanë zemëruar Allahun! Ata e kanë humbur shpresën për ahiretin, ashtu sikurse jobesimtarët që nuk kanë shpresë për të vdekurit (se do të ringjallen).

SURJA 61 - SAFF

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Allahun e madhëron me (tesbih) përlëvdim ç' gjendet në qiej dhe në Tokë. Ai është Ngadhënjyesi, i Urti! ². O ju që keni besuar! Përse thoni diçka, që pastaj nuk e bëni?" ³. Për Allahun, është shumë e urryer që të thoni diçka, që pastaj nuk e bëni. ⁴. Allahu i do ata që luftojnë në rrugën e Tij të renditur, si një ndërtesë e fortifikuar.

⁵. Kujto kur Musai i tha popullit të vet: "O populli im! Pse më mundoni, kur e dini me siguri se, me të vërtetë, unë jam i Dërguari i Allahut për ju!" Por kur ata devijuan, edhe Allahu ua devijoi zemrat. Allahu nuk e udhëzon në rrugë të drejtë një popull që kalon kufijtë.

⁶. Kujto dhe kur Isai, biri i Merjemes, tha: "O bijtë e Israilit! Unë jam i dërguar i Allahut për ju. Unë jam vërtetues i Teuratit, që ishte para meje; jam lajmëtar për një Profet që do të vijë pas meje, emri i të cilit është Ahmed." Por, kur ai u erdhi atyre me argumente të qarta, ata thanë: "Kjo është magji e hapur." ⁷. E kush është më mizor se ai që shpif gënjeshtër për Allahun, ndërkohë që ai ftohet në fenë Islame?! Por Allahu nuk e udhëzon në rrugë të drejtë një popull të padrejtë. ⁸. Duan që të shuajnë dritën e Allahut, me gojën e tyre, por Allahu e forcon dritën e vet, edhe pse jobesimtarët e urrejnë këtë. ⁹. Është Ai që e çoi të Dërguarin e Vet me udhëzim të qartë e fe të vërtetë, për ta bërë të epërme mbi të gjitha fetë, edhe pse idhujtarët e urrejnë këtë.

¹⁰. O ju që keni besuar! A t'ju tregoj për një pakt (madhështor), që ju shpëton prej dënimit të dhembshëm? ¹¹. Besoni Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe luftoni në rrugën e Allahut me pasurinë dhe veten tuaj! Kjo është shumë herë më e dobishme për ju, sikur ta dinit. ¹². Ai jua fal gjynahet tuaja, ju fut në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, dhe në pallate të bukura, në xhenetet e amshuar. Ky

është fitimi i madh! ¹³. Edhe të tjera që ju i dëshironi, si, ndihmë prej Allahut dhe fitore të afërt. Atëherë, përgëzoji besimtarët!

¹⁴. O ju që keni besuar! Bëhuni ndihmëtarë të (rrugës së) Allahut, sikurse Isai, biri i Merjemes, u tha dishepujve: “Kush do të jetë ndihmëtar i im në rrugën e Allahut?” Dishepujt i thanë: “Ne do të jemi ndihmëtarët e Rrugës së Allahut!” Disa prej bijve të Israilit besuan e disa të tjerë kundërshtuan. Ata që besuan, Ne i përkrahëm kundër armiqve të tyre dhe ata fituan.

SURJA 62 - XHUMUA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Çdo gjë në qiej dhe në Tokë e madhëron me (tesbih) përlëvdim Allahun, Sunduesin, të Pastrin nga çdo e metë, Ngadhënjimtarin, të Urtin! ². Është Ai, që u dërgoi të paditurve Profet nga mesi i tyre, që t’u lexonte ajetet e Tij, t’i pastronte ata, t’u mësonte Librin dhe Urtësinë, kur më parë ata ishin në humbje të plotë; ³. por edhe të tjerëve, që ende nuk u janë bashkuar atyre. Ai është Ngadhënjimtari, i Urti. ⁴. Kjo është mirësia e Allahut, që ia jep atij që do. Allahu është Zotëruesi i mirësisë së madhe.

⁵. Përngjasimi i atyre, që iu besua Teurati dhe nuk e zbatuan atë, është me gomar, që, thjesht bart libra! Sa i keq është përngjasimi i atyre që mohojnë ajetet e Allahut! Allahu nuk i udhëzon në rrugë të drejtë keqbërësit. ⁶. Thuaju: “O judej! Nëse mëtoni se jeni miqtë më të dashur të Allahut mbi të gjithë njerëzit e tjerë, atëherë kërkojeni vdekjen, në qoftë se jeni të singertë!” ⁷. Por ata nuk do ta dëshirojnë kurrë atë për shkak të veprave, që kanë bërë me duart e tyre. Allahu është i Gjithëditur për keqbërësit. ⁸. Thuaju: “Vdekja, së cilës ju i ruheni, pa dyshim që ka për t’ju zënë! Pastaj, ju do të ktheheni tek Ai, që e di të padukshmen dhe të dukshmen dhe atëherë, Ai do t’ju tregojë se çfarë keni vepruar.”

⁹. O ju që keni besuar, kur bëhet thirrja për namaz, ditën e xhuma, nxitoni (e drejtohuni) për atje, ku përmendet Allahu dhe lëreni shitblerjen! Kjo është shumë më e dobishme për ju, nëse e dini. ¹⁰. Pasi të falet namazi, atëherë shpërndahuni nëpër tokë dhe kërkonin nga begatitë e Allahut, por përmendeni shpesh Allahun, që të gjeni shpëtim! ¹¹. Kur shohin ndonjë tregti ose dëfrim, rendin drejt tyre, duke të lënë ty në këmbë. Thuaju: “Çfarë gjendet tek Allahu është shumë herë më e mirë se dëfrimi dhe tregtia. Allahu është Furnizuesi më i mirë!”

SURJA 63 - MUNAFIKUN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Kur vijnë tek ti munafikët, thonë: “Dëshmojmë se ti je vërtet i Dërguari i Allahut!” Allahu e di se ti je i Dërguari i Tij, por Allahu dëshmon se munafikët janë gënjeshtarë. ². Ata përdorin si mburojë betimet e tyre dhe pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut. Sa e ligë është kjo sjellje e tyre! ³. Ata besojnë e pastaj mohojnë; prandaj zemrat e tyre janë vulosur dhe ata nuk kuptojnë.

⁴. Kur i sheh ata, të mahnisin, e kur flasin, u dëgjohet fjala. Po ata janë si trungje bosh e të mbështetur. Çdo thirrje e mendojnë sikur është kundër tyre. Ata janë armiq, prandaj ruhu prej tyre! Allahu i vraftë, si shmangen nga e vërteta! ⁵. Kur u thuhet: “Ejani tek i Dërguari i Allahut, sepse ai do të kërkojë falje për ju!”, ata tundin kokën dhe i sheh tek të kthejnë shpinën me fodullëk. ⁶. Njëllor është - kërkon apo nuk kërkon falje për ta, sepse Allahu nuk ka për t’i falur kurrsesi. Allahu nuk i udhëzon ata që i shkelin kufijtë.

⁷. Ata thonë: “Mos u jepni asgjë atyre që janë me të Dërguarin e Allahut, derisa ata ta braktisin!” Vetëm Allahut i përkasin pasuritë e qiejve e të Tokës, por munafikët nuk e kuptojnë. ⁸. Ata thonë: “Kur të kthehemi në Medine, paria do t’i dëbojë prej saj të përçmuarit.”

Në fakt, e tërë krenaria u takon Allahut, të Dërguarit të Tij dhe besimtarëve, por munafikët nuk e dinë këtë.

⁹. O ju që keni besuar! As pasuria e as fëmijët tuaj të mos ju shmangin prej kujtimit të Allahut! Ata që veprojnë kështu janë të humbur. ¹⁰. Shpenzoni nga ajo që Ne ju kemi dhënë, para se ndonjërit prej jush t'i vijë vdekja e të thotë: “O Zoti im, përse nuk ma shtyve edhe pak afatin, që të jepja sadaka e të bëhesha prej të mirëve?”! ¹¹. Por Allahu asnjërit nuk ia shtyn afatin, kur ai i vjen. Allahu di gjithçka që punoni ju.

SURJA 64 - TEGABUN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Vetëm Allahun e madhëron me (tesbih) përlëvdim gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë. Vetëm Atij i përket i tërë pushteti dhe vetëm Atij i takon lavdia! Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka. ². Është Ai që ju krijoi dhe prej jush ka mohues, ka edhe besimtarë. Allahu e sheh gjithçka që punoni ju. ³. Ai krijoi qiejt dhe Tokën për të Vërtetën. Ai ju dha pamjen që keni dhe këtë pamje jua bëri të bukur. Vetëm tek Ai është kthimi juaj. ⁴. Ai e di çfarë ka në qiej e në Tokë, di atë që e fshihni dhe atë që e shfaqni hapur. Allahu e di edhe atë që fshihet në krahavar.

⁵. A nuk ju kanë treguar për ata të mëparshmit që nuk besonin, ndaj dhe vuajtën pasojat e rënda të veprave të veta? Ata i pret një dënim tepër i dhembshëm. ⁶. Kjo, për shkak se, kur u shkonin atyre të dërguarit me argumente të qarta, ata thoshin: “Vallë, njerëzit do të na e tregojnë ne udhën?” Kështu, ata nuk besuan dhe kthyen shpinën. Por Allahu nuk ka nevojë për ta, se Allahu është i Pasur e i Lavdëruar.

⁷. Mohuesit pretendojnë se nuk do të ringjallen kurrë. Thuaju: “Po, betohem në Zotin tim! Patjetër do të ringjallenit dhe do t’ju

paraqitet gjithçka që keni bërë. Kjo është e lehtë për Allahun.”⁸. Atëherë, besojeni Allahun, të Dërguarin e Tij dhe Dritën që Ne e zbritëm! Allahu di në hollësi gjithçka që punoni ju! ⁹. Ditën e Ringjalljes, kur Ai t’ju tubojë, do të jetë dita e humbjes dhe e fitimit. Kush beson Allahun dhe bën vepra të mira, Ai do t’ia fshijë të këqijat dhe do ta fusë në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj dhe ku do të jenë përgjithmonë. Kjo është fitorja e madhe. ¹⁰. Ndërsa ata që nuk besojnë dhe i mohojnë argumentet Tona, do të jenë banorë të Zjarrit, ku do të qëndrojnë përgjithmonë. Ky është përfundimi më i keq.

¹¹. Çdo fatkeqësi ndodh veçse me lejen të Allahut. Kush i beson Allahut, Ai ia udhëzon zemrën. Allahu di gjithçka. ¹². Bindjuni Allahut dhe bindjuni të Dërguarit! Nëse ju ktheni shpinën, atëherë dijeni se detyra e të Dërguarit tonë është vetëm kumtimi i qartë. ¹³. Allahu është Ai që, veç Tij, nuk ka të adhuruar tjetër me meritë. Prandaj vetëm Allahut le t’i mbështeten besimtarët!

¹⁴. O ju që keni besuar, vërtet, disa nga bashkëshortet tuaja dhe fëmijët tuaj janë armiqtë tuaj. Prandaj kini kujdes prej tyre. Nëse i falni, toleroni dhe ua mbuloni gabimet e tyre, ta dini se edhe Allahu është Falës e Mëshirëplotë. ¹⁵. Nuk ka dyshim se pasuria juaj dhe fëmijët tuaj janë veçse sprovë, ndërsa tek Allahu është shpërblimi i madh. ¹⁶. Bëhuni të devotshëm ndaj Allahut sa të mundeni, dëgjoni, binduni dhe shpenzoni për bamirësi! Kjo është në të mirën tuaj. Kush i ruhet koprracisë së vetes, është i shpëtuar. ¹⁷. Nëse i jepni Allahut një ‘hua’ të mirë, Ai do t’jua shumëfishojë atë dhe do t’ju falë gjynahet. Allahu është Mirënjohës i madh dhe shumë i Mëshirshëm. ¹⁸. Ai është i Gjithëdituri për të fshehtat dhe të dukshmet, Ngadhënjimtari dhe i Urti.

SURJA 65 - TALAK

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. O Profet! Nëse i ndani gratë, ndajini në kohën e pastërtisë së tyre (kur ende nuk keni kontaktuar me to)! Kohën e pritjes llogariteni mirë dhe kijeni frikë Allahun, Zotin tuaj! Mos i nxirrni ato prej shtëpive të tyre dhe ato, gjithashtu të mos dalin, vetëm nëse ato sillen haptas në mënyrë të shëmtuar! Këto janë ligjet e Allahut. E kush del jashtë ligjeve të Allahut, e ka dëmtuar rëndë vetveten. E ku mund ta dish ti, pas kësaj, Allahu mund të sjellë diçka tjetër.

². Kur ato t'i afrohen mbarimit të afatit të tyre (të pritjes), atëherë, ose mbajini si duhet, ose ndajini si është më e mira! Për këtë kërkonit të dëshmojnë dy dëshmitarë të drejtë nga mesi juaj! Dëshminë bëjeni me korrektësi e për hir të Allahut! Kështu këshillohet ai që i beson Allahut dhe Ditës së Fundit. Kush tregon devotshmëri ndaj Allahut, Ai i jep rrugëzgjdhje për gjithçka ³. dhe e furnizon prej nga nuk e pret. Kush i mbështetet Allahut, mjaftohet me Të. Allahu ka për ta realizuar vendimin e Tij dhe Ai e ka përcaktuar çdo gjë me korrektësi.

⁴. Për ato gra, të cilave u është ndërprerë cikli mujor, nëse nuk jeni të sigurt për to, dijeni se koha e pritjes së tyre është tre muaj, e po kaq është edhe për ato që ende nuk u kanë ardhur të përmuajshmet. Për shtatzanat, afati i pritjes është derisa ato të lindin. Kush i frikësohet Allahut, Ai ka për t'ia lehtësuar punët. ⁵. Ky është gjykimi i Allahut, të cilin e shpalli për ju. Kush e ka frikë Allahun, Ai ia mbulon të këqijat dhe ia shton shpërblimin.

⁶. Sipas mundësisë suaj, vendosini ato në të njëjtin vend ku banoni edhe vetë, e mos i ngushtoni për t'i detyruar të dalin. Në qoftë se ato janë shtatzana, atëherë, shpenzoni për to derisa ta lindin fëmijën! Nëse ato u japin gjë fëmijëve, atëherë jepuni atyre shpërblimin që u takon dhe urdhëroni njëri-tjetrin për mirë! Në qoftë se kini

probleme mes jush, atëherë le ta ushqejë me gji një tjetër! ⁷. Ai që është i pasur, le të shpenzojë sipas mundësisë së vet, e ai që ka pak pasuri, le të japë nga ajo që i ka dhënë Allahu! Allahu nuk e ngarkon asnjë më tepër sa i ka dhënë. Pas vështirësisë, Allahu sjell lehtësim.

⁸. Sa e sa banorë të shumë vend-banimeve, që u treguan kryeneçë ndaj urdhrit të Zotit të tyre dhe ndaj të dërguarve të Tij, Ne u kemi bërë një llogari të ashpër dhe u kemi dhënë një dënim të papërshkrueshëm! ⁹. Ata vuajtën pasojat e punës së vet dhe fundi i tyre qe shkatërrimi. ¹⁰. Allahu ka përgatitur për ta dënim të rëndë. Prandaj frikësojuni Allahut, o njerëz të mençur që keni besuar! Allahu ju solli një Përkujtues. ¹¹. Allahu ju solli një të Dërguar, që ju kumton Shpalljen e Allahut me shpjegime të qarta, për t'i nxjerrë ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira prej errësirave në dritë. Kush i beson Allahut dhe bën vepra të mira, Ai do ta fusë në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj e ku do të jetë përgjithmonë. Allahu ka për t'i dhënë atij një jetë të mirë.

¹². Allahu është Ai që krijoi shtatë qiej dhe Toka po aq sa ata. Nëpër to zbret vendimi i Tij, për të qenë të bindur se Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka dhe se me të vërtetë, Allahu ka përfshirë gjithçka me dijen e Vet.

SURJA 66 - TAHRIM

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. O Profet! Përse ia ndalon vetes atë që Allahu ta lejoi duke kërkuar të përmbushësh kërkesat e grave të tua? Allahu është Falës e Mëshirëplotë. ². Allahu e ka caktuar zgjidhjen për betimet që bëni. Allahu është kujdestari juaj; Ai është i Gjithëdituri, i Urti.

³. Kur Profeti i tregoi një sekret njëres prej grave të veta, ajo e përhapri atë. Allahu ia bëri të ditur këtë të Dërguarit të Tij, i cili i tregoi asaj vetëm për një pjesë të lajmit, duke mos i thënë gjë për

pjesën tjetër. Kur ai i tha asaj se çfarë kishte ndodhur me lajmin, ajo i tha: “E kush ta tregoi ty këtë?” Ai tha: “Ma tregoi i Gjithëdituri, Njohësi i të fshehtave.”⁴ Nëse pendoheni tek Allahu, zemrat tuaja janë nënshtruar (për të vërtetën). Por nëse bashkëveproni kundër tij, ta dini se Allahu është Mbrojtësi i tij, edhe Xhibrili e besimtarët e ndershëm. Të gjithë melaiket e ndihmojnë atë.⁵ Nëse ai ju divorcon, është Zoti i tij që kujdeset t’i dhurojë atij si zëvendësim gra edhe më të mira se ju: muslimane, besimtare, të bindura, që pendohen te Zoti, adhuresë, agjëruesë, që kanë qenë të martuara ose virgjëresha.

⁶ O ju që keni besuar! Ruajeni veten dhe familjen tuaj prej Zjarrit, lënda djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët! Atë e mbikëqyrin melekë të rreptë e të ashpër, që nuk e kundërshtojnë Allahun për asgjë që Ai i urdhëron. Ata zbatojnë gjithçka për të cilën urdhërohen.⁷ O ju që mohuat! Sot mos u shfajsoni! Ju do të shpërbleheni vetëm për atë që keni bërë.

⁸ O ju që keni besuar! Drejtoheni tek Allahu me pendim të sinqertë! Kështu shpresohet që Zoti juaj t’ju mbulojë të këqijat e t’ju vendosë në kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj, atë Ditë, kur Allahu nuk ka për t’i turpëruar Profetin e as ata që besuan bashkë me të. Drita e tyre do të ndriçojë para dhe në të djathtë të tyre e ata do të thonë: “Zoti ynë, forcoje dritën tonë dhe na i mbulo gjynahet tona! Vërtet, Ti je i Plotfuqishëm për gjithçka!”

⁹ O ti i Dërguar! Luftoji jobesimtarët e hipokritët dhe qëndro ashpër kundër tyre! Vendi i tyre është Xhehenemi, i cili është vendi më i shëmtuar.¹⁰ Atyre që mohojnë, Allahu u sjell si shembuj gruan e Nuhut dhe gruan e Lutit. Ato ishin të martuara me dy nga robërit Tanë të mirë, por i tradhtuan ata. Për këtë arsye, bashkëshortët e tyre nuk do të mund t’i mbrojnë ato aspak tek Allahu. Atyre të dyjave do t’u thuhet: “Hyni të dyja në Zjarr, së bashku me të tjerët që hyjnë në të!”

¹¹. Ndërsa atyre që besojnë, Allahu u sjell si shembull gruan e Faraonit, e cila tha: “Zoti im, më bëj një vend tek Ti në Xhenet! Më shpëto prej Faraonit dhe veprave të tij, më shpëto edhe prej popullit mizor!” ¹². Edhe Merjemja, e bija e Imranit, e cila e ruajti nderin e saj. Ne frymë brenda saj një shpirt (të krijuar) nga Ne. Ajo besoi plotësisht fjalët e Zotit të saj dhe Librat e Tij dhe ishte nga të devotshmit.

SURJA 67 - MULK

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. I Madhëruar është Ai, në dorën e të Cilit është i tërë sundimi, Ai i Cili është i Plotpushtetshëm për gjithçka. ². Është Ai që krijoi vdekjen dhe jetën, për t’ju provuar se cili prej jush është më vepërmirë. Ai është Ngadhë-njimtari, Falësi i madh. ³. Ai krijoi shtatë qiej, palë mbi palë. Në krijimin e të Gjithmëshirshmit nuk mund të shohësh asnjë mospërputhje. Vëzhgo, atëherë: A sheh ndonjë të çarë?! ⁴. Përsëri e përsëri vëzhgo, por ky vëzhgim do të të kthehet mbrapsht i përlulur dhe i dorëzuar.

⁵. Qiellin e dynjasë, Ne e kemi zbukuruar me kandilë (objekte ndriçues), që i kemi bërë gjuajtës kundër shejtanëve, ndaj të cilëve kemi përgatitur dënimin me zjarr të ndezur fort. ⁶. Dënimi në Xhehenem është edhe për ata, që nuk i besojnë Zotit të tyre. Sa vend i keq është ai! ⁷. Kur të hidhen në të, ata do t’ia dëgjojnë ushtimën e vlimit të tij. ⁸. Nga zemërimi që ka, ai (Xhehenemi) gati sa nuk shpërthen! Sa herë që ndonjë turmë do të hidhet në të, roja do t’i pyesë: “A s’ju erdhi ndonjë paralajmërues?” ⁹. Ata thonë: “Po, na erdhën paralajmërues (nga Zoti), por ne i mohuam e thamë: “Allahu nuk ka shpallur asgjë, ndërsa ju nuk jeni gjë tjetër, por veçse njerëz në një humbje të madhe.” ¹⁰. Ata do të thonë: “Sikur të kishim dëgjuar dhe pasur mend, ne nuk do të ishim tani ndër banorët e

Zjarrit.”¹¹ Pra, kështu i pranojnë ata gjynahet e veta. Larg mëshirës qofshin banorët e Zjarrit!

¹². Pa dyshim, për ata që i frikësohen Zotit të vet pa e parë Atë, do të ketë falje dhe shpërblim të madh. ¹³. I fshihni ose i thoni fjalët tuaja haptas, nuk ka dyshim se Ai e di çfarë fshihni në zemrat tuaja.

¹⁴. A nuk e di Ai që ka krijuar, kur Ai di në imtësi çdo sekret.

¹⁵. Është Ai që e bëri Tokën të përshtatshme për ju. Ecni nëpër të dhe shfrytëzoni mirësitë e Tij. Vetëm tek Ai është e ardhmja.

¹⁶. A u siguruat ju prej Atij që është në qiell, që të mos ju përpijë toka kur të dridhet?! ¹⁷. Apo u siguruat prej Atij që është në qiell, që të mos lëshojë kundër jush ndonjë stuhi me rrebesh gurësh?! Ju do ta kuptoni se si është ndëshkimi Im! ¹⁸. Edhe ata që ishin më parë mohuan, por si ishte dënimi Im?

¹⁹. A nuk i vështrojnë shpendët përmbi ta, kur qëndrojnë pezull krahëhapur dhe kur i mbledhin krahët? Ata nuk i mban kush në ajër veç të Gjithmëshirshmit. Ai është Shikues i gjithçkaje. ²⁰. Ç’është ajo ushtri e juaja që mund t’ju ndihmojë, veç të Gjithmëshirshmit? Nuk ka dyshim se jobesimtarët janë të zhytur në një mashtrim të madh. ²¹. Kush është ai që do t’ju furnizojë, nëse Ai jua ndërpret furnizimin e Vet? Jo, askush. Por ata vazhdojnë me arrogancë e kundërshtime.

²². A është më i udhëzuar ai që ecën i përmbysur me fytyrë për tokë, apo ai që ecën me ekuilibër të plotë në Rrugën e Drejtë?

²³. Thuaj: “Është Ai që ju krijoi, që ju dhuroi të dëgjuarit, shikimin dhe aftësinë e të menduarit, por shumë pak mirënjohje po tregoni ndaj Tij.” ²⁴. Thuaj: “Është Ai që ju krijoi e ju shumoi në Tokë dhe vetëm tek Ai do të tuboheni.”!

²⁵. Ata thonë: “Kur do të përmbushet ky premtim, nëse flisni të vërtetën?” ²⁶. Thuaj: “Atë e di vetëm Allahu, ndërsa unë jam veçse një paralajmërues, që ju qartësoj të vërtetën!” ²⁷. Kur ta shohin atë (dënimin) që t’u afrohet, fytyrat e jobesimtarëve do të shëmtohen.

Dhe atyre u thuhet: “Ky është ai që ju kërkonit ta shihnit me sy.”²⁸ Thuaj: “Më tregoni ju, nëse Allahu ma merr shpirtin mua dhe atyre që janë me mua, ose na mëshiron, kush do t’i mbrojë jobesimtarët prej një dënimi të mundimshëm?!”²⁹ Thuaj: “Ai është i Gjithmëshirshmi. Atij i kemi besuar dhe vetëm tek Ai jemi mbështetur. Kurse ju do ta kuptoni se kush është humbësi i vërtetë.”³⁰ Thuaj: “Më tregoni, nëse uji juaj humbet në thellësi, kush do t’ju sjellë juve ujë në sipërfaqe?!”

SURJA 68 - KALEM

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

1. Nun!

Betohem në lapsin dhe në atë çfarë shkruajnë.² Ti, me dhuratën e Zotit tënd, nuk je i çmendur.³ Ti, pa dyshim, do të kesh një shpërblim të pandërprerë.⁴ Vërtet, ti ke një moral te lartë!⁵ Më vonë ti do të shohësh, por edhe ata do të shohin,⁶ se cili prej jush është i çmendur.⁷ S’ka dyshim se Zoti yt është më i Ditur se cili është ai që e ka humbur rrugën e Tij dhe Ai është më i ditur për ata që gjetën udhën e drejtë.

⁸ Prandaj, ti mos u pajto me gënjeshtarët!⁹ Ata do të dëshironin që ti të bësh lajka, që edhe ata të bëjnë lajka.¹⁰ Mos e respekto asnjë që betohet shumë dhe është i poshtëruar,¹¹ që është përgojues e përhap fjalë ngatërrestare ndër njerëz,¹² që është pengues i mirësive, armiqësor e gjynahqar i madh,¹³ shumë i vrazhdë dhe, përveç këtyre, nuk i dihet babai,¹⁴ Vetëm pse ka pasuri e djem!¹⁵ Kur atij i lexohen ajetet Tona, ai thotë: “Legjenda të të parëve.”¹⁶ Ne do ta damkosim atë në hundë.

¹⁷ Ne i sprovuam ata, siç sprovuam pronarët e kopshtit, kur u betuan se do ta vilnin atë herët në agim,¹⁸ por pa thënë: “Në

dashtë Allahu!”¹⁹. Atëherë, atë (kopshtin) e goditi një ndëshkim nga Zoti yt, kur ata ishin në gjumë,²⁰ dhe u gdhi i nxirosur si nata e errët.²¹ Ata thirrën njëri-tjetrit në mëngjes: ²². “Ngrihuni e shkoni herët te prodhimet tuaja, nëse doni t’i vilni!”²³. Ata u nisën, duke pëshpëritur mes njëri-tjetrit: ²⁴. “Sot, nuk do të lejojmë asnjë të varfër të afrohet atje.”²⁵. U nisën herët dhe plot gëzim për planet e tyre, të sigurt për prodhimin e madh që i priste.²⁶ Por, kur vajtën dhe panë vendin, thanë: “Oh, paskemi gabuar drejtim!”²⁷. “Jo, kemi humbur atë që kishim.”²⁸. Më i urti prej tyre tha: “A nuk ju thashë: “Përse nuk e lavdëroni (me tesbih) Zotin?”.”²⁹. Atëherë, ata thanë: “I pastër nga çdo e metë është Zoti ynë. Pa dyshim, ne u treguam të padrejtë”.³⁰. Dhe më pas iu kthyen njëri-tjetrit me qortime,³¹ duke thënë: “Të mjerët ne, që tejkaluam kufijtë! ³². Shpresojmë që Zoti ynë të na e zëvendësojë këtë fatkeqësi me diçka më të mirë se ajo që na humbi! Ne e mbajmë shpresën vetëm te Zoti ynë!”³³. Ja, i tillë do të jetë dënimi. Ndërsa në Botën Tjetër, dënimi do të jetë shumë më i ashpër, Sikur ta kuptonin!

³⁴. Është e sigurt se për të devotshmit do të ketë kopshte të begatshme te Zoti i tyre.³⁵. A do t’i konsiderojmë keqbërësit njëlloj si muslimanët?! ³⁶. Ç’është me ju? Si gjykoni ashtu?! ³⁷. A mos keni ndonjë libër, nga i cili mësoni ³⁸. se ju do të keni atje çfarë të dëshironi?! ³⁹. A mos keni ndonjë zotim të madh prej Nesh, që vazhdon deri në Kijamet, se do ta arrini atë që gjykoni dhe dëshironi?! ⁴⁰. Pyeti: “Cili prej tyre jua siguron atë?”⁴¹. Apo kanë ortakë, që u japin siguri?! Le t’i sjellin “ortakët” e vet, nëse thonë të vërtetën!

⁴². Ditën kur të zbulohet kërciri ata do të ftohen për të bërë sexhde, por nuk do të munden. ⁴³. Të përulura e të tmerruara janë shikimet e tyre, ndërsa ata i kaplon poshtërimi. Ata u ftuan të bënë sexhde kur ishin tepër të aftë. ⁴⁴. Pra, m’i lër Mua ata që e mohojnë këtë Kur’an! Ne do t’i afrojmë ata gradualisht (drejt ndëshkimit),

prej nga nuk e presin.⁴⁵ Unë u jap afat atyre, sepse ndëshkimi Im është shumë i fortë.

⁴⁶. A mos po u kërkon atyre shpërblim e ata po rëndohen nga shpenzimet?! ⁴⁷. Apo mos ndoshta dinë të fshehtën dhe shkruajnë (këto gjykime)?! ⁴⁸. Po ti bëhu i durueshëm ndaj caktimit të Zotit tënd dhe mos u bëj si ai i peshkut kur u lut, në atë gjendje trishtimi. ⁴⁹. Sikur të mos e përfshinte mirësia nga Zoti i tij, ai do të hidhej në shkretëtirë i braktisur dhe i fajtuar. ⁵⁰. Por Zoti i tij e bëri atë të zgjedhur dhe prej të mirëve. ⁵¹. Ata që nuk besojnë, gati sa nuk të hanë me shikimet e tyre dhe thonë: “Ai është i marrë.” ⁵². Po ai (Kur’ani) nuk është gjë tjetër, por veçse këshillë për botët.

SURJA 69 - HAKKA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. El Hâkkah (Dita e gjykimit). ². Çfarë është El Hâkkah? ³. E ku mund ta dish ti se ç’është El Hâkkah? ⁴. Themudi dhe Adi mohuan Ditën e Tmerit. ⁵. Sa i përket Themudit, ata u shkatërruan me një ushtimë të tmerrshme. ⁶. Ndërsa Adi u shkatërrua me një stuhi të fuqishme e të zhurmshme, ⁷. Që Ai e lëshoi kundër tyre shtatë net e tetë ditë rresht. Sikur t’i shihje njerëzit që shembeshin përdhe, si të ishin trungje hurmash të zgavruara. ⁸. A e gjen ndonjë që ka mbetur prej tyre? ⁹. Faraoni, ata që ishin para tij dhe të përmbysurit kryen poshtërsi. ¹⁰. Ata kundërshtuan të Dërguarin e Zotit të tyre, prandaj Ai i ndëshkoi me një dënim edhe më të ashpër. ¹¹. Pasi vërshoi uji (në kohën e Nuhut), Ne ju hipëm në anije, ¹². që të shërbente si përkujtim për ju dhe për ta kuptuar çdo vesh përkujtues.”

¹³. E kur t’i fryhet Surit vetëm një herë, ¹⁴. dhe të ngrihen toka e malet dhe, me një të goditur të vetme, të përplasen me njëri-tjetrin, ¹⁵. Në atë Ditë do të ndodhë e Vërteta. ¹⁶. Qielli do të çahet dhe atë ditë është i rrënuar, ¹⁷. ndërsa melekët do të qëndrojnë në skajet

e tij. Atë ditë, Arshin e Zotit tënd e bartin mbi vete tetë prej tyre.
¹⁸ Atë ditë, ju do të dilni zbuluar e nuk do të mbetet i fshehtë asnjë sekret i juaji.

¹⁹ Ai që do t'i jepet libri i vet nga e djathta e tij, do të thotë: "Ej, ju të gjithë! Ja, lexojeni librin tim!" ²⁰ Unë kam qenë i bindur se do të jap llogarinë time." ²¹ Ai do të jetë në një jetë të kënaqshme, ²² në një Xhenet të lartë, ²³ ku pemët e veta do t'i ketë shumë pranë. ²⁴ Hani e pini shijshëm, sepse ju e keni përgatitur këtë në ditët e kaluara! ²⁵ Kurse ai që do t'i jepet libri nga e majta e vet, do të thotë: "Oh, i mjeri unë! Ah, sikur të mos më jepej fare ky libri im, ²⁶ E kështu të mos e dija se si është llogaria ime! ²⁷ Ah, sikur të kishte qenë ajo (vdekja) fund i përhershëm për mua! ²⁸ Pasuria nuk më bëri aspak dobi. ²⁹ M'u hoq edhe pushteti." ³⁰ Kapeni dhe prangoseni në hekura! ³¹ Pastaj hidheni në Xhehenem! ³² Pastaj lidheni me një zinxhir të gjatë shtatëdhjetë kutë! ³³ Sepse ai nuk besonte Allahun e Madhëruar. ³⁴ Ai nuk nxiste për të ushqyer të varfrit. ³⁵ Ai sot nuk ka këtu asnjë mik, ³⁶ as ushqim tjetër, përveç gislin-it (qelb nga trupat e banorëve të xhehenemit), ³⁷ që nuk e ha kush, përveç të gabuarve.

³⁸ Unë betohem në atë që e shihni. ³⁹ Edhe në atë që nuk e shihni. ⁴⁰ Se, me të vërtetë ai (Kur'ani) është Fjalë që e kumton i Dërguari i ndershëm. ⁴¹ Ai nuk është fjalë e ndonjë poeti; por ju nuk besoni. ⁴² Nuk është as fjalë e ndonjë falltari; por ju nuk kujtoni. ⁴³ Ai është shpallje prej Zotit të botëve. ⁴⁴ Sikur ai të trillonte për Ne ndonjë fjalë, ⁴⁵ Ne do ta kapnim atë me fuqinë Tonë, ⁴⁶ E pastaj do t'ia këputnim arterien e zemrës. ⁴⁷ E askush prej jush nuk do të mund të ndërhynte për mbrojtjen e tij. ⁴⁸ Ai (Kur'ani) është këshillë për të devotshmit. ⁴⁹ S'ka dyshim se Ne dimë që ndër ju ka edhe mohues. ⁵⁰ Ai (Kur'ani) pa dyshim do të jetë dëshpërim për jobesimtarët. ⁵¹ Ai (Kur'ani) është e vërteta e sigurt! ⁵² Prandaj, ti lartësoje nga të metat Zotin tënd të Madhëruar!

SURJA 70 - MEARIXH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Dikush kërkoi dënimin e pashmangshëm. ². Ai është (në pritë) për jobesimtarët. Askush nuk mund ta ndalë atë. ³. Ai dënim vjen nga Allahu, Pronari i rrugëve të larta. ⁴. Atje ngjiten melekët dhe shpirti në një ditë, e cila zgjat pesëdhjetë mijë vjet. ⁵. Ti bëj durim, me një durim të hijshëm. ⁶. Ata (jobesimtarët) e shohin atë (Ditën e Kjametit) larg, ⁷. Kurse Ne e shohim atë afër. ⁸. Ditën, kur qielli të bëhet si plumb i shkrirë, ⁹. E malet të bëhen si lesh i shprishur, ¹⁰. Dhe asnjë mik të mos pyesë për mikun, ¹¹. Atë Ditë ata (njerëzia) do të shihen ndërmjet tyre. Krimineli do të dëshironte ta shpaguante dënimin e asaj dite me bijtë e vet, ¹². me gruan dhe me vëllain e vet, ¹³. me të afërmit e vet, tek të cilët mbështetej, ¹⁴. madje, me gjithë ç'ka në tokë, vetëm për të shpëtuar.

¹⁵. Jo, kursesi! Ajo (që i pret mohuesit) është Ledhá (Zjarr i përflakur), ¹⁶. që ta shkul lëkurën e kokës. ¹⁷. Ai zjarr thërret atë, që është sprapsur e larguar, ¹⁸. atë që vetëm grumbullonte (pasuri) dhe fshihte. ¹⁹. Pa dyshim, njeriu është i prirur të jetë i padurueshëm. ²⁰. Kur e godet ndonjë e keqe, ai ankohet së tepërmi. ²¹. Ndërsa, kur e gjen e mira, ai bëhet tepër koprrac. ²². Përveç atyre që falen, ²³. që janë të vazhdueshëm në faljen e namazit të tyre. ²⁴. Dhe përveç atyre që, në pasurinë e vet kanë ndarë një pjesë të caktuar ²⁵. Për lypësin dhe për nevojtarin. ²⁶. Dhe përveç atyre, që e besojnë me siguri të plotë Ditën e Gjykimit, ²⁷. Dhe atyre që prej dënimit të Zotit të tyre frikësohen. ²⁸. Nuk ka dyshim se prej dënimit të Zotit të tyre nuk ka shpëtim. ²⁹. Përfshihen edhe ata që e ruajnë ndershmërinë e vet, ³⁰. Dhe shkojnë veç me gratë e veta ose me robëreshat që kanë në zotërim, për të cilat nuk fajsohen. ³¹. Ndërsa ata që kërkojnë përtej kësaj - ata janë të shfrenuarit. ³². Përfshihen edhe ata të cilët janë besnikë ndaj amanetit që u është besuar dhe ndaj premtimit të

dhënë. ^{33.} Edhe ata që dëshminë e vet nuk e fshehin. ^{34.} Edhe ata që ndaj namazit të tyre janë të kujdesshëm. ^{35.} Të gjithë këta janë në Xhenete, të nderuar.

^{36.} Ç'është me ata që nuk besojnë, (ata) që pandërprerë zgjasin shikimet drejt teje ^{37.} E që sorollaten në grupe, djathtas e majtas teje? ^{38.} A mos duan që të hyjnë në Xhenetin e begatshëm?!

^{39.} Kurrsesi. Ne i krijuam ata prej asaj që ata e dinë.

^{40.} Betohem në Zotin e lindjeve dhe të perëndimeve, se Ne jemi të plotfuqishëm, ^{41.} Që t'i zëvendësojmë ata me të tjerë më të mirë se ata, dhe askush nuk mund të na dalë para. ^{42.} Por ti lëri ata të zhyten edhe më thellë dhe le të dëfrehen, derisa të përjetojnë Ditën e tyre, që u është paralajmëruar; ^{43.} Ditën kur, duke u ngutur, do të dalin prej varreve, sikur të ishin duke nxituar drejt idhujve të tyre. ^{44.} Të përulura do jenë shikimet e tyre. Ata do t'i ketë kapluar poshtërimi. Kjo është dita që u është premtuar.

SURJA 71 - NUH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} Ne e dërguam Nuhun te populli i vet: “Tërhiqja vërejtjen popullit tënd, para se ata t'i godasë një dënim i dhembshëm!”

^{2.} Ai tha: “O populli im! Unë për ju jam një paralajmërues i qartë.

^{3.} Adhurojeni Allahun, ruhuni prej Tij dhe bindmuni mua! ^{4.} Ai ju mbulon gjynahet tuaja dhe ju jep afat deri në një moment të caktuar.

Por, kur të vijë afati i caktuar prej Allahut, ai nuk shtyhet për më vonë, nëse e dini. ^{5.} Ai tha: “O Zoti im! Unë e ftova popullin tim natën dhe ditën, ^{6.} Por ftesa ime vetëm sa ia shtoi largimin. ^{7.} Sa herë

që unë i ftoja ata tek Ti, për t'ua falur gjynahet, ata i fusnin gishtat në veshë dhe mbulonin kokat me teshat e tyre, për të vazhduar në të tyren me një kryeneçësi të madhe. ^{8.} Unë i ftova ata haptazi. ^{9.} Ua drejtova thirrjen sheshazi e shumë herë edhe fshehurazi”. ^{10.} Unë

u thashë: “Kërkojini falje Zotit tuaj! Ai vërtet është Falës i Madh.¹¹ Ai do t’ju lëshojë nga qielli shi me mbushulli,¹² Do t’ju begatojë me pasuri dhe me djem, do t’ju mundësojë të keni kopshte dhe lumenj.¹³ Ç’është kështu me ju, që nuk i shprehni Allahut madhërinë që e meriton,¹⁴ kur Ai ju krijoi në disa etapa?!¹⁵ A nuk e shihni se si Allahu ka krijuar shtatë qiej, palë-palë.¹⁶ Dhe në ta, hënën e bëri dritë e diellin e bëri ndriçues.¹⁷ Allahu ju nxori prej tokës, si bimë.¹⁸ Pastaj ju kthen në të, për t’ju nxjerrë sërish.¹⁹ Allahu e bëri Tokën shtrojë për ju,²⁰ Që të ecni nëpër rrugët e saj të gjera”.

²¹ Nuhu tha: “O Zoti im! Ata nuk m’u bindën mua, por shkuan pas atyre, të cilëve pasuria dhe fëmijët e tyre u shtuan veçse dëshpërim,²² dhe të cilët u kurdisën kurthe shumë të mëdha.²³ Ata u thanë: “Kurrë mos i braktisni zotat tuaj! Mos e braktisni Ueddën, as Suvânë, as Jeguthën, Jeûkën dhe Nesrën!”.²⁴ Ata zhytën në humbje shumë pasues të tyre. Prandaj, të padrejtëve Ti shtoj veçse humbje!”²⁵ Për shkak të gjynaheve të tyre, ata u përmytën dhe u hodhën në zjarr. Ata nuk gjetën ndihmëtar, që t’i shpëtonin prej Allahut.

²⁶ Nuhu tha: “O Zoti im! Mos lër mbi Tokë asnjë nga jobesimtarët!²⁷ Nëse Ti i lë, ata do t’i largojnë adhuruesit e Tu (nga rruga e drejtë) dhe prej tyre do të lindin veçse të shfrenuar dhe jobesimtarë.²⁸ O Zoti im! Më fal mua, fali prindërit e mi, ata që hynë në shtëpinë time si besimtarë dhe të gjithë besimtarët e besimtarët! Ndërsa jobesimtarëve shtoj veçse dëshpërim!”.

SURJA 72 - XHINN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹ Thuaj: “Mua më është shpallur se një grup xhindesh mbajtën vesh dhe thanë: ‘Ne kemi dëgjuar një Kuran të mahnitshëm.’² Ai

udhëzon tek e vërteta, prandaj i besuam atij dhe kurrë nuk do të adhurojmë askënd tjetër, veç Zotit tonë. ³ U lartësoftë madhështia e Zotit tonë që nuk ka nevojë të ketë grua a fëmijë. ⁴ S'ka dyshim se ai mendjelehti ynë thoshte gënjeshtër të mëdha ndaj Allahut. ⁵ Ndërsa ne mendonim se as njerëzit, as xhindet nuk mund të thoshin gënjeshtër për Allahun. ⁶ Ka pasur burra prej njerëzve, që u kërkonin ndihmë xhindeve, duke ua shtuar kështu edhe më shumë kryeneçësinë. ⁷ Dhe ata mendonin, siç mendoni edhe ju se Allahu nuk ka për të ringjallur asnjë. ⁸ Vërtet, ne kemi hulumtuar qiellin, por e kemi gjetur atë plot me roje të fuqishëm dhe me shkëndija (të zjarrita). ⁹ Ne, më parë, arrinim të dëgjonim diçka, por kush përpiqet tashmë të dëgjojë atje, has në pusinë e shkëndijës së zjarrtë. ¹⁰ Ne nuk e dimë a është për qëllim ndonjë e keqe për ata që janë në Tokë, apo Zoti i tyre dëshiron që t'i udhëzojë. ¹¹ Është e vërtetë se prej nesh ka të mirë, por ka edhe që nuk janë të tillë. Ne kemi qenë në drejtime të ndryshme. ¹² Ne jemi të bindur se Allahut nuk mund t'i shmangemi në Tokë e as nuk mund t'i shpëtojmë Atij duke ikur. ¹³ Dhe ne sapo e dëgjuam udhëzimin, i besuam Atij. E kush i beson Zotit të vet, nuk i druhet ndonjë dëmtimi e as ndonjë padrejtësie. ¹⁴ Është e vërtetë se prej nesh ka besimtarë, por ka edhe që janë jashtë rrugës. Kush pranoi Islamin, ai gjeti rrugën e shpëtimit. ¹⁵ Ndërsa ata që e braktisën Rrugën, ata u bënë lëndë e Xhehenemit.”

¹⁶ Sikur ata t'i përmbaheshin Rrugës së Drejtë, Ne do t'u lëshonim atyre ujë me mbushulli, ¹⁷ për t'i sprovuar me të. Atë që ia kthen shpinën kujtimit të Zotit të vet, Zoti e çon në vuajtje të padurueshme. ¹⁸ Me të vërtetë, xhamitë janë vetëm që t'i lutesh Allahut, prandaj mos i'u lutni në to askujt tjetër veç Allahut! ¹⁹ Dhe, vërtet, kur robi i Allahut u ngrit ta adhuronte Atë, ata gati sa hipën njëri mbi tjetrin, për ta dëgjuar. ²⁰ Thuaj: “Unë adhuroj veçse Zotin tim dhe nuk barazoj me Të asgjë.” ²¹ Thuaj: “Unë nuk kam në dorë që t'ju dëmtoj dhe as t'ju udhëzoj në rrugë të drejtë.” ²² Thuaj:

“Është e vërtetë se mua nuk më mbron askush prej Allahut dhe, përveç se tek Ai, unë nuk mund të gjej mbështetje askund tjetër. ²³ Unë jam veçse përcjellës i Allahut dhe i shpalljeve të Tij. Atyre që kundërshtojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij u takon zjarri i Xhehenemit, ku do të jenë përgjithmonë, pa mbarim.

²⁴ Kur të shohin atë që u është premtuar, atëherë do ta kuptojnë se cili është, vërtet ndihmësi më i dobët dhe më i vogël në numër. ²⁵ Thuaj: “Unë nuk e di a do të jetë afër ajo që u premtohet, apo Zoti im do ta vonojë atë shumë?” ²⁶ Ai është i Gjithëdituri për të fshehtën dhe fshehtësinë e Vet nuk ia zbulon askujt, ²⁷ Përveç ndonjë të dërguari, që Ai dëshiron. Atëherë, Ai vë roje para edhe prapa tij, ²⁸ për t’u bërë e qartë se ata i kanë kumtuar shpalljet e Zotit të tyre dhe se Ai di gjithçka rreth tyre. Ai e di sasinë e gjithçkaje që ekziston.

SURJA 73 - MUZZEMIL

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹ O ti i mbuluar! ² Ngrihu për falje natën, përveç një pjese të vogël të saj: ³ gjysmën e saj, ose diçka më pak se gjysma, ⁴ ose shto pak më shumë, dhe lexoje Kur’anin me vëmendje! ⁵ Ne do të të shpallim ty fjalë me peshë.

⁶ Me të vërtetë adhurimi i natës ndikon më fort (në shpirt) dhe Fjala (e Kur’anit) që lexohet është më e qartë (për mendjen dhe zemrën). ⁷ Vërtet, ti, gjatë ditës, ke angazhime të shumta. ⁸ Por, ti përmende Zotin tënd dhe përkushtoj plotësisht Atij! ⁹ Ai është Zoti i lindjes dhe i perëndimit. Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë veç Tij. Prandaj, vetëm Atë zgjidh për mbështetje! ¹⁰ Bëj durim për atë që të thonë njerëzit dhe largohu prej tyre me maturi! ¹¹ M’i lër Mua ata gënjeshtarë pasanikë dhe jepu atyre një afat të shkurtër! ¹² Me të vërtetë, tek Ne ka ndëshkim dhe zjarr. ¹³ Ka ushqim që

nuk gëlltitet dhe dënim të dhembshëm. ¹⁴. Atë ditë, toka e malet do të dridhen dhe malet të bëhen si rërë e lëvizëshme.

¹⁵. Ne sollëm te ju një të Dërguar, që do të dëshmojë kundër jush, ashtu siç çuam edhe te Faraoni një të Dërguar. ¹⁶. Por Faraoni e kundërshtoi të Dërguarin, prandaj Ne e ndëshkuam atë me një dënim të rëndë. ¹⁷. Nëse ju mohoni, atëherë si do të mbroheni prej dënimit të asaj Dite, që fëmijët do t'i bëjë pleq?! ¹⁸. Atë Ditë, qielli do të çahet dhe premtimi i Tij do të përmbushet. ¹⁹. Këto (ajete) janë një kujtim qortues. Kush do, e zgjedh rrugën për tek Zoti i vet.

²⁰. Zoti yt e di se ti dhe një grup i atyre, që janë me ty, kaloni në adhurim më pak se dy të tretat e natës, ose gjysmën e saj, ose një të tretën e saj. Allahu e di gjatësinë e natës dhe të ditës. Ai e di që ju nuk do të mund ta përmbushni atë (namazin e natës), prandaj ju bëri lehtësime. Atëherë lexoni (Kuran) aq sa t'ju vijë më lehtë! Ai e di se nga ju do të ketë të sëmurë, do të ketë nga ata që lëvizin nëpër tokë për të kërkuar begatitë e Allahut, ashtu si edhe të tjerë që luftojnë në rrugën e Allahut. Faluni dhe lexoni, aq sa t'ju vijë më lehtë! Faleni me rregull namazin, jepni zekatin dhe jepni për hir të Allahut hua të mirë! Çfarëdo të mire të përgatisni për veten tuaj, atë do ta gjeni tek Allahu më të mirë dhe më të shpërblyer. Kërkoni falje prej Allahut, se, pa dyshim, Allahu është Mëkatfalës e Mëshirëplotë!

SURJA 74 - MUDDETHIR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. O ti i mbuluar! ². Ngrihu dhe tërhiq vërejtjen (njerëzisë)! ³. E madhëroje Zotin tënd! ⁴. Rrobat e tua pastroji! ⁵. Së keqes së ndyrë largoji! ⁶. Mos u mburr me atë që jep e mos të të duket shumë! ⁷. Dhe për hir të Zotit tënd, duro!

⁸. E, kur t'i fryhet Surit, ⁹. Atëherë është një ditë e vështirë. ¹⁰. Nuk do të jetë aspak e lehtë për jobesimtarët. ¹¹. Ma lër Mua atë,

që e krijova të vetmuar, ^{12.} që i mundësova të ketë pasuri të madhe; ^{13.} që e bëra edhe me djem, të cilët i ka me vete! ^{14.} Unë ia kam dhënë të gjitha mundësitë, ^{15.} ndërsa ai lakmon që t'ia shtoj edhe më shumë. ^{16.} Por jo. Ai u tregua mohues i fakteve Tona. ^{17.} Atë do ta ndrydh dhe do ta ndëshkoj me një dënim të rëndë e të padurueshëm.

^{18.} Ai mendonte dhe gjykonte. ^{19.} Qoftë i shkatërruar! Po si gjykonte?! ^{20.} Prapë qoftë i shkatërruar! E si gjykonte?! ^{21.} Ai thellohej e thellohej në mendime, ^{22.} pastaj vrenjtej dhe vrazhdësohej. ^{23.} Por në fund, ktheu shpinën dhe tregoi mendjemadhësi. ^{24.} Ai tha: “Ky (Kur'an) nuk është gjë tjetër, veçse një magji, që përcillet prej të tjerëve. ^{25.} Ky(Kur'an) nuk është gjë tjetër, veçse “fjalë njerëzish””!

^{26.} Unë do ta flak atë në Sekar ! ^{27.} E ku e di ti se çfarë është Sekar?! ^{28.} Ai është i tillë që nuk lë send pa e djegur. ^{29.} Ai i përcëllon dhe i nxin lëkurat. ^{30.} Nëntëmbëdhjetë janë mbikëqyrësit e tij. ^{31.} Ne bëmë mbikëqyrës të Zjarrit veç engjëj, numrin e të cilëve e bëmë veçse si sprovë për ata që nuk besojnë, që të binden ata që u është dhënë Libri, që besimtarëve t'u shtohet edhe më shumë besimi, që ata të cilëve u është dhënë Libri dhe besimtarët të mos kenë asnjë dyshim, ndërsa ata të cilët në zemrat e tyre kanë sëmundje dhe jobesimtarët të thonë: “Çfarë deshi Allahu me këtë shembull?” Ja, kështu Allahu e lë të humbur atë që Ai do dhe e udhëzon atë që do. Ushtritë e Zotit tënd nuk i di askush veç Tij. Ky (lajm) është veçse një kujtim për njerëzit.

^{32.} Betohem në Hënën, ^{33.} Edhe në natën, kur ajo tërhiqet, ^{34.} Edhe në agimin, kur ai shkrep, ^{35.} S'ka dyshim se ai (Zjarri) është një nga belatë më të mëdha. ^{36.} Ai është vërejtje për njerëzit. ^{37.} Për atë nga mesi juaj që dëshiron të përparojë apo të ngecë në vend. ^{38.} Çdo njeri është peng i veprave të veta. ^{39.} përveç të djathtëve, ^{40.} të cilët do jenë në Xhenete dhe do t'i bëjnë pyetje njëri-tjetrit ^{41.} dhe (do t'u thonë) zullumqarëve: ^{42.} “Çfarë ju solli në Sekar?” ^{43.} Ata do përgjigjen: “Nuk ishim prej atyre që falnin namaz,

^{44.} nuk ushqenim të varfërit, ^{45.} por përziheshim me të tjerët në vepra të kota. ^{46.} Ne, nuk e besonim as Ditën e Gjykimit, ^{47.} derisa na erdhi e Vërteta e sigurt.” ^{48.} Tashmë, atyre nuk do t’u bëjë më dobi ndërmjetësimi i ndërmjetësuesve.

^{49.} Po çfarë kanë ata që i largohen këshillës? ^{50.} Ata janë si gomarë të egër të trembur, ^{51.} që vrapojnë prej luanit. ^{52.} Secili prej tyre dëshiron t’i jepet një libër i posaçëm. ^{53.} Jo! Ata nuk i frikësohen Botës Tjetër. ^{54.} Kjo është, pa dyshim, një këshillë e vyer, ^{55.} Nga e cila përfiton kush dëshiron. ^{56.} Por ata mund të mësojnë prej saj, vetëm nëse do Allahu. Vetëm Ai e meriton që t’i ruhesh dhe që të jetë Falës i gjynaheve!

SURJA 75 - KIJAME

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} Betohem në Ditën e Kijametit. ^{2.} Betohem në shpirtin shumë qortues. ^{3.} A mendon njeriu se Ne nuk do t’ia bashkojmë sërish eshtrat atij? ^{4.} Përkundrazi, Ne jemi të Plotpushtetshëm ta rikrijojmë sikurse ka qenë, deri te mollëzat e gishtave të tij ^{5.} Por njeriu dëshiron të vazhdojë edhe më tej në gjynahe ^{6.} e pyet: “Kur është Dita e Kijametit?” ^{7.} Kur shikimi të tmerrohet, ^{8.} kur Hëna të fshihet, ^{9.} dhe Dielli e Hëna të bashkohen, ^{10.} atë Ditë, njeriu do të thotë: “Ku të fshihem (që të shpëtoj)?” ^{11.} Jo, nuk ka se ku të fshihet. ^{12.} Atë Ditë, vetëm te Zoti yt është kthimi. ^{13.} Atë Ditë, njeriu do të njihet me atë që ka bërë dhe me atë që ka lënë pa bërë. ^{14.} Madje, njeriu do të jetë dëshmitar i vetvetes, ^{15.} edhe nëse paraqet arsyetime.

^{16.} Ti mos u ngut me gjuhë, që ta këndosh atë sa më shpejt, ^{17.} sepse e kemi Ne detyrë se si do të ngulitet dhe këndohet ai! ^{18.} Pasi të ta kemi kumtuar atë, atëherë fillo ti! ^{19.} Pastaj e kemi Ne për detyrë që ta sqarojmë atë.

^{20.} Por ju doni këtë të ngutshmen ^{21.} Dhe e lini pas dore atë të

ardhmen. ^{22.} Atë Ditë do të ketë fytyra të ndritura, ^{23.} që Zotin e tyre do të shikojnë. ^{24.} Atë Ditë do të ketë edhe fytyra të zymta, ^{25.} që presin atë (Dënim të ashpër) që të thyen kurrizin. ^{26.} Jo, mos ashtu (në mosbesim)! Kur shpirti t'i arrijë në gropë të fytit, ^{27.} dhe kur të thonë: "Kush do t'i këndojë (ta yshtë)?" ^{28.} Kur ai (njeriu) të bindet se i ka ardhur çasti i ndarjes, ^{29.} ndërkohë që kërcinjtë do t'i bashkohen me njëri-tjetrin, ^{30.} atë ditë, atij i fillon rruga për te Zoti yt.

^{31.} Por ai (mosbesimtari) nuk beson dhe as nuk fal namaz, ^{32.} por vetëm mohon dhe kthen shpinën, ^{33.} e pastaj shkon te familja e vet, gjithë fodullëk. ^{34.} (Atij do t'i thuhet) Mjerë për ty, mjerë! ^{35.} Mjerë për ty, mjerë! ^{36.} A mos mendon njeriu se do të lihet pa dhënë llogari?! ^{37.} A nuk vjen ai (njeriu) nga një pikë lëngu, që hidhet me forcë, ^{38.} e pastaj bëhet gjak i trashë, që Ai (Zoti) e krijon dhe e përsos. ^{39.} Dhe, prej atij (uji), Ai krijon mashkullin dhe femrën?! ^{40.} A nuk është Ai i Plotpushtetshëm për t'i ngjallur të vdekurit?!

SURJA 76 - INSAN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} Vërtet, ka kaluar një periudhë kohe, që njeriu nuk ekzistonte. ^{2.} Ne e krijuam njeriun prej një lëngu të përzier, për ta sprovuar atë dhe e bëmë që të dëgjojë e të shohë. ^{3.} Ne i treguam atij rrugën e drejtë e kështu, ai do të jetë mirënjohës ose përbuzës.

^{4.} Ne kemi përgatitur për jobesimtarët zinxhirë, pranga dhe zjarr. ^{5.} S'ka dyshim se të devotshmit do të pinë në kupa, që kanë pije të përzier me kafur, ^{6.} Ai (kafuri) është një burim, prej të cilit do pinë adhuruesit e Allahut dhe të cilin do ta gjejnë atje ku do të dëshirojnë e me mbushulli. ^{7.} (Të devotshmit) Janë ata që zbatojnë premtimet e tyre dhe i frikësohen një Dite, tmerri i së cilës është gjithëpërfshirës. ^{8.} Janë ata që, për hir të Tij, prej pasurisë që e duan

shumë, u japin ushqim të varfërve, jetimëve dhe robërve. ⁹. “Ne (thonë të devotshmit) po ju ushqejmë veçse për hir të (shikimit të) Fytyrës së Allahut dhe nuk kërkojmë prej jush ndonjë shpërblim e as falënderim. ¹⁰. Ne i frikësohemi Zotit tonë për atë Ditë, që fytyrat i bën të zymta dhe është e llahtarshme”. ¹¹. Allahu i ka ruajtur ata prej sherrit të asaj dite dhe u ka dhuruar shkëlqim e lumturi në fytyra. ¹². Për shkak se ata bëjnë durim, Ai i shpërblen me Xhenet dhe me veshje mëndafshi. ¹³. Ata do jenë atje, të mbështetur në kolltukë dhe nuk do të ndiejnë as të nxehtë e as të ftohtë. ¹⁴. Hijet do t’u bien sipër dhe degët e pemëve (plot fruta) do t’u afrohen pranë. ¹⁵. Atyre do t’u shërbehet me enë të argjendta dhe me gota të kristalta, ¹⁶. Me gota të tejdukshme prej argjendi, që ata vetë do t’i përcaktojnë si të duan. ¹⁷. Do t’u jepen gota me pije të përziera me xhenxhefil, ¹⁸. Ai vjen prej një burimi aty, që quhet Selsebil. ¹⁹. Mes tyre lëvizin duke shërbyer djelmossa, që do jenë përherë të tillë e që, kur i kundron, duken si margaritarë të shpërndarë. ²⁰. Kur hedh shikimin atje (në Xhenet), sheh begati e pasuri të mëdha, ²¹. Ata (besimtarët) janë të veshur me mëndafsh të hollë e të gjelbër dhe me mëndafsh të trashë, të stolisur me bylyzykë të argjendtë. Dhe Zoti i tyre u jep të pinë pije të kulluar. ²². (Atyre do t’u thuhet) Ky është shpërblimi për ju, sepse e keni merituar me përpjekjet tuaja.

²³. Ne ta shpallëm Kuranin pjesë-pjesë. ²⁴. Prandaj, ti bëhu i durueshëm ndaj gjykimit të Zotit tënd, e mos dëgjo asnjë gjynahqar ose jobesimtar prej tyre. ²⁵. Adhuroje Zotin tënd mëngjes e mbrëmje! ²⁶. Bëj sexhde për Të në një pjesë të natës dhe madhëroje Atë shumë gjatë natës! ²⁷. Vërtet, ata (mosbesimtarët) e duan shumë këtë jetë dhe e shpërfillin Ditën e Rëndë, që i pret. ²⁸. Ne i krijuam ata (njerëzit) dhe Ne e përsosëm krijimin e tyre. Kur të dëshirojmë, Ne do t’i rikthejmë ata me një krijim të ri. ²⁹. Vërtet, këto janë këshilla, prandaj kush dëshiron, e gjen rrugën që e çon te Zoti i vet. ³⁰. Po ju mund ta doni diçka, vetëm nëse do Allahu. Pa dyshim, Allahu është

i Gjithëditur dhe i Urtë. ³¹. Atë që Ai e do, e përfshin në mëshirën e Vet. Kurse për keqbërësit, Ai ka përgatitur dënim të dhembshëm.

SURJA 77 - MURSELAT

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për ata që dërgohen njëri pas tjetrit me mirësi, ². Për ata që janë të shpejtë si furtunë, ³. Për shpërndarësit, që shpërndajnë! ⁴. Për ata që ndajnë saktë! ⁵. Për ata që sjellin shpallje (nga Allahu), ⁶. Si dëshmi ose si paralajmërim! ⁷. S'ka dyshim se ajo që u është premtuar, ka për të ndodhur patjetër,

⁸. Atëherë kur yjet të shuhën, ⁹. Kur qielli të çahet, ¹⁰. kur malet të shpërbëhen, ¹¹. E kur të dërguarve u është caktuar koha për të dëshmuar. ¹². E në ç'ditë u është caktuar atyre koha? ¹³. Ditën e Gjykimit. ¹⁴. E ku e di ti se ç'është Dita e Gjykimit? ¹⁵. Ajo Ditë është shkatërrim për mohuesit. ¹⁶. A nuk i shkatërruam Ne popujt më të hershëm, ¹⁷. Dhe pastaj të tjerët që i shoqëruan? ¹⁸. Kështu bëjmë Ne me keqbërësit. ¹⁹. Ajo ditë është mjerim i madh për mohuesit.

²⁰. A nuk ju krijojmë nga një lëng i dobët, ²¹. Që e vendosim në një vend të sigurt, ²². Deri në një afat të caktuar?! ²³. Ne e bëjmë përcaktimin e krijimit. Sa përcaktues të mirë jemi! ²⁴. Ajo ditë është mjerim i madh për mohuesit. ²⁵. A nuk e bëmë Ne tokën që të mbajë në gjirin e vet ²⁶. të gjallë dhe të vdekur ²⁷. A nuk kemi vënë në të male të forta e të larta?! A nuk ju kemi dhënë ujin, që jua shuan etjen? ²⁸. Ajo ditë është mjerim i madh për mohuesit.

²⁹. Shkoni tek ai vend, që ju e konsideruat të gënjeshtërt!
³⁰. Shkoni tek ajo hije, që ka tri degëzime, ³¹. që nuk bën as fresk e as nuk mbron prej flakëve! ³². Ai hedh shkëndija të mëdha, sa një kështjellë, ³³. që duken sikur të ishin deve të verdha. ³⁴. Ajo Ditë është mjerim i madh për mohuesit. ³⁵. Kjo është Dita kur ata nuk flasin, ³⁶. kur nuk u lejohet as që të shfajsohen! ³⁷. Ajo Ditë

është mjerim i madh për mohuesit.³⁸ Kjo është Dita e Gjykimit, që do ju mbledhë ju dhe ata të mëparshmit.³⁹ Nëse keni ndonjë dredhi, atëherë ejani e bëjeni!⁴⁰ Ajo Ditë është mjerim i madh për mohuesit.

⁴¹. Nuk ka dyshim se të devotshmit do të jenë nën hije, pranë burimeve,⁴² me larmi frutash, si t'i dëshirojnë.⁴³ (Atyre u thuhet) Hani e pini duke shijuar e me ëndje, për veprat që keni bërë!⁴⁴ Kështu i shpërblejmë Ne mirëbërësit!⁴⁵ Ajo Ditë është mjerim i madh për mohuesit.⁴⁶ (Mohuesve do tu thuhet) Hani e kënaquni për pak kohë, sepse ju jeni vërtet kundërshtues!⁴⁷ Ajo Ditë është mjerim i madh për mohuesit.⁴⁸ Për ata që, kur u thuhej: "Përkuluni në namaz!", ata nuk përkuleshin.⁴⁹ Ajo ditë është mjerim i madh për mohuesit.⁵⁰ Çfarë fjale besojnë ata, pas kësaj?!

SURJA 78 - NEBE'

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Për çfarë i bëjnë pyetje ata njëri-tjetrit? ². Për Lajmin e madh e tronditës, ³. për të cilin kanë aq shumë kundërshtime e polemika!⁴. Jo, të mos pyesin, sepse ata do ta kuptojnë!⁵. Përsëri jo, se ata do ta kuptojnë!⁶. A nuk e bëmë Ne Tokën të përshtatshme për ju, ⁷. Dhe malet shtylla? ⁸. Ne ju krijuam në çifte ⁹. Dhe gjumin jua bëmë për pushim. ¹⁰. Natën jua bëmë mbulesë, ¹¹. Dhe ditën gjallërim (për të punuar). ¹². Ne kemi ndërtuar mbi ju shtatë qiej të fortë, ¹³. dhe kemi vënë një Ndriçues që ngroh. ¹⁴. Prej reve lëshojmë shi të bollshëm, ¹⁵. që, nëpërmjet tij, të rrisim drithëra e bimë (foragjere) ¹⁶. edhe kopshte të dendura, palë mbi palë. ¹⁷. S'ka dyshim se Dita e Gjykimit është caktuar.

¹⁸. Ajo është Dita, kur do t'i fryhet Surit dhe ju do të vini grupe-grupe. ¹⁹. Qielli do të hapet e do të bëhet dyer-dyer. ²⁰. Malet do të shkulen e do të bëhen pluhur. ²¹. Me të vërtetë, Xhehenemi është në

pritë. ^{22.} Ai është vendstrehim i keqbërësve (mosbesimtarë), ^{23.} Ata do të mbesin atje përgjithmonë. ^{24.} Atje nuk do të shijojnë as freski, as ndonjë pije, ^{25.} përveçse ujë të valë e kalbësira, ^{26.} si ndëshkim të merituar. ^{27.} Ata nuk besojnë se do të japin llogari ^{28.} dhe argumentet Tona i mohojnë me forcë. ^{29.} Ne e kemi ruajtur çdo gjë me shkrim. ^{30.} Tani vuani! Ne do t'ju shtojmë vetëm se vuajtje.

^{31.} S'ka dyshim se të devotshmit do të kenë shpërblime të mëdha, ^{32.} kopshte e vreshta rrushi, ^{33.} edhe vasha të një moshe, ^{34.} edhe gota të mbushura plot (me pije të këndshme). ^{35.} Aty nuk do të dëgjojnë fjalë të kota e as gënjeshtër. ^{36.} Shumë shpërblime e dhurata të dhëna nga Zoti. ^{37.} Zoti i qiejve e i tokës dhe ç'ka ndërmjet tyre. Ai është i Gjithëmëshirshmi, të Cilit askush nuk mund t'i bëjë vërejtje. ^{38.} Atë ditë, Xhibrili dhe melekët do të qëndrojnë të rreshtuar. Askush nuk mund të flasë, veç atij që e lejon i Gjithëmëshirshmi dhe që thotë të vërtetën. ^{39.} Ajo është Dita e vërtetë. Prandaj, kush dëshiron, le t'i kthehet rrugës për te Zoti i vet. ^{40.} Ne i kemi paralajmëruar ata (njerëzit) për një dënim të afërt. Atë Ditë njeriu do të shikojë se çfarë i kanë sjellë duart e veta, ndërsa jobesimtari do thotë: "Ah, sikur të isha dhe!"

SURJA 79 - NAZIAT

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit.

^{1.} Beto hem për ata (melekë) që me forcë rrëmbejnë shpirtat (e keqbërësve). ^{2.} Dhe për ata që marrin shpirtat (e besimtarëve) me shkathësi, ^{3.} Dhe për ata (melekë) që me shpejtësi notojnë (mes qiellit dhe tokës), ^{4.} Dhe për ata (melekë) që nxitojnë (të përmbushin urdherat e Zotit). ^{5.} Beto hem edhe për ata (melekë) që çdo çështje rregullojnë. ^{6.} Ditën kur do të ndodhë tronditja (e madhe), ^{7.} pas së cilës një tjetër do të vijë! ^{8.} Atë ditë, zemrat do të jenë të tmerruara, ^{9.} dhe shikimet do të jenë të frikësuara ^{10.} Ata (mohuesit) thonë: "A

thua, do të bëhemi përsëri kështu si jemi, ¹¹. edhe pasi të jemi bërë eshtra të kalbura?!” ¹². Ata (mohuesit) thonë: “Atëherë, ai kthim do të jetë dëshpërues për ne!” ¹³. Ajo do të jetë një britmë e vetme, ¹⁴. Dhe ja, ata do t’ia behin mbi sipërfaqen e tokës.

¹⁵. A ta kanë rrëfyer historinë e Musait, ¹⁶. kur Zoti i tij e thirri në luginën e bekuar Tuva? ¹⁷. Ai i tha shko te Faraoni, se vërtet ai e ka tepruar. ¹⁸. E thuaji atij: “A do të pastrohesh?”. ¹⁹. Unë do të të udhëzoj për te Zoti yt, që t’ia kesh frikën!”. ²⁰. Ai i tregoi mrekullinë më të madhe, ²¹. por ai e përgënjeshtroi dhe nuk u bind. ²². Pastaj i ktheu shpinën dhe u largua. ²³. Bëri një tubim të madh dhe mbajti një fjalim. ²⁴. Dhe tha: “Unë jam Zoti juaj më i lartë!” ²⁵. Atëherë, Allahu e ndëshkoi atë rëndë, për këtë të fundit dhe për atë të parën. ²⁶. Ky ndëshkim është mësim për ata që frikësohen.

²⁷. A është më i rëndë krijimi juaj apo ai i qiellit? Ai e ndërtoi atë. ²⁸. E ngriti kupën e tij dhe e përsosi. ²⁹. Natën ia errësoi e ditën ia ndriçoi. ³⁰. E pastaj tokën e sheshoi. ³¹. Nxori prej saj ujin dhe kullotat e saj, ³². kurse malet ia përforcoi, ³³. si furnizim për ju dhe për kafshët tuaja.

³⁴. E, kur të vijë Katastrofa e madhe, ³⁵. atë ditë njeriu do të kujtojë se çfarë ka bërë. ³⁶. Xhehenemi do të shfaqet sheshazi për atë që e sheh. ³⁷. Për sa i përket atij, që i ka kaluar kufijtë ³⁸. dhe i ka dhënë përparësi jetës së kësaj bote, ³⁹. Xhehenemi do të jetë vendi i tij. ⁴⁰. E për atë që i është druajtur daljes para Zotit të vet dhe e ka ndaluar veten prej lakmisë, ⁴¹. Xheneti do të jetë vendi i tij. ⁴². Të pyesin Ty për Kijametin: “Kur do të ndodhë ai?”. ⁴³. Po, ku je në gjendje ti, që t’ua tregosh atë? ⁴⁴. Vetëm Zoti yt e ka dijen për të. ⁴⁵. Ti je vetëm paralajmërues i atyre që i druhen Atij. ⁴⁶. Ditën kur ta përrjetojnë atë, atyre do t’u duket sikur nuk kanë jetuar më shumë se një mbrëmje ose një mëngjes të saj.

SURJA 80 - ABESE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Ai u vrenjt dhe ktheu kurrizin, ². kur i erdhi i verbri. ³. E ku mund ta dish ti, ndoshta ai dëshiron të pastrohet, ⁴. ose të këshillohet dhe këshilla t'i bëjë dobi. ⁵. Atë i cili mendon se nuk ka nevojë për Zotin, ⁶. ti atij i kushton vëmendje. ⁷. Ti nuk ke përgjegjësi, nëse ai nuk dëshiron të pastrohet. ⁸. Ndërsa ai që vjen tek ti duke nxituar ⁹. dhe me drojë, ¹⁰. ti atij nuk ia vë veshin. ¹¹. Kurrë mos vepro ashtu! Në të vërtetë këto janë këshilla, ¹². dhe kush dëshiron, merr mësim. ¹³. Ai (Kur'ani) ndodhet në faqe të çmueshme, ¹⁴. të lartësuar e të pastra, ¹⁵. në duar të udhëtuesve (melekë), ¹⁶. të ndershëm e punëmirë. ¹⁷. Shkatërruar qoftë njeriu! Sa mohues i keq është ai! ¹⁸. Prej çfarë gjëje e krijon Zoti atë? ¹⁹. Prej një pike e krijon dhe përcakton (gjithçka). ²⁰. Pastaj rrugën ia lehtëson. ²¹. Pastaj e vdes dhe e varros. ²². Pastaj, kur të dëshirojë, e ringjall. ²³. Megjithatë, njeriu ende nuk i zbaton ato që Allahu urdhëron. ²⁴. Le të shikojë njeriu ushqimin e vet! ²⁵. Ne lëshojmë ujë me mbushulli. ²⁶. Pastaj e çajmë tokën në thellësi, ²⁷. dhe bëjmë që në të të mbijnë drithëra, ²⁸. Edhe rrush e perime, ²⁹. Edhe ullinj e hurma, ³⁰. Edhe kopshte të dendura, ³¹. Edhe pemë e kullota; ³². Si furnizim për ju dhe për bagëtinë tuaj. ³³. Por, kur të vijë Ushtima, ³⁴. Ajo është dita kur njeriu ikën prej vëllait të vet, ³⁵. Prej nënës dhe prej babait të vet, ³⁶. Prej gruas dhe prej fëmijëve të vet. ³⁷. Atë Ditë, çdo njeriu i mjafton çështja e vet. ³⁸. Atë Ditë do të ketë fytyra të shndritura, ³⁹. Të buzëqeshura e të gëzuara. ⁴⁰. Atë ditë do të ketë edhe fytyra të pluhurosura, ⁴¹. Që i ka mbuluar errësira. ⁴². Këta janë mohuesit, gjynahqarët.

SURJA 81 - TEKUIR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Kur Dielli të jetë mbështjellë ². dhe yjet të kenë rënë; ³. kur malet të zhduken, ⁴. kur devetë e shtrenjta të braktisen ⁵. dhe egërsirat të tubohen; ⁶. kur detet të vlojnë, ⁷. dhe shpirtrat të bashkohen; ⁸. kur, vajzat e varrosura për së gjalli, të pyeten ⁹. për çfarë gjynahu ato janë mbytur; ¹⁰. Kur fletët të jenë shpërndarë, ¹¹. Dhe qielli të zhvishet; ¹². Kur Xhehenemi të jetë flakëruar ¹³. Dhe Xheneti të jetë afruar; ¹⁴. Atëherë, njeriu do ta shohë se çfarë ka përgatitur.

¹⁵. Beto hem për yjet që tërhiqen, ¹⁶. Që udhëtojnë e fshihen; ¹⁷. për natën, kur bie terri, ¹⁸. dhe për agimin, kur zbardh! ¹⁹. S'ka dyshim se ai (Kur'ani) është fjalë e (sjellë përmes) të Dërguarit fisnik. ²⁰. Ai (Xhibrili) është i fortë dhe me pozitë të lartë të Zoti i Arshit. ²¹. Ai (Xhibrili) është i respektuar dhe besnik. ²². Shoku juaj (Muhamedi) nuk është i marrë! ²³. Me të vërtetë, ai e pa atë (Xhibrilin) në horizontin e qartë lindor. ²⁴. Ai (Muhamedi) kurrë nuk mund të jetë mbulues i së fshehtës, ²⁵. dhe ai (Kur'ani) nuk është fjalë e Shejtanit të mallkuar, ²⁶. prandaj, ku po shkoni?! ²⁷. Ai (Kur'ani) është veçse këshillë për njerëzit, ²⁸. për këdo prej jush që dëshiron të përqendrohet. ²⁹. Po ju nuk mundeni të dëshironi, pa dëshiruar Allahu, Zoti i botëve!

SURJA 82 - INFITAR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Kur qielli të çahet ². Dhe yjet të derdhen; ³. Kur detet të përzihen ⁴. Dhe varret të trazohen; ⁵. Atëherë çdokush do ta shohë se çfarë ka bërë dhe çfarë ka lënë pa bërë. ⁶. O njeri! Ç'të mashtroi ty, që nuk i besove Zotit tënd Bujar ⁷. I Cili të krijoi, të përsosi dhe

të harmonizoi,⁸ Të dha formën që Ai dëshiroi?⁹ Por jo, (me gjithë këto qortime) Ju e mohoni Ditën e Gjykimit.¹⁰ Pa dyshim, mbi ju qëndrojnë rojet.¹¹ Ata janë shkruar të ndershëm.¹² Ata dinë gjithçka që bëni ju.¹³ Me të vërtetë, vepërmirët do jenë (të lumtur) në mirësi të shumta.¹⁴ Ndërsa gjynahqarët do të jenë në Xhehenem,¹⁵ ku do të flaken në Ditën e Gjykimit¹⁶ dhe nuk kanë për të dalë kurrë prej tij.¹⁷ E kush ta mësoi ty se ç'është Dita e Gjykimit?¹⁸ Edhe një herë, kush ta mësoi ty se ç'është Dita e Gjykimit?¹⁹ Ajo është Dita kur askush nuk do të mund të ndihmojë kënd dhe e tërë çështja, atë ditë, i takon vetëm Allahut.

SURJA 83 - MUTAFFIFIN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹ Mjerë për ata që masin e peshojnë mangut, ² Ata që kur blejnë nga të tjerët e marrin masën e plotë, ³ Por kur u shesin të tjerëve, e masin dhe e peshojnë mangut. ⁴ A nuk mendojnë ata se kanë për t'u ringjallur ⁵ në një Ditë të madhe, ⁶ Ditën kur njerëzit do të ngrihen për të dalë para Zotit të botëve?! ⁷ Jo, të mos mendojnë se nuk do të ringjallen, se me siguri Libri i mëkatarëve është në sixh-xhin. ⁸ E ku e di ti se ç'është Sixh-xhin-i? ⁹ Ai është një libër i shkruar e i ruajtur mirë. ¹⁰ Mjerë mohuesit atë ditë, ¹¹ ata që nuk e besojnë Ditën e Gjykimit! ¹² Atë ditë nuk e mohon askush, përveç atij që ka e tepruar me padrejtësi dhe me vepra të këqija, ¹³ I cili, kur i lexohen ajetet Tona, thotë: "Përralla të vjetra." ¹⁴ Jo, nuk është ashtu. Por të këqijat që bëjnë, ua kanë vulosur zemrat. ¹⁵ Jo dhe jo! Atë ditë ata do të pengohen ta shohin Zotin e tyre. ¹⁶ Pastaj, pa dyshim, ata do të flaken në Xhehenem, ¹⁷ dhe më pas do t'u thuhet: "Ky është ai, të cilin e quanit gënjeshtër."

¹⁸ Jo, nuk janë të njëjtë. Me të vërtetë, libri i vepërmirëve gjendet në Il-lijjin! ¹⁹ E ku e di ti se çfarë është Il-lijjun-i? ²⁰ Ai është një

libër i qëndisur, ²¹. të cilin e dëshmojnë më të afruarit (e Zotit). ²². Me të vërtetë, vepërmirët do të jenë (të lumtur) mes mirësive (të shumta). ²³. Të mbështetur në kolltukë, ata vështrojnë. ²⁴. Në fytyrat e tyre mund të kuptosh kënaqësinë që përjetojnë. ²⁵. Atyre u jepet të pinë pije nga enë të vulosura, ²⁶. pije të cilave në fund u vjen era misk. Për të tilla mirësi le të garojnë ata që lakmojnë të mirën. ²⁷. Kjo pije ka brenda edhe prej Tesnim-it, ²⁸. burim nga i cili pinë më të afërmit e Zotit. ²⁹. Vërtet, keqbërësit talleshin me besimtarët, ³⁰. dhe kur kalonin pranë tyre, ata ia bënë me sy njëri-tjetrit. ³¹. Kur ktheheshin në familjet e veta, ata ishin të kënaqur. ³². Kur i shihnin, thoshin: “Me të vërtetë, këta janë të humbur!” ³³. Por Ne nuk i caktuam ata si roje të tyre. ³⁴. Por sot, janë besimtarët që do të tallen me jobesimtarët ³⁵. Duke qëndruar mbështetur në kolltukë, ata do të vështrojnë. ³⁶. A u shpërblyen plotësisht jobesimtarët për atë që kanë bërë?

SURJA 84 - INSHIKAK

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Kur të çahet qielli, ². duke dëgjuar me bindje e nënshtrim Zotin e vet, ashtu siç e ka për detyrë, ³. Kur të shtrihet Toka në gjerësinë e saj, ⁴. E të nxjerrë çfarë ka brenda e të çlirohet, ⁵. duke dëgjuar me bindje e nënshtrim Zotin e saj, ashtu siç e ka për detyrë, ⁶. Atëherë ti o njeri, që bën përpjekje të mëdha për t'u afruar te Zoti yt, do ta gjesh shpërblimin (e përpjekjeve të tua). ⁷. Për sa i përket atij të cilit do t'i jepet libri i vet nga e djathta, ⁸. Atij do t'i bëhet një llogari e lehtë, ⁹. dhe do të kthehet te familja e vet i gëzuar. ¹⁰. E për sa i përket atij të cilit do t'i jepet libri i vet nga pas shpine ¹¹. ai do të lutet për t'u asgjësuar, ¹². dhe do të flaket në një zjarr të ndezur fort. ¹³. Ai jetonte i gëzuar në familjen e vet. ¹⁴. Ai vërtet mendonte se nuk kishte për t'u ringjallur. ¹⁵. Por jo, sepse Zoti i tij e ka pasur gjithnjë

nën vëzhgim atë. ¹⁶. Betohem në kuqëlimin e muzgut, ¹⁷. në natën e në çfarë mbulon ajo me errësirën e saj, ¹⁸. edhe në hënën e plotë, ¹⁹. se ju, me siguri, do të kaloni gjendje pas gjendjeje. ²⁰. Atëherë çfarë kanë ata që nuk besojnë? ²¹. Përse, kur u lexohet Kur'ani, nuk përulen? ²². Në të vërtetë, mohuesit përgënjeshtrojnë (shpalljet e Zotit)?! ²³. Por Allahu e di më së miri atë që ata e mbajnë fshehur (në gjokset e tyre). ²⁴. Lajmëroi ata për një dënim të dhembshëm, ²⁵. përveç atyre që besojnë e bëjnë vepra të mira, të cilët do të kenë shpërblim të pandërprerë!

SURJA 85 - BURUXH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për qiellin plot me yje. ². Për Ditën e Premtuar (të gjykimit). ³. Për atë që dëshmon dhe për atë që dëshmohet. ⁴. Mallkuar qofshin ata që hapën hendeqet, ⁵. me zjarr, të mbushur me lëndë djegëse! ⁶. Ata rrinin ulur rreth tij, ⁷. dhe dëshmonin atë që bënin me besimtarët. ⁸. Ata i keqtrajtonin (besimtarët) sepse ata e besuan Allahun, Ngadhënjimtarin, të Lavdëruarin, ⁹. të Cilit i takon sundimi i qiejve e i Tokës. Allahu është dëshmitar mbi çdo gjë! ¹⁰. Është e sigurt se ata që sprovajnë besimtarët dhe besimtarët dhe nuk pendohen, kanë dënimin e Xhehenemit. Për ta është përgatitur dënimi përvëlues. ¹¹. Ndërsa ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, kanë Xhenete, nëpër të cilët burojnë lumenj. Kjo është fitorja më e madhe. ¹². Është e vërtetë se ndëshkimi i Zotit tënd është i fortë. ¹³. Në të vërtetë, është Ai që krijon nga e para dhe rikrijon. ¹⁴. Ai është Falësi i madh, i Dashuri. ¹⁵. Ai është Sunduesi i Fronit të madhërishtëm. ¹⁶. Ai vepron gjithçka që dëshiron. ¹⁷. A të ka ardhur ty lajmi i ushtrive ¹⁸. të Faraonit dhe të Themudit? ¹⁹. Mohuesit (e Zotit) vazhdojnë të përgënjeshtrojnë (Shpalljen e Zotit), ²⁰. por

Allahu i ka përfshirë ata (nën pushtetin e Tij). ²¹. Ai është Kur'an i madhërishtëm, ²². (I shkruar) në një Pllakë të Ruajtur.

SURJA 86 - TARIK (MEKASE) 17 AJETE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për qiellin dhe “trokitësin”. ². E ku e di ti se çfarë është “trokitësi”? ³. Ai është ylli tejshpues. ⁴. Nuk ka asnjë njeri që të mos ketë mbikëqyrës. ⁵. Le të shikojë njeriu se prej çfarë është krijuar! ⁶. Ai është krijuar prej një lëngu, që hidhet fuqishëm, ⁷. Që del nga mesi i shpinës dhe dërrasa e gjoksit. ⁸. S’ka dyshim se Ai është i Plotfuqishëm për ta rikthyer atë në jetë, ⁹. Ditën kur të zbulohen të fshehtat, ¹⁰. kur ai nuk do të ketë as forcë e as ndihmëtarë. ¹¹. Betohem për qiellin, që herë pas here kthehet (me shi e me rizkun e krijesave). ¹². Betohem për tokën, që herë pas here hapet (e nxjerr bimësinë e begatitë e saj). ¹³. Vërtet, ai (Kur’ani) është Fjalë ndarëse (e të vërtetës nga e kota). ¹⁴. Ai nuk është diçka e parëndësishme. ¹⁵. Ata (mohuesit e Zotit) vërtet bëjnë kurthe të mëdha. ¹⁶. Po edhe Unë përgatis kurthe kundër tyre. ¹⁷. Prandaj lëri afat jobesimtarëve! Jepu atyre edhe pak kohë!”

SURJA 87 - EA’LA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Madhëroje Zotin tënd, më të Lartësuarin, ². I Cili krijoi dhe përsosi, ³. I Cili përcaktoi e orientoi, ⁴. I Cili mundëson mbirjen e kullotës, ⁵. E pastaj atë e bën pleh të zi! ⁶. Ne do ta shpallim ty (Kur’anin) që të mos harrosh, ⁷. Përveç asaj që Allahu dëshiron. Ai e di të dukshmen e të fshehtën. ⁸. Ne do të mundësojmë për ty më të lehtë. ⁹. Këshillo aty ku këshilla bën dobi! ¹⁰. Do ta pranojë

këshillën ai që ka devotshmëri, ¹¹. E do ta refuzojë atë ai që është shumë i keq, ¹². I cili do të hyjë në Zjarrin e madh, ¹³. Aty ku as nuk do të vdesë, as nuk do të jetojë. ¹⁴. Ka shpëtuar ai që është pastruar, ¹⁵. që e kujton madhërinë e Zotit të vet dhe fal namazin. ¹⁶. Por ju po i jepni përparësi jetës së kësaj bote, ¹⁷. Kur dihet se jeta e botës tjetër është më e mirë dhe e përjetshme. ¹⁸. Vërtet, kjo gjendej edhe në shkrimet e hershme, ¹⁹. Në shkrimet e Ibrahimit dhe të Musait.

SURJA 88 - GASHIJEH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. A të ka ardhur lajmi për Katastrofën gjithëpërfshirëse? ². Atë Ditë sheh fytyra të tmerruara, ³. të lodhura e të rraskapitura. ⁴. Ata do hyjnë në një zjarr të ndezur fort. ⁵. Atyre u jepet të pinë prej një uji të valë. ⁶. Ata nuk kanë ushqim tjetër, veç një ferre helmuese, ⁷. e cila nuk jep fuqi, as nuk largon uri. ⁸. Atë Ditë sheh fytyra të ndritshme, ⁹. të cilat janë të kënaqura për veprat e veta, ¹⁰. në Xhenete të larta, ¹¹. ku nuk dëgjojnë fjalë të pakëndshme. ¹². Aty ka burime, që rrjedhin. ¹³. Ata kanë frona të lartë, ¹⁴. Kupa të përgatitura (për të pirë), ¹⁵. jastëkë të renditur për mbështetje ¹⁶. dhe qilima të shtruar. ¹⁷. A nuk i shikojnë devetë se si janë krijuar, ¹⁸. qiellin se si është ngritur lart, ¹⁹. malet se si janë vendosur, ²⁰. dhe Tokën se si është shtruar? ²¹. Ti këshillo, sepse je veçse një kujtues, ²². dhe nuk je kontrollues i tyre. ²³. Ai që sprapset e nuk beson, ²⁴. Allahu do ta dënojë me vuajtje të mëdha. ²⁵. Pa dyshim, tek Ne është kthimi i tyre. ²⁶. Dhe, pa dyshim, nga Ne është gjykimi i tyre.

SURJA 89 - FEXHR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Beto hem për agimin, ². Për dhjetë netët, ³. Për çiftin dhe për tekun, ⁴. Dhe për natën që udhëton. ⁵. A nuk janë këto betime për të mençurit?! ⁶. A e di ti se ç'bëri Zoti yt me Adin ⁷. banorët e Iremit, me ndërtesa të larta? ⁸. Si ata nuk është krijuar askush në Tokë. ⁹. Po me Themudin, të cilët gdhendën shkëmbinjtë në luginë, ¹⁰. dhe me Faraonin me ushtri të madhe? ¹¹. Këta i kaluan kufijtë me padrejtësi në Tokë ¹². dhe shtuan shkatërrimin në të. ¹³. Por Allahu lëshoi kundër tyre kamxhik të ashpër ndëshkimi. ¹⁴. Pa dyshim, Zoti yt u rri në pritë. ¹⁵. Kur Zoti e sprovon njeriun duke i dhënë nder dhe begati, ai thotë: “Zoti im më ka nderuar!” ¹⁶. Por, kur e sprovon duke ia pakësuar riskun, ai thotë: “Zoti im më ka nënçmuar.” ¹⁷. Jo, nuk është ashtu! Por ju nuk nderoni jetimin, ¹⁸. As nuk nxisni njëri-tjetrin për të ushqyer të varfrin, ¹⁹. Ju e hani trashëgiminë pa ngopje, ²⁰. dhe e doni pasurinë me një dashuri të tepruar. ²¹. Jo, mosni ashtu! Kur të dridhet toka njëpasnjëshëm, ²². Kur të vijë Zoti yt dhe melekët të qëndrojnë radhë-radhë. ²³. Atë ditë do të sillet Xhehenemi (para krijesave). Atë ditë, njeriu do të ndërgjegjësohet, por si do t'i vlejë ky ndërgjegjësim atij? ²⁴. Ai do të thotë: “Ah, i mjერი unë! Sikur të isha parapërgatitur për jetën time!” ²⁵. Atë Ditë, askush nuk mund të dënojë si Ai ²⁶. e askush nuk mund të lidhë me pranga si Ai. ²⁷. O ti shpirt i bindur plotësisht! ²⁸. Kthehu te Zoti yt, i kënaqur e i pranuar! ²⁹. Hyr në mesin e adhuruesve të Mi (të devotshëm)! ³⁰. Dhe hyr në Xhenetin Tim!

SURJA 90 - BELED

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem në këtë qytet, ². dhe ti gjendesh në këtë qytet. ³. Betohem në prindin dhe në ata që lindën prej tij. ⁴. Vërtet, Ne e krijuam njeriun për vështirësi të njëpasnjëshme. ⁵. A mendon ai, se askush s'ka fuqi mbi të? ⁶. Ai thotë (me mburrje): “Unë kam shpenzuar shumë pasuri.” ⁷. A mendon ai se nuk e ka parë askush?! ⁸. A nuk i dhamë atij dy sy, ⁹. Edhe gjuhë e dy buzë? ¹⁰. Dhe a nuk ia treguam atij të dyja rrugët? ¹¹. Por ai nuk zgjodhi “rrugën e (drejtë dhe të) vështirë”. ¹². E ku e di ti se ç'është “rruga e (drejtë dhe e) vështirë”? ¹³. Ajo është lirimi i një skllavi, ¹⁴. ose dhënia e ushqimit në kohën kur mbretëron uria ¹⁵. ndonjë jetimi, që është i afërt, ¹⁶. ose ndonjë të varfëri, të cilin e ka dëshpëruar varfëria ¹⁷. dhe të bëhesh prej atyre që besojnë, që këshillojnë njëri-tjetrin për durim dhe që këshillojnë për të mëshiruar. ¹⁸. Këta janë të anës së djathtë. ¹⁹. Ndërsa ata që nuk i besojnë argumentet Tona, janë të së majtës. ²⁰. Mbi ta është një Zjarri i mbyllur (përvëlues).

SURJA 91 - SHEMS

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për Diellin dhe dritën e tij. ². Dhe për Hënë, që vjen pas tij. ³. Betohem për ditën, kur ajo zbardh (diellin), ⁴. Dhe për natën, e cila e mbulon atë (Diellin) ⁵. Betohem për qiellin dhe për Atë që e ndërtoi. ⁶. Betohem për Tokën dhe për Atë që e sheshoi. ⁷. Betohem për shpirtin dhe Atë që e krijoi atë, ⁸. Që i mësoi se cilat janë të këqijat dhe të mirat e tij. ⁹. Me siguri, ka shpëtuar ai që e pastroi shpirtin ¹⁰. dhe ka dështuar ai që e poshtëroi atë. ¹¹. Themudi mohoi për shkak të arrogancës së vet ¹². Kur më fatziu i tyre u ngrit me të

shpejtë, ¹³. Ndërkohë që Profeti u kishte thënë: “Kini kujdes Devenë e Allahut dhe mos e pengoni që të pijë ujë!” ¹⁴. Por ata nuk e besuan dhe e therën atë. Atëherë, Zoti i tyre ua rreshtoi ndëshkimet, për shkak të gjynahut të tyre dhe i rrafshoi. ¹⁵. Dhe Ai nuk u frikësohet aspak pasojave të atij ndëshkimi.

SURJA 92 - LEJL

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për natën, që me errësi mbulon gjithësinë, ². për ditën, kur ajo shkëlqen ³. dhe për Atë që krijoi mashkullin e femrën. ⁴. Vërtet, veprat tuaja janë të ndryshme. ⁵. Atij, që jep dhe ruhet, ⁶. që e beson me bindje të plotë më të mirën, ⁷. Ne do t’ia lehtësojmë atij rrugën drejt shpëtimit. ⁸. Atij që tregohet koprrac dhe e ndien veten të panevojë (për Zotin), ⁹. Dhe që mohon më të mirën, ¹⁰. Ne do t’ia lehtësojmë atij rrugën drejt dënimit, ¹¹. Pasuria nuk do t’i bëjë dobi, kur ai të shkatërrohet. ¹². Është detyra Jonë udhëzimi. ¹³. Vetëm Jona është Bota tjetër, edhe kjo. ¹⁴. Unë ju kam tërhequr vërejtjen për Zjarrin e ndezur fort. ¹⁵. Në të nuk hyn tjetërkush, veç më fatziu, ¹⁶. i cili e mohoi (shpalljen) dhe i ktheu shpinën (të vërtetës). ¹⁷. Ndërsa më i devotshmi do të jetë larg tij; ¹⁸. ai që e jep pasurinë e vet e pastrohet, ¹⁹. jo për të shpërblyer dikë, që i ka bërë mirë më parë, ²⁰. por vetëm për të fituar kënaqësinë e Zotit të vet, më të Lartit. ²¹. Pa dyshim, ai do ta gëzojë atë kënaqësi.

SURJA 93 - DUHA

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për dritën e mëngjesit, ². Dhe për natën, që mbulon gjithçka. ³. Zoti yt nuk të ka braktisur e as nuk të urren. ⁴. Bota e

Ardhshme është për ty shumë më e mirë se kjo e para. ⁵. Zoti yt do të të japë, e ti do të kënaqesh. ⁶. A nuk të gjeti ty jetim e të strehoi? ⁷. A nuk të gjeti të paudhëzuar dhe të udhëzoi? ⁸. A nuk të gjeti të varfër dhe të begatoi? ⁹. Jetimin kurrë mos e nënçmo! ¹⁰. Lypësin kurrë mos e largo me vrazhdësi! ¹¹. Por të mirat që të ka dhënë Zoti yt, tregoji!

SURJA 94 - INSHIRAH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. A nuk ta zgjeruam gjoksin tënd? ². A nuk ta hoqëm barrën, ³. e cila të rëndonte mbi shpinë? ⁴. A nuk e ngritëm lart emrin tënd? ⁵. Pa dyshim, bashkë me vështirësinë vjen lehtësimi. ⁶. Vërtet, bashkë me vështirësinë vjen lehtësimi. ⁷. Pasi të kesh përfunduar (preokupimet), atëherë, për hir të Zotit tënd, përpigu (me adhurime), ⁸. dhe vetëm ndaj Zotit tënd përkushtohu!

SURJA 95 - TIN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Betohem për fikun dhe ullirin, ². Dhe për Turi Sinain ³. dhe për këtë Qytet të sigurt (Meken). ⁴. Vërtet, Ne e krijuam njeriun në formën më të bukur. ⁵. Pastaj e kthejmë atë në më të ultin e të ultëve. ⁶. Përveç atyre që kanë besuar dhe bëjnë vepra të mira, të cilët do të kenë shpërblim të pandërprerë. ⁷. E pas gjithë kësaj, ç'të shtyu (o njeri) të mohosh Ditën e Shpërblimit? ⁸. A nuk është Allahu më i Urti i gjykuesve?

SURJA 96 - ALEK

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Lexo me emrin e Zotit tënd, i Cili krijoi (gjithçka)! ². Ai e krijoi njeriun prej një cope gjaku të ngjizur. ³. Lexo, se Zoti yt është më Bujari! ⁴. Ai e mësoi (njeriun) të shkruajë me penë, ⁵. Ia mësoi njeriut atë që nuk e dinte. ⁶. Pa dyshim njeriu i kalon kufijtë, ⁷. sepse e sheh veten si të panevojë (për mëshirën e Zotit). ⁸. Por, pa dyshim, vetëm te Zoti yt është kthimi. ⁹. A e ke parë atë që pengon ¹⁰. një adhures, kur ai falet? ¹¹. Si guxon dhe e ndalon atë kur ai është në rrugë të drejtë ¹². ose urdhëron për devotshmëri? ¹³. A nuk e di ai se ç'ndodh, nëse mohon dhe kthen shpinën? ¹⁴. A nuk e di ai se Allahu sheh (gjithçka)? ¹⁵. Jo, jo! Nëse nuk heq dorë, Ne do ta rrëmbejmë atë prej ballit. ¹⁶. Prej ballit mashtrues e gjynahqar. ¹⁷. Pastaj ai le të thërrasë ata të vetët! ¹⁸. Ndërsa Ne do t'i thërrasim Rojet e Xhehenemit (zebanitë)! ¹⁹. Jo, jo! Ti mos iu bind atij, por vazhdo me sexhde dhe afroju Zotit me të!

SURJA 97 - KADR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Ne e zbritëm atë (Kur'anin) në Natën e Kadrit. ². E ku mund ta dish ti se ç'është Nata e Kadrit?! ³. Nata e Kadrit është më e mirë se një mijë muaj! ⁴. Në të zbresin melekët dhe Shpirti (Xhibrili), me lejen e Zotit të tyre, me çdo çështje (të përcaktuar nga Zoti). ⁵. Paqe është ajo (natë) deri në agim.

SURJA 98 - BEJJINE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Mohuesit prej ithtarëve të Librit dhe idhujtarët kurrë nuk do të shpëtonin (nga rruga e humbjes), derisa t'u vinte argumenti i qartë. ². I Dërguari prej Allahut, që lexon Fletë të Pastra. ³. Në to ka shkrime (plot ligje të drejta e) të urta. ⁴. Por ata të cilëve iu dha Libri u përçanë edhe pasi u erdhi Argumenti i Qartë. ⁵. Ata nuk qenë urdhëruar për gjë tjetër, përveçse që të adhuronin Allahun me një adhurim të singërtë e me përkushtim ndaj Tij duke qenë besimdrejtë (hunefae), si dhe të falnin namazin dhe të jepnin zekatin. Kjo është feja e drejtë. ⁶. S'ka dyshim se ata ithtarë të Librit dhe idhujtarë, të cilët nuk besuan (Islamin, Kur'anin, Muhammedin a.s), do të futen në zjarrin e Xhehenemit, ku do të jenë përgjithmonë. Ata janë krijesat më të këqija. ⁷. Ndërsa ata që besuan dhe bënë vepra të mira, ata janë krijesat më të mira. ⁸. Shpërblimi për ta është te Zoti i tyre, në Xhenetet e Adnit, nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Atje do të jenë të përjetshëm. Allahu është i kënaqur me ta dhe ata janë të kënaqur me Të. Kjo është për ata që i druhen Zotit të tyre.

SURJA 99 - ZELZELE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Kur të tronditet toka, me një dridhje të fuqishme, ². Kur toka të nxjerrë atë që mban në barkun e saj, ³. Kur njeriu të thotë: "Çfarë po ndodh me tokën?!", ⁴. Atë Ditë, ajo (Toka) do të rrëfejë historitë e veta, ⁵. sepse Zoti yt e ka urdhëruar atë. ⁶. Atë Ditë, njerëzit do të tubohen të ndarë në grupe, që të shihen (e llogariten për) veprat e tyre. ⁷. Kush ka bërë ndonjë të mire, që peshon sa grimca, atë do të shohë. ⁸. Dhe kush ka bërë ndonjë të keqe, që peshon sa grimca, atë do të shohë.

SURJA 100 - ADIJAT

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Beto hem për ata (kuaj) që vrapojnë furishëm duke diatur (me forcë), ². dhe me thundrat e tyre shkrepëtinë xixa, ³. për ata (kuaj) që vërsulen herët në agim, ⁴. duke çuar pluhurin përpjetë ⁵. dhe duke çarë përmes turmës (së armikut). ⁶. Me të vërtetë, njeriu është mosmirënjohës ndaj Zotit ⁷. dhe këtë ai e dëshmon edhe vetë (me veprat e tij). ⁸. Ai e dëshiron shumë pasurinë. ⁹. A nuk e di ai se kur të nxirret jashtë ajo që fshihet në varre, ¹⁰. dhe kur të dalin në shesh ato që fshihen në kraharorë, ¹¹. Atë Ditë, Zoti i tyre i di hollësisht (e do ti gjykojë për) veprat e tyre?

SURJA 101 - KARIAH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. (Ai është) Gjëmimi i tmershëm. ². Çfarë është Gjëmimi i tmershëm? ³. E ku mund ta dish ti se ç'është Gjëmimi i tmershëm? ⁴. Ajo është dita kur njerëzit do bëhen si fluturat e shpërndara ⁵. dhe malet do të bëhen si lësh i shprishur. ⁶. Ai që do ta ketë të rëndë peshën e veprave të tij (të mira), ⁷. do të bëjë një jetë të kënaqshme. ⁸. Ndërsa ai që do ta ketë të lehtë peshën e veprave të tij (të mira), ⁹. do të qëndrojë përgjithmonë në Humnerë (Hauijeh). ¹⁰. E ku mund ta dish ti se ç'është Humnera (Hauijeh)? ¹¹. Ajo është një zjarr i furishëm.

SURJA 102 - TEKATHUR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Ju preokupoi (nga e vërteta) përpjekja për shumim (të stolive në këtë Botë), ². derisa shkua në varr. ³. Jo, mos veproni ashtu! Më vonë do ta kuptoni. ⁴. Të mjerët ju, mos veproni ashtu! Më vonë do ta kuptoni. ⁵. Ju nuk do të veproni ashtu po ta dinit me siguri. ⁶. Keni për ta parë Xhehenemin. ⁷. Keni për ta parë me sytë tuaj dhe do të bindeni plotësisht për të. ⁸. Atë ditë, do të pyeteni për të mirat (në këtë Botë).

SURJA 103 - ASR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Beto hem për kohën! ². Njeriu është në humbje. ³. Përveç atyre që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, këshillojnë njëri-tjetrin për (të pasuar) të vërtetën dhe këshillojnë njëri-tjetrin për durim.

SURJA 104 - HUMEZE

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Mjerë për atë që tall e përqesh (njerëzinë), ². i cili ka mbledhur pasuri dhe e ruan (me kopraci) atë. ³. Ai mendon se pasuria e tij do ta bëjë të përjetshëm. ⁴. Jo, kurrësesi! Ai do të flaket në Zjarrin shkatërrues (Hutame). ⁵. E ku mund ta dish ti se ç'është Zjarri shkatërrues (Hutame)?! ⁶. Është Zjarri i Allahut, i ndezur fort, ⁷. që depërton deri në zemër. ⁸. Ai (Zjarr) do të qëndrojë i mbyllur mbi ta ⁹. me shtylla (zjarri) të shtrira.

SURJA 105 - FIL

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. A nuk e ke parë se ç'bëri Zoti yt me ushtrinë e Elefantit? ². A nuk e shkatërroi përpjekjen e tyre (për shkatërrimin e Qabes)? ³. Ai lëshoi kundër tyre shpendë, që erdhën tufa-tufa ⁴. Dhe që i gjuajtën ata me gurë prej baltës së pjekur, ⁵. Duke i bërë si gjethe të përtypura.

SURJA 106 - KUREJSH

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Për hir të sigurisë së kurejshëve (në Mekë) ². Dhe për hir të sigurisë (të dhuruar nga Zoti) gjatë udhëtimeve të tyre (për tregëti), në dimër dhe në verë, ³. Le ta adhurojnë Zotin e kësaj Shtëpie, ⁴. i Cili i ushqeu pas urisë dhe i siguroi prej çdo frike!

SURJA 107 - MAUN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. A e ke parë atë, që mohon Ditën e Gjykimit? ². Ky është ai që e përzë jetimin në mënyrë të vrazhdë ³. Dhe nuk nxit për të ushqyer të varfrin. ⁴. Mjerë për ata që falen, ⁵. e që ndaj namazit të tyre janë të pakujdesshëm! ⁶. Ata vetëm shtiren ⁷. Dhe nuk japin as sendin më të vogël.

SURJA 108 - KEUTHER

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Ne të dhamë ty mirësi të shumta. ². Prandaj, ti falu për hir të Zotit tënd dhe bëj kurban për Të! ³. S'ka dyshim se ai që të urren ty është farësuar.

SURJA 109 - KAFIRUN

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Thuaj: “O ju jobesimtarë! ². Unë nuk adhuroj atë që ju e adhuronit. ³. As ju nuk adhuronit Atë që unë e adhuroj. ⁴. Dhe unë kurrë nuk do të adhuroj atë që ju e adhuronit. ⁵. Por as ju nuk do të adhuronit Atë që unë e adhuroj. ⁶. Ju keni fenë tuaj dhe unë kam fenë time.

SURJA 110 - NASR

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Kur të vijë ndihma e Allahut dhe çlirimi (i Mekës) ². dhe t'i shohësh njerëzit duke hyrë në fenë e Allahut grupe-grupe ³. Atëherë madhëroje me lavde Zotin tënd dhe kërko falje nga Ai! Ai është Pranues i madh i pendimit.

SURJA 111 - MESED

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. U thafshin duart e Ebu Lehebit, dhe u shkatërroftë! ². Atij nuk i bëri dobi pasuria e vet dhe as bëmat e tij. ³. Ai do të flaket në një zjarr të ndezur fort. ⁴. (e bashkë me të) Edhe gruaja e tij, ajo bartësja

e shkarpave (për zjarrin e xhehenemit). ⁵. Në qafën e saj do të ketë një litar (prej zjarri) të thurur mirë.

SURJA 112 - IHLAS

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Thuaj: “Ai është Allahu, Një dhe i Vetëm. ². Allahu është Absoluti (Es-samed). ³. Ai nuk ka lindur askënd dhe nuk është i lindur (nga dikush). ⁴. Asgjë (e askush) nuk mund të jetë si Ai.”!

SURJA 113 - FELEK

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Thuaj: “Kërkoj strehë (e mbrojtje) te Zoti i agimit, ². Prej dëmit të çdo krijese, që Ai krijoi, ³. Dhe prej errësirës së natës, kur ajo shtrihet (në Tokë), ⁴. Dhe prej dëmit të atyre (magjistareve) që lidhin dhe fryjnë nyja, ⁵. Dhe prej dëmit të smirëkeqit, kur ai zileps.”!

SURJA 114 - NAS

Me emrin e Allahut, të Gjithmëshirshmit, Mëshirëplotit.

¹. Thuaj: “Kërkoj strehë (e mbrojtje) te Zoti i njerëzve, ². Sundimtari i njerëzve, ³. I Adhuruari i njerëzve, ⁴. Prej së keqes së nxitësit të ligësisë, që rri në pritë (i fshehur), ⁵. I cili i trazon zemrat e njerëzve, ⁶. Qoftë ai nga xhindët apo nga njerëzit.”!

Kurani është libër që njerëzimit i jep sihariq bashkëngjitur me këshillën hyjnore, thekson rëndësinë e zbulimit të së vërtetës nga njeriu si në planin shpirtëror, ashtu edhe në atë intelektual.

Çdo libër ka objektivin e vet, e qëllimi i Kuranit është ta vetëdijesojë njeriun për planin e krijimit të Zotit. Domethënë, t'i tregojë njeriut pse Zoti e krijoi këtë botë; cili është qëllimi i vendosjes së njeriut në tokë; çfarë kërkohet nga njeriu në jetëgjatësinë e tij para vdekjes dhe me çfarë do të përballlet pas vdekjes. Qëllimi i Kuranit është ta vetëdijesojë njeriun për këtë realitet, duke shërbyer kështu drejt udhëheqjes së njeriut në gjithë udhëtimin e tij nëpër jetë drejt jetës së përtejme.

Temat kryesore të Kuranit janë përndritja, afërsia me Zotin, paqja dhe spiritualiteti. Kurani përdor disa terma, si: *tevesum*, *tedabur* dhe *tefekur*, të cilat tregojnë marrjen e mësimave përmes reflektimit, të menduarit dhe meditimit mbi shenjat e Zotit të shpërndara nëpër botë. Ky përkthim i Kuranit është bërë duke i pasur parasysh pikërisht këto tema.

ISBN 978-93-89766-66-0



9 789389 766660